

बृहत्स्तोत्ररत्नाकर

श्री वै क टे श्व र प्रे स प्र का श न

श्रीः

बृहत्स्तोत्ररत्नाकरः

सचित्रः

(स्तोत्रसंख्या २२४)

★

मुद्रक और प्रकाशक

खेमराज श्रीकृष्णदास,

मालिक—“ श्रीवेङ्कटेश्वर ” स्टीम-प्रेस,

बम्बई.

संवत् २०२०, सन् १९६३.

पुनर्मुद्रणादि सर्वाधिकार “ श्रीवेङ्कटेश्वर ” यन्त्रालयाध्यक्षस्थान है

भूमिका

श्रीवेंकटेश्वराय नमः

श्रीमदनंतनिगमांतसिद्धांतपरमतत्त्वार्थानंतकल्याणगुणाकर—
श्रीमन्नारायण—स्वरूपस्वभावप्रकाशकोऽपि च यद्दर्शनस्पर्शनलेख-
नपठनपाठनप्रदानादानरक्षणपूजनश्रवणादिभिः सकलभगवद्भू-
क्तानां कलिकलुषान्धकारनिर्हरण-प्रचण्डभास्करद्युतिः श्रीमत्पूर्वा-
चार्यैः प्रणीतोऽध्येतृजनानां झटित्यखिलपुरुषार्थप्रदत्वेन [वृत्तालं-
कारादिभिश्चात्यंतसुन्दरोऽयं 'बृहत्स्तोत्ररत्नाकरः' सेतुशीताच-
लांतर्धरणिमध्यवर्तिनामास्तिकमतावलम्बिसकलसज्जनानामत्य-
तोपकाराय श्रीवैकुण्ठपतेः श्रीमन्नारायणस्य प्रेरणयाऽस्माभिः
स्वकीये 'श्रीवेंकटेश्वर' मुद्रणालयेऽङ्कयित्वा प्रसिद्धिं प्रापितः ॥

खेमराज श्रीकृष्णदास,

'श्रीवेंकटेश्वर' मुद्रणयन्त्रालयाध्यक्ष—बम्बई.

बृहत्स्तोत्ररत्नाकरासुक्रमणिका

स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः	स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः
मंगलम्	१	२५ शालग्रामस्तोत्रम्	४५
गणेशस्तोत्राणि ॥१०॥		२६ अच्युतनामाष्टकम्	४७
१ गणेशन्यासः	२	२७ विष्णुपादादिकेशांतवर्णन- स्तोत्रम्	"
२ गणेशकवचम्	२	२८ विष्णुमहिम्नः स्तो०	५४
३ गणेशमानसपूजा	४	२९ श्रीहरिस्तोत्रम्	५८
४ गणेशबाह्यपूजा	११	३० श्रीहरिनामाष्टकम्	"
५ गणेशमहिम्नः स्तोत्रम्	१५	३१ श्रीहरिशरणाष्टकम्	५९
६ गणेशाष्टोत्तरशतनाम- स्तोत्रम्	१८	३२ श्रीदीनबंधवष्टकम्	६०
७ संकष्टनाशनगणेशस्तोत्रम्	२०	३३ श्रीगोविन्दाष्टकम्	६१
८ गणेशाष्टकम्	"	४३ रमापत्यष्टम्	६२
९ एकदन्तस्तोत्रम्	२१	३५ कमलापत्यष्टम्	"
१० महागणपतिस्तोत्रम्	२३	३६ संकष्टनाशनविष्णुस्तोत्रम्	६३
विष्णुस्तोत्राणि ॥२८॥		३७ पांडवगीता	"
११ नारायणवर्म	२६	३८ हरिस्तुतिः	६९
१२ विष्णुपञ्जरस्तोत्रम्	२९	शिवस्तोत्राणि ॥३०॥	
१३ श्रीमदच्युताष्टकम्	३१	३९ शिवकवचम्	७४
१४ अच्युताष्टकम्	३२	४० शिवमानसपूजा	७९
१५ आचार्यकृतषट्पदी	"	४१ शिवमहिम्नस्तो०	८०
१६ विष्णुस्तवराजः	३३	४२ शिवभुजंगमप्रयातस्तोत्रम्	८४
१७ नारायणस्तोत्रम्	३५	४३ शिवषडक्षरस्तो०	८५
१८ विष्णोरष्टाविंशतिनाम- स्तोत्रम्	३६	४४ शिवपंचाक्षरस्तो०	८६
१९ मुकुन्दमाला	३७	४५ उपमन्युकृतशिवस्तोत्रम्	"
२० श्रीविष्णोःषोडश नाम- स्तोत्रम्	३९	४६ शिवापराधक्षमापनस्तोत्रम्	८८
२१ विष्णुशतनामस्तो०	"	४७ रावणकृतशिवताण्डवस्तोत्रम्	९०
२२ परमेश्वरस्तुतिसारस्तोत्रम्	४०	४८ द्वादशज्योतिर्लिङ्ग स्तोत्रम्	९१
२३ भगवच्छरणस्तोत्रम्	४२	४९ शिवस्तुतिः	९२
२४ हरिनाममालास्तो०	४३	५० पञ्चपत्यष्टकम्	९४
		५१ लिगाष्टकम्	"
		५२ वेदसारशिवस्तवः	९५

स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः	स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः
५३ विश्वनाथाष्टकम्	९६	८२ वाराहीनिग्रहाष्ट०	१३५
५४ शिवनामावत्यष्टकम्	९७	८३ वाराहानुग्रहाष्ट०	१३६
५५ प्रदोषस्तोत्राष्टकम्	९८	८४ ताराष्टकम्	१३७
५६ चन्द्रशेखराष्टकम्	"	८५ शीतलाष्टकम्	१३८
५७ निर्वाणदशकम्	९९	८६ अन्नपूर्णास्तोत्रम्	१३९
५८ निर्वाणषट्कम्	१००	८७ राधाकवचम्	१४१
५९ कालभैरवाष्टकम्	१०१	८८ भगवत्यष्टकम्	१४२
६० असितकृतशिवस्तोत्रम्	१०२	८९ संकटनामाष्टकम्	१४३
६१ हिमालयकृतशिवस्तोत्रम्	१०३	९० लक्ष्मीलहरिः	१४४
६२ शिवाष्टकम्	"	९१ अंबाष्टकम्	१४९
६३ द्वादशज्योतिर्लिङ्गः०	१०४	९२ श्रीस्तोत्रम्	१५०
६४ दारिद्र्यदहनशिवस्तोत्रम्	१०५	९३ इन्द्राक्षिस्तोत्रम्	१५१
६५ कल्किकृतशिवस्तोत्रम्	"	९४ भवानीभुजंग	१५३
६६ शिवस्तुतिः	१०६	९५ श्रेयस्करी	१५४
६७ शंकराष्टकम्	१०७	९६ देवीषट्कम्	१५५
६८ शिवरक्षास्तोत्रम्	१०८	९७ दुर्गापबुद्धार	१५६
सूर्यस्तोत्राणि ॥८॥		९८ गायत्री	१५७
६९ सूर्यकवचम्	१०९	९९ गायत्री (२)	१५९
७० सूर्यकवचस्तोत्रम्	११०	१०० सरस्वती	१६१
७१ आदित्यहृदयम्	१११	१०१ सरस्वती (२)	१६३
७२ आदित्यहृदयम् स्तोत्र (२)	१२३	१०२ नील सरस्वती	"
७३ सूर्याष्टकम्	१२४	दत्तस्तोत्रे ॥२॥	
७४ सूर्याष्टकम् (२)	१२५	१०३ दत्तहरिः	१६५
७५ सूर्यार्यास्तोत्रम्	१२६	१०४ दत्तात्रेयस्तोत्रम्	१७६
८६ सूर्यस्तोत्रम्	१२७	गुरुस्तोत्राणि ॥३॥	
देवीस्तोत्राणि ॥२६॥		१०५ शङ्कराचार्यकृतगुर्वष्टकम्	१७७
७७ देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रम्	१२९	१०६ गुरुवरप्रार्थनापञ्चरत्न-	
७८ आनन्दलहरी	१३०	स्तोत्रम्	१७८
७९ महालक्ष्म्यष्टकम्	१३३	१०७ दक्षिणामूर्तिस्तो०	१७९
८० देवकृतलक्ष्मीस्तो०	"	१०८ दशावतारस्तो०	१८०
८१ त्रिपुरसुन्दरीस्तो०	१३४	१०९ आर्तत्राणनारायणाष्टाद-	
		शकम्	१८१

स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः	स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः
११० पंचमहायुधस्तो०	१८३	कृष्णस्तोत्राणि ॥२३॥	
१११ श्रीबलरामस्तो०	"	१३७ त्रैलोक्यमंगलकवचम्	२२५
अवतारस्तोत्राणि ॥७॥		१३८ श्रीबालरक्षा	२२७
११२ मत्स्यस्तो०	१८५	१३९ श्रीकृष्णस्तवराजः	२२८
११३ कूर्मस्तो०	"	१४० भगवन्मानसपूजा	२२९
११४ वाराहस्तो०	१८६	१४१ देवकृतगर्भस्तुतिः	२३१
११५ नृसिंहस्तो०	१८७	१४२ वसुदेवकृतश्रीकृष्णस्तोत्रम्	"
११६ लक्ष्मीनृसिंहस्तो०	१८९	१४३ श्रीवेङ्कटेश्वरमंगलस्तोत्रम्	२३२
११७ वामनस्तोत्रम्	१९०	१४४ बालकृतकृष्णस्तो०	२३३
११८ वामनस्तो०	"	१४५ गोपालस्तो०	"
रामस्तोत्राणि ॥१३॥		१४६ कृष्णाष्टकम्	२३४
११९ रामहृदयम्	१९२	१४७ जगन्नाथाष्टकम्	२३५
१२० रामस्तवराजः	१९३	१४८ मोहिनीकृतश्रीकृष्णस्तोत्रम्	२३६
१२१ रामगीता	१९९	१४९ ब्रह्मदेवतकृष्णस्तोत्रम्	२३७
१२२ रामरक्षास्तो०	२०४	१५० श्रीकृष्णस्तोत्रम्	२३८
१२३ ब्रह्मदेवकृतरामस्तुतिः	२०७	१५१ श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतना-	
१२४ जटायुकृतरामस्तोत्रम्	२०८	मस्तोत्रम्	२३९
१२५ रामाष्टकम्	२०९	१५२ इन्द्रकृतकृष्णस्तो०	२४०
१२६ श्रीरामाष्टकम्	२१०	१५३ विप्रपत्नीकृतकृष्णस्तो०	२४२
१२७ श्रीमहादेवकृतरामस्तुतिः	"	स्तोत्रम्	२९८
१२८ अहल्याकृतरामस्तोत्रम्	२११	१५४ गोपालविंशतिस्तोत्रम्	२४३
१२९ इन्द्रकृतरामस्तो०	२१३	१५५ गोविन्दाष्टकम्	२४५
१३० रामचन्द्राष्टकम्	२१४	१५६ श्रीगोपालाष्टकम्	२४६
१३१ श्रीसीतारामाष्टकम्	२१५	१५७ श्रीकृष्णाष्टकम्	२४७
मारुतिस्तोत्राणि ॥५॥		१५८ सत्यव्रतोक्तदामोदर-	
१३२ मारुतिस्तो०	२१७	स्तोत्रम्	"
१३३ हनुमत्स्तो०	२१८	१५९ ज्वरकृतकृष्णस्तोत्रम्	२४८
१३४ श्रीहनुमत्पाण्डवस्तो०	२१९	पांडुरंगस्तोत्राणि ॥१॥	
१३५ पञ्चमुख हनुमत्कवचम्	२२०	१६० पांडुरंगाष्टकम्	२५०
१३६ एकादशमुखहनुमत्कवचम्	२२३	कल्किस्तोत्राणि ॥२॥	
		१६१ कल्किस्तवः	२५२
		१६२ कल्किस्तोत्रम्	२५४

स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः	स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः
गंगादिनदीस्तोत्राणि ॥ १५ ॥		१८६ साधनपंचकम्	२८१
१६३ गंगास्तुतिः	२५५	१८७ मनीषापंचकम्	२८२
१६४ शंकराचार्यकृतगंगाष्ट-		१८८ वाक्यवृत्तिः	२८३
कम्	२५७	१८९ परापूजा	२८६
१६५ वाल्मीकिकृतगंगाष्टकम्	२५८	१९० संक्षिप्त (मूल)	"
१६६ कालिदासकृतगंगाष्टकम्	२५९	रामायणम्	"
१६७ गंगाष्टकम्	२६०	१९१ प्रश्नोत्तरमालिका	२९२
१६८ गंगास्तवः	२६१	नवग्रहस्तोत्राणि ॥ १४ ॥	
१६९ सत्यज्ञानानन्दतीर्थकृत-		१९२ आदित्य स्तो०	२९४
गंगाष्टकम्	२६२	१९३ चन्द्राष्टाविंशति नाम	
१७० प्रयागाष्टकम्	२६३	स्तोत्रम्	२९५
१७१ काशीपंचकम्	२६४	१९४ अंगारक स्तो०	"
१७२ यमुनाष्टकम्	"	१९५ ऋणमोचक मंगल	
१७३ यमुनाष्टकम्	२६५	स्तोत्रम्	"
१७४ नर्मदाष्टकम्	२६६	१९६ बुधपञ्चविंशति नामस्तो०	२९६
१७५ पुष्कराष्टकम्	२६७	१९७ बृहस्पति स्तोत्रम्	२९७
१७६ श्रीमणिकर्णिकाष्टकम्	२६८	१९८ शुक्र स्तो०	"
१७७ सरस्वत्यष्टकम्	२६९	१९९ शनैश्चर स्तो०	"
वेदान्तस्तोत्राणि ॥ १४ ॥		२०० शनैश्चरस्तो०	२९९
१७८ आत्मपंचकम्	२७१	२०१ शनि स्तो०	३००
१७९ वैराग्यपंचकम्	"	२०२ राहु स्तो०	"
१८० धनाष्टकम्	२७२	२०३ केतुपञ्चविंशतिनामस्तो०	"
१८१ विज्ञाननौका	२७३	२०४ नवग्रह पीडाहर स्तो०	३०१
१८२ द्वादशपंजरिका स्तो०	२७४	२०५ नवग्रह स्तो०	"
१८३ चर्पटपंजरिका	२७५	संकीर्ण स्तोत्राणि ॥ १९ ॥	
१८४ हस्तामलकस्तोत्रम्	२७६	२०६ शिवरामाष्टक स्तो०	३०३
१९५ आत्मबोधः	२७७	२०७ भगवत्प्रातः स्मरण	
		स्तोत्रम्	"

स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः	स्तोत्रनाम.	पृष्ठांकः
२०८ प्रातःस्मरण स्तो०	३०४	२१७ हयग्रीवपटलम्	"
२०९ अश्वत्थ स्तो०	"	२१८ हयग्रीवकवचम्	३१३
२१० नवनाग स्तो०	३०६	२१९ हयग्रीवाष्टोत्तरशतनाम	३१४
२११ तुलसी कवचम्	"	२२० करुणस्तोत्रम्	३१५
२१२ तुलसी स्तोत्रम्	३०८	२२१ महामारी स्तो०	३१८
२१३ वेदव्यासाष्टक स्तो०	३०९	२२२ मृतसंजीवनकवचम्	३२०
२१४ अभिलाषाष्टक स्तो०	"	२२३ अश्विनीकुमारस्तो०	३२२
२१५ चतुःश्लोकी भागवतम्	३१०	२२४ पञ्चदेवता स्तो०	३२३
२१६ सप्तश्लोकी गीता	३११		

इति अनुक्रमणिका

श्रीः

बृहत्स्तोत्ररत्नाकरः

मङ्गलम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ सजयति सिंधुर-
वदनो देवो यत्पादपंकजस्मरणम् । वासरमणिरिव तमसां
राशीन्नाशयति विघ्नानाम् ॥ १ ॥ सुमुखश्चैकदंतश्च कपिलो
गजकर्णकः । लंबोदरश्च विकटो विघ्ननाशो गणाधिपः ॥ २ ॥
धूम्र, केतुर्गणाध्यक्षो भालचन्द्रो गजाननः । द्वादशैतानि नामानि
यः पठेच्छृणुयादपि ॥ ३ ॥ विद्यारंभे विवाहे च प्रवेसे
निर्गमे तथा । संग्रामे संकटे चैव विघ्नस्तस्य न जायते
॥ ४ ॥ शुक्लांबरधरं देवं शशिवर्णं चतुर्भुजम् । प्रसन्नवदनं
ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ ५ ॥ व्यासं वसिष्ठनप्तारं शक्तेः
पौत्रमकल्मषम् । पराशरात्मजं वंदे शुक्लातं तपोनिधि
॥ ६ ॥ व्यासाय विष्णुरूपाय व्यास रूपाय विष्णवे । नमो
वै ब्रह्मनिधये वासिष्ठाय नमो नमः ॥ ७ ॥ अचतुर्वदनो
ब्रह्मा द्विबाहुरपरो हरिः । अभाललोचनः शंभुर्भगवान्
बादरायणः ॥ ८ ॥ इति ॥

गणेशस्तोत्राणि

१. गणेशन्यासः

श्रीगणेशाय नमः ॥ आचम्य प्राणायामं कृत्वादक्षिणहस्ते
 वक्रतुण्डाय नमः । वामहस्ते शूर्पकर्णाय नमः । ओष्ठे विघ्ने-
 शायनमः । अधरोष्ठे चिंतामणये नमः । संपुटे गजाननाय
 नमः । दक्षिणपादे लम्बोदराय नमः । वामपादे एकदंताय
 नमः । शिरसि एकदंताय नमः । चिबुके ब्रह्मणस्पतये नमः ।
 दक्षिणनासिकायां विनायकाय नमः । वामनासिकायां ज्येष्ठ-
 राजाय नमः । दक्षिणनेत्रे विकटाय नमः । वामनेत्रे कपिलाय
 नमः । दक्षिणकर्णे धरणीधराय नमः । वामकर्णे आशापूरकाय
 नमः । नाभौ महोदराय नमः । हृदये धूम्रकेतवे नमः ।
 ललाटे मयूरेशाय नमः । दक्षिणबाहौ स्वानंदवास कारकाय
 नमः । वामबाहौ सच्चित्सुखधाम्ने नमः ॥ इति गणेशन्यासः ॥

२. गणेशकवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ गौर्युवाच । एषोऽतिचपलो दैत्या-
 न्बाल्येऽपि नाशयत्यहो । अग्रे किं कर्म कर्तेति न जाने
 मुनिसत्तम ॥ १ ॥ दैत्या नानाविधा दुष्टाः साधुदेवद्रुहः
 खलाः । अतोऽस्य कंठे किञ्चित्त्वं रक्षार्थं बद्धुमर्हसि ॥ २ ॥
 मुनिरुवाच । ध्यायेत् सिंहगतं विनायकममुं दिग्बाहुमाद्ये युगे
 त्रेतायां तु मयूरवाहनममुं षड्बाहुकं सिद्धिदम् । द्वापरे तु
 गजाननं युगशुजं रक्तांगरागं विभुं तुर्ये तु द्विभुजं सितांग-
 रुचिरं सर्वार्थदं सर्वदा ॥ ३ ॥ विनायकः शिखां पातु परमात्मा
 परात्परः । अतिमुन्दरकायस्तु मस्तकं सुमहोत्कटः ॥ ४ ॥
 ललाटं कश्यपः पातु भ्रूयुगं तु महोदरः । नयने भालचंद्रस्तु
 गजास्यस्त्वोष्ठपल्लवौ ॥ ५ ॥ जिह्वां पातु गणक्रीडश्चिबुकं
 गिरिजामुतः । वाचं विनायकः पातु दंतान् रक्षतु दुर्मुखः

॥ ६ ॥ श्रवणौ पाशपाणिस्तु नासिकां चिंतितार्थदः ।
 गणेशस्तु मुखं कंठं पातु देवो गणजयः ॥ ७ ॥ स्कंधौ पातु
 गजस्कंधः स्तनौ विघ्नविनाशनः । हृदयं गणनाथस्तु हेरंबो
 जठरं महान् ॥ ८ ॥ धराधरः पातु पाश्वो पृष्ठं विघ्नहरः
 शुभः । लिंगं गुह्यं सदा पातु वक्रतुण्डो महाबलः ॥ ९ ॥
 गणक्रीडो जानुजंघे ऊरू मंगलमूर्तिमान् । एकदंतो
 महाबुद्धि पादौ गुल्फौ सदाऽवतु ॥ १० ॥ क्षिप्रप्रसादनो
 बाहू पाणी आशाप्रपूरकः । अङ्गुलीश्च नखान्पातु पद्म-
 हस्तोऽरिनाशनः ॥ ११ ॥ सर्वाङ्गानि मयूरेशो विश्वव्यापी-
 सदाऽवतु । अनुक्तमपि यत्स्थानं धूम्रकेतुः सदाऽवतु ॥ १२ ॥
 आमोदस्त्वग्रतः पातु प्रमोदः पृष्ठतोऽवतु । प्राच्यां रक्षतु
 बुद्धीश आग्नेयां सिद्धिदायकः ॥ १३ ॥ दक्षिणस्यामुमा-
 पुत्रो नैर्ऋत्यां तु गणेश्वरः । प्रतीच्यां विघ्नहर्ताऽव्याध्यायव्यां
 गजकर्णकः ॥ १४ ॥ कौबेर्यां निधिपः पायादीशान्यामीश
 नन्दनः । दिवाऽव्यादेकदंतस्तु रात्रौ संध्यासु विघ्नहृत् ॥
 ॥ १५ ॥ राक्षसासुरवेतालग्रहभूतपिशाचतः । पाशांकुशधरः
 पातु रजःसत्त्वतमःस्मृतीः ॥ १६ ॥ ज्ञानं धर्मं च लक्ष्मीं च
 लज्जां कीर्तिं तथा कुलम् । वपुर्धनं च धान्यं च गृहदारान्सुतान्
 सखीन् ॥ १७ ॥ सर्वायुधधरःक्षेत्रान् मयूरेशोऽवतात्सदा ।
 कपिलोऽजाविकं पातु गजाश्वान्विकटोऽवतु ॥ १८ ॥ भूर्जपत्रे
 लिखित्वेऽं यः कंठे धारयेत्सुधीः । न भयं जायते तस्य
 यक्षरक्षःपिशाचतः ॥ १९ ॥ त्रिसंध्यं जपते यस्तु वज्रसार-
 तनुर्भवेत् । यात्राकाले पठेद्यस्तु निविघ्नेन फलं लभेत् ॥ २० ॥
 युद्धाकाले पठेद्यस्तु विजयं चाप्नुयाद्ध्रुवम् । मरणोच्चाटना-
 कर्षस्तंभमोहनकर्मणि ॥ २१ ॥ सप्तवारं जपेदेतद्दिनानामे-
 कविंशतिम् । तत्तत्फलमवाप्नोति साधको नात्र संशयः ॥ २२ ॥
 एकविंशतिवारं च पठेत्तावद्दिनानि यः । कारागृहगतं सद्यो

राज्ञा वध्यं च मोचयेत् ॥ २३ ॥ राजदर्शनवेलायां पठेदेत-
त्रिवारतः । स राजानं वशं नीत्वा प्रकृतिश्च सभां जयेत्
॥ २४ ॥ इदं गणेशकवचं काश्यपेन समीरितम् । मुद्गलाय
च तेनाथ मांडव्याय महर्षये ॥ २५ ॥ मह्यं स प्राह कृपया
कवचं सर्वसिद्धिदम् । न देयं भक्तिहीनाय देयं श्रद्धावते
शुभम् ॥ २६ ॥ अनेनास्य कृता रक्षा न बाधाऽस्य भवेत्कवचित्
राक्षसासुरवेतालदैत्यदानव संभवा ॥ २७ ॥

इति श्रीगणेशपुराणे गणेशकवचं संपूर्णम्

३. गणेशमानसपूजा

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसर्वप्रदायः नमः ॥ गृत्समद उवाच ।
विघ्नेशवीर्याणि विचित्रकाणि बंदीजनैर्मगिधकैः स्मृतानि । श्रुत्वा
समुत्तिष्ठ गजानन त्वं ब्राह्मे जगन्मंगलकं कुरुष्व ॥ १ ॥ एवं
मया प्रार्थित विघ्नराजश्चित्तेन चोत्थाय बहिर्गणेशः । तं निर्गतं
वीक्ष्य नमन्ति देवाः शंभ्वादयो योगिमुखास्तथाऽहम् ॥ २ ॥
शौचादिकं ते परिकल्पयामि हेरंब वै दंत विशुद्धिमेवम् । वस्त्रेण
संप्रोक्ष्य मुखार्चिवंदं देवं सभायां विनिवेशयामि ॥ ३ ॥ द्विजादिसा-
र्वभिरिवंदितं च शुकादिभिर्मोदसुमोद काद्यैः । संभाष्यचालोक्य
समुत्थितं तं सुमंडपं कल्प्य निवेशयामि ॥ ४ ॥ रत्नैः सुदीप्तैः
प्रतिबिंबितं तं पश्यामि चित्तेन विनायकं च । तत्रासनं रत्नसुवर्ण-
युक्तं संकल्प देवं विनिवेशयामि ॥ ५ ॥ सिद्ध्या च बुद्ध्या सह
विघ्नराज पाद्यं कुरु प्रेमभरेण सर्वैः । सुवासितं नीरमथो गृहाण
चित्तेन दत्तं च सुखोष्णभावम् ॥ ६ ॥ ततः सुवस्त्रेण गणेशमादौ
संप्रोक्ष्य दूर्वादिभिरर्चयामि । चित्तेन भावप्रिय दीनबंधो मनो
विलीनं कुरुते पदाब्जे ॥ ७ ॥ कर्पूरकैलादिसुवासितं तु सुकल्पितं

१ सर्वद्विजाद्यैरिति सुवचम् । २ आर्षोऽयं प्रयोगः । कल्पयित्वेत्यर्थः
३ कर्पूरकैल्लादिना चेत्यर्थः ।

तोयमथो गृहाण । आचम्य तेनैव गजानन त्वं कृपाकटाक्षेण
 विलोकयाशु ॥ ८ ॥ प्रवालमुक्ताफलहाटकाद्यैः सुसंस्कृतं ह्यंत-
 रभावकेन । अनर्घ्यमर्घ्यं सफलं कुरुष्व मया प्रदत्तं गणराज
 दुंदे ॥ ९ ॥ सौगंध्ययुक्तं मधुपर्कमाद्यं संकल्पितं भावयुतं गृहाण ।
 पुनस्तथाचम्य विनायक त्वं भक्तांश्च भक्तेश सुरक्षयासु ॥ १० ॥
 सुवासितं चंपकजातिकाद्यैस्तैलं मया कल्पितमेव दुंदे । गृहाण
 तेन प्रविमर्दयामि सर्वांगमेवं तव सेवनाय ॥ ११ ॥ ततः सुखो-
 ष्णेन जलेन चाहमनेकतीर्थाहितकेन दुंदिम् । चित्तेन शुद्धेन च
 स्नापयामि स्नानं मया दत्तमथो गृहाण ॥ १२ ॥ ततः पयः स्नान-
 मर्चित्यभाव गृहाण तोयस्य तथा गणेश । पुनर्दधि स्नानमनामय
 त्वं चित्तेन दत्तं च जलस्य चैव ॥ १३ ॥ ततो घृतस्नान मपारवं-
 द्यसुतीर्थजं विघ्नहर प्रसीद । गृहाण चित्तेन सुकल्पितं तु ततो
 मधुस्नानमथोजलस्य ॥ १४ ॥ सुशर्करा युक्तमथोगृहाण स्नानं
 मया कल्पितमेव दुंदे । ततो जलस्नानमघापहंतु विघ्नेश मायां हि
 निवारयाशु ॥ १५ ॥ सुयक्षपंकस्थमथो गृहाण स्नानं परेशाधि-
 पते ततश्च । कौमण्डलीसंभवजं कुरुष्व विशुद्धमेवं परिकल्पितं
 ॥ १६ ॥ ततस्तु सूक्तैर्मनसा गणेशं संपूज्य दूर्वादिभिरल्पभावं ।
 अपारकैर्मंडलभूतब्रह्माणस्पत्यादिकैस्तं ह्यभिषेच यामि ॥ १७ ॥
 ततः सुवस्त्रेण तु प्रोच्छनं त्वं गृहाण चित्तेन मया सुकल्पितम् ।
 ततो विशुद्धेन जलेन दुंदे ह्याचांतमेवं कुरु विघ्नराज ॥ १८ ॥
 अग्नौ विशुद्धे तु गृहाण वस्त्रे ह्यनर्घ्यमौल्ये मनसा मया ते । दत्ते
 परिच्छाद्य निजात्मदेहं ताभ्यां मयूरे श जनांश्च पालय ॥ १९ ॥
 आचम्य विघ्नेश पुनस्तथैव चित्तेन दत्तं सुखमुत्तरीयम् । गृहाण
 भक्तप्रतिपालक त्वं नमो तथा तारकसंयुतं तु ॥ २० ॥ यज्ञोपवीतं
 त्रिगुणस्वरूपं सौवर्णमेवं ह्यहिनाथ भूतम् । भावेन दत्तं गणनाथ
 तत्त्वं गृहाण भक्तोद्धृतिकारणाय ॥ २१ ॥ आचांतमेवं मनसा
 प्रदत्तं कुरुष्वः शुद्धेन जलेन दुंदे । पुनश्च कौमंडल केन पाहि

विश्वं प्रभो क्रीडनकं सदा ते ॥ २२ ॥ उद्यद्दिनेशाभमथो गृहाण
सिद्धरकंते मनसा प्रदत्तम् । सर्वागसंलेपनमादराद्वै कुरुष्व हेरंब च
तेनपूर्णम् ॥ २३ ॥ सहस्रशीर्ष मनसा मया त्वं दत्तं किरीटं तु
सुवर्णजं वै । अनेकरत्नैः खचितं गृहाण ब्रह्मेश ते मस्तकशोभ
नया ॥ २४ ॥ विचित्र रत्नैः कनकेन ढुंडे युतानि चित्तेन मया
परेश । दत्तानि नानापदकुण्डलानि गृहाण शूर्पश्रुतिभूषणाय ॥ २५ ॥
शुण्डाविभूषार्थमनंतखेलिन् सुवर्णजं कंचुकमागृहाण । रत्नैश्च
युक्तं मनसा मया मदत्तं प्रभो तत्सफलं कुरुष्व ॥ २६ ॥ सुवर्ण-
रत्नैश्च युतानि ढुंडे सदैकदंत भरणानि कल्पये । गृहाण चूडाकृतये
परेश दत्तानि दन्तस्य च शोभनार्थम् ॥ २७ ॥ रत्नैः सुवर्णेन
कृतानि तानि गृहाण चत्वारि मया प्रकल्प्य । संभूषय त्वं कट-
कानि नाथ चतुर्भुजेषु ह्यज विघ्नहारिन् ॥ २८ ॥ विचित्र रत्नैः
खचितं सुवर्णसंभूतकं गृह्यमया प्रदत्तम् । तथांगुलीष्वंगुलिकं-
गणेश चित्तेन संशोभय तत्परेश ॥ २९ ॥ विचित्ररत्नैः
खचितानि ढुंडे केयूरकाणि ह्यथ कल्पितानि । सुवर्णजानि
प्रमथाधिनाथ गृहाण दत्तानि तु बाहुषु त्वम् । ३० ॥ प्रवा-
लमुक्ताफलरत्नजास्त्वं सुवर्णसूत्रैश्च गृहाण कंठे चित्तेन
दत्ता विविधाश्च माला उरोदरे शोभय विघ्नराज ॥ ३१ ॥
चन्द्रं ललाटं गणनाथ पूर्णं वृद्धिक्षयाभ्यां तु विहीनमाद्यम् ।
संशोभय त्वं वरसंयुतं ते भक्तिप्रियत्वं प्रकटीकुरुष्व
॥ ३२ ॥ चित्तार्माणं चित्तितदं परेशहृद्देशगं दीप्तिमयं कुरुष्व ।
सर्पिणं सदानंदसुखप्रदं चविघ्नेशदीनार्थदपालयस्व ॥ ३३ ॥
नाभौ फणीशं च सहस्रशीर्षं संवेष्टनेनैव गणाधिनाथ ।
भक्तंसुभूषं कुरु भूषणेन वरप्रदानं सफलं परेश ॥ ३४ ॥ कटी
तटे रत्नसुवर्णयुक्ताकांचीं सुचित्तेन च धारयामि । विघ्नेश
ज्योतिर्गणदीपनीं ते प्रसीद भक्तं कुरु मां दयाब्धे ॥ ३५ ॥

हेरंब ते रत्नसुवर्णयुक्ते सुनूपुरे मंजिरके तथैव । किंकिणी-
 नादयुते सुबुद्ध्या सुपादयोः शोभय मे प्रदत्ते ॥ ३६ ॥
 इत्यादिनानाविधिभूषणानि तवेच्छया मानसकल्पितानि ।
 संभूषयाम्येव त्वदंगकेषु विचित्र धातुप्रभवाणि हुंदे ॥ ३७ ॥
 सुचंदनरक्तममोघवीर्यं सुघर्षितं ह्यष्टकगंधमुख्यैः । युक्तं
 मयाकल्पितमेकदंतं गृहाण ते त्वंगविलेपनार्थम् ॥ ३८ ॥
 लिप्तेषु वैचित्र्ययथाष्टगंधैरंगेषु तेऽहं प्रकरोमि चित्रम् ।
 प्रसीद चित्तेन विनायक त्वं ततः सुरक्तं रविमेव भाले
 ॥ ३९ ॥ घृतेन वै कुंकुमकेन रक्तान् सुतंडुलांस्ते परिकल्प-
 यामि । भाले गणाध्यक्ष गृहाण पाहि भक्तान्सुभक्तिप्रिय
 दीनबंधो ॥ ४० ॥ गृहाण भो चंपकमालतीनि पुष्पाणि
 यानि स्थलपंकजानि । चित्तेन दत्तानि च मल्लिकानि
 पुष्पाणि नानाविधवृक्षजानि ॥ ४१ ॥ पुष्पोपरि त्वं
 मनसा गृहाण हेरंब मंदारशमीदलानि । मया सुचि-
 त्तेन प्रकल्पितानि ह्यपारकाणि प्रणवाकृते तु ॥ ४२ ॥
 दूर्वाकुरान्वै मनसा प्रदत्तांस्त्रिपंचपत्रैर्युतकांश्च स्निग्धान् ।
 गृहाण विघ्नेश्वर संख्ययाः त्वं हीनांश्च सर्वोपरि वक्रतुंड
 ॥ ४३ ॥ दशांगभूतं मनसा मया ते धूपं प्रदत्तं गणराज
 हुंदे । गृहाण सौरभ्यकरं परेश सिद्ध्या च बुद्ध्या सह
 भक्तपाल ॥ ४४ ॥ दीपं सुवर्त्या युतमादरात्ते दत्तं मया
 मानसकं गणेश । गृहाण नानाविधं घृतादितैलादिसं-
 भूतममोघदृष्टे ॥ ४५ ॥ भोज्यं तु लेह्यं गणराज पेयं
 चोष्यं च नानाविधषड्रसाढ्यम् । गृहाण नैवेद्यमथो मया
 ते सुकल्पितं पुष्टिपते महात्मन् ॥ ४६ ॥ सुवासितं
 भोजनमध्यभागे जलं मया दत्तमथो गृहाण । कमंडलु-
 स्थंमनसा गणेश पिबस्व विश्वादिकृतृप्तिकारिन् ॥ ४७ ॥
 ततःकरोद्वर्तनकं गृहाण सौगंध्ययुक्तं मुखमार्जनाय ।

सुवासितेनैव सुतीर्भजेन सुकल्पितं नाथ गृहाण दुंदे
 ॥ ४८ ॥ पुनस्तथाचम्य सुवासितंच दत्तं मया तीर्थ-
 जलं पिबस्व । प्रकल्प्य विघ्नेश ततः परं ते संप्रोच्छनं
 हस्तमुखे करोमि ॥ ४९ ॥ द्राक्षादिरंभाफलचूतकानि
 खार्जुरकार्कंधुकदाडिमानि । सुस्वादयुक्तानि मयाप्रक-
 ल्प्यगृहाणदत्तानिफलानि दुंदे ॥ ५० ॥ पुनर्जलेनैव करा-
 दिकं ते संक्षालयेऽहं मनसां गणेश । सुवासितं तोयमथो
 पिबस्व मया प्रदत्तं मनसा परेश ॥ ५१ ॥ अष्टांगयुक्तं
 गणनाथ दत्तं तांबूलकं ते मनसा मया वै ॥ गृहाण
 विघ्नेश्वर भावयुक्तं सदासकृत्तुंडविशोधनार्थम् ॥ ५२ ॥
 ततो मया कल्पितके गणेश महासने रत्नसुवर्णयुक्ते ।
 मंदारकूर्पासकयुक्तवस्त्रेरनर्घ्यसंछादितके निषीद ॥ ५३ ॥
 ततस्त्वदीयावरणं परेश संपूजयाम्यद्य हृदा यथावत् ॥
 नानोपचारैः परमप्रियैस्तु त्वत्प्रीतिकामार्थमनाथबंधो
 ॥ ५४ ॥ गृहाण लंबोदर दक्षिणां ते ह्यसंख्यभूतां
 मनसा प्रदत्ताम् । सौवर्णमुद्रादिकमुख्यभावां पाहि प्रभो
 विश्वमिदं गणेश ॥ ५५ ॥ राजोपचारान्विविधान् गृहाण
 हस्त्यश्वच्छत्रादिकमादराद्वै । चित्तेन दत्तान् गणनाथ दुंदे
 ह्यपारसंख्यान् स्थिरजंगमांस्ते ॥ ५६ ॥ दानाय नानाविधि-
 रूपकांस्ते गृहाण दत्तान्मनसा मया वै । पदार्थभूतान्
 स्थिरजंगमांश्च हेरंब मां तारयमोहभावात् ॥ ५७ ॥ मंदार
 पुष्पाणि शमीदलानि दूर्वाकुरांस्ते मनसा ददामि । हेरंब
 लंबोदर दीनपाल गृहाण भक्तं कुरु मां पदे ते ॥ ५८ ॥
 ततो हरिद्रामबिरं गुलालं सिंदूरकं ते परिकल्पयामि ।
 सुवासितं वस्तुसुवासभूतैर्गृहाण ब्रह्मेश्वर शोभनार्थम्
 ॥ ५९ ॥ ततः शुकाद्याः शिवविष्णुमुख्या इन्द्रादयः शेष-
 मुखास्तथान्ये । मुनींद्रकाः सेवकभावयुक्ताः सभासनस्थं

प्रणमंति दुर्द्धम् ॥ ६० ॥ वामांगके भक्तियुतागणेशं
 सिद्धिस्तु नानाविधिसिद्धिभिस्तम् ॥ अत्यंतभावेन सुसेवते
 तु मायास्वरूपा परमार्थभूता ॥ ६१ ॥ गणेश्वरं दक्षिण-
 भागसंस्था बुद्धिः कलाभिश्च सुबोधिकाभिः । विद्याभिरेवं
 भजते परेश मायासु सांख्यप्रदचित्तरूपा ॥ ६२ ॥ प्रमोदमु-
 दव्या ननु पृष्ठभागे गणेश्वरं भावयुता भजंते ॥ भक्तेश्वरा
 मुद्गलशंभुमुख्याः शुकादयस्तं स्म पुरो भजंते ॥ ६३ ॥
 गंधर्वमुख्यामधुरं जगुश्च गणेशगीतं विविधस्वरूपम् । नृत्यं
 कलायुक्तपथो पुरस्ताच्चक्रुस्तथा ह्यप्सरसो विचित्रम् ॥ ६४ ॥
 इत्यादिनानाविधभावयुक्तैः संसेवितं विघ्न पतिं भजामि ।
 चित्तेन ध्वात्वा तु निरंजनं वै करोमि नानाविधदीपयुक्तम् ॥
 ॥ ६५ ॥ चतुर्भुजं पासधरंगणेशं सहाङ्कुशं दंतयुतं तमेवम् ।
 त्रिनेत्रयुक्तं त्वभयंकरं तं महोदरं चैकरदं गजास्यम् ॥ ६६ ॥
 सर्पोपवीतं गजकर्णधारं विभूतिभिः सेवितपादपद्मम् ।
 ध्याये गणेशं विविधप्रकारैः सुपूजितं शक्तियुतं परेशम् ॥
 ॥ ६७ ॥ ततो जपं वै मनसा करोमि स्वमूलमंत्रस्य विधान-
 युक्तम् । असंख्यभूतं गणराज हस्ते समर्पयाम्येव गृहाण
 दुर्द्धे ॥ ६८ ॥ आरातिकां कर्पूरकादिभूतामपारदीपां प्रक-
 रोमि पूर्णाम् । चित्तेन लंबोदर तां गृहाण ह्यज्ञानध्वांताघ-
 हरां निजानाम् ॥ ६९ ॥ वेदेषु वैघ्नेश्वरकैः सुमंत्रैः सुमंत्रितं
 पुष्पदलं प्रभूतम् । गृहाण चित्तेन मया प्रदत्तमपारवृत्त्या
 त्वथ मंत्रपुष्पम् ॥ ७० ॥ अपारवृत्त्या स्तुतिमेकदंतं गृहाण
 चित्तेन कृतां गणेश । युक्तां श्रुतिस्मार्तभवैः पुराणैः सर्वैः
 परेशाधिपते मया ते ॥ ७१ ॥ प्रदक्षिणा मानसकल्पितास्ता
 गृहाण लंबोदर भावयुक्ताः । संख्याविहीनां विविधस्व-
 रूपाभक्तान्सदा रक्ष भवार्णवाद्वा ॥ ७२ ॥ नतिं ततो
 विघ्नपते गृहाण साष्टांगकाद्यां विविधस्वरूपाम् । संख्या-

विहीनां मनसा कृतां ते सिद्ध्या च बुद्ध्या परि-
पालयाशु ॥ ७३ ॥ न्यूनातिरिक्तं तु मया कृतं चेत्त-
दर्थमन्ते मनसा गृहाण । दूर्वाकुरान् विघ्नपते प्रदत्तान्
संपूर्णमेवं कुरु पूजनं मे ॥ ७४ ॥ क्षमस्व विघ्नाधिपते
मदीयान् सदापराधान् विविधस्वरूपान् । भक्तिं मदीयां
सफलां कुरुष्व संप्रार्थये त्वां मनसा गणेश ॥ ७५ ॥ ततः
प्रसन्नेन गजाननेन दत्तं प्रसादं शिरसाभिवन्द्य । स्वमस्तके
तं परिधारयामि चित्तेन विघ्नेश्वरमानतोऽस्मि ॥ ७६ ॥
उत्थाय विघ्नेश्वर एव तस्माद्गतस्ततस्त्वन्तरधान-
शक्त्या । शिवाद्यस्तं प्रणिपत्य सर्वे गताः सुचित्तेन च
चित्तयामि ॥ ७७ ॥ सर्वान्नमस्कृत्य ततोऽहमेव भजामि
चित्तेन गणाधिपं तम् । स्वस्थानमागत्य महानुभावैर्भक्तै-
र्गणेशस्य च खेलयामि ॥ ७८ ॥ एवं त्रिकालेषु गणाधिपं तं
चित्तेन नित्यं परिपूजयामि । तेनैव तुष्टः प्रददातु भावं
विश्वेश्वरो भक्तिमयं तु मह्यम् ॥ ७९ ॥ गणेशपादोदक-
पानकं च ह्युच्छिष्टगंधस्य सुलेपनं तु । निर्माल्यसंधारणकं
सुभोज्यं लंबोदरस्यास्तु हि भुक्तशेषम् ॥ ८० ॥ यं यं
करोम्येव तदेव दीक्षागणेश्वरस्यास्तु सदागणेश । प्रसीद
नित्यं तव पादभक्तं कुरुष्वमां ब्रह्मपते दयालो ॥ ८१ ॥
ततस्तु शय्यां परिकल्पयामि मंदारकूर्पासकवस्त्रयुक्ताम् ।
सुवासपुष्पादिभिर्रचितां ते गृहाण निद्रां कुरु विघ्नराज
॥ ८२ ॥ सिद्ध्या च बुद्ध्या सहितं गणेशं सुनिद्रितं वीक्ष्य
तथाहमेव । गत्वा स्ववासं च करोमि निद्रां यात्वा हृदि
ब्रह्मर्पतिं तदीयः ॥ ८३ ॥ एतादृशं सौख्यममोघशक्ते
देहि प्रभो मानसजंगणेश । मह्यं च तेनैवकृतार्थरूपो
भवामि भक्तेरसलालसोऽहम् ॥ ८४ ॥ गार्ग्य उवाच ।
एवं नित्यं महाराज गृत्समदो महायेशाः । चकार

मानसीं पूजां योगीन्द्राणां गुरु स्वयम् ॥ ८५ ॥ य एतां
मानसीं पूजां करिष्यति नरोत्तमः । पठिष्यति सदा सोऽपि
गाणपत्यो भविष्यति ॥ ८६ ॥ श्रावयिष्यति यो मर्त्यः
श्रोष्यति प्रेमसंयुतः । सः क्रमेण महीपाल ब्रह्माभूतो भवि-
ष्यति ॥ ८७ ॥ यं यमिच्छति तं तं वै सफलं तस्य जायते ।
अन्ते स्वानन्दगः सोऽपि योगिवन्द्यो भविष्यति ॥ ८८ ॥
इति मानस पूजा समाप्ता ॥

४. गणेशवाह्यपूजा

श्रीगणेशाय नमः । ऐल उवाच । बाह्यपूजां वद विभो
गृत्समदप्रकीर्तिताम् । तेन मार्गेण विघ्नेशं भजिष्यामि
निरन्तरम् ॥ १ ॥ गार्ग्य उवाच । आदौ च मानसीं पूजां
कृत्वा गृत्समदो मुनिः । बाह्यां चकार विधिवत्तां शृणुष्व
सुखप्रदाम् ॥ २ ॥ हृदि ध्वात्वा गणेशानं परिवारादि-
संयुतम् । नासिकारंध्रमार्गेण तं बाह्यांगं चकार ह ॥ ३ ॥
आदौ वैदिकमंत्रं स गणानां त्वेति संपठन् । पश्चाच्छ्लोकं
समुच्चार्य पूजयामास विघ्नपम् ॥ ४ ॥ गृत्समद
उवाच । चतुर्बाहुं त्रिनेत्रं च गजास्यं रक्तवर्णकम् । पाशां
कुशादिसंयुक्तं मायायुक्तं प्रचितयेत् ॥ ५ ॥ आगच्छ ब्रह्मणां
नाथ सुरासुरवराचित । सिद्धिबुद्ध्यादिसंयुक्तभक्तिग्रहण-
लालस ॥ ६ ॥ कृतार्थोऽहं कृतार्थोऽहं तवागमनतः प्रभो ।
विघ्नेशानुगृहीतोऽहं सफलो मे भवोऽभवत् ॥ ७ ॥ रत्न-
सिंहासनं स्वामिन् गृहाण गणनायक । तत्रोपविश्य विघ्नेश
रक्ष भक्तान्विशेषतः ॥ ८ ॥ सुवासिताभिरिन्द्रिश्च पाद-
प्रक्षालनं प्रभो । शीतोष्णाम्भः करोमि ते गृहाण पाद्यमु-
त्तमम् ॥ ९ ॥ सर्वतीर्थहृतं तोयं सुवासितसुवस्तुभिः ॥
आचमनं च तेनैव कुरुष्व गणनायक ॥ १० ॥ रत्नप्रवाल-

मुक्ताद्यैरनर्घ्यैः संस्कृतं प्रभो । अर्घ्यं गृहाण हेरंब द्विरदानन
तेषकम् ॥ ११ ॥ दधिमध्वाज्यसंयुक्तं मधुपर्कगजानन । गृहाण
भावसंयुक्तं मया दत्तं नमोऽस्तुते ॥ १२ ॥ पाद्ये च मधुपर्कं च
स्नाने वस्त्रोपधारणे । उपवीते भोजनांते पुनराचमनं कुरु ॥ १३ ॥
चंपकाद्यैर्गणाध्यक्ष वासितं तैलमुत्तमम् । अभ्यंगं कुरु सर्वेश लम्बो-
दरं नमोऽस्तु ते ॥ १४ ॥ यक्षकर्मकाद्यैश्च विघ्नेश भक्तवत्सल ।
उद्धर्तनं कुरुष्व त्वं मया दत्तैर्महाप्रभो ॥ १५ ॥ नानातीर्थ-
जलैर्दुण्डे सुखोष्णभावरूपकैः । कमंडलूद्भूतैः स्नानं मया कुरु
समर्पितैः ॥ १६ ॥ कामधेनुसमुद्भूतं पयः परम पावनम् । तेन
स्नानं कुरुष्व त्वं परमार्थवित् ॥ १७ ॥ पञ्चामृतानां मध्ये तु
जलैः स्नानं पुनः पुनः । कुरु त्वं । सर्वतीर्थेभ्यो गङ्गादिभ्यः
समाहृतैः ॥ १८ ॥ दधि धेनुपयोद्भूतं मलापहरणं परम् । गृहाण
स्नानकार्यार्थं विनायक दयानिधे ॥ १९ ॥ धेनोः समुद्भूतं दुण्डे घृतं
सन्तोषकारकम् । महामलापघातार्थं तेन स्नानं कुरु प्रभो ॥ २० ॥
सारधं संस्कृतं पूर्णमधु मधुरसोद्भूतम् । गृहाण स्नानकार्यार्थं विनायक
नमोऽस्तु ते ॥ २१ ॥ इक्षुदण्डसमुद्भूतां शर्करां मलनाशिनीम् ।
गृहाण गणनाथ त्वं तथा स्नानं समाचर ॥ २२ ॥ यक्षकर्मका
द्यैश्च स्नानं कुरु गणेश्वर । आंत्यं मलहरं शुद्धं सर्वसौगन्ध्यका-
रकम् ॥ २३ ॥ ततो गन्धाक्षतादींश्च दूर्वाकुरान्, गजानन ।
समर्पयामि स्वल्पांस्त्वं गृहाण परमेश्वर ॥ २४ ॥ ब्राह्मणस्पत्यसू-
क्तैश्च ह्येकविंशतिवारकैः ॥ अभिषेकं ते करोमि गृहाण द्विरदानन
॥ २५ ॥ तत आचमनं देव सुवासितजलेन च । कुरुष्व गण नाथ
त्वं सर्वतीर्थभवेन वै ॥ २६ ॥ वस्त्रयुग्मं गृहाण त्वमनर्घ्यरक्तवर्ण-
कम् । लीकलज्जाहरंचैव विघ्ननाथ नमोऽस्तु ते ॥ २७ ॥ उत्तरीयं
सुचित्रं वै नमस्तारांकितं तथा । गृहाण सर्वसिद्धीश मया दत्तं
सुभक्तितः ॥ २८ ॥ उपवीतं गणाध्यक्ष गृहाण च ततः परम् ।
त्रैगुण्यमयरूपं तु प्रणवग्रंथिबन्धनम् ॥ २९ ॥ ततः सिंदूरकं देव

गृहाण गणनायक । अंगलेपनंभावार्थं सदानंदविवर्धन ॥ ३० ॥
 नानाभूषणकानि त्वमंगेषुविविधेषुच । भासुरस्वर्णरत्नैश्च निर्मितानि
 गृहाण भोः ॥ ३१ ॥ अष्टगंधसमायुक्तं गंधं रक्तं गजानन ।
 द्वादशांगेष तेढुंढे लेपयामि सुचित्रवत् ॥ ३२ ॥ रक्तचंदनसंयु-
 क्तानथवा कुंकुमैयुतान् । अक्षतान् विघ्नराज त्वं गृहाण भाल
 मंडले ॥ ३३ ॥ चंपकादिसुवृक्षेभ्यः संभूतानि गजानन । पुष्पाणि
 शमिमंदारद्वर्वादीनि गृहाण च ॥ ३४ ॥ दशांगं गुग्गुलं धूपं
 सर्वसौरभकारकम् । गृहाण त्वं मया दत्तं विनायक महोदर ॥ ३५ ॥
 नानाजातिभवं दीपं गृहाण गणनायक ॥ अज्ञानमलजं दोषं हरंतं
 ज्योतिरूपकम् ॥ ३६ ॥ चतुर्विधान्नसंपन्नं मधुरं लड्डुकादिकम् ।
 नैवेद्यं ते मया दत्तं भोजनं कुरु विघ्नप ॥ ३७ ॥ सुवासितं
 गृहाणेदं जलं तीर्थसमाहृतम् । भुक्तिमध्ये च पानार्थं देवदेवेश ते
 नमः ॥ ३८ ॥ भोजनाते करोद्वर्तं यक्षकर्दमकेन च ॥ कुरुष्व
 त्वं गणाध्यक्ष पिब तोय सुवासितम् ॥ ३९ ॥ दाडिमं खजुरं द्राक्षा
 रंगादीनि पलानि वै । गृहाण देवदेवेश नानामधुरकाणि तु
 ॥ ४० ॥ अष्टाङ्गं देव ताम्बूलं गृहाण मुखवासनम् । अस-
 कृद्विघ्नराज त्वं मया दत्तं विशेषतः ॥ ४१ ॥ दक्षिणां कांच-
 नाद्यां तु नानाधातुसमुद्भूताम् । रत्नाद्यैः संयुतां ढुंढे गृहाण
 सकलप्रिय ॥ ४२ ॥ राजोपचारकाद्यानि गृहाण गणनायक ।
 दानानि तु विचित्राणि मया दत्तानि विघ्नप ॥ ४३ ॥ तत
 आभारणं तेऽथ पूजयामि विधानतः । उपचारैर्विविधैश्च तेन तुष्टो
 भवप्रभो ॥ ४४ ॥ ततो दूर्वाकुरान् ढुंढे एकविंशतिसंख्यकान् ।
 गृहाण न्यूनसिद्धिचर्थं भक्तवात्सल्यकारणात् ॥ ४५ ॥ नानादी-
 पसमायुक्तं नीराजनं गजानन । गृहाण भाव संयुक्तं सर्वाज्ञानविना-
 शक ॥ ४६ ॥ गणानां त्वेति मंत्रस्य जपं साहस्रकं परम् ॥
 गृहाण गणनाथ त्वं सर्वसिद्धिप्रदो भव ॥ ४७ ॥ आर्तिक्यं च
 सुकर्पूरं नानादीपमयं प्रभो । गृहाण ज्योतिषां नाथ तथानीराज

याम्यहम् ॥ ४८ ॥ पादयोस्ते तु चत्वारि नाभौ द्वे वदने प्रभौ ॥
 एकं तु सप्तवारं वै सर्वाङ्गेषु निरञ्जनम् ॥ ४९ ॥ चतुर्वेदभवेर्मन्त्रैर्गा-
 णपत्यैर्गजानन । मन्त्रितानि गृहाण त्वं पुष्पपत्राणि विघ्नप ॥ ५० ॥
 पञ्चप्रकारकैः स्तोत्रैर्गाणपत्यैर्गणाधिप । स्तौमि त्वां तेन संतुष्टो
 भव भक्तिप्रदायक ॥ ५१ ॥ एकविंशति संख्यं वा त्रिसंख्यं वाग-
 जानन ॥ प्रादक्षिण्यं गृहाण त्वं ब्रह्मन् ब्रह्मे शभावनः ॥ ५२ ॥
 साष्टाङ्गां प्रणतिं नाथ एकविंशतिसंमिताम् । हेरंब सर्वपूज्यत्वं
 गृहाण तु मया कृताम् ॥ ५३ ॥ न्यूनातिरिक्तभावार्थं किञ्चि
 दूर्वाकुरान्प्रभो । समर्पयामि तेन त्वं सांगां पूजां कुरुष्व
 ताम् ॥ ५४ ॥ त्वया दत्तं स्वहस्तेन निर्मल्यं
 चिन्तयाम्यहम् । शिखायां धारयाम्येव सदा सर्वप्रदं च तत्
 ॥ ५५ ॥ अपराधानसंख्यातान् क्षमस्व गणनायक । भक्तं
 कुरु च मां दुर्ध्वं तव पादप्रियं सदा ॥ ५६ ॥ त्वं माता त्वं
 पिता मे वै सुहृत्संबंधिकादयः । त्वमेव कुल देवञ्च सर्वं त्वं
 मे न संशयः ॥ ५७ ॥ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिभिर्देहवाङ्मानसैः
 कृतम् । सांसर्गिकेण यत्कर्म गणेशाय समर्पये ॥ ५८ ॥
 बाह्यान्नाविधं पापं महोग्रं तल्लयं व्रजेत् । गणेशपादतीर्थ-
 स्यमस्तके धारणात्किल ॥ ५९ ॥ पादोदकं गणेशस्य पीतं
 नरेण तत्क्षणात् । सर्वातर्गतजं पापं नश्यति गणनातिगम्
 ॥ ६० ॥ गणेशोच्छिष्टगंधं वै द्वादशाङ्गेषु चार्चयेत् । गणे-
 शतुल्यरूपः स दर्शनात्सर्वपापहा ॥ ६१ ॥ यदि गणेशपू-
 जादौ गंधं भस्मादिकं चरेत् । अथवोच्छिष्टगंधं तु नो चेत्तत्र
 विधिं चरेत् ॥ ६२ ॥ द्वादशाङ्गेषु विघ्नेशं नाममन्त्रेण चार्च-
 येत् । तेन सोऽपि गणेशेन समो भवति भूतले ॥ ६३ ॥ मूर्ध्नि
 गणेश्वरं चादौ ललाटे विघ्ननायकम् । दक्षिणे कर्णमूले
 तु वक्रतुण्डं समर्चयेत् ॥ ६४ ॥ कंठे लंबोदरं देवं हृदि चिन्ता-
 मणिं तथा ॥ ६५ ॥ बाहौ दक्षिणके चैव हेरंब वामबाहुके ।

विकटं नाभिदेशे तु विनायकं समर्चयेत् ॥६६॥ कुक्षौ
 दक्षिणगायां तु मयूरेशं समर्चयेत् वाम कुक्षौ गजास्यं वै
 पृष्ठे स्वानन्दवासिनम् ॥ ६७ ॥ सर्वाङ्गलेपनं शस्तं चित्रि-
 तं त्वष्टगंधकै । गाणेशानां विशेषण सर्वभद्रस्य कारणात्
 ॥ ६८ ॥ ततोच्छिष्टं तु नैवेद्यं गणेशह्य भुनज्म्यहम् । भुक्ति-
 मुक्तिप्रदं पूर्णं नाना पापानिकृन्तनम् ॥ ६९ ॥ गणेशस्मरणे
 नैव करोमि कालखंडनम् । गाणपत्यैश्च संवासो मे सदास्तु
 गजानन । ७० ॥ गार्ग्य उवाच । एवं गृत्समदश्चैव चकार
 बाह्यपूजनम् ॥ त्रिकालेषु महायोगी सदाभक्तिसमन्वितः ॥ ७१ ॥
 तथा कुरु महीपाल गाणपत्यो भविष्यसि । यथा गृत्समदः साक्षा-
 त् तथा त्वमपि निश्चतम् ॥ ७२ ॥ इति श्रीमदांत्ये मौद्गल्ये
 बाह्यपूजा समाप्ता ॥

५. गणेशमहिम्नः स्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः । अनिर्वाच्यं रूपं स्तवननिकरो यत्र
 गलितस्तथा वक्ष्ये स्तोत्रं प्रथमपुरुषस्यात्र महतः ॥ यतो
 जातं विश्वं स्थितमपि सदा यत्रविलयः स कीदृगीर्वाणः
 सुनिगमनुतः श्रीगणपतिः ॥ १ ॥ गणेशं गाणेशाः शिवमिति
 च शैवाश्च विबुधा रवि सौरा विष्णुं प्रथमपुरुषं विष्णुभजकाः
 वदन्त्येकं शाक्ता जगद्गुदयमूलां परशिवां न जाने किं तस्मै नम
 इति परं ब्रह्म सकलम् ॥ २ ॥ तथेशं योगज्ञा गणपतिमिमं
 कर्म निखिलं समीमांसा वेदांतिन इति परं ब्रह्मसकलम् । अजां
 सांख्यो ब्रूते सकलगुणरूपां च सततं प्रकर्तारं न्यायस्त्वथ जगति
 बौद्धा धियमिति ॥ ३ ॥ कथं ज्ञेयो बुद्धे परतर इयं बाह्यसर-
 णिर्यथा धीर्यस्य स्यात्स च तदनु रूपो गणपतिः ॥ महत्कृत्यं तस्य
 स्वयमपि महान् सूक्ष्म मणुवद्धनिज्योतिर्बिन्दुर्गगनसदृश किं च
 सदसत् ॥ ४ ॥ अनेकास्योपाराक्षिकरचरणोऽनन्तहृदयस्तथा

नानारूपो विविधवदनः श्रीगणपतिः । अनन्ताङ्गः शक्त्या
 विविधगुणकर्मैकसमये त्वसंख्याता नन्ताभिमतफलदोऽनेक-
 विषये ॥ ५ ॥ न यस्यांतो मध्यो न च भवति चादिः सुमहता-
 मलिप्तः कृत्वैतथं सकलमपि खं वत्स च पृथक् । स्मृतः संस्मर्तॄणां
 सकलहृदयस्थः प्रियकरो नमस्तस्मै देवाय च सकलवंध्याय महते
 ॥ ६ ॥ गणेशाद्यं बीजं दहनवनितापल्लवयुतं मनुश्चैकार्णोयं
 प्रणवसहितोऽभीष्ट फलदः । सबिदुश्चांगाद्या गणकऋषिछन्दो-
 ऽस्य च निचृत्स देवः प्राग्बीजं वियदपि च शक्तिर्जपकृताम् ।
 ॥ ७ ॥ गकारो हेरंब सगुण इतिपुंनिर्गुणमयो द्विधाप्येको जातः
 प्रकृतिपुरुषो ब्रह्म हि गणः स चेशश्चोत्पत्तिस्थितिलयकरोऽयं
 प्रमथको यतो भूतं भव्यं भवति पतिरीशो गणपतिः ॥ ८ ॥
 गकारः कण्ठोर्ध्वं गजमुखसमो मर्त्यसदृशो गकारः कण्ठाधो
 जठरसदृशाकार इति च । अधोभावः कट्यां चरण इति हीशो-
 ऽस्य च तनुर्विभातीत्यर्थं नाम त्रिभुवनसमं भूर्भुवः सुवः ॥ ९ ॥
 गणेशेति त्र्यर्णात्मकमपि वरं नाम सुखदं सकृत्प्रोच्चैरुच्चारितमिति
 नृभिः पावनकरम् । गणेशस्यैकस्य प्रतिजपकरस्यास्य सुकृतं न
 विज्ञातो नाम्नः सकलमहिमा कीदृशविधः ॥ १० ॥ गणेशेत्याह्वं
 यः प्रवदति मुहुस्तस्य पुरतः प्रपश्यंस्तद्वक्त्रं स्वयमपि गणस्तिष्ठति
 तदा । स्वरूपस्य ज्ञानं त्वमुक इति नाम्नास्य भवति प्रबोधः
 सुप्तस्य त्वखिलमिह सामर्थ्यममुना ॥ ११ ॥ गणेशोविश्वेऽस्मि
 न्स्थित इह च विश्वं गणपतौ गणेशो यत्रास्ते धृतिमतिरमै-
 श्वर्यमखिलम् । समुक्तं नामैकगणपतिरिदं मङ्गलमयं तदेकास्ये
 दृष्टे सकलविबुधास्येक्षण समम् ॥ १२ ॥ बहुक्लेशैर्व्याप्तः स्मृत
 उत गणेशो च हृदये क्षणात्क्लेशान्मुक्तो भवति सहसा त्वभ्रच-
 यवत् । वने विद्यारंभे युधि रिपुभये कुत्र गमने प्रवेश प्राणांते
 गणपतिपदं चाशु विशति ॥ १३ ॥ गणाध्यक्षो ज्येष्ठः कपिल
 इतरोमङ्गलनिधिर्दयालुर्हेरंबो वरद इति चिंतामणिरजः । वरा-

नीशो दुर्दिर्गजवदननामाशिव सुतो मयूरेशो गौरीतनय इति
 नामानि पठति ॥ १४ ॥ महेशोऽयं विष्णुः सकविरविरिन्दुः-
 कमलजः । क्षितिस्तोयं वह्निःश्वसन इति खं त्वद्विदधिः । कुज-
 स्तारः शुक्रो गुरुदुबुधोऽगुश्च धनदो यमः पाशी काव्यः शनि-
 रखिलरूपो गणपतिः ॥ १५ ॥ मुखं वह्निः पादौ हरिरपि
 विधाता प्रजननं रविर्नेत्रे चन्द्रो हृदयमपि कामोऽस्य मदनः । करौ
 शक्रः कट्याववनिरुदरं भाति दशनं गणेशस्यासन्वै ऋतुमयव-
 पुश्चैव सकलम् ॥ १६ ॥ अघ्नैर्यालंकारैररुणवसनैर्भूषिततनुः
 करीन्द्रास्यः सिंहासनमुपगतो भाति बुधराट् । स्मितास्यात्त-
 न्मध्येऽप्युदितरविर्बिम्बोपमरुचिः स्थिता सिद्धिर्वामे मतिरितरगा
 चामरकरा ॥ १७ ॥ समन्तात्तस्यासन्प्रवरमुनिसिद्धासुरगणाः
 प्रशंसन्तीत्यग्रे विविधनुतिभिः सांजलिपुटाः । बिडौजाद्यैर्ब्रह्मादि-
 भिरनुवृतो भक्तनिकरैर्गणक्रीडामोदप्रमुदविकटाद्यैः सहचरैः ॥
 ॥ १८ ॥ वशित्वाद्यष्टाष्टादशदिगखिलाल्लोलमनुवाग्धृतिः पादूः
 खङ्गोजनरसबलाः सिद्धय इमाः । सदापृष्ठे तिष्ठन्त्यनिमिष-
 दृशस्तन्मुखलया गणेशं सेवन्ते ऽप्यतिनिकट सूपायनकराः ॥ १९ ॥
 मृगांकास्थारंभाप्रभृतिगणिकायस्य पुरतःसुसंगीतं कुर्वन्त्यपि
 कुतुकगन्धर्वसहिताः । मुदः पारो नात्रेत्यनुपमममोदैर्विगलिताः
 स्थिरं जातं चित्तं चरणमवलोक्यास्य विमलम् ॥ २० ॥
 हरेणायं ध्यातस्त्रिपुरमथने चासुरवधेगणेशः पार्वत्या बलि-
 विजयकालेऽपिहरिणा । विधात्रा संसृष्टावुरगपतिना क्षोणि-
 धरणे नरैःसिद्धौ मुक्तौ त्रिभुवनजये पुष्पधनुषः ॥ २१ ॥ अयं
 सुप्रासादे सुर इव निजानन्दभुवने महान् श्रीमानाद्यो लघुतरंगृहे
 रंकसदृशः । शिशुद्वारे द्वाःस्थो नृप इव सदा भूपतिर्गृहे स्थितो
 भूत्वोमांके शिशुगणपतिर्लालनपरः ॥ २२ ॥ अमुष्मिन्संतुष्टे गज-
 वदन एवापि विबुधे ततस्ते संतुष्टस्त्रिभुवनगताःस्युबुधगणाः ।
 दयालुर्हेरंबो नच भवति यस्मिंश्च पुरुषे वृथासर्वं तस्य प्रजन-

नमतः सांद्रतमसि ॥ २३ ॥ वरेण्यो भूशुंडि गुगुरुकुजा मुद्गल-
 मुखा ह्यपारास्तद्भक्ता जपहवन पूजास्तुतिपराः । गणेशोऽयं
 भक्तप्रिय इति च सर्वत्र गदितं विभक्तिर्यत्रास्ते स्वयमपि सदा
 तिष्ठति गणः ॥ २४ ॥ मृदः काचिद्धातोश्छविलिखिता वापि
 दृषदः स्मृता व्याजान्मूर्तिः पथि यदि बहिर्येन सहसा । अशुद्धोद्धा
 द्रष्टा प्रवदति तदाह्वां गणपतेः श्रुतः शुद्धो मर्त्यो भवति दुरिता-
 द्विस्मय इति ॥ २५ ॥ बहिर्द्वारस्योर्ध्वगजवदनवर्ध्ने धनमयं
 प्रशस्तं वा कृत्वा विविधकुशलैस्तत्र निहतम् । प्रभावात्तन्मूर्त्या-
 भवतिसदनं मंगलमयं विलोक्यानन्दस्तां भवति जगतो विस्मय
 इति ॥ २६ ॥ सितेभाद्रेमासे प्रतिशरदिमध्याह्नसमये मृदोमूर्ति
 कृत्वा गणपतिथिौ दुंदिसदृशीम् । समर्चन्त्युत्साहः प्रभवति
 महान् सर्वसदने विलोक्यानन्दस्तां प्रभवति नृणां विस्मय इति
 ॥ २७ ॥ तथा ह्येकः श्लोको वरयति महिम्नो गणपतेः कथं
 स श्लोकोऽस्मिन् स्तुत इति भवेत्संप्रपतिते । स्मृतं नामास्यैकं
 सकृदिदमनन्ताह्वयसमं यतो यस्यैकस्य स्तवनसदृशं नान्यदपरम्
 ॥ २८ ॥ गजवदनविभोयद्वर्णितं वैभवं ते त्विह जनुषि ममेत्थं
 चारु तद्दर्शयाशु । त्वमसि च करुणायाः सागरः कृत्स्नदाताऽ-
 प्यति तव भूतकोऽहं सर्वदा चिन्तकोऽस्मि ॥ २९ ॥ सुस्तोत्रं प्रप
 ठतु नित्यमेतदेव स्वानन्दं प्रति गमनेऽप्ययं सुमार्गः संचित्यं
 स्वमनसि तत्पदारविन्दं स्थाप्याग्रे स्ववनफलं नतीः करिष्ये ॥ ३० ॥
 गणेशदेवस्य माहात्म्यमेतद्यः श्रावयेद्वापि पठेच्च तस्य । क्लेशा
 लयं यांति लभेच्च शीघ्रं स्त्रीपुत्रविद्यार्थगृहं च मुक्तिम् ॥ ३१ ॥
 इति श्रीपुष्पदंतविरचित श्रीगणेशमहिम्नःस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

६. गणेशाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ यम उवाच । गणेश हेरंब गजाननेति
 महोदर स्वानुभवप्रकाशिन् । वरिष्ठ सिद्धिप्रिय बुद्धिनाथ वदन्त-
 मेवं त्यजत प्रभीताः ॥ १ ॥ अनेकविघ्नांतक वक्रतुंड स्वसंज्ञवा-

सिंश्च चतुर्भुजेति कवीश देवांतकनाशकारिन्वदंतमेवं त्यजत
 प्रभीताः ॥ २ ॥ महेशसूनो गजदैत्यशत्रो वरेण्यसूनो विकट
 त्रिनेत्र । परेशधरणीधर एकदंत वदंत० ॥ ३ ॥ प्रमोद
 मोदेति नरांतकारे षड्भिहंतर्गजकर्ण दुंदे । द्वन्द्वारिसिंधो स्थिर
 भावकारिन् वदंत० ॥ ४ ॥ विनायक ज्ञानविघातशत्रो पराशर
 स्यात्मज विष्णुपुत्र । अनादिपूज्याखुग सर्वपूज्य वदंत० ॥ ५ ॥
 विधेर्जलंबोदर धूमवर्ण मयूरपालेति मयूरवाहिन् । सुरासुरैः
 सेवितपादपद्म वदंत ॥ ६ ॥ वरिन्महाखुध्वज शूर्पकर्ण शिवाज
 सिंहस्थ अनंतवाह । दितौज विघ्नेश्वर शेषनाभे वदंत० ॥ ७ ॥
 अणोरणीयन्महतो महीयन् रवेर्ज योगेशज ज्येष्ठराज ।
 निधीश मंत्रेश च शेषपुत्र वदंत० ॥ ८ ॥ वरप्रदातरदितेश्च
 सूनो परात्पर ज्ञानद तारवक्त्र । गुहाग्रज ब्रह्मण पार्श्वपुत्र
 वदंत० ॥ ९ ॥ सिंधोश्च शत्रो परशुप्रयाण शमीशपुष्पप्रिय
 विघ्नहारिन् दूर्वाभरैरर्चित देवदेव वदंत० ॥ १० ॥ धियः
 प्रदातश्च शमिप्रियेति सुसिद्धिदातश्च सुशांतिदातः । अमेयमाया
 मितविक्रमेति वदंत० ॥ ११ ॥ द्विधाचतुर्थीप्रिय कश्यपाच्च
 जनप्रद ज्ञानपदप्रकाश । चिंतामणे चित्तविहाकारि न् वदंत०
 ॥ १२ ॥ यमस्य शत्रो अभिमानशत्रो विघ्नौघहन्तः कपिलस्य
 सूनो । विदेहस्वानन्द अयागयोग वदंत ॥ १३ ॥ गणस्य शत्रो
 कमलस्य शत्रो समस्तभावज्ञ च भालचंद्र । अनादिमध्यांत-
 मयप्रचारिन् वदंत० ॥ १४ ॥ विभो जगद्रूप गणेश भूमन्
 पुष्टीपते आखुगतेति बोध । कर्तुश्च पातुश्चतु संहरेति वदंत०
 ॥ १५ ॥ इदमष्टोत्तरशतं नाम्नां तस्य पठंति ये । शृण्वन्ति तेषु
 वै भीताः कुरुध्वं मा प्रवेशनम् ॥ १६ ॥ भुक्ति मुक्तिप्रदं
 दुंदेर्धनधान्यप्रवर्धनम् । ब्रह्मभूयकरं स्तोत्रं जपते नित्यमादरात्
 ॥ १७ ॥ यत्र यत्र गणेशस्य चिह्नयुक्तानि वै भटाः । धामानि
 तत्र संभीताः कुरुध्वं मा प्रवेशनम् ॥ १८ ॥ इति श्रीमदांत्ये
 मौद्गल्ये गणेशाष्टोत्तरशतनामस्तोत्र समाप्तम् ॥

७. सङ्कष्टनाशनगणेशस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच । प्रणम्य शिरसा देवं
गौरीपुत्रं विनायकम् । भक्त्यावासंस्मरेन्नित्यमायुःकर्मार्थसिद्धये
॥ १ ॥ प्रथमं वक्रतुंडं च एकदन्तं द्वितीयकम् । तृतीयं कृष्ण-
पिंगाक्षं गजवक्त्रं चतुर्थकम् ॥ २ ॥ लंबोदर पंचमं च षष्ठं
विकटमेव च । सप्तमं विघ्नराजञ्च धूम्रवर्णं तथाष्टमम् ॥ ३ ॥
नवमं भालचंद्रं च दशमं तु विनायकम् । एकादशं गणपतिं द्वादशं
तु गजाननम् ॥ ४ ॥ द्वादशैतानि नामानि त्रिसंध्यं यः पठेन्नरः ।
न च विघ्नभयं तस्य सर्वसिद्धिकरं प्रभो ॥ ५ ॥ विद्यार्थी लभते
विद्यां धनार्थी लभते धनम् । पुत्रार्थी लभते पुत्रान्मोक्षार्थी लभते
गतिम् ॥ ६ ॥ जपेद्गणपतिः स्तोत्रं षड्भिर्मसैः फलं लभेत् ।
संवत्सरेण सिद्धिं च लभते नात्र संशयः ॥ ७ ॥ अष्टाभ्यो
ब्राह्मणेभ्यश्च लिखित्वा यः समर्पयेत् । तस्य विद्या भवेत्सर्वा
गणेशस्य प्रसादतः ॥ ८ ॥ इति श्रीनारदपुराणे संकष्टनाशनं
नाम गणेशस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

८. गणेशाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ सर्वे ऊचुः । यतोऽनंतशक्तेरनंताश्च
जीवा यतो निर्गुणादप्रमेया गुणास्ते । यतो भाति सर्वं त्रिधाभेद-
भिन्नं सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ १ ॥ यतश्चाविरासीज्ज-
गत्सर्वमेतत्तथाब्जासनो विश्वगोविश्वगोप्ता । तथेन्द्रादयो देव-
संधा मनुष्याः सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ २ ॥ यतो
वह्निभानू भवो भूर्जलं च यतः सागराश्चंद्रमा व्योम वायुः ।
यतःस्थावरा जंगमा वृक्ष संधाः सदा तं गणेशं नमामो
भजामः ॥ ३ ॥ यतो दानवाः किन्नरा यक्षसंधा यतश्चारणा
वारणाःश्वापदाश्च । यतःपक्षिकीटायतो वीरुधश्च सदा तं गणेशं
नमामो भजामः ॥ ४ ॥ यतो बुद्धिरज्ञाननाशो मुमुक्षोर्यतः-

संपदो भक्त संतोषिकाः स्युः । यतो विघ्ननाशो यतः कार्यसिद्धिः
 सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ ५ ॥ यतः पुत्र संपद्यतो वांछि-
 तार्थो यतोऽभक्तविघ्नास्तथानेकरूपाः । यतः शोकमोहौ यतः
 काम एव सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ ६ ॥ यतोऽनंतशक्तिः
 स शेषो बभूव धराधारणेऽनेकरूपे च शक्तः । यतोऽनेकधा स्वर्ग-
 लोका हि नाना सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ ७ ॥ यतो
 वेदवाचोऽतिकुंठा मनोभिः सदा नेतिनेतीति यत्ता गृणंति । पर-
 ब्रह्मरूपं चिदानंदभूतं सदा तं गणेशं नमामो भजामः ॥ ८ ॥
 श्रीगणेश उवाच । पुनरुच्ये गणाधीशः स्तोत्रमेतत्पठेन्नरः । त्रिसंध्यं
 त्रिदिनं तस्य सर्वकार्यं भविष्यति ॥ ९ ॥ यो जपेदष्टदिवसं
 श्लोकाष्टकमिदं शुभम् । अष्टवारं चतुर्थ्या तु सोऽष्टसिद्धीरवा-
 प्नुयात् ॥ १० ॥ यः पठेन्मासमात्रं तु दशवारं दिने दिने । स
 मोचयेद्वन्धगतं राजवध्यं न संशयः ॥ ११ ॥ विद्याकामो लभे-
 द्विद्यां पुत्रार्थो पुत्रमाप्नुयात् । वांछिताल्लभते सर्वानेकविंशति-
 वारतः ॥ १२ ॥ यो जपेत्परयाभक्त्या गजाननपरो नरः ।
 एवमुक्त्वा ततो देवश्चान्तर्धानंगतः प्रभुः ॥ १३ ॥ इति श्री-
 गणेशपुराणे उपासनाखंडे श्रीगणेशाष्टकं संपूर्णम् ॥

९. एकदंतस्तोत्रम्

श्रीगणेशायनमः ॥ मदासुरं सुशांतं वै दृष्ट्वा विष्णुमु-
 खाःसुराः । भृग्वादयश्च मुनय एकदंतं समाययुः ॥ १ ॥ प्रणम्य
 तं प्रपूज्यादौ पुनस्तं नेमुरादरात् । तुष्टुबुधर्षसंयुक्ता एकदंतं
 गणेश्वरम् ॥ २ ॥ देवर्षय ऊचुः । सदात्मरूपं सकलादिभूतम-
 मायिनं सोहर्माचित्यबोधम् । अनादिमध्यांतविहीनमेकं तमेकदंतं
 शरणं व्रजामः ॥ ३ ॥ अनंतचिद्रूपमयं गणेशं ह्यभेदभेदादि-
 विहीनमाद्यम् । हृदिप्रकाशस्य धरं स्वधीस्थं तमेकदंतं शरणं
 व्रजामः ॥ ४ ॥ विश्वादिभूतं हृदि योगिनां वै प्रत्यक्षरूपेण विभांत-

मेकम् ॥ सदा निरालंबसमाधिगम्य तमेकदंतं ॥ ५ ॥ स्वबिंब-
भावेन विलासयुक्तं बिंदुस्वरूपा रचिता स्वमाया । तस्यां स्ववीर्यं
प्रददाति यो वै तमेकदंतं ॥ ६ ॥ त्वदीयवीर्येण समर्थभूता
माया तया संरचितं च विश्वम् । नादात्मकं ह्यात्मतया प्रतीतं
तमेकदंतं श० ॥ ७ ॥ त्वदीयसत्ताधर मेकदंतं गणेशमेकं त्रय-
बोधितारम् । सेवंत आपुस्तमजं त्रिसंस्थास्तमेकदंतं ॥ ८ ॥
ततस्त्वया प्रेरित एव नादस्तेनेदमेवं रचितं जगद्वै । आनंदरूपं
समभावसंस्थं तमेक० ॥ ९ ॥ तदेव विश्वं कृपया तवैव
संभूतमाद्यं तमसा विभातम् । अनेकरूपं ह्यजमेकभूतं तमेक०
॥ १० ॥ ततस्त्वया प्रेरितमेव तेन सृष्टं सुसूक्ष्मं जगदेकसंस्थम्
सत्त्वात्मकं श्वेतमनंतमाद्यं तमेक० ॥ ११ ॥ तदेव स्वप्नं तपसा
गणेश संसिद्धिरूपं विविधं ब्रूव । सदेकरूपं कृपया तवापि तमेक०
॥ १२ ॥ संप्रेरितं तच्च त्वया हृदिस्थं तथा सुसृष्टं जगदंशरूपम् ।
तेनैव जाग्रन्मयमप्रमेयं तमेक० ॥ १३ ॥ जाग्रत्स्वरूपं रजसा
विभातं विलोकितं तत्कृपया यदैव । तदा विभिन्नं भवेत्येकरूपं
तमेक० ॥ १४ ॥ एवं च सृष्ट्वा प्रकृतिस्वभावात्तदंतरे त्वं च
विभासि नित्यम् । बुद्धिप्रदाता गणनाथ एकस्तमेक० ॥ १५ ॥
त्वदाज्ञया भानि ग्रहाश्च सर्वे नक्षत्ररूपाणि विभांति खे वै ।
आधारहीनानि त्वया धृतानि तमेकः ॥ १६ ॥ त्वदाज्ञया सृष्टि-
करो विधाता त्वदाज्ञयापालक एव विष्णुः । त्वदाज्ञया संहारको
हरोऽपि तमेक० ॥ १७ ॥ यदाज्ञया भूर्जलमध्यसंस्था यदाज्ञया
ऽपः प्रवहंति नद्यः । सीमां सदा रक्षति वै समुद्रस्तमेक० ॥ १८ ॥
यदाज्ञया देवगणो दिविस्थो ददाति वै कर्म फलानि नित्यम् ।
यदाज्ञया शैलगणोऽचलो वै तमेक० ॥ १९ ॥ यदाज्ञया शेष
इलाधरो वै यदाज्ञया मोहप्रदश्च कामः । यदाज्ञा कालधरोऽर्यमा च
तमेक० ॥ २० ॥ यदाज्ञया वाति विभातिवायुर्यदाज्ञयाऽग्निर्ज-
ठरादिसंस्थः । यदाज्ञया वै सचराचरं च तमेक० ॥ २१ ॥

सर्वांतरे संस्थितमेकगूढं यदाज्ञया सर्वमिदं विभाति । अनंत-
 रूपं हृदि बोधकं वै तमेक० ॥ २२ ॥ यं योगिनो योग-
 बलेन साध्यं कुर्वति तं कः स्तवनेन स्तौति । अतः प्रणामेन
 सुसिद्धिदोऽस्तु तमेक० ॥ २३ ॥ गृत्समद-उवाच । एवं स्तुत्वा
 च प्रह्लाद देवाः समुनयश्च वै । तूष्णीं भाव प्रपद्येवननृतुर्हर्षसं-
 युताः ॥ २४ ॥ स तानुवाच प्रीतात्मा ह्येकदंतः स्तवेन वै ।
 जगाद तान्महाभागान्देवर्षीन्भक्तवत्सलः ॥ २५ ॥ एकदंत
 उवाच । प्रसन्नो म च स्तोत्रेण सुराः सर्षिगणाः किल । वृणुध्वं
 वरदोऽहं वो दास्यामि मनसीप्सितम् ॥ २६ ॥ भवत्कृतं मदीयं
 वै स्तोत्रं प्रीतपदं मम । भविष्यति न संदेहः सर्वसिद्धिप्रदायकम्
 ॥ २७ ॥ यं यमिच्छति तं तं वै दास्यामि स्तोत्रपाठतः ।
 पुत्रपौत्रादिकं सर्वं लभते धनधान्यकम् ॥ २८ ॥ गजाश्वा-
 दिकमत्यंतं राज्यभोगं लभेद् ध्रुवम् । भुक्तिमुक्ति च योगं वै
 लभते शांतिदायकम् ॥ २९ ॥ मारणोच्चाटनादीनिराज्य-बन्धा-
 दिकं च यत् । पठतां शृण्वतां नृणां भवेच्च बन्धहीनता
 ॥ ३० ॥ एकविंशतिवारंच श्लोकांश्चैकविंशतिम् । पठते
 नित्यमेवं च दिनानि त्वेकविंशतिम् ॥ ३१ ॥ न तस्य दुर्लभं
 किञ्चिद्विषु लोकेषु वै भवेत् । असाध्यं साधयेन्मर्त्यः सर्वत्र
 विजयी भवेत् ॥ ३२ ॥ नित्यं यः पठते स्तोत्रं ब्रह्माभूतः स
 वै नरः । तस्य दर्शनतः सर्वे देवाः पूता भवंति वै ॥ ३३ ॥
 एवं तस्य वचः श्रुत्वा प्रहृष्टा देवतर्षयः । ऊचुः करपुटाः सर्वे
 भक्तियुक्ता गजाननम् ॥ ३४ ॥ इति श्रीएकदंतस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

१०. महागणपतिस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ योगं योगविदां विधूत विविधव्यासंग-
 शुद्धाशयप्रादुर्भूतसुधारसप्रसृमर ध्यानास्पदाध्यासिनाम् । आनन्द-
 ग्लवमानबोधमधुरामोदच्छटामेदुरं तं भूमानमुपास्महे परिणतं

दंतावलास्यात्मना ॥ १ ॥ तारश्रीपरशक्तिकाभवसुधारूपानुगं यं
विदुस्तस्मै स्तात्प्रणतिर्गणाधिपतये यो रागिणाभ्यर्थ्यते । आमंत्र्य
प्रथमं वरेति वरदेत्यार्तेन सर्वं जनं स्वामिन्मे वशमानयेति सततं
स्वहादिभिः पूजितः ॥ २ ॥ कल्लोलांचलचुंबितांबुदतताविक्षु-
द्रवांभोनिधौ द्वीपे रत्नमये सुरद्रुमवनामोदैकमेदस्विनि मूले कल्प-
तरोर्महामणिमये पीठेऽक्षरांभोरुहे षट्कोणा कलितत्रिकोणरचना-
सत्कर्णिकेऽमुं भजे ॥ ३ ॥ चक्रप्रास रसालकामुकगदासद्वीजपूर
द्विजद्वीह्यग्रोत्पलपाशपंकजकरं शुण्डाग्रजाग्रद्धटम् । आश्लिष्टं प्रि-
यया सरोजकरया रत्नस्फुरद्भूषया माणिक्यप्रतिमं महागणपतिं
विश्वेशमाशास्महे ॥ ४ ॥ दानांभः परिमेदुरप्रसृमख्यालंबिरो-
लंबभृत्सिद्धारुण गण्डमण्डलयुगव्याजात्प्रशस्तिद्वयम् । त्रैलोक्ये-
ष्टविधानवर्णसुभगं यः पद्मरागोपम धत्ते स श्रियभातनोतु सततं
देवो गणानांपतिः ॥ ५ ॥ आभ्यन्मंदरघूर्ण नापरवशक्षीरा-
ब्धिबीचिच्छटासच्छायाश्चलचामख्यतिकर श्रीगर्वसर्वकषाः ।
दिक्कांताघनसारचंदनरसासाराः श्रयंतां मनः स्वच्छंदप्रसर-
प्रलिप्तवियतो हेरंबदंतत्विषः ॥ ६ ॥ मुक्ताजालकरंबित-
प्रविकसन्माणिक्यपुंजच्छटाकांताः कंबुकदंबचुंबितवनाभोगप्रवा-
लोपमाः ॥ ज्योत्स्नापूरतरंगमंथरतरत्संध्यवयस्याश्चिरं हेरंबस्य
जयंति दंतकिरणाकीर्णाः शरीरत्विषः ॥ ७ ॥ शुण्डाग्राकलितेन
हेमकलशेनावर्जितेन क्षरन्नानारत्नचयेन साधकजनान्संभाव-
यन् कोटिशः । दानामोदविनोदशलुब्धमधुपप्रोत्सारणाविर्भव
त्कर्णादोलन खेलनो विजयते देवो गणग्रामणीः ॥ ८ ॥ हेरंबं
प्रणमामि यस्य पुरतः शांडिल्यमूले श्रिया बिभ्रत्यांबुरुहे समं
मधुरिपुस्ते शंखचक्रे । वहन् । न्यग्रोधस्य तले सहाद्रिसुतया
शंभुस्तथा दक्षिणे बिभ्राणः परशुं त्रिशूलमितया देव्या धरण्या
सह ॥ ९ ॥ पश्चात्पिप्पलमाश्रितो रतिपतिर्देवस्य रत्योपले
बिभ्रत्यासममैक्षवं धनुरिषून्पौष्पान्वहन्यंच च । वामे चक्रगदा-

धरः स भगवान्क्रोडप्रियंगोस्तलं हस्तोद्यच्छुकशालिमंजरिकया देव्या
 धरण्या सह ॥ १० ॥ षट्कोणाश्रिषु षट्सु षड्गजमुखाः पाशां-
 कुशाभीवरान्विभ्राणाः प्रमदासखाः पृथुमहाशोणाश्मपुंजत्विषः ।
 आमोदः पुरतः प्रमोदसुमुखौ तं चाभितो दुर्मुखः पश्चात्पाश्वर्गतो-
 ऽस्य विघ्न इति यो यो विघ्नकर्तेति च ॥ ११ ॥ आमोदादि-
 गणेशवरप्रियतमास्तत्रैव नित्यं स्थिताः कांताश्लेषरसज्ञमंथरदृ-
 शःसिद्धिःसमृद्धिस्ततः । कांतिर्या मदनावतीत्यपि तथा कल्पेषु
 या गीयते सान्या यापि मदद्रवा तदपरा द्राविण्यमूः पूजिताः
 ॥ १२ ॥ अश्लिष्टौ वसुधेत्यथो वसुमती ताम्यां सितालोहितौ
 वर्षतौ वसु पाश्वर्योर्विलसतस्तौ शंखपद्मौ निधी । अंगान्यन्वथ
 मातरश्च परितः शक्रादयोऽब्जाश्रयास्तद्वाह्ये कुलिशादयः परि-
 पतत्कालानलज्योतिषः ॥ १३ ॥ इत्थं विष्णुशिवादिसत्त्वतनवे
 श्रीवक्रतुंडाय हुंकाराक्षिप्तसमस्तदैत्यपूतनात्राताय दीप्तत्विषे ।
 आनंदैकरसावबोधलहरीविध्वस्तसर्वोर्मये सर्वत्र प्रथमानमुग्ध-महसे
 तस्मै परस्मै नमः ॥ १४ ॥ सेवाहेवाकिदेवासुरनरनिकरस्फार-
 कोटीरकोटिकाटिव्याटीकमानद्युमणिसममणि श्रेणिभावेणिका-
 नाम् । राज्ञीराजनश्रीसखचरणखद्योतविद्योतमानः श्रेयः
 स्थेयः स देयान्मम विमलदृशो बन्धुरं सिधुरास्यः ॥ १५ ॥ एतेन
 प्रगटर हस्यमंत्रमालागर्भेण स्फुटतरसंविदा स्तवेन । यः स्तौति
 प्रचुरतरं महागणेशं तस्येयं भवति वंशवदा त्रिलोकी ॥ १६ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यवर्यश्रीराघवचैतन्यविरचितं

महागणपतिस्तोत्रं समाप्तम् ॥

इति गणेशस्तोत्राणि ॥ १० ॥

विष्णुस्तोत्राणि

यं शैवाः समुपासते शिव इति ब्रह्मेति वेदातिनो
बौद्धा बुद्ध इति प्रमाणपटवः कर्तेति नैयायिकाः ।
अहंनित्यथ जैनशासनरताः कर्मेति मीमांसकाः
सोऽयं वो विदधानु वाञ्छितफलं त्रैलोक्यनाथो हरिः ।

२. नारायणवर्म

श्रीगणेशाय नमः ॥ राजोवाच । येन गुप्तः सहस्राक्षः
सवाहान् रिपुसैनिकान् । क्रीडान्निव विनिर्जित्य त्रिलोक्या
बुभुजे श्रियम् ॥ १ ॥ भगवंस्तन्मामाख्याहि वर्म नारायणा-
त्मकम् । यथाततायिनः शत्रून् येन गुप्तोऽजयन्मृधे ॥ २ ॥ श्रीशुक
उवाच । वृतः पुरोहितस्त्वाष्ट्रो महेन्द्रायानुपृच्छते । नाराय-
णाख्यं वर्माह तदिहैकमनाः शृणु ॥ ३ ॥ विश्वरूप उवाच ।
धौतांघ्रिपाणिराचम्य सपवित्र उदङ्मुखः । कृतस्वाङ्गरन्यासो
मन्त्राभ्यां वाग्यतः शुचिः ॥ ४ ॥ नारायणमयं वर्म सन्नहोद्भूय
आगते । दैवभूतात्मकर्मभ्यो नारायणमयः पुमान् ॥ ५ ॥ पाद-
योजनानोरूर्वोरुदरे हृद्यंथोरसि । मुखे शिरस्यानुपूर्व्यादोङ्कारा-
दीनि विन्यसेत् ॥ ६ ॥ ॐ नमो नारायणायेति विपर्ययमथापि
वा । करन्यासं ततः कुर्याद्द्वादशाक्षरविद्यया ॥ ७ ॥ प्रणवादि

यकारांतमंगुल्यंगुष्ठपर्वसु । न्यसेद्धृदय ॐ कारं विकारमनुमूर्धनं
 ॥८॥ षकारं तु भ्रुवोर्मध्ये णकारं शिखया न्यसेत् । वेकारं नेत्रयो-
 र्युज्यान्नकारं सर्वसंधिषु ॥९॥ मकारमस्त्रमुद्दिश्य मंत्रमूर्तिर्भवेद्-
 बुधः । सविसर्गं फडंतं तत्सर्वदिक्षु विनिदिशेत् ॥ १० ॥ ॐ
 विष्णवे नमः । इत्यात्मानं परं ध्यायेद्वचेयं षट्शक्तिभिर्युतम् ।
 विद्यातेजस्तपोभूतिमिमं मंत्रमुदाहरेत् ॥ ११ ॥ ॐ हरिविद-
 ध्यान्मम सर्वरक्षां न्यस्तांघ्रिपद्मः पतगेन्द्रपृष्ठे । दरारिचर्मासिग-
 ढेषु चापपाशान्दधानोऽष्टगुणोऽष्टबाहुः ॥ १२ ॥ जलेषु मां रक्षतु
 मत्स्यमूर्तिर्यादोगणेभ्यो वरुणस्य पाशात् । स्थलेषु मायाबटुवामनो-
 ऽव्यात् त्रिविक्रमः खेऽवतु विश्वरूपः ॥ १३ ॥ दुर्गेवटव्याजि-
 मुखादिषु प्रभुः पायान्नृसिंहोऽसुर यूथपारिः । विमुंचतो यस्य महा-
 दृहासं दिशो विनेदुर्न्यपतश्च गर्भाः ॥ १४ ॥ रक्षत्वसौ माऽध्वनि
 यज्ञकल्पः स्वदंष्ट्रद्वौघ्रीतधरो वराहः । द्विकूटेरामोऽव्यथ विप्र-
 वासे सलक्ष्मणोऽव्याद्भूरताग्रजो माम् ॥ १५ ॥ मामुग्रधर्मादि-
 खिलात्प्रमादान्नारायणः पातु नरश्च हासात् । दत्तस्त्वयोगादथ
 योगनाथः पायाद्गुणेशः कपिलः कर्मबंधात् ॥ १६ ॥ सनत्कु-
 मारोऽवतु कामदेवाद्ध्याननो मां पथि देवहेलनात् । देवर्षिवर्यः
 पुरुषार्चनांत रात्कर्मा हरिर्मां निरयादशेषात् ॥ १७ ॥ धन्वंत-
 रिर्भगवान्पात्वपथ्याद्द्वंद्वद्वाद्भूयादृषभोर्निजितात्मा ॥ यज्ञश्चलो-
 कादवताज्जनांताद्वलो गणात्क्रोधवशादहीन्द्रः ॥ १८ ॥ द्वैपा-
 यनो भगवानप्रबोधाद्बुद्धस्तु पाखंडगणात्प्रमादात् । कल्किः
 कलेः कालमलात्प्रपातु धर्माविनायोरुकृतावतारः ॥ १९ ॥
 मां केशवो गदया प्रातख्याद्रोविन्द आसंगवमात्तवेणुः । नारायणः
 प्राह्ण उदात्तशक्तिर्मध्यं दिने विष्णुररींद्रपाणिः ॥ २० ॥
 देवोऽपराह्णे मधुहोग्रधन्वा सायं त्रिधा मावतु माधवीमाम् ।
 दोषे हृषीकेश उतार्धरात्रे निशीथ एकोऽवतु पद्मनाभः ॥ २१ ॥
 श्रीवत्सधामापररात्र ईशः प्रत्यूष ईशोऽसिधरो जना-

दनः । दामोदरोऽव्यादनसंध्य प्रभाते विश्वेश्वरो भगवान्का
 लमूर्तिः ॥ २२ ॥ चक्रयुगांतानलतिग्नेमि भ्रमत्समंताद्भगव-
 त्प्रयुक्तम् । दंदग्धि दंद-ग्धरिसैन्यमाशु कक्षं यथा वातसखो
 हुताशः ॥ २३ ॥ गदेऽशनिस्पर्शन विस्फुल्लिगेर्निष्पिष्टिजित-
 प्रियासि । कूष्मांड वैनायकयक्षरक्षोभूतग्रहांश्चूर्णय चूर्णयारीन्
 ॥ २४ ॥ त्वं यातुधानप्रथमप्रेतमातृपिशाचविप्रग्रहघोरदृष्टीन् ।
 दरेन्द्र विद्रावय कृष्ण पूरितो भीमस्वनोऽरेर्हृदयानि कंपयन्
 ॥ २५ ॥ त्वं तिग्मधारासिवरारिसैन्यमीशप्रयुक्तो मम छिधि
 छिधि । चक्षूंषि चर्मन् शतचन्द्र छादयद्विषांमघोनां हर पापचक्षु-
 षाम् ॥ २६ ॥ यन्नो भयं ग्रहेभ्योऽभूत् केतुभ्योनृभ्य एव च ।
 सरीसृपेभ्यो दंष्ट्रिभ्यो भूतेभ्योऽघेभ्य एव च ॥ २७ ॥ सर्वाण्ये-
 तानि भगवन्नामरूपास्त्रकीर्तनान् । प्रयांतु संक्षयं सद्यो ये नःश्रेयः
 प्रतीपकाः ॥ २८ ॥ गरुडो भगवान् स्तोत्रस्तोभश्छन्दोमयः
 प्रभुः । रक्षत्वशेषकृच्छ्रेभ्योविष्वक्सेनः स्वनामभिः ॥ २९ ॥
 सर्वापद्भ्यो हरेनामरूपया नायुधानि नः । बुद्धीन्द्रियमनः प्राणान्
 पांतु पार्षदभूषणाः ॥ ३० ॥ यथा हि भगवानेव वस्तुतः सदसच्च
 यत् । सत्येनानेन नः सर्वे यांतु नाशमुपद्रवाः ॥ ३१ ॥ यथैका-
 त्म्यानुभावानां विकल्परहितः स्वयम् । भूषणायुर्धर्लाख्या
 धत्ते शक्ती स्वमायया ॥ ३२ ॥ तेनैव सत्यमानेन सर्वज्ञो भगवान्
 हरिः । पातु सर्वैःस्वरूपैर्नःसदा सर्वत्र सर्वगः ॥ ३३ ॥ विदिक्षु
 दिक्षूध्वमधःसमंतादंतबिहिर्भगवान्नारसिंहः । प्रहापयँल्लोकभयं
 स्वनेन स्वतेजसा ग्रस्तसमस्ततेजाः ॥ ३४ ॥ मघवन्निदमा-
 ख्यातं वर्म नारायणात्मकम् । विजेष्यस्यंजसा येन दंशितोऽसुर-
 यूथपान् ॥ ३५ ॥ एतद्वारयमाणस्तु यं यं पश्यतिचक्षुषा
 पदा वा संस्पृशेत्सद्यः साध्वसात्स विमुच्यते ॥ ३६ ॥ न कुत-
 श्चिद्भूयं तस्य विद्यां धारयतो भवेत् । राजदस्युग्रहादिभ्यो
 व्याध्यादिभ्यश्च कर्हिचित् ॥ ३७ ॥ इमां विद्यां पुरा कश्चित्

कौशिकौ धारयन् द्विजः । योगधारणया स्वांगं जहौ स मरुधन्वनि
 ॥ ३८ ॥ तस्योपरिविमानेन गंधर्वपतिरेकदा । ययौ चित्ररथः
 स्त्रीभिर्वृतो यत्र द्विजक्षयः ॥ ३९ ॥ गगनान्यपतत्सद्यः सवि-
 मानो ह्यवाकिशराः । सवालखिल्यवचनादस्थोन्यादाय विस्मितः
 ॥ ४० ॥ प्रास्य प्राचीसरस्वत्यां स्नात्वा धाम स्वमन्वगात् ।
 य इदं शृणुयात्काले यो धारयति चादृतः । तं नमस्यंति भूतानि
 मुच्यते सर्वतो भयात् ॥ ४१ ॥ श्रीशुक उवाच । एतां विद्या-
 मधिगतो विश्वरूपाच्छतक्रतुः । त्रैलोक्यलक्ष्मीं बुभुजे विनिर्जित्य
 मृधेऽसुरान् ॥ ४२ ॥

इति श्रीमद्भागवते महापुराणे षष्ठस्कन्धे नारायणवर्मकथनं
 नामाष्टमोऽध्यायः ॥ ८ ॥

२. विष्णुपञ्जरस्तोत्रम्

श्रीगणेशायनमः । ॐ अस्य श्रीविष्णुपञ्जरस्तोत्रमंत्रस्य नारद
 ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीविष्णुः परमात्मा देवता । अहंबीजम् ।
 सोहं शक्तिः । ॐ ह्रीं कीलकम् । मम सर्वदेहरक्षणार्थं जपे
 विनियोगः । नारदऋषये नमः मुखे । श्रीविष्णुपरमात्मदेव-
 तायै नमः हृदये । अहं बीजं गुह्ये । सोहं शक्तिः पादयोः । ॐ
 ह्रीं कीलकं पादाग्रे । ॐ ह्रां ह्रीं हं ह्रैं ह्रौं ह्रः इति मन्त्रः ।
 ॐ ह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः । ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः । ॐ ह्रं मध्य-
 माभ्यां नमः ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॐ ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां
 नमः । ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । इति करन्यासः ।
 अथ हृदयादिन्यासः । ॐ ह्रां हृदयाय नमः । ॐ ह्रीं शिरसे
 स्वाहा । ॐ ह्रूं शिखायैवषट् । ॐ ह्रैं कवचाय हुम् । ॐ ह्रौं
 नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ ह्रः अस्त्राय फट् । इति अंगन्यासः ।
 अहंबीजादिमन्त्रत्रयेण प्राणायामं कुर्यात् । अथ ध्यानम् । परं
 परस्मात्प्रकृतेरनादिमेकं निविष्टं बहुधा गुहायाम् । सर्वाल्यं
 सर्वचराचरस्थं नमामि विष्णुं जगदेकनाथम् ॥ १ ॥ ॐ विष्णु-

पंजरकं दिव्यं सर्वदुष्टनिवारणम् । उग्रतेजो महावीर्यं सर्वशत्रु
निकृंतनम् ॥ २ ॥ त्रिपुरं दहमानस्य हरस्य ब्रह्मणोदितम् ।
तदहं संप्रवक्ष्यामि आत्मरक्षाकरं नृणाम् ॥ ३ ॥ पादौ रक्षतु
गोविंदो जंघे चैव त्रिविक्रमः । ऊरू मे केशवः पातु कटिं चैव
जनार्दनः ॥ ४ ॥ नाभिं चैवाच्युतः पातु गुह्यं चैव तु वामनः ।
उदरं पद्मनाभश्च पृष्ठं चैव तु माधवः ॥ ५ ॥ वामपाश्वं तथा
विष्णुर्दक्षिणं मधुसूदनः । बाहू वै वासुदेवश्च हृदि दामोदरस्तथा
॥ ६ ॥ कंठं रक्षतु वाराहः कृष्णश्च मुखमंडलम् । माधवः
कर्णमूले तु हृषिकेशश्च नासिके ॥ ७ ॥ नेत्रे नारायणो रक्षेत्तल-
लाटं गरुडध्वजः । कपोलो केलवो रक्षेद्वैकुण्ठः सर्वतो दिशम् ॥ ८ ॥
श्रीवत्सांकश्च सर्वेषामंगानां रक्षको भवेत् । पूर्वस्यां पुंडरीकाक्ष
आग्नेय्यां श्रीधरस्तथा ॥ ९ ॥ दक्षिणे नारसिंहश्च नैऋत्यां
माधवोऽवतु । पुरुषोत्तमो मे वारुण्यां वायव्यां च जनार्दनः
॥ १० ॥ गदाधरस्तु कौबेर्यामीशान्यां पातु केशवः । आकाशे
च गदा पातु पाताले च सुदर्शनम् ॥ ११ ॥ सन्नद्धः सर्वगात्रेषु
प्रविष्टो विष्णुपंजरः ॥ विष्णुपञ्जरविष्टोऽहं विचरामि महीतले
॥ १२ ॥ राजद्वारेऽपथे घोरे संग्रामे शत्रुसंकटे । नदीषु चरणे चैव
चोरव्याघ्रभयेषु च ॥ १३ ॥ डाकिनीप्रेतभूतेषु भयं तस्य न
जायते । रक्ष रक्ष महादेव रक्ष रक्ष जनेश्वर ॥ १४ ॥ रक्षतु
देवताः सर्वा ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः । जले रक्षतुवाराहः स्थले
रक्षतुवामनः ॥ १५ ॥ अटव्यां नारसिंहश्च सर्वतः पातु केशवः
दिवा रक्षतु मां सूर्यो रात्रौ रक्षतुचन्द्रमाः ॥ १६ ॥ पंथानं
दुर्गमं रक्षेत्सर्वमेव जनार्दनः । रोगविघ्नहतश्चैव ब्रह्महा गुरुत-
ल्पगः ॥ १७ ॥ स्त्रीहंता बालघाती च सुरापो वृषलीपतिः ।
मुच्यते सर्वपापेभ्यो यः पठेन्नात्र संशयः ॥ १८ ॥ अपुत्रो लभते
पुत्रं धनार्थी लभते धनम् । विद्यार्थी लभते विद्यां मोक्षार्थी लभते
गतिम् ॥ १९ ॥ आपदो हरते नित्यं विष्णुस्तोत्रार्थसंपदा ।

यस्त्विदं पठते स्तोत्रार्थं विष्णुपंजरमुत्तमम् ॥ २० ॥ मुच्यते
सर्वपापेभ्यो विष्णुलोकं स गच्छति । गोहसन्नफलं तस्य वाज-
पेयशतस्य च ॥ २१ ॥ अश्वमेधसहस्रस्य फलं प्राप्नोति मानवः ।
सर्वं कामं लभेदस्य पठनान्नात्र संशयः ॥ २२ ॥ जले विष्णुः
स्थले विष्णुर्विष्णुः पर्वतमस्तके । ज्वालमालाकुले विष्णुः सर्वं
विष्णुमयं जगत् ॥ २३ ॥ इति श्रीब्रह्मांडपुराणे इंद्रनारदसंवादे
श्रीविष्णुपंजरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

३. श्रीमदच्युताष्टकम्

श्रीगणेशायनमः ॥ अच्युताच्युत हरे परमात्मन् राम कृष्ण
पुरुषोत्तम विष्णो । वासुदेव भगवन्ननिरुद्ध श्रीपते शमय दुःख-
मशेषम् ॥ १ ॥ विश्वसंगल विभो जगदीश नंदनंदन नृसिंहरेन्द्र ।
मुक्तिदायक मुकुंद मुरारे श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥ २ ॥
रामचंद्र रघुनाथक देव दीननाथ दुरितक्षय कारिन् । यादवेन्द्र
यदुभूषण यज्ञ श्रीमते शमय दुःखमशेषम् ॥ ३ ॥ देवकीतनय
दुःखदवाग्ने राधिकारमण रम्यसुमूर्ते दुःखमोचन दयार्णव नाथ
श्रीपते शमय दुःखमशेषम् ॥ ४ ॥ गोपिका वदनचंद्रचकोर
नित्य निर्गुण निरंजनजिष्णो । पूर्णरूपजयशंकर शर्व श्रीपते शमय
दुःखमशेषम् ॥ ५ ॥ गोकुलेश गिरिधारणधीर यामुनाच्छतट
खेलनवीर । नारदादिमुनिवंदितपाद श्रीपते शमय दुःखमशेषम्
॥ ६ ॥ द्वारकाधिप दुरंतगुणाब्धे प्राणनाथ परिपूर्ण भवारे ।
ज्ञानगम्यगुणसागरब्रह्मन् श्रीमते शमय दुःखमशेषम् ॥ ७ ॥
दुष्टनिर्दलन देव दयालो पद्मनाभरधरणी धर धर्म्मिन् । रावणांतक
रमेश मुरारे श्रीमते शमय दुःख मशेषम् ॥ ८ ॥ अच्युताष्टक-
मिदं रमणीयं निर्मितं भवभयं विनिहंतुम् । यः पठेद्विषयवृत्ति-
निवृत्तिर्जन्मदुःखमखिलं स जहाति ॥ ९ ॥ इति श्रीशंकरा-
चार्यविरचितमच्युताष्टकस्तोत्रं समाप्तम् ॥

४. अच्युताष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः । अच्युतं केशवं रामनारायणं कृष्णदामोदरं
 वासुदेवं हरिम् । श्रीधरं माधवं गोपिकावल्लभं जानकीनायकं
 रामचंद्रं भजे । अच्युतं केशवं सत्यभामाधव माधवं श्रीधरं राधिका-
 राधितम् । इंद्रिरामंदिरं चेतसा सुन्दरं देवकी नंदनं नंदजं संदधे
 ॥ २ ॥ विष्णवे जिष्णवे शंखिने चक्रिणे रुक्मिणीरागिणे जानकी-
 जानये । बल्लवीवल्लभायार्चितायात्मने कंसविध्वंसिने वंशिने ते
 नमः ॥ ३ ॥ कृष्ण गोविंद हे राम नारायण श्रीपते वासुदेवाजित
 श्रीनिधे । अच्युतानंत हे माधवाधोक्षज द्वारकानायक द्रौपदी-
 रक्षक ॥ ४ ॥ राक्षसक्षोभितः सीतया शोभितो दंडकारण्य-
 भूपुण्यताकारणः । लक्ष्मणेनान्वितो वानरैः सेवितोगस्त्यसंपूजितो
 राघवः पातु माम् ॥ ५ ॥ धेनुकारिष्टकोऽनिष्टकुद्वेष्टिणां केशि-
 हाकंसहृद्वंशिकावादकः । पूतनाकोपकः सूरजाखेलनो बालगो-
 पालकः पातु मां सर्वदा ॥ ६ ॥ विद्युद्द्योनवत्प्रस्फुरद्वाससं
 प्रावृडंभोदवत्प्रोल्लसद्विग्रहम् । वन्यया मालया शोभितोरःस्थलं
 लोहितांध्रद्वयं वारिजाक्षं भजे ॥ ७ ॥ कुंचितैः कुंतिलैर्ध्राजि-
 मानाननं रत्नमौलिं लसत्कुंडलं गंडयोः । हारकेयूरकं कङ्कणप्रो-
 ज्ज्वलं किंकिणीमंजुलं श्यामलं तं भजे । ८ ॥ अच्युतस्याष्टकं
 यः पठेदिष्टदं प्रेमतः प्रत्यहं पुरुषः सस्पृहम् । वृत्ततः सुंदरं कर्तुं
 विश्वंभरं तस्य वश्यो हरिर्जायते सत्वरम् ॥ ९ ॥ इति श्रीशंका-
 राचार्यविरचितमच्युताष्टकं संपूर्णम् ॥

५. आचार्यकृतषट्पदी

श्रीगणेशाय नमः अविनयमपनय विष्णो दमय मनः शमय
 विषयमृगतृष्णाम् । भूतदयां विस्तारय तारय संसारसागरतः
 ॥ १ ॥ दिव्यधुनीमकरंदे परिमलपरिभोगसच्चिदानंदे ॥ श्रीपति-
 पदारविंदे भवभयखेदच्छिदे बंदे ॥ २ ॥ सत्यपि भेदापगमे नाथ

तवाहं न मामकीनस्त्वम् । सामुद्रो हि तरंगः क्वचन समुद्रो न
 तारंगः ॥ ३ ॥ उद्धृतनग नगभिदनुज दनुजकुलामित्र मित्र-
 शशिदृष्टे । दृष्टे भवति प्रभावति न भवति किं भवतिरस्कारः
 ॥ ४ ॥ मत्स्यादिभिरवतारैरवताऽवता सदा वसुधाम् । परमे-
 श्वर परिपाल्यो भवता भवताप भीतोऽहम् ॥ ५ ॥ दामोदर
 गुणमंदिर सुंदरवदनारविंद गोविंद । भवजलधिमथनमंदर परमं
 दरमपनय त्वं मे ॥ ६ ॥ नारायण करुणामय शरणं करवाणि
 तावकौ चरणौ । इति षट्पदी मदीये वदनसरोजे सदा वसतु
 ॥ ७ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं षट्पदीस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

६. विष्णुस्तवराज

श्रीगणेशाय नमः ॥ पद्मोवाच ॥ योगेनसिद्ध विबुधैः
 परिभाव्यमानं लक्ष्म्यालयं तुलसिकाचितभक्तभृंगम् । प्रोत्तुंगर
 क्तनखरांगुलिपत्रचित्रं गंगा रसं हरिपदांबुजमाश्रयेऽहम् ॥ १ ॥
 गुंफन्मणिप्रचयघटितराजहंसशिञ्जत्सुनू पुरयुतं पदपद्मवृंदम् ।
 पीतांबरंचलबिलोलचलत्पताकं स्वर्णत्रिवक्रवलयं च हरेः
 स्मरामि ॥ २ ॥ जंघे सुपर्णगलनीलमणिप्रवृद्धे शोभास्पदारुण-
 मणिद्युति चंचुमध्ये । आरक्तपादतललंबनशोभमाने लोकेशणो-
 त्सव करे च हरेः स्मरामि ॥ ३ ॥ ते जानुनी मखपतेभुजमूल-
 संगरंगोत्सवावृततडिद्वसने विचित्रे । चंचत्पतत्रिमुखनिर्गतसामगी
 तविस्तारितात्मयशसी च हरेः स्मरामि ॥ ४ ॥ विष्णोः कटि
 विधिकृतांतमनोजभूमि जीवांडकोशगणसंगदुकूलमध्याम् । नाना-
 गुणप्रकृतिवीतविचित्रवस्त्रां ध्याये निबद्धवसनां खगपृष्ठसंस्थाम्
 ॥ ५ ॥ शांतोदरं भगवतस्त्रिवलिप्रकाशमावर्तनाभिविकसद्विधि-
 जन्मपद्मम् । नाडीनदीगणरसोत्थसितांत्रांसिधुं ध्यायेऽण्डकोशनिल-
 लयं तनुलोमरेखम् ॥ ६ ॥ वक्षः पयोधितनयाकुचकुंकुमेन
 हारेण कौस्तुभमणिप्रभया विधातम् । श्रीवत्सलक्ष्महरिचंदन-

जप्रसूनमालोचितं भगवतः सुभगं स्मरामि ॥ ७ ॥ बाहू भुवेष-
सदनौ वलयांगदादिशोभास्पदौ दुरितदैत्यविनाशदक्षौ । तौ दक्षिणौ
भगवतश्च गदासुनाभतेजो जितौ सुललितौ मनसा स्मरामि
॥ ८ ॥ वामौ भुजौ मुररिपोर्धृतपद्मशंखौ श्यामौ करीन्द्रकरवन्म-
णिभूषणाढ्यौ । रक्तांगुलिप्रचयचुंबितजानुमध्यौ पद्मालयाप्रिय-
करौ रुचिरौ स्मराणि ॥ ९ ॥ कंठं मृणालममलं मुखपंकजस्य
लेखात्रयेण वनमालिकया निवीतम् । किंवा विमुक्तिवशमन्त्रक-
सत्फलस्य वृतं चिरं भगवतः सुभगं स्मरामि ॥ १० ॥ वक्त्रां-
बुजं दशनहासविकाररम्यं रक्ताधरौष्ठवरकोमलवाक्मुधाढ्यम् ।
सन्मानसोद्भवचलेक्षणपत्रचित्रं लोकाभिरामममलं च हरेः स्मरामि
॥ ११ ॥ सूर्यात्मजावसथगंधमिदं सुनासं भ्रूपल्लवं स्थितिलयो-
दयकर्मदक्षम् । कामोत्सवं च कमलाहृदयप्रकाशं संचिन्तयामि
हरिवक्त्रविलासदक्षम् ॥ १२ ॥ कर्णौ लसन्मकरकुण्डलगण्डलोलौ
नानादि शांच नभसश्च विकासगेहम् । शोलालकप्रचयचुंबनकुं-
चिताग्रौ लग्नौ हरेर्मणि किरीटतटे स्मरामि ॥ १३ ॥ भालं
विचित्रतिलकं प्रियचारुगन्धं गोरोचनाया स्वनया ललनाक्षि-
सख्यम् । ब्रह्मैकधाम मणिकांतकिरीटजुष्टं ध्याये मनो नयन
हारकमीश्वरस्य ॥ १४ ॥ श्रीवासुदेवचिकुरं कुटिलं निबद्धं नाना-
सुगंधिकुसुमैः स्वजनादरेण । दीर्घं रमाहृदयगं शमलं ध्रुवं ध्याये-
ऽम्बुवाहरुचिरं हृदयाब्ज मध्ये ॥ १५ ॥ मेघाकारं सोमसूर्य-
प्रकाशं सुभ्रूनासं शक्रचापैकमानम् । लोकातीतं पुण्डरीकायताक्षं
विद्युच्चलं चाश्रयेऽहंत्वपूर्वम् ॥ १६ ॥ दीनं हीनं सेवया दैवगत्या
पापैस्तापैः पूरितं मे शरीरम् । लोभाक्रांतं शोकमोहादिविद्धं
कृपादृष्ट्या पाहि मां वासुदेव ॥ १७ ॥ ये भक्त्याद्यां ध्यायमानां
मनोज्ञां व्यक्तिविष्णोः षोडशश्लोकपुष्पैः । स्तुत्वा नत्वा पूजयित्वा
विधिज्ञाः शुद्धा मुक्ता ब्रह्मसौख्यं प्रयांति ॥ १८ ॥ पद्मे रितमिदं
पुण्यं शिवेन परिभाषितम् । धन्यं यशस्यमायुष्यं स्वर्ग्यस्वस्त्ययनं

परम् ॥ १९ ॥ पठन्ति ये महाभागास्ते मुच्यन्तेऽहसोऽखिलात् ।
धर्मार्थकाममोक्षाणां परत्रेह फलप्रदम् ॥ २० ॥

इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये
पद्माप्रोक्तौ विष्णुस्तवराजः संपूर्णः ॥

७. नारायणस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारायण नारायण जय गोविन्द हरे ।
नारायण० जय गोपाल हरे ॥ ध्रु ॥ करुणापारावारा वरुणा-
लयगम्भीरा । नारायण० ॥ १ ॥ घननीरदसंकाशा कृतकलि-
कल्मषनाशा । नारायण० ॥ २ ॥ यमुनातीरविहारा धूतकौस्तु-
भमणिहारा । नारायण० ॥ ३ ॥ पीतांबरपरिधाना सुरकल्याण-
निधाना । नारायण० ॥ ४ ॥ मंजुलगुंजाभूषा मायामनुषवेषा ।
नारायण० ॥ ५ ॥ राधाऽधरमधुरसिका रजनीकरकुलतिलका ।
नारायण० ॥ ६ ॥ मुरलीगानविनोदा वेदस्तुतभूपादा । नारा-
यण० ॥ ७ ॥ बर्हिनिबर्हापीडा नटनाटकफणिकीडा । नारायण
॥ ८ ॥ वारिजभूषाभरणा राजीवरुक्मिणीरमणा । नारायण०
॥ ९ ॥ जलरुहदलनिभनेत्रा जगदारंभकसूत्रा । नारायण०
॥ १० ॥ पातकरजनीसंहार करुणालय मामुद्धर । नारायण०
॥ ११ ॥ अघबकक्षयकंसारे केशव कृष्ण मुरारे । नारायण०
॥ १२ ॥ हाटकनिभपीतांबर अभयं कुरु मे मावर । नारायण०
॥ १३ ॥ दशरथराजकुमारा दानवमदसंहारा । नारायण०
॥ १४ ॥ गोवर्धनगिरिधरणा । गोपीमानस हरणा नारायण०
॥ १५ ॥ सरयूतीरविहारा सज्जनऋषिसंदारा । नारायण०
॥ १६ ॥ विश्वामित्रमखत्रा विविधपरसुचरित्रा । नारायण०
॥ १७ ॥ ध्वजवज्राकुशपादा धरणीसुतसहमोदा । नारायण०
॥ १८ ॥ जनकसुताप्रतिपाला जय जय संस्मृतिलीला । नारायण०
॥ १९ ॥ दशरथवाग्धृतिभारा दण्डकवनसंचारा नारायण ० ॥
॥ २० ॥ मुष्टिकचाणूरसंहारा मुनिमानसाविहारा । नारायण०

- ॥ २१ ॥ बालिविनिग्रहशौर्या वरसुग्रीवहितार्या । नारायण०
 ॥ २२ ॥ मां मुरलीकरधीवर पालय पालय श्रीधर । नारायण०
 ॥ २२ ॥ मां मुरलीकरधीवर पालय पालय श्रीधर । नारायण०
 ॥ २३ ॥ जलनिधिबंधनधीरा रावणकंठविदारा । नारायण०
 ॥ २४ ॥ ताटीपददलनाढ्या नटगुणविविधधनाढ्या । नारायण०
 ॥ २५ ॥ गौतमपत्नीपूजन करुणाघनावलोकन । नारायण०
 ॥ २६ ॥ संभ्रमसीताहारा साकेतपुरविहारा । नारायण०
 ॥ २७ ॥ अचलोद्धृतिचंचत्कर भक्तानुग्रहतत्पर । नारायण०
 ॥ २८ ॥ नैगमगानविनादा रक्षःसुतप्रह्लादा । नारायण०
 ॥ २९ ॥ भारतियतिवरशंकर नामामृतमखिलांतर । नारायण
 नारायण जप गोपाल हरे ॥ ३० ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं नारायण
 स्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

८. विष्णोरष्टाविंशतिनामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः अर्जुन उवाच । किं नु नामसहस्राणि जपन्ते
 च पुनः पुनः । यानि नामानि दिव्यानि तानि चाचक्ष्व केशव
 ॥ १ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ मत्स्यं कूर्मं वराहं च वामनं च जना-
 र्दनम् । गोविन्दं पुंडरीकाक्षं माधवं मधुसूदनम् ॥ २ ॥ पद्मनाभं
 सहस्राक्षं वनमालिं हलायुधम् । गोवर्धनं हृषीकेशं वैकुण्ठं पुरुषो-
 त्तमम् ॥ ३ ॥ विश्वरूपं वासुदेवं रामं नारायणं हरिम् । दामोदरं
 श्रीधरं च वेदांगं गरुडध्वजम् ॥ ४ ॥ अनंतंकृष्णगोपालं जपतो
 नास्ति पातकम् । गवां कोटि प्रदानस्य अश्वमेधशतस्य च ॥ ५ ॥
 कन्यादानसहस्राणां फलं प्राप्नोति मानवः । अमायां वा पौर्णमा-
 स्यामेकादश्यां तथैव च ॥ ६ ॥ सन्ध्याकाले स्मरन्नित्यं प्रातः-
 काले तथैव च । मध्याह्ने च जपन्नित्यं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ७ ॥
 इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे विष्णोरष्टाविंशतिनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

९. मुकुन्दमाला

श्रीगणेशाय नमः ॥ वन्दे मुकुन्दमरविन्ददलायताक्षं
 कुन्देन्दुशंखदशनं शिशुगोपवेषम् । इंद्रादिदेवगणवंदितपादपीठं
 वृन्दावनालयमहं वसुदेवसूनुम् ॥ १ ॥ श्रीवल्लभेति वरदेति
 दयापरेति भक्तिप्रियेति भवलुंठनकोविदेति । नाथेति नागशय-
 नेतिजगन्निवासेत्यालापिनं प्रतिदिनं करु मां मुकुन्द ॥ २ ॥
 जयतु जयतु देवो देवकीनन्दनोऽयं जयतु जयतु कृष्णो वृष्णिवंश-
 प्रदीपः । जयतु जयतु मेघश्यामल कोमलांगो जयतु जयतु
 पृथ्वीभारनाशो मुकुन्दः ॥ ३ ॥ मुकुन्द मूर्ध्ना प्रणिपत्य याचे
 भवंतमेकांतमियन्तमर्थम् । अविस्मृतिस्त्वच्चरणारविन्दे भवे भवे
 मेऽस्तु तव प्रसादात् ॥ ४ ॥ श्रीगोविन्दपदांभोजमधु नो महद्भु-
 तम् । यत्पायिनो न मुह्यन्ति मुह्यन्ति यदपायिनः ॥ ५ ॥ नाहं वन्दे
 तव चरणयोर्द्वंद्वमद्वंद्वहेतोः कुंभीपाकंगुरुमपि हरेनारकं नापनेतुम् ।
 रम्यारामामृदुतनुलतानंदतेनापि रंतुं भावे भावे हृदयभवने भावयेयं
 भवन्तम् ॥ ६ ॥ नास्था धर्मो न वसुनिचये नैवकामोपभोगे
 यद्भुव्यं तद्भवतु भगवन्पूर्वकर्मनिरूपम् । एतत्प्रार्थ्यं मम बहु मतं
 जन्मजन्मांतरेऽपि त्वत्पदांभोरुहयुगगता निश्चला भक्तिरस्तु
 ॥ ७ ॥ दिवि वा भुवि वा ममास्तु वासो नरके वा नरकांतक
 प्रकामम् । अवधीरितशारदारविंदौ चरणौ ते मरणे विंचितयामि
 ॥ ८ ॥ सरसिजनयने सशंखचक्रे सुरभिदि मा विरमेह चित्त
 रंतुम् । सुखतरमपरं न जातु जाने हरिचरणस्मरणामृतेन तुल्यम्
 ॥ ९ ॥ मा भैर्मद मनो विंचित्य बहुधा यामीश्चिरं यातना
 नैवामी प्रवदन्ति पापरिपवः स्वामी ननु श्रीधरः । आलस्यं व्यप-
 नोय भक्तिमुलभे ध्यायस्व नारायणं लोकस्य व्यवसनापनोदनकरो
 दासस्य किं न क्षमः ॥ १० ॥ भवजलधिगतानां द्वंद्ववाताहतानां
 सुतदुहितृकलत्राण भारावृतानाम् । विषमविषयतोये मज्जताम-

प्लवानां भवति शरणमेको विष्णुपोतो नराणाम् ॥ ११ ॥ रजसि
निपतितानां मोहजालावृतानां जननमरणदोलादुर्गसंसर्गणाम् ।
शरणमशरणानामेक एवातुराणां कुशलपथनियुक्तश्चपाणिनं-
राणाम् ॥ १२ ॥ अपराधसहस्रसंकुलपतितं भीममभवार्णवोदरे
अर्गतिं शरणागतं हरे कृपया केवलमात्मसात्कुरु ॥ १३ ॥ मा मे
स्त्रीत्वं मा च मे स्यात्कुभावो मा मूर्खत्वं मा कुदेशेषु जन्म । मिथ्या-
दृष्टिर्मा च मे स्यात्कदाचिज्जातौ जातौ विष्णुभक्तो भवेयम्
॥ १४ ॥ कायेन वाचा मनसेन्द्रियैश्च बुद्ध्यात्मना वानुसृतः
स्वभावात् । करोमि यद्यत्सकलं परस्मै नारायणायैव समर्पयामि
॥ १५ ॥ यत्कृतं यत्करिष्यामि तत्सर्वं न मया कृतम् । त्वया कृतं
तु फलभुक्त्वमेव मधुसूदन ॥ १६ ॥ भवजलधिमगाधं दुस्तरं
निस्तरेयं कथमहमिति चेतो मा स्म गाः कातरत्वम् । सरसिजदृशि
देवे तारकी भक्तिरेका नरकभिदि निषण्णा तारयिष्यत्यवश्यम्
॥ १७ ॥ तृष्णातोये मदनपवनोद्भूतमोहोर्मिमाले दारावर्ते तन
यसहजग्राहसंधाकुले च । संसाराख्ये महति जलधौ मज्जतां
नस्त्रिधामन्पादांभोजे वरद भवतो भक्तिभावं प्रदेहि ॥ १८ ॥
पृथ्वी रेणुरणुः पयांसि कणिकाः फल्गुः स्फुलिङ्गो लघुस्तेजो निःश्व-
सनं मरुत्तनुतरं रंघ्रं सुसूक्ष्मं नभः क्षुद्रा । रुद्रपितामहप्रभृतयः
कीटाः समस्ताः सुरा दृष्टा यत्र स तारको विजयते श्रीपादधूली-
कणः ॥ १९ ॥ आम्नायाभ्यसनान्यरण्यरुदितं कृच्छ्रव्रतान्यन्वहं
मेदश्लेदपदानि पूर्तविधयः सर्वं हुतं भस्मनि । तीर्थानामवगाह-
नानि च गजस्नानं विना यत्पदद्वंद्वंभोरुहसंस्तुतिं विजयते देवः
स नारायणः ॥ २० ॥ आनन्द गोविन्द मुकुन्द राम नारायणानन्त
निरामयेति । वक्तुं समर्थोऽपि न वक्ति कश्चिदहो जनानां व्यस-
नानि मोक्षे ॥ २१ ॥ क्षीरसागरतरंगसीकरासारतारकितचारु-
मूर्तये । भोगिभोगशयनीयशायिने माधवाय मधुविद्विषे
नमः ॥ २२ ॥ इति श्री श्रीकुलशेखरेण राज्ञा विरचिता मुकुन्दमाला
संपूर्णा ॥

१०. श्रीविष्णोः षोडशनामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः । औषधे चिन्तयेद्विष्णुं भोजने च जनार्दनम् ।
 शयने पद्मनाभं च विवाहे च प्रजापतिम् ॥ १ ॥ युद्धे चक्रधरं
 देवं प्रवासे च त्रिविक्रमम् । नारायणं तनुत्यागे श्रीधरं प्रियसंगमे ॥ २ ॥
 दुःस्वप्ने स्मर गोविन्दं संकटे मधुसूदनम् । कानने नारसिंहं
 च पावके जलशायिनम् ॥ ३ ॥ जलमध्ये वराहं च पर्वते रघुनन्द-
 नम् । गमने वामनं चैव सर्वकार्येषुमाधवम् ॥ ४ ॥ षोडशैतानि
 नामानि प्रातरुत्थाय यः पठेत् । सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोके
 महीयते ॥ ५ ॥ इति श्रीविष्णोः षोडशनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

११. श्रीविष्णुशतनामस्तोत्रं

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ॥ ॐ वासुदेव हृषीकेशं
 वामनं जलशायिनम् । जनार्दनं हरिं वक्षं श्रीकृष्णगरुडध्वजम्
 ॥ १ ॥ वाराहं पुंडरीकाक्षं नृसिंहं नरकांतकम् । अव्यक्तं शाश्वतं
 विष्णुमनंतमजमव्ययम् ॥ २ ॥ नारायणं गदाध्यक्षं गोविंदं कीर्ति-
 भाजनम् । गोवर्धनोद्धरं देवं भूधरं भुवनेश्वरम् ॥ ३ ॥ वेत्तारं
 यज्ञपुरुषं यज्ञेशं यज्ञवाहकम् । चक्रपाणिं गदापाणिं शंखपाणिं
 नरोत्तमम् ॥ ४ ॥ वैकुण्ठं दुष्टदमनं भूगर्भं पीतवाससम् । त्रिविक्रमं
 त्रिकालज्ञं मूर्ति नन्दकेश्वरम् ॥ ५ ॥ रामं रामं हयग्रीवं भीमं रौद्रं
 भवोद्भवम् । श्रीपतिं श्रीधरं श्रीशं मंगलं मंगलायुधम् ॥ ६ ॥
 दामोदरं दमोपेतं केशवं केशिसूदनम् । वरेण्यं वरदं विष्णुमानंदं
 वसुदेवजम् ॥ ७ ॥ हिरण्यरेतसं दीप्तं पुराणं पुरुषोत्तमम् ।
 सकलं निष्कलं शुद्धं निर्गुणं गुणशाश्वतम् ॥ ८ ॥ हिरण्यतनु-
 संकाशं सूर्यायुतसमप्रभम् । मेघश्यामं चतुर्बाहुं कुशलं कमलेक्षणम्
 ॥ ९ ॥ ज्योतीरूपमरूपं च स्वरूपरूपसंस्थितम् । सर्वज्ञं सर्वरूपस्थं
 सर्वेशं सर्वतोमुखम् ॥ १० ॥ ज्ञानं कूटस्थमचलं ज्ञानदं परमं
 प्रभुम् । योगीशं योगनिष्णातं योगिनं योगरूपिणम् ॥ ११ ॥

ईश्वरं सर्वभूतानां वन्दे भूतमयं प्रभुम् । इति नामशतं दिव्यं वैष्णवं
 खलु पापहम् ॥ १२ ॥ व्यासेन कथितं पूर्वं सर्वपापप्रणाशनम् ।
 यः पठेत्प्रातस्तथाय स भवेद्वैष्णवो नरः ॥ १३ ॥ सर्वपापवि-
 शुद्धात्मा विष्णुसायुज्यपान्नुयात् । चांद्रायणसहस्राणि कन्यादान-
 शतानि च ॥ १४ ॥ गवां लक्षसहस्राणि मुक्तिभागी भवेन्नरः ।
 अश्वमेधायुतं पुण्यं फलं प्राप्नोति मानवः ॥ १५ ॥ इति श्रीविष्णु-
 पुराणे विष्णुशतनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

१२. परमेश्वरस्तुतिसारस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ त्वमेकः शुद्धोऽसि त्वयि निगमबाह्या
 मलमयं प्रपञ्चं पश्यन्ति भ्रमपरवशाः पापनिरताः । बहिस्तेभ्यः
 कृत्वा स्वपदशरणं मानय विभो गजेन्द्रे दृष्टं ते शरणद वदान्यं
 स्वपददम् ॥ १ ॥ न सृष्टेस्ते हानिर्यदि हि कृपयातोऽवसि च मां
 त्वयानेके गुप्ता व्यसनमिति तेऽस्ति श्रुतिपथे । अतो मामुद्धर्तुं
 घटय मयि दृष्टिं सुविमलां न रिक्तां मे याञ्चां स्वजनरत कर्तुं
 भव हरे ॥ २ ॥ कदाऽहं भोः स्वामिन्नियतमनसा त्वां हृदि
 भजन्नभद्रे संसारे ह्यनवरतदुःखेतिविरसः । लभेयं तां शान्तिं
 परममुनिभिर्या ह्यधिगता दयां कृत्वा मे त्वं वितर परशान्तिं भवहर
 ॥ ३ ॥ विधाता चेद्विश्वं सृजति सृजतां मे शुभकृतिं विधुश्चे-
 त्पाता माऽवतु जनिमृतेर्दुःखजलधेः । हरः संहर्ता संहर्तु मम शोकं
 सजनकं यथाऽहं मुक्तः स्यां किमपि तु यथा ते विदधताम् ॥ ४ ॥
 अहं ब्रह्मानन्दस्त्वमपि च तदाख्यः सुविदितस्ततोऽहं भिन्नो नो
 कथमपि भवत्तः श्रुति दृशा । तथा चेदानीं त्वं त्वयि मम विभेदस्य
 जननीं स्वमायां संवार्य प्रभव मम भेदं निरसितुम् ॥ ५ ॥ कदाऽहं
 हे स्वामिन् जनिमृतिमयं दुःखनिबिडं भवं हित्वासत्येऽनवरतमुखे
 स्वात्मवपुषि । रमे तस्मिन्नित्यं निखिलमुनयो ब्रह्मरसिका रमन्ते
 र्यस्मिन्स्ते कृतसकलकृत्या यतिवराः ॥ ६ ॥ पठंत्येके शास्त्रं निगम-

मपरे तत्परतया यजंत्यन्ये त्वां वै ददति च पदार्थास्तव हितान् ।
 अहं तु स्वामिस्ते शरणमगमं संसृतिभयाद्यथा ते प्रीतिः स्याद्धित-
 कर तथा त्वं कुरुविभो ॥ ७ ॥ अहं ज्योतिर्नित्यो गगनमिव
 तृप्तः सुखमयः श्रुतौ सिद्धोऽद्वैतः कथमपि न भिन्नोऽस्मि विभुतः ।
 इतिज्ञाते तत्त्वे भवति च परः संसृतिलयादतस्तत्त्वज्ञानं मयि-
 विघटयेस्त्वं हि कृपया ॥ ८ ॥ अनादौ संसारे जनिमृतिमये
 दुःखितमना मुमुक्षुः सन्कश्चिद्ब्रजति हि गुरुं ज्ञानपरमम् । ततो
 ज्ञात्वा ये वै तुदति न पुनः क्लेशनिवहैर्भवोऽहं तं देवं भवति च
 परो यस्य भजनात् ॥ ९ ॥ विवेको वैराग्यं न च शमदमाद्याः
 षडपरेमुमुक्षु मे नास्ति प्रभवति कथं ज्ञानममलम् । अतः संसा-
 राब्धेस्तरणसर्णिं मामुपदिशन्स्वर्बुद्धिं श्रौतीं मे वितर भग-
 वस्त्वं हि कृपया ॥ १० ॥ कदाऽहं भोस्वामिन्निगममतिवेद्यं शिव-
 मयं चिदानंदं नित्यं श्रुतिहृतपरिच्छेदनवहम् । त्वमर्थाभिन्नं त्वाम-
 भिरम इहात्मन्यविरतं मनीषामेवंमे सफल्य वदान्य स्वकृपया
 ॥ ११ ॥ यदर्थं सर्वं वै प्रियमसुधनादि प्रभवति स्वयं नान्यार्थो
 हि प्रिय इति च वेदे प्रविदितम् । स आत्मा सर्वेषां जनिमृतिमतां-
 वेदेगदितस्ततोऽहं तं वेद्यं सततममलं यामि शरणम् ॥ १२ ॥
 मया त्यक्तं सर्वं कथमपि भवेत्स्वात्मनि मतिस्त्वदीया माया मां
 प्रति तु विपरीतं कृतवती । ततोऽहं किं कुर्यां नहि मम मतिः
 क्वापि चरतिदयांकृत्वा नाथ स्वपदशरणं देहि शिवदम् ॥ १३ ॥
 नगादैत्याः कीशा भवजलधिपारं हि गमितास्त्वया चान्येस्वामि-
 त्किमिति समयेऽस्मिञ्छयितवान् । न हेलां त्वं कुर्यास्त्वयि निहि-
 तसर्वं मयि विभो न हि त्वाऽहं हित्वा कमपि शरणं चान्यमगमम्
 ॥ १४ ॥ अनंताद्या विज्ञा न गुणजलधेस्तेऽन्तमगमन्नतः पारं
 यायात्तव गुणगणानां कथमयम् । गृणन्यावद्धित्वा जनिमृतहरं
 याति परमां गतिं योगिप्राप्यामिति मनसि बुद्धाहमनवम् ॥ १५ ॥
 इति श्रीमन्मौक्तिकरामोदासीनशिष्यब्रह्मानन्दविरचितं परमेश्वर
 स्तुतिसारस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

१३. भगवच्छरणस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ सच्चिदानंदरूपाय भक्तानुग्रहकारिणे ।
 मायानिर्मितविश्वाय महेशाय नमो नमः ॥ १ ॥ रोगा हरंति
 सततं प्रबलाः शरीरं कामादयोप्यनुदिनं प्रदहंति चित्तम् । मृत्यु-
 श्चनृत्यति सदा कलयन्दिनानि तस्मात्त्वमद्यशरणं मम दीनबंधो
 ॥ २ ॥ देहो विनश्यति सदा परिणामशीलश्चित्तं च खिद्यति
 सदा विषयानुरागि । बुद्धिः सदा हि रमते विषयेषु नांतस्तस्मा-
 त्त्वमद्यशरणं मम दीनबन्धो ॥ ३ ॥ आयुर्विनश्यति यथामघट-
 स्थतोयं विद्युत्प्रभेव चपला बत यौवनश्रीः । वृद्धा प्रधावति यथा
 मृगराजपत्नी तस्मात्त्वमद्य शरणं मम दीनबंधो ॥ ४ ॥ आया-
 द्ययो मम भवत्यधिको विनीते कामादयो हि बलिनो निबलाः
 शमाद्याः । मृत्युर्यदा तुदति मां बत किं वदेयं तस्मात् ॥ ५ ॥
 तप्तं तपो नहि कदापि मयेह तन्वा वाण्या तथा नहि कदापि तपश्च
 तप्तम् । मिथ्याभिभाषणपरेण न मानसं हि तस्मात् ॥ ६ ॥
 स्तब्धं मनो मम सदा नहि याति सौम्यं चक्षुश्च मे न तव पश्यति
 विश्वरूपम् । वाचा तथैव न वदेन्मम सौम्यवाणीं तस्मात् ॥ ७ ॥
 सत्त्वं न मे मनसि याति रजस्तमोभ्यां विद्धे तदा कथमहो शुभ-
 कर्मवार्ता । साक्षात्परंपरतया सुखसाधनं तत्तस्मात् ॥ ८ ॥ पूजा
 कृता नहि कदापि मया त्वदीयामंत्रं त्वदीयमपि मे न जपेद्रसज्ञा ।
 चित्तं न मे स्मरति ते चरणौ ह्यवाप्य तस्मात् ॥ ९ ॥ यज्ञो
 न मेऽस्ति हुतिदानदयादियुक्तो ज्ञानस्य साधनगणो न विवेक-
 मुख्यः । ज्ञानं क्व साधनगणेन विना क्व मोक्षस्तस्मात् ॥ १० ॥
 सत्संगतिर्हि विदिता तव भक्ति हेतुः साऽप्यद्य नास्ति बत पंडित-
 मानिनो मे । तामंतरेण नहि सा क्वच बोधवार्ता तस्मात् ॥ ११ ॥
 दृष्टिर्न भूतविषया समताभिधाना वैषम्यमेव तदियं
 विषयीकरोति । शांतिः कुतो मम भवेत्समता न चेत्स्यात्तस्मात् ॥
 १२ ॥ मैत्री समेषु न च मेऽस्ति कदापि नाथ दीने तथा न करुणा

मुदिता च पुण्ये । पापे नुपेक्षणवतो मम मुक्तयं स्यात्तस्मात्०
 ॥ १३ ॥ नेत्रादिकं मम बर्हिष्येषु सक्तं नांतर्मुखं भवति ताम-
 विहाय तस्य । क्वांतर्मुखत्वमपहाय सुखस्या वार्ता तस्मात्०
 ॥ १४ ॥ त्यक्तं गृहाद्यपि मया भवतापशांत्यै नासीदसौ हृतहृदो
 मम मायया ते । सा चाधुना किमु विधास्यति नेति जाने तस्मात्०
 ॥ १५ ॥ प्राप्ता धनं गृहकुटुम्बगजाश्व दारा राज्यं यदैहिकम-
 थेन्द्रपुरश्च नाथ । सर्वं विनश्चरमिदं न फलाय कस्मै तस्मात्०
 ॥ १६ ॥ प्राणान्निरुद्ध्य विधिना न कृतो हि योगो योगं विना-
 ऽस्ति मनसः स्थिरता कुतो मे । तां वै विना मम न चेतसि शांति-
 वार्ता तस्मात्० ॥ १७ ॥ ज्ञानं यथा मम भवेत्कृपया गुरुणां
 सेवां तथा न विधिनाऽकरवं हि तेषाम् । सेवाऽपि साधनतया
 विदितास्ति चित्ते तस्मात् ० ॥ १८ ॥ तीर्थादिसेवतमहावि-
 धिना हि नाथ नाकारि येन मनसो मम शोधनं स्यात् । शुद्धिं विना
 न मनसोऽवगमापवर्गो तस्मात्० ॥ १९ ॥ वेदांतशीलनमपि प्रमि-
 तिं करोतिब्रह्मात्मनः प्रमितिसाधनसंयुतस्य । नैवाऽस्ति साधन-
 लबो मयि नाथ तस्यास्तस्मात्० ॥ २० ॥ गोविन्द शंकर हरे
 गिरिजेश महेश शम्भो जनार्दन गिरीश मुकुन्द साम्ब । नान्य
 गतिर्मम कथंचन वां विहाय तस्मात्प्रभो मम गतिःकृपया विधेया
 ॥ २१ ॥ एतत्स्तवं भगवदाश्रयणाभिधानं ये मानवाः प्रतिदिनं
 प्रणताः पठन्ति । ते मानवा भवन्ति परिभूय शांतिं गच्छन्ति किंच
 परमात्मनि भक्तिमद्धा ॥ २२ ॥ इति श्रीमन्मौक्तिकरामोदा-
 सीनशिष्यब्रह्मानन्दविरचितं भगवच्छरणस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

१४. हरिनाममालास्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ गोविन्दं गोकुलानन्दं गोपालं गोपि-
 बल्लभम् । गोवर्द्धनोद्धरं धीरं तं वन्दे गोमतीप्रियम् ॥ १ ॥
 नारायणं निराकारं नरवीरं नरोत्तमम् । नृसिंहं नागनाथं च तं

वन्दे नरकांतकम् ॥ २ ॥ पीतांबरं पद्मनाभं पद्माक्षं पुरुषोत्तमम् ।
 पवित्रं परमानन्दं तं वन्दे परमेश्वरम् ॥ ३ ॥ राघवं रामचन्द्रं
 च रावणारिं रमापतिम् । राजीवलोचनं रामं तं वन्दे रघुनन्दनम्
 ॥ ४ ॥ वामनं विश्वरूपं च वासुदेवं च विठ्ठलम् । विश्वेश्वरं
 विभुं व्यासं तं वन्दे वेदवल्लभम् ॥ ५ ॥ दामोदरं दिव्यसिंहं
 दयालुं दीननायकम् । दैत्यारिं देवदेवेशं तं वन्दे देवकीसुतम्
 ॥ ६ ॥ मुरारिं माधवं मत्स्यं मुकुंदं मुष्टिमर्दनम् । भुजकेशं
 महाबाहुं तं वन्दे मधुसूदनम् ॥ ७ ॥ केशवं कमलाकांतं कामेशं
 कौस्तुभप्रियम् । कौमोदकीधरं कृष्णं तं वन्दे कौरवांतकम् ॥ ८ ॥
 भूधरं भुवनानंदं भूतेशं भूतनायकम् । भावनैकं भुजंगेशं तं वन्दे
 भवनाशनम् ॥ ९ ॥ जनार्दनं जगन्नाथं जगज्जाड्यविनाशकम् ।
 जामदग्न्यं वरं ज्योतिस्तं वन्दे जलशायिनम् ॥ १० ॥ चतुर्भुजं
 चिदानंदं चाणूरमल्लमर्दनम् । चराचरगतं देवं तं वन्दे चक्रपाणि-
 नम् ॥ ११ ॥ श्रियः करं श्रियो नाथं श्रीधरं श्रीकरप्रदम् ।
 श्रीवत्सलधरं सौम्यं तं वन्दे श्रीसुरेश्वरम् ॥ १२ ॥ योगीश्वरं
 यज्ञपतिं यशोदानन्ददायकम् । यमुनाजलकल्लोलं तं वन्दे यदुनाय-
 कम् ॥ १३ ॥ शालग्रामशिलाशुद्धं शंखचक्रोपशोभितम् । सुरास-
 रैस्सदा सेव्यं तं वन्दे साधुवल्लभम् ॥ १४ ॥ त्रिविक्रमं तपो-
 मूर्तिं त्रिविधाघौघनाशनम् । त्रिस्थलं तीर्थराजेन्द्रं तं वन्दे तुलसी-
 प्रियम् ॥ १५ ॥ अनंतमादिपुरुषमच्युतं च वरप्रदम् । आनंदं
 च सदानंदं तं वन्दे चाघनाशनम् ॥ १६ ॥ लीलयोद्धृतभूभारं
 लोकसत्त्वैकवर्दितम् । लोकेश्वरं च श्रीकांतं तं वन्दे लक्ष्मणप्रियम्
 ॥ १७ ॥ हरिं च हरिणाक्षं च हरिनाथं हरिप्रियम् । हलायुध-
 सहायं च तं वन्दे हनुपत्पतिम् ॥ १८ ॥ हरिनामकृता माला पवित्रा
 पापननाशिनी । बलिराजेन्द्रेण चोक्ता कण्ठे धार्या प्रयत्नतः ॥ १९ ॥

इति बलिराजेन्द्रेणोक्तं हरिनाममाला-
 स्तोत्रं संपूर्णम्

१५. शालग्रामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशालग्रामस्तोत्रमन्त्रस्य श्रीभगवानृषिः । नारायणो देवता । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीशालग्रामस्तोत्रमन्त्रजपे विनियोगः । युधिष्ठिर उवाच । श्रीदेवदेव देवेश देवतार्चनमुत्तमम् । तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि ब्रूहि मे पुरुषोत्तम । १ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ गंडक्यां चोत्तरे तीरे गिरिराजस्य दक्षिणे । दशयोजनविस्तीर्णा महाक्षेत्रवसुन्धरा ॥ २ ॥ शालग्रामो भवेद्देवो देवी द्वारावती भवेत् । उभयोः संगमो यत्र मुक्तिस्तत्र न संशयः ॥ ३ ॥ शालग्रामशिला यत्र यत्र द्वारावती शिला । उभयोः संगमो यत्र मुक्तिस्तत्र न संशयः ॥ ४ ॥ आजन्मकृतपापानां प्रायश्चित्तं य इच्छति । शालग्रामशिलावारि पापहारि पिबेत्तु सः ॥ ५ ॥ अकालमृत्युहरणं सर्वव्याधिविनाशनम् । विष्णोः पादोदकं पीत्वा शिरसा धारयाम्यहम् ॥ ६ ॥ शंखमध्ये स्थितं तोयं भ्रामितं केशवोपरि । अङ्गलग्न मनुष्याणां ब्रह्महत्यादिकं दहेत् ॥ ७ ॥ स्नानोदकं पिबेन्नित्यं चक्रांकितशिलोद्भवम् । प्रक्षालयति तत्तोयं ब्रह्महत्यां व्यपोहति ॥ ८ ॥ अग्निष्टोमसहस्राणि वाजपेयशतानि च । सम्यक्फलमवाप्नोति विष्णोः नैवेद्यभक्षणात् ॥ ९ ॥ नैवेद्ययुक्तां तुलसीं च मिश्रितां विशेषतः पादजलेन विष्णोः । योऽश्नाति नित्यं पुरतो मुरारेः प्राप्नोति यज्ञायुतकोटिपुण्यम् ॥ १० ॥ खंडिता स्पृष्टिता भिन्ना अग्निदग्धा तथैव च । शालग्रामशिला यत्र तत्र दोषो न विद्यते ॥ ११ ॥ न मंत्रः पूजनं नैव न तीर्थं न च भावना । न स्तुतिर्नोपचारश्च शालग्रामशिलार्चने ॥ १२ ॥ ब्रह्महत्यादिकं पापं मनोवाक्कायसंभवम् । शीघ्रं नश्यति तत्सर्वं शालग्रामशिलार्चनात् ॥ १३ ॥ नानावर्णमयं चैव नानाभोगेन वेष्टितम् । तथा वरप्रसादेन लक्ष्मीकांतं वदाम्यहम् ॥ १४ ॥ नारायणोद्भवो देवश्चक्रमध्ये च कर्म-

णा । तथा वरप्रसादेन लक्ष्मीकांतं वदाम्यहम् ॥ १५ ॥ कृष्ण
शिलातले यत्र सूक्ष्मं चक्रं सुदृश्यते । सौभाग्यं संततिं धत्त सर्व-
सौख्यं ददाति च ॥ १६ ॥ वासुदेवस्य चिह्नानि दृष्ट्वा पापैः
प्रमुच्यते । श्रीधरः सुकरे वामे हरिद्वर्णस्तुदृश्यते ॥ १७ ॥ वारा-
ह रूपिणं देवं कूर्मागैरपि चिह्नितम् । गोपदं तत्र दृश्येत वाराहं
वामनं तथा ॥ १८ ॥ पीतवर्णस्तु देवानां रक्तवर्णं भयावहम् ।
नारसिंहो भवेद्देवो मोक्षदं च प्रकीर्तितम् ॥ १९ ॥ शंखचक्रगदा-
कूर्माः शंखो यत्र प्रदृश्यते । शंखवर्णस्य देवानां वामे देवस्य लक्ष-
णम् ॥ २० ॥ दामोदरं तथा स्थूलं मध्ये चक्रं प्रतिष्ठितम् ।
पूर्णद्वारेण संकीर्णं पीतरेखा च दृश्यते ॥ २१ ॥ छत्राकारे
भवेद्राज्यं वर्तुले च महाश्रियम् । चपटे च महादुःखं शूलाग्रे तु
रणं ध्रुवम् ॥ २२ ॥ ललाटे शेषभोगस्तु शिरोपरि सुकांचनम् ।
चक्रकांचनवर्णानां वामदेवस्य लक्षणम् ॥ २३ ॥ वामपाश्वे च
वै चक्रे कृष्णवर्णस्तु पिंगलम् । लक्ष्मीनृसिंहदेवानां पृथग्वर्णस्तु
दृश्यते ॥ २४ ॥ लंबोष्ठे च दरिद्रं स्यात्पिंगले हानिरेव च लग्न-
चक्रं भवेद् व्याधिर्विदारे मरणं ध्रुवम् ॥ २५ ॥ पादोदकं च
निर्माल्यं मस्तके धारयेत्सदा । विष्णोर्दृष्टं भक्षितव्यं तुलसीदल-
मिश्रितम् ॥ २६ ॥ कल्पकोटिसहस्राणि वैकुण्ठे वसते सदा । शाल-
ग्राम शिलाबिंदुहृत्याकोटि-विनाशनः ॥ २७ ॥ तस्मात्संपूजये-
द्ध्यात्वा पूजितं चापि सर्वदा । शालग्रामशिलास्तोत्रं यः पठेच्च
द्विजोत्तमः ॥ २८ ॥ स गच्छेत्परमं स्थानं यत्र लोकेश्वरो हरिः ।
सर्वपापनिर्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ २९ ॥ दशावतारा
देवानां पृथग्वर्णस्तुदृश्यते । ईप्सितं लभते राज्यं विष्णुपूजामनु-
क्रमात् ॥ ३० ॥ कोट्यो हि ब्रह्महत्यानामगम्यागम्यकोटयः ।
ताः सर्वानाशमायांति विष्णुनैवेद्यभक्षणात् ॥ ३१ ॥ विष्णोः
पादोदकं पीत्वा कोटिजन्माघनाशनम् । तस्मादष्टगुणं पापं भूमौ
विदुनिपातनात् ॥ ३२ ॥ इति शालग्रामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

१६. अच्युताष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अच्युतं केशवं विष्णुं हरिं सत्यं जनार्दनम् ।
 हंसं नारायणं चैवमेतन्नामाष्टकं पठेत् ॥ १ ॥ त्रिसंध्यं यः पठे-
 न्नित्यं दारिद्र्यं तस्य नश्यति । शत्रुसैन्यं भयं याति दुःस्वप्नः
 सुखदो भवेत् ॥ २ ॥ गंगायां मरणं चैव दृढाभक्तिस्तु केशवे ।
 ब्रह्मविद्याप्रबोधश्च तस्मान्नित्यं पठेन्नरः ॥ ३ ॥

इति श्रीवामनपुराणे विष्णोर्नामाष्टक-
 स्तोत्रं संपूर्णम्

१७. विष्णुपादादिकेशांतवर्णनस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः । लक्ष्मीभर्तुर्भुजाग्रेकृतवसति सितं यस्य रूपं
 विशालं नीलाद्रेस्तुंगशृङ्गस्थितमिव रजनीनाथबिम्बं विभाति ।
 पायान्नःपाञ्चचजन्यः स सकलदितिजत्रासनैः पूरयन्स्वैर्निध्वा-
 ननैर्तिदौघध्वनिपरिभवदैरंबरं कंबुराजः ॥ १ ॥ आहुर्यस्य स्वरूपं
 क्षणमुखमखिलं सूरयः कालमेतं ध्वांतस्यैकांतमंतं यदपि च परमं
 सर्वधाम्नां च धाम । चक्रं तच्चक्रपाणेर्दितिजतनुगलद्रक्तधारा-
 क्तधारं शश्वन्नो विश्ववंद्यं वितरतु विपुलं शर्म धर्मांशुशोभम् ॥ २ ॥
 अव्यान्नघातिघोरो हरिर्भुजपवनामर्शनाध्यातमूर्तेरस्मान्विस्मेर-
 नेत्रत्रिदशनुतिवत्रः साधुकारैः सुताराः । सर्वं संहर्तुमिच्छोररि-
 कुलभुवनंस्फारविस्फारनादः संयत्कल्पांतिसिधौ शरसलिलघट-
 वार्मुचः कार्मुकस्य ॥ ३ ॥ जीमूतश्यामभासा मुहुरपि भगवद्वा-
 हुना मोहयंति युद्धेषूद्धूयमाना झटिति तडिदिवालक्ष्यते यस्य
 भूर्तिः । सोऽसि त्रासाकुलाक्षत्रिदशरिपुवपुःशोणितास्वाददृप्तो नि-
 त्यानंदाय भूयान्मधुमथनमनोनंदको नंदको नः ॥ ४ ॥ कम्पा-
 कारा मुरारेः करकमलतलेनानुरागाद् गृहीतसम्यग्वृत्ता स्थिताग्रे
 सपदि न सहते दर्शनं या परेषाम् । राजन्ती दैत्यजीवासवमद
 मुदिता लोहितालेपनार्द्रा कामं दीप्तांशुकांता प्रदिशतु दयितेवास्य

कौमोदकी नः ॥ ५ ॥ यो विश्वप्राणभूतस्तनुरपि च हरेर्यान्
 केतुस्वरूपो यं संचित्यैव सद्यः स्वमुरगवधूवर्गगर्भाः पतन्ति ।
 चंचच्चण्डोरुतुण्डत्रुटितफणिवसारक्तपंकाङ्कितस्य वंदे छंदो-मयं
 तंखगपतिममलस्वर्णवर्णं सुपर्णम् ॥ ६ ॥ विष्णोर्विश्वेश्वरस्य प्रव-
 रशयनकृतसर्वलोकैकधर्ता सोऽनंतःसर्पभूतः पृथुबिमलयशाः सर्व-
 वेदैश्च वेद्यः । पाता विश्वस्य शश्वत्सकलसुररिपुध्वंसनः पाप-
 हंता सर्वज्ञः सर्वसाक्षी सकलविषभयात्पातुभोगी श्वरो नः ॥ ७ ॥
 वाग्भूगौर्यादिभेदैर्विदुरिह मुनयो यां यदीयैश्च पुंसां कारुण्यादैः
 कटाक्षैः सकृदपि पतितैः संपदः स्युः समग्राः । कुंदेन्दुस्वच्छमंद-
 स्मितमधुरमुखांभोरुहां सुंदरांगीं वंदे वंद्यामशेषैरपि सुरभिरो-
 मंदिरांमिंदिरां ताम् ॥ ८ ॥ या सूते सत्त्वजालं सकलमपि सदा
 संनिधानेन पुंसो धत्ते या सत्त्वयोगाच्चरमचरमिदं भूतये भूतजा-
 तम् । धात्रीं स्थात्रीं जनित्रीं प्रकृतिमविकृतिविश्वशक्तिं विधात्रीं
 विष्णोर्विश्वात्मनस्तां विपुलगुणमयीं प्राण नाथां प्रणौमि ॥ ९ ॥
 येभ्योऽसूयद्भिरुच्चैः सपदि पदमुस्त्यज्यते दैत्यवर्गेभ्यो धर्तुं च
 मूर्ध्ना स्पृहयति सततं सर्वगीर्वाणवर्गः । नित्यं निर्मूलयेर्युनिचित-
 तरममी भक्तिनिघ्नात्मना नः पद्माक्षस्यांघ्रिपद्मद्वयतलनिलयाः
 पांसवः पापपङ्कजम् ॥ १० ॥ रेखा लेखाभिवंद्याच्चरणतलगता-
 श्चक्रमत्स्यादिरूपाः स्निग्धाः सूक्ष्माः सुजाता मृदुललिततरक्षौ
 मसूत्रायमाणाः । दद्युर्नो मंगलानि भ्रमरभरजुषा कोमलेनाब्धि-
 जायाः क्रमेणान्नेडचमानाः किसलयमृदुना पाणिना चक्रपाणेः
 ॥ ११ ॥ यस्मादाक्रामतो ह्यां गरुडमणिशिलाकेतुदंडायमाना-
 दाश्च्योतन्ती बभासे सुरसरिदमला वैजयन्तीव कांता । भूमिष्ठो
 यस्तथान्यो भुवनगृहबृहत्स्तंभशोभा दधानः पातामेतौ पयोजो-
 दरललिततलौ पंकजाक्षस्य पादौ ॥ १२ ॥ आक्रामद्भ्यां त्रिलो-
 कीमसुरसुरपती तत्क्षणादेवनीतौ याभ्यां वैरोचनीन्द्रौ युगपद-
 पिविपत्संपदोरेकधाम । ताभ्यां ताम्रोदराभ्यां मुहुरहमजितस्यां-

चिताभ्यामुभाभ्यां प्राज्यैश्वर्यप्रदाभ्यां प्रणतिमुपगतः पादपंकेरु-
 हाभ्याम् ॥ १३ ॥ येभ्यो वर्णश्चतुर्थश्चरणत उदभूदादिसर्गे प्रजा-
 नां साहस्री चापि संख्या प्रकटमभिहिता सर्वदेवेषु येषाम् ।
 व्याप्ता विश्वंभरा यैरतिवितततनोविश्वमूर्तेविराजो विष्णो-
 स्तेभ्योमहद्भ्यः सततमपि नमोऽस्त्वङ्घ्रिपंकेरुहेभ्यः ॥ १४ ॥
 विष्णोःपादद्वयाग्रेविमलनखमणिभ्राजिताराजते या राजीवस्येव
 रम्या हिमजलकणिकालंकृताग्रादलाली । अस्माकं विस्मयार्हा-
 ण्यखिलमुनिजन प्रार्थनीयानि सेयं दद्यादाद्यानवद्या ततिरतिरु-
 चिरा संगलान्यंगुलीनाम् ॥ १५ ॥ यस्यां दृष्ट्वा मलायां प्रति-
 कृतिममराः स्वां भवंत्यानमंतः सेन्द्राः सांद्री कृतेर्ष्याः स्वपरसुर-
 कुलाशंकयातंकवंतः । सा सद्यः सातिरेकां सकलसुखकरीं संपदं
 साधयेन्नश्चंचच्चार्व शुचक्राचरणनलिनयोश्चक्रपाणेर्नखाली ॥
 ॥ १६ ॥ पापांभोजन्मसेवासमवनतसुरव्रातभास्वत्किरीटप्रत्युप्तो-
 च्चावचाश्मप्रवरकरगणैश्चित्रितं यद्विभाति । नम्रांगाणां हरेर्नो
 हरिदुपलमहाकूर्मसौंदर्यहारिच्छायं श्रेयःप्रदायि प्रपदयुगमिदं प्राप-
 येत्पापमंतम् ॥ १७ ॥ श्रीमत्यौ चारुवृत्ते करपरिमलनानंदहृष्टे
 रमायाः सौंदर्याढ्येन्द्रनीलोपलरचितमहादंडयोः कांतिचौरे । सू-
 रेंद्रैः स्तूयमाने सुरकुलसुखदे सूदितारातिसंधे जंघे नारायणीये
 मुहुरपि जयतामस्मदंहो हरंत्यौ ॥ १८ ॥ सम्यक् साह्यं विधातुं
 सममपि सततं जंघयोः खिन्नयोर्ये भारीभूतोरुदंडद्वयभरणकृतो-
 त्तभभावं भजेते । चित्तादर्शं निधातुं महितमिव सतां ते समुद्गा-
 यमाने वृत्ताकारे विधत्तां हृदि मुदमजितस्यानिशं जानुनी नः
 ॥ १९ ॥ देवो भीतिं विधातुः सपदि विदधतौ कैटभाख्यं मधुं
 यावारोप्यारूढगर्वाविधिजलधि ययोरेव दैत्यौ जघान । वृत्ताव-
 न्योन्यतुल्यौ चतुरमुपचयं विभ्रतावभ्रनीलावूरू चारू हरेस्तौ
 मुदमतिशयिनीं मानसे नो विधत्ताम् ॥ २० ॥ पीतेन द्योतते
 यच्चतुरपरिहितेनां बरेणात्युदारं जातालंकारयोगं जलमिव जल-

धेर्वाडवाग्निप्रभाभिः । एतत्पातित्यदान्नोजघनमतिघनादेनसो मा-
ननीयं सातत्येनैव चेतो विषयमवतरत्पातुपीतांबरस्य ॥ २१ ॥
यस्या दाम्ना त्रिधाम्नो जघनकलितया भ्राजतेऽङ्गं यथाब्धेर्म-
ध्यस्थो मन्दराद्रिर्भुजगपतिमहाभोगसंनद्धमध्यः । कांची सा कांच-
ना भामणिवरकिरणैरुल्लसद्भिः प्रदीप्ता कल्पां कल्याणदात्री मम
मतिमनिशं कम्पेरूपांकरोति ॥ २२ ॥ उन्नम्रं कम्पमुच्चैरुपचित-
मुपभूद्यत्र पत्रैर्विचित्रैः पूर्वं गीर्वाणपूज्यंकमलजमधुपस्यास्पदं तत्प-
योजम् । तस्मिन्नीलाश्मनीलैस्तरलरुचिजलैः पूरिते कैलिबुद्ध्या
नालीकाक्षस्य नाभीसरसि वसतु निश्चितहंसहृदिचराय ॥ २३ ॥
पातालं यस्य नालं वलयमपि दिशां पत्रपङ्क्तिं नगेन्द्रान्विद्वांसः
केसरालीविदुरिहविपुलां कणिकां स्वर्णशैलम् । भूयाद्गायत्स्वयं-
भूमधुकरभवनं भूमयं कामदं नो नालीकं नाभिपद्माकरभवमुरु-
तन्नागशय्यस्य शौरेः ॥ २४ ॥ कांत्यंभःपूरपूर्णं लसदसितवली-
भंगभास्वत्तरंगे गम्भीराकारनाभीचतुरतरमहावर्तशोभिन्पुदारे ।
क्रीडत्वानद्बहेमोदरनलिनमहावाडवाग्निप्रभाढचेकामंदामोदरीयो
दरसलिलनिधौचित्तमत्स्यश्चिरं नः ॥ २५ ॥ नाभीनाली-
कमूलादधिकपरिमलोन्मोहितानामलीनां माला नीलेव यांती स्फुर-
ति रुचिमती वक्रपद्मोन्मुखी या । रम्यासारोमराजिर्महितरु-
चिमतीमध्यभागस्य विष्णोश्चित्तस्था मा विरंसीच्चिरतरमु-
चितां साधयंती श्रियं नः ॥ २६ ॥ आदौ कल्पस्य यस्मात्प्रभवति
विततं विश्वमेतद्विकल्पः कल्पांते यस्य चांतः प्रविशति सकलं
स्थावरं जंगमं च । अत्यन्ताऽर्चित्यमूर्तेश्चिरतरमजितस्यांतरिक्ष-
स्वरूपे । तस्मिन्नस्माकमंतःकरणमतिमुदा क्रीडतात्क्रोडभागे ॥
॥ २७ ॥ संस्तीर्णं कोस्तुभांशुप्रसरकिसलयैर्मुग्धमुक्ताफलाढ्यं
श्रीवत्सोल्लासिफुल्लप्रतिवनवनमालांशुराजद्भुजांतम् । वक्षः श्री-
वृक्षकांतं मधुकरनिकरश्यामलं शार्ङ्गपाणेः संसाराध्वश्रमात्तरुपवन-
मिव यत्सेवितं तत्प्रपद्ये ॥ २८ ॥ कांतं वक्षो नितान्तं विदधदिव

गलं कालिमा कालशत्रोरिदोर्विबन्धयथाङ्को मधुप इव तरोर्मजरीं
 राजतेयः । श्रीमान्नित्यं विधेयादविरलमिलितः कौस्तुभश्रीप्रतानैः-
 श्रीवत्सः श्रीमतेः स श्रिय इव दयितो वत्स उच्चैः श्रियं नः ॥ २९ ॥
 संभूयांभो धिमध्यात्सपदि सहजया यः श्रिया संनिधत्ते नीले नारा-
 यणोरःस्थलगगनतले हारतारोपसेव्ये । आशाः सर्वाः प्रकाशा
 विदधदपि दधच्चात्मभासान्यतेजांस्याश्चर्यस्याकरो नो द्युमणि-
 रिवमणिः कौस्तुभः सोऽस्तु भूत्यै ॥ ३० ॥ यावार्यावानुकूल्या-
 त्सरति मणिरुच्चाभासमानासमाना साकं साकंपमसे वसति विद-
 धती वासुभद्रं सुभद्रम् । सारं सारंगसंघैर्मुखरितकुसुमा मेचकांता
 च कांता माला मालालितास्मान्नविरमतु सुखैर्योजयन्ती जयन्ती
 ॥ ३१ ॥ हारस्योरुप्रभाभिः प्रतिवनवनमालांशुभिः प्रांशुभिर्य-
 च्छीभिश्चाप्यंगदानां शबलितरुचिभिर्निष्कभाभिश्च भाति । बाहु-
 ल्येनैव बद्धांजलिपुटमजितस्याभियाचामहे तद्वन्धाति बाधतां
 नो बहुविहितकरीं बंधुरं बाहुमूलम् ॥ ३२ ॥ विश्वत्राणैकदी-
 क्षास्तदनुगुणगण-क्षत्रनिर्मणि-दक्षाः कर्तारो दुर्निरूपाः स्फुट-गुरु
 यशसां कर्मणामद्भुतानाम् । शार्ङ्गबाणं कृपाणं फलकमदिगदे
 पद्मशंखौ सहस्रं बिभ्राणाः शस्त्रजालं मम ददतु हरेर्बाहवो मोह-
 हानिम् ॥ ३३ ॥ कंठाकल्पोद्गतैर्यः कनकमलसत्कुण्डलोस्त्रैरुदारै-
 रुद्द्योतैः कौस्तुभस्याप्युरुभिपचितश्चित्रवर्णो विभाति । कंठा-
 श्लेषे रमायाः करबलयपदैर्मुद्रिते भद्ररूपे वैकुण्ठीयेऽत्र कण्ठे वसतु
 मम मतिः कुण्ठभावं विहाय ॥ ३४ ॥ पद्मानन्दप्रदाता परिलसद-
 रुणश्रीपरीताग्रभागः काले काले च कंबुप्रवरशशधरापूरणे यः
 प्रवीणः । वक्त्राकाशांतरस्थस्तिरयति नितरां दन्ततारौधशोभां
 श्रीभर्तुदन्तवासो द्युमणिरघतमोनाशनायास्त्वसौ नः ॥ ३५ ॥
 नित्यं स्नेहातिरेकान्निजकमितुरलं विप्रयोगाक्षमाया वक्त्रेन्दोर-
 न्तराले कृतवसतिरिवाभाति नक्षत्रराजिः । लक्ष्मीकांतस्य कांता-
 कृतितिरतिविलसन्मुग्धमुक्ता फलश्रीर्दताली सन्ततं सा नतिनु-

तिनिरतानक्षतादक्षता नः ॥३६॥ ब्रह्मान्ब्रह्मण्यजिह्वां मतिमति
 कुरुषे देव संभावये त्वां शंभो शक्रं त्रिलोकीमवसि किममरैर्नर-
 दाद्याः सुखं वः । इत्थं सेवावनम्रं सुरमुनिनिकरं वीक्ष्य विष्णोः
 प्रसन्न स्यास्येन्दोरास्त्रवंतीवरवचनमुधाह्वाद्येन्मानसंनः ॥३७॥
 कर्णस्थस्वर्णकमोज्ज्वलमकरमहाकुण्डलप्रोतदीप्यन्माणिक्वश्री-
 प्रतानैः परिमलितमलिश्यामलं कोमलं यत् । प्रोद्यत्सूर्याशुराज-
 न्मरकतमुकुराकारचोरं मुरारेर्गाढामागामिनीं नो गमयतु विपदं
 गंगकोर्मण्डलं तत् ॥३८॥ वक्रांभोजे लसंतं मुहुरधरमणिं पक्व-
 बिबाभिरामं दृष्ट्वा दष्टुं शुकस्य स्फुटमवतरतस्तुडदंडायते नः ।
 घोणः शोणीकृतात्माश्रवणयुगलसत्कुण्डलोलोस्त्रैर्मुरारैः प्राणा-
 ख्यस्यानिलस्य प्रसरणसरणिः प्राणदानाय नः स्तात् ॥३९॥
 दिक्कालौ वेदयंतौ जगति मुहुरिमौ संचरंतौ रवींदू त्रैलोक्यालोक-
 दीपावभिदधति पयोरेव रूपं मुनींद्राः । अस्मानब्जप्रभे ते प्रचु-
 रतरकृपानिर्भरं प्रेक्षमाणे पातामाताम्रशुक्लासितरुचिरुचिरे पद्म
 नेत्रस्यनेत्रे ॥४०॥ लक्ष्माकारालकालिस्फुरदलिकशशांकार्धसं-
 दर्शमीलन्नेबांभोजप्रबोधोत्सुकनिभृततरालीनभृंगच्छदाभे । लक्ष्मी
 नाथस्य लक्ष्मीकृतविबुधगणापांगबाणासनाधच्छाये नो भूति-
 भूरिप्रसवकुशलते झूलते पालयेताम् ॥४१॥ पातात्पातालपा-
 तात्पतगपतिगतेभ्रूयुगं भुग्नमध्यं येनेषच्चालितेन स्लपदनियमिताः
 सासुरा देवसंधाः । नृत्यललालाटरंगे रजनिकरतनोरधंखंडा-
 वदाते कालव्यालद्वयं वा विलसति समयावालिकामातरं
 नः ॥ ४२ ॥ रूक्षस्मारेक्षु चापच्युतशरनिकरक्षीणलक्ष्मी
 कटाक्षप्रोत्फुल्लत्पद्ममालाविलसितमहितस्फादिकेशानलिंगम् ।
 भूयाद्भूयो विभूत्यै मम भुवनपतेभ्रूलताद्वंद्वमध्यादुत्थं तत्पुण्ड्र-
 मूर्ध्वं जनिमरणतमः खण्डनं बंडनं च ॥४३॥ पीठीभूतालकांते
 कृतमुकुटमहादेवलिङ्गप्रतिष्ठे ललाटेनाटचरंगे विकटरतरतटे कैट-

भारेश्चिराय । प्रोद्धाट्यैवात्मतंद्रीप्रकटपटकुटी प्रस्फुरन्ती स्फुटांगं
 पट्वीय भावनाख्यां चटुलमतिनटी नाटिकां नाटयेन्नः ॥४४॥
 मालालीवालिधास्रः कुवलयकलिता श्रीपतेः कुंतलाली कालि-
 द्यारुह्य मूर्धनो गलति हरशिरः स्वर्धुनीस्पर्धया नु । राहुर्वा याति
 वक्रं सकलशशिकलाभ्रांतिलोलान्तरात्मा लोकैरालोच्यते या
 प्रदिशतु सकलैः साखिलं मंगलं नः ॥४५॥ सुप्ताकाराः प्रसुप्ते
 भगवति विबुधैरप्यदृष्टस्वरूपाव्याप्तव्योमांतरालास्तरलरुचिज-
 रारंजिताःस्पष्टभासः । देहच्छायोद्गमाभा रिपुवपुरगुरुल्लो-
 षरोषाग्नि धूम्याः केशाः केशिद्विषो नो विदधतु विपुलक्केश-
 पाशप्रणाशम् ॥४६॥ यत्र प्रत्युत्तरत्नप्रवरपरिलसद्भुरिरोचिः
 प्रतानस्फूर्त्या मूर्तिर्मुरारेद्युमणिशतचित्तव्योमवद्दुर्निरीक्ष्या ।
 कुर्वत्पारेपयोभिज्वलदकृत महाभास्वदौर्वाग्निशंकां शश्वन्नः शम
 दिश्यात्कलिकलुषतमःपाटनं तत्किरीटम् ॥ ४७ ॥ सात्वा भ्रात्वा
 यदंतस्त्रिभुवनगुरुरप्यब्दकोटीरनेका गंतुं नांतं समर्थो भ्रमर
 इव पुनर्नाभिनालीकनालात् । उन्मज्जन्नूजित श्रीस्त्रिभुवनमपरं
 निर्ममेतत्सदृक्षं देहांभोधिःस देयान्निरवधिरमृतं दैत्यद्विद्वेषिणो
 नः ॥ ४८ ॥ मत्स्यःकूर्मो वराहो नरहरिणपतिर्वामिनो जाम-
 दग्न्यः काकुत्स्थः कंसघाती मनसिजविजयी यश्च कल्की भवि-
 ष्येन् । विष्णोरंशावतारा भुवनहितकरा धर्मसंस्थापनार्थाः
 पायासुर्मा त एते गुरुतरकरुणाभारखिन्नाशया ये ॥४९॥ यस्मा-
 द्वाचो निवृत्ताः सममपि मनसा लक्षणामीक्षमाणाः स्वार्थालाभा-
 त्परार्थव्यपगमकथनश्लाघिनो वेदवादाः । नित्यानंदं स्वयंसिन्निर-
 वधिममतं स्वांतसंक्रांतंबिबच्छायापत्त्यापि नित्यं सुखयति
 यमिनो यत्तदव्यान्महो नः ॥५०॥ आपादादा च शीर्ष्णोर्व-
 पुरिदमनघं वैष्णवं यः सचित्ते धत्ते नित्यं निरस्ताखिलकलिक-
 लुषे सन्ततांतःप्रमोदः । जुह्वज्जिह्वाकृशानौ हरिचरितहविः

स्त्रोतमंत्रानुपाठैस्तत्पादांभोरुहाभ्यां सतततमपि नमस्कुर्महे नि-
निर्मलाभ्याम् ॥५१॥

इति भगवत्पाद श्रीशंकराचार्यकृतं विष्णुपादादि-
केशान्तवर्णनस्तोत्रं समाप्तम् ।

१८ श्रीविष्णुमहिम्नः स्तोत्रप्रारंभः

श्रीगणेशाय नमः ॥ महिम्नस्ते पारं विधिहरफणीन्द्रप्रभृतयो
विदुर्नाद्याप्यज्ञश्चलमतिरहं नाथ नु कथम् । विजानीयाभद्धान-
लिननयनात्मीयवचसो विशुद्धचै वक्ष्यामीषदपि तु तथापि स्वम-
तितः ॥१॥ यदाहुर्ब्रह्मैके पुरुषमितरे कर्म च परेऽपरे बुद्धं चात्ये
शिवमपि च धातारमपरे । तथा शक्तिं केचिद्गणपतिभुतार्कं
च सुधियो मतीनां वै भेदात्त्वमसि तदशेषं मम मतिः ॥२॥
शिवः पादांभस्ते शिरसि धृतवानादरयुतं तथा शक्तिश्वासौ तव
तनुजतेजोमयतनुः । दिनेशं चैवामुं तव नयनमूचुस्तु निगमास्त्व-
दन्यः को ध्येयो जगति किल देवो मम विभो ॥३॥ क्वचिन्म-
त्स्यः कूर्मः क्वचिदपिवराहोनरहरिः क्वचित्खर्वो रामो दश-
रथसुतो नन्दतनयः । क्वचिद्बुद्धः कल्किर्विहरसि कुभारापहतये
स्वतंत्रोऽजो नित्यो विभुरपि तवाक्रीडनमिदम् ॥४॥ हता-
म्नायेनोक्त स्तवनवरमाकर्ण्य विधिना द्रुतं मात्स्यं धृत्वा वपुर-
जरशंखासुरमथो । क्षयं नीत्वा मृत्योर्निगमगणमुद्धृत्य जलधेर-
शेषं सगुप्तं जगदपि च वैदैकशरणम् ॥५॥ निमज्जंतं बाधौ
नववरमुपालोक्य सहसा हितार्थं देवानां कमठवपुष्पाविश्य
गहनम् । पयोराशिं पृष्ठे तमजित सलीलं धृतवतो जगद्धातुस्तेऽ-
भूत्किमु सुलभभाराय गिरिकः ॥६॥ हिरण्याक्षः क्षोणीमविश-
दसुरो नक्रनिलयंसमादायामत्यैः कमलजमुखैरंबरगतैः । स्तुतेना-
नंतात्मन्नचिरमवभाति स्म विधृता त्वयादंष्ट्राग्रेऽसाववनिर-
खिलाकन्दुक इव ॥ ७ ॥ हरिः क्वास्तीत्युक्तेदनुजपितानाऽऽपूर्य

निखिलं जगन्नादैःस्तंभान्नरहिशरीरेण करजैः । समुत्पत्याशूरा-
वसुरवमादारितवतस्तवाख्याताभूमन्किमु जगति नो सर्व-
गतता ॥८॥ विलोक्याजं द्वारं कपटलघुकायं सुररिपुर्निषि-
द्धोऽपि प्रादादसुरगुरुणात्मीयमखिलम् । प्रसन्नस्तद्भूक्त्या त्यजसि
किल नाद्यापि भवनं बलेभक्ताधीन्यं तव विदितमेवामरपते ॥९॥
समाधावासक्तं नृपति तनयैर्वीक्ष्य पितरं हृतं बाणै रोषाद्गुरु-
तरमुपादाय परशुम् । विना क्षत्रं विष्णो क्षितितलमशेषं कृतवताऽ-
सकृत्किंभूभारोद्धरणपटुता तेन विदिता ॥१०॥ समाराध्योमेशं
त्रिभुवनमिदं वासवमुखं वशे चक्रे चक्रिन्नगणयदनीशं जगदिदम् ।
गतोऽसौ लंकेशस्त्वचिरमथ ते बाणविषयं केनाप्तं त्वत्तः फल-
मविनयस्या सुररिपो ॥ ११॥ क्वचिद्दिव्यं शौर्यं क्वचिदपि रणे
कापुरुषता क्वचिद्गुणा ज्ञानंक्वचिदपि परस्त्री विहरणम् ।
क्वचिन्मृत्युशित्वं क्वचिदपि च वैकुण्ठविभवश्चरित्रं ते नूनं
शरणद विमोहाय कुधियाम् ॥१२॥ न हिंस्यादित्योतत्तद्भुव-
मवितथं वाक्यमबुधैरथाग्नीषोमीयं पशुमिति तु विप्रैर्निगदितम्
तवैतन्नास्थानेऽसुरगण विमोहाय गदतः समृद्धिर्नोचानां नयकर हि
दुःखायजगतः ॥ १३ ॥ विभागे वर्णानां निगमनिचये चावनितले
विलुप्ते सञ्जातो द्विजवरगृहे शंभलपुरे । समारुह्याश्वं स्वं लस-
दसिकरो म्लेच्छनिकरान्निहंतातास्युन्मत्तान्किलकलियुगांते युग-
पते ॥१४॥ गभीरे कासारे जलचलवराकृष्टचरणो रणेऽशक्तो
मज्जन्नभयद जलेऽचितयदसौ । यदा नागेन्द्रस्त्वां सपदि पदपाशा-
दपगतो गतः स्वर्गं स्थानं भवति विपदां ते किमु जनः ॥१५॥
सुतैःपृष्टो वेधाःप्रतिवचनदानेऽप्रभुरसावथात्मन्यात्मानं शरण-
मगमत्त्वां त्रिजगताम् । ततस्तेऽस्तातंका ययुरथ मुदंहंसवपुषा-
त्वया ते सार्वज्ञं प्रथितममरेशेह किमु नो ॥१६॥ समाविद्धो
मातुर्वचनविशिखैराशु विपिनं पतश्चक्रे गत्वा तव परमतोषाय
परमम् । ध्रुवो लेभे दिव्यं पदमचलमल्पेऽपि वयसि किमस्त्य-

स्मिल्लोके त्वयि वरद तुष्टे दुरधिगम् ॥१७॥ वृकाद्धीतस्तूर्ण
 स्वजनभयभित्त्वां पशुपतिर्भ्रमैल्लोकान्सर्वाञ्छरणमुपयातोऽथ
 दनुजः । स्वयं भस्मीभूतस्तव वचनभंगोद्गतमती रमेशाहो माया
 तव दुरनुमेयाऽखिल जनैः ॥१८॥ हृतं दैत्यैर्दृष्ट्वाऽमृतघटमज-
 य्येस्तु नयतः कटाक्षैः संमोहं युवतिवरवेषेण दितिजान् । समग्रं
 पीयूषं सुभग सुरपूगाय ददतः समस्यापि प्रायस्तव खलु हि
 भृत्येष्वभिरतिः ॥१९॥ समाकृष्टा दुष्टैर्द्रुपदतनयाऽलब्धशरणा
 सभायां सर्वात्मस्तव शरण मुच्चैरुपगता । समक्षं सर्वेषामभव-
 दचिरं चीरनिचयः स्मृतेस्ते साफल्यं नयनविषयं दो किमुसताम्
 ॥२०॥ वदंत्येके स्थानं तव वरद वैकुण्ठमपरे गवां लोकं लोकं
 फणिनिलयपातालमितरे । तथान्ये क्षीरोदं हृदयनलिनं
 चापि तु सतां न मन्ये तत् स्थानं त्वहमिह च यत्रासि न विभो
 ॥२१॥ शिवोऽहं रुद्राणामहममरराजो दिविषदां मुनीनां
 व्यासोऽहं सुरवर समुद्रोऽस्मि सरसाम् । कुबेरो यक्षाणामिति तव
 वचो मंदमतये न जाने तज्जातं जगति ननु यत्रासि भगवत् ॥२२॥
 शिरो नाको नेत्रे शशिदिनकरावंबरमुरो दिशः श्रोत्रे बाणी
 निगमनिकरस्ते कटिरिला । अकूपारो वस्तिश्चरणमपि पाताल-
 मिति वै स्वरूपं तेऽज्ञात्वा नृतनुभवजानन्ति कुधियः ॥२३॥
 शरीरं वैकुण्ठं हृदयनलिनं वाससदनं मनोवृत्तिस्ताक्षर्यो मतिरिय-
 मथो सागरसुता । विहारस्थेऽवस्थत्रितयमसवः पार्षदगणो न
 पश्यत्यज्ञास्त्वामिह बहिरहो याति जनता ॥२४॥ सुघोरं
 कांतारं विशति च तगाडं सुगहनं तथोत्तुंगं शृङ्गं सपदि च समा-
 रोहति गिरेः प्रसूनार्थं चेतोऽम्बुजममलमेकं त्वयि विभो समर्प्या-
 ज्ञस्तूर्णं बत नच सुखं विंदति जनः ॥२५॥ कृतैकांतावासा विगत-
 निखिलाशाः शमपरा जितश्वासोच्छ्वासास्त्रुटितभवपाशाः
 सुयमिनः । परं ज्योतिः पश्यत्यनघ यदि पश्यंतु मम तु श्रिया-
 श्लिष्टं भूयान्नयनविषयं ते किल वपुः ॥२६॥ कदागंगोत्तुंगास-

लतरतरंगाच्छपुलिने वसन्नाशापाशादखिलखलदाशादपगतः । अये
लक्ष्मीकांतांबुजनयनतातामरपते प्रसीदेत्याजल्पन्नमरवर नेष्यामि
समयम् ॥२७॥ कदा शृंगैःस्फीते मुनिगणपरी हिमगने द्रूमा-
वीते शीते सुरमधुरगीते प्रतिवसन् । क्वचिद्व्यानासक्तो विषय-
सुविरक्तोभवहरं स्मयंस्ते पादाब्जं जनिहर मे समेष्यामि विल-
यम् ॥२८॥ सुधापानंज्ञानं न च विपुलदानं न निगमो न यानो
न योगो न च निखिलभोगोपरमणम् । जपो नो नो तीर्थं व्रतमहि
च चोग्रं त्वयि तपो विना भक्तिं तेऽलं भवभयविनाशाय मधु-
हन् ॥२९॥ नमः सर्वेष्टाय श्रुतिशिखरदृष्टाय च नमो नमोऽ-
संश्लिष्टाय त्रिभुवननिविष्टाय च नमः । नमो विस्पष्टाय प्रणव-
परिमृष्टाय च नमो नमस्ते सर्वात्मन्पुनरपि पुनस्ते मम नमः
॥३०॥ कणान्कश्चिद्वृष्टेर्गणननिपुणस्तूर्णमवनेस्तथाशेषान्पांसून
मित कलयेच्छापि तु जनः । नभः पिंडीकुर्यादचिरमपि चेञ्च-
र्मवदिदं तथापीशासौ ते कलयितुमलं नाखिलगुणान् ॥३१॥
क्व माहात्म्यं सीमोज्झितमविषयं वेदवचसां विभो ते मे चेत-
क्व च विधिधतापाहतमिदम् । मयेदं यत्किंचिद्गदितपथ बाल्येन
तु गुरो गृहानैतच्छृण्वितमिहि न हेयं हि महताम् ॥३२॥ इति
हरिस्तवनं सुमनोहरं परमहंसजने समीरितम् ॥ सुगमसुन्दरसार-
पदास्पदं तदिदमस्तु हरेरनिशं मुद ॥३३॥ गदा रथांगांबुज-
कंबुधारिणो रमासमाश्लिष्टतनोतुनः मुदम् । बिलेशायाधीश-
शरीरशायिनः शिवं स्तवोज्ज्वलमयं परं हरेः ॥३४॥ पठेदिमं-
यस्तु नरः परं स्तवं समाहितोऽधौधधनप्रभंजनम् । स विदतेऽ
त्राखिलभोगसंपदो महीयते विष्णुपदे ततो ध्रुवम् ॥३५॥

इति श्रीमत्परमहंसस्वामि ब्रह्मानन्दविरचितं श्रीविष्णु-
महिम्नः स्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

१९ श्रीहरिस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ जगज्जालपालं कचत्कंठमालं शरच्चन्द्र-
भालं महादैत्यकालम् । नभोनीलकायं दुरावारभायं सुपद्मासहायं
भजेऽहं भजेऽहम् ॥१॥ सदांभोधिवासं गलत्पुष्पहासं जगत्सं-
निवासं शतादित्यभासम् । गदा चक्रशस्त्रं लसत्पीतवस्त्रं हसच्चा-
खकं भजे ॥२॥ रमाकंठहारं श्रुतिव्रातसारं जलांतविहारंधरा-
भारहारम् । चिदानंदरूपं मनोज्ञस्वरूपं धृतानेकरूपं भजे ॥३॥
जराजन्महीनं परानंदपीनं समाधानलीनं सदावैनवीनम् । जगज्ज-
न्महेतुं सुरानीककेतुं त्रिलोकैकसेतुं भजे ॥ ४ ॥ कृतास्नायगानं
खगाधीशयानं विमुक्तेर्निदानं हरारातिमानम् । स्वभक्तानुकूलं
जगद्वृक्षमूलं निरस्तार्तशूलं भजे ॥५॥ समस्तामरेशं द्विरेफाभ-
केशं जगद्विबलेशं हृदायाशदेशम् सदादिव्यदेहं विमुक्ताखिलेहं
सुवैकुण्ठगेहं भजे ॥६॥ सुरालीबलिष्ठं त्रिलोकीवरिष्ठं गुरुणां
गरिष्ठं स्वरूपैकनिष्ठम् सदा युद्धधीरं महावीरवीरं भवांभोधि-
तीरं भजे ॥७॥ रमावामभागं तलानग्न नागं कृताधीनयागं
गतारागरागम् । मुनींद्रैः सुगीतं सुरैः संपरीतं गुणौघरतीतं भजे ॥८॥
इदं यस्तु नित्यं समाधायचित्तं पठेदष्टकं कण्ठहारं मुरारेः ।
स विष्णो विशोकं ध्रुवं याति लोकं जराजन्मशोकं पुनर्विदते
नो ॥९॥

इति श्रीपरमहंसस्वामि ब्रह्मानन्द विरचितं
श्रीहरिस्तोत्रं संपूर्णम् ।

२० श्रीहरिनामाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीकेशवाच्युत मुकुन्द रथांग पाणे
गोविन्द माधव जनार्दन दानवारे । नारायणामरपते त्रिजगन्नि-
वास जिह्वे जपेति सततं मधुराक्षराणि ॥१॥ श्रीदेवदेव मधु-

सूदन शार्ङ्गपाणे दामोदरार्णवनिकेतन कैटभारे । विश्वंभराभरण-
भूषति भूमिपाल जिह्वे ० ॥२॥ श्रीपद्मलोचन गदाधर पद्मनाभ
पद्मेश पद्मपद पावन पद्मपाणे । पीतांबरारंवररुचे रुचिरावतार
जिह्वे ० ॥ ३ ॥ श्रीकांत कौस्तुभधर्तारिहराब्जपाणे विष्णो
त्रिविक्रममहीधर धर्मसेतो । वैकुण्ठवास वसुधाधिप वासुदेव जिह्वे ०
॥४॥ श्रीनारसिंह नरकांतक कांतमूर्ते लक्ष्मीपते गरुडवाहन
शेष शायिन् । केशिप्रणाशन मुकेश किरीटमौले जिह्वे ० ॥५॥
श्रीमत्सलाञ्छन सुरर्षभ शंखपाणे कल्पांतवारिधिविहार हरे
मुरारे । यज्ञेश यज्ञमय यज्ञभृगादिदेव जिह्वे ॥६॥ श्रीराम रावण-
रिपो रघुवंशकेतो सीतापते दशरथात्मज राजसिंह । सुग्रीवमित्र
मृगवेधन चापपाणे जिह्वे ० ॥७॥ श्रीकृष्ण वृष्णिवर यादव
राधिकेश गोवर्द्धनोद्धरण कंसविनाश शौरे । गोपाल वेणुधर पांडु-
सुतैकबंधो जिह्वे ० ॥८॥ इत्यष्टकं भगवतः सततं नरो यो नामा-
ङ्गितं पठति नित्यमनन्यचेताः । विष्णोः परं पदमुपैति पुनर्न जातु
मातुः पयोधररसं पिबतीह सत्यम् ॥९॥

इति श्रीपरमहंसस्वामि ब्रह्मानंदविरचितं
श्रीहरिनामाष्टकं सम्पूर्णम्

२१ श्रीहरिशरणाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ध्येयं वदन्ति शिवमेव हि केचिदन्ये शक्तिं
गणेशमपरे तु दिवाकरं वै । रूपैस्तु तैरपि विभासि यतस्त्वमेक-
स्तस्मात्त्वमेव शरणं मम शंखपाणे ॥१॥ नो सोदरो न जनको
जननी न जाया नेवात्मजो न च कुल विपुलं बलं वा । संदृश्यते न
क्विल कोऽपि सहायको मे तस्मात् ० ॥२॥ नोपासिता मदमपास्य
मया महांतस्तीर्थानि चास्तिकधिया नहि सेवितानि । देवार्चनं
च विधिवन्न कृतं कदापि तस्मात् ० ॥३॥ दुर्वासना मम सदा परि-
कर्षयन्ति चित्तं शरीरमपि रोगगणा दहन्ति । संजीवनं च परहस्त-

गतं सदैव तस्मा० ॥४॥ पूर्वं कृतानि दुरितानि मया तु यानि
स्मृत्वाखिलानि कृदयंपरिकंपते मे । ख्याता च ते पतितपावनता
तु मस्मात्तस्मा० ॥५॥ दुःखं जराजननं विविधाश्च रोगाः-
काकश्चसूकरजनिर्निरये च पातः । ते विस्मृतेः फलमिदं विततं हि
लोके तस्मा० ॥६॥ नीचोऽपि पापवलितोऽपि विनिन्दितोऽपि
ब्रूयात्तवाहमिति यस्तु किलैकवारम् । तं यच्छसीश निजलोकमिति
व्रतं ते तस्मा० ॥७॥ वेदेषु धर्मवचनेषु तथागमेषु रामायणेषु
च पुराणकदंबके वा । सर्वत्र सर्वविधिना अदितस्त्वमेव तस्मा० ॥८॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं
श्रीहरिशरणाष्टकं सम्पूर्णम् ॥

श्रीदीनबन्धवष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ यस्मादिदं जगदुदेति चतुर्मुखाद्यं यस्मिन्नव-
स्थितमशेषमशेषमूले । यत्रोपयाति विलयं च समस्तमन्ते दृग्गोचरो
भवतु मेऽद्य स दीनबन्धुः ॥ ॥१॥ चक्रं सहस्रकरचारु करारविदे
गुर्वी गदा दरवरश्च विभाति यस्य । पक्षीन्द्रपृष्ठपरिरोपितपाद-
पद्मो दृग्गोचरो ० ॥२॥ येनोद्धता वसुमती सलिले निमग्ना नग्ना
च पाण्डवधूः स्थगिता दुकूलैः । संमोचितो जलचरस्य मुखा दग्-
जेंद्रो दृग्गो ० ॥३॥ यस्याद्रदृष्टिवशतस्तु सुराः समृद्धि कोपेक्षणेन
दनुजा विलयं व्रजन्ति । भीताश्चरन्ति च यतोऽर्क्यमानिलाद्या
दृग्गो ० ॥४॥ गायन्ति सामकुशला यमजं मखेषु ध्यायन्ति धीर-
मतयो यतयो विविक्ते । पश्यन्ति योगिपुरुषाः पुरुषं शरीरे दृग्गो ०
॥५॥ आकाररूपगुणयोगविर्वाजितोऽपि भक्तानुकंपननिमित्तगृहीत-
मूर्तिः । यः सर्वगाऽपि कृतशेषशरीरशय्यो दृग्गो ० ॥६॥ यस्यां-
घ्रिपंकजमुनीन्द्रयोगीन्द्रवृंदैराराध्यते भवदवानलदाहशांत्यै । सर्वाप-
राधमविचिंत्य ममाखिलात्मा दृग्गो ० ॥७॥ मन्नामकीर्तनपरः
श्वपचोऽपि नूनं हित्वाखिलं कलिमलं भुवनं पुनाति । दग्ध्वा ममा-

धमखिलं करुणक्षणेन दृग्गो ० ॥८॥ दीनबन्धवष्टकं पुण्यं ब्रह्मा-
नन्देन भाषितम् । यः पठेत्प्रयतो नित्यं तस्य विष्णुः प्रसीदति ॥९॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं

श्रीदीनबन्धवष्टकं सम्पूर्णम् ॥

२३ श्रीगोविंदाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ चिदानन्दाकारं श्रुतिसरससारं समरसं
निराधाराधारं भवजलधिपारं परगुणम् । रमाग्रीवाहारं व्रज-
वनविहारं हरनुतं सदा तं गोविंदं परमसुखकंदं भजत रे ॥१॥
महांभोधिस्थानं स्थिरचरनिदानंदिविजयं सुधाधारापानं विहगपति-
यानं यमरतम् । मनोज्ञसुज्ञानं मुनिजननिधानं ध्रुवपदं सदा ० ॥२॥
धिया धीरैर्ध्येयं श्रवणपुटपेयं यतिवरैर्महावाक्यज्ञैः त्रिभुवन-
विधेयं विधिपरम् । मनोमानामेयं सपदि हृदि नेयं नवतनुं
सदा ० । ३ । महामायाजालं विमलवनमालं मलहरं सुभालं
गोपालं निहतशिशुपालं शशिमुखम् । कलातीतं कालं गतिहत-
मरालं मुररिपुं सदा ० ॥ ४ ॥ नभोबिम्बस्फीतं निगमगणतीतं
समर्गातिं सुरौघे संप्रीतं दितिजविपरीतं पुरिशयम् । गिरां पंथातीतं
स्वदितनवतीतं नयकरं सदा ० ॥ ५ ॥ परेशं पद्मेशं शिवकमलजेशं
शिवकरं द्विजेशं देवेशं तनुकुटिलकेशं कलिहरम् । खगेशं नागेशं
निखिलभुवनेशं नगधरं सदा ० ॥ ६ ॥ रमाकांतं कान्तं भवभयलयांतं
भवसुखं दुराशांतं शातं निखिलहृदि भांतं भुवनपम् । विवादांतं दांतं
दनुजनिचयांतं सुचरितं सदा ० ॥ ७ ॥ जगज्ज्येष्ठं श्रेष्ठं सुरपति-
कनिष्ठं ऋतुपतिं बलिष्ठं भूयिष्ठं त्रिभुवनवरिष्ठं वरवहम् ।
स्वनिष्ठं धर्मिष्ठं गुरुगुणगरिष्ठं गुरुवर सदा ० ॥ ८ ॥ गदापाणेरे-
तद्दुरितदलनं दुःखशमनं विशुद्धात्मा स्तोत्रं पठति मनुजो यस्तु
सततम् । प्रभुक्त्वाभोगौघं चिरमिहततोऽपास्तवृजिनो वरं विष्णोः
स्थानं व्रजति खलु वैकुण्ठभुवनम् ॥ ९ ॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं

श्रीगोविंदाष्टकं संपूर्णम्

२४. रमापत्यष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ जगदादिमनादिमजं पुरुषं शरदंबरतुल्य-
तनुं वितनुम् । धृतकंजरथांगगदं विगदं प्रणमामि रमाधिपतिं
तमहम् ॥ १ ॥ कमलाननकंजरतं विरतं हृदि योगिजनैः कलितं
ललितम् । कुजनैः सुजनैरलभं सुलभं प्रण० ॥ २ ॥ मुनिवृन्द-
हृदिस्थपदं सुपदं निखिलाध्वरभागभुजं सुभुजम् । हृतवासव-
मुख्यमदं विमदं प्रण० ॥ ३ ॥ हृतदानवदृष्टबलं सुबलं स्वजना-
स्तसमस्तमलं विमलम् । समपास्तगजैर्द्रवरं सुदरं प्रण० ॥ ४ ॥
परिकल्पितसर्वकलं विकलं सकलागमगीतगुणं विगुणम् । भव-
पाशनिराकरणं शरणं प्रण० ॥ ५ ॥ मृतिजन्मजराशमनं कमनं
शरणागतभीतिहरं दहरम् । परितुष्टरमाहृदयं सुदयं प्रण० ॥ ६ ॥
सकलावनिर्बिबधरं स्वधरं परिपूरितसर्वदिशं सुदृशम् । गतशोक-
मशोककरं सुकरं प्रण० ॥ ७ ॥ मथितार्णवराजरसं सरसं ग्रथिता-
खिललोकहृदं सुहृदम् । प्रथिताद्भुतशक्तिगणं सुगणं प्रण० ॥ ८ ॥
सुखराशिकरं भवबंधहरं परमाष्टकमेतदनन्यमतिः । पठतीह तु
योऽनिशमेव नरो लभते खलु विष्णुपदं स परम् ॥ ९ ॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं
श्रीरमापत्यष्टकं संपूर्णम् ॥

२५ कमलापत्यष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ भुजगतल्पगतं घनसुन्दरं गरुडवाहनमंबुज-
लोचनम् । नलिनचक्रगदाकरमव्ययं भजत रे मनुजाः कमला-
पतिम् ॥ १ ॥ अलिकुलासितकोमल कुन्तलं विमलपीतदुकूल-
मनोहरम् । जलधिजाश्रितवामकलेवरं भजत रे० ॥ २ ॥ किमु
जपैश्च तपोभिस्तु ध्वरैरपि किमुत्तमतीर्थनिषेवणैः किमुत शास्त्र-
कदंबविलोकनैर्भजत० ॥ ३ ॥ मनुजदेहमिमं भुवि दुर्लभं समधि-
गम्य सुरैरपि वाञ्छितम् । विषयलंपटतामपहाय वै भजत० ॥ ४ ॥

न वनिता न सुतो न सहोदरो नहि पिता जननी न च बांधवः ।
 व्रजति साकमनेन जनेन वैभजत० ॥ ५ ॥ कसलमेव चलं सचराचरं
 जगदिदं सुतरां धनयौवनम् । समवलोक्य विवेकदृशा द्रुतं भजत॥ ६ ॥
 विविधरोगयुतं क्षणभङ्गुरं परवशं नव मार्गमलाकुलम् । परि-
 निरीक्ष्य शरीरमिदं स्वकं भजत० ॥ ७ ॥ मुनिवरैरनिशं हृदि
 भावितं शिवविचित्रं महेन्द्रनुतं सदा । मरणजन्मजराभयमोचन
 भजत० ॥ ८ ॥ हरिपदाष्टकमेतदनुत्तमं परमहंसजनेन समीरि-
 तम् । पठति यस्तु समाहितचेतसा व्रजति विष्णुपदं स नरो
 ध्रुवम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमत्परमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं

कमलापत्यष्टकं समाप्तम् ॥

२६. संकष्टनाशनविष्णुस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच । पुनर्देत्यं समायान्तं
 दृष्ट्वा देवाः सवासवाः ॥ भयप्रकंपिताः सर्वे विष्णुस्तोतुं प्रच-
 क्रमुः ॥ १ ॥ देवा ऊचुः ॥ नमो मत्स्यकूर्मादिनानास्वरूपैः सदा
 भक्तकार्योद्यतायातिहंत्रे । विधात्रादिसर्गस्थितिध्वंसकर्त्रे गदा-
 शंखपद्मारिहस्ताय तेऽस्तु ॥ २ ॥ रमावल्लभायासुराणां निहंत्रे
 भुजंगारियानाय पीतांबराय । मखादिक्रियापाककर्त्रे विकर्त्रे शर-
 ण्याय तस्मै नताः स्मो नताः स्मः ॥ ३ ॥ नमो दैत्यसंतापिताम-
 र्त्यदुःखाचलध्वंसदंभोलये विष्णवे ते भुजंगेशतल्पे शयायार्कचन्द्र-
 द्विनेत्राय तस्मै नताः स्मो नताः स्मः ॥ ४ ॥ नारद उवाच ॥
 संकष्ट नाशनं नाम स्तोत्रमेतत्पठेन्नरः । स कदाचिन्न संकष्टैः
 पीड्यते कृपया हरेः ॥ ५ ॥ इति श्रीपद्मपुराणे सुरनारदसंवादे
 संकष्टनाशनं नाम विष्णुस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

२७. अथ पांडवगीताप्रारम्भः

श्रीगणेशाय नमः ॥ पांडव उवाच ॥ प्रह्लादनारदपरा शर-
 पुण्डलीकव्यासांबरीषशुकशौनकभीष्मदालम्भ्यान् । रुक्मांगदार्जुन-

वसिष्ठविभीषणादीन पुण्यानिमान्परमभाग वतान्स्मरामि ॥ १ ॥
लोमहर्षण उवाच ॥ धर्मो विवर्धति युधिष्ठिरकीर्तनेन पापं प्रण-
श्यति वृकोदरकीर्तनेन । शत्रुविनश्यति धनंजयकीर्तनेनमाद्रीसुतौ
कथयतां न भवंति रोगाः ॥ २ ॥ ब्रह्मोवाच । ये मानवा विगतरा-
गपरावरज्ञा नारायणं सुरगुरुं सततं स्मरन्ति । ध्यानेन तेन हत-
किल्बिषचेतनास्ते मातुः पयोधररसं न पुनः पिबन्ति ॥ ३ ॥
इन्द्र उवाच ॥ नारायणो नाम नरो नराणांप्रसिद्धचोरः कथितः
पृथिव्याम् । अनेकजन्मार्जितपापसंचयं हरत्यशेषं स्मरतां सदैव ॥
॥ ४ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ मेघश्यामं पीतकौशेयवासं श्रीवत्साकं
कौस्तुभोद्भासितांगम् । पुण्योपेतं पुण्डरीकायताक्षं विष्णुं वन्दे
सर्वलोकैकनाथम् ॥ ५ ॥ भीमसेन उवाच ॥ जलौघमग्ना सचरा-
चरा धरा विबाणकोट्याखिलविश्वमूर्तिना । समुद्धृता येन वराह-
रूपिणा स मे स्वयंभूर्भगवान्प्रसीदताम् ॥ ६ ॥ अर्जुन उवाच ॥
अचिन्त्यव्यक्तमनंतमव्ययं विभुं प्रभुं भावितविश्वभावनम् ॥ त्रैलो-
क्यविस्तारविचारकारकं हरिं प्रपन्नोऽस्मि गतिं महात्मनाम् ॥
॥ ७ ॥ नकुल उवाच ॥ यदि गननमधस्तात्कालपाशानुबद्धो
यदि च कुलविहीने जायते पक्षिकीटे । कृमिशतमपि गत्वा जायते
चांतरात्मा मम भवतु हृदिस्थे केशवे भक्तिरेका ॥ ८ ॥ सहदेव
उवाच ॥ तस्य यज्ञवराहस्य विष्णोरतुलतेजसः । प्रणामं ये प्रकु-
र्वन्ति तेषामपि नमो नमः ॥ ९ ॥ कुंत्युवाच ॥ स्वकर्मफलनि-
दिष्टां यां यां योनिं ब्रजाम्यहम् । तस्यां तस्यां हृषीकेश त्वयि
भक्तिर्दृढाऽस्तुमे ॥ १० ॥ माद्रघुवाच ॥ कृष्णे रताः कृष्ण-
मनुस्मरन्ति रात्रौ च कृष्णं पुनुरुत्थिता ये ॥ ते भिन्नदेहाः प्रविशन्ति
कृष्णं हविर्यथा मंत्रहुतं हुताशे ॥ ११ ॥ द्रुपद उवाच ॥ कीटेषु
पक्षिषु मृगेषु सरीसृपेषु रक्षःपिशाचमनुजेष्वपि यत्र यत्र । जातस्य
मे भवतु केशव त्वत्प्रसादात्त्वय्येव भक्तिरचलाऽव्यभिचारणीच
॥ १२ ॥ सुभद्रोवाच ॥ एकोऽपि कृष्णस्य कृतः प्रणामो दशाश्व-

मेधावभूथेन तुल्यः । दशाश्वमेधी पुनरेति जन्म कृष्णप्रणामी
 न पुनर्भवाय ॥ १३ ॥ अभिमन्युरुवाच ॥ गोविंद गोविंद मुकुन्द-
 कृष्ण गोविंद गोविंद नमो नमस्ते ॥ १४ ॥ धृष्टद्युम्न उवाच ॥
 श्रीराम नारायण वासुदेव गोविंद वैकुण्ठ मुकुन्द कृष्ण । श्रीकेशवा-
 नन्त नृसिंह विष्णो मां त्राहि संसारभुजङ्गदण्डम् ॥ १५ ॥ सात्य-
 किरुवाच ॥ अप्रमेय हरे विष्णो कृष्णोदामोदराच्युत । गोविंदानन्त
 सर्वेश वासुदेव नमोऽस्तु ते ॥ १६ ॥ उद्धव उवाच ॥ वासुदेवं
 परित्यज्य येऽन्यं देवमुपासते । तृषिता जाह्नवीतीरे कूपं वाञ्छन्ति
 दुर्भगाः ॥ १७ ॥ धौम्य उवाच ॥ अपां समीपे शयनासनस्थं
 दिवा च रात्रौ च यथाधिगच्छताम् । यद्यस्ति किञ्चित्सुकृतं कृतं
 मया जनार्दनस्तेन कृतेन तुष्यतु ॥ १८ ॥ संजय उवाच ॥ आर्ता
 विषण्णाः शिथिलाश्च भीता घोरेषु व्याघ्रादिषु वर्तमानाः ।
 संकीर्त्य नारायणशब्दमात्रं विमुक्तदुःखाः सुखिनो भवन्ति ॥ १९ ॥
 अक्रूर उवाच ॥ अहं तु नारायणदासदासदासस्य दासस्य च
 दासदासः । अन्येभ्य ईशो जगतो नराणां तस्मादहं चान्यतरोऽस्मि
 लोके २० ॥ विदुर उवाच ॥ वासुदेवस्य ये भक्ताः शांतास्तद्गत-
 मानसाः । तेषां दासस्य दासोऽहं भवे जन्मनि जन्मनि
 ॥ २१ ॥ भीष्म उवाच ॥ विपरीतेषु कालेषु परिक्षीणेषु
 बंधुषु । त्राहि मां कृपया कृष्ण शरणागतवत्सल ॥ २२ ॥ द्रोणा-
 चार्य उवाच ॥ ये ये हस्ताचक्रधरेण राजस्त्रैलोक्यनाथेन जनार्दनेन
 ते ते गता विष्णुपुरीं प्रयाताः क्रोधोऽपि देवस्य वरेण तुल्यः ॥ २३ ॥
 कृपाचार्य उवाच ॥ मज्जन्मनः फलमिदं मधुकैटभारे मत्प्रार्थनीय
 मदनग्रह एष एव । त्वद्भृत्यभृत्यपरिचारकभृत्यभृत्य भृत्यस्य
 भृत्य इति मां स्मर लोकनाथ ॥ २४ ॥ अश्वत्थामोवाच ॥ गोविंद
 केशव जनार्दन वासुदेव विश्वेश विश्व मधुसूदन विश्वनाथ ।

श्रीपद्मनाभ पुरुषोत्तम पुष्कराक्ष नारायणाच्युत नृसिंह नमो
 नमस्ते ॥ २५ ॥ कर्ण उवाच ॥ नान्यं वदानि न शृणोमि न
 चिन्तयामि नान्यं स्मरामि न भजामि न चाश्रयामि । भक्त्या
 त्वदीयचरणांबुजमंतरेण श्री श्रीनिवास पुरुषोत्तम देहि दास्यम्
 ॥ २६ ॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ नमो नमः कारणवामनाय नाराय-
 णायामित विक्रमाय । श्रीशार्ङ्गचक्राब्जगदाधराय नमोऽस्तु तस्मै
 पुरुषोत्तमाय ॥ २७ ॥ गांधार्युवाच ॥ त्वमेव माता च पिता
 त्वमेव त्वमेव बंधुश्च सखात्वमेव । त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव त्वमेव
 सर्वं मम देवदेव ॥ २८ ॥ द्रौपद्युवाच ॥ यज्ञेशाच्युत गोविंद माधवा-
 नंत केशव । कृष्ण विष्णो हृषीकेश वासुदेव नमोऽस्तु ते ॥ २९ ॥
 जयद्रथ उवाच ॥ नमः कृष्णाय देवाय ब्रह्मणेऽनन्तमूर्तये । योगे-
 श्वराय योगाय त्वामहं शरणं गतः ॥ ३० ॥ विकर्ण उवाच ॥
 कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनंदनाय च । नंदगोपकुमाराय गोविंदाय
 नमो नमः ॥ ३१ ॥ सोमदत्त उवाच ॥ नमः परमकल्याण नमस्ते
 विश्वभावन । वसुदेवाय शांताय यदूनां पतये नमः ॥ ३२ ॥
 विराट् उवाच ॥ नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहिताय च जग-
 द्विताय कृष्णाय गोविंदाय नमो नमः ॥ ३३ ॥ शल्य उवाच ॥
 अतसीपुष्पसंकाशं पीतवाससमच्युतम् ॥ ये नमस्यन्ति गोविंदं न तेषां
 विद्यते भयम् ॥ ३४ ॥ बलभद्र उवाच ॥ कृष्णकृष्ण कृपालु-
 स्त्वमगतीनां गतिर्भव । संसारार्णवमग्नानां प्रसीद पुरुषोत्तम
 ॥ ३५ ॥ श्रीकृष्ण उवाच ॥ कृष्ण कृष्णेति कृष्णेति यो मां स्मरति
 नित्यशः ॥ जलं भित्वा यथा पद्मं नरकादुद्धराम्यहम् ॥ ३६ ॥
 सत्यं ब्रवीमि मनुजाः स्वयमूर्ध्वबाहुर्यो मां मुकुंद नरसिंह जनार्दनेति
 जीवो जपत्यनुदिनं मरणे रणे वा पाषाणकाष्ठसदृशाय ददाम्य-
 भीष्टम् ॥ ३७ ॥ सूत उवाच ॥ तत्रैव गङ्गा यमुना च वेणी
 गोदावरी सिंधुसरस्वती च ॥ सर्वाणि तीर्थानि वसन्ति तत्रयत्रा-
 च्युतोदारकथाप्रसंगः ॥ ३८ ॥ यम उवाच ॥ नरके पच्यमानं

तु यमेन परिभाषितम् । किं त्वया नार्चितो देवः केशवः क्लेश-
नाशनः ॥ ३९ ॥ नारद उवाच ॥ जन्मान्तरसहस्रेण तपोध्यान-
समाधिभिः । नराणां क्षीणपापानां कृष्णे भक्तिः प्रजायते ॥ ४० ॥
प्रह्लाद उवाच ॥ नाथ योनिसहस्रेषु येषु येषु ब्रजाम्यहम् । तेषु-
तेष्वचला भक्तिरच्युतास्तु सदा त्वयि ॥ ४१ ॥ या प्रीतरविवे-
कानां विषयेष्वनपायिनी । त्वामनुस्मरतः सा मे हृदयान्माप-
सर्पतु ॥ ४२ ॥ विश्वामित्र उवाच ॥ किं तस्य दानैः किं मानैः
किं तपोभिः किसध्वरैः । यो नित्यं ध्यायते देवं नाराणां मनसि
स्थितम् ॥ ४३ ॥ जमदग्निरुवाच ॥ नित्योत्सवस्तदा तेषां नित्य-
श्रीनित्यमङ्गलम् । येषां हृदिस्थो भगवान्मंगलायतनो हरिः
॥ ४४ ॥ भरद्वाज उवाच ॥ लाभस्तेषां जयस्तेषां कुतस्तेषां
पराजयः । येषां सिन्धोर्वरश्यामो हृदयस्थो जनार्दनः ॥ ४५ ॥
गौतम उवाच ॥ गोकोटिदानं ग्रहणेषु काशीप्रयागगंगाऽयुत-
कल्पवासः । यज्ञायुतं मेरुसुवर्णदानं गोविन्दनाम्ना न कदापि
तुल्यम् ॥ ४६ ॥ अत्रिरुवाच ॥ गोविन्देति सदा स्नानं गोविन्देति
सदा जपः । गोविन्देति सदा ध्यानं सदा गोविन्द कीर्तनम् ॥ ४७ ॥
अक्षरं हि परं ब्रह्म गोविन्देत्यक्षरत्रयम् । तस्मादुच्चरितं येन
ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥ ४८ ॥ श्रीशुक उवाच ॥ अच्युतः कल्प-
वृक्षोऽसावनन्तः कामधेनवः । चिन्तामणिश्च गोविन्दो हरिनाम
विचिन्तयेत् ॥ ४९ ॥ हरिरुवाच ॥ जयति जयति देवो देवकी-
नन्दनोऽयं जयति जयति कृष्णो वृष्णिवंशप्रदीपः । जयति जयति
मेघश्यामलः कोमलांगो जयति जयति पृथ्वीभारनाशो मुकुन्दः ॥
॥ ५० ॥ पिप्पलायन उवाच ॥ श्रीमन्नृसिंहविभवे गरुडधजाय-
तापत्रयोपशमनाय भवौषधाय । कृष्णाय वृश्चिकजलाग्निभुजंग-
रोगलेशव्ययाय हरये गुरवे नमस्ते ॥ ५१ ॥ आविर्होत्र उवाच ॥
कृष्ण त्वदीयपदपंकजपंजरान्ते अद्यैव मे विशतु मानसराजहंसः ।
प्राणप्रयाणसमये कफवातपित्तैः कण्ठावरोधनविधौ स्मरणं कुतस्ते

॥ ५२ ॥ विदुर उवाच ॥ हरेर्नामैव नामैव नामैव मम जीवनम्
 कलौ नास्त्येव नास्त्येव नास्त्येव गति रन्यथा ॥ ५३ ॥ वसिष्ठ
 उवाच ॥ कृष्णेति मङ्गलं नाम यस्य वाचिप्रवर्तते । भस्मीभवन्ति
 तस्याशु महापातककोटयः ॥ ५४ ॥ अरुंधत्युवाच ॥ कृष्णाय वासु
 देवाय हरये परमात्मने । प्रणतक्लेशनाशाय गोविन्दाय नमो-
 नमः ॥ ५५ ॥ कश्यप उवाच ॥ कृष्णानुस्मरणादेव पापसंघात-
 पंजरः । शतधा भेदमाप्नोति गिरिर्वज्रहतो यथा ॥ ५६ ॥ दुर्यो-
 धन उवाच ॥ जानामि धर्मं न च मे प्रवृत्तिर्जानाम्यधर्मं न च मे
 निवृत्तिः । केनापि देवेन हृदि स्थितेन यथा नियुक्तोऽस्मि तथा
 करोमि ॥ ५७ ॥ यत्रस्वगुणदोषेण क्षम्यतां मधुसूदनः ॥ अह-
 मेवमहं हंतुं मम दोषो न विद्यते ॥ ५८ ॥ भृगुरुवाच ॥ नामैव
 तव गोविन्दकलौ त्वत्तः शताधिकम् । ददात्युच्चारणान्मुक्तिं विना
 अष्टांगयोगतः ॥ ५९ ॥ लोमहर्षण उवाच ॥ नमामि नारायण
 पादपंकजं करोमि नारायण पूजनं सदा । वदामि नारायणनाम
 निर्मलं स्मरामि नारायणतत्त्वमव्ययम् ॥ ६० ॥ शौनक उवाच ॥
 स्मृत्वा सकलकल्याणभाजन यत्र जायते । पुरुषं तमजं नित्यं
 व्रजामि शरणं हरिम् ॥ ६१ ॥ गर्ग उवाच ॥ नारायणेति मन्त्रो-
 ऽस्ति वागस्ति वशवर्तिनी । तथापि नरके घोरे पततीत्येतदद्भुतम्
 ॥ ६२ ॥ दालभ्य उवाच ॥ किं तस्य बहुभिर्मंत्रैर्भक्तिर्यस्य जनार्द-
 र्दने । नमो नारायणायेति मंत्रः सर्वार्थसाधकः ॥ ६३ ॥ वैशं-
 पायन उवाच ॥ यत्र योगेश्वरः कृष्णो यत्र पार्थो धनुर्धरः ॥
 तत्र श्रीविजयो भूतिध्रुवा नीतिर्मतिर्मम ॥ ६४ ॥ अंगिरा उवाच ।
 हरिर्हरति पापानि दुष्टचित्तरपि स्मृतः । अनिच्छयाऽपि संस्पृष्टो
 दहत्येव हि पावकः ॥ ६५ ॥ पराशर उवाच ॥ सकृदुच्चरितं येन हरि-
 रित्यक्षरद्वयम् । बद्धः परिकरस्तेन मोक्षाय गमनं प्रति ॥ ६६ ॥
 पौलस्त्य उवाच ॥ हे जिह्वे रससारज्ञे सर्वदा मधुरप्रिये । नाराय-
 णाख्यपीयूषं पिब जिह्वे निरन्तरम् ॥ ६७ ॥ व्यास उवाच ।

सत्यं सत्यं पुनः सत्यं भुजमुत्थाप्य चोच्यये । न वेदाच्च परं शास्त्रं
 न देवः केशवापरः ॥ ६८ ॥ धन्वंतरिरुवाच ॥ अच्युतानंतगो-
 विन्द नामोच्चारणभेषजात् । नश्यति सकला रोगाः सत्यं सत्यं
 वदाम्यहम् ॥ ६९ ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ सा हानिस्तन्महच्छिद्रं
 सा चांधजडमूढता । य मुहूर्तं क्षणं वापि वासुदेवं न चितयेत्
 ॥ ७० ॥ अगस्त्य उवाच ॥ निमिषं निमिषार्धं वा प्राणिनां
 विष्णुर्चितनम् । ऋतुकोटि सहस्राणां ध्यानमेकं विशिष्यते ॥ ७१ ॥
 मनसा कर्मणा वाचा ये स्मरन्ति जनार्दनम् । तत्र तत्र कुरु क्षेत्रं
 प्रयागो नैमिषं वनम् ॥ ७२ ॥ श्रीशुक उवाच ॥ आलोड्य सर्व-
 शास्त्राणि विचार्यैवं पुनः पुनः । इदमेकं सुनिष्पन्नं ध्येयो नारायणः
 सदा ॥ ७३ ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ शरीरं च नवच्छिद्रं
 व्याधिग्रस्तं कलेवरम् । औषधं जाह्नवीतोयं वैद्यो नारायणो
 हरिः ॥ ७४ ॥ शौनक उवाच ॥ भोजनाच्छादने चिंतां वृथा
 कुर्वति वैष्णवाः ॥ यो ऽसौ विश्वंभरो देवः स भक्तान् किमुपे-
 क्षते ॥ ७५ ॥ एवं ब्रह्मादयो देवा ऋषयश्च तपोधनाः । कीर्त-
 यन्ति सुरश्रेष्ठं देवं नारायणं विभुम् ॥ ७६ ॥ सनत्कुमार उवाच ॥
 यस्य हस्ते गदा चक्रगरूढो यस्य बाहनम् । शंखः करतले यस्य
 स मे विष्णु प्रसीदतु ॥ ७७ ॥ इदं पवित्रमायुष्यं पुण्यं पापप्रणा-
 शनम् । यः पठेत्प्रातस्तथाय वैष्णवं स्तोत्रमुत्तमम् ॥ ७८ ॥ सर्व-
 पापविनिर्मुक्तो विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् ॥ धर्मार्थकाममोक्षार्थं
 पाण्डवैः परिकीर्तितम् ॥ ७९ ॥ आकाशात्पतितं तोयं यथाग-
 गच्छति सागरम् । सर्वदेवनमस्कारः केशवं प्रति गच्छति ॥ ८० ॥

इति पाण्डवकृतप्रपन्नगीता सम्पूर्णा

२८. अथ हरिस्तुतिप्रारंभः

श्रीगणेशाय नमः । स्तोष्ये भक्त्या विष्णुमनादिं जगदादिं
 यस्मिन्नेतत्संसृतिचक्रं भ्रमतीत्यम् । यस्मिन् दृष्टे नश्यति तत्सं-
 सृतिचक्रं तं संसारध्वांतविनाशं हरिमीडे ॥ १ ॥ यस्यैकांशादि-

त्थमशेषं जगदेतत्प्रादुर्भूतं येन पिनद्धं पुनरित्थम् । येन व्याप्तं येन
 विबुद्धं सुखदुःखैस्तं संसारध्वांतविनाशं हरिमीडे ॥ २ ॥ सर्वज्ञो
 यो यश्च हि सर्वः सकलो यो यश्चानंदोऽनंतगुणो यो गुणधाम्ना ।
 यश्चाव्यक्तो व्यस्तसमस्तः सदसद्यस्तं संसारध्वां ॥ ३ ॥ यस्मा-
 दन्यन्नास्त्यपि नैनं परमार्थं दृश्यादन्यो निर्विषयज्ञानमयत्वात् ।
 ज्ञातृज्ञानज्ञेयविहीनोपि सदाज्ञस्तं संसारं ॥ ४ ॥ आचार्येभ्यो
 लब्धसुसूक्ष्माच्युततत्त्वाद्वैराग्येणाभ्यासबलाच्चैव ब्रह्मिन्ना । भक्त्यै-
 काग्रध्यानपरा यं विदुरीशं तं संसारं ॥ ५ ॥ प्राणानायम्यो-
 मिति चित्तं हृदि रुद्ध्वा नान्यत्स्मृत्वा तत्पुनरत्रैव विलाप्य ।
 क्षीणे चित्ते भादृशिरस्मीति विदुर्यं तं संसारं ॥ ६ ॥ यं ब्रह्माख्यं
 देवमनन्यं परिपूर्णं हृत्स्थं भक्तैर्लभ्यमजं सूक्ष्ममतर्क्यम् । ध्यात्वा-
 त्मस्थं ब्रह्मविदो यं विदुरीशं तं संसारं ॥ ७ ॥ यात्रातीतं
 स्वात्मविकाशात्मविबोधं ज्ञेयातीतं ज्ञानमयं हृद्युपलभ्यम् । भाव-
 ग्राह्यानंदमनन्यं च विदुर्यं तं संसारं ॥ ८ ॥ यद्यद्वेद्यं वस्तु सतत्त्वं
 विषयाख्यं तत्तद्ब्रह्मैवेति विदित्वा तदहं च । ध्यायंत्येवं यं सन-
 काद्या मुनयोऽजं तं संसारं ॥ ९ ॥ यद्यद्वेद्यं तत्तदहं नेति विहाय
 स्वात्मज्योतिर्ज्ञानमयानंदवाप्य । तस्मिन्नस्मीत्यात्मविदो यं विदु-
 रीशं तं संसारं ॥ १० ॥ हित्वाहित्वा दृश्यमशेषं सविकल्पं मत्वा
 शिष्टं भादृशिमात्रं गगनाभम् । त्यक्त्वा देहं यं प्रविशंत्यच्युत-
 भक्ता स्तं संसारः ॥ ११ ॥ सर्वत्रास्ते सर्वं शरीरी न च सर्वः
 सर्वं वेत्त्येवेह न यं वेत्ति च सर्वः ॥ सर्वत्रांतर्यामितयेत्थं यमयन्यस्तं
 संसारं ॥ १२ ॥ सर्वं दृष्ट्वा स्वात्मनि युक्त्या जगदेतदृष्ट्वा
 त्मानं चैव मजं सर्वजनेषु । सर्वात्मेकोऽस्मीति विदुर्यं जन हृत्स्थं
 तं संसारं ॥ १३ ॥ सर्वत्रैकः पश्यति जिघ्रत्यथ भुङ्क्ते स्पृष्टा
 श्रोता बुध्यति चेत्याहुरिमं यम् । साक्षी चास्ते कर्तृषु पश्यन्निति
 चान्ये तं संसारं ॥ १४ ॥ पश्यन् शृण्वन्नत्र विजानन् रसयन्
 सन् जिघ्रन् बिभ्रद्देहमिमं जीवतये त्थम् । इत्यात्मानं यं विदुरीशं

विषयज्ञं तं सं० ॥ १५ ॥ जाग्रदृष्ट्वा स्थूलपदार्थानथ मायां
 दृष्ट्वा स्वप्नेऽथापि सुषुप्तौ सुखनिद्राम् । इत्यात्मानं वीक्ष्य
 मुदास्ते च तुरीये तं संसार० ॥ १६ ॥ पश्यन् शुद्धोऽप्यक्षर
 एको गुणभेदान्नानाकारान् स्फाटिकवद्भाति विचित्रः । भिन्न-
 शिच्छन्नश्चायमजः कर्मफलैर्यस्तं संसार० ॥ १७ ॥ ब्रह्मा विष्णू
 रुद्रहताशौ रविचंद्राविद्रो वायुर्यज्ञ इतीत्थं परिकल्प्य । एकं सन्तं
 यं बहुधाहुर्मतिभेदात्तं संसार० ॥ १८ ॥ सत्यं ज्ञानं शुद्धमनंतं
 व्यतिरिक्तं शांतं गूढं निष्कलमानंदमनन्यम् । इत्यादौ यं वरुणो-
 ऽसौ भृगवेऽजं तं संसार० ॥ १९ ॥ कोशानेतान्यंच रसादीनिति
 हाय ब्रह्मास्मीति स्वात्मनि निश्चित्य दृशिस्थः । पित्रादिष्टो वेद
 भृगुर्यं यजुरन्ते तं संसार० ॥ २० ॥ येनाविष्टो यस्य च शक्त्या
 यदधीनः क्षेत्रज्ञोऽयं कारयिता जन्तुषु कर्तुः । कर्ता भोक्तात्मात्र
 हि चिच्छक्त्याधिरूढस्तं संसार० ॥ २१ ॥ सृष्ट्वा सर्वं स्वात्म-
 तयै वेत्थमतर्क्य व्याप्याथान्तः कृत्स्नमिदं सृष्टमशेषम् । सच्च
 त्यच्चाभूत्परमात्मा स य एकस्तं संसार० ॥ २२ ॥ वेदान्तैश्चा-
 ध्यात्मिकशास्त्रैश्च पुराणैः शास्त्रैश्चान्यैः सात्वततंत्रैश्च यमी-
 शम् । दृष्ट्वाथांतश्चेतसि बुद्ध्वा विविशुय्यं तं संसार० ॥ २३ ॥
 श्रद्धाभक्तिध्यानशमाद्यैर्यतमानैर्ज्ञातुं शक्यो देव इहवाशु य ईशः ।
 दुर्विज्ञेयो जन्मशतैश्चापि विना तैस्तं संसार० ॥ २४ ॥ यस्या-
 तर्क्य स्वात्मविभूतेः परमार्थं सर्वं खल्वित्यत्र निरुक्तं श्रुतिविद्भिः
 तज्जादित्यादब्धितरं गाभमभिन्नं तं संसार० ॥ २५ ॥ दृष्ट्वा
 गीतास्वक्षरतत्त्वं विधिनाजं भक्त्या गुर्व्यालभ्या हृदिस्थं दृशि-
 मात्रम् । ध्यात्वा तस्मिन्नस्म्यहमित्यत्र विदुर्यं तं संसार० ॥ २६ ॥
 क्षेत्रज्ञत्वं प्राप्य विभुः पंचमुखै र्यो भुङ्क्तेऽजस्रं भोग्यपदार्थान् प्रकृति-
 स्थः क्षेत्रेक्षेत्रेऽप्स्विन्दुवदेको बहुधाऽस्ते तं संसार० ॥ २७ ॥
 युक्त्यालोड्यव्यासवचांस्यत्र हि लभ्यः क्षेत्रक्षेत्रज्ञांतरविद्भिः पुरु-
 षाख्यः । योऽहंसोऽस्म्य हमेवेति विदुर्यं तं सं० ॥ २८ ॥ एकी-

कृत्यानेकशरीरस्थमिमं ज्ञं यं विज्ञायैहैव स एवाशु भवन्ति ।
यस्मिँल्लीनानेसह पुनर्जन्म लभन्ते तं संसार० ॥ २९ ॥ द्वंद्वैकत्वं
यच्च मधुब्राह्मणवाक्यैः कृत्वा शक्रोपासनमासाद्य विभुत्या । योऽसौ
सोहंऽसोऽस्म्यहमेवेति विदुर्यं तं सं० ॥ ३० ॥ योऽयं देवे चेष्टयि-
तांतःकरणस्थः सूर्यो चासौ तापयिता सोऽस्म्यहमेव । इत्यात्मै-
क्योपासनया यं विदुरीशं तं संसार० ॥ ३१ ॥ विज्ञानांशो यस्य
सतः शक्त्यधिरूढो बुद्धिर्बुध्यत्यत्र बहिर्बोध्यपदार्थान् । नैवान्तस्थं
बुध्याति यं बोधयितारं तं सं० ॥ ३२ ॥ कोऽयं देहे देव इतीत्थं
सुविचार्य ज्ञात श्रोता नन्दयिता चैष हि हि देवः । इत्यलोच्य ज्ञांश
इहास्मीति विदुर्यं तं संसार० ॥ ३३ ॥ को ह्येवान्यादात्मनि न
स्यादयमेष ह्येवानन्दः प्राणिति चापानिति चेति । इत्यस्तित्वं
वक्त्युपपत्त्या श्रुतिरेषा तं संसार० ॥ ३४ ॥ प्राणो वाहं वाक्-
श्रवणादीनि मनो वा बुद्धिर्वाहं व्यस्त उताहोऽपि समस्तः ।
इत्यालोच्य ज्ञप्तिरिहास्मीति विदुर्यं तं संसार० ॥ ३५ ॥ नाहं
प्राणो नैव शरीरं न मनोऽहं नाहं बुद्धिर्नाहमहंकारधियै च । योऽत्र
ज्ञांशः सोऽस्म्यहमेवेति विदुर्यं तं सं० ॥ ३६ ॥ सत्तामात्रं केवल-
विज्ञानमजं सत्सूक्ष्मं नित्यं तत्त्वमसीत्यात्मसुताय । साम्नामन्ते
प्राह पिता यं विभुमाद्यं तं संसार० ॥ ३७ ॥ मूर्त्तमूर्त्ते पूर्व-
मुपोह्याथ समाधौ दृश्यं सर्वं नेति च नेतीति विहाय । चैतन्यांशे
स्वात्मनि सन्तं च विदुर्यं तं संसारः ॥ ३८ ॥ ओतं प्रोतं यत्र च
सर्वं गगनांतं योऽस्थूलानण्वादिषु सिद्धोऽक्षरसंज्ञः । ज्ञाताऽतो न्यो
नेत्युपलभ्यो न च वेद्यस्तं संसार० ॥ ३९ ॥ तावत्सर्वं सत्यमिवा-
भाति यथैतद्यावत्सोऽस्मीत्यात्मनि यो ज्ञो नहि दृष्टः । दृष्टे
तस्मिन् सर्वमसत्यं भवतीदं तं संसार० ॥ ४० ॥ रागामुक्तं
लोहयुतं हेमयथाग्नौ योगाष्टागैरुज्ज्वलितज्ञानमयाग्नौ । दग्धवा-
त्मानं ज्ञं परिशिष्टं च विदुर्यं तं संसार० ॥ ४१ ॥ यं विज्ञान-
ज्योतिषमाद्यं सविभातं हृद्यर्कन्द्वग्न्योक्तसमीड्यं तडिदाभम् ।

भक्त्याराध्येहैव विशंत्यात्मनि संतं तं संसार० ॥ ४२ ॥ पाया-
 न्द्रुक्तं स्वात्मनि संतं पुरुषं यो भक्त्या स्तौतीत्यांगिरसं विष्णुरिमं
 माम् । इत्यात्मानं स्वात्मनि संहृत्य सदेकस्तं संसा० ॥ ४३ ॥
 इत्थं स्तोत्रं भक्तजनेड्यं भवभीतध्वांतार्काभं भगवत्पादीयमिदं
 यः । विष्णोर्लोकं पठति शृणोति व्रजति ज्ञो ज्ञानं ज्ञेयं स्वात्मनि
 चाप्नोति मनुष्यः ॥ ४४ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छं-
 कराचार्यविरचिता हरिस्तुतिः समाप्ता ॥
 इति श्रीविष्णुस्तोत्राणि ॥२८॥

अथ शिवस्तोत्राणि

वेदांतेषु यमाहुरेकपुरुषं व्याप्य स्थितं रोदसी
यस्मिन्नीश्वर इत्यनन्यविषयः शब्दो यथार्थाक्षरः ।
अंतर्त्यश्च मुमुक्षुभिर्नियमितप्राणादिभिर्मृग्यते
स स्थाणुःस्थिरभक्तियोगसुलभो निःश्रेयसायास्तु वः ॥

१. शिवकवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशिवकवचस्तोत्रमंत्रस्य ब्रह्मा
ऋषिः अनुष्टुप् छन्दः । श्रीसदाशिवरुद्रो देवता । ह्रीं शक्तिः ।
रं कीलकम् श्रीं ह्रीं क्लीं बीजम् । श्रीसदाशिवप्रोत्यर्थे शिवकवच
स्तोत्रजपे विनियोगः । अथ न्यासः । ॐ नमो भगवते ज्वलज्ज्वा-
लामालिने ॐ ह्रांसर्वशक्तिधाम्ने ईशानात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
ॐ नमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐ नं रिं नित्यतृप्तिधाम्ने
तत्पुरुषात्मने तर्जनीभ्यां नमः । ॐ नमो भगवते ज्वलज्ज्वाला-
मालिने ॐ मं हं अनादिशक्तिधाम्ने अघोरात्मने मध्यामाभ्यां
नमः । ॐ नमो भगवते ज्वलज्ज्वाला मालिने ॐ शिं रं स्वतंत्र-
शक्तिधाम्ने वामदेवात्मने अनामिकाभ्यां नमः । ॐ नमो भगवते

ज्वलज्ज्वालामालिने ॐ वारौ अलुप्तशक्तिधाम्ने सद्यो जातात्मने
 कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॐ नमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐ थंरः
 अनादिशक्तिधाम्ने सर्वात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । एवं
 एवं हृदयादि ॥ अथ ध्यानम् ॥ वज्रदंष्ट्रं त्रिनयनं कालकंठ-
 सरिन्दमम् । सहस्रकरमत्युग्रं वंदे शंभुमुमापतिम् ॥ १ ॥ अथा-
 परं सर्वपुराणगुह्यं निःशेषपापौघहरं पवित्रम् । जयप्रदं सर्व-
 विपत्प्रसोचनं वक्ष्यामि शैवं कवचं हिताय ते ॥ २ ॥ ऋषभ
 उवाच ॥ नमस्कृत्य महादेवं विश्वव्यापिनमीश्वरम् । वक्ष्ये शिव-
 मयं वर्म सर्वरक्षाकरं नृणाम् ॥ ३ ॥ शुचौ देशे समासीनो यथा-
 वत्कल्पितासनः । जितेन्द्रियो जितप्राणश्चित्तयेच्छिवमव्ययम् ॥
 ॥ ४ ॥ हृत्पुंडरीकांतरसन्निविष्टं स्वतेजसा व्याप्तनभोवकाशम् ।
 अतीन्द्रियं सूक्ष्ममनंतताद्यं ध्यायेत्परानंदमयं महेशम् ॥ ५ ॥ ध्याना-
 वधूताखिलकर्मबन्धश्चिरं चितानन्दनिमग्नचेताः । षडक्षरन्यास-
 समाहितात्मा शैवेन कुर्यात्कवचेन रक्षाम् ॥ ६ ॥ मां पातु देवोऽ-
 खिलदेवतात्मा संसारकूपे पतितं गंभीरे । तन्नाम दिव्यं वरमंत्र-
 मूलं धुनोतु मे सर्वमघं हृदिस्थम् ॥ ७ ॥ सर्वत्र मां रक्षतु विश्व-
 मूर्तिर्ज्योतिर्मयानंदघनश्चिदात्मा । अणोरणीयानुरुशक्तिरेकः स
 ईश्वरः पातु भयादशेषात् ॥ ८ ॥ यो भूस्वरूपेण बिभर्ति विश्वं
 पायात्स भूमेर्गिरिलोष्ठमूर्तिः । योऽपांस्वरूपेण नृणां करोति
 संजीवनं सोऽवतु मां जलेभ्यः ॥ ९ ॥ कल्पावसाने भुवनानि
 दग्ध्वा सर्वाणि यो नृत्यति भूरिलीलः । स कालरुद्रोऽवतु मां
 दवाग्नेर्वात्यादिभीतेरखिलाच्च तापात् ॥ १० ॥ प्रदीप्तविद्युत्क-
 नकावभासो विद्यावराभीति कुठारपाणिः । चतुर्मुखस्तत्पुरुषस्त्रि-
 नेत्रः प्रांच्यां स्थितं रक्षतु मामजलम् ॥ ११ ॥ कुठारवेदांकुश-
 पाशशूलकपालढक्काक्षगुणान् दधानः । चतुर्मुखो नीलरुचिस्त्रिनेत्रः
 पायादघोरो दिशि दक्षिणस्याम् ॥ १२ ॥ कुंदेंदुशंखस्फटिकराव-
 भासो वेदाक्षमाला वरदाभयांकः । त्र्यक्षश्चतुर्वक्त्र उरुप्रभावः

सद्योधिजातोऽवतु मां प्रतीच्याम् ॥ १३ ॥ वराक्षमालाभयटंक-
हस्तः सरोज किजल्कसमानवर्णः । विलोचनचारुचतुर्मुखो मां
पायादुदीच्यां दिशि वामदेवः ॥ १४ ॥ वेदाभयेष्टाङ्कुशपाश टंक-
कपालढक्काक्षकशूलपाणिः ॥ सितद्युतिः पञ्चमुखोऽवतान्मामी-
शान ऊर्ध्वं परमप्रकाशः ॥ १५ ॥ मूर्धानमव्यान्मम चंद्रमौलि-
भालं ममाव्यादथ भालनेत्रः । नेत्रे ममाव्याद्भुगनेत्रहारी
नासां सदा रक्षतु विश्वनाथः ॥ १६ ॥ पायाच्छ्रुती मे श्रुतिगीत-
कीर्तिः कपोलमव्यात्सततं कपाली । वक्त्रं सदा रक्षतु पञ्चवक्त्रो
जिह्वां रक्षतु वेदजिह्वः ॥ १७ ॥ कंठं गिरीशोऽवतु नीलकण्ठः
पाणिः द्वयं पातुः पिनाकपाणिः । दोर्मूलमव्यान्मम धर्मबाहुर्वक्षः-
स्थलं दक्षमखांतकोऽव्यात् ॥ १८ ॥ ममोदरं पातु गिरीन्द्रधन्वा
मध्यं ममाव्यान्मदनांतकारी । हेरंबतातो मम पातु नाभिं पाया-
त्कटिं धूर्जटिरीश्वरो मे ॥ १९ ॥ ऊरुद्वयं पातु कुबेरमित्रो
जानुद्वयं मे जगदीश्वरोऽव्यात् । जंघायुगंपुंगवकेतुख्यातपादौ ममा-
व्यात्सुरवंद्यपादः ॥ २० ॥ महेश्वर पातु दिनादियामे मां मध्य-
यामेऽवतु वामदेवः ॥ त्रिलोचनः पातु तृतीययामे वृषध्वजः पातु
दिनांत्ययामे ॥ २१ ॥ पायान्निशादौ शशिशेखरी मां गंगाधरो
रक्षतु मां निशीथे । गौरीपतिः पातु निशावसाने मृत्यंजयो रक्षतु
सर्वकालम् ॥ २२ ॥ अन्तःस्थितं रक्षतु शंकरो मां स्थाणुः सदा
पातु बहिः स्थितं माम् । तदंतरे पातु पतिः पशूनां सदाशिवो-
रक्षतु मां समंतात् ॥ २३ ॥ तिष्ठंतमव्याद्भुवनैकनाथः पाया
द्वज्रजंतं प्रमथाधिनाथः । वेदांतवेद्योऽवतु मां निषण्णं मामव्ययः
पातु शिवः शयानम् ॥ २४ ॥ मार्गेषु मां रक्षतु नीलकंठः शैला-
दिदुर्गेषु पुरत्रयारिः । अरण्यवासादिमहाप्रवासे पायान्मृगव्याध
उदारशक्तिः ॥ २५ ॥ कल्पांतकाटोपपटुप्रकोप- स्फुटाट्टहासो-
च्चलितांडकोशः । घोरारिसेनार्णवदुर्निवारमहाभयाद्रक्षतु वीर-
भद्रः ॥ २६ ॥ पत्त्यश्वमातंगघटावरूथसहस्रलक्षायुतकोटिभीष-

णम् । अक्षौहिणीनां शतमाततायिनां छिद्यान्मृडो घोरकुठार-
 धारया ॥ २७ ॥ निहंतु दस्यून्प्रलयानलार्चिर्ज्वलत्रिशूलं त्रिपुरां-
 तकस्य । शार्दूल सिंहर्क्षवृकादिह्रिस्त्रान्संत्रासयत्वीशधनुः पिनाकः
 ॥ २८ ॥ दुःस्वप्नदुःशकुनदुर्गतिदौर्मनस्यदुर्भिक्षदुर्व्यसनदुःसह-
 दुर्यशांसि । उत्पाततापविषभीतिमसद्ग्रहाति व्याधीश्च नाशयतु
 मे जगतामधीशः ॥ २९ ॥ ॐ नमो भगवते सदाशिवाय सकल-
 तत्त्वात्मकाय सर्व मंत्रस्वरूपाय सर्वयंत्राधिष्ठिताय सर्वतंत्रस्वरूपाय
 सर्वं तत्त्वविद्वराय ब्रह्मरुद्रावतारिणे नीलकंठाय पार्वतीमनोहर-
 प्रियाय सोमसूर्याग्निलोचनाय भस्मोद्धूलितविग्रहाय महामणि-
 मुकुटधारणाय भाणिक्यभूषणाय सृष्टिस्थितिप्रलयकालरौद्रावता-
 राय दक्षाध्वरध्वंसकाय महाकालभेदनाय मूलाधारैकनिलयाय
 तत्त्वातीताय गंगाधराय सर्वदेवाधिदेवाय षडाश्रयाय वेदांतसाराय
 त्रिवर्गसाधनायानंतकोटिब्रह्मांडनायकायानंतवासुकितक्षककर्कोट-
 कशंखकुलिक पद्ममहापद्मेत्यष्टमहानागकुलभूषणायप्रणवस्वरूपाय
 चिदाकाशाय आकाशदिक्स्वरूपायग्रहनक्षत्रमालिने सकलाय
 कलंकरहिताय सकललोकैककर्त्रे सकललोकैकभर्त्रे सकल-
 लोकैकसंहर्त्रे सकललोकैकगुरवे सकललोकैकसाक्षिणे सकलनिगम-
 गुह्याय सकलवेदान्तपारगाय सकललोकैकवरप्रदाय सकललोकैक-
 शंकराय शशांकशेखरायशाश्वतनिजावासाय निराभासाय
 निरामयाय निर्मलाय निर्लोभाय निर्मदाय निर्दिचताय निर-
 हंकाराय निरंकुशाय निष्कलंकाय निर्गुणाय निष्कामाय निरुप-
 प्लवाय निरवद्याय निरंतराय निष्कारणाय निरंतकाय निष्प्र-
 पंचाय निःसंगाय निर्द्वेष्टाय निराधाराय नीरागाय निष्क्रोधाय
 निर्मलाय निष्पापाय निर्भयाय निर्विकल्पाय निर्भेदाय निष्क्रियाय
 निस्तुलाय निःसंशयाय निरंजनाय निरुपमविभवायनित्यशुद्धबुद्ध
 परिपूर्णसच्चिदानंदद्वयाय पर मशांत स्वरूपाय तेजोरूपाय तेजो-
 मयाय जय जय रुद्रमहारौद्रभद्रावतार महाभैरव कालभैरव

कल्पांतभैरव कपालमालाधर खट्वांगखड्गचर्मपाशांकुशडमरुशूल-
 चापबाणगदाशक्तिभिदिपालतोभरमुसलमुद्गरपासपरिधभुशुण्डी
 शतघ्नीचक्राद्यायुधभीषणकरसहस्रमुखदंष्ट्राकरालवदनविकटाट्ट-
 हासविस्फारितब्रह्मांडमंडल नागेंद्रकुंडल नागेंद्रहार नगेन्द्रवलय
 नागेन्द्रचर्मधरमृत्युजंय त्र्यंबकपुरांतक विश्वरूप विरूपाक्ष विश्वे-
 श्वर वृषभवाहन विषविभूषण विश्वतोमुख सर्वतो रक्षरक्ष मां
 ज्वल ज्वल महामृत्युमपमृत्युभयं नाशयनाशयचोरभयमुत्सादयो-
 त्सादय विषसर्पभयं शमय शमय चोरान्मारय मारय ममशत्रू-
 नुच्चाट्योच्चाटयत्रिशूलेनविदारय कुठारेणभिधिभिधि खड्गे-
 न छिधिछिधि खट्वांगेन विपोथय विपोथय मुसलेन निष्पेषय
 निष्पेषय बाणैः संताडय संताडय रक्षांसि भीषय भीषयाशेष-
 भूतानि विद्रावय कूष्मांडवेतालमारीच ब्रह्मराक्षसगणान्संत्रासय
 संत्रासमय ममाभयं कुरुकुरु वित्रस्तं मामाश्वासयाश्वसय नरक-
 महाभयान्मामुद्धरोद्धरसंजीवय संजीवयक्षुत्तुङ्भ्यां मामाप्याय-या
 प्यायय दुःखातुरं मामानन्दयानन्दय शिवकवचेन मामाच्छादया-
 च्छादयमृत्यंजय त्र्यंबक सदाशिव नमस्ते ॥ ऋषभ उवाच ॥
 इत्येतत्कवचं वरदं व्याहृतं मया ॥ सर्वबाधाप्रशमनं रहस्यं सर्व-
 देहिनाम् ॥ ३० ॥ यः सदा धारयेन्मर्त्यः शैवं कवचमुत्तमम् । न
 तस्य जायते क्वापि भयं शंभोरनुग्रहात् ॥ ३१ ? ॥ क्षीणायुः-
 प्राप्तमृत्युर्वा महारोगहतोऽपि वा । सद्यः सुखमवाप्नोति दीर्घमा-
 युश्च विदिति ॥ ३२ ॥ सर्वदारिद्र्यशमनं सौमंगल्यविवर्धनम् ।
 यो धत्ते कवचं शैवं सदेवैरपि पूज्यते ॥ ३३ ॥ महापातकसंघातै-
 र्मुच्यते चोपपातकैः । देह ते मुक्तिमाप्नोति शिववर्मानुभावतः
 ॥ ३४ ॥ त्वमपि श्रद्धया वत्स शैवं कवचमुत्तमम् । धारयस्य मया
 दत्तं सद्यः श्रेयो ह्यवाप्स्यसि ॥ ३५ ॥ सूत उवाच ॥ इत्युक्त्वा-
 ऋषभो योगी तस्मै पार्थिवसूनवे । ददौ शंखं महारावं खड्गं चारि-
 निषूदनम् ॥ ३६ ॥ पुनश्च भस्म संमथ्य तदंगं परितोऽस्पृशत् ।

गजानां षट्सहस्रस्य द्विगुणस्य बलं ददौ ॥ ३७ ॥ भस्मप्रभावा-
त्संप्राप्तबलैश्वर्यधृतिस्मृतिः । स राजपुत्रः शुशुभे शरदकं इव
श्रिया ॥ ३८ ॥ तमाह प्रांजलिं भूयः स योगी नृपनन्दनम् । एष
खड्गो मया दत्तस्तपोमंत्रानुभावितः ॥ ३९ ॥ शितधारमिमं
खड्गं यस्मै दर्शयसे स्फुटम् । स सद्यो म्रियते शत्रुः साक्षान्मृत्युरपि
स्वयम् ॥ ४० ॥ अस्य शंखस्य निह्नादिं ये शृण्वन्ति तवाहिताः ।
ते मूर्च्छिताः पतिष्यन्ति न्यस्तशस्त्रा विचेतनाः ॥ ४१ ॥ खड्गं-
शंखाविमौ दिव्यौ परसैन्य विनाशिनौ । आत्मसैन्यस्यपक्षाणां
शौर्यतेजोविवर्धनौ ॥ ४२ ॥ एतयोश्च प्रभावेण शैवेन कवचेन
च । द्विषट्सहस्रनागानां बलेन महतापि च ॥ ४३ ॥ भस्मधारण-
सामर्थ्याच्छत्रुसैन्यं विजेष्यसि । प्राप्य सिंहासनं पित्र्यं गोप्तासि
पृथिवीमिमाम् ॥ ४४ ॥ इति भद्रायुषं सम्प्यगनुशास्य समातृकम् ।
ताभ्यां पूजितः सोऽथ योगी स्वैरगतित्ययौ ॥ ४५ ॥

इति श्रीस्कंदपुराणे ब्रह्मोत्तरखंडे
शिवकवचं समाप्तम्

२. शिवमानसपूजा

श्रीगणेशाय नमः ॥ रत्नैः कल्पितमासनंहि मजलैः स्नानं च
दिव्यांबरं नानारत्न विभूषितं मृगमदामोदाङ्कितं चन्दनम् ।
जातीचंपकबिल्वपत्ररचितं पुष्पं च धूपं तथा दीपं देव दयानिधे
पशुपते हृत्कल्पितं गृह्यताम् ॥ १ ॥ सौवर्णे मणिखण्डरत्नरचिते
पात्रे घृतं पायसं भक्ष्यं पञ्चविधं पयोदधियुतं रंभाफलं पायसम् ।
शाकानामयुतं जलं रुचिकरं कर्पूरखण्डोज्ज्वलं तांबूलं मनसा
मया विरचितं भक्त्या प्रभो स्वीकुरु ॥ २ ॥ छत्रं चामरयोर्युगं
व्यजनकं चादर्शकं निर्मलं वीणाभेरिमृदंगकाहलकलागीतं च नृत्यं
तथा । साष्टांगं प्रणतिः स्तुतिर्बहुविधा ह्येतत्समस्तं मया संकल्पेन
समर्पितं तव विभो पूजां गृहाण प्रभो ॥ ३ ॥ आत्मा त्वं गिरिजा

(५९) बृहत्स्तोत्ररत्नाकरे
मतिः सहचराः प्राणाः शरीरं गृहं पूजा ते विषयोपभोगरचना
निद्रा समाधिस्थितिः । संचारः पदयोः प्रदक्षिणविधिः स्तोत्राणि
सर्वा गिरो यद्यत्कर्म करोमि तत्तदखिलं शम्भो तवाराधनम्
॥ ४ ॥ करचरणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा
मानसं वाऽपराधम् । विहितमविहितं वा सर्वमेतत्क्षमस्व जयजय
करुणाब्धे श्रीमहादेव शम्भो ॥ ५ ॥

इति श्रीशिवमानसपूजा समाप्ता

३. शिवमहिम्नः स्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ पुष्पदंत उवाच ॥ महिम्नः पारं ते
परमविदुषो यद्यसदृशी स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तदवसन्नास्त्वयि गिरः ।
अथावाच्यः सर्वः स्वमतिपरिणामावधि गृणन्ममाप्येष स्तोत्रे हर
निरपवादः परिकरः ॥ १ ॥ अतीतः पंथानं तव च महिमा बाङ्मनस-
योरतद्व्यावृत्त्यायं चकितमभिधत्ते श्रुतिरपि । स कस्य स्तोतव्यः
कतिविधिगुणः कस्य विषयः पदे त्वर्वाचीने पतति न मनः कस्य न वचः
॥ २ ॥ मधुस्फीता वाचः परमममृतं निर्मितवतस्तव ब्रह्माङ्क वागपि
सुरगुरोर्विस्मयपदम् । मम त्वेतां वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतः
पुनामीत्यर्थोऽस्मिन् पुरमथन बुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३ ॥ तवैश्वर्यं यत्त-
ज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृन्नयीवस्तु व्यस्तं तिसृषु गुणभिन्नासु तनुषु ।
अभिव्यानामस्मिन्वरदरमणीयामरमणीं विहंतुं व्याक्रोशीं विदधत
इहैके जडधियः ॥ ४ ॥ किमीहः किंकायः स खलु किमुपायस्त्रि-
भुवनं किमाधारो धाता सृजति किमुपादान इति च । अतर्वैश्वर्यं
त्वय्यनवरदुःस्थो हतधियः कुतर्कोऽयं कश्चिन्मुखरयति मोहाय
जगतः ॥ ५ ॥ अजन्मानो लोकाः किमवयवन्तोऽपि जगतामधि-
ष्ठातारं किं भवविधिरनादृत्य भवति अनीशो वा कुर्याद्भुवनजनने
कः परिकरो यतो मन्दास्त्वां प्रत्यमरवर संशेरत इमे ॥ ६ ॥ त्रयी
सांख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमदः
पथ्यमिति च । रुचीनां वैचित्र्यादृजुकुटिलनानापथजुषां नृणामेको

गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ॥ ७ ॥ महोक्षः खट्वांगं परशुरजिनं
 भस्म फणिनः कपालं चेतीयत्तव वरद तंत्रोपकरणम् सुरास्तां
 तामृद्धिं विदधति भवद्भ्रूप्रणिहितां नहि स्वात्मारामं विषयमृग-
 तृष्णा भ्रमयति ॥ ८ ॥ ध्रुवं कश्चित् सर्वं सकलमपरस्त्व-
 ध्रुवमिदं परो ध्रौव्याध्रौव्ये जगति गदति व्यस्तविषये । समस्ते-
 ऽप्येतस्मिन् पुरमथन तैर्विस्मित इव स्तुवञ्जिह्वेमि त्वां न खलु
 ननु धृष्टा मुखरता ॥ ९ ॥ तवैश्वर्यं यत्नाद्यदुपरि विरिंचो हरिर-
 धः परिच्छेत्तुं यातावनलमनलस्कंधवपुषः, ततो भक्तिश्रद्धाभर-
 गुरुगुणद्भ्यां गिरिश यत् स्वयं तस्थे ताभ्यां तवकिमनुवृत्तिर्न
 फलति ॥ १० ॥ अयत्नादापाद्य त्रिभुवनमवैरव्यतिकरं दशास्यो-
 यद्वाहनभृत रणकंडूपरवशान् । शिरःपद्मश्रेणीरचितचरणांभो-
 रुहबलेः स्थिरायास्त्वद्भुक्तेस्त्रिपुरहर विस्फूर्जितमिदम् ॥ ११ ॥
 अमुष्य त्वत्सेवासमधिगतसारं भुजवनं बलात्कैलासेऽपि त्वद-
 धिवसतौ विक्रमयतः । अलभ्या पातालेऽप्यलसचलिताङ्गुष्ठ-
 शिरसि प्रतिष्ठा त्वय्यासीद्भ्रुवमुपचितो मुह्यति खलः ॥ १२ ॥
 यदृद्धिं सुत्राम्णो वरद परमोच्चैरपि सतीमधश्चक्रे बाणः परिजन-
 विधेयस्त्रिभुवनः । न तच्चित्रं तस्मिन्वरिवसितरि त्वच्चरण-
 योर्न कस्याप्युन्नत्यै भवति शिरसस्त्वय्यवनतिः ॥ १३ ॥ अकांड-
 ब्रह्मांडक्ष यचकितदेवासुरकृपा विधेयस्यासीद्यस्त्रिनयन विषं संह-
 तवतः । सकलमाषःकण्ठे तव न कुरुते न श्रियमहो विकारोपि
 श्लाघ्यो भुवनभयभंगव्यसनिनः ॥ १४ ॥ असिद्वार्था नैव क्वचि-
 दपि सदेवासुरनरे निवर्तते नित्यं जगति जयिनो यस्य विशिखाः ।
 सपश्यन्तीश त्वामितरसुरसाधारणमभूत् स्मरः स्मर्तव्यात्मा न हि
 वशिषु पथ्यः परिभवः ॥ १५ ॥ महीपादाघाताद्ब्रजति सहसा
 संशयपदं पदं विष्णोभ्राम्यद्भुजपरिघरुणग्रहगणम् ॥ मुह्यद्द्यौर्दैस्थ्यं
 यात्यनिभृतजटाताडिततटा जगद्रक्षायै त्वं नटसि ननु वामैव

विभुता ॥ १६ ॥ वियद्व्यापीतारागणगुणित फेनोद्गमरुचिः
 प्रवाहो वारां यः पृषदलघुदृष्टः शिरसि ते । जगद्वीपाकारं
 जवधिवलयं तेन कृतमित्यनेनैवोन्नेयं धृतमहिम दिव्यं तव वपुः
 ॥ १७ ॥ रथः क्षोणी यन्ता शतधृतिरगेन्द्रो धनुरथो रथांगे चन्द्रार्को
 रथचरणपाणिः शर इति । दिधक्षोस्ते कोऽयं त्रिपुरतृणमाड्व-
 रविधिविधेयैः क्रीडन्त्यो न खलु परतन्त्राः प्रभुधियः ॥ १८ ॥
 हरिस्ते साहस्रं कमलवलिमाधाय पदयोर्द्वेकोने तस्मिन्निजमुद-
 हरन्नेत्रकमलम् । गतोभक्त्युद्वेकः परिणतिसौ चक्रवपुषा त्रयाणां
 रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् ॥ १९ ॥ क्रतौ सुप्ते जाग्रत्त्व-
 मसि फलयोगे क्रतुमता क्व कर्म प्रध्वस्तं फलति पुद्बाराधनमृते ।
 अतस्त्वां संप्रेक्ष्य क्रतुषु फलदानप्रतिभुवं श्रुतौ श्रद्धां बद्ध्वा दृढ-
 परिकरः कर्मसु जनः ॥ २० ॥ क्रियादक्षो दक्षः क्रतुपतिरधीश-
 स्तनुभृतामृषीणामात्विज्यं शरणद सदस्याः सुरगणाः क्रतुभ्रंष-
 स्वत्तः क्रतुफलविधानव्यसनिनो ध्रुवं कर्तुः श्रद्धाविधुरमभिचा-
 राय हि मखाः ॥ २१ ॥ प्रजानाथं नाथ प्रसभमभिकं स्वां
 दुहितरं गतं रोहिद्भूतारिरमयिषुमृष्यस्य वपुषा । धनुष्पाणेयतिदि-
 वमपि सपत्राकृतममुं त्रसंतं ते ऽद्यापि त्यजति न मृगव्याधरभसः
 ॥ २२ ॥ स्वलावण्याशंसा धृतधनुषमह्नाय तृणवत्पुरः प्लुष्टं
 दृष्ट्वा पुरमथन पुष्पायुधमपि । यदि स्त्रैणं देवी यमनिरतदेहाध-
 घटनादवैति त्वामद्धा बत वरद मुग्धा युवतयः ॥ २३ ॥ श्मशाने-
 ष्वाक्रीडा स्मरहर पिशाचाः सहचराश्चिताभस्मालेपः लग्नि-
 नृकरोटीपरिकरः । अमंगल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं
 तथाऽपि स्मर्तृणां वरद परमं मङ्गलमसि ॥ २४ ॥ मनःप्रत्य-
 क्चित्ते सविधमविधायान्तमरुतः प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमदसलिलो-
 त्संगितदृशः । यदालोक्याह्लादं हृद इव निमज्जामृतमये दध-
 त्यंतस्तत्त्वं किमपि यमिनस्तत्किल भवान् ॥ २५ ॥ त्वमर्कस्त्वं
 सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं हुतवहस्त्वमापस्त्वं व्योम त्वमुधरणिरा-

त्मात्वमिति च परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रति गिरं न
विद्यस्त तत्त्वं वयमिह तु यत्त्वं न भवसि ॥ २६ ॥ त्रयीं तिलो
वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि सुरानकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत्ती-
णविकृति । तुरीयंते धाम ध्वनिभिरवरुंधानमणुभिः समस्तव्यस्तं
त्वां शरणद गृणात्योमिति पदम् ॥ २७ ॥ भवः शर्वो रुद्रः पशु-
पतिरथोऽसह महंस्तथा भीमेशानाविति यदभिधानाष्टकमिदम् ।
अमुष्मिन्प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि प्रियायास्मै धाम्ने प्रणि-
हितनमस्योऽस्मि भवते ॥ २८ ॥ नमो नेदिष्ठाय प्रिय दवद-
विष्ठाय च नमो नमः क्षोदिष्ठाय स्मरहर महिष्ठाय च नमः ।
नमो वर्षिष्ठाय त्रिनयन यविष्ठाय च नमो नमः सर्वस्मै ते तदिद-
मिति सर्वाय च नमः ॥ २९ ॥ बहलरजसे विश्वोत्पत्तौ भवाय
नमो नमः प्रबलतमसे तत्संहारे हराय नमो नमः । जनमुखकृते
सत्त्वोद्विक्तौ मृडाय नमो नमः प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय
नमो नमः ॥ ३० ॥ कृशपरिणति चेतः क्लेशवश्यं क्व चेदं क्व च
तव गुणसीमोल्लङ्घिनी शश्वदृद्धिः । इति चकितममंदीकृत्य मां
भक्तिराधाद्वरद चरणयोस्ते वाक्यपुष्पोपहारम् ॥ ३१ ॥ असित-
गिरिसमं स्यात्कज्जलं सिंधुपात्रे सुरतस्वरशाखा लेखनी पत्रमुर्वी ।
लिखति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं तदपि तव
गुणानामीश पारं न याति ॥ ३२ ॥ असुरसुरमुनीन्द्रै रचितस्ये-
न्दुमौलेर्ग्रथितगुणमहिम्नो निर्गुणस्येश्वरस्य । सकलगुणवरिष्ठः
पुष्पदंताभिधानो रुचिरमलघुवृत्तैः स्तोत्रमेतच्चकार ॥ ३३ ॥
अहरहरनवद्यं धूर्जटेः स्तोत्रमेतत्पठति परमभक्त्या शुद्धचित्तः
पुमान्यः । स भवति शिवलोके रुद्रतुल्यस्तथाऽत्र प्रचुरतरधनायुः
पुत्रवान्कीर्तिमांश्च ॥ ३४ ॥ महेशान्नापरो देवो महिम्नो नापरा
स्तुतिः । अघोराप्नापरो मन्त्रो नास्ति तत्त्वं गुरोः परम् ॥ ३५ ॥
दीक्षा दानं तपस्तीर्थं ज्ञानं यागादिकाः क्रियाः ॥ महिम्नस्तव-
पाठस्य कलां नार्हति षोडशीम् ॥ ३६ ॥ कुसुमदशननामा सर्वग-

न्धर्वराजः शशिधरवरमौलेर्देवदेवस्य दासः । सगुरुनिजमहिम्नो
भ्रष्ट एवास्यरोषात्स्तवनमिदमकार्षोदिव्यदिव्यं महिम्नः ॥ ३७ ॥
सुरवरमुनिपूज्यं स्वर्गमोक्षकहेतुं पठति यदि मनुष्यः प्राञ्जलिर्ना-
न्यचेताः । व्रजति शिवसमीपं किन्नरैः स्तूयमानः स्तवनमिदम-
मोघं पुष्पदंतप्रणीतम् ॥ ३८ ॥ श्रीपुष्पदंतमुखपंकजनिर्गतेन स्तो-
त्रेण किल्बिषहरेण हरप्रियेण । कंठस्थितेन पठितेन समाहितेन
सुप्रीणितो भवति भूतपतिर्महेशः ॥ ३९ ॥ इत्येषा वाङ्मयी
पूजा श्रीमच्छंकरपादयोः । अर्पिता तेन मे देवः प्रीयतां च सदा-
शिवः ॥ ४० ॥

इति श्रीपुष्पदंतविरचितं शिवमहिम्नः
स्तोत्रं संपूर्णम् ॥

४. शिवभुजंगप्रयातस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ गलद्दानगंडं मिलद्भृंगखण्डं चलच्चारु-
शुण्डं जगन्नाणशौण्डम् । लसद्दंतकाण्डं विपद्गुणचंडं शिवप्रेमपिंडं
भजे वक्तुं डम् ॥ १ ॥ अनाद्यं तमाद्यं परं तत्त्वमर्थं चिदाकारमेकं
तुरीयं त्वमेयम् । हरिब्रह्ममृग्यं परब्रह्मरूपं मनोवागतीतं महः
शैवमीडे ॥ २ ॥ स्वशक्त्यादिशक्त्यंतर्निहासनस्थं मनोहारि
सर्वांगरत्नादिभूषम् । जटाहींदुर्गास्थाशयकर्मौलिं परं शक्ति-
मित्रं नुमः पंचवक्त्रम् ॥ ३ ॥ शिवेशानतत्पूरुषाघोरवामादिभि
र्ब्रह्महृन्मुखैः षड्भि रंगैः । अनौपम्यषट्त्रिंशतं तत्त्वविद्यामतीतं
परं त्वां कथं वेत्ति को वा ॥ ४ ॥ प्रवालप्रवाहप्रभाशोणमर्धं
मरुत्वन्मणिश्रीमहःश्याममर्धम् । गुणस्यूतमेकं वपुश्चैकमंतः स्म-
रामि स्मरापत्तिसंपत्तिहेतुम् ॥ ५ ॥ स्वसेवासमायातदेवासुरेन्द्रा
नमन्मौलिमंदारमालाभिषिक्तम् । नमस्यामि शंभो पदांभोरुहं
ते भवांभोधिपोतं भवानी विभाव्यम् ॥ ६ ॥ जगन्नाथ मन्नाथ
गौरीसनाथ प्रपन्नानुकंपिन्विपन्ना तिहारिन् । महःस्तोममूर्ते समस्ते
कबन्धो नमस्ते नमस्ते पुनस्ते नमोऽस्तु ॥ ७ ॥ महादेव देवेश

देवादिदेव स्मरारे पुरारे यमारे हरेति ॥ ब्रुवाणःस्मरिष्यामि
 भक्त्या भवंतं ततो मे दयाशीलदेव प्रसीद ॥ ८ ॥ विरूपाक्ष
 विश्वेश विद्यादिकेश त्रयीमूल शंभो शिव त्र्यंबकत्वम् । प्रसीद
 स्मर त्राहि पश्याव पुष्य क्षमस्वाप्नुहीति क्षमा हि क्षिपामः
 ॥ ९ ॥ त्वदन्यःशरण्यः प्रपन्नस्य नेति प्रसीद स्मरन्नेव हन्यास्तु
 दैन्यम् । नचेत्ते भवेद्भूक्तवात्सल्यहानिस्ततो मे दयालो दयां
 संनिधेहि ॥ १० ॥ अयं दानकालस्त्वहं दानपात्रं भवान्नाथ दाता-
 त्वदन्यं न याचे ॥ भवद्भूक्तिमेव स्थिरां देहि मह्यं कृपाशील शंभो
 कृतार्थोऽस्मि तस्मात् ॥ ११ ॥ पशुं वेत्सि चेन्मां त्वमेवाधिरूढः
 कलंकीर्ति वा मूर्ध्न धत्से त्वमेव । द्विजिह्वः पुनःसोपि ते कंठभूषा
 त्वदङ्गीकृताः शर्व सर्वेपि धन्याः ॥ १२ ॥ न शक्नोमि कर्तुं
 परद्रोहलेशं कथं प्रीयसे त्वं न जाने गिरीश । तदा हि प्रसन्नोऽसि
 कस्यापि कांतासुतद्रोहिणो वा पितृद्रोहिणो वा ॥ १३ ॥ स्तुतिं
 ध्यानमर्चां यथावद्विधातुं भजन्नप्यजानन् महेशावलेव । त्रसंतं
 सुतं त्रातुमग्रे मृकंडोर्यमप्राणनिर्वापणं त्वत्पदाब्जम् ॥ १४ ॥ अकं-
 ठेकलंकादनंगेभुजंगादपाणौकपालादभालेऽनलाक्षात् । अमौलौ-
 शशांकादवामेकलत्रादहं देवमन्यं न मन्ये न मन्ये ॥ १५ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं
 श्रीशिवभुजंगप्रयातस्तोत्रं संपूर्णम्

५. शिवषडक्षरस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ कारं बिदुसंयुक्तं नित्यं ध्यायंति
 योगिनः । कामदं मोक्षदं चैव ॐकाराय नमो नमः ॥ १ ॥
 नमंति ऋषयो देवा नमंत्यप्सरसां गणाः । नरा नमंति देवेशं नकाराय
 नमो नमः ॥ २ ॥ महादेवं महात्मानं महाध्यानपरायणम् । महा-
 पापहरं देवं मकाराय नमो नमः ॥ ३ ॥ शिवंशांतं जगन्नाथं
 लोकानुग्रहकारकम् । शिवमेकपदं नित्यं शिकाराय नमो नमः

॥ ४ ॥ वाहनं वृषभो यस्य वासुकिः कंठभूषणम् । वामे शक्तिधरं
देवं वकाराय नमो नमः ॥ ५ ॥ यत्र यत्र स्थितो देवः सर्वव्यापी
महेश्वरः । यो गुरु सर्वदेवानां यकाराय नमो नमः ॥ ६ ॥ षडक्षर-
मिदं स्तोत्रं यः पठेच्छिवसंनिधौ । शिवलोकमवाप्नोति शिवेन
सह मोदते ॥ ७ ॥

इति श्रीरुद्रयामले उमामहेश्वरसंवादे शिव-

षडक्षरस्तोत्रं संपूर्णम्

६. शिवपंचाक्षरस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नागेन्द्रहाराय त्रिलोचनाय भस्मांगरागाय
महेश्वराय । नित्याय शुद्धाय दिगंबराय तस्मै नकाराय नमः
शिवाय ॥ १ ॥ मंदाकिनीसलिलचंदनचर्चिताय नंदीश्वरप्रम-
थनाथमहेश्वराय । मंदारपुष्पबहुपुष्पसुपूजिताय तस्मै मकाराय
नमः शिवाय ॥ २ ॥ शिवाय गौरीवदनाब्जवृंदसूर्याय दक्षाध्वर-
नाशकाय । श्रीनीलकण्ठाय वृषध्वजाय तस्मै शिकाराय नमः
शिवाय ॥ ३ ॥ वसिष्ठ कुंभोद्भवगौतमार्यमुनींद्रदेवाचितशेखराय
चंद्रार्कवैश्वानरलोचनाय तस्मै वकाराय नमः शिवाय ॥ ४ ॥
यक्षस्वरूपाय जटाधराय पिनाकहस्ताय सनातनाय । दिव्याय
देवाय दिगंबराय तस्मै यकाराय नमः शिवाय ॥ ५ ॥ पंचाक्षर-
मिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसंनिधौ । शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह
मोदते ॥ ६ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवपंचाक्षरस्तोत्रं संपूर्णम् ।

७. उपमन्युकृतशिवस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ जयशंकर पोर्वतीपते मृड शंभो शशि-
खंडमंडन । मदनांतक भक्तवत्सल प्रियकैलास दयासुधांबुधे ॥
॥ १ ॥ सद्गुपायकथास्वपंडितो हृदये दुःखशरेण खंडितः शशि-
खंडशिखंडमंडनं शरणं यामि शरण्यमीश्वरम् ॥ २ ॥ महतः
परितः प्रसर्पतस्तमसो दर्शनभेदिनो भिदे । दिननाथ इव स्वतेजसा

हृदयव्योम्निमनागुर्देहि नः ॥ ३ ॥ न वयं तव चर्म चक्षुषा पदवी-
 मप्युपवीक्षितुं क्षमाः । कृपयाऽभयदेन चक्षुषा सकलेनेश विलोक-
 याशु नः ॥ ४ ॥ त्वदनुस्मृतिरेव पावनी स्तुतियुक्ता न हि वक्तु-
 मीश सा मधुरं हि पयः स्वभावतो ननु कीदृक्सितशर्करान्वितम्
 ॥ ५ ॥ सविषोऽप्यमृतायते भवाञ्छवमुंडाभरणोऽपि पावनः ।
 भव एव भवांतकः सतां समदृष्टिर्विषमेक्षणोऽपि सन् ॥ ६ ॥
 अपिशूलधरो निरामयो दृढवैराग्यरतोऽपि रागवान् । अपि भैक्ष्य-
 चरो महेश्वरश्चरितं चित्रमिदं हि ते प्रभो ॥ ७ ॥ वितरत्य-
 भिवाञ्छितं दृशा परिदृष्टः किल कल्पपादपः ॥ हृदये स्मृत एव
 धीमते नमते ऽभीष्टफलप्रदो भवान् ॥ ८ ॥ सहसैव भुजंगपाश-
 वान्विनिगूह्णाति न यावदंतकः । अभयं कुरु तावदाशु मे गत-
 जीवस्य पुनः किमौषधैः ॥ ९ ॥ सविषैरिव भीमपन्नगैर्विषयैरभि-
 रलं परिक्षतम् । अमृतैरिव संभ्रमेण मामभिषिच्चाशु दया
 वलोकनैः ॥ १० ॥ मुनयो बहवोऽद्य धन्यतां गमिताः स्वाभि-
 मतार्थदर्शिनः । करुणाकर येन तेन मामवसन्नं ननु पश्य चक्षुषा
 ॥ ११ ॥ प्रणमाम्यथ यामि चापरं शरणं वः कृपणाभयप्रदम् ।
 विरहीव विभो प्रियामयं परिपश्यामि भवन्मयं जगत् ॥ १२ ॥
 बहवो भवताऽनुकंपिताः किमितीशान न मानुकंपसे । दधता किमु
 मंदराचलं परमाणुः कमठेन दुर्धरः ॥ १३ ॥ अशुचिं यदि मानु-
 मन्यसे किमिदं मूर्ध्नि कपालदाम ते । उत शाठ्यमसाधुसंगिनं
 विषलक्ष्मासि न किं द्विजिह्वधृक् ॥ १४ ॥ क्व दृशं विदधासि
 किं करोम्यनुतिष्ठामि कथं भयाकुलः । क्व नु तिष्ठसि रक्ष रक्ष
 मामयि शंभो शरणागतोऽस्मि ते ॥ १५ ॥ विलुठाम्यवनौ किमा-
 कुलः किमुरो हन्मि शिरश्छिनद्मि वा । किमु रोदिमि रारटोमि
 किं कृपणं मां द यदीक्षसे प्रभो ॥ १६ ॥ शिव सर्वगं शर्वं शर्मदं
 प्रणतो देव दयां कुरुष्व मे । नम ईश्वर नाथ दिक्पते पुनरेवेश
 नमो नमोऽस्तु ते ॥ १७ ॥ शरणं तरुणेंद्रशेखरः शरणं मे गिरि-

राजकन्यका । शरणं पुनरेव तावुभौशरणं मे नान्यदुपैमि तैवतम्
॥ १८ ॥ उपमन्युकृतं जपतः शंभुसमीपवर्तिनः । अभिवाञ्छित-
भाग्यसंपदः परमायुः प्रददाति शंकरः ॥ १९ ॥ उपमन्युकृतं
स्तवोत्तमं प्रजपेद्यस्तु शिवस्य संनिधौ । शिवलोकमवाप्य सोऽचि-
रात्सह तेनैव शिवेन मोदते ॥ २० ॥

इत्युपमन्युकृतं शिवस्तोत्रं संपूर्णम्

८. शिवापराधक्षमापनस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ आदौ कर्म प्रसंगात् कलयति कलुषं
मातृकुक्षौ स्थितं मां विष्णूत्रामेध्यमध्ये क्वथयति नितरां जाठरो
जातवेदाः । यद्यद्वै तत्र दुःखं व्यथयति नितरां शक्यते केन वक्तुं
क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव शिव भोः श्रीमहादेव शंभो ॥ १ ॥
बाल्ये दुःखातिरेकान्मललुलितवपुः स्तन्यपाने पिपासा नोऽशक्ति-
श्चेन्द्रियेभ्यो भवगुणजनिता जंतवो मां तुदंति । नानारोगादि-
दुःखाद्भुवनपरवशः शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव०
॥ २ ॥ प्रौढोऽहं यौवनस्थो विषयविषधरैः पञ्चभिर्मर्मसंधौ
दष्टो तृष्टो विवेकः सुतधनयुवतिस्वादसौख्ये निषण्णः । शैवी-
चिन्ताविहीनं मम हृदयमहोमानगर्वाधिरूढं क्षंतव्यो मेऽपराधः
शिव शिव० ॥ ३ ॥ वार्धक्ये चेन्द्रियाणां विगतगतिमतिश्चाधि-
दैवाधितापैः रोगौर्वियोगैस्त्वनवसितवपुः प्रौढिहीनं च दीनम् ।
मिथ्यामोहाभिलाषैर्भ्रमतिमम-मनो धूर्जटेऽध्यानिशून्यं क्षंतव्यो मेऽ-
पराधः शिव शिव० ॥ ४ ॥ नो शक्यं स्मार्तकर्म प्रतिपदगह
न प्रत्यवायाकुलाख्यं श्रौते वार्ता कथं मे द्विजकुलविहिते ब्रह्ममार्गे
सुसारे । ज्ञाते धर्मो विचारैः श्रवणमननयोः किं निदिध्यासितव्यं
क्षंतव्यो मेऽपराधः शिवः० ॥ ५ ॥ स्नात्वा प्रत्यूषकाले स्नपन-
विधि विधौ नाहृतं गांगतोयं पूजार्थं वा कदाचिद्बहुतरगहनात्खंड-
विल्बीदलानि । नानीता पद्ममाला सरसि विकसिता गन्धपुष्पै-

स्त्वदर्थं क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥ ६ ॥ दुर्धर्मध्वाज्य-
युक्तैर्दधिसितसहितैः स्नापितं नैव लिंगं नो लिप्तं चंदनाद्यैः कनक
विरचितं पूजितं नो प्रसूनैः । धूपैः कर्पूरदीपैर्विविधरसयुतैर्नैव
भक्ष्योपहारैः क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥ ७ ॥ ध्यात्वा
चित्ते शिवाख्यं प्रचुरतरधनं नैव दत्तं द्विजेभ्यो हव्यं ते लक्षस-
ख्यैर्हुतवद्ने नार्पितं बीजमंत्रैः । नो तप्तं गांगतीरे व्रतजपनियमै
रुद्वजाप्यैर्न वनैः क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिवः० ॥ ८ ॥ स्थित्वा
स्थाने सरोजे प्रणवमयमरुत्कुण्डले सूक्ष्ममार्गे शांतेस्वांते प्रलीने
प्रकटितविभवे ज्योतिरूपे पराख्ये । लिंगज्ञे ब्रह्मवाक्ये सकलतनु-
गतं शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥ ९ ॥
नग्नो निःसंगशुद्धिस्त्रिगुणविरहितो ध्वस्तमोहांधकारो नासाग्रे
न्यस्तदृष्टिर्विदितभवगुणो नैव दृष्टः कदाचित् । उन्मन्याऽवस्थया
त्वां विगतकलिलं शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव
शिव० ॥ १० ॥ चन्द्रोद्भासितशेखरे स्मरहरे गंगाधरे शंकरे
सर्पैर्भूषितकण्ठकर्णविवरे नेत्रोत्थवैश्वानरे । दंतित्वकृतसुंदरांबरधरे
त्रैलोक्यसारे हरे भोक्षार्थं कुरु चित्तवृत्तिमखिलामन्यैस्तु किं
कर्मभिः ॥ ११ ॥ किंवाऽनेन धने वाजिकरिभिः प्राप्तेन राज्येन
किं किंवा पुत्रकलत्रमित्रपशुभिर्देहेन गेहेन किम् । ज्ञानत्वेतत्क्षण-
णभंगुरं सपद्मि रे त्याज्यं मनो दूरतः स्वात्मार्यं गुरुवाक्यतो भज
भज श्रीपार्वतीवल्लभम् ॥ १२ ॥ आयुर्नश्यति पश्यतां प्रतिदिनं
याति क्षयं यौवनं प्रत्यायांतिगताः पुनर्न दिवसाः कालो जगद्भक्षकः ।
लक्ष्मीस्तोयतरंगभंगचपला विद्युच्चलं जीवितं तस्मान्मांशरणागतं
शरणद त्वं रक्ष रक्षाधुना ॥ १३ ॥ करचरणकृतं वाक्कायजं
कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मानसं वाऽपराधम् । विहितमविहितं
वा सर्वमेतत्क्षमस्व जय जय करुणाब्धे श्रीमहादेव शंभो ॥ १४ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्य विरचितं शिवापराध-

क्षमापनस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

९. रावणकृतशिवताण्डवस्तोत्रम्

CC-0. Swami Atmanand Giri (Prabhuji) Veda Nidhi Varanasi. Digitized by eGangotri

तृणार्विदचक्षुषोः प्रजामहीमहेन्द्रयोः समं प्रवर्तयन्मनः कदा
 सदाशिवं भजे ॥ ११ ॥ कदा निलिपनिर्झरीनिकुञ्जकोटरे वसन्
 विमुक्तदुर्मतिः सदा शिरःस्थमंजलिं वहन् । विमुक्तलोललोचना-
 ललामभाललग्नकः शिवेति मंत्रमुच्चरन् कदा सुखी भवाम्यहम्
 ॥ १२ ॥ इमं हि नित्यमेवमुक्तमुत्तमोत्तमं स्तवं पठन्स्मरन्बु-
 न्नरोविशुद्धिमैतिलंततम् । हरे गुरौ सुभक्तिमाशु याति नान्य-
 थार्गातिं विमोहनं हि देहिनां सुशंकरस्य चित्तनम् ॥ १३ ॥ पूजा-
 वसानसमये दशवक्त्रगीतं यः शंभुपूजनमिदं पठति प्रदोषे । तस्य
 स्थिरां रथगजेन्द्रतुरंगयुक्तां लक्ष्मीं सदैव सुमुखीं प्रददाति शंभुः ॥ १४

इति श्रीरावणविरचितं शिवतांडवस्तोत्रं संपूर्णम् ।

१०. द्वादशज्योतिर्लिङ्गस्तोत्रम् ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ सौराष्ट्रदेशे विशदेऽतिरम्ये ज्योतिर्मयं
 चन्द्रकलावतंसम् । भक्तिप्रदानायकृपावतीर्णं तं सोमनाथं शरणं
 प्रपद्ये ॥ १ ॥ श्रीशैलसंगे विबुधातिसंगे तुलाद्रितुङ्गेऽपि मुदा-
 वसंतम् । तमर्जुनं मल्लिकपूर्वमेकं नमामि संसारसमुद्रसेतुम् ॥
 २ ॥ अवन्तिकायां विहितावतारंभुक्तिप्रदानाय च सज्जनानाम् ।
 अकालमृत्योः परिरक्षणार्थं वंदे महाकालमहं सुरेशम् ॥ ३ ॥
 कावेरिकानर्मदयोः पवित्रे समागमे सज्जनतारणाय । सदैव
 मांधातृपुरे वसंतमोङ्कारमीशं शिवमेकमीडे ॥ ४ ॥ पूर्वोत्तरे प्रज्ज्व-
 लिकानिधाने सदावसन्तं गिरिजासमेतम् । सुरासुराराधितपाद-
 पद्मं श्रीबन्धनाथं तमहं नमामि ॥ ५ ॥ याम्ये सदंके नगरेऽतिरम्ये
 विभूषिताङ्गं विविधैश्च भोगैः । सद्भुक्तिमुक्तिप्रदमीशमेकं श्रीनाग
 नाथं शरणं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ महाऽद्रिपाश्वे च तटे रमन्तं संपूज्यमानं
 सततं मुनीन्द्रैः । सुरासुरैर्यक्षमहोरगाद्यैः कैदारमीशं शिवमेक-
 मीडे ॥ ७ ॥ सह्याद्रिशीर्षे विमले वसन्तं गोदावरीतीरपवित्रदेशे ।
 यद्दर्शनात्पातकमाशु माशं प्रयाति तं त्र्यम्बकमीशमीडे ॥ ८ ॥
 सुताम्रपर्णीजलराशियोगे निबद्धच सेतुं विशिखैरसंख्यैः । श्रीराम-

चन्द्रेण समर्पितं तं रामेश्वराख्यं नियतं नमामि । ९॥ यं डाकिनीशा-
किनिकासमाजे नषेव्यमाणं पिशिताशनैश्च । सदैव भीमादिपद-
प्रसिद्धं तं शंकरं भक्तहितं नमामि ॥१०॥ सानन्दमानन्दवने
वसन्तमानन्दकंदं हतपापवृन्दम् । वाराणसीनाथमनाथनाथं श्री-
विश्वनाथं शरणं प्रपद्ये ॥११॥ इलापुरे रम्य विशालकेऽस्मिन्समु-
ल्लसंतं च जगद्वरेण्यम् । वंदे महोदारतरस्वभावं कृष्णस्वराख्यं शरणं
प्रपद्ये ॥१२॥ ज्योतिर्मयद्वादशालिङ्गकानां शिवात्मनां प्रोक्तमिदं
क्रमेण । स्तोत्रं पठित्वा मनुजोऽतिभक्त्या फलं पदालोक्य निजं
भजेच्च ॥१३॥

इति श्रीद्वादशज्योतिर्लिङ्गस्तोत्रम्

११ शिवस्तुतिः

श्रीगणेशाय नमः ॥ स्फुटं स्फटिकसप्रभं स्फुटित-हार-क-
श्रीजटं शशांकदलशेखरं कपिलफुल्लनेत्रत्रयम् । तरक्षुवरकृत्तिद-
भुजगभूषणं भूमिमत्कदा नु शितिकंठं ते वपुरवेक्षते वीक्षणम् ॥१॥
त्रिलोचन विलोचने लसति ते ललामायिते स्मरो नियमघस्मरो
नियमिनामभूद्भूस्मासात् । स्वभक्तिलतया वशीकृतवती सतीयं
सती स्वभक्तवशतो भवानपि वशी प्रसीद प्रभो ॥२॥ महेश
महितोऽसि तत्पुरुष पूरुषायो भवानघोर रिपुघोर तेऽनवम वाम-
देवाञ्जलिः । नमः सपदि जातवे त्वमिति पञ्चफुपोचितप्रपञ्च-
चयपचवृन्मम मनस्तमस्ताडय ॥३॥ रसाधनरसानलानि लवि-
यद्विष्वस्वद्विभुप्रयष्टृषु निविष्टमित्यज भजामि मूर्त्यष्टकम् ।
प्रशांतमुत भीषणं भुवनमोहनं चेत्यहो वपूंषि गुणपूंषि तेऽहमह-
मात्मनोऽहं भिदे ॥४॥ विमुक्ति परमाध्वनां तव षडध्वनामास्पदं
पदं निगमवेदिनो जगति वामदेवादयः । कथञ्चिदुपशिक्षिता
भगवतैव संविद्व्रते वयं तु विरतान्तराः कथमुमेश तन्मन्महे ॥५॥

कठोरितकुठारया ललितशूलया वाहया रणडुमरुणा स्फुरद्धरि
 णयासखट्वाङ्गया । चलाभिरचलाभिरप्यगणिताभिरुन्मृत्यत-
 श्चतुर्दश जगन्ति ते जयजययेत्ययुर्विस्मयम् ॥६॥ पुरा त्रिपुर-
 रन्धनं विविधदैत्यविध्वंसनं पराक्रमपरंपराअपि परा नते विस्मयः
 अमर्षबलहोषतक्षुभितवृत्तनेत्रोज्ज्वलज्ज्वलज्ज्वलनहेलया शल-
 भितं हि लोकत्रयम् ॥७॥ सहस्रनयनो गुहः सहस्रहस्तरशिव-
 विधुर्बृहस्पतिस्ताप्यतिः समुरसिद्धविद्याधराः । भवत्पदपरा-
 यणाः श्रियमिमां ययुः प्रार्थितां भवान् सुरतरुभूशं शिव शिवां
 शिवावल्लभ ॥८॥ तव प्रियतमादितिप्रियतमं सदैवांतरं पयस्तु-
 पहितं भूतं स्वयमिव श्रीयोवल्लभम् । विबुध्य लघुबुद्धयः स्वपर-
 पक्षलक्ष्यायितं पठन्ति हिलुठन्ति ते शठहृदःशुचा शुठिताः ॥९॥
 निवासनिलयोचिता तव शिरस्ततिर्मालिका कपालमपि ते करे
 त्वमशिवोऽस्यनन्तर्धियाम् तथापि भवतः पदं शिवशिवेत्यदो जल्प-
 तामकिञ्चन न किञ्चन वृजिनमस्ति भस्मीभवेत् ॥१०॥
 त्वमेव किल कामधुक् सकलकाममापूरययन् सदात्रिनयनो भवान्
 वहति चार्चिनेत्रोद्भ्रुवम् । विषं विषधरान् दधत् पिबसि तेन चान-
 न्दवान्विरुद्धचरितोचिता जगदधोश ते भिक्षुता ॥११॥ नमः
 शिवाशिवाशिवशिवार्थकृत्ताशिवं नमो हरहराहराहरहरान्तरं मे
 दृशम् । नमोभवभवाभवप्रभवभूतये ने भवान्नमो मृड नमो नमो
 नम उमेश तुभ्यं नमः ॥१२॥ सतां श्रवणपट्वन्ति सरतु सन्नतो-
 क्तेत्यसौ शिवस्य करुणांकुमारात्प्रतिकृतात्सदा सो चिता । इति
 प्रथितमानसो व्याधित नाम नारायणः शिवस्तुतिमिमां शिवां
 मलिकुचिसूरिसूनुः सुधीः ॥१३॥

इति श्रीमल्लिकुचिसूरिसूनुनारायणपण्डिता-

चार्यविरचिता शिवस्तुतिः संपूर्णा ॥

१२ पशुपत्यष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ पशुपतींश्चुपतिं धरणीपतिं भुजगलोकपतिं
 च सतीपतिम् । प्रणतभक्तजनार्तिहरं परं भजत रे मनुजा गिरिजा-
 पतिम् ॥१॥ न जनको जननी न च सोदरो न तनयो न च भूरि-
 बलं कुलम् । अवति कोऽपि न कालवशगतं भजत रे मनुजा गिरिजा-
 पतिम् ॥२॥ मुरज्जिडिमवाद्यविलक्षणं मधुरपञ्चमनादविशार-
 दम् । प्रमथभूतगणैरपि सेवितं भजत रे मनुजा० ॥३॥ शरणदं
 सुखदं शरणान्वितं शिव शिवेति शिवेति नुतं नृणाम् । अभयदं
 करुणावरुणालयं भजत रे मनुजा० ॥४॥ नरशिरोरचितं मणि-
 कुण्डलं भुजगहारमुदं वृषभध्वजम् । चित्तिरजोधवलीकृतविग्रहं
 भजत रे म० ॥५॥ मखविनाशकरं शशिशेखरं सततमध्वर-
 भाजिफलप्रदम् । प्रलयदग्धसुरासुरमानव भजत रे म० ॥६॥
 मदमपास्य चिरंहृदि संस्थितं मरणजन्मजराभयपीडितम् । जगदु-
 दीक्ष्य समीपभयाकुलं भजत रे मनुजा० ॥७॥ हरिविरंचिसुरा-
 धिपपूजितं मनजनेशधनेशनमस्कृतम् । त्रिनयनं भुवनत्रितयाधिपं
 भजत रे म० ॥८॥ पशुपतेरिदमष्टकमद्भुतं विरचितं पृथिवी-
 पति सूरिणा । पठति संश्रृणुते मनुजः सदा शिवपुरीं वसते लभते
 मुदम् ॥९॥

इति श्रीपशुपत्यष्टकं सम्पूर्णम्

१३ लिंगाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्ममुरारिसुरार्चितलिंगं निर्मलभाषित-
 शोभितलिंगम् ॥ जन्मजदुःखविनाशकलिंगं तत्प्रणमामि सदा-
 शिवलिंगम् ॥१॥ देवमुनिप्रवरार्चितलिंगं कामदहं करुणाकर-
 लिंगम् । रावनुद्वर्ष विनाशनलिंगं तत्प्र० ॥ २ ॥ सर्वसुगंधि-
 सुलेपितलिंगं बुद्धिविवर्धनकारणलिंगम् । सिद्धसुरासुरवन्दितलिंगं
 तत्प्र० ॥३॥ कनकमहामणिभूषितलिंगं फणिपतिवेष्टितशोभित-

७

लिङ्गम् । दक्षसुयज्ञविनाशनलिङ्गं तत्प्र० ॥४॥ कुङ्कुमचन्दनले-
पितलिङ्गं पंकजहारसुशोभितलिङ्गम् । संचितपापविनाशनलिङ्गं
तत्प्र० ॥५॥ देवगणांचितसेवितलिङ्गं भावैर्भक्तिभिरेव च लिङ्गम् ।
दिनकरकोटिप्रभाकरलिङ्गं तत्प्र० ॥६॥ अष्टदलोपरि वेष्टित-
लिङ्गं सर्वसमुद्भवकारणलिङ्गम् अष्टदरिद्रविनाशितलिङ्गं तत्प्र०
॥७॥ सुरगुरुसु रवरपूजितलिङ्गं सुरवनपुष्पसदांचितलिङ्गम् । परा-
त्परं परमात्मकलिङ्गं तत्प्र० ॥८॥ लिङ्गाष्टकमिदं पुण्यं यः पठे-
च्छिवसन्निधौ । शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥९॥

इति श्रीलिङ्गाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम्

१४ वेदसारशिवस्तवः

श्रीगणेशाय नमः ॥ पशूनां पतिं पापनाशं परेशं गजेन्द्रस्य-
कृत्तिं वसानं वरेण्यम् । जटाजूटमध्ये स्फुरद्गांगवारि महादेव-
मेकं स्मरामि स्मरामि ॥१॥ महेशं सुरेशं सुरारातिनाशं विभुं
विश्वनाथं विभूत्यङ्गभूषम् । विरूपाक्षमिद्वर्कवह्नित्रिनेत्रं सदा-
नन्द मीडे प्रभुं पञ्चवक्त्रम् ॥ २ ॥ ग्रीरीशं गणेशं गले
नीलकर्णं गवेंद्राधिरूढं गुणातीतस्वरूपम् । भवं भास्वरं भस्मना
भूषितांगं भवानीकलत्रं भजे पञ्चवक्त्रम् ॥ ३ ॥ शिवाकांत
शम्भो शशांकार्धमौले महेशान शूलिन् जटाजूटधारिन् । त्वमेको
जगद्व्यापको विश्वरूप प्रसीद प्रसीद प्रभो पूर्णरूप ॥४॥ परात्मान-
मेकं जगद्वीजमाद्यं निरीहं निराकारमोँकारवेद्यम् । यतो जायते
पाल्यते येन विश्वं तमीशं भजे लीयते यत्र विश्वम् ॥५॥ न भूमिर्न
चापो न वह्निर्न वायुर्न चाकाशमास्ते न तन्द्रा न निन्द्रा । न ग्रीष्मो
न शीतं न देशो न वेषो न यस्यास्ति मूर्तिस्त्रिमूर्ति तमीडे ॥६॥
अजं शाश्वतं कारणं कारणानां शिवं केवलं भासकं भासकानाम् ।
तुरीयं तमः पारमाद्यंतहीनं प्रपद्ये परं पावनं द्वैतहीनम् ॥७॥
नमस्ते नमस्ते प्रभो विश्वमूर्ते नमस्ते नमस्ते चिदानन्दमूर्ते । नमस्ते
नमस्ते तपो योगगम्य नमस्ते नमस्ते श्रुतिज्ञानगम्य ॥८॥ प्रभो

शूलपाणे विभो विश्वनाथ महादेव शंभो महेशत्रिनेत्र । शिवाकांत
 शांत स्मरारे पुरारे त्वदन्यो वरेण्यो न मान्यो न गण्यः ॥९॥ शंभो
 महेश करुणामय शूलपाणे गौरीपते पशुपते पशुपाशनाशिन ।
 काशीपते करुणया जगदेतदेकस्त्वं हंसिपासि विदधासि महे-
 श्वरोऽपि ॥१०॥ त्वत्तो जगद्भवति देव भव स्मरारे त्वय्येव
 तिष्ठति जगन्मृड विश्वनाथ । त्वय्येव गच्छति लयं जगदेतदीश
 लिङ्गात्मकं हर चराचरविश्वरूपिन् ॥११॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं वेदसारशिवस्तोत्रं संपूर्णम्

१५, विश्वनाथाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ गङ्गातरङ्गरमणीयजटाकलापं गौरी-
 निरंतरविभूषितवामभागम् । नारायणप्रियमनंगमदापहारं वारा-
 णसीपुरपतिं भज विश्वनाथम् ॥१॥ वाचासगोचरमनेकगुण-
 स्वरूपं वागीशविष्णुसुरसेवितपादपीठम् । वामेनविग्रहवरेण कल-
 त्रवंतं वाराणसी० ॥२॥ भूताधितं भुजगभूषणभूषितांगं व्याघ्र-
 जिनांबधरं जटितं त्रिनेत्रम् । पाशांकुशाभयवरप्रदशूलपाणिं
 वाराणसी० ॥३॥ शीतांशुशोभितकिरीटविराजमानं भालेक्षणा-
 नलविशोषितपंचबाणम् । नागाधिपारचितभासुरकर्णपूरं वारा-
 णसी० ॥४॥ पञ्चाननं दुरितमत्तमतङ्गजानां नागान्तकं दनुज-
 पुंगवनपन्नगानाम् । दानानलं मरणशोकजराटवीनां वाराणसी०
 ॥५॥ तेजोमयं सगुणनिर्गुणमद्वितीयमानंदकंदमपराजितमप्रमे-
 यम् । नागात्मकं सकलनिष्कलमात्मरूपं वाराणसी ० ॥६॥
 आशां विहाय परिहृत्य परस्य निदां पापे रतिं चसुनिवार्य मनः
 समाधौ । आहाय हृत्कमलमध्यगतं परेशं वाराणसी० ॥७॥
 रागादिदोषरहितं स्वजनानुरागवैराग्यशांतिनिलयंगिरिजासहा-
 यम् । माधुर्यधैर्यसुभगंगरलाभिरामं वाराणसी ० ॥८॥ वाराणसी-
 सीपुरपतेः स्तवनं शिवस्य व्याख्यातमष्टकमिदं पठते मनुष्यः ॥

विद्यां श्रियं विपुलसौख्यमनंतकीर्तिं संप्राप्य देहविलये लभते च
मोक्षम् ॥ ८ ॥ विश्वनाथाष्टकमिदं यः पठेच्छिवसन्निधौ ।
शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥१०॥

इति श्रीव्यासकृतं विश्वनाथाष्टकं संपूर्णम्

१६, शिवनामावल्याष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ हे चन्द्रचूडमदनांतक शूलपाणे स्थाणो
गिरीश गिरिजेश महेश शंभो । भूतेश भक्तभयसूदन मामनाथ
संसारदुःखगहनाज्जगदीश रक्ष ॥१॥ हे पार्वतीहृदयवल्लभ चंद्र-
मौले भूताधिप प्रथमनाथ गिरीशनाथ । हे वामदेव भव रुद्र पिनाक-
पाणे संसार ० ॥२॥ हे नीलकण्ठ वृषभध्वज पञ्चवक्त्र लोकेश
शेषवलय प्रमथेश शर्व । हे धूर्जटे पशुपते गिरिजापते मां संसार ०
॥३॥ हे विश्वनाथ शिव शंकर देवदेव गङ्गाधर प्रमथनायक
नंदिकेश बाणेश्वरांधकरिपोहर लोकनाथ संसार ० ॥४॥ वारा-
णसीपुरपते मणिकर्णिकेश वीरेश दक्षमखकाल विभो गणेश ।
सर्वज्ञ सर्वहृदयैकनिवास नाथ संसार ० ॥५॥ श्रीमन्महेश्वर कृपा-
मय हे दयालो हे व्योमकेश शितिकंठ गणाधिनाथ । भस्मांगराग
नृकपालकलापमाल संसार ० ॥६॥ कैलासशैलविनिवास वृषा-
कपे हे मृत्युञ्जय त्रिनयन त्रिजगन्निवास । नारायणप्रिय मदा-
पह शक्तिनाथ संसार ० ॥७॥ विश्वेश विश्वभवनाशित विश्व-
रूप विश्वात्मकत्रिभुवनैकगुणाभिवेश । हे विश्ववंद्य करुणामय
दीनबंधो संसार ० ॥८॥ गौरीविलासभुवनाय महेश्वराय पंचा-
ननाय शरणागतकल्पकाय । शर्वाय सर्वजगतामधिपाय तस्मै
दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥९॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवनामावल्याष्टकं संपूर्णम्

१७ प्रदोषस्तोत्राष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ सत्यं ब्रवीमि परलोकहितं ब्रवीमि
सारं ब्रवीम्युपनिषद्ब्रह्मं ब्रवीमि ॥ संसारमुल्लङ्घनमसारमवाप्य
जंतोः सारोयमीश्वरपदांबुरुहस्य सेवा ॥१॥ ये नार्चयन्ति गिरिशं
समये प्रदोषे ये नाचितं शिवमपि प्रणमन्ति चान्ये । एतत्कथां श्रुति-
पुटेन पिबन्ति मूढास्ते जन्मजन्मसु भवन्ति नरा दरिद्राः ॥२॥ ये
वै प्रदोषसमये परमेश्वरस्य कुर्वन्त्यनन्यमनसोऽधिसरोजपूजाम् ।
नित्यं प्रवृद्धधनधान्यकलत्रपुत्रसौभाग्यसंपदधिकास्त इहैव लोके
॥ ३ ॥ कैलासशैलभुवने त्रिजगज्जनित्रीं गौरीं निवेद्य
कनकाचितरत्नपीठे । नृत्यं विधातुमभिवाञ्छति शूलपाणौ देवः
प्रदोषसमये नु भजन्ति सर्वे ॥४॥ वाग्देवी धृतबल्लकी शतमुखो
वेणुं दधत्पद्मजसतालोल्लिङ्गकरो रमा भगवती गेयप्रयोगान्विता ।
विष्णुः सांद्रमृदंगवादनपटुर्देवाः समन्तात्स्थिताः सेवन्ते तमनु प्रदोष-
समये देवं मृडानीपतिम् ॥५॥ गन्धर्वयक्षपतगोरगसिद्धसाध्य-
विद्याधरामरवरारप्सरसां गणाश्च । येऽन्ये त्रिलोकनिलयाः सह-
भूतवर्गाः प्राप्ते प्रदोषसमये हरपार्श्वसंस्थाः ॥६॥ अतः प्रदोषे
शिव एक एव पूज्योऽथ नान्ये हरिपद्मजाद्याः । तस्मिन्महेशे
विधिनेज्यमाने सर्वे प्रसीदन्ति सुराधिनाथाः ॥७॥ एष ते तनयः
पूर्वजन्मनि ब्राह्मणोत्तमः । प्रतिग्रहेर्वयो नित्ये न दनाद्यैः सुक-
र्मभिः ॥ ८ ॥ अतो दरिद्रचमापन्नः पुत्रस्ते द्विजभामिनि । तद्दोष
परिहारार्थं शरणं यातु शंकरम् ॥९॥

इति श्रीस्कंदपुराणे प्रदोषस्तोत्राष्टकं सम्पूर्णम्

१८ चन्द्रशेखराष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ चंद्रशेखर चंद्रशेखर चंद्रशेखर पाहिमाम्
चंद्रशेखर चंद्रशेखर चंद्रशेखर रक्ष माम् ॥१॥ रत्नसानुशरासनं
रजता त्रिशृङ्गनिकेतनं सिंजिनीकृतपद्मगेश्वरमच्युताननसायकम् ।
क्षिप्रदग्धपुरत्रयं त्रिदिवालयैरभिवन्दितं चंद्रलेखरमाश्रये मम किं

करिष्यति वै यमः ॥२॥ पचपादपपुष्पगंधपदांबुजद्वय शोभितं
भाललोचनजातपादकदग्धमन्मथविग्रहम् । भस्मदिग्धकलेवरं
भवनाशनं भवनाशनं भवमव्ययं चंद्रशेखरमाश्रये० ॥३॥ मत्त-
वारणमुख्यचर्मकृतोत्तरीयमनोहरं पंकजानसनपद्मलोचनपूजितां-
घ्रिसरोरुहम् । देवासिधुतरंगसीकरसिक्तशुभ्रजटाधरं चंद्रशेखर०
॥४॥ यक्षराजसखं भगाक्षहरं भुजंगविभूषणं शैलराजसुता परि-
परिष्कृतचारुवामकलेवरम् । क्ष्वेडनीलगलं परश्वधारिणं
मृगधारिणं चंद्रशेखर० ॥ ५ ॥ कुण्डलीकृतकुण्डलेश्वरे-
कुण्डलं वृषवाहनं नारदादिमुनीश्वरस्तुतवैभवं भुवनेश्वरम् ।
अन्धकांतकमाश्रितामरपादपं-शमनांतकं चंद्रशेखर० ॥६॥ भेषजं
भवरोगिणामखिलापदामपहारिणं दक्षयज्ञविनाशनं त्रिगुणात्मकं
त्रिविलोचनम् । मुक्तिभुक्तिफलप्रदं सकलाघसंघनिबर्हणं चंद्र-
शेखर० ॥७॥ भक्तवत्सलमर्चितं निधिमक्षयं हरिबंदरं सर्वभूतपतिं
परात्परमप्रमेयमनुत्तमम् । सोमवारिनभहुताशनसोमपानिलखा-
कृतिं चन्द्रशेखर० ॥८॥ विश्वसृष्टिविधायिनं पुनरेव पालनत-
त्परं संहरंतमपि प्रपञ्चमशेषलोकनिवासिनम् । क्रीडयंतमह-
निशं गणनाथयूथसमन्वितं चन्द्रशेखर० ॥९॥ मृत्युभीतमृकंड-
सूनुकृतस्तवं शिवसंनिधौ यत्र कुत्र च यः पठेन्नहि तस्य मृत्युभयं
भवेत् । पूर्णमायुररोगितामखिलार्थसम्पदमादरं चन्द्रशेखर एव
तस्य ददाति मुक्तिमयत्नतः ॥१०॥

इति श्रीचन्द्रशेखराष्टकस्तोत्रं सम्पूर्णम्

१९. निर्वाणदशकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नभूमिर्न तोयं न तेजो न वायुर्न खं
नेन्द्रियं वा न तेषां समूहः । अनैकांतिकत्वात्सुषुप्त्येकसिद्धस्त-
देकोऽवशिष्टः वः केवलोऽहम् ॥ १ ॥ न वर्णा न वर्णाश्रमाचार-
धर्मा न मे धारणाध्यानयोगादयोऽपि । अनात्माश्रयोहं ममाध्या-

सहानात्तदेकोवशिष्टः शिवः ॥ २ ॥ न माता पिता वा न देवा
न लोका न वेदा न यज्ञा न तीर्थं ब्रुवंति । सुषुप्तौ निरस्तातिशून्या-
त्मकत्वात्तदेको० ॥ ३ ॥ न सांख्यं न शैवं न तत्पांचरात्रं न जैनं
मीमांसकादेर्मतं वा । विशिष्टानुभूत्या विशुद्धात्मकत्वात्तदेको०
॥ ४ ॥ न शुक्लं न कृष्णं न रक्तं न पीतं न पीनं न कुब्जं न ह्रस्वं
न दीर्घम् । अरूपं तथा ज्योतिराकारकत्वात्तदेको० ॥ ५ ॥ न
जाग्रन्न मे स्वप्नको वा सुषुप्तिर्न विश्वो न वा तैजसः प्राज्ञको
वा । अविद्यात्मकत्वात्रयाणां तुरीयं तदेको० ॥ ६ ॥ न शास्ता
न शास्त्रं न शिष्यो न शिक्षा न च त्वं न चाहं न चायं प्रपञ्चः ।
स्वरूपावबोधाद्विकल्पासहिष्णुस्तदेको० ॥ ७ ॥ न चोर्ध्वं न चाधो
न चांतर्न बाह्यं न मध्यं न तिर्यङ् न पूर्वा परा दिक् । वियव्यापक-
त्वादखंडैकरूपस्तदेको ॥ ८ ॥ अपि व्यापकत्वादितत्त्वात्प्रयोगा-
त्स्वतःसिद्धभावादनन्याश्रयत्वात् । जगत्तुच्छमेतत्समस्तं तदन्य-
स्तदेको० ॥ ९ ॥ न चैकंतदन्यद्वितीयं कुतः स्यान्न चाकेवलत्वं
न वा केवलत्वम् । न शून्यं न चाशून्यमद्वैतकत्वात् कथं सर्ववेदांत-
सिद्धं ब्रवीमि ॥ १० ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं निर्वाणदशकस्तोत्रं संपूर्णम्

२०. निर्वाणषट्कम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोबुद्ध्यहङ्कारचित्तानि नाहं न च
श्रोत्रजिह्वे न च घ्राणनेत्रे । न च व्योम भूमिर्न तेजो न वायुश्चि-
दानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ १ ॥ न च प्राणसंज्ञो न वै
पञ्चवायुर्न वा सप्तधातुर्न वा पञ्चकोशः । न वाक्पाणिपादं न
चोपस्थपायू चिदानन्द० ॥ २ ॥ न मे लोभमोहो मदो नैव मे
नैव मात्सर्यभावः । न धर्मो न चार्थो न कामो न मोक्षश्चिदा०

॥ ३ ॥ न पुण्यं न पापं न सौख्यं न दुःखं न मंत्रो न तीर्थं न वेदा न
यज्ञाः । अहं भोजनं नैव भोज्यं न भोक्ता चिदा० ॥ ४ ॥ न
मृत्युर्न शङ्का न मे जातिभेदः पिता नैव मे नैव माता न जन्म ।
न बन्धुर्न मित्रं गुरुर्नैव शिष्ययश्चिदा० ॥ ५ ॥ अहं निर्विकल्पी
निराकाररूपी विभुत्वाच्च सर्वत्र सर्वेन्द्रियाणाम् । न चासंगतं
नैव मुक्तिर्न ये यश्चिदानन्दरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ६ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं निर्वाणपट्टकं संपूर्णम्

२१. कालभैरवाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवराजसेव्यमानपावनाङ्घ्रिपंकजं व्यालय-
ज्ञसूत्रमिदुशेखरं कृपाकरम् । नारदादियोगिवृन्दितं दिगंबरं
काशिकापुराधिनाथकालभैरवं भजे ॥ १ ॥ भानुकोटिभास्वरं
भवाब्धितारकं परं नीलकण्ठमीप्सितार्थदायकं त्रिलोचनम् । काल-
कालमंबुजाक्षमक्षशूलमक्षरं काशिकापुराधिनाथ कालभैरवं भजे
॥ २ ॥ शूलटंकपाशद्वन्द्वपाणिमादिकारणं श्यामकायमादिदेवमक्षरं
निरामयम् । भीमविक्रमं प्रभुं विचित्रताण्डवप्रिय काशिका० ॥ ३ ॥
भुक्तिमुक्तिदायकं प्रशस्तचारुविग्रहं भक्तवत्सलं स्थितं समस्त-
लोकविग्रहम् । विनिक्वणन्मनोज्ञहेर्मकिकिणीलसत्कर्णं काशिका०
॥ ४ ॥ धर्मसेतुपालकं त्वधर्ममार्गनाशकं कर्मपाशमोचकं सुशर्म-
दायकं विभुम् । स्वर्णवर्णशेषपाशशोभिताङ्गमण्डलं काशिका०
॥ ५ ॥ रत्नपादुकाप्रभाभिरामपादयुग्मकं नित्यमद्वितीयमिष्ट-
दैवतं निरंजनम् । मृत्युदर्पनाशनं करालदंशमोक्षणं काशिका०
॥ ६ ॥ अट्टहासभिन्नपद्मजाण्डकोशसन्ततिं दृष्टिपातनष्टपापजाल-
मुग्रशासनम् । अष्टसिद्धिदायकं कपालमालिकन्धरं काशिका०
॥ ७ ॥ भूतसंघनायकं विशालकीर्तिदायकं काशिवासलोकपुण्य-

१ मात्सर्यस्य भावः सत्ता । यद्वा ब्राह्मणादित्वात्स्वार्थे प्यज तथा च मात्स-
र्यस्य मत्सरस्य भावः ।

पापशोधकं विभुम् । नीतिमार्गकोविदं पुरातनं जगत्पतिं काशिका०
॥ ८ ॥ कालभैरवाष्टकं पठन्ति ये मनोहरं ज्ञानमुक्तिसाधनं विचि-
त्रपुण्यवर्धनम् । शोकमोहदैन्यलोभकोपतापनाशनं ते प्रयाति काल-
भैरवांघ्रिसन्निधिं ध्रुवम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं काल-
भैरवाष्टकं सम्पूर्णम्

२२- असितकृतशिवस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ असित उवाच ॥ जगद्गुरो नमस्तुभ्यं
शिवाय शिवदाय च । योगीन्द्राणां च योगीन्द्र गुरुणां गुरवे नमः ॥
॥ १ ॥ मृत्योर्मृत्युस्वरूपेण मृत्युसंसारखण्डन । मृत्योरीश मृत्यु-
बीज मृत्यंजय नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥ कालरूपं कलयतां कालकालेश
कारण । कालादतीत कालस्थ कालकाल नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥
गुणातीत गुणाधार गुणबीज गुणात्मक । गुणीश गुणिनां बीज
गुणिनां गुरवे नमः ॥ ४ ॥ ब्रह्मस्वरूप ब्रह्मज्ञ ब्रह्मभावे च तत्पर ।
ब्रह्मबीजस्वरूपेण ब्रह्मबीज नमोऽस्तु ते ॥ ५ ॥ इति स्तुत्वा
शिवं नत्वा पुरस्तस्थौ मुनीश्वरः । हीनवत्साश्रुनेत्रश्च पुलकांचित-
विग्रहः ॥ ६ ॥ असितेन कृतं स्तोत्रं भक्तियुक्तश्च यः पठेत् ।
वर्षमेकं हविष्याशी शंकरस्य महात्मनः ॥ ७ ॥ स लभेद्वैष्णवं
पुत्रं ज्ञानिनं चिरजीविनम् । भवेद्धनाढ्यो दुःखी च मूको भवति
प्रण्डितः ॥ ८ ॥ अभार्यो लभते भार्या सुशीलां च पतिव्रताम् ।
इह लोके सुखं भुक्त्वा यात्यन्ते शिवसन्निधिम् ॥ ९ ॥ इदं स्तोत्रं
पुरा दत्तं ब्रह्मणा च प्रचेतसे । प्रचेतसा स्वपुत्रायासिताय दत्तमुत्त-
मम् ॥ १० ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्म-
खण्डे असितकृतशिवस्तोत्रम्

२३. हिमालयकृतस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ हिमालय उवाच ॥ त्वं ब्रह्मा सृष्टिकर्ता
 च त्वं विष्णुः परिपालकः । त्वं शिवः शिवदोऽनंतः सर्वसंहार-
 कारकः ॥ १ ॥ त्वमीश्वरो गुणातीतो ज्योतिरूप सनातनः ।
 प्रकृतः प्रकृतीशश्च प्राकृतः प्रकृते परः ॥ २ ॥ नानारूपविधाता
 त्वं भक्तानां ध्यानहेतवे । येषु रूपेषु यत्प्रीतिस्तत्तद्रूपं बिभर्षि च
 ॥ ३ ॥ सूर्यस्त्वं सृष्टिजनक आधारः सर्वतेजसाम् । सोमस्त्वं
 सस्यपाता च सततं शीतरश्मिना ॥ ४ ॥ वायुस्त्वं वरुणस्त्वं च
 विद्वांश्च विदुषां गुरुः । मृत्युञ्जयो मृत्युमृत्युः कालकालो यमां-
 तकः ॥ ५ ॥ वेदस्त्वं वेदकर्ता च वेदवेदांगपारगः । विदुषां
 जनकस्त्वं च विद्वांश्च विदुषां गुरुः ॥ ६ ॥ मंत्रस्त्वं हि जपस्त्वं
 हि तपस्त्वं तत्फलप्रदः । वाक् त्वं वाग्धिदेवी त्वं तत्कर्ता तत्गुरुः
 स्वयम् ॥ ७ ॥ अहो सरस्वतीबीजं कस्त्वां स्तोतुमिहेश्वरः ।
 इत्येवमुक्त्वा शैलेन्द्रस्तस्थौ धृत्वा पदांबुजम् ॥ ८ ॥ तत्रोवास
 तमाबोध्य चावरुह्य वृषाच्छिवः । स्तोत्रमेतन्महापुण्यं त्रिसंध्यं यः
 पठेन्नरः ॥ ९ ॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यो भयेभ्यश्च भवार्णवे । अपुत्रो
 लभते पुत्रं मासमेकं पठेद्यदि ॥ १० ॥ भार्याहीनो लभेद्भार्या
 सुशीलां सुमनोहराम् । चिरकालगतं वस्तु लभते सहसा ध्रुवम्
 ॥ ११ ॥ राज्यभ्रष्टो लभेद्राज्यं शंकरस्य प्रसादतः । कारागारे
 श्मशाने च शत्रुग्रस्तेऽतिसंकटे ॥ १२ ॥ नगभीरेऽतिजलाकीर्णे
 भग्नपोते विषादने । रणमध्ये महीभीते हिंस्रजन्तुसमन्विते
 ॥ १३ ॥ सर्वतो मुच्यते स्तुत्वा शंकरस्य प्रसादतः ॥ १४ ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्मखण्डे

हिमायलकृतं शिवस्तोत्रम्

२४. शिवाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः । प्रभुं प्राणनाथं विभुं विश्वनाथं जगन्नाथनाथं

(१७४) बृहत्सुतोत्तरत्नाकरे
 सदानन्दभाजाम् । भवद्भूव्यभूतेश्वरं भूतनाथं शिवं शंकरं शंभुमी-
 शानमीडे ॥ १ ॥ गले रुंडमालं तनौ सर्पजालं महाकालकालं
 गणेशाधिपालम् । जटाजूटगंगोत्तरंगौ विशालं शिवं ॥ २ ॥ मुदा-
 माकरं मंडनं मंडयन्तं महामंडलं भस्मभूषाधरन्तम् । अनादिं
 ह्यपारं महामोहमारं शिवं ॥ ३ ॥ तटाधोनिवासं महाट्टाट्टहासं महा-
 पापनाशं सदा सुप्रकाशम् । गिरीशं गणेशं सुरेशं महेशं शिवं ॥ ४ ॥
 गिरीन्द्रात्मजासंगृहीतार्धदेहं गिरौ संस्थितं सर्वदा सन्नगोहम् । पर-
 ब्रह्मब्रह्मादिभिर्वद्यमानं शिवं ॥ ५ ॥ कपालं त्रिशूलं कराभ्यां
 दधानं पदांभोजनम्राय कामं ददानम् । बलीवर्दयानं सुराणां
 प्रधानं शिवं ॥ ६ ॥ शरच्चंद्रगात्रं गुणानन्दपात्रं त्रिनेत्रं पवित्रं
 धनेशस्य मित्रम् । अपर्णाकिलत्रं चरित्रं विचित्रं शिवं ॥ ७ ॥ हरं
 सर्पहारं चिताभूविहारं भवं वेदसारं सदा निर्विकारम् । श्मशाने
 वसन्तं मनोजं दहन्तं शिवं ॥ ८ ॥ स्तवं यः प्रभाते नरः शूलपाणेः
 पठेत्सर्वदा भर्गभावानुरक्तः । सपुत्रं धनं धान्यमित्रं कलत्रं विचित्रं
 समासाद्य मोक्षं प्रयाति ॥ ९ ॥

इति श्रीशिवाष्टकं सम्पूर्णम्

२५. द्वादशज्योतिर्लिंगानि

श्रीगणेशाय नमः ॥ सौराष्ट्रे सोमनाथं च श्रीशूलं मल्लिका-
 र्जुनम् । उज्जयिन्यां महाकालमोडकारममलेश्वरम् ॥ १ ॥
 परल्यां वैजनाथं च डाकिन्यां भीमशंकरम् सेतुबंधे तु रामेशं
 नागेशं दासकावने ॥ २ ॥ वाराणस्यां तु विश्वेशं त्र्यंबकं गौतमी-
 तटे । हिमालये तु केदारं घुसृणेशं शिवालये ॥ ३ ॥ एतानि
 ज्योतिर्लिंगानिसायं प्रातः पठेन्नरः । सप्तजन्मकृतं पापं स्मरणेन
 विनश्यति ॥ ४ ॥

इतिद्वादश ज्योतिर्लिंगानि

२६. दारिद्र्यदहनशिवस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ विश्वेश्वराय नरकार्णवतारणाय कर्णामृताय शशिशेखरधारणाय । कर्पूरकांतिधवलाय जटाधराय दारिद्र्य दुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ १ ॥ गौरीप्रियाय रजनीशकलाधराय कालांतकाय भुजगाधिपकंकणाय । गंगाधराय गजराजविमर्दनाय दारिद्र्य ० ॥ २ ॥ भक्तिप्रियाय भवरोगभयापहाय उग्राय दुर्गभवसागरतारणाय । ज्योतिर्मयाय गुणनामसुनृत्यकाय दारिद्र्य ० ॥ ३ ॥ चर्मांबराय शवभस्मविलेपनाय भालेक्षणाय मणिकुंडलमंडिताय । मंजीरपादयुगलाय जटाधराय दारिद्र्य ० ॥ ४ ॥ पंचाननाय फणिराजविभूषणाय हेमांशुकाय भुवनत्रयमंडिताय । आनंदभूमिवरदाय तमोमयाय दारिद्र्य ॥ ५ ॥ भानुप्रियाय भवसागरतारणाय कालांतकाय कमलासनपूजिताय । नेत्रत्रयाय शुभलक्षणलक्षिताय दारिद्र्य ॥ ६ ॥ रामप्रियाय रघुनाथवरप्रदाय नागप्रियाय नरकार्णवतारणाय । पुण्येषु पुण्यभरिताय सुरार्चिताय दारिद्र्य ० ॥ ७ ॥ मुक्तेश्वराय फलदाय गणेश्वराय गीतप्रियाय वृषभेश्वरवाहनाय । मातंगचर्मवसनाय महेश्वराय दारिद्र्य ॥ ८ ॥ वसिष्ठेन कृतं स्तोत्रं सर्वरोगनिवारणम् । सर्वसंपत्करं शीघ्रं पुत्रपौत्रादिवर्धनम् । त्रिसंध्यं यः पठेन्नित्यं स हि स्वर्गमवाप्नुयात् ॥ ९ ॥

इति श्रीवसिष्ठविरचितं दारिद्र्यदहनस्तोत्रं सम्पूर्णम्

२७. कल्ककृतशिवस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ गौरीनाथं विश्वनाथं शरण्यं भूतावासं वासुकीकंठभूषम् । त्र्यक्षं पंचास्यादिदेवं पुराणं वंदे सांद्रानंदसंदोहदक्षम् ॥ १ ॥ योगाधीशं कामनाशं करालं गंगासंगक्लिन्नमूर्धनिमीशम् । जटाजूटाटोपनिक्षिप्तभावं महाकालं चन्द्रभालं नमामि ॥ २ ॥ श्मशानस्थ भूतवेतालसंगं नानाशस्त्रैः खड्गशूला-

दिभिश्च । व्यग्रात्युग्रा बाहवो लोकनाशे यस्य क्रोधोद्भूतलोको-
 ऽस्तमेति ॥ ३ ॥ यो भूतादिः पञ्चभूतैः सिसृक्षुस्तन्मात्रात्मा
 कालकर्मस्वभावैः । प्रहृत्येदं प्राप्य जीवत्वमीशो ब्रह्मानन्दे क्रीडते
 तं नमामि ॥ ४ ॥ स्थितौ विष्णुः सर्वजिष्णुः सुरात्मा लोकान्सा-
 धून्धर्मसेतून्विभर्ति । ब्रह्माद्यंशे योभिमानी गुणात्मा शब्दाद्यंगैस्तं
 परेशं नमामि ॥ ५ ॥ यस्याज्ञया वायवो वान्ति लोके ज्वलत्यग्निः
 सविता याति तुष्यन् । शीतांशुः खेतारकासंग्रहश्च प्रवर्तते तं
 परेशं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ यस्य श्वासात्सर्वधात्री धरित्री देवो वर्षत्यं-
 बुकोलः प्रमाता । मेरुमध्ये भुवनानां च भर्ता तमीशानं विश्वरूपं
 नमामि ॥ ७ ॥

इति श्रीकल्किपुराणे कल्किकृतशिवस्तोत्रं सम्पूर्णम्

२८. शिवस्तुतिः

श्रीगणेशाय नमः ॥ गले कलितकालिमा प्रकटितेन्दुभालस्थले
 विनाटिजटोत्करं रुचिरपाणिपाथोरुहे । उदञ्चितकपालकं
 जघनसीम्नि संदर्शितद्विपाजिनमनुक्षणं किमपि धाम वंदा-
 महे ॥ १ ॥ वृषोपरिपरिस्फुरद्धवलधाम धामश्रिया कुबेरगिरि-
 गौरिमप्रभवगर्वनिर्वासितम् ॥ क्वचित्पुनरुमाकुचोपचितकुंकुमै-
 रञ्जितं गजाजिनविराजितं वृजिनभंगबीजं भरे ॥ २ ॥ उदि-
 त्वरविलोचनत्रयविसृत्वरज्योतिषा कलाकरकलाकरख्यतिकरेण
 चार्हनिशम् । विकासितजटोटवीविहरणोत्सवप्रोल्लसत्तरामरतरं-
 गिणीतरलचूडमीडे मृडम् ॥ ३ ॥ विहाय कमलालयाविलसिता-
 निविद्युन्नटीविडंबनपटूनि मे विहरणं विधत्तां मनः । कर्पादिनि
 मुकुटतीरमणखंडामणौ कटीतटपटीभवत्करटिचर्मणि ब्रह्मणि ॥
 ४ ॥ भवद्भुवनदेहलीविकटतुंडदंडाहतित्रुटन्मुकुटकोटिभिर्मघ-
 वदादिभिभूयते । व्रजेम भवदन्तिकं प्रकृतिमेत्य पैशाचिकीं किमि-
 त्यमरसपदःप्रमथनाथ नाथामहे ॥ ५ ॥ त्वदर्चनपरायणप्रमथ-
 कन्यकालुठित-प्रसूत-सफलद्रुमं कमपि शैलमाशास्महे । अलं तट-

वितर्दिकाशयितसिद्धिसीमंतिनीप्रकीर्णसुमनोमनोरमणमेरुणामे-
 रणा ॥ ६ ॥ न जातु हर यातु मे विषयदुर्विलासं मनो मनोभव-
 कथास्तु मे नच मनोरथातिथ्यभूः । स्फुरत्सुरतरंगिणीतटकुटी-
 स्कौटौ वसन्नये शिव दिवानिशं तव भवानि पूजापरः ॥ ७ ॥
 विभूषणसुरापगाशुचितरालवालावली- वलद्वदहलसीकर - प्रकरसे
 कसंवर्धिता । महेश्वरसुरद्रुमस्फुरितसज्जटामंजरी नमज्जनफल-
 प्रदो मम नु हंत भूयादियम् ॥ ८ ॥ बर्हिषयसंगतिप्रतिनिर्वर्ति-
 ताक्षावलेः समाधिकलितात्मनः पशुपतेरशेषात्मनः । शिरः सुर-
 सरित्तटीकुटिलकल्पकल्पद्रुमं निशाकरकरकलामहं बटुविमृश्य-
 माणां भजे ॥ ९ ॥ त्वदीयसुरवाहिनीविमलवारिधारावलज्जटा-
 गहनगाहिनी मतिरियं मम क्रामतु । उपोत्तमसरित्तटीविटपिता-
 टवीप्रोल्लसत्पस्विपरिषत्तुलाममलमल्लिकाभ प्रभो ॥ १० ॥

इति श्रीलंकेश्वरविरचिता शिवस्तुतिः समाप्ता

२९. शंकराष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ शीर्षजटागणभारं गरलाहारं समस्त-
 संहारम् । कैलासाद्रिविहारं पारं भवरिधेरहं वन्दे ॥ १ ॥
 चन्द्रकलोज्ज्वलभालं कण्ठव्यालं जगत्रयीपालम् । कृतनरमस्त-
 कमालं कालं कालस्य कोमलं वन्दे ॥ २ ॥ कोपेक्षणहतकामं
 स्वात्मारामं नगेन्द्रजावामम् । संसृतिशोकविरामं श्यामं कण्ठेन
 कारणं वन्दे ॥ ३ ॥ कटितटविलसितनागं खण्डितयागं महाद्भुत-
 त्यागम् । विगतविषयरसरागं भागं यज्ञेषु बिभ्रतं वन्दे ॥ ४ ॥
 त्रिपुरादिकदनुजातं गिरिजाकांतं सदैव संशांतम् । लीला-
 विजितकृतांतं भांतं स्वांतेषु देहिनां वन्दे ॥ ५ ॥ सुरसरिदाप्लुत-
 केशं त्रिदशकुलेशं हृदालयावेशम् । विगता शेषक्लेशदेशंसर्वेष्ट-
 संपदां वन्दे ॥ ६ ॥ करतलकलितपिनाकं विगतजराकं सुकर्मणां
 पाकम् । परपदवीतवराकं नाकंगमपगवन्दितं वन्दे ॥ ७ ॥ भूति-
 विभूषितकायं दुस्तरमायं विवर्जितापायम् । प्रथमसमूहसहायं सायं

प्रातर्निरंतरं वन्दे ॥ ८ ॥ यस्तु पदाष्टकमेतद्ब्रह्मानंदेन निर्मितं
नित्यम् । पठति समाहितचेताः प्राप्नोत्यन्ते स शैवमेव पदम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमत्परमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं

श्रीशंकराष्टकं सम्पूर्णम्

३०. शिवरक्षास्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशिवरक्षास्तोत्रमंत्रस्य याज्ञव-
ल्क्य ऋषिः श्रीसदाशिवो देवता । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीसदा-
शिवप्रीत्यर्थं शिवरक्षास्तोत्रजपे विनियोगः । चरितं देवदेवस्य
महादेवस्य पावनम् । अपारं परमो दारं चतुर्वर्गस्य साधनम् ॥ १ ॥
गौरीविनायकोपेतं पञ्चवक्त्रं त्रिनेत्रकम् । शिवं ध्यात्वा दशभुजं
शिवरक्षां पठेन्नरः ॥ २ ॥ गङ्गाधरः शिरः पातु भालमर्धेन्दुशे-
खरः । नयने मदनध्वंसी कर्णौ सर्पविभूषणः ॥ ३ ॥ घ्राणं
पातुपुरारतिमुखं पातु जगत्पतिः । जिह्वा वागीश्वरः पातु
कन्धरां शितिकन्धरः ॥ ४ ॥ श्रीकण्ठः पातु मे कण्ठं स्कन्धौ
विश्वधुरंधरः । भुजौ भूभारसंहर्ता करौ पातु पिनाकधृक् ॥ ५ ॥
हृदयं शङ्करः पातु कटी व्याघ्राजिनांबरः ॥ ६ ॥ सक्थिनी
पातु दीनार्तशरणागतवत्सलः । ऊरुमहेश्वरः पातु जानुनी जगदी-
श्वरः ॥ ७ ॥ जंघे पातु जगत्कर्ता गुल्फौ पातु गणाधिपः । चरणौ
करुणांसिधुः सर्वांगानि सदाशिवः ॥ ८ ॥ एतां शिवबलोपेतां
रक्षां यः सुकृती पठेत् । स भुक्त्वा सकलान् कामान् शिवसायुज्य-
माप्नुयात् ॥ ९ ॥ ग्रहभूतपिशाचाद्यास्त्रैलोक्ये विचरन्ति ये दूरा-
दाशु पलायन्ते शिवनामाभिरक्षणात् ॥ १० ॥ अभयकरनामेदं
कवचं पार्वतीपतेः । भक्त्याबिभर्ति यः कंठे तस्य वश्यं जगन्नयम्
॥ ११ ॥ इमां नारायणः स्वप्ने शिवरक्षां यथादिशत् । प्रातरु-
त्थाय योगीन्द्रो याज्ञवल्क्यस्तथाऽलिखत् ॥ १२ ॥

इति श्रीयाज्ञवल्क्यप्रोक्तं शिवरक्षास्तोत्रं सम्पूर्णम्

शिवस्तोत्राणि ॥ ३० ॥

सूर्यस्तोत्राणि

किं छत्रं किनु रत्नं तिलकमुत तथा कुंडलं कौस्तुभो वा
चक्रं वा वारिजं वेत्यमरयुवतिभिर्यद्वलद्वेषिदंहे ।
ऊर्ध्वं मौलौ ललाटे श्रवसि हृदि करे नाभिदेशे च दृष्टं
पायात्तद्वोऽर्कविम्बं स च दनुजरिपुर्वधमानः क्रमेण ॥

१. सूर्यकवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसूर्य उवाच । सांब सांब महाबाहो
शृणु मे कवचं शुभम् । त्रैलोक्य मंगलं नाम कवचं परमाद्भुतम्
॥ १ ॥ यज्ज्ञात्वा मंत्रवित्सम्यक् फलं प्राप्नोति निश्चितम् ।
यद्धृत्वा च महादेवो गणानामधिपोऽभवत् ॥ २ ॥ पठनाद्वारणा-
द्विष्णुः सर्वेषां पालकः सदा । एवमिन्द्रादयः सर्वे सर्वैश्वर्यमवाप्नु-
युः ॥ ३ ॥ कवचस्य ऋषिर्ब्रह्मा छंदोऽनुष्टुबुदाहृतः । श्रीसूर्यो
देवता चात्र सर्वदेवनमस्कृतः ॥ ४ ॥ यशआरोग्यमोक्षेषु विनि-
योगः प्रकीर्तितः । प्रणवो मे शिरः पातु घृणिर्मे पातु भालकम्
॥ ५ ॥ सूर्योऽव्यान्नयनद्वंद्वमादित्यः कर्णयुग्मकम् । अष्टाक्षरो महा
मंत्रः सर्वाभीष्टफलप्रदः ॥ ६ ॥ ह्रीं बीजं मे मुखं पातु हृदयं
भुवनेश्वरी । चन्द्रांबिबं विशदाद्य पातु मे गुह्यदेशकम् ॥ ७ ॥
अक्षरोऽसौ महामन्त्रः सर्वतन्त्रेषु गोपितः । शिवोवह्निसमायुक्तो
वामाक्षीर्बिबुभूषितः ॥ ८ ॥ एकाक्षरो महामन्त्रः श्रीसूर्यस्य प्रकी-
र्तितः । गुह्याद्गुह्यतरो मन्त्रो वाञ्छार्चितामणिः स्मृतः ॥ ९ ॥

शीर्षादिपादपर्यंतं सदा पातु मनूत्तमः । इति ते कथितं दिव्यं त्रिषु
लोकेषु दुर्लभम् ॥ १० ॥ श्रीप्रदं कांतिदं नित्यं धनारोग्यविवर्धनम् ।
कुष्ठादिरोगशमनं महाव्याधिविनाशनम् ॥ ११ ॥ त्रिसंध्यं यः
पठेन्नित्यमरोगी बलवान् भवेत् । बहुना किमिहोक्तेन यद्यन्म-
नसि वर्तते ॥ १२ ॥ तत्तत्सर्वं भवेत्तस्य कवचस्य च धारणात् ।
भूतप्रेतपिशाचाश्च यक्षगंधर्वराक्षसाः ॥ १३ ॥ ब्रह्मराक्षसवेताल
न द्रष्टुमपि तं क्षमाः । दूरादेव पलायंते तस्य संकीर्तनादपि
॥ १४ ॥ भूर्जपत्रे समालिख्य रोचनागुरुकुंकुमैः । रविवारे च संक्रांत्यां
सप्तम्यां च विशेषतः ॥ १५ ॥ धारयेत्साधकश्रेष्ठः श्रीसूर्यस्य
प्रियो भवेत् । त्रिलोहमध्यगं कृत्वा धारयेद्दक्षिणे करे ॥ १६ ॥
शिखायामथवा कंठे सोपि सूर्यो न संशयः । इति ते कथितं सांब
त्रैलोक्यमंगलाभिधम् ॥ १७ ॥ कवचं दुर्लभं लोके तव स्नेहात्प्र-
काशितम् । अज्ञात्वा कवचं दिव्यं यो जपेत्सूर्यमुत्तमम् ॥ १८ ॥
सिद्धिर्न जायते तस्य कल्पकोटिशतैरपि ॥ १९ ॥

इति श्रीब्रह्मयामले त्रैलोक्यमंगलं नाम

सूर्यकवचं संपूर्णम्

२. सूर्यकवचस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ याज्ञवल्क्य उवाच । शृणुष्व मुनिशार्दूल
सूर्यस्यकवचं शुभम् । शरीरारोग्यदं दिव्यं सर्वसौभाग्यदायकम्
॥ १ ॥ देदीप्यमानमुकुटं स्फुरन्मकरकुण्डलम् । ध्वात्वा सहस्र-
किरणं स्तोत्रमेतदुदीरयेत् ॥ २ ॥ शिरो मे भास्करः पातु ललाटं
मेऽमितद्युतिः । नेत्रे दिनमणिः पातु श्रवणे वासरेश्वरः ॥ ३ ॥
घ्राणं घर्मघृणिः पातु वदनं वेदवाहनः । जिह्वा मे मानदः पातु
कण्ठं मे सुरवंदितः ॥ ४ ॥ स्कंधो प्रभाकरः पातु वक्षः पातु
जनप्रियः । पातु पादौ द्वादशात्मा सर्वांगं सकलेश्वरः ॥ ५ ॥
सूर्यरक्षात्मकं स्तोत्रं लिखित्वा भूर्जपत्रके । दधाति यः करे तस्य
वशगाः । सर्वसिद्धयः ॥ ६ ॥ सुस्नातो यो जपेत्सम्यग्योऽधीते ते

स्वस्थमानसः स रोगमुक्तो दीर्घायुः सुखं पुष्टिं च विंदति ॥ ७ ॥

इति श्रीमद्याज्ञवल्क्यविरचितं सूर्यकवच
स्तोत्रं सम्पूर्णम्

३. आदित्यहृदयम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ शतानीक उवाच ॥ कथमादित्यमुद्यंत-
मुपतिष्ठेद्विजोत्तमः । एतन्मेब्रूहि विप्रेन्द्र प्रपद्ये शरणं तव ॥ १ ॥
सुमंतुरुवाच ॥ इदमेव पुरा पृष्टः शंखचक्रगदाधरः । प्रणम्य
शिरसा देवमर्जुनेन महात्मना ॥ २ ॥ कुरुक्षेत्रे महाराजप्रवृत्ते
भारते रणे । कृष्णनाथं समासाद्य प्रार्थयित्वाब्रवीदिदम् ॥ ३ ॥
अर्जुन उवाच ॥ ज्ञानं च धर्मशस्त्राणां गुह्याद्गुह्यतरं तथा ।
मया कृष्ण परिज्ञातं वाङ्मयं सचराचरम् ॥ ४ ॥ सूर्यस्तुतिमयं
न्यासं वक्तुमर्हसि माधव । भक्त्या पृच्छामि देवेश कथयस्व प्रसा-
दतः ॥ ५ ॥ सूर्यभक्तिं करिष्यामि कथं सूर्यं प्रपूजयेत् । तदहं
श्रोतुमिच्छामि त्वत्प्रसादेन यादव ॥ ६ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥
रुद्रादिदेवतैः सर्वैः पृष्टेन कथितं मया । वक्ष्येऽहं सूर्यविन्यासं
शृणु पांडव यत्नतः ॥ ७ ॥ अस्माकं यत्त्वया पृष्टमेकचित्तो
भवार्जुन । तदहं संप्रवक्ष्यामि आदिमध्यावसानकम् ॥ ८ ॥ अर्जुन
उवाच ॥ नारायणसुरश्रेष्ठ पृच्छामि त्वां महायशः । कथमादि-
त्यमुद्यंतमुपतिष्ठेत्सनातनम् ॥ ९ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ साधु पार्थ
महाबाहो बुद्धिमानसि पांडव ॥ यन्मां पृच्छस्युपस्थानं तत्पवित्रं
विभावसोः ॥ १० ॥ सर्वमंगलमांगल्यं सर्वपापप्रणाशनम् । सर्व-
रोगप्रशमनमायुर्वर्धनमुत्तमम् ॥ ११ ॥ अमित्रदमनं पार्थ संग्रामे
जयवर्धनम् । वर्धनं धनपुत्राणामादित्यहृदयं शृणु ॥ १२ ॥ यच्छ्रु-
त्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः । त्रिषु लोकेषु विख्यातं
निःश्रेयसकरं परम् ॥ १३ ॥ देवदेवं नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जुन ।
विघ्नान्यनेकरूपाणि नश्यन्ति स्मरणादपि ॥ १४ ॥ तस्मात्सर्वं

प्रयत्नेन सूर्यमावाहयेत् सदा । आदित्यहृदयं नित्यं जाप्यं तच्छृणु
 पांडव ॥ १५ ॥ यज्जपान्मुच्यते जंतुर्दारिद्र्यादाशु दुस्तरात् ।
 लभते च महासिद्धिं कुण्ठव्याधिविनाशिनीम् ॥ १६ ॥ अस्मि-
 न्मंत्रे ऋषिश्छंदो देवताशक्तिरेव च । सर्वमेव महाबाहो कथयामि
 तवाग्रतः ॥ १७ ॥ मया ते गोपितं न्यासं सर्वशास्त्रप्रबोधितम् ।
 अथ ते कथयिष्यामि उत्तमं मंत्रमेव च ॥ १८ ॥ ॐ अस्य श्री-
 आदित्यहृदयस्तोत्रमंत्रस्य श्रीकृष्ण ऋषिः । श्रीसूर्यात्मा त्रिभुवने-
 श्वरो देवता अनुष्टुप्छंदः । हरितहररथं दिवाकरं घृणिरिति
 बीजम् । ॐ नमो भगवते जितवैश्वानरजातवेदसे इति शक्तिः ।
 ॐ नमो भगवते आदित्याय नमः इति कीलकम् । ॐ अग्निगर्भ-
 देवता इति मंत्रः । ॐ नमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमोनमः ।
 श्रीसूर्यनारायणप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः । अथ न्यासः । ॐ ह्रां
 अंगुष्ठाभ्यां नमः । ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः । ॐ ह्रूं मध्यमाभ्यां
 नमः । ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः । ॐ ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।
 ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः । ॐ ह्रां हृदयाय नमः । ॐ
 ह्रीं शिरसे स्वाहा । ॐ ह्रूं शिखायै वषट् । ॐ ह्रैं कवचाय हुम् ।
 ॐ ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ ह्रः अस्त्राय फट् । ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं
 ह्रैं ह्रौं ह्रः इति दिग्बन्धः ॥ अथ ध्यानम् ॥ भास्वद्रत्नाढ्य-
 मौलिः स्फुरदधररुचा रंजितश्चारुकेशो भास्वान्यो दिव्यतेजाः
 करकमलयुतः स्वर्णवर्णः प्रभाभिः । विश्वाकाशावकाशग्रहपति-
 शिखरे भाति यश्चोदयाद्रौ सर्वानंदप्रदाता हरिहरनमितः पातु
 मां विश्वचक्षुः ॥ १ ॥ पूर्वमष्टदलं पद्मं प्रणवादिप्रतिष्ठितम् ।
 मायाबीजं दलाष्टाग्रे यन्त्रमुद्धारयेदिति ॥ २ ॥ आदित्यं
 भास्करं भानुं रविं सूर्यं दिवाकरम् । मार्तंडं तपनं चेति दलेष्व-
 ष्टसु योजयेत् ॥ ३ ॥ दीप्ता सूक्ष्मा जया भद्रा विभूतिविमला
 तथा । अमोघा विद्युता चेति मध्ये श्रीः सर्वतो मुखी ॥ ४ ॥
 सर्वज्ञः सर्वगश्चैव सर्वकारणदेवता । सर्वेशं सर्वहृदयं नमामि

सर्वसाक्षिणम् ॥ ५ ॥ सर्वात्मा सर्वकर्ता च सृष्टिजीवनपालकः ।
 हितः स्वर्गपिवर्गश्च भास्करो नमोऽस्तु ते ॥ ६ ॥ इति प्रार्थना ॥
 नमो नमस्तेऽस्तु सदा विभावसो सर्वात्मने सप्तहयाय भानवे ।
 अनन्तशक्तिर्मणिभूषणेन ददस्व भुक्तिं मम मुक्तिमव्ययाम् ॥
 ॥ ७ ॥ अर्कं तु मूर्ध्नि विन्यस्य ललाटे तु रविं न्यसेत् ॥ विन्यसे-
 न्नेत्रयोः सूर्यं कर्णयोश्च दिवाकरम् ॥ ८ ॥ नासिकायां न्यसे-
 द्भ्रानुं मुखे वै भास्करं न्यसेत् । पर्जन्यमोष्ठयोश्चैव तीक्ष्णं जिह्वां-
 तरे न्यसेत् ॥ ९ ॥ सुवर्णरेतसं कण्ठे स्कन्धयोनिगमतेजसम् ।
 बाह्वोस्तु पूषणं चैव मित्रं वै पृष्ठतो न्यसेत् ॥ १० ॥ वरुणं
 दक्षिणे हस्ते त्वष्टारं वामतः करे । हस्तावुष्णकरः पातु हृदयं
 पातु भानुमान् ॥ ११ ॥ उदरे तु यमं विद्यादादित्यं नाभिमण्डले ।
 कट्यां तु विन्यसेद्वंसं रुद्रमूर्धोस्तु विन्यसेत् ॥ १२ ॥ जान्वोस्तु
 गोपतिं न्यस्य सवितारं जंघयोः ॥ पादयोश्च विवस्वंतं गुल्फयोश्च
 दिवाकरम् ॥ १३ ॥ बाह्यतस्तु तमोर्ध्वंसं भगमभ्यंतरे न्यसेत् ।
 सर्वांगेषु सहस्रांशुं दिग्विदिक्षु भगं न्यसेत् ॥ १४ ॥ इति दिग्ब-
 न्धः ॥ एष आदित्यविन्यासो देवानामपि दुर्लभः । इमं भक्त्या
 न्यसेत्पार्थ स याति परमां गतिम् ॥ १५ ॥ कामक्रोधकृतात्पापा-
 न्मुच्यते नात्र संशयः । सर्पादिपि भयं नैव संग्रामेषु पथिष्वपि
 ॥ १६ ॥ रिपुसंघट्टकालेषु तथा चोरसमागमे । त्रिसंध्यं जपतो
 न्यास महापातकनाशनम् ॥ १७ ॥ विस्फोटकसमुत्पन्न तीव्रज्वर-
 समुद्भवम् । शिरोरोगं नेत्ररोगं सर्वव्याधिविनाशनम् ॥ १८ ॥
 कुष्ठव्याधिस्तथा दद्रुरोगाश्च विविधाश्च ये । जपमानस्य नश्यन्ति
 शृणु भक्त्या तदर्जुन ॥ १९ ॥ आदित्यो मन्त्रसंयुक्त आदित्यो
 भुवनेश्वरः । आदित्यान्नापरो देवो ह्यादित्यः परमेश्वरः ॥ २० ॥
 आदित्यमर्चयेद्ब्रह्मा शिव आदित्यमर्चयेत् । यदादित्यमयं तेजो
 मम तेजस्तदर्जुन ॥ २१ ॥ आदित्यं मन्त्रसंयुक्तमादित्यं भुवने
 श्वरम् ॥ आदित्यं ये प्रपश्यन्ति मां पश्यन्ति न संशयः ॥ २२ ॥

त्रिसंध्यमर्चयेत्सूर्यं स्मरेद्भक्त्या तु यो नरः । न स पश्यति दारिद्र्यं
 जन्मजन्मनि चार्जुन ॥ २३ ॥ एतत्ते कथितं पार्थ आदित्यहृदयं
 मया । शृण्वन्मुक्तश्च पापेभ्यः सूर्यलोके महीयते ॥ २४ ॥ नमो
 भेगवते तुभ्यमादित्याय नमो नमः । आदित्यः सविता सूर्यः खगः
 पूषा गभस्तिमान् ॥ २५ ॥ सुवर्णः स्फटिको भानुः स्फुरितो
 विश्वतापनः । रविर्विश्वो महातेजाः सुवर्णः सुप्रबोधकः ॥ २६ ॥
 हिरण्यगर्भस्त्रिशिरास्तपनो भास्करो रविः । मार्तण्डो गोपतिः
 श्रीमान् कृतज्ञश्च प्रतापवान् ॥ २७ ॥ तमिस्रहा भगो हंसो
 नासत्यश्च तमोनुदः । शुद्धो विरोचनः केशी सहस्रांशुर्महाप्रभुः
 ॥ २८ ॥ विवस्वान्पूषणो मृत्युमिहिरो जामदग्न्यजित् । धर्मर-
 क्षिः पतंगश्च शरण्यो मित्रहा तपः ॥ २९ ॥ दुर्विज्ञेयगतिः शूर-
 स्तेजोरश्मिर्महायशः । शंभुश्चित्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः
 ॥ ३० ॥ अंशुमानुत्तमो देव ऋग्यजुःसाम एव च ॥ हरिदश्वस्त-
 मोदारः सप्तसप्तिर्मरीचिमान् ॥ ३१ ॥ अग्निगर्भोऽद्विजेः पुत्रः
 शंभुस्तिमिरनाशनः । पूषा विश्वंभरो मित्रः सुवर्णः सुप्रतापवान्
 ॥ ३२ ॥ आतपी मंडली भास्वास्तपनः सर्वतापनः । कृतविश्वो
 महातेजः सर्वरत्नमयोद्भवः ॥ ३३ ॥ अक्षरश्च क्षरश्चैव प्रभा-
 करविभाकरौ । चंद्रश्चंद्रांगदः सौम्यो हव्यकव्यप्रदायकः ॥ ३४ ॥
 अङ्गारको गदोगस्ती रक्तांगश्चांगवर्धनः । बुधो बुद्धासनो बुद्धि-
 बृद्धात्मबुद्धिवर्धनः ॥ ३५ ॥ बृहद्भानुर्बृहद्भासो बृहद्भामा बृह-
 स्पतिः । शुक्लस्त्वं शुक्लरेतास्त्वं शुक्लांगः शुक्लभूषणः ॥ ३६ ॥
 शनिमान् शनिरूपस्त्वं शनैर्गच्छसि सर्वदा । अनादिरादिरादित्य-
 स्तेजोराशिर्महातपाः ॥ ३७ ॥ अनादिरादिरूपस्त्व मादित्यो
 दिक्पतिर्यमः भानुमान् भानुरूपस्त्वं स्वर्भानुर्भानुदीप्तिमान्
 ॥ ३८ ॥ धूम्रकेतुर्महाकेतुः सर्वकेतुरनुत्तमः । तिमिरावरणः शंभुः
 छण्डा मार्तण्ड एव च ॥ ३९ ॥ नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमाय नमो
 नमः नमोत्तराय गिरये दक्षिणाय नमो नमः ॥ ४० ॥ नमो नमः

सहस्रांशो ह्यादित्याय नमो नमः । नमःपद्मप्रबोधाय नमस्ते
 द्वादशात्मने ॥ ४१ ॥ नमो विश्वप्रबोधाय नमो भ्राजिष्णुजिष्णवे ।
 ज्योतिषे च नमस्तुभ्यं ज्ञानाकार्य नमो नमः ॥ ४२ ॥ प्रदीप्ताय
 प्रगल्भाय युगांताय नमो नमः । नमस्ते होतृपतये पृथिवीपतये
 नमः ॥ ४३ ॥ नमोऽङ्कार वषट्कार सर्वयज्ञ नमोस्तु तोऽऋग्वेदाय
 यजुर्वेद सामवेद नमोऽस्तु ते ॥ ४४ ॥ नमो हाटकवर्णाय भास्क-
 राय नमो नमः । जयाय जयभद्राय हरिदश्वाय ते नमः ॥ ४५ ॥
 दिव्याय दिव्यरूपाय ग्रहाणांपतये नमः । नमस्ते शुचये नित्यं नमः
 कुरुकुलात्मने ॥ ४६ ॥ नमस्त्रैलोक्यनाथाय भूतानां पतये नमः ।
 नमः कैवल्यनाथाय नमस्ते दिव्यचक्षुषे ॥ ४७ ॥ त्वं ज्योतिस्त्वं
 द्युतिर्ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं प्रजापतिः । त्वमेव रुद्रो रुद्रात्मा
 वायुरग्निस्त्वमेव च ॥ ४८ ॥ योजनानां सहस्रे द्वे शते द्वे द्वे च
 योजते । एकेन निमिषार्धेन क्रममाण नमोऽस्तु ते ॥ ४९ ॥
 नवयोजनलक्षाणि सहस्रद्विशतानि च । यावद्धटीप्रमाणेन क्रम-
 भाण नमोऽस्तु ते ॥ ५० ॥ अग्रतश्च नमस्तुभ्यं पृष्ठतश्च सदा
 नमः । पार्श्वतश्च नमस्तुभ्यं नमस्ते चास्तु सर्वदा ॥ ५१ ॥
 नमः सुरारिहन्त्रे च सोमसूर्याग्निचक्षुषे । नमो दिव्याय व्योमाय
 सर्वतंत्रमयाय च ॥ ५२ ॥ नमो वेदांतवैद्याय सर्वकर्मादिसाक्षिणे ।
 नमो हरितवर्णाय सुवर्णाय नमो नमः ॥ ५३ ॥ अरुणो माघमासे
 तु सूर्यो वै फाल्गुने तथा । चैत्रमासे तु वेदांगो भानुर्वैशाखतापनः
 ॥ ५४ ॥ ज्येष्ठमासे तपेदिन्द्र आषाढे तपते रविः । गभस्तिः
 श्रावणे मासि यमो भाद्रपदे तथा ॥ ५५ ॥ इषे सुवर्णरेताश्च
 कार्तिके च दिवाकरः । मार्गशीर्षे तपेन्मित्रः पौषे विष्णु
 सनातनः ॥ ५६ ॥ पुरुषस्त्वधिके मासि मासधिक्ये तु कल्पयेत् ।
 इत्येते द्वादशादित्याः काश्यपेयाः प्रकीर्तिताः ॥ ५७ ॥ उग्ररूपा
 महात्मानस्तपन्ते विश्वरूपिणः । धर्मार्थकाममोक्षाणां प्रस्फुटा हेत-
 वो नृप ॥ ५८ ॥ सर्वपापहरं चैवमादित्यं संप्रपूजयेत् । एकधा

दशधा चैव शतधा च सहस्रधा ॥ ५९ ॥ तपंते विश्वरूपेण
सृजंति संहरंति च । एष विष्णुः शिवश्चैव ब्रह्मा चैव प्रजापतिः
॥ ६० ॥ महेन्द्रश्चैव कालश्च यमो वरुण एव च । नक्षत्रग्रह-
ताराणामधिपो विश्वतापनः ॥ ६१ ॥ वायुरग्निर्धनाध्यक्षो भूत-
कर्ता स्वयं प्रभुः । एष देवो हि देवानां सर्वमाप्यायते जगत् ॥ ६२ ॥
एष कर्ता हि भूतानां संहर्ता रक्षकस्तथा । एष लोकानुलोकाश्च
सप्तद्वीपाश्च सागराः ॥ ६३ ॥ एष पातालसप्तस्था दैत्यदान-
वराक्षसाः । एष धाता विधाता च बीजं क्षेत्रं प्रजापतिः ॥ ६४ ॥
एष एव प्रजा नित्यं संवर्धयति रश्मिभिः । एष यज्ञः स्वधा स्वाहा
ह्रीः श्रीश्च पुरुषोत्तमः ॥ ६५ ॥ एष भूतात्मको देवः सूक्ष्मोऽ-
व्यक्तः सनातनः । ईश्वरः सर्वभूतानां परमेष्ठी प्रजापतिः ॥
॥ ६६ ॥ कालात्मा सर्वभूतात्मा वेदात्मा विश्वतोमुखः । जन्म-
मृत्युजराव्याधिसंसारभयनाशनः ॥ ६७ ॥ दारिद्र्यव्यसनध्वंसी
श्रीमान्देवो दिवाकरः । कीर्तनीयो विवस्वांश्च मार्तण्डो भास्करो
रविः ॥ ६८ ॥ लोकप्रकाशकः श्रीमाल्लोकचक्षुर्ग्रहेश्वरः । लोक-
साक्षी त्रिलोकेशः कर्ता हर्ता तमिस्रहा ॥ ६९ ॥ तपनस्तापनश्चैव
शुचिः सप्ताश्ववाहनः । गभस्तिहस्तो ब्रह्मण्यः सर्वदेवनमस्कृतः ॥
॥ ७० ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं नरा नार्यश्च मंदिरे । यस्य प्रसादा-
त्संतुष्टिरादित्यहृदयं जपेत् ॥ ७१ ॥ इत्येनैर्नामभिः पार्थ आदित्यं
स्तौति नित्यशः । प्रातरुत्थाय कौंतेय तस्य रोगभयं नहि ॥ ७२ ॥
पातकान्मुच्यते पार्थ व्याधिभ्यश्च न संशयः । एकसंध्यं द्विसंध्यं
वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ७३ ॥ त्रिसंध्यं जपमानस्तु पश्येश्च
परमं पदम् । यदह्लात्कुरुते पापं तदह्लात्प्रतिमुच्यते ॥ ७४ ॥
यद्रात्र्यात्कुरुते पापं तद्रात्र्यात्प्रतिमुच्यते । दद्रुस्फोटककुष्ठानि मण्ड-
लानि विषूचिका ॥ ७५ ॥ सर्वव्याधिमहारोगभूतबाधास्तथैव च ।
डाकिनी शाकिनी चैव महारोगभयं कुतः ॥ ७६ ॥ ये चान्ये
दुष्टरोगाश्च ज्वरातीसारकादयः । जपमानस्य नश्यन्ति जीवेच्च

शरदां शतम् ॥ ७७ ॥ संवत्सरेण मरणं यदा तस्य ध्रुवं भवेत् ।
 अशीर्षा पश्यति च्छायामहोरात्रं धनंजय ॥ ७८ ॥ यस्त्विदं पठते
 भक्त्या भानोर्वरे महात्मनः । प्रातःस्नाने कृते पार्थ एकाग्रकृत-
 मानसः ॥ ७९ ॥ सुवर्णचक्षुर्भवति न चांधस्तु प्रजायते । पुत्रवान्
 धनसंपन्नो जायते चारुजः सुखी ॥ ८० ॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोति
 सर्वत्र विजयी भवेत् । आदित्यहृदयं पुण्यं सूर्यनामविभूषितम्
 ॥ ८१ ॥ श्रुत्वा च निखिलं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते । अतः परतरं
 नास्ति सिद्धिकामस्य पाण्डव ॥ ८२ ॥ एतज्जपस्व कौंतेय येन
 श्रेयो ह्यवाप्स्यसि । आदित्यहृदयं नित्यं यः पठेत्सुसमाहितः
 ॥ ८३ ॥ भ्रूणहा मुच्यते पापात्कृतघ्नो ब्रह्मघातकः । गोघ्नः
 सुरापो दुर्भोजी दुष्प्रतिग्रहकारकः ॥ ८४ ॥ पातकानि च सर्वाणि
 दहत्येव न संशयः । य इदं शृणुयान्नित्यं जपेद्वाऽपि समाहितः
 ॥ ८५ ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते । अपुत्रो लभते
 पुत्रान्निर्धनो धनमाप्नुयात् ॥ ८६ ॥ कुरोगी मुच्यते रोगा-
 न्द्रक्त्या यः पठते सदा । यस्त्वादिन्यदिने पार्थ नाभिमात्रजले
 स्थितः ॥ ८७ ॥ उदयाचलमारूढं भास्करं प्रणतः स्थितः । जपते
 मानवो भक्त्या शृणुयाद्वापि भक्तितः ॥ ८८ ॥ स याति परमं
 स्थानं यत्र देवो दिवाकरः । अमित्रदमनं पार्थ यदा कर्तुं समारभेत्
 ॥ ८९ ॥ तदा प्रतिकृतिं कृत्वा शत्रोश्चरणपांसुभिः । आक्रम्य
 वामपादेन ह्यादिन्यहृदयं जपेत् ॥ ९० ॥ एतन्मंत्रं समाहूय सर्व-
 सिद्धिकरं परम् ॐ ह्रीं हिमालीढं स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं निलीढं स्वाहा ।
 ॐ ह्रीं मालीढं स्वाहा । इति मंत्रः । त्रिभिश्च रोगी भवति ज्वरी
 भवति पञ्चभिः ॥ जपैस्तु सप्तभिः पार्थ राक्षसीं तनुमाविशेत्
 ॥ ९१ ॥ राक्षससेनाभिभूतस्य विकारान् शृणु पाण्डव । गीयते
 नृत्यते नग्न आस्फोटयति धावति ॥ ९२ ॥ शिवारुतं च कुरुते
 हसते क्रन्दते पुनः । एवं संपीड्यते पार्थ यद्यपि स्यान्महेश्वरः

॥ ९३ ॥ किं पुनर्मनुषः कश्चिच्छौचाचारविर्वर्जितः । पीडितस्य
 न सन्देहो ज्वरो भवति दारुणः ॥ ९४ ॥ यदा चानुग्रहं तस्य
 कर्तुमिच्छेच्छुभंकरम् । तदा सलिलमादाय जपेन्मंत्रमिमं बुधः ॥ ९५ ॥
 नमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमो नमः । जयाय जयभद्राय
 हरिदशवाय ते नमः ॥ ९६ ॥ स्नापयेत्तेन मन्त्रेण शुभं भवति नान्य-
 था । अन्यथा च भवेद्दोषो नश्यते नात्र संशयः ॥ ९७ ॥ अतस्ते
 निखिलः प्रोक्त पूजां चैव निबोध मे । उपलिप्ते शुचौ देशे नियतो
 वाग्यताः शुचिः ॥ ९८ ॥ वृत्तं वा चतुरस्रं वा लिप्तभूमौ लिखे-
 च्छुचि । त्रिधा तत्र लिखेत्पद्ममण्डपत्रं सर्गाणिकम् ॥ ९९ ॥ अष्ट-
 पत्रं लिखेत्पद्मं लिप्तगोमयमण्डले । पूर्वपत्रे लिखेत् सूर्यभागेभ्यां
 तु रविं न्यसेत् ॥ १०० ॥ याम्यायां च विवस्वन्तं नैऋत्यां तु भगं
 न्यसेत् ॥ प्रतीच्यां वरुणं विद्याद्व्यायव्यां मित्रमेव च ॥ १ ॥
 आदित्यमुत्तरे पत्रे ईशान्यां मित्रमेव च । मध्ये तु भास्करं विद्या-
 त्क्रमेणैवं समर्चयेत् ॥ २ ॥ अतः परतरं नास्ति सिद्धिकामस्य
 पाण्डव । महातेजः समुद्यंतं प्रणमेत्स कृताञ्जलिः ॥ ३ ॥ सकृदपि
 पद्मानि करवीराणि चार्जुन । तिलतण्डुलयुक्तानि कुशगन्धोद-
 कानि च ॥ ४ ॥ रक्तचन्दनमिश्राणि कृत्वा वै ताम्रभाजने ।
 धृत्वा शिरसि तत्पात्रं जानुभ्यां धरणीं स्पृशेत् ॥ ५ ॥ मन्त्रपूतं
 गुडाकेशः चार्घ्यं दद्याद्गभस्तये । सायुधं सरथं चैव सूर्यमावाह-
 याम्यहम् ॥ ६ ॥ स्वागतो भव । सुप्रतिष्ठितो भव । संनिधौ
 भव । संनिहितो भव । संमुखो भव । इति पञ्चमुद्राः । स्फुटयि-
 त्वाऽर्हयेत्सूर्यं भुक्तिं मुक्तिं लभेन्नरः ॥ ७ ॥ ॐ श्रीं विद्याकिलि-
 किलिकटकेष्टसर्वार्थसाधनाय स्वाहा । ॐ श्रीं ह्रीं हूं हंसः
 सूर्याय नमः स्वाहा । ॐ श्रीं ह्रां ह्रीं हं ह्रः सूर्यमूर्तये स्वाहा ।
 ॐ श्रीं ह्रीं खं खः लोकाय सर्वमूर्तये स्वाहा ॐ हूं मार्तण्डाय
 स्वाहा । नमोऽस्तु सूर्याय सहस्रभानवे नमोस्तु वैश्वानरजातवेदसे ।
 त्वमेव चार्घ्यं प्रतिगृह्ण देव देवाधिदेवाय नमो नमस्ते ॥ ८ ॥

नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे । दत्तमर्घ्यं मया भानो त्वं
 गृहाण नमोऽस्तु ते ॥ ९ ॥ एहि सूर्य सहस्रांशो तेजोराशे जगत्पते ।
 अनुकंपय मां देव गृहाणार्घ्यं नमोऽस्तु ते ॥ ११० ॥ नमो भगवते
 तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे । ममेदमर्घ्यं गृह्ण त्वं देवदेव नमोऽस्तु
 ते ॥ ११ ॥ सर्वदे वाधिदेवाय आधिव्याधिविनाशिने । इदं गृहाण
 मे देव सर्वव्याधिविनाश्यतु ॥ १२ ॥ नमः सूर्याय शांताय सर्व-
 रोगविनाशिने । ममेप्सितं फलं दत्त्वा प्रसीद परमेश्वर ॥ १३ ॥
 ॐ नमो भगवते सूर्याय स्वाहा ॐ शिवाय स्वाहा ॐ सर्वात्मने
 सूर्याय नमः स्वाहा ॐ अक्षय्यतेजसे नमः स्वाहा । सर्वसंकटदारि-
 द्र्यं शत्रुं नाशय नाशय । सर्वलोकेषु विश्वात्मन्सर्वात्मन्सर्वदर्शक
 ॥ १४ ॥ नमो भगवते सूर्य कुष्ठरोगान्विखण्डय । आयुरारोग्य-
 मेश्वर्यं देहि देव नमोऽस्तु ते ॥ १५ ॥ नमो भगवते तुभ्यमा-
 दित्याय नमो नमः । ॐ अक्षय्यतेजसे नमः । ॐ सूर्याय नमः ।
 ॐ विश्वमूर्तये नमः । आदित्यं च शिवं विद्याच्छिवमादित्यरूपि-
 णम् । उभयोरंतरं नास्ति आदित्यस्य शिवस्य च ॥ १६ ॥ एत-
 दिच्छाम्यहं श्रोतुं पुरुषो वै दिवाकरः । उदये ब्राह्मणो रूपं मध्याह्ने
 तु महेश्वरः ॥ १७ ॥ अस्तमाने स्वयं विष्णुस्त्रिमूर्तिश्च दिवाकरः ।
 नमो भगवते तुभ्यं विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ १८ ॥ ममेदमर्घ्यं
 प्रतिगृह्ण देव देवाधिदेवाय नमो नमस्ते । श्रीसूर्यनारायणाय
 सांगाय सपरिवाराय इदमर्घ्यं समर्पयामि ॥ १९ ॥ हिमघ्नाय
 तमोघ्नाय रक्षोघ्नाय च ते नमः । कृतघ्नाय सत्याय तस्मै सूर्या-
 त्मने नमः ॥ २० ॥ जयोऽजयश्च विजयो जितप्राणो जितश्रमः ।
 मनोजवो जितक्रोधो वाजिनः सप्त कीर्तिताः ॥ २१ ॥ हरित
 ह्येरथं दिवाकरं कनकमयांबुजरेणुपिंजरम् । प्रतिदिनमुदये नवं
 शरणमुपैमि हिरण्यरेतसम् ॥ २२ ॥ न तं व्यालाः प्रबाधन्ते न
 व्याधिभ्योभयं भवेत् । न नागेभ्यो भयं चैव न च भूतभयं क्वचित्
 ॥ २३ ॥ अग्निशत्रुभयं नास्ति पार्थिवेभ्यस्तथैव च । दुर्गति

तरते घोरां प्रजां च लभते पशून् ॥ २४ ॥ सिद्धिकामो लभेत्सिद्धि
 कन्याकामस्तु कन्यकाम् । एतत्पठेत्स कौंतेय भक्तियुक्तेन चेतसा
 ॥ २५ ॥ अश्वमेधसहस्रस्य वाजपेयशतस्य च । कन्याकोटिसह-
 स्रस्यदत्तस्य फलमाप्नुयात् ॥ २६ ॥ इदमादित्यहृदयं योऽधीते
 सततं नरः । सर्वपापविशुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते ॥ २७ ॥
 नास्त्यादित्यसमो देवो नास्त्यादित्यसमा गतिः । प्रत्यक्षो भगवा-
 न्विष्णुर्येन विश्वं प्रतिष्ठितम् ॥ २८ ॥ नवतिर्योजनं लक्षं सहस्राणि
 शतानि च । यावद्धटीप्रमाणेन तावच्चरति भास्करः ॥ २९ ॥
 गवां शतसहस्रस्य सम्यग्दत्तस्य यत्फलम् । तत्फलं लभते विद्वा-
 ञ्शांतात्मा स्तौति यो रविम् ॥ ३० ॥ योऽधीते सूर्यहृदयं
 सकलं सफलं भवेत् । अष्टानां ब्राह्मणानां च लेखयित्वा समर्पयेत्
 ॥ ३१ ॥ ब्रह्मलोके ऋषीणां च जायते मानुषोऽपि वा । जातिस्म-
 रत्वमाप्नोति शुद्धात्मा नात्र संशयः ॥ ३२ ॥ अजाय लोकत्रय-
 पावनाय भूतात्मने गोपतये वृषाय । सूर्याय सर्वप्रलयांतकाय नमो
 महाकारुणिकोत्तमाय ॥ ३३ ॥ विवस्वते ज्ञानभृदंतरात्मने जग-
 त्प्रदीपाय जगद्धितैषिणे । स्वयंभुवे दीप्तसहस्रचक्षुषे सुरोत्तमाया-
 मिततेजसे नमः ॥ ३४ ॥ सुरैरनेकैः परिषेविताय हिरण्यगर्भाय
 हिरण्मयाय । महात्मने मोक्षपदाय नित्यं नमोस्तु ते वासरकार-
 णाय ॥ ३५ ॥ आदित्यश्चार्चितो देव आदित्यः परमं पदम् ।
 आदित्यो मातृको भूत्वा आदित्यो वाङ्मय जगत् ॥ ३६ ॥
 आदित्यं पश्यते भक्त्या मां पश्यति ध्रुवं नरः । नादित्यं पश्यते
 भक्त्या न स पश्यति मां नरः ॥ ३७ ॥ त्रिगुणं च त्रितत्त्वं
 च त्रयो देवास्त्रयोज्जनयः । त्रयाणां च त्रिमूर्तिस्त्वं तुरीयस्त्वं
 नमोस्तु ते ॥ ३८ ॥ नमः सवित्रे जगदेक चक्षुषे जगत्प्रसूतिस्थि-
 तिनाशहेतवे । त्रयीमयाय त्रिगुणात्मधारिणे विरंचिनारयण शंका-
 रात्मने ॥ ३९ ॥ यस्योदयेनेह जगत्प्रबुद्धयते प्रवर्तते चाखिल-
 कर्मसिद्धये । ब्रह्मोन्द्रनारायणरुद्रवन्दितः स नः सदा यच्छतु मङ्गलं

रविः ॥ १४० ॥ नमोऽस्तु सूर्याय सहस्ररश्मये सहस्रशखान्वित-
संभवात्मने । सहस्रयोगोद्भवभावभागिने सहस्रसंख्यायुगधारिणे
नमः ॥ ४१ ॥ यन्मण्डलं दीप्तिकरं विशालं रत्नप्रभं तीव्रमनादि-
रूपम् । दारिद्र्यदुःखक्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम्
॥ ४२ ॥ यन्मण्डलं देवगणैः सुपूजितं विप्रैः स्तुतं भावनमुक्ति-
कोविदम् । तं देवदेवं प्रणमामि सूर्यं पुनातु ० ॥ ४३ ॥ यन्मण्डलं
ज्ञानधनं त्वगम्यं त्रैलोक्यपूज्यं त्रिगुणात्मरूपम् । समस्ततेजोमय-
दिव्यरूपं पुनातु मां तत्सवितुः ॥ ४४ ॥ यन्मण्डलं गूढमति-
प्रबोधं धर्मस्य वृद्धिं कुरुते जनानाम् । यत्सर्वपापक्षयकारणं च
पुनातु मां तः ॥ ४५ ॥ यन्मण्डलं व्याधिं विनाशदक्षं यदृग्यजुः
सामसु संप्रगीतम् । प्रकाशितं येन च भूर्भुवःस्वः पुनातु मां तः ०
॥ ४६ ॥ यन्मण्डलं वेदविदो वदन्ति गायन्ति यच्चारणसिद्धसंघाः ।
यद्योगिनो योगजुषां च संघाः पुनातु मां तः ॥ ४७ ॥ यन्मण्डलं
सर्वजनेषु पूजितं ज्योतिश्च कुर्यादिह मर्त्यलोके । यत्कालकाला-
दिमनादिरूपं पुनातु मां तः ० ॥ ४८ ॥ यन्मण्डलं विष्णुचतुर्मुखा-
ख्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम् । यत्कालकल्पक्षयकारणं च पुनातु
मां तः ॥ ४९ ॥ यन्मण्डलं विश्वसृजां प्रसिद्धमुत्पत्तिरक्षांप्रलय-
प्रगल्भम् । यस्मिञ्जगत्संहरतेऽखिलं च पुनातु मां तः ॥ १५० ॥
यन्मण्डलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा परं धाम विशुद्धतत्त्वम् । सूक्ष्मांतरै
योगपथानुगम्यं पुनातु मां तत्सः ॥ ५१ ॥ यन्मण्डलं ब्रह्मविदो
वदन्ति गायन्ति यच्चारणसिद्धसंघाः । यन्मण्डलं वेदविदः स्मरन्ति
स्मरन्ति पुनातु मां तः ॥ ५२ ॥ यन्मण्डलं वेदविदोपगीतं यद्यो-
गिनां योगपथानुगम्यम् । तत्सर्ववेदं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां तः
॥ ५३ ॥ मण्डलाष्टमिदं पुण्यं यः पठेत्सततं नरः । सर्वपापविशुद्धा-
त्मा सूर्यलोके महीयते ॥ ५४ ॥ ध्येयः सदासवितृमण्डलमध्यवर्ती
नारायणः सरसिजासन संनिविष्टः । केयूरवान्मकरकुण्डलवान्
किरीटी हारी हिरण्यवपुर्धृतशङ्खचक्रः ॥ ५५ ॥ सशंखचक्रं

रविमण्डले स्थितं कुशेशयाक्रांतमनंतमच्युतम् । भजामि बुद्ध्या
तपनीयमूर्ति सुरोत्तमं चित्रविभूषणोज्ज्वलम् ॥ ५६ ॥ एवं ब्रह्मा-
दयो देवा ऋषयश्च तपोधनाः । कीर्तयन्ति सुरश्रेष्ठं देवं नारायणं
विभुम् ॥ ५७ ॥ वेदवेदांगशरीरं दिव्यदीप्तिकरं परम् । रक्षोश्नं
रक्तवर्णं च सृष्टिसंहारकारकम् ॥ ५८ ॥ एकचक्रो रथो यस्य
दिव्य कनकभूषितः । स मे भवतु सुप्रीतः पद्महस्तो दिवाकरः ।
॥ ५९ ॥ आदित्यः प्रथमं नाम द्वितीयं तु दिवाकरः । तृतीयं
भास्करः प्रोक्तं चतुर्थं तु भास्करः ॥ १६० ॥ पञ्चमं तु
सहस्रांशुः षष्ठं चैव त्रिलोचनः । सप्तमं हरिदश्वश्च अष्टमं तु
विभावसुः ॥ ६१ ॥ नवमं दिनकृत्प्रोक्तं दशमं द्वादशात्मकम् ।
एकादशं त्रयीमूर्तिर्द्वादशं सूर्य एव च ॥ ६२ ॥ द्वादशादित्यनामानि
प्रातःकाले पठेन्नरः । दुःखस्वप्ननाशनं चैव सर्वदुःखं च नश्यति
॥ ६३ ॥ दद्रुकुष्ठहरंचैव दारिद्र्यं हरते ध्रुवम् । सर्वतीर्थप्रदं
चैव सर्वकामप्रवर्धनम् ॥ ६४ ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय भक्त्या
नित्यमिदं नरः । सौख्यमायुस्तथाऽऽरोग्यं लभते मोक्षमेव च
॥ ६५ ॥ अग्निमीडे नमस्तुभ्यमिषेत्वोर्जस्वरूपिणे । अग्न आयाहि
वीतस्त्वं नमस्ते ज्योतिषां पते ॥ ६६ ॥ शन्नो देवि नमस्तुभ्यं
जगच्चक्षुर्नमोऽस्तु ते । पञ्चमायोपवेदाय नमस्तुभ्यं नमोनमः
॥ ६७ ॥ पद्मासनः पद्मकरः पद्मगर्भसमद्युतिः । सप्ताश्वरथ-
संयुक्तो द्विभुजः स्यात्सदा रविः ॥ ६८ ॥ आदित्यस्य नमस्कारं
ये कुर्वन्ति दिनेदिने । जन्मांतरसहस्रेषु दारिद्र्यं नोपजायते
॥ ६९ ॥ उदयगिरिमुपेतं भास्करं पद्महस्तं निखिलभुवननेत्रं
रत्नरत्नोपमेयम् । तिमिरकरि मृगेन्द्रं बोधकं पद्मिनीनां सुरवर-
मभिवन्दे सुन्दरं विश्ववन्द्यम् ॥ ७० ॥

इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे श्रीकृष्णार्जुनसम्वादे
आदित्यहृदयस्तोत्रं सम्पूर्णम्

४. आदित्यहृदयस्तोत्रम् (२)

श्रीगणेशाय नमः ॥ ततो युद्धपरिश्रान्तं समरे चिन्तया
स्थितम् ॥ रावणं चाग्रतो दृष्ट्वा युद्धाय समुपस्थितम् ॥ १ ॥
दैवतैश्च समागम्य द्रष्टुमभ्यागतो रणम् । उपगम्याब्रवीद्रामम-
गस्त्यो भगवौस्तदा ॥ २ ॥ राम राम महाबाहो शृणुगुह्यं सना-
तनम् । येन सर्वानरीन्वत्स समरे विजयिष्यसे ॥ ॥ ३३ ॥
आदित्यहृदयं पुण्यं सर्वशत्रुविनाशनम् । जयावहं जपेन्नित्यमक्षयं
परमं शिवम् ॥ ४ ॥ सर्वमङ्गलमाङ्गल्यं सर्वपापप्रणाशनम् ।
चिन्ताशोकप्रशमनमायुर्वर्धनमुत्तमम् ॥ ५ ॥ रश्मिमन्तं समु-
द्यन्तं देवासुरनमस्कृतम् । पूजयस्व विवस्वन्तं भास्करं भुवनेश्वरम्
॥ ६ ॥ सर्वदेवात्मको ह्येष तेजस्वी रश्मिभावनः । एष देवा-
सुरगणाल्लोकान्पातु गभस्तिभिः ॥ ७ ॥ एष ब्रह्मा च विष्णुश्च
शिवः स्कन्दः प्रजापतिः । महेन्द्रो धनदः कालो यमः सोमो
ह्यपांपति ॥ ८ ॥ पितरौ वसवः साध्या अश्विनौ मरुतो मनुः ।
वायुर्वह्निः प्रजाप्राणा ऋतुकर्ता प्रभाकरः ॥ ९ ॥ आदित्यः
सविता सूर्यः खगः पूषा गभस्तिमान् । सुवर्णस्तपनो भानुः स्वर्ण-
रेता दिवाकरः ॥ १० ॥ हरिदश्वः सहस्राक्षिः सप्तसप्तिर्मरी-
चिमान् । तिमिरोन्मथनः शम्भुस्त्वष्टा मार्तण्डकोऽशुमान् ॥
॥ ११ ॥ हिरण्यगर्भः शिशिरस्तपनो भास्करो रविः । अग्निग-
र्भोऽदितेः पुत्रः शङ्खः शिशिरनाशनः ॥ १२ ॥ व्योमनाथस्त
मोभेदी ऋग्यजुः सामपारगः । धनुर्वृष्टिरपामित्रो विन्ध्यवीथी
प्लवङ्गमः ॥ ॥ १३ ॥ आतपी मण्डली मृत्युः पिङ्गलः सर्व-
तापनः । कविर्विश्वो महातेजा रक्तः सर्वभवोद्भवः ॥ १४ ॥
नक्षत्रग्रहताराणामधिपो विश्वभावनः । तेजसामपि तेजस्वी द्वाद-
शात्मन्नमोऽस्तु ते ॥ १५ ॥ नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमायाद्रये
नमः । ज्योतिर्गणानां पतये दिनाधिपतये नमः ॥ १६ ॥ जयाय
जयभद्राय हर्यश्वाय नमो नमः । नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय

नमो नमः ॥ १७ ॥ नम उग्राय वीराय सारङ्गाय नमो नमः ।
 नमः पद्मप्रबोधाय प्रचण्डाय नमोऽस्तु ते ॥ १८ ॥ ब्रह्मेशाना-
 च्युतेशाय सूरायादित्यवर्चसे । भास्वते सर्वभक्षाय रौद्राय
 वपुषे नमः ॥ १९ ॥ तमोघ्नाय हिमघ्नाय शत्रुघ्नायामितात्मने ।
 कृतघ्नघ्नाय देवाय ज्योतिषां पतये नमः ॥ २० ॥ तप्त चामी-
 कराभाय हरये विश्वकर्मणे । नमस्तमोऽभिनिघ्नाय रुचये लोक-
 साक्षिणे ॥ २१ ॥ नाशयत्येष वै भूतं तदेव सृजति प्रभुः ॥ पाय-
 त्येष तपत्पेय वर्षत्येष गभस्तिभिः ॥ २२ ॥ एष सुप्तेषु जागर्ति
 भूतेषु परिनिष्ठितः । एष चैवाग्निहोत्रं च फलं चैवाग्निहोत्रिणाम्
 ॥ २३ ॥ देवाश्च क्रतवश्चैव क्रतूनां फलमेव च । यानि कृत्यानि
 लोकेषु सर्वेषु परमप्रभुः ॥ २४ ॥ एनमापत्सु कृच्छ्रेषु कान्तारेषु
 भयेषु च च । कीर्तयन्पुरुषः कश्चिन्नावसीदति राघव ॥ २५ ॥
 पूजयस्वैनमेकाग्रो देवदेव जगत्पतिम् । एतन्निगुणितं जप्त्वा युद्धेषु
 विजयिष्यसि ॥ २६ ॥ अस्मिक्षणे महाबाहो रावणं त्वं जहिष्य-
 सि । एवमुक्त्वा ततोऽगस्त्यो जगाम स यथागतम् ॥ २७ ॥ एत-
 च्छ्रुत्वा महातेजा नष्टशोकोऽभवत्तदा ॥ धारयामास सुप्रीतो
 राघवः प्रयतात्मवान् ॥ २८ ॥ आदित्यं प्रेक्ष्य जप्त्वेदं परं
 हर्षमाप्तवान् । त्रिराचम्य शुचिर्भूत्वा धनुरादाय वीर्यवान् ॥ २९ ॥
 रावणं प्रेक्ष्य हृष्टात्मा युद्धार्थं समुपागतम् । सर्वयत्नेन महता वधे
 तस्य धृतोऽभवत् ॥ ३० ॥ अथ रविवरदन्निरीक्ष्य रामं मुदित-
 मनाः परमं प्रहृष्यमाणः । निशिचरपतिसंक्षयं विदित्वा सुरगण-
 मध्यगतो वचस्त्वरेति ॥ ३१ ॥

इत्यार्षे आदित्यहृदयस्तोत्रं समाप्तम् ।

५. सूर्याष्टकम् (१)

श्रीगणेशाय नमः ॥ सांब उवाच ॥ आदिदेव नमस्तुभ्यं
 प्रसीद मम भास्कर । दिवाकर नमस्तुभ्यं प्रभाकर नमोऽस्तु ते

॥ १ ॥ सप्ताश्वरथमारूढं प्रचण्डं कश्यपात्मजम् । श्वेतपद्मधरं
देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ २ ॥ लोहितं रथमारूढं सर्वलोकपिता-
महम् । महापापहरं देवं तं सूर्यं ० ॥ ३ ॥ त्रैगुण्यं च महाशूरं
ब्रह्मविष्णुमहेश्वरम् । महापापहरं देवं तं ० ॥ ४ ॥ बृंहितं तेजः
पुञ्जं च वायुराकाशमेव च । प्रभुस्त्वं सर्वलोकानां तं सूर्यं ०
॥ ५ ॥ बंधूकपुष्पसंकाशं हारकुंडलभूषितम् । एकचक्रधरं देवं
दं सूर्यं ॥ ६ ॥ तं सूर्यं जगत्कर्तारं महातेजःप्रदीपनम् । महापाप-
हरं देवं तं सूर्यं ॥ ७ ॥ तं सूर्यं जगतां नाथं ज्ञानविज्ञानमोक्षदम् । महापा-
पहरं देवं तं सूर्यं ० ॥ ८ ॥ सूर्याष्टकं पठेन्नित्यं ग्रहपीडा प्रणाशनम् ।
अपुत्रो लभते पुत्रं दरिद्रो धनवान्भवेत् ॥ ९ ॥ आमिषं मधुपानं
च यः करोति रवेदिने । सप्तजन्म भवेद्रोगी जन्मजन्म दरिद्रता
॥ १० ॥ स्त्रीतैलमधुमांसानि यस्त्यजेत्तु रवेदिने । न व्याधि
शोकदारिद्र्यं सूर्यलोकं स गच्छति ॥ ११ ॥

इति शिवप्रोक्तं सूर्याष्टकस्तोत्रं सम्पूर्णम्

६. सूर्याष्टकम् (२)

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रभाते यस्मिन्नभ्युदितसमये कर्मसु नृणां
प्रवर्तते द्वे चेतो गतिरपि च शीतापहरणम् गतो मैत्र्यं पृथ्वीसुर-
कुलपतेर्यश्च तमहं नमामि श्रीसूर्यं तिमिरहरणं शान्तशरणम्
॥ १ ॥ त्रिनेत्रोऽप्यञ्जल्या सुरमुकुटसंघृष्टचरणे बलिं नीत्वा
नित्यं स्तुतिमुदितकालास्तसमये । निधानं यस्यायं कुरुत इति
धाम्नामधिपतिनमामिः ० ॥ २ ॥ मृगाङ्के मूर्तित्वं ह्यमरगण
भर्ताकृतइति नृणां वत्मात्मात्मोक्षिणितविदुषां यश्च यजताम् ।
ऋतुर्लोकानां यो लयभरभवेषुप्रभुरयं नमामिः ॥ ३ ॥ दिशः
खं कालो भूरुदधिरचलं चाक्षुषमिदं विभागो येनायं निखिलमहसा
दीपयति तान् । स्वयं शुद्धं संविन्निरति शयमानन्दमजरं नमामि ०

॥ ४ ॥ वृषात्पञ्चस्वेत्यौढयति दिनमानन्दगमनस्तथा दृद्धिं रात्रेः
प्रकटयति कीटाज्जवगतिः । तुले मेषे यातो रचयति समानं
दिननिशं नमामि० ॥ ५ ॥ वहन्ते यं ह्यश्वो अरुणविनि युक्ताः
प्रमुदितास्त्रयीरूपं साक्षाद्दधति च रथं भुक्तिसदनम् ॥ नजीवानां
यं वै विषयति मनो वागवसरो नमामि० ॥ ६ ॥ तथा ब्रह्मा
नित्यं मुनिजनयुता यस्य पुरतश्चलन्ते नृत्यन्तोऽयुतमुत रसेना-
नुगुणितम् निबध्नन्ती नागा रथमपि च नागायुतबला नमामि०
॥ ७ ॥ प्रभाते ब्रह्माणं शिवतनुभृतं मध्यदिवसे तथा सायं विष्णुं
जगति हितकारी सुखकरम् । सदा तेजोराशिं त्रिविवमथ पापौ-
घशमनं नमामि० ॥ ८ ॥ मतं शास्त्राणां यत्तदनु रघुनाथेन रचितं
शुभं चुराग्रामे तिमिरहरसूर्याष्टकमिदम् । त्रिसंध्यायां नित्यं पठति
मनुजोऽनन्यगतिमांश्चतुर्वर्गप्राप्तौ प्रभवति सदा तस्य विजयम्
॥ ९ ॥ नन्देन्द्रङ्कक्षितावब्दे (१९१९) मार्गमासे शुभे दले ॥
सूर्याष्टकमिदं प्रोक्तं दशम्यां रविवासरे ॥ १० ॥

इति श्रीपण्डितरघुनाथशर्मणा विरचितं श्रीसूर्याष्टकं

संपूर्णम्

७. सूर्यार्यास्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ शुक्रतुण्डच्छवि सवितुश्चन्द्ररुचेः पुंडरी-
कवनबन्धोः मंडलमुदितं वंदे कुंडलमाखंडलाशयाः ॥ १ ॥ यस्यो-
दयास्तसमये सुरमुकुटनिघृष्टचरणकमलोऽपि । कुरुतेऽञ्जलिं त्रि-
नेत्रः स जयति धाम्नां निधिःसूर्यः ॥ २ ॥ उदयाचलतिलकाय
प्रणतोऽस्मि विवस्वते ग्रहेशाय । अंबरचूडामणये दिग्बनिताकर्ण-
पूराय ॥ ३ ॥ जयति जनानंदकरः करनिकरनिरस्ततिमिरसं-
घातः । लोकालोकालोकः कमलारुणमण्डलः सूर्यः ॥ ४ ॥ प्रति-
बोधितकमलवनः कृतघटनश्चक्रवाकमिथुनानाम् । दर्शितसमस्त-
भुवनः परहितनिरतो रविः सदा जयति ॥ ५ ॥ अपनयतु सकलक-

लिकृतमलपटलं सुतप्तकनकामः । अरविदवृन्दविघटनपटुतरकिरणोत्करः सविता ॥ ६ ॥ उदयाद्विचारुचामर हरितहयखुरपरिहृतेणुराग । हरितहय हरितपरिकर गगनांगनदीपक नमस्ते ॥ ७ ॥ उदितवति त्वयि विकसति मुकुली यतिसमस्तमस्तमितबिम्बे । न ह्यन्यस्मिन्दिनकर शकलं कमलायते भुवनम् ॥ ८ ॥ जयति रविरुदयसमये बालातपः कनकसंनिभो यस्य । कुसुमांजलरिव जलधौ तरन्ति रथसप्तयः सप्त ॥ ९ ॥ आर्याः सांबपुरे सप्त आकाशात्पतिता भुवि । यस्य कण्ठे गृहे वापि न स लक्ष्म्या वियुज्यते ॥ १० ॥ आर्याः सप्त सदा यस्तु सप्तम्यां सप्तधा जपेत् । तस्य गेहं च देहं च पद्मा सत्यं न मुञ्चति ॥ ११ ॥ निधिरेष दरिद्राणां रोगिणां परमौषधम् । सिद्धिः सकलकार्याणांगाथेयं संस्मृता रवेः ॥ १२ ॥

इति श्रीयाज्ञवल्क्यकृतं सूर्यार्यास्तोत्रं सम्पूर्णम्

८. सूर्यस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो भगवते आदित्यायाखिलजगतामात्मस्वरूपेण कालस्वरूपेण चतुर्विधभूतनिकायानां ब्रह्मादिस्तंबपर्यंतानामंतर्हृदयेषु बहिरपिच आकाश इव उपाधिनाऽव्यवधीयमानो भगवानेक एव क्षणलवनिमेषावयवोपचितसंवत्सरगणेनापामादानविसर्गाभ्यामिमांलोकयात्रामनुवहति ॥ १ ॥ यदुह वावविवुधर्षभसवितरदस्तपत्यनुसतुनमहरहराम्नाय-विधिनोपतिष्ठमानानामखिलदुरितवृजिनबीजावभर्जनं भगवत समभिधीमहितपनमंडलम् ॥ २ ॥ य इह वाव स्थिरचरनिकराणां निजनिकेतनानां मनइंद्रियासुगणान नात्मनः स्वयमात्मान्तर्यामीप्रचोदयति ॥ ३ ॥ य एवेमं लोकमतिकरालवदनांधकारसंज्ञाजगरग्रहगिलितं संमृतकमिव विचेतनमवलोक्यानुकंपयापरमकारुणिकवीक्षयेवोत्थाप्याहरहरनुसवनं श्रेयसि स्वधर्माख्यात्मावस्थाने प्रवर्तयत्य-

वनिपतिरिव असाधूनां भयमुदीरयन्नटति ॥ ४ ॥ परित आशा
 पालैस्तत्रतत्र कमलकोशञ्जलिभि रुपहृताह्णः ॥ ५ ॥ अथ ह
 भगवंस्तव चरणनलिनयुगलं त्रिभुवनगुरुभिर्वन्दितमहमयात-
 यामयजुः काम उपसरामीति ॥ ६ ॥

इति श्रीभागवतीयद्वादशस्कंधोक्तं सूर्यस्तोत्रम् सम्पूर्णम् ॥८॥

अथ देवीस्तोत्राणि

वालीयुतश्रवणपालीयुगा ललितचूलीविराजिवकुला
केलीगतानुगमरालीकुला मधुरनालीभिरादृतकथा ।
नालीकदृक्कुसुमनालीकपाणिरिह कालीयशासिसहजा
तालीदलाभतनुमाली सदा भवतु काली शुभाय मम सा ॥

१. देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ न मंत्रं नो यंत्रं तदपि च न जाने स्तुतिमहो
न चाह्वानं ध्यानं तदपि च न जाने स्तुतिकथाः । न जाने मुद्रास्ते
तदपि च न जाने विलपनं परं जाने मातस्त्वदनुशरणं क्लेशहरणम्
॥ १ ॥ विधेरज्ञानेन द्रविण विरहेणालसतया विधेयाशक्यत्वा-
त्तव चरणयोर्याच्युतिरभूत् । तदेतत्क्षंतव्यं जननि सकलोद्धारिणि
शिवे कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति ॥ २ ॥ पृथिव्यां
पुत्रास्ते जननि बहवः संति सरलाः परं तेषां मध्ये विरलतरलोऽहं
तव सुतः । मदीयोयं त्यागः समुचितमिदं नो तव शिवे कुपुत्रो
जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति ॥ ३ ॥ जगन्मातर्मतिस्तव
चरण सेवा न रचिताः न वा दत्तं देवि द्रविणमपि भूयस्तव मया ।
तथापि त्वं स्नेहं मयि निरुपमं यत्प्रकुरुषे कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि
कुमाता न भवति ॥ ४ ॥ परित्यक्त्वा देवान्विविधविधसेवा-

कुलतया मया पंचाशीतेरधिकमुपनीते तु वयसि । इदानीं चेन्मात-
स्तव यदि कृपा नापि भविता निरालंबो लंबोदरजननि कं यामि
शरणम् ॥ ५ ॥ श्वपाको जल्पाको भवति मधुपाकोपमगिरा
निरातंको रंको विहरति चिरं कोटिकनकैः । तवापर्णे कर्णे विशति
मनुवर्णे फलमिदं जनः को जानीते जननि जपनीयं जपविधौ ॥ ६ ॥
चिताभस्मालेपो गरलमशनं दिक्पटधरो जटाधारी कंठे भुजगपति-
हारी पशुपतिः । कपाली भूतेशो भजति जगदीशैकपदवीं भवानि
त्वत्पाणिग्रहणपरिपाटीफलमिदम् ॥ ७ ॥ न मोक्षस्याकांक्षा न
च विभववांछापि च न मे न विज्ञानापेक्षा शशिसुखिसुखेच्छापि न
पुनः । अतस्त्वां संयाचे जननि जननं यातु मम वै मृडानी रुद्राणी
शिवशिवभवानीति जपतः ॥ ८ ॥ नाराधितासि विधिना विवि-
धोपचारैः किं रूक्षचितनपरैर्न कृतं वचोभिः । श्यामे त्वमेव
यदि किंचन मय्यनाथे धत्से कृपामुचितमंब परं तवैव ॥ ९ ॥
आपत्सु मग्नः स्मरणं त्वदीयं करोमि दुर्गे करुणार्णवेशि ।
नैतच्छठत्वं मम भावयेथाः क्षुधातृषार्ता जननीं स्मरन्ति ॥ १० ॥
जगदंब विचित्रमत्र किं परिपूर्णा करुणाऽस्ति चेन्मयि । अपराध-
परंपरावृतं नहि माता समुपेक्षते सुतम् ॥ ११ ॥ मत्समः पातकी
नास्ति पापघ्नी त्वत्समा नहि । एवं ज्ञात्वा महादेवि यथा योग्यं
तथा कुरु ॥ १२ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीम-

च्छंकराचार्यविरचितं देव्यपराधक्षमा

पनस्तोत्रं सम्पूर्णम्

२. आनन्दलहरी

श्रीगणेशाय नमः ॥ भवानि स्तोतुं त्वां प्रभवति चतुर्भिर्नवदनैः
प्रजानामीशानस्त्रिपुरमथन् पंचभिरपि । न षड्भूभिः सेनानीर्दशशत-
मुखैरप्यहिपतिस्तदान्येषां केषां कथय कथमस्मिन्नवसरः ॥ १ ॥
घृतक्षीरद्राक्षामधुमधुरिमा कैरपि पदैर्विशिष्यानाख्येयो भवति

रसनामात्रविषयः । तथा ते सौन्दर्यं परमशिवदृढमात्रविषयः
 कथङ्कारं ब्रूमः सकलनिगमागोचरगुणे ॥ २ ॥ मुखेते तांबूलं
 नयनयुगलेकज्जलकला ललाटे काश्मीरं विलसति गले मौक्तिक-
 लता । स्फुरत्कांची शाटी पृथुकटितटे हाटकमयी भजामस्त्वां
 गौरीं नगपतिकिशोरीमविरतम् ॥ ३ ॥ विराजन्मंदारद्रुम-कु-
 सुमहारस्तनतटी नदद्वीणानादश्रवणविलसत्कुंडलगुणा । नताङ्गी
 मातंगी रुचिरगतिभङ्गी भगवती सती शम्भोरंभोरुहचटुलचक्षुवि-
 जयते ॥ ४ ॥ नवीनार्कभ्राजन्मणिकनकभूषापरिकरैर्वृतांगी सारं-
 गीरुचिरनयनांगीकृतशिवा । तडित्पीता पीतांबरललितमंजीरसु-
 भगा ममाऽपर्णा पूर्णा निरवधसुखैरस्तु सुमुखी ॥ ५ ॥ हिमाद्रेः
 संभूता सुललितकरैः पल्लवयुता सुपुष्पा मुक्ताभिर्ध्रुमरकलितः
 चालकभरैः । कृतस्थानुस्थाना कुचफलनता सूक्तिसरसा रुजां
 हंत्री गंत्री विलसति चिदानन्दलतिका ॥ ६ ॥ सपर्णामाकीर्णा
 कतिपयगुणैः सादरमिह श्रयंत्यन्ये वल्लीं मम तु मतिरेवे विलसति ।
 अपर्णैका संख्या जगति सकलैर्यत्परिवृतः पुराणोऽपि स्थाणुः
 फलति किल कैवल्यपदवीम् ॥ ७ ॥ विधात्रीं धर्माणांत्वमसि
 सकलाम्नायजननी त्वमर्थानामूलं धनदनमनीयां ध्रुवमले । त्वमा-
 दिःकामानां जननि कृतकंदर्पविजये सतां भक्तेर्वीजं त्वमसि
 परमब्रह्ममहिषी ॥ ८ ॥ प्रभूता भक्तिस्ते यदपि न ममालोलमन-
 सस्त्वया तु श्रीमत्या सद्यमवलोक्योऽहमधुना । पयोदः पानीयं
 दिशति मधुरं चातकमुखे भृशं शंके कैर्वा विधिभिरनुनीता मम
 मतिः ॥ ९ ॥ कृपापांगालोकं वितर सरसा साधुचरिते न ते
 युक्तोपेक्षा मयि शरणदीक्षामुपगते । न चेदिष्टं दद्यादनुपदमहो
 कल्पलतिकाविशेषः सामान्यैः कथमितरवल्लीपरिकरैः ॥ १० ॥
 महान्तं विश्वासं तव चरणपंके रुहयुगे निधायन्यान्नेवाश्रितमिह
 मया दैवतमुमे । तथाऽपि त्वच्चेतो यदि मयि न जायेत सदयं
 निरालम्बो लम्बोदरजननि कं यामि शरणम् ॥ ११ ॥ अयः

स्पर्शेलग्नं सपदि लभते हेमपदवीं यथा रथ्यापायः शुचि भवति
 गङ्गौघमिलितम् । तथा तत्तत्पापैरतिमलिनमंतर्ममयदि त्वयि
 प्रेम्णा सक्तं कथमिव न जायेत विमलम् ॥ १२ ॥ त्वदन्यस्मादि-
 च्छाविषयफललोभेन नियमस्त्वमर्थानामिच्छाधिकमपि समर्था
 वितरणे । इति प्राहुः प्राञ्चः कमलभवनाद्यास्त्वयि मनस्त्वदासक्तं
 नक्तं दिवमुचितमीशानि कुरुतत् ॥ १३ ॥ स्फुरन्नानारत्नस्फ-
 टिकमयभित्तिप्रतिफलत्वदाकारं चञ्चच्छशधरविलासौघशिखरम्
 मुकुन्दब्रह्मैवप्रभृतिपरिवारं विशयते तवागारं रम्यं त्रिभुवनमहा-
 राजगृहिणि ॥ १४ ॥ निवासः कैलासे विशतमखाद्याः स्तुति-
 कराः कुटुम्बे त्रैलोक्यं कृतकरपुटः सिद्धिनिकरः । महेशः प्राणेशस्त-
 दवनिधरा धीशतनये न ते सौभाग्यस्य क्वचिदपि मनागस्ति
 तुलना ॥ १५ ॥ वृषो वृद्धो यानं विषमशनमाशा निवसनं
 श्मशानं क्रीडाभूर्भुजगनिवहो भूषणविधिः । समग्रासामग्री जगति
 विदितैव स्मररिपोर्यदेतस्यैश्वर्यतव जननि सौभाग्यमहिमा
 ॥ १६ ॥ अशेषब्रह्मांडप्रलयविधिनैसर्गिकमतिः श्मशानेष्व-
 सीनः कृतभसितलेपः पशुपतिः । दधौ कण्ठे हालाहमखिलभूगोल-
 कृपया भवत्याः संगत्या फलमिति च कल्याणिकलये ॥ १७ ॥
 त्वदीयं सौन्दर्यं निरतिशयमालोक्य परया भियैवासीद्गंगा जल-
 मयतनुः शैलतनये । तदेतस्यास्ताम्यद्वदनकमलं वीक्ष्य कृपया
 प्रतिष्ठाभातेने निजशिरसि वासेन गिरिशः ॥ १८ ॥ विसाल...
 श्रीखण्डद्रवमृगपदाकीर्णधुसृण...प्रसूनव्यामिश्रं भगवति तवाभ्यं-
 गसलिलम् । समादाय स्रष्टा चलितपदपांसूत्रिजकरैः समाधत्ते
 सृष्टिं विबुधपुरपंकरुहदृशाम् ॥ १९ ॥ वसन्ते सानन्दे कुसुमितल-
 ताभिः परिवृते स्फुरन्नानापद्मे सरसिकलहंशालिसुभगे । सखीवीभि-
 खेलन्तीं मलयपवनादोलितजलैः स्मरेद्यस्त्वांतस्य ज्वरजनितपीडा-
 स्पसरति ॥ २० ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छं-
 कराचार्यविरचिदानंदलहरी संपूर्णम् ।

३. महालक्ष्म्यष्टकस्तवः

श्रीगणेशाय नमः ॥ इन्द्र उवाच ॥ नमस्तेऽस्तु महामाये
 श्रीपीठे सुरपूजिते । शंखचक्रगदाहस्ते महालक्ष्मि नमोऽस्तु ते
 ॥ १ ॥ नमस्ते गरुडारूढे कोलासुरभयंकरिसर्वपापहरे देवि महा-
 लक्ष्मि ॥ २ ॥ सर्वज्ञे सर्ववरदे सर्वदुष्टभयंकरि सर्वदुःखहरे
 देवि महालक्ष्मि ॥ ३ ॥ सिद्धिबुद्धिप्रदे देवि भुक्तिमुक्तिप्रदा-
 यिनि । मंत्रमूर्ते सदा देवि महालक्ष्मि ॥ ४ ॥ आद्यंतरहिते
 देवि आद्यशक्ति महेश्वरि । योगजे योगसंभूते महालक्ष्मि ॥ ५ ॥
 स्थूलसूक्ष्ममहारौद्रे महाशक्ति महोदरे । महापापहरे देवि महा-
 लक्ष्मि ॥ ६ ॥ पद्मासनस्थिते देवि परब्रह्मस्वरूपिणि । परमेशि
 जगन्मातर्महालक्ष्मि ॥ ७ ॥ श्वेतांबरधरे देवि नानालंकारभू-
 षिते । जगत्स्थिते जगन्मातर्महालक्ष्मि ॥ ८ ॥ महालक्ष्म्यष्टक-
 स्तोत्रं यः पठेद्भुक्तिमान्नरः । सर्वसिद्धिमवाप्नोति राज्यं प्राप्नोति
 सर्वदा ॥ ९ ॥ एककालं पठेन्नित्यं महापापविनाशनम् । द्विकालं
 यः पठेन्नित्यं धनधान्यसमन्वितः ॥ १० ॥ त्रिकालं यः पठेन्नित्यं
 महाशत्रुविनाशनम् । महालक्ष्मीर्भवेन्नित्यं प्रसन्ना वरदा शुभा
 ॥ ११ ॥

इतीन्द्रकृतः श्रीमहालक्ष्म्यष्टकस्तवः संपूर्णः

४. देवकृतलक्ष्मीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ क्षमस्व भगवत्यंब क्षमाशीले परात्परे ।
 शुद्धसत्त्वस्वरूपे च कोपादिपरिवर्जिते ॥ १ ॥ उपमे सर्वसाध्वीनां
 देवीनां देवपूजिते । त्वया विनां जगत्सर्वं मृततुल्यं च निष्फलम्
 ॥ २ ॥ सर्वसम्पत्स्वरूपा त्वं सर्वेषां सर्वरूपिणी । रासेश्वर्य-
 धिदेवी त्वं त्वत्कलाः सर्वयोषितः ॥ ३ ॥ कैलासे पार्वती त्वं च
 क्षीरोदे सिंधुकन्यका । स्वर्गे च स्वर्गलक्ष्मीस्त्वं मर्त्यलक्ष्मीश्च
 भूतले ॥ ४ ॥ वैकुण्ठे च महालक्ष्मीर्देवदेवी सरस्वती । गंगा च

तुलसी त्वं च सावित्री ब्रह्मलोकतः ॥ ५ ॥ कृष्णप्राणाधिदेवी
 त्वंगोलोके राधिका स्वयम् । रासे रासेश्वरी त्वं च वृन्दावनवने
 वने ॥ ६ ॥ कृष्णप्रिया त्वं भांडीरे चंद्रा चंदनकानने ॥ विरजा
 चंपकवने शतशृंगे च सुन्दरी ॥ ७ ॥ पद्मावती पद्मवने
 मालती मालतीवने । कुन्ददन्ती कुन्दवने सुशीला केतकीवने
 ॥ ८ ॥ कदंबमाला त्वं देवी कदंबकाननेऽपि च । राजलक्ष्मी राज-
 गोहे गृहलक्ष्मीगृहे गृहे ॥ ९ ॥ इत्युक्त्वा देवताः सर्वे मुनयो मनव-
 स्तथा । रुरुदुर्नम्रवदनाः शुष्ककंठोष्ठतालुकाः ॥ १० ॥ इति
 लक्ष्मीस्तवं पुण्यं सर्वदेवैः कृतं शुभम् । यः पठेत्प्रातस्तथाय स
 वै सर्वं लभेद्भुवम् ॥ ११ ॥ अभार्यो लभते भार्या विनीतां च
 सुतां सतीम् । सुशीलां सुंदरीं रम्यामतिसुप्रियवादिनीम् ॥ १२ ॥
 पुत्रपौत्रावती शुद्धां कुलजां कोमलां वराम् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं
 वैष्णवं चिरजीवनम् ॥ १३ ॥ परमैश्वर्ययुक्तं च विद्यावंतं यश-
 स्विनम् । भ्रष्टराज्यो लभेद्राज्यं भ्रष्टश्रीर्लभते श्रियम् ॥ १४ ॥
 हतबन्धुर्लभेद्बंधुं धनभ्रष्टो धनं लभेत् । कीर्तिहीनो लभेत्कीर्ति
 प्रतिष्ठां च लभेद्भुवम् ॥ १५ ॥ सर्वमंगलदंस्तोत्रं शोकसंताप-
 नाशनम् । हर्षानन्दकरं शश्वद्धर्ममोक्षसुहृत्प्रदम् ॥ १६ ॥

इति श्रीदेवकृतलक्ष्मीस्तोत्रं संपूर्णम् ।

५. त्रिपुरसुन्दरीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कदंबवनचारिणीं मुनिकदम्बकादंविनीं
 नितंबजितभूधरां सुरनितंबिनीसेविताम् । नवांबुरुहलोचनामभि-
 नवांबुदश्यामलां त्रिलोचनकुटुम्बिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ १ ॥
 कदंबवनवासिनीं कनकवल्लकीधारणीं महार्हमणिहारणीं मुखस-
 मुल्लसद्वारुणीम् । दयाविभवकारिणीं विशदलोचनीं चारिणीं त्रि-
 लोचनकुटुम्बिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ २ ॥ कदंबवनशालया कुच-
 भरोल्लसन्मालया कुचोपमितशैलया गुरुकृपालसद्वेलया । मदा-

रुणकपोलया मधुरगीतवाचालया कयापि घननीलया कवचिता
 वयं लीलया ॥ ३ ॥ कदंबवनमध्यगां, कनकमंडलोपस्थितां षडं-
 बुरुह वासिनीं सततसिद्धसौदामिनीम् । विडंवितजपार्हच विकच-
 चंद्रचूडामणिं त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ ४ ॥ कुचां-
 चितविपंचिकां कुटिलकुंतलालंकृतां कुशेशयनिवासिनीं कुटिल-
 चित्तविद्वेषिणीम् । मदारुणविलोचनां मनसिजारिसंमोहिनीं मतंग-
 मुनिकन्यकां मधुरभाषिणीमाश्रये ॥ ५ ॥ स्मरेत्प्रथमपुष्पिणीं
 रुधिरबिन्दुनीलांबरां गृहीतमधुपात्रिकां मधुविघूर्णनेत्रांचलाम् । घन-
 स्तनभरोन्नतां गलितचूलिकां श्यामलां त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुर-
 सुंदरी माश्रये ॥ ६ ॥ सकुंकुमविलेपनामलकचुंबिकस्तूरिकां समंद
 हसितेक्षणां सशरचाप्रपाशांकुशाम् । अशेषजनमोहिनीमरुणमाल्य-
 भूषांबरां जपाकुसुमभासुरां जपविधौ स्माराम्यंबिकाम् ॥ ७ ॥
 पुरंदरपुरंध्रिकाचिकुरबंधसैरंध्रिकां पितामहपतिव्रतां पटुपटी-
 रचर्चरिताम् ॥ मुकुंदरमणीं मणीलसदलंक्रियाकारिणीं भजामि
 भुवनांबिकां सुरवधूटिकाचेटिकाम् ८ ॥ ८ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्य-

विरचितं त्रिपुरसुंदरीस्तोत्रं संपूर्णम्

६. वाराहीनिग्रहाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवि क्रोडमुखि त्वदंग्रकमलद्वंद्वानुरक्ता-
 त्मने मह्यं द्रुह्यति यो महेश मनसा कायेन वाचा नरः । तस्याशु
 त्वदयोग्रनिष्ठुरहलाघातप्रभूतव्यथापर्यस्यन्मनसो भवंतु वपुषः
 प्राणाः प्रयाणोन्मुखाः ॥ १ ॥ देवित्वत्पदपद्मभक्तिविभवप्रक्षीण-
 दुष्कर्मणि प्रादुर्भूतनृशंसभावमलिनां वृत्तिं विधत्ते मयि । यो देही
 भुवने तदीयहृदयान्निर्गन्तव्यैर्लोहितैः सद्यः पूरयसे कराब्जचषकं
 वांछाफलैर्ममपि ॥ २ ॥ चंडोत्तुंडविदीर्णदुष्टहृदयप्रोद्भिन्नरक्त-
 च्छटाहालापानमदादृहासनिनदाटोपप्रतापोत्कटम् । मातार्मत्प-
 रिपंथिनामपहतैः प्राणैस्त्वदंग्रद्वयंध्यानोद्दामरवैभवोदयव-

शात्संतर्पयामि क्षणात् ॥ ३ ॥ श्यामां तामरसाननांघ्रिनयनां
सोमार्धचूडां जगत्राणव्यग्रहलायुधाग्रमुसलां संत्रासमुद्रावतीम् । ये
त्वां रक्तकपालिनीं हरवरारोहे वराहाननां भावैः संदधते कथं
क्षणमपि प्राणंति तेषां द्विषः ॥ ४ ॥ विश्वाधीश्वर-
वल्लभे विजयसे या त्वं नियंत्र्यात्मिका भूतांता पुरुषायुषावधिकरी
पाकप्रदा कर्मणाम् । त्वां याचे भवतीं किमप्यवितथं को मद्विरोधी
जनस्तस्यायुर्मम वांछितावधि भवेन्मातस्तवैवाज्ञया ॥ ५ ॥ मातः
सम्यगुपासितुं जडमतिस्त्वां नैव शक्नोम्यहं यद्यप्यन्वितदैशिकांघ्रि-
कमलानुक्रोकपात्रस्य मे । जंतुःकश्चनचितयत्यकुशलं यस्तस्य
तद्वैशसं भूयाद्देवि विरोधिनो मम च ते श्रेयः पदासंगिनः ॥ ६ ॥
वाराहि व्यथमानमानसलगत्सौख्यंतदाशार्वालि सीदंतं यमपाकृता-
व्यवसितं प्राप्ताखिलोत्पादितम् । क्रंदद्वन्धुजनैः कलंकितकुलं
कंठव्रणोद्यत्कुर्मिं पश्यामि प्रतिपक्षमाशु पतितं भ्रातं लुठंतं मुहुः
॥ ७ ॥ वाराहि त्वमशेषजंतुषु पुनः प्राणात्मिका स्पंदसे शक्ति
व्याप्तचराचरा खलु यतस्त्वामेतदभ्यर्थवे । त्वत्पादांबुजसङ्गिनी
मम सकृत्पापं चिकिर्षति ये तेषां मा कुरु शंकरप्रियतमे देहान्तरा-
वस्थितम् ॥ ८ ॥

इति श्रीवाराही निग्रहाष्टकं संपूर्णम्

७. वाराह्यनुग्रहाष्टकम्

श्रीगणेशायः नमः ॥ ईश्वर उवाच ॥ मातर्जगद्रचननाटक-
सूत्रधारः सद्रूपमालकलयितुं परमार्थतोयम् । ईशोष्यनीश्वरपद
समुपैति तादृक्कोऽन्यः स्तवं किमिव तावकमादधातु ॥ १ ॥
नामानि किं तु गृणतस्तव लोक तुण्डे नाडंबरं स्पृशतिदंडधरस्य
दंडः । यल्लेशशंबितभवांबुनिधिर्यतो यत्त्वन्नामसंसृतिरियं ननु
न स्तुतिस्ते ॥ २ ॥ त्वच्चितनादरसमुल्लसदप्रमेयानंदोदयात्स-
मुदितः स्फुटरोम हर्षः । मातर्नमामि सुदिनानि सदेत्यमुंत्वामभ्य-
र्थयेऽर्थमिति पूरयताह्यालो ॥ ३ ॥ इन्द्रेन्दुमौलिविधिकेशव-

मौलिरत्नरोचिश्चयोज्ज्वलितपादसरोजयुग्मे । चेतो मतौ मम
 सदा प्रतिबिंबिता त्वं भूया भवानि विदधातु सदोरुहारे ॥ ४ ॥
 लोलोद्धतक्षितितलस्य वराहमूर्तेर्वाराहमूर्तिरखिलार्थकरी त्वमेव ।
 प्रालेयरश्मिसुकलोलसितावतंसा त्वं देवि वाम तनुभागहरा हरस्य
 ॥ ५ ॥ त्वामंब तप्तकनकोज्ज्वलकांतिमंतये चितयंति युवतीत-
 नुमागलांतम् । चक्रायुधत्रिनयांबरपोतवक्त्रां तेषां पदांबुजयुगं
 प्रणमंति देवाः ॥ ६ ॥ त्वत्सेवनस्खलितपापचयस्य मातर्मोक्षो-
 ऽपि यत्र न सतांगणनामुपैति । देवासुरोरगनृपालनमस्यपादस्तत्र
 श्रियः पटुगिरः कियदेवंस्तु ॥ ७ ॥ किं दुष्करं त्वयि मनोवि-
 षयंगतायां किंदुर्लभं त्वयि विधानवर्दाचितायाम् । किं दुष्करं त्वयि
 सकृत्स्मृतिभागतायां किं दुर्जयं त्वयि कृतस्तुतिवापुंसाम् ॥ ८ ॥

इति श्रीवाराहानुग्रहाष्टकं संपूर्णम्

८. ताराष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः । मातर्नीलसरस्वति प्रणमतां सौभाग्य
 संपत्प्रदे प्रत्यालीढपदस्थिते शिवहृदि स्मेराननां भोरुहे । फुल्ले-
 न्दीवरलोचनत्रययुते कर्त्री कपालोत्पले खड्ग चादधती त्वमेव
 शरणं त्वामीश्वरीमाश्रये ॥ १ ॥ वाचामीश्वरि भक्तकल्पलतिके
 सर्वार्थसिद्धिप्रदे गद्यप्राकृतपद्यजातरचना सर्वत्र सिद्धिप्रदे । नीले-
 न्दीवरलोचनत्रययुते कारुण्यवारां निधे सौभाग्यामृतवर्षणेन कृपया
 सिञ्च त्वमस्मादृशम् ॥ २ ॥ शर्वे गर्वसमूहपूरिततनो सर्पादिवेषो-
 ज्ज्वले व्याघ्रत्वक्परिवीतसुन्दरकटिव्याधूतघंटांकिते ॥ सद्यःकृ-
 त्तगलद्रजः परिमिलन्मुंडद्वयीमूर्धजग्रन्थिश्रेणिनृमुण्डदामललितेभी-
 मे भयं नाशय ॥ ३ ॥ मायानंगविकाररूपललनाबिद्वर्धचंद्रात्मिके
 हुंफट्कारमयि त्वमेवशरणं मंत्रात्मिके मादृशः । मूर्तिस्ते जननि
 त्रिधामघटिता स्थूलाऽतिसूक्ष्मापरा वेदानां नहि गोचरा कथम-
 पिप्राप्तां नु तामाश्रये ॥ ४ ॥ त्वत्पाद्गंबुजसेवया सृकृतिनो

गच्छन्ति सायुज्यतां तस्य स्त्री परमेश्वरी त्रिनयनब्रह्मादिसास्या-
त्मनः । संसारांबुधिमज्जने पटुतनून् देवैर्द्रमुख्यान्सुरान्मातस्त्वत्प-
दसेवने हि विमुखो या मन्दधीः सेवते ॥ ५ ॥ मातस्त्वत्पदपंकज-
द्वयरजोमुद्रांककोटीरिणस्ते देवाजयसंगरे विजयिनो निशंकमके
गताः । देवोऽहं भुवने न मे सम इति स्पर्धां वहन्तः परे तत्तुल्यं
नियतं यथाऽसुभिरमी नाशं व्रजन्ति स्वयम् ॥ ६ ॥ त्वन्नामस्मर-
णात्पलायनपरा द्रष्टुं च शक्ता न ते भूतप्रेतपिशाचराक्षसगणा
यक्षाश्च नागाधिपाः । दैत्या दानवपुंगवाश्च खचरा व्याघ्रादिका
जंतवो डाकिन्यः कुपितांतकाश्च मनुजं मातः क्षणं भूतले ॥ ७ ॥
लक्ष्मीः सिद्धगणाश्च पादुकमुखा सिद्धास्तथा वारिणः स्तंभश्चापि
रणांगणे गजघटास्तंभस्तथा मोहनम् । मातस्त्वत्पदसेवया खलु
नृणांसिद्धयन्ति ते ते गुणाः कांतिः कांतमनोभवस्य भवति क्षुद्रो-
ऽपि वाचस्पतिः ॥ ८ ॥ ताराष्टकमिदं रम्यं भक्तिमान्यः पठे-
न्नरः । प्रातर्मध्याह्नकाले च सायाह्ने नियतः शुचिः ॥ ९ ॥
लभते कवितां दिव्यां सर्वशास्त्रार्थविद्भवेत् । लक्ष्मीमनश्चरां
प्राप्त भुक्त्वाभोगान्यथेप्सितान् ॥ १० ॥ कीर्तिं कांतिं च नैरुज्यं
सर्वेषां प्रियतां व्रजेत् । विख्यातिं चापि लोकेषु प्राप्यांते मोक्षमा-
प्नुयात् ॥ ११ ॥

इति नीलतंत्रे ताराष्टकं संपूर्णम्

९. शीतलाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशीतलास्तोत्रस्य महादेव ऋषिः ।
अनुष्टुप् छन्दः । शीतला देवता । लक्ष्मीर्बीजम् । भवानी शक्तिः ।
सर्वविस्फोटकनिवृत्तये जपे विनियोगः । ईश्वर उवाच ॥ वंदेहं
शीतलां दवीं रासभस्थां दिगंबराम् । मार्जनीकलशोपेतां शूर्पालं-
कृतमस्तकाम् ॥ १ ॥ वंदेऽहं शीतलां देवीं सर्वरोग भयापहाम् ।
यामासाद्य निवर्तेत विस्फोटकभयं महत् ॥ २ ॥ शीतले शीतले
चेति यो ब्रूयाद्वाहपीडितः । विस्फोटकभयं घोरं क्षिप्रं तस्य प्रण-

श्यति ॥ ३ ॥ यस्त्वामुदकमध्ये तु धृत्वा पूजयते नरः । विस्फोट-
कभयं घोरं गृहे तस्य न जायते ॥ ४ ॥ शीतले ज्वरदग्धस्य
पूतिगन्धभृतस्य च । प्रणष्टचक्षुषः पुंसस्त्वामाहुर्जीवनौषधम्
॥ ५ ॥ शीतले तनुजान् रोगान्नृणां हरसि दुस्त्यजान् । विस्फोट-
कविजीर्णानां त्वमैकाऽभृतवर्षिणी ॥ ६ ॥ गलगंडग्रहा रोगा
ये यान्ये दारुणा नृणाम् । त्वदनुध्यानमात्रेण शीतले यांति संक्षयम्
॥ ७ ॥ न मन्त्रो नौषधं तस्य पापरोगस्य विद्यते । त्वामेकां शीतले
धात्रीं नान्यां पश्यामि देवताम् ॥ ८ ॥ मृणालतंतुसदृशीं नाभिह-
न्मध्यसंस्थिताम् ॥ यस्त्वां सञ्चिन्तयेद्देवि तस्य मृत्युर्न जायते
॥ ९ ॥ अष्टकं शीतलादेव्या यो नरः प्रपठेत्सदा । विस्फोटकभयं
घोरं गृहे तस्य न जायते ॥ १० ॥ श्रोतव्यं पठितव्यं च श्रद्धाभक्ति-
समन्वितैः । उपसर्गविनाशाय परं स्वस्त्ययनं महत् ॥ ११ ॥
शीतले त्वं जगन्माता शीतले त्वं जगत्पिता । शीतले त्वं जगद्धात्री
शीतलायै नमो नमः ॥ १२ ॥ रासभो गर्दभश्चैव खरो वैसा-
खनन्दनः । शीतलावाहनश्चैव दूर्वाकिन्दनिकृत्तनः ॥ १३ ॥ एता-
नि खरनामानि शीतलाग्रे तु यः पठेत् । तस्य गेहे-शिशूनां च शीत-
लारुद्धः न जायते ॥ १४ ॥ शीतलाष्टकमेवेदं न देयं यस्य कस्य-
चित् । दातव्यं च सदा तस्मै श्रद्धाभक्तियुताय वै ॥ १५ ॥

इति श्रीस्कंदपुराणे शीतलाष्टक-

स्तोत्रं संपूर्णम् ।

१०. अन्नपूर्णास्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नित्यानन्दकरी वराभयकरी सौन्दर्यरत्ना-
करी निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्षमाहेश्वरी । प्रलेयाचल-
वंशपावनकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि कृपावलंबनकरी
मातान्नपूर्णेस्वरी ॥ १ ॥ नानारत्नविचित्रभूषणकरी हेमांबरा-
डंबरी मुक्ताहारविलम्बमानविलसद्वक्षोजकुंभांतरी । काश्मीरा-
गुरुवासिता रुचिकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि ॥ २ ॥

योगानन्दकरी रिपुक्षयकरी धर्मार्थनिष्ठाकरी । चन्द्रार्कानल-
भासमानलहरी त्रैलोक्यरक्षाकरी । सर्वेश्वर्यसमस्तवाञ्छितकरी
काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि० ॥ ३ ॥ कैलासाचलकंदरालय-
करी गौरी उमा शङ्करकरी कौमारी निगमार्थगोचरकरी ॐ कार-
बीजाक्षरी । मोक्षद्वारकपाटपाटनकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां
देहि० ॥ ४ ॥ दृश्या दृश्यप्रभूतवाहनकरी ब्रह्मांडभांडोदरी लीला
नाटकसूत्रभेदनकरीविज्ञानदीपाङ्कुरी । श्रीविश्वेश्वरः प्रसादन-
करी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि० ॥ ५ ॥ उर्वी सर्वजनेश्वरी
भगवती मातान्नपूर्णेश्वरी वेणीनीलसमानकुन्तलहरीनित्यान्न-
दानेश्वरी । सर्वानन्दकरी दशा शुभकरी काशीपुराधीश्वरी
भिक्षां देहि० ॥ ६ ॥ आदि-क्षांतसमस्तवर्णनकरी शंभो स्त्रिभा-
वाकरी काश्मीरी त्रिलालेश्वरी त्रिलहरी नित्याङ्कुरी शर्वरी ।
कामाकाङ्क्षकरी जनोदयकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि० ॥
॥ ७ ॥ देवी सर्वविचित्ररत्नरचिता दाक्षायणी सुन्दरी वामा
स्वादुपयोधरप्रियकरी सौभाग्यमाहेश्वरी । भक्ताभीष्टकरी दशा-
शुभहरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि० ॥ ८ ॥ चन्द्रार्कानल-
कोटिकोटिसदृशा चन्द्रांशुबिम्बाधरी चन्द्रार्कग्निसमानकुन्तल-
धरीचन्द्रार्कवर्णेश्वरी । मालापुस्तकपाशसाङ्कुशधरी काशीपुरा-
धीश्वरी भिक्षां देहि० ॥ ९ ॥ क्षत्रत्राणकरी महाऽभयकरी माता
कृपासागरी साक्षान्मोक्षकरी सदा शिवकरी विश्वेश्वरश्रीधरी ।
दक्षाक्रन्दकरी निरामयकरी काशीपुराधीश्वरी भिक्षां देहि०
॥ १० ॥ अन्नपूर्ण सदापूर्ण शंकरप्राणबल्लभे । ज्ञानवैराग्य
सिद्धयर्थं भिक्षां देहि च पार्वति ॥ ११ ॥ माता च पार्वती देवी
पिता देवो महेश्वरः । बांधवाः शिवभक्ताश्च स्वदेशो भुवनत्रयम्
॥ १२ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितमन्त्रपूर्णा-
ष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ।

११. राधाकवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ पार्वत्युवाच ॥ कैलासवासिन् भगवन्
 भक्तानुग्रहकारक । राधिकाकवचंपुण्यं कथयस्व मम
 प्रभो ॥ १ ॥ यद्यति करुणा नाथ त्राहि मां दुःखतो भयात् ।
 त्वमेव शरणं नाथ शूलपाणे पिनाकधृक् ॥ २ ॥ शिव उवाच ॥
 शृणुष्व गिरिजे तुभ्यं कवचं पूर्वसूचितम् ॥ सर्वरक्षाकरंपुण्यं
 सर्वहत्याहरं परम् ॥ ३ ॥ हरिभक्तिप्रदं साक्षाद्भुक्तिमुक्ति-
 प्रसाधनम् । त्रैलोक्याकर्षणं देविहरिसान्निध्यकारकम् ॥ ४ ॥
 सर्वत्र जयदं देवि सर्वशत्रुभयावहम् ॥ सर्वेशां चैव भूतानां मनोवृ-
 त्तिहरं परम् ॥ ५ ॥ चतुर्धा मुक्तिजनकं सदानन्दकरं परम् ।
 राजसूयाश्वमेधानां यज्ञानां फलदायकम् ॥ ६ ॥ इदं कवचम-
 ज्ञात्वा राधामंत्रं च यो जपेत् । स नाम्नोति फलं तस्य विघ्नास्तस्य
 पदे पदे ॥ ७ ॥ ऋषिरस्य महादेवोऽनुष्टुप्छंदश्चकीर्तितम् ।
 राधास्य देवता प्रोक्ता रां बीजं कीलकं स्मृतम् ॥ ८ ॥ धर्मार्थका-
 ममोक्षेषु विनियोगः प्रकीर्तितः । श्रीराधा मे शिरः पातु ललाटं
 राधिका तथा ॥ ९ ॥ श्रीमती नेत्रयुगलं कर्णौ गोपेन्द्रनंदिनी ।
 हरिप्रिया नासिकां च भ्रूयुगं शशिशोभना ॥ १० ॥ ओष्ठं
 पातु कृपादेवी अधरं गोपिका तथा । वृषभानुसुता दन्तांश्चिबुकं
 गोपनंदिनी ॥ ११ ॥ चंद्रावली पातुगण्डं जिह्वा कृष्णप्रिया
 तथा । कण्ठं पातु हरिप्राणा हृदयं विजया तथा ॥ १२ ॥ बाहू
 द्वौ चंद्रवदना उदरं सुबलस्वसा । कोटियोगान्विता पातु पादौ
 सौभद्रिका तथा ॥ १३ ॥ नखांश्चंद्रमुखी पातु गुल्फौ
 गोपालवल्लभा । नखान् विधुमुखी देवी गोपी पादतलं तथा
 ॥ १४ ॥ शुभप्रदा पातु पृष्ठं कुक्षौ श्रीकांतवल्लभा । जानुदेशं
 जया पातु हरिणी पातु सर्वतः ॥ १५ ॥ वाक्यं वाणी सदा पातु
 धनागारं धनेश्वरी । पूर्वा दिशं कृष्णरता कृष्णप्राणां च पश्चिमां
 ॥ १६ ॥ उत्तरां हरिता पातु दक्षिणां वृषभानुजा । चंद्रावली

नैशमेव दिवा क्ष्वेडितमेखला ॥ १७ ॥ सौभाग्यदा मध्यदिने
 सायाह्ने कामरूपिणी । रौद्री प्रातःपातु मां हि गोपिनी रजनी-
 क्षये ॥ १८ ॥ हेतुदा संगवे पातु केतुमाला दिवार्धके । शेषाऽपरा-
 ह्णसमये शमिता सर्वसंधिषु ॥ १९ ॥ योगिनी भोगसमये रतौ
 रतिप्रदा सदा । कामेशी कौतुके नित्यं योगे रत्नावली मम
 ॥ २० ॥ सर्वदा सर्वकार्येषु राधिका कृष्णमानसा । इत्येतत्क-
 थितं देवि कवचं परमाद्भुतम् ॥ २१ ॥ सर्वरक्षाकरं नाम
 महारक्षाकरं परम् । प्रातर्मध्याह्नसमये सायाह्ने प्रपठेद्यदि ॥ २२ ॥
 सर्वार्थसिद्धिस्तस्य स्याद्यद्यन्मनसि वर्तते । राजद्वारे सभायां च
 संग्रामे शत्रुसंकटे ॥ २३ ॥ प्राणार्थनाशसमये यः पठेत्प्रयतो नरः ।
 तस्य सिद्धिर्भवेद्देवि न भयं विद्यते क्वचित् ॥ २४ ॥ आराधिता
 राधिका च तेन सत्यं न संशयः । गंगास्नानाद्वरेर्नमिग्रहणाद्यत्फलं
 लभेत् ॥ २५ ॥ तत्फलं तस्य भवति यः पठेत्प्रयतः शुचिः ।
 हरिद्रारोचनाचन्द्रमण्डितं हरिचन्दनम् ॥ २६ ॥ कृत्वा लिखित्वा
 भूर्जे च धारयेन्मस्तके भुजे । कंठे वा देवदेवेशि स हरिर्नात्र
 संशयः ॥ २७ ॥ कवचस्य प्रसादेन ब्रह्मा सृष्टिं स्थितिं हरिः ।
 संहारं नियतं चाहं करोमि कुरुते तथा ॥ २८ ॥ वैष्णवाय
 विशुद्धाय विरागगुणशालिने । दद्यात्कवचमव्यग्रमन्यथा नाश
 माप्नुयात् ॥ २९ ॥

इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे

राधाकवचं समाप्तम् ॥

१२. भगवत्यष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नमोऽस्तु ते सरस्वति त्रिशूलचक्रधारिणि
 सिताम्बरावृते शुभे मृगेन्द्रपीठसंस्थिते । सुवर्णबंधुराधरे सुझल्ल-
 रीशिरोरुहे सुवर्णपद्मभूषिते नमोऽस्तु ते महेश्वरि ॥ १ ॥ पिता-
 महादिभिर्नुते स्वकांतिलुप्तचंद्रभे सरत्नमालयावृते भवाब्धिक-
 ष्टहारिणि । तमालहस्तमंडिते तमालभालशोभिते गिरामगोचरे

हले नमोस्तु० ॥ २ ॥ स्वभक्तवत्सलेऽनघे सदाऽपवर्गभोगदे दरिद्र-
दुःख हारिणि त्रिलोकशंकरीश्वरि । भवानि भीम अंबिके प्रचण्ड
तेजउज्ज्वले भुजाकलापमण्डिते नमोस्तु० ॥ ३ ॥ प्रपन्नभीति-
नायिके प्रसूनमाल्यकंधरे धियस्तमोनिवारिके विशुद्धबुद्धिकारिके ।
सुरार्चितांघ्रिपंकजे प्रचंडविक्रमेऽक्षरे विशालपद्मलोचने नमोस्तु०
॥ ४ ॥ हतस्त्वया स दैत्यधूम्रलोचनो यदारणे तदा प्रसूनवृष्टय
स्त्रिविष्टपे सुरैः कृताः । निरीक्ष्य तत्र ते प्रभामलज्जत प्रभाकर
स्त्वये दयाकरे ध्रुवे नमोस्तु० ॥ ५ ॥ ननाद केसरी यदा चचाल
मेदिनी तदा जगाम दैत्यनायकः स्वसेनया द्रुतं भिया । सकोपकं-
पदच्छदे सचण्डमुण्डघातिके मृगेन्द्रनादनादिते नमोस्तु० ॥ ६ ॥
कुचन्दनार्चितालके सितोष्णवारणाधरे सर्वकरानने वरे निशुम्भ-
शुम्भभर्दिके । प्रसीदचण्डिके अजे समस्त दोषघातिके शुभे मति-
प्रदेऽचले नमोस्तु० ॥ ७ ॥ त्वमेव विश्वधारिणी त्वमेव सर्व-
हारिणी न गम्यसेऽजितात्मभिः दिवौकसां हिते रता करोति
दैत्यनाशनं शताक्षि रक्तदंतिके नमोस्तु० ॥ ८ ॥ पठन्ति ये
समाहिता इमं स्तवं सदा नरा अनन्यभक्तिसंयुता अहर्मुखेऽनुवा-
सरम् । भवन्ति ते तु पंडिताः सुपुत्रधान्यसंयुताः कलत्रभूतिसंयुता
व्रजन्ति चामृतं सुखम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमद्रामदासपूज्यपादशिष्यश्रीमद्वंसदास-

शिष्येणामरदासाख्यकविना विरचितं

भगवत्यष्टकं समाप्तम् ॥

१३. संकटानामष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नारद उवाच ॥ जैगीषव्य मुनि श्रेष्ठ
सर्वज्ञ सुखदायक । आख्यानानि सुपुण्यानि श्रुतानि त्वत्प्रसादतः
॥ १ ॥ न तृप्तिमधिगच्छामि तव वागमृतेन च । वदस्वैकं
महाभाग संकटाख्यानमुत्तमम् ॥ २ ॥ इति तस्य वचः श्रुत्वा
जैगीषव्योऽब्रवीत्ततः ॥ संकटनाशनं स्तोत्रं शृणु देवर्षिसत्तम
॥ ३ ॥ द्वापरे तु पुरा वृत्ते अष्टराज्यो युधिष्ठिरः । आतृभिः

सहितो राज्यनिर्वेदं परमं गतः ॥ ४ ॥ तदानीं तु ततः काशीं
 पुरीं यातो महामुनिः मार्कण्डेय इति ख्यातः सह शिष्यैर्महायशाः
 ॥ ५ ॥ तं दृष्ट्वा स समुत्थाय प्रणिपत्य सुपुजितः । किमर्थं म्लान
 वदन एतत्त्वं मां निवेदय ॥ ६ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ संकष्टं मे
 महत्प्राप्तमेतादृग्वदनं ततः । एतन्निवारणोपायं किञ्चिद्ब्रूहि मुने
 मम ॥ ७ ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ आनन्दकानने देवी संकटा नाम
 विश्रुता । वीरेश्वरोत्तरे भागे पूर्वं चंद्रेश्वरस्य च ॥ ८ ॥ नामा-
 ष्टकं शृणु तस्याः सर्वसिद्धिकरं नृणाम् ॥ संकटा प्रथमं नाम
 द्वितीयं विजया तथा ॥ ९ ॥ तृतीयं कामदा प्रोक्तं चतुर्थं दुःख-
 हारिणी । शर्वाणी पंचमं नाम षष्ठं कात्यायनी तथा ॥ १० ॥
 सप्तमं भीमनयना सर्वरोगहराऽष्टमम् । नामाष्टकमिदं पुण्य
 त्रिसंध्यं श्रद्धयान्वितः ॥ ११ ॥ यः पठेत्पाठयेद्वापि नरो मुच्येत
 संकटात् । इत्युक्त्वा तु द्विजश्रेष्ठमृषिर्वारिणसीं ययौ ॥ १२ ॥
 इति तस्य वचः श्रुत्वा नारदो हर्षनिर्भरः । ततः संपूजितां देवीं
 वीरेश्वरसमन्विताम् ॥ १३ ॥ भुजैस्तु दशभिर्युक्तां लोचन-
 त्रयभूषिताम् । मालाकमंडलुयुतां पद्मशंखगदायुताम् ॥ १४ ॥
 त्रिशूलडमरुधरां खड्गचर्मविभूषिताम् । वरदामयहस्तां तां प्रणम्य
 विधिनन्दनः ॥ १५ ॥ वारत्रयं गृहीत्वा तु ततो विष्णुपुरं ययौ ।
 एतत्स्तोत्रस्य पठनं पुत्रपौत्रविवर्धनम् ॥ १६ ॥ संकष्टनाशनं
 चैव त्रिषु लोकेषु विश्रुतम् ॥ गोपनीयं प्रयत्नेन महाबद्ध्याप्रसूति-
 कृत् ॥ १७ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे संकटानामाष्टकं संपूर्णम्

१४. लक्ष्मीलहरिः

श्रीगणेशाय नमः । समुन्मीलनीलांबुजनिकरनीराजितरुचा-
 मपांगानां भङ्गैरमृतलहरीश्रेणिमसृणैः । ह्रियाहीनं दीनं भृशमु-
 दरलीनं करुणया हरिष्यामा सा मामवतु जडसामाजिकमपि
 ॥ १ ॥ समुन्मीलत्वंतः करुणकरुणोद्गारचतुरः करिप्राणत्राण-
 प्रणयिनि दृगन्तस्तवमयि । यमासाद्योन्माद्यद्द्विपनियुतगंडस्थल-

गलन्मदक्लिन्नद्वारो भवति सुखसारो नरपतिः ॥ २ ॥ उरस्यस्य
 भ्रश्यत्कबरभरनिर्यत्सुमनसः पतन्ति स्वर्वालाः स्मरशरपराधीन-
 मनसः । सुरास्तं गायन्ति स्फुरिततनुगंगाधरमुखास्तवायं दृक्षातो
 यदुपरि कृपातो विलसति ॥ ३ ॥ समीपे सगीतस्वरमधुरभंगी
 मृगदृशां विदूरे दानांधद्विरदकलभोद्दामनिनदः । बहिर्द्वारे तेषां
 भवति ह्यहेषाकलकलो दृगेषा ते येषामुपरि कमले देवि सदया
 ॥ ४ ॥ अगण्यैरिन्द्राद्यैरपि परमपुण्यैः परिचितो जगज्जन्मस्थान-
 प्रलय रचनशिल्पनिपुणः । उदंचत्पीयूषांबुधिलहरिलीलामनुहरन्न-
 पांगस्तेऽमन्दं मम कलुषवृन्दं दलयतु ॥ ५ ॥ नमन्मौलिश्रेणित्रि-
 पुरपरिपंथिप्रतिलसत्कपर्दव्यावृत्तिस्फुरितफणिफूत्कारचकितः ।
 लसत्फुल्लांभोजम्रदिमहरणः कोऽपि चरणाश्चिरं चेतश्चारी मम
 भवतु वारीशदुहितुः ॥ ६ ॥ प्रवालानां दीक्षागुरुरपि च लाक्षा-
 रुणरुचां नियन्त्री बन्धूकद्युतिनिकरबन्धूकृतिपटुः । नृणामंतर्ध्वान्तं
 निविडमपहर्तुं तव किल प्रभातश्रीरेषा चरणरुचिवेषा विजयते
 ॥ ७ ॥ प्रभातप्रोन्मीलत्कमलवनसंचारसमये शिखाः किंजल्कानां
 विदधति रुजं यत्र मृदुलः । तदेतन्मातस्ते चरणमरुणश्लाघ्यकरुणं
 कठोरा मद्वाणी कथमियमिदानीं प्रविशतु ॥ ८ ॥ स्मितज्यो-
 त्सनामज्जद्विजमणिमयूखामृत-झरनिषिञ्चन्तीं विश्वं तव विमल-
 मूर्ति स्मरति यः । अमंदं स्यंदन्ते वदनकमलादस्य कृतिनो विविक्तौ
 वैकल्पाः सततमधिकल्पा नवगिरः ॥ ९ ॥ करौ मायाबीजौ
 हिमकरकलाक्रांतशिरसौ विधायोर्ध्वं बिंदुं स्फुरितमिति बीजं
 जलधिजे । जपेद्यः स्वच्छन्द स हि पुनरमंदं गजघटामदभ्रास्यद्
 भृंगैर्मुखरयति वेश्मानि विदुषाम् ॥ १० ॥ स्मरते नामं नामं
 त्रिजगदभिरामं तव पदं प्रपेदे सिद्धिं यां कथमिव नरस्तां कथयतु
 यया पातंपातं पदकमलयोः पर्वतचरो हरो हा रोषाद्रामिनुनयति
 शैलेंद्रतनयाम् ॥ ११ ॥ हरंतो निःशंकंहिम करकलानां रुचिरतां
 किरंतः स्वच्छंदं किरणमयपीयूषनिकरम् । विलुपंतु प्रौढा हरिहृदय

हाराःप्रियतमा ममांतस्संतापं तव चरणशोणांबुजनखा ॥ १२ ॥
मिषान्माणिक्यनानां विगलितनिमेषं निमिषताममन्दं सौंदर्यं तव
चरणयोरंबुधिसुते । पदालंकाराणां जयति कलनिककाणनपटुरुदं
चक्षुद्दामः स्तुतिवचनलीलाकलकलः ॥ १३ ॥ मणिज्योत्स्ना-
जालैर्निजतनुरुचः मांसलतया जटालं ते जंघायुगलमघभङ्गाय
भवतु । भ्रमन्ती यन्मध्ये दरदलितशोणांबुजरुचां दृशां माला
नीराजनमिव विधत्ते मुररिपोः ॥ १४ ॥ हरद्गर्वं सर्वं करिपति-
कराणां मृदुतया भृशं भाभिर्दभं कनकमयरंभावनिरुहाम् । लस-
ज्जानुज्योत्स्नातरणिपरिणद्धं जलनिधे तवारुद्धं नः श्वथयतु
भवोरुज्वरभयम् ॥ १५ ॥ कलक्वाणां कांचीं मणिगणजटालाम-
धिवहन्वसानः कौसुभं वसनमसनं कौस्तुभरुचाम् । मुनिव्रातैः
प्राप्तः शुचिवचनजातैरतिनुतं नितंबस्ते बिंबं हसति नवमं बांबर-
मणेः ॥ १६ ॥ जगन्मिथ्याभूतं मम निगदतां वेदवचसामभिप्रायो
नाद्यावधि हृदयमध्याविशदयम् । इदानीं विश्वेषां जनकमुदरं ते
विमृशतो विसन्देहं चेतोऽजनि गरुडकेतोः प्रियतमे ॥ १७ ॥ अन-
ल्पैर्वादीन्द्रैरगणितमहायुक्तिनिवहैर्निरस्ता विस्तारं क्वचिदकल-
यन्ती तनुमपि । असत्ख्यातिव्याख्यादिकचतुरिमाख्यातमहिमा-व-
लग्ने लग्नेयं सुगतमतसिद्धान्तसरणिः ॥ १८ ॥ निदानं शृङ्गार-
प्रकरमकरंदस्य कमले महानेवालंबो हरिनयनरोलंबवरयोः ।
निधानं शोभानां निधनमनुतापस्य जगतो जवेनाभीतिं मे दिशतु
तव नाभीसरसिजम् ॥ १९ ॥ गभीरामुद्वेलां प्रथमरसकल्लोल-
मिलितां विगाढुं ते नामीविमलसरसीं गौर्मम मनाक् । पदं धाव-
न्न्यस्यत्यहह विनिमग्नैव सहसा नहि क्षेमं सूते गुरुमहिमसूतेष्व-
विनयः ॥ २० ॥ कुचौ ते दुग्धांभोनिधिकुलशिखामंडनमणेर्हरेते
सौभाग्य यदि पुरगिरेश्चित्रमिह किम् । त्रिलोकीलावण्याह-
रणनवलीलानिपुणयोर्ययोर्दत्ते भूयः करमखिलनाथो मधुरिपुः

॥ २१ ॥ हरक्रोधत्रस्यन्मदननवदुर्गद्वयतुलां दधत्कोकद्वंद्वद्युति-
दमनदीक्षाधिगुरुताम् ॥ तवैतद्वक्षोजद्वितयमरविदाक्षमहिले मम
स्वातंध्वातं किमपि च नितातं गमयतु ॥ २२ ॥ अनेकब्रह्मांड-
स्थितिनियमलीलाविलसिते दयापीयूषांभोनिधिसहजसंवासभवने।
विधोश्चित्तायामे हृदयकमले ते तु कमले मनाडमन्निस्तारस्मृति-
रपि च कोणे निवसतु ॥ २३ ॥ मृणालीनां लीलाः सहजलव-
णिम्नां लघयतां चतुर्णां सौभाग्यं तव जननि दोष्णां वदतु कः
लुठंति स्वच्छंदं मरकतशिलामांसलरुचः श्रुतीनां स्पर्धा ये दधत
इव कंठे मधुरिपोः ॥ २४ ॥ अलभ्यं सौरभ्यं कविकुलनमस्या
रुचिरता तथापि त्वद्वस्ते निवसदरविदं विकसितम् । कलापे
काव्यानां प्रकृतिकमनीयस्तुतिविधौगुणोत्कर्षाधानं प्रथित-
मुपमानं समजनि ॥ २५ ॥ अनल्पं जल्पंतु प्रतिहंतधियः पल्लव-
तुलां रसज्ञामज्ञानां क इव कमले मंथरयतु । तपन्तु श्रीभिक्षावि-
तरणवशीभूतजगतां कराणां सौभाग्यं तव तुलियितुं तुंगरसनाः
॥ २६ ॥ समाहारः श्रीणां विरचितविहारो हरिदृशां परीहारो
भक्तप्रभवभवसंतापसरणेः । प्रहारः सर्वासामपि च विपदां विष्णु-
दयिते ममोद्धारोपायं तव सपदि हारो विमृशतु ॥ २७ ॥ अलंकु-
र्वाणानां मणिगणघृणीनां लवणिमा यदीयाभिर्भाभिर्भजति महि-
मानं लघुरपि । सुपर्वश्रेणीनां जनितपरसौभाग्यविभवास्तवांगुल्य-
स्ता मे ददतु हरिवामेऽभिलषितम् ॥ २८ ॥ तपस्तेपे तीव्रं
किमपि परितप्य प्रतिदिनं तव ग्रीवालक्ष्मीलवपरिचयादाप्तवि-
भवम् । हरिः कंबुं चुंबत्यथ वहति पाणौ किमधिक वदामस्तत्रायं
प्रणयवशतोऽस्यै स्पृहयति ॥ २९ ॥ अभेदप्रत्यूहः सकलहरिदुल्ला-
सनविधिविलीनो लोकानां स हि नयनतापोऽपि कमले । तवास्मि
न्पीयूषं किरति वदनेरम्यवदने कुतो हेतोश्चेतो विधुरयमुदेति
स्म जलधेः ॥ ३० ॥ मुखाम्भोजे मंदस्मितमधुरकांत्या विकसतां
द्विजानां ते हीरावलिबिहितनीराजनरुचाम् । इयं ज्योत्स्ना कापि
स्रवदमृतसंदोहसरसा ममोद्यद्धारिद्रव्यज्वरतरुणतापं तिरयतु ॥

॥ ३१ ॥ कुलैः कस्तूरीणां भृशमनिशमाशास्यसपि च प्रभातप्रो-
 न्मीलन्नलिननिवहैरश्रुतचरम् । वहन्तः सौरभ्यं मृदुगतिविलासा
 मम शिलं तव श्वासा नासापुटविहितवासाविदधताम् ॥ ३२ ॥
 कपोले ते दोलायितललितलोलालकवृते विमुक्ताद्धस्मिल्लादसति
 मुक्ता वलिरियम् । स्वकीयानां बंदीकृतमसहमानैरिव बलान्निब-
 द्ध्योर्ध्वकृष्ठातिमिरनिकुरंबैर्विधुकला ॥ ३३ ॥ प्रसादो यस्यायं
 नमदमितगीर्वाणमुकुटप्रसर्पज्ज्योत्स्नाभिश्चरणतलपीठार्चितविधः
 दृगंभोजं तत्ते गतिहसितमत्तेभगमने बने लीनैर्दीनैः कथय कथमी-
 यादिह तुलाम् ॥ ३४ ॥ दुरापा दुर्वृत्तैर्दुरितदमने दारणभरा
 दयार्द्रा दीनानामुपरि दलदिन्दीवरनिभा । दहंती दारिद्र्यद्रुम-
 कुलमुदारद्रविणदा त्वदीया दृष्टिर्मे जननि दुरदृष्टं दलयतु ॥ ३५ ॥
 तव श्रोते फुल्लोत्पलसकलसौभाग्यजयिनी सदैव श्रीनारायणगुण-
 गणौघप्रणयिनी रवेर्दीनां लीनामनिशमवधानातिशयिनी । ममा-
 प्येतां वाचंजलधितनये गोचरयताम् ॥ ३६ ॥ प्रभाजालैः प्राभा-
 तिकदिनकराभापनयनं तवेदं खेदं मे विघटयतु ताटक्युगलम् ।
 महिम्ना यस्यायं प्रलयसमयेऽपि ऋतुभुजां जगत्पायं पायं स्वपिति
 निरपायं तव पतिः ॥ ३७ ॥ निवासो मुक्तानां निबिडतरनी-
 लांबुदनिभस्तवायं धम्मिल्लो विमलयतु मल्लोचनयुगम् । भृशं
 यस्मिन्कालागुरुबहुलसौरभ्यनिवहैः पतंतिश्रीभिक्षार्थिनइवमदां-
 धामधुलिहः ॥ ३८ ॥ विलग्नौ ते पार्श्वद्वयपरिसरे मत्तकरिणौ
 करोन्नीतैरंचन्मणिकलशमुग्धास्यगलितैः । निषिचंतौ मुक्तामणि-
 गणचयैस्त्वां जनकणैर्ममस्यामो दामोदरगृहिणि दारिद्र्य दलिताः
 ॥ ३९ ॥ अये मातर्लक्ष्मि त्वदरुणपदांभोजनिकटे लुठंतं बालं माम-
 विरलगलद्वाष्पजटिलम् । सुधा सेकस्निग्धैरतिमसृणमुग्धैः करतलैः
 स्पृशंती मारोदीरिति वद समाश्वास्यसि कदा ॥ ४० ॥ रमे पद्मे
 लक्ष्मि प्रणजनतनकल्पद्रुमलते सुधांभोधेः पुत्रित्रिदशनिकरोपा-

स्तचरणे । परे नित्यं मातर्गुणमयि परब्रह्म महिले जगन्नाथस्या-
कर्णय मृदुलवर्णावलिमिमाम् ॥ ४१ ॥

इति पंडितराजश्रीजगन्नाथविरचिता लक्ष्मीलहरिः समाप्ता

१५. अम्बाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ चेटो भवन्निखिलखेटिकदंबतरुवाटीषु
नाकिपटलीकोटीरचारुतरकोटीमणीकिरणीकोटी करंबितपदा ।
पाटीरगंधकुचशाटी कवित्वपरिपाटीमगाधिपसुता घोटीकुलाद-
धिक धाटीमुदारमुखवीटीरसेन तनुताम् ॥ १ ॥ कूलातिगामि-
भयतूलावलिज्वलनकीला निजस्तुतिविधाकोलाहलक्षपितकाला-
मरी कुशलकीलालपोषणनभा ? स्थूला कुचे जलदनीला
कचे कलितलीला कदम्बविपिने शूलायुधप्रणतिशीला विभातु
हृदि शैलाधिराजतनया ॥ २ ॥ यत्राशयो लगति तत्रागजा
वसतु कुत्रापि निस्तुलशुका सुत्रामकालमुखसत्राशनप्रकरसुत्राण-
कारिचरणा । छत्रानिलातिरयपत्राभिरामगुणमित्रामरीसमवधूः
कुत्रासहन्मणिविचित्राकृतिःस्फुरितपुत्रादिदाननिपुणा ॥ ३ ॥
द्वैपायन प्रभुतिशापायुधत्रिदिवसोपानधूलिचरणा पापापहस्व-
मनुजापानुलीन-जनतापापनोद-निपुणा । नीपाल यासुरभिधू-
पालका दुरितकूपादुदंचपतु मां रूपाधिकाशिखरिभूपालवशमणि-
दीपायिता भगवती । ४ ॥ यालीभिरात्मतनुताली सकृ-
त्प्रियकपालीषु खेलति भयव्याली नकुलल्यसितचूलीभरा
चरणधूलीलसन्मुनिवरा । बालीभृति श्रवसि तालीदलं वहति
यालीकशोभितिलका साली करोतु मम काली मनः स्वपदनाली-
कसेवनविधौ ॥ ५ ॥ न्यक्डकाकरे वपुषि कंकादिरक्तपुषि कंकादि-
पक्षिविषये त्वं कामनामयसि किं कारणं हृदयपंकारिमेहि गिरजाम् ।
शंकाशिरानिशितटंकायमानपदसंकाशमानसुमनोजंकारिमान-तति
संकानुपेतशशिसंकाशिवक्त्रकमलाम् ॥ ६ ॥ कुंभावतीसमविडं-
बागलेन नवतुंबाभवीणस विधा शंबाहुलेयशशिंबाभिराममुख-
संबाधितस्तनभरा । अंबा कुरंगमदजंबालरोचिरिह लम्बालका

दिशतु मे बिबाधरा विनतशंबायुधादिनकुरं बा कदंबविपिने ॥ ७ ॥
 इन्धानकीरमणिबन्धा भवे हृदयबन्धावतीवरसिका सन्धावती भु-
 वनसंधारणेऽप्यमृत्सिंधावुदारनिलया । गन्धानुभानमुहुरंधालि-
 वीतकचबन्धा समर्पयतु मे शंधाम भानुमपि सन्धानमाशुपद-
 सन्धानमप्यगसुता ॥ ८ ॥

इति श्रीशंकराचार्यविरचितमंवाष्टकं समाप्तम् ।

१६. श्रीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ पुष्कर उवाच ॥ राजलक्ष्मी-
 स्थिरत्वाय यथेन्द्रेण पुरा श्रियः । स्तुतिः कृता तथा राजने
 जयार्थं स्तुतिमाचरेत् ॥ १ ॥ इन्द्र उवाच ॥ नमस्ते सर्व-
 लोकानां जननीमब्धिसंभवाम् । श्रियमुन्निरूपयद्वाक्षीं विष्णु-वक्षः
 स्थलस्थिताम् ॥ २ ॥ त्वं सिद्धिस्त्वंस्वधा स्वाहा सुधा त्वं
 लोकपावनी । सन्ध्या रात्रिः प्रभा भूतिर्मैधाश्रद्धा सरस्वती ॥ ३ ॥
 यज्ञविद्या महाविद्या गुह्यविद्या च शोभने । आत्मविद्या च देवि
 त्वं विमुक्तफलदायिनी ॥ ४ ॥ आन्वीक्षिकी त्रयी वार्ता
 दण्डनीतिस्त्वमेव च । सौम्यासौम्यैर्जगद्रूपैस्त्वयैतद्देवि पूरितम्
 ॥ ५ ॥ का त्वन्या त्वामृते देवि सर्वयज्ञमयं वपुः । अध्यास्ते
 देवदेवस्य योगिचित्यं गदाभृतः ॥ ६ ॥ त्वया देवि परित्यक्तं
 सकलं भुवनत्रयम् । विनष्टप्रायमभवत् त्वयेदानीं समेवितम् ॥ ७ ॥
 दाराः पुत्रास्तथागारं सुहृद्धान्यधनादिकम् । भवत्येतन्महाभागे
 नित्यं त्वद्वीक्षणान्तृणाम् ॥ ८ ॥ शरीरारोग्यमैश्वर्यमरिपक्षक्षयः
 सुखम् । देवि त्वददृष्टिदृष्टानां पुरुषाणां न दुर्लभम् ॥ ९ ॥
 त्वमंबा सर्वलोकानां देवदेवो हरिः पिता । त्वयैतद्विष्णुना
 चांब जगन्धाप्तं चराचरम् ॥ १० ॥ मा नः कोशं तथा गोष्ठं
 मा गृहं मा परिच्छदम् । मा शरीरं कलत्रं च त्यजेथाः
 सर्वपावनि ॥ ११ ॥ मा पुत्रान्मा सुहृद्वर्गान् मा पशून्मा
 विभूषणम् ॥ त्यजेथा मम देवस्य विष्णोर्वक्षःस्थलालये

॥ १२ ॥ सत्त्वेन सत्यशौचाभ्यां तथा शीलादिभिर्गुणैः ।
 त्यज्यन्ते ते नराः सद्यः संत्यक्ता ये त्वयाऽमले ॥ १३ ॥
 त्वयावलोकिताः सद्यः शीलाद्यैरखिलैर्गुणैः । कुलैश्वर्यैश्च
 युज्यन्ते पुरुषा निर्गुणा अपि ॥ १४ ॥ स श्लाघ्यः स गुणी
 धन्यः स कुलीनः स बुद्धिमान् । स शूरः स च विक्रान्तो
 यस्त्वया देवि वीक्षितः ॥ १५ ॥ सद्यो वैगुण्यमायांति
 शीलाद्याः सकलागुणाः । पराङ्मुखी जगद्धात्री यस्य त्वं
 विष्णुवल्लभे ॥ १६ ॥ न ते वर्णयितुं शक्ता गुणान् जिह्वपि
 वेधसाः । प्रसीददेवि पद्माक्षि नास्मांस्त्याक्षीः कदाचन
 ॥ १७ ॥ पुष्कर उवाच ॥ एवं स्तुता ददौ श्रीश्च वरमिन्द्राय
 चेप्सितम् । सुस्थिरत्वं च राज्यस्य संग्रामविजयादिकम्
 ॥ १८ ॥ स्तोत्रं तु पाठश्रवणकर्तृणां भुक्तिमुक्तिदम् ।
 श्रीस्तोत्रं सततं तस्मात्पठेच्च शृणुयान्नरः ॥ १९ ॥

इति श्रीअग्निपुराणांतर्गतं श्रीस्तोत्रं समाप्तम्

१७. इन्द्राक्षीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ अस्य श्रीन्द्राक्षी स्तोत्रमन्त्रस्य
 सहस्राक्ष ऋषिः । इन्द्राक्षी देवता । अनुष्टुप् छन्दः ।
 महालक्ष्मीः बीजम् । भुवनेश्वरीति शक्तिः ॥ भवानीति
 कोरकम् ॐ श्रीं ह्रीं क्लीं इति बीजानि । मम सर्वा-
 भीष्टसिद्धयर्थे श्रीमदिन्द्राक्षीस्तोत्रजपे विनियोगः ॥ ॐ
 इन्द्राक्षी इत्यंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐ महालक्ष्मीरिति तर्ज-
 नीभ्यां नमः ॥ ॐ माहेश्वरीति मध्यमाभ्यां नमः ॥
 ॐ अम्बुजाक्षीत्यनाभिकाभ्यां नमः ॥ ॐ कात्यायनीति
 कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐ कौमारीति करतलकर पृष्ठाभ्यां
 नमः ॥ ॐ इन्द्राक्षीति हृदयाय नमः ॐ महा-
 लक्ष्मीरिति शिरसे स्वाहा ॥ ॐ माहेश्वरीति शिखायै

वौषट् ॐ अम्बुजाक्षीति कवचाय हुम् ॥ ॐ कात्याय-
 नीति नेत्रत्रयाय वौषट् ॐ कौमारीत्यस्त्रायफट् ॥ ॐ
 भूर्भुवः स्वरोम् इति दिग्बन्धनम् ॥ पूर्वस्यां पातु मां
 ब्राह्मी चाग्नेय्यां तु महेश्वरी ॥ कौमारी पातु याम्ये वै
 नैऋत्यां पातु भैरवी ॥ १ ॥ पश्चिमे पातु वाराही
 वायव्ये नारसिंहिका ॥ कालरात्रिस्दीच्यां वा ऐशान्यां
 सर्वशक्तिधृक् ॥ २ ॥ ऊर्ध्वं मे भैरवी पातु चाधस्थं
 विध्यवासिनी ॥ यद्यद्विषमस्थानं तत्तद्रक्षतु चेश्वरी ॥ ३ ॥
 अथ ध्यानम् ॥ इन्द्राक्षीं द्विभुजां देवीं पीतवस्त्रद्वयान्विताम् ॥
 वामहस्ते वज्रधरां दक्षिणेन वरप्रदाम् ॥ १ ॥ इन्द्राक्षीं
 युवतीं देवीं नानालंकारभूषिताम् ॥ प्रसन्नवदनाम्भोजाम-
 प्सरोगणसेविताम् ॥ २ ॥ द्विभुजां सौम्यवदनां पाशांकुशधरां
 पराम् ॥ त्रैलोक्यमोहिनीं देवीमिन्द्राक्षीनामकीर्तिताम् ॥ ३ ॥
 अथ मन्त्रः ॥ ॐ ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं क्लुं इन्द्राक्ष्यै नमः ॥ इन्द्र
 उवाच ॥ इन्द्राक्षी नाम सा देवी दैवतैः समुदाहृता ॥ गौरी
 शाकंभरी देवी दुर्गानाम्नीति विश्रुता ॥ ४ ॥ कात्या-
 यनी महादेवी चन्द्रघण्टा महातपा ॥ सावित्री सा च
 गायत्री ब्रह्माणी ब्रह्मवादिनी ॥ ५ ॥ नारायणी भद्रकाली
 रुद्राणी कृष्णपिंगला ॥ अग्निज्वाला रौद्रमुखी कालरा-
 त्रिस्तपस्विनी ॥ ६ ॥ मेघश्यामा सहस्राक्षी मुक्तकेशी
 जलोदरी ॥ महादेवी मुक्तकेशी घोररूपा महाबला ॥ ७ ॥
 अजिता भद्रदा नन्दा रोगहन्त्री शिवप्रिया ॥ शिवदूती
 कराली च प्रत्यक्षा परमेश्वरी ॥ ८ ॥ सदा सम्मोहिनी
 देवी सुन्दरी भुवनेश्वरी ॥ इन्द्राक्षी इन्द्ररूपा च इन्द्रशक्तिः
 परायणा ॥ ९ ॥ महिषासुरसंहर्त्री चामुण्डा गर्भदेवता ॥
 वाराही नारसिंही च भीमा भैरवनादिनी ॥ १० ॥ श्रुति

स्मृतिधृतिर्मैधा विद्या लक्ष्मीः सरस्वती ॥ अनन्ता विजया
 पूर्णा मानस्तोकाऽपराजिता ॥ ११ ॥ भवानी पार्वती
 दुर्गा हैमवत्यम्बिका शिवा ॥ एतैर्नामशतैर्दिव्यैः स्तुता शक्रेण
 धीमता ॥ १२ ॥ आयुरारोग्यमैश्वर्यं वित्तं ज्ञानं यशो
 बलम् ॥ नाभिमात्रजले स्थित्वा सहस्रपरिसंख्यया ॥ १३ ॥
 जपेत्स्तोत्रमिमं मन्त्रं वाचां सिद्धिर्भवेत्ततः ॥ अनेन विधिना
 भक्त्या मन्त्रसिद्धिश्च जायते ॥ १४ ॥ सन्तुष्टा च भवेद्देवी
 प्रत्यक्षा सम्प्रजायते ॥ शतमावर्तयेद्यस्तु मुच्यते नात्र संशयः
 ॥ १५ ॥ आवर्तनसहस्रेण लभ्यते वाञ्छितं फलम् ॥
 सायं शतं पठेन्नित्यं षण्मासात्सिद्धिरुच्यते ॥ १६ ॥ चोर
 व्याधिभयस्थाने मनसा ह्यनुचिन्तयन् ॥ संवत्सरमुपाश्रित्य
 सर्वकामार्थसिद्धये ॥ १७ ॥ राजानं वश्यमानोति षण्मासा-
 न्नात्र संशयः ॥ १८ ॥

इति श्रीन्द्राक्षीस्तोत्रं संपूर्णम्

१८ भवानीभुजंगस्तोत्रम्

श्रीभवान्यै नमः ॥ षडाधारपंकरुहांतविराजत्सुषुम्नां-
 तरालतितेजोल्लसंतीम् । सुधामंडलं द्रावयंतीं पिबंतीं सुधा-
 मूर्तिमीडेऽहमानंदरूपाम् ॥ १ ॥ ज्वलत्कोटिबालार्कभासा-
 रुणांगीं सुलावण्यशृंगारशोभाभिरामाम् । महापद्मकिंजल्क-
 मध्ये विराजस्त्रिकोणोल्लसंतीं भजे श्रीभवानीम् ॥ २ ॥
 क्वणर्त्तिकिणीनूपुरोद्भासिरत्नप्रभालीढलाक्षार्द्रपादारविदाम् ।
 अजेशाच्युताद्यैः सुरैः सेव्यमानां महादेवि मन्मूर्ति ते भाव-
 यामि ॥ ३ ॥ शुचोणांबरबद्धनीवीविराजन्महारत्नकांचीकलापं
 नितंबम् । स्फुरद्दक्षिणावर्तनाभिं च तिस्रो वली रम्यते
 रोमराजीं भजेऽहम् (?) ॥ ४ ॥ लसद्भुत्तमुत्तंगमाणिक्य
 कुंभोपमश्रीस्तनद्वंद्वमंबांमुजाक्षीम् । भजे पूर्णदुग्धभिरामं
 तवेदं महाहारदीप्तं सदाप्रस्नुतास्यम् ॥ ५ ॥ शिरीषप्रसूनोल्ल-

(१५४)

बृहत्स्तोत्ररत्नाकरे

लद्वाहुदंडैर्ज्वलद्बाणकोदंडपाशांकुशैश्च । चलत्कंकणोदार-
 केयूरभूषाज्वलद्भिः स्फुरंतीं भजे श्रीभवानीम् ॥ ६ ॥
 शरत्पूर्णचंद्रप्रभापूर्णबिंबाधरस्मेरवक्रारविदश्रियंते । सुरत्नावली-
 हारताटकशोभां भजे सुप्रसन्नामहं श्रीम० ॥ ७ ॥ सुनासापुटं
 पद्मपत्रायताक्षं यजंतः श्रियं दानदक्षं कटाक्षम् । ललाटोल्ल-
 सद्गंधकस्तूरभूषोज्ज्वलद्भिः स्फुरंतीं भजे श्रीम० ॥ ८ ॥
 चलत्कुंडलांते भ्रमद्भृङ्गवृन्दाधनस्निग्धधम्मिल्लभूषोज्ज्वलंतीम् ।
 स्फुरन्मौलिमाणिक्यमध्येदुरेखाविलासोल्लसद्दिव्यमूर्धनिमीडे ॥ ९ ॥
 ॥ ९ ॥ स्फुरत्त्वां विबस्य मे हृत्सरोजे सदा वाङ्मयं सर्वतेजो-
 मयं च । इति श्रीभवानीस्वरूपं तदेवं प्रपंचात्परं चातिसूक्ष्मं
 प्रसन्नम् ॥ १० ॥ गणेशाणिमाद्याखिलैः शक्तिवृन्दैः स्फुरच्छी
 महाचक्रराजोल्लसंतीम् । परां राजराजेश्वरीं त्वां भवानी
 सिवांकोपरिस्थां शिवां भावयेऽहम् ॥ ११ ॥ त्वमर्कस्त्व-
 मग्निस्त्वमिन्दुस्त्वमापस्त्वमाकाशभूवायवस्त्वं जिदात्मा । त्वदन्यो
 न कश्चित्प्रकाशोऽस्ति सर्व सदानंदसंवित्स्वरूपं तवेदम्
 ॥ १२ ॥ गुरुस्त्वं च शक्तिस्त्वमेव त्वमेवासि माता पिताऽसि
 त्वमेव । त्वमेवासि विद्या त्वमेवासि बुद्धिर्गतिर्मै मतिर्देवि
 सर्व त्वमेव ॥ १३ ॥ श्रुतीनामगम्यं सुवेदागमाद्यैर्महिम्नो
 न जानाति पारं तवेदम् । स्तुतिं कर्तुमिच्छामि ते त्वं भवानि
 क्षमस्वेदमंब प्रमुग्धः किलाहम् ॥ १४ ॥ शरण्ये वरण्ये
 सुकारुण्यपूर्णं हिरण्योदराद्यैरगम्येऽतिपुण्ये । भवारण्यभीतं
 च मां पाहि भद्रे नमस्ते नमस्ते भवानि ॥ १५ ॥ इमामन्वहं
 श्रीभवानीभुजंगस्तुतिं यः पठेच्छोतुमिच्छेत तस्मै ॥ स्वकीयं
 पदं शाश्वतं चैव सारं श्रियं चाष्टसिद्धीश्च देवी ददाति ॥ १६ ॥

इति श्रीमच्छं० वि० भवानीभुजंगस्तोत्रं संपूर्णम्

१९ श्रेयस्करीस्तोत्रम्

श्रीः श्रेयस्करि श्रमनिवारिणी विद्वद्विद्ये स्वानन्दपूर्ण-

हृदये कृष्णातनो मे । चित्ते वस प्रियतमेन शिवेन सार्धं
माङ्गल्यमातनु सदैव मुदैव मातः ॥ १ ॥ श्रेयस्करि श्रित-
जनोद्धरणैकदक्षे दाक्षायणि क्षपितपातकतूलराशे । शर्म-
ण्यपादयुगले जलजप्रमोदे मित्रे त्रयीप्रसूमरे रमतां मनो
ने ॥ २ ॥ श्रेयस्करि प्रणतपामरपारदानज्ञानप्रज्ञानप्रदानसर-
णिश्रितपादपीठे । श्रेयांसि सन्ति निखिलानि सुमङ्गलानि
तत्रैव मे वसतु मानसराजहंसः ॥ ३ ॥ श्रेयस्करीति तव
नाम गृणाति भक्त्या श्रेयांसि तस्य सद्ने च करी पुर-
स्तात् (?) किं किं न सिद्धयति सुमङ्गलनाममालां धृत्वा
सुखं स्वपिति शेषतनौ रमेशः ॥ ४ ॥ श्रेयस्करीति वरदेति
दयापरेति वेदोदरेति विधिशंकरपूजितेति । वाणीति शंभु-
रमणिति च तारिणीति श्रीदेशिकेन्द्रकृष्णेति गृणामि नित्यम्
॥ ५ ॥ श्रेयस्करि प्रकटमेव तवाभिधानं यत्रास्ति तत्र
रविवत्प्रथमानवीर्यम् । ब्रह्मेन्द्ररुद्रमरुदादिगृहाणि सौख्यं
पूर्णानि नाममहिमा प्रधितस्त्रिलोक्याम् ॥ ६ ॥ श्रेयस्करि
प्रणतवत्सलता त्वयीति वाचं शृणुष्व सरलां सरसां च सत्याम् ।
भक्त्या नतोऽस्मि विनतोऽस्मि सुमङ्गले त्वत्पादाम्बुजे प्रणिहिते
मयि संनिधत्स्व ॥ ७ ॥ श्रेयस्करीचरणसेवनतत्परेण कृष्णेन
भिक्षुवपुषा रचितं पठेद्यः । तस्य प्रसीदति सुरारिविमर्दनीय-
मम्बा तनोति सद्नेषु सुमङ्गलानि ॥ ८ ॥ यथामतिकृत-
स्तुतौ मुदमुपैति मात न किं यथाविभवदानतो मुदमुपैति पात्रं न
किम् । भवानि तव संस्तुतिं विरचितुं न चाहं क्षमस्तथापि
मुदमेष्यसि प्रदिशसीष्टमम्ब त्वरात् ॥ ९ ॥

इति श्रीमत्परहंसपरिव्राजकाचार्यकृष्णानन्दसरस्वतीविरचितं

श्रेयस्करीसुमङ्गलस्तोत्रं समाप्तम्

२०. देवीषट्कम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अम्ब शशिविम्बवदने कम्बुग्रीवे

कठोरकुचकुम्भे । अम्बरसमानमध्ये शम्बररिपुवैरिदेवि मां
 पाहि ॥ १ ॥ कुन्दमुकुलाग्रदन्ता कुंकुमपक्वजेन लिप्तकुचभा-
 राम् । आनीलनीलदेसामम्बामखिलाण्डनायकीं वन्दे ॥ २ ॥
 सरिगमपधनिसतान्तांवीणासंक्रान्नचारुहस्तांताम् । शान्तां
 मृदुलस्वान्तां कुचभरतान्तां नमामि शिवकान्ताम् ॥ ३ ॥
 अरटतटघटितजुटीताडितालीकपारताटक्काम् । वीणा-
 वादनवेलाकम्पितशिरसं नमामि मातङ्गीम् ॥ ४ ॥ शीणा-
 रसानुषङ्गं विकचमदामोदमाधुरी भृङ्गम् । करुणापूरित-
 रङ्गं कलये मातङ्गकन्यकापाङ्गम् ॥ ५ ॥ दयमानदीर्घ-
 नयनां देशिकरूपेण दर्शिताभ्युदयाम् ॥ वामकुचनिहित-
 वीणां वरदां सङ्गीतमातृकां वन्दे ॥ ६ ॥ साण्डियवीणा-
 मुपलालयन्तीं मदालसां मञ्जुलवाग्विलासाम् । माहेन्द्र-
 नीलद्युतिकोमलाङ्गीं मातङ्गकन्यां मनसा स्मरामि ॥ ७ ॥

इतिश्रीकालिकायां देवीषट्कं समाप्तम्

२१. दुर्गापिदुद्धारस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ नमस्ते शरण्ये शिवे सानुकम्पे
 नमस्ते जगद्ध्यापिके विश्वरूपे । नमस्ते जगद्वन्द्यपादारविन्दे
 नमस्ते जगत्तारिणि त्राहि दुर्गे ॥ १ ॥ नमस्ते जगच्चिन्त्य
 मानस्वरूपे नमस्ते महायोगिनि ज्ञानरूपे । नमस्ते नमस्ते
 सदान्दरूपे नमस्ते० ॥ २ ॥ अनाथस्य दीनस्य तृष्णातु-
 रस्य भयार्तस्य भीतस्य बद्धस्य जन्तोः । त्वमेका गतिर्देवि
 निस्तारकर्त्री नमः० ॥ ३ ॥ अरण्ये रणे दारुण्ये शत्रुमध्येऽ
 नले सागरे प्रान्तरे राजगेहे । त्वमेका गतिर्देवि निस्तार-
 नौका नमः० ॥ ४ ॥ अपारे महादुस्तरेऽत्यन्तघोरे विपत्सा-
 गरे मज्जतां देहभाजाम् । त्वमेका गतिर्देवि निस्तारहेतुर्नमः०
 ॥ ५ ॥ नमश्चण्डिके चण्डदुर्दण्डलीलासमुत्खण्डिताखण्डि
 ताशेषशत्रो । त्वमेका गतिर्देवि निस्तारबीजं नमः० ॥ ६ ॥

त्वमेवाघभावाधृतासत्यवादीर्न जाताजिताक्रोधनात् क्रोध-
निष्ठा ॥ इडा पिङ्गला त्वं सुषुम्ना च नाडी नमः ॥ ७ ॥
नमो देवि दुर्गे शिवे भीमनाद सरस्वत्यरुन्धत्यमोघस्वरूपे ।
विभूतिः शची कालरात्रिः सती त्वं नमः ॥ ८ ॥ शरणमसि
सुराणां सिद्धविद्याधराणां मुनिमनुजपशूनां दस्युभिस्त्रा-
सितानाम् । नृपतिगृहगतानां व्याधिभिः पीडितानां त्वमसि
शरणमेका देवि दुर्गे प्रसीद ॥ ९ ॥ इदं स्तोत्रं मया प्रोक्त-
मापपदुद्धारहेतुकम् । त्रिसंध्येकसंध्यं वा पठनाद्द्वोरसंकटात्
॥ १० ॥ मुच्यते नात्र संदेहो भुवि स्वर्गे रसातले । सर्व
वा श्लोकमेकं वा यः पठेद्भुक्तिमान् सदा ॥ ११ ॥ स सर्वं
दुष्कृतं त्यक्त्वा प्राप्नोति परमं पदम् । पठनादस्य देवेशि
किं न विद्वद्यति भूतले ॥ १२ ॥ स्तवराजमिदं देवि
संक्षेपात्कथितं मया ॥ १३ ॥

इति श्रीसिद्धेश्वरीतंत्रे उमामहेश्वरसंवादे श्रीदुर्गापदुद्धारस्तोत्रम्

२२. गायत्रीस्तोत्रम् (१)

नारद उवाच ॥ ॥ भक्तानुकंपिन् सर्वज्ञ हृदयं पापना-
शनम् ॥ गायत्र्या कथितं तस्माद्गायत्र्याः स्तोत्रमीरय
॥ १ ॥ श्रीनारायण उवाच ॥ आदिशक्ते जगन्मातर्भक्ता-
नुग्रहकारिणि ॥ सर्वत्र व्यापिकेऽनन्ते श्रीसंध्ये ते नमोऽस्तु
ते ॥ २ ॥ त्वमेव संध्या गायत्री सावित्री च सरस्वती ॥
ब्राह्मी च वैष्णवी रौद्री रक्ता श्वेता सितेतरा ॥ ३ ॥ प्रातर्बाला च
मध्याह्ने यौवनस्था भवेत्पुनः ॥ वृद्धा सायं भगवती
चित्यते मुनिभिः सदा ॥ ४ ॥ हंसस्था गरुडारूढा तथा
वृषभवाहिनी ॥ ऋग्वेदाध्यायिनी भूमौ दृश्यते या तपस्विभिः
॥ ५ ॥ यजुर्वेदं पठन्ती च अंतरिक्षे विराजते । सा साम-
गापि सर्वेषु भ्राम्यमाणा तथा भुवि ॥ ६ ॥ रुद्रलोकं गता
त्वं हि विष्णुलोकनिवासिनी ॥ त्वमेव ब्रह्मणो लोकेऽमर्त्या-

नुग्रहकारिणी ॥ ७ ॥ सप्तर्षिप्रीतिजननी माया बहुवर-
 प्रदा ॥ शिवयोः करनेत्रोत्था ह्यश्रुस्वेदसमुद्भवा ॥ ८ ॥
 आनन्दजननी दुर्गा दशधा परिपठ्यते ॥ वरेण्या वरदा चैव
 वरिष्ठा वरवर्णिनी ॥ ९ ॥ गरिष्ठा च वराहा च वरारोहा
 च सप्तमी ॥ नीलगंगा तथा संध्या सर्वदा भोगसोक्षदा
 ॥ १० ॥ भागीरथी मर्त्यलोके पाताले भोगवत्यपि ॥
 त्रिलोकवाहिनी देवी स्थानत्रयनिवासिनी ॥ ११ ॥ भूलोक-
 स्था त्वमेवासि धरित्री लोकधारिणी ॥ भुवो लोके वायु-
 शक्तिः स्वर्लोके तेजसां निधिः ॥ १२ ॥ महर्लोके महा-
 सिद्धिर्जनलोकेऽजनेत्यपि ॥ तपस्विनी तपोलोके सत्य-
 लोके तु सत्यवाक् ॥ १३ ॥ कमला विष्णुलोके च गायत्री
 ब्रह्मलोकदा ॥ रुद्रलोके स्थिता गौरी हरार्धाग्निवासिनी
 ॥ १४ ॥ अहमो महतश्चैव प्रकृतिस्त्वं हि गीयसे ॥ साम्या-
 वस्थात्मिका त्वं हि शबलब्रह्मरूपिणी ॥ १५ ॥ ततः परा
 पराशक्तिः परमा त्वं हि गीयसे ॥ इच्छाशक्तिः क्रियाश-
 क्तिर्ज्ञानशक्तिस्त्रिशक्तिदा ॥ १६ ॥ गंगा च यमुना चैव
 विपाशा च सरस्वती ॥ शरयूर्देविका सिधुर्नर्मदैरावती
 तथा ॥ १७ ॥ गोदावरी शतद्रुश्च कावेरी देवलोकगा ॥
 कौशिका चन्द्रभागा च वितस्ता च सरस्वती ॥ १८ ॥
 गंडकी तपिनी तोया गोमती वेत्रवत्यपि ॥ इडा च पिंगला
 चैव सुषुम्ना च तृतीयका ॥ १९ ॥ गांधारी हस्तजिह्वा
 च पूषाऽपूषा तथैव च ॥ अलंबुषा कुहूश्चैव शंखिनी
 प्राणवाहिनी ॥ २० ॥ नाडी च त्वं शरीरस्था गीयसे
 प्राक्तनैर्बुधैः ॥ हृत्पद्मस्था प्राणशक्तिः कण्ठस्था स्वप्न-
 नायिका ॥ २१ ॥ तालुस्था त्वं सदाधारा बिंदुस्था
 बिंदुमालिनी ॥ मूले तु कुण्डलीशक्तिव्यापिनी केशमूलगा
 ॥ २२ ॥ शिखामध्यासना त्वं हि शिखाग्रे तु मनोन्मनी ॥

किमन्यद्बहुनोक्तेन यत्किञ्चिज्जगतीत्रये ॥ ॥२३॥ तत्सर्वं
त्वं महादेवि श्रिये संध्ये नमोऽस्तुते ॥ इतीदं कीर्तितं
स्तोत्रं संध्यायां बहुपुण्यदम् ॥ २४ ॥ महापापप्रशमनं महासिद्धि-
विधायकम् ॥ य इदं कीर्तयेत् स्तोत्रं संध्याकाले समाहितः ॥ २५ ॥
अपुत्रः प्राप्नुयात्पुत्रं धनार्थी धनमाप्नुयात् ॥ सर्वतीर्थतपोदान-
यज्ञयोगफलं लभेत् ॥ २६ ॥ भोगान्भुक्त्वा चिरं कालमन्ते मोक्षम-
वाप्नुयात् ॥ तपस्विभिः कृतं स्तोत्रं स्नानकाले तु यः पठेत् ॥
॥ २७ ॥ यत्र कुत्र जले मग्नः संध्यामज्जनं फलम् ॥ लभते
नात्र संदेहः सत्यं सत्यं च नारद ॥ २८ ॥ शृणुयाद्योपि तद्भक्त्या
स तु पापात्प्रमुच्यते ॥ पीयूषसदृशं वाक्यं संध्योक्तं नारदेरितम्
॥ २९ ॥

इति गायत्रीस्तोत्रं सम्पूर्णम्

२३. गायत्रीस्तोत्रम् (२)

श्रीः ॥ यस्मिन्दृष्टे नैव दृश्येत विश्वं यस्मिंल्लब्धे नैव लब्ध-
व्यशेषः । यस्मिन् ज्ञाते नैव वेद्यमंतराशा गायत्र्यर्थं पञ्चवक्त्रं
प्रपद्ये ॥ १ ॥ या गायत्री नामधेयं महार्थं सार्थं कर्तुं संप्रविष्टोपनाये ।
मार्गे मन्त्रान् सर्वतो दर्शयित्वा तारे लीना सर्ववेदार्थदीपे ॥ २ ॥
श्रोतव्यं मे वाक्यमेतत्समस्तैर्वर्णैर्भाव्यं स्वाश्रमप्राप्तचिह्नैः । तेभ्य-
स्तुष्येच्छंकरः श्रीहरिर्वा प्रष्टव्यो वः श्रीगुरुः स्वैर्विनीतैः ॥ ३ ॥
गायत्री चेत्सम्यगाप्ता क्रमेण सा संजप्ता कर्मशुद्धया द्विजेन ।
सा विज्ञाता गोपिता संप्रदायार्त्कि नो दद्याद्वेदमाता मता चेत्
॥ ४ ॥ बुद्धावीशारोहणं कर्म तस्याः सा चेत्यक्ता त्यक्त ईशो
द्विजेन । यस्यां सर्वा देवताः संप्रविष्टाः सर्वात्मानं मन्त्रराजं प्रपद्ये
॥ ५ ॥ विष्णुःशंभुर्भास्करो विघ्नराजो या वा का वा देवताऽस्या
विभूतिः । सैकोपास्या वेदमार्गैकनिष्ठैः क्षीराब्धौ किं दुग्धभिक्षा-
प्रयासः ॥ ६ ॥ नेयं लभ्या मानुषाणां झषाणां गङ्गाशब्दो मानु-
षत्वैकहेतुः । यस्या लब्धये वेदिकाग्रेसराणां वंशे वेदैः संस्कृते

जन्महेतुः ॥ ७ ॥ मंत्रैः किं तैर्यैः प्रतीक्ष्येत देवी गायत्र्यं वा संप्र-
वेष्टुं द्विजेषु । देवैः किं तैरग्निना पुष्टिमद्भिस्तस्माद्भूस्मोद्भूषितं
सा निषेव्या ॥ ८ ॥ दत्तं भस्म श्रीत्रिपादांबयैतंत्र्यघ्नैरग्नेः शेष-
रूपं स्वरूपम् । तस्माद्भूस्म प्रोच्यते भासनाच्च भूतिर्गायत्र्यं-
बयैक्यात्रिपुण्ड्रम् ॥ ९ ॥ शैवोऽन्यो वा यां विना किं द्विजः
स्याच्छैवोऽन्यो वा दीक्षया वेदमातुः तस्माच्छैवो वैष्णवोऽन्येषु
गण्यो गायत्र्याप्ता ब्रह्मता वेदमान्या ॥ १० ॥ भेदापोहव्यापृतिं
सा बिभर्ति ध्यानैर्भिन्नैर्ध्याननिष्ठैकवेद्याम् । तस्मान्नान्यत्र संया-
न्ति सर्वाण्यस्या निष्ठा शांभवी वैष्णवी च ॥ ११ ॥ लोकस्थास्ते
विष्णुध्वादिदेवाः कैश्चित्कामैः कैश्चिदेवाधिकारैः । गायत्र्यास्ता
मूर्तयः सेवनीया गायत्र्यां ते सेविताः संभ्रमेण ॥ १२ ॥ ब्रह्मत्वं
चेदाप्तुकामोऽस्युपास्व गायत्रीं चेल्लोककामोऽन्यदेवम् । कामो
ज्ञातः स्वीयपादप्रवृत्त्या वादः को वा तृप्तिहीने प्रवृत्तिः ॥ १३ ॥
बुद्धेः साक्षी बुद्धिगम्यो जपादौ गायत्र्यर्थः सोऽनघो वेदसारः ।
तद्ब्रह्मैव ब्रह्मतोपासकस्याप्येवं मन्त्रः कोऽस्ति तन्त्रे पुराणे
॥ १४ ॥ जात्यश्वः किं जातिमाप्तुं सकामो गत्यभ्यासात्स्पष्टता-
मेति जातिः । ब्रह्मत्वाप्तौ कः प्रयासो द्विजानां यद्गायत्र्या व्यज्यते
चाष्टमेऽब्दे ॥ १५ ॥ ब्रह्मत्वस्य व्यापनार्थं प्रविष्टा गायत्रीयं
तावतास्यद्विजत्वम् । कर्णद्वारा ब्रह्मजन्मप्रदानादुक्तो वेदे ब्राह्मणो
ब्रह्मनिष्ठः ॥ १६ ॥ एषा निष्ठा दुर्लभा मर्त्यबुद्धौ तस्माल्लोके
वैष्णवाः शांभवाश्च । भिन्नं भिन्नं मार्गमास्थाय वेदं क्षामं कुर्वत्यास्ति
कच्छन्नने मे ॥ १७ ॥ पक्षिद्वं द्वं विद्यते स्वस्वदेहे भोक्तारं सा ध्यान-
माचष्ट एतत् । यावत्क्षीणा भोक्तृता स्यात्ततस्तु ज्ञात्वा ब्रूयाद्ब्रह्मतां
स्वस्य विद्वान् ॥ १८ ॥ गायत्र्यर्थं नो विजानाति कश्चित्तस्मा-
दन्यं देवमाहृद्विजोऽपि । विज्ञातश्चेत्सर्ववादस्य शांतिर्मुक्तिर्हस्ते
गायमानस्य मन्त्रम् ॥ १९ ॥ भस्मांतं चेद्विश्वमेतत्समस्तं भस्मो-
द्भूतं भस्म संभासते च । तस्माद्ब्रह्म प्राहुराद्यैर्वचोभिर्वेदास्त-
स्माद्भूस्म लिङ्गं द्विजानाम् ॥ २० ॥ इति श्रीशंकराचार्याभि-

प्रायः कृष्णभिक्षुणा ॥ वर्णितस्तेन गायत्री विभूत्या सह नन्दतु ॥ २१

इति श्रीमत्प० कृष्णानन्दसरस्वतीवि० गायत्रीस्तोत्रे सम्पूर्णम्

२४. सरस्वतीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः । ॐ अस्य श्रीसरस्वतीस्तोत्रमन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः गायत्री छन्दः । श्रीसरस्वती देवता । धर्मार्थकाममोक्षार्थे जपे विनियोगः । आरूढा श्वेतहंसे भ्रमति च गमने दक्षिणे चाक्ष-सूत्रं वांसे हस्ते च दिव्याम्बरकनकमयं पुस्तकं ज्ञानगम्या सा वीणां वादयन्ती स्वकरकर जपैः शास्त्रविज्ञानशब्दैः क्रीडन्ती दिव्य-रूपा करकमलधरा भारती सुप्रसन्ना ॥ १ ॥ श्रेष्ठेत्तपश्चासना देवी श्वेतगन्धानुलेपना । अर्चिता मुनिभिः सर्वैर्ऋषिभिः स्तूयते सदा । एवं ध्यात्वा सदा देवी वाञ्छितं लभते नरः ॥ २ ॥ शुक्लां ब्रह्मविचारासारपरमाभाद्यां जगद्ध्यापिनीं वीणापुस्तक-धारिणीमभयदां जाड्यान्धकारापहाम् । हस्ते स्फाटिकमालिकां विदधतीं पद्मासने संस्थितां वन्दे तां परमेश्वरीं भगवतीं बुद्धिप्रदां शारदाम् ॥ ३ ॥ या कुन्देन्दुतुषारहारधवला या शुभ्रवस्त्रावृता या वीणावरदण्डमण्डितकरा या श्वेतपद्मासना । या ब्रह्माच्युत-शंकरप्रभृतिभिर्देवैः सदा वन्दिता सा मां पातु सरस्वती भगवती निःशेषजाड्यापाहा ॥ ४ ॥ ह्रीं ह्रीं ह्रैकबीजे शशिरश्मिकमले कल्पविस्पष्टशोभे भव्ये भव्यानुकूले कुमतिवनदवे विश्ववन्द्यां-घ्रिपद्मे । पद्मे पद्मोपविष्टे प्रणतजनमनोमोदसंपादयित्री प्रोत्फुल्लज्ञानकूटे हरिनिजदयिते देवि संहारसारे ॥ ५ ॥ ऐं ऐं ऐं ऐं दृष्टमन्त्रे कमलभवमुखाम्भोजभूते स्वरूपे रूपारूपप्रकाशे सकल-गुणमये निर्गुणे निर्विकारे । न स्थूले नैव सूक्ष्मेऽप्यविदितविभवे नापि विज्ञानतत्त्वे विश्वे विश्वान्तरात्मे सुरवनरनमिते निष्कले नित्यशुद्धे ॥ ६ ॥ ह्रीं ह्रीं ह्रीं जाप्यतुष्टे हिमरश्मिकुटे वल्लकी-व्यग्रहस्ते मातर्मातर्नमस्ते दह दह जडतां देहि बुद्धिं प्रशस्ताम् ॥

विद्ये वेदान्तवेद्ये परिणतपठिते मोक्षेदे मुक्तिमार्गे मार्गातीतस्वरूपे
भव मम वरदा शारदे शुभ्रहारे ॥ ७ ॥ धीं धीं धीं धारणाख्ये
धृतिमतिनतिभिर्नामभिः कीर्तनीये नित्येऽनित्ये निमित्ते मुनिगण-
नमिते नूतने वै पुराणे । पुण्ये पुण्यप्रवाहे हरिहरनमिते नित्यशुद्धे
सुवर्णे मातर्मन्त्रार्थतत्त्वे मतिमति मतिदे माधवप्रीतिमोदे ॥ ८ ॥
हूं हूं हूं स्वस्वरूपे दहदह दुरितं पुस्तकव्यग्रहस्ते संतुष्टाकारचित्ते
स्मितमुखि शुभगे जृम्भिणि स्तम्भविद्ये । मोहेमुग्धप्रवाहे कुरु
मम विमतिध्वान्तविध्वंसमोडे गौर्गौवाग्भारति त्वं कविवरसना-
सिद्धिदे सिद्धिसाध्ये ॥ ९ ॥ स्तौमि त्वां त्वां च वन्दे मम खलुरसनां
नो कदाचित्त्यजेथा मा मे बुद्धिर्विरुद्धा भवतु न च मनो देवि मे
यातु पापम् । मा मे दुःखं कदाचित्क्वचिदपि विषयेऽप्यस्तु मे
नाकुलत्वं शास्त्रे वादे कवित्वे प्रसरतु मम धीर्मास्तु कुण्ठाकदापि
॥ १० ॥ इत्येतैः श्लोकमुख्यैः प्रतिदिनमुषसि स्तौति यो भक्ति-
नन्त्रे वाणी वाचस्पतेरप्यविदितविभवो वाक्पटुमृष्टकण्ठः ।
स्यादिष्टार्थलाभैः सुतमिव सततं पातितं सा च देवी सौभाग्यं
तस्य लोके प्रभवति कविता विघ्नमस्तं प्रयाति ॥ ११ ॥ निर्विघ्नं
तस्य विद्या प्रभवति सततं चाश्रुतग्रन्थबोधः कीर्तिस्त्रैलोक्यमध्ये
निवसति वदने शारदा तस्य साक्षात् दीर्घायुर्लोकपूज्यः
सकलगुणनिधिः सन्ततं राजमान्यो वाग्देव्याः संप्रसादात्रिजगति
विजयी जायते सत्सभासु ॥ १२ ॥ ब्रह्मचारी व्रती मौनी त्रयो-
दश्यां निरामिषः सारस्वतो जनः पाठात्सकृदिष्टार्थलाभवान्
॥ १३ ॥ पक्षद्वये त्रयोदश्यामेकविंशतिसंख्यया । अविच्छिन्नः
पठेद्धीमान्ध्यात्वा देवीं सरस्वतीम् ॥ १४ ॥ सर्वपापविनिर्मुक्तः
सुभगो लोकविश्रुतः । वाच्छित्तं फलमाप्नोति लोकेऽस्मिन्नात्र
संशयः ॥ १५ ॥ ब्रह्मणेति स्वयं प्रोक्तं सरस्वत्याः स्तवं शुभम् ।
प्रयत्नेन पठेन्नित्यं सोऽमृतत्वाय कल्पते ॥ १६ ॥

इति श्रीमद्ब्रह्मणा विरचितं सरस्वतीस्तोत्रं संपूर्णम्

२५. सरस्वतीस्तोत्रम्

बृहस्पतिरुवाच ॥ सरस्वति नमस्यामि चेतनां हृदि संस्थिताम्
॥ कंठस्थां पद्मयोनिं त्वां ह्रींकारां सुप्रियां सदा ॥ १ ॥ मतिदां
वरदां चैव सर्वकामफलप्रदाम् । केशवस्य प्रियां देवीं वीणाहस्तां
वरप्रदाम् ॥ २ ॥ मन्त्रप्रियां सदाहृद्यां कुमतिध्वंसकारिणीम् ॥
स्वप्रकाशां निरालंबामज्ञानतिमिरापहाम् ॥ ३ ॥ मोक्षप्रियां शुभां
नित्यां सुभगां शोभनप्रियाम् ॥ पद्मोपविष्टां कुंडलिनीं शुक्लवस्त्रां
मनोहराम् ॥ ४ ॥ आदित्यमंडले लीनां प्रणमामि जनप्रियाम् ॥
ज्ञानाकरां जगद्द्वीपां भक्तविघ्नविनाशिनीम् ॥ ५ ॥ इति सत्यं
स्तुता देवी वागीशेन महात्मना ॥ आत्मानं दर्शयामास शरदिदु-
समप्रभा ॥ ६ ॥ श्रीसरस्वत्युवाच ॥ वरं वृणीष्व भद्र त्वं यत्ते
मनसि वर्तते ॥ बृ० उ० । प्रसन्ना यदिमे देवि परज्ञानं प्रयच्छ
मे ॥ ७ ॥ श्रीसरस्वत्युवाच ॥ दत्तं ते निर्मलं ज्ञानं कुमति
ध्वंसकारकम् ॥ स्तोत्रेणानेन मां भक्त्या ये स्तुवंति सदा नराः
॥ ८ ॥ लभन्ते परमं ज्ञानं मम तुल्यपराक्रमाः ॥ कवित्वं मत्प्रसा-
देन प्राप्नुवंति मनोगतम् ॥ ९ ॥ त्रिसंध्यं प्रयतो भूत्वा यस्त्विमं
पठते नरः ॥ तस्य कंठे सदा वासं करिष्यामि न संशयः ॥ १० ॥

इति श्रीरुद्रयामले बृहस्पतिविरचितं सरस्वतिस्तोत्रम्

२६. नीलसरस्वतीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ घोररूपे महारवे सर्वशत्रुभयंकरि ।
भक्तेभ्यो वरदे देवि त्राहि मां शरणागतम् ॥ १ ॥ ॐ सुरासुरा-
चिंते देवि सिद्धगन्धर्वसेविते जाड्यपापहरे देवि त्रा० ॥ २ ॥
जटाजूटसमायुक्ते लोलजिह्वान्तकारिण । द्रुतबुद्धिकरे देवि त्रा०
॥ ३ ॥ सौम्यक्रोधधरे रूपे चण्डरूपे नमोस्तु ते ॥ सृष्टिरूपे
नमस्तुभ्यं त्रा० ॥ ४ ॥ जडानां जडतां हन्ति भक्तानां भक्त-
वत्सला । मूढतां हर मे देवि त्रा० ॥ ५ ॥ हूं हूं करमये देवि
बलिहोमप्रिये नमः । उग्रतारे नमो नित्यं त्रा० ॥ ६ ॥ बुद्धि

देहि यशोदेहि कवित्वं देहि देहि मे । मूढत्वं च हरेर्देवि त्रा० ॥७॥
 इन्द्रादिविलसद्वृन्दवन्दिते करुणामयितारेताराधिनाथास्थे त्रा०
 ॥ ८ ॥ अष्टम्यां च चतुर्दश्यां नवम्यां यः पठेन्नरः । षण्मासैः
 सिद्धिमाप्नोति नात्र कार्या विचारणा ॥ ९ ॥ मोक्षार्थी लभते
 मोक्षं धनार्थी लभते धनम् । विद्यार्थी लभते विद्यां कर्तव्याकरणा-
 दिकम् ॥ १० ॥ इदं स्तोत्रं पठेद्यस्तु सततं श्रद्धयाऽन्वितः ।
 तस्य शत्रुः क्षयं याति महाप्रज्ञा प्रजायये ॥ ११ ॥ पीडायां वापि
 संग्रामे जाड्ये दाने तथा भग्ने । य इदं पठति स्तोत्रं शुभं
 तस्य न संशयः । इति प्रणम्य स्तुत्वा च योनिं मुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ १२ ॥

इति नीलसरस्वतीस्तोत्रम्

इति देवीस्तोत्राणि ॥ २६ ॥

अथ दत्तस्तोत्राणि

ब्रह्मानन्दं परमसुखदं केवलं ज्ञानमूर्ति
द्वन्द्वातीतं गगनसदृशं तत्त्वमस्यादिलक्ष्यम्
एकं नित्यं विमलमचलं सर्वधीसाक्षिभूतं
भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ दलादन ऋषिरुवाच ॥ विभुर्नित्यानन्दः
श्रुतिगणशिरोवेद्यमहिमा यतो जन्माद्यस्य प्रभवति स मायागुण-
वतः । सदाधारः सत्यो जयति पुरुषार्थकफलदः सदा दत्तात्रेयो
विहरति मुदा ज्ञानलहरिः ॥ १ ॥ हरीशब्रह्माणः पदकमलपूजां
विदधतोजगद्रक्षाशिक्षाजननकरणे ते ह्यधिकृताः । अभूवन्नि-
न्दाद्याः हरिदधिपतां देवमुनयाः परं तत्त्वं प्रापुः शशिदिनकरौ
ज्योतिरमलम् ॥ २ ॥ परं ज्योतिर्मूर्ते तव रुचिरतेजः कलर-
वाज्जगद्व्याप्येदानीं तपनशशिताराहुतभुजः । महातेजःपुंजाः सक-
लजगदाराध्य चरिताश्चरन्त्येव लोकान्नतजनमनोऽभीष्टफलदाः

॥ ३ ॥ भवन्मायारूपं जगदखिलजीवात्मकमिदं भवद्रूपं प्राहु-
 निखिलनिगमांतश्रुतिचयाः । त्वया सृष्टं चादौ हृतमवितंमेतत्त-
 दधुना प्रभावं ते वेत्तुं प्रभवति जनः कोऽवनितले ॥ ४ ॥ कृपा-
 सिंधो तावज्जनुरजननस्याप्यकथिते जगद्रक्षादीक्षा भवति खलु
 नो चेत्कथमिदम् । अनीहस्याऽकर्तुस्तव जगति कर्मोपकृतये प्रमा-
 णीकर्तुं वा स्वकृतनिगमार्थानितिमितिः ॥ ५ ॥ महाविद्यारूपे
 भगवति निबद्धत्वमुचितं हृदा वाचागम्ये परमपि विमुह्यन्ति
 कवयः । अविद्यातीतः किं यदि गुणविहीनोऽपि गुणवानविद्या-
 युक्तोयं त्विति वदतिमायामुषितधीः ॥ ६ ॥ भवानादौ यादोन-
 रमृगमुखश्वादिकतनूविधत्ते लोकानामवनकृतिहेतोरनुयुगम् । वि-
 शुद्धस्त्वं लीलानखपुरिदानीमटसि गां पवित्रीकर्तुं वा परिजन-
 निवासांगणतलम् ॥ ७ ॥ जगद्रक्षार्थं वा विचरसि जगत्यात्मजन-
 तापरित्राणायाद्यः परमपुरुषोऽगम्यचरितः मृषालोको लोको वदति
 मनुजत्वं तदधुना यथा श्रीकृष्णत्वं यदेषु ब्रुवते मूढमतयः ॥ ८ ॥
 महायोगाधीशैरविदितमहायोगचतुरं कथं जानन्ति त्वां कुटिलम-
 तयो मादृशजेनाः । तथापि त्वां जाने तव पदयुगांभोजभजनान्न
 चेत्त्वत्पादाब्जस्मृतिविषयवाणी कथमभूत् ॥ ९ ॥ अपारे संसारे
 सुतहितकलत्रादि भरणाद्युपाधौ मग्नास्तत्तरणकरणोमापर-
 हिताः । पतन्ति त्वत्पादांबुजयुगलसेवासु विमुखा नराः पापात्मानः
 प्रवरनरके शोकनिलये ॥ १० ॥ सुधासिन्धौ द्वीपे कनकलतिके
 कल्पकवने वितानैर्मुक्ताढ्यैर्नवमणिमये मंडपवरे । अशेषैर्मा-
 णिक्यैः खचितहरिपीठेऽब्जकुहरे हुताशारे ध्यायेत्तव परमसूति-
 निखिलदाम् ॥ ११ ॥ धाराधाराधारे हुतवहपुरेधीशगणपं विंधि
 श्रीशेषौ वानल पवनव्योमानि हृदये । युतौ जीवात्माना-
 वधिकमवमत्या प्रविशते विधत्ते जायात्वं परकलितवामेन
 वपुषा ॥ १२ ॥ सहस्रारेनीरेरुहि सकलशीतांशुललिते सहंसे हंसं
 यः स्फुटमपि भवंत कलयते । सुषुम्नार्वातिन्यां तव चरणपीठेन्दु-

सुवधायाप्लुतो भित्त्वा ग्रंथित्रयममृतरूपो विचरति ॥ १३ ॥
 तवाधारे शक्तिस्थितकमलकर्माद्यभिवृते महापीठे वैश्वानरपुर-
 मरुद्गोहं निलये । धराव्योमाकल्पं सुरमुनिमहेन्द्राद्यभिनृतं महा-
 तेजोराशिं निगमनिलयं नौमि हृदये ॥ १४ ॥ भवत्पादांभोजं
 भवजलधिपोतं भजति यो महासंसारारब्धं तरति तरतीत्येव
 निगमः । इहामुत्र त्रातुं तव चरणसेवात्मशरणं भवेद्धीरो बाहं कृ-
 तिपरमनस्कोयमधुना ॥ १५ ॥ यथा दारुणवर्गिनिवसति तथा
 देहानिकरे प्रविश्य त्वं चैको बहुविध इवाभासि तु तथा । चल-
 क्षीरे चन्द्रः शतविधि इवाभाति गुणतो न चैतच्चन्द्रे स्यान्न
 शतविधता नापि चपलम् ॥ १६ ॥ दरिद्रो वा मूढः कठिन-
 हृदयो वापि भवतां दयापात्रं स्याच्चेद्भुजति महतामप्यधिक-
 ताम् । न विद्या रूपं वा न कुलमपि वा कारणमभून्महत्त्वे सेवैका
 तव पदयुगांभोजकलना ॥ १७ ॥ न ते कारुण्यं स्यात्सकलगुण-
 वानप्यगुणवान्भवत्कारुण्यं स्यादगुणगणपोवोरुगुणवान् । यथा
 पत्यौ रक्ते यदपि च विरक्ते च युवतौ वृथा सौन्दर्यं स्यात्सकल-
 लमपि तेऽनुग्रहवशात् ॥ १८ ॥ अनाथे दीने मय्यधिगतभव-
 त्पादशरणे शरण्यब्रह्मण्यप्रथितगुणसिधो कुरु दयाम् । महातेजो-
 वार्धे स्वसुकृतमहिम्नैव सततं पुरा पुण्यैर्हीनं पुरुषमुपकुर्वति
 कृतिनः ॥ १९ ॥ महाश्वेतं द्वीपेऽमरतरुगणात्यंतरुचिरेमणेः पीठां
 भोजे नलशशिखगांतनिवसितम् । गदाचक्राब्जासिप्रसृतकरपद्मं
 मुररिपुं स धन्यस्त्वां ध्यायेत्परतरचिदानंदवपुषम् ॥ २० ॥ लस-
 न्मेरोः शृंगे सुरमणिमये कल्पकतरुप्रकीर्णे वाक्पीठे रविशशि-
 करकीर्णजलजे । स्थितं वाचाधीशैर्नुभवतमनुदिनं त्वां भजति
 यो भवेद्वाणीशानामपि गुरुरजेयोऽवनितले ॥ २१ ॥ समुद्यद्वा
 लाकार्युतनिभशरीरं मुनिवरं स्थितं बीजे मारे त्रिदशपति-
 गोपातिरुचिरे । हृदि त्वां यः पश्यन् सुखकरमिति ध्यायति
 सदा स एवाहं नूनं स भवति जगन्मोहनकरः ॥ २२ ॥ निधि-

विश्वेषां त्वं निजचरणपद्मद्वयवतां शरण्यश्चार्तानां चकितहृदया-
नामभयदः । वरेण्यः साधूनां वरद इति वा कामितधियां भव-
त्सेवा जंतोः सुरतरुसमाना न फलति ॥ २३ ॥ यथा वै पांचाली
नटति कुहकेच्छानुसरणं कुलालेन भ्रातं भ्रमति च सकृच्चक्र-
मनिशम् । तथा विश्वं सर्वं वियति मनवश्चानुगुणिताः स्वतंत्रः
को वास्ते वद परशुरेशस्त्रिभुवने ॥ २४ ॥ त्वया जन्तो धाता
सृजति जगदीशोऽपि हरते हरिः पुष्पातीदंतपति तपनो वाति
पवनः । धरां साद्रिद्वीपां वहति भुजनागामधिपतिः सुराः सर्वे
युष्मद्भ्यपरशाद्विभ्रति बलिम् ॥ २५ ॥ स्वयं मुक्तेः पूर्वं स्वकृ-
तमुकृतं मानयति चेद्भवासत्वं का वा तव चरणपङ्केरुहरतिः ।
हरेत्पापौघं नः शुभमपि ददातीति च सदा भवन्त्याशाबद्धाः स
कलमपि धातुर्वशमहो ॥ २६ ॥ प्रधानं वा कर्म स्थितिविलय-
सर्गं लमिति चेज्जडत्वात्क्षीणत्वात्कथमुचितमेतन्निगदितुम् । तयो-
रीशोऽनीशो भवति जगदुत्पत्तिविलयावनान्यासन् ब्रह्मास्त्विति-
वदति शास्त्रं श्रुतिरपि ॥ २७ ॥ भवत्सेवा जन्तोर्भवदवहुता-
शांबुदनिभा महोमोहध्वांतप्रतिहतमतेर्दीपकलिका । सुधार्वाष-
्येषा विहितमनसां निर्मलनृणामुपाध्याये ब्रह्मप्रवचनविधानेति
चतुरा ॥ २८ ॥ अवज्ञायै लोके बहुपरिचितः प्राकृतमर्तिर्निरस्या-
पो गांगाः प्रसरति यथा नाल्पतटिनीम् । विशुद्धचर्थं तत्त्वं सकल-
पुरुषार्थैकफलदं भवन्तं हित्वान्यं भजति गुरुभाशापरवशः ॥ २९ ॥
निमील्याक्षिद्वंद्वं निगमनिरतो निश्चलमनाः प्रकाशन्तं दृष्ट्या
त्रिभुवनमुदं ज्ञानपरया । ललाटेऽधोमुख्या रसजनितदिव्यां जन-
धरं स्मरेद्यस्त्वां योगी भवति निधिसिद्धेरधिपतिः ॥ ३० ॥ महामा-
यामन्त्राक्षरकमलपद्मासनयुतं महानीलच्छायं मधुमुदितयोगिन्य-
भिवृतम् । दधानं सद्बोधासितकनकगोक्षीरतिलकं मुने यस्त्वां पश्ये-
द्भवति सकलादृश्यकतनुः ॥ ३१ ॥ सुधाधारे हेतौ सकलजगतां
स्वर्णकलिते सितांभोजे तेजोधिकतपनबिभ्रच्छ्रुतितनुम् । मणिप्रोते

पीठे निखिलसुरवृन्दैः परिवृते स्थितं त्वमारोग्यं स्मरति हृदि
तस्याभृतमयम् ॥ ३२ ॥ परत्रादाता चेद्भवति न ददात्यै-
हिकसुखं ददात्येतत्सौख्यं न वितरति चामुष्मिकसुखम् । भव-
त्सेवा जंतोरिह परसुखप्रापणकरी सुराणामन्येषामनुशरण-
मात्मैवमकरोत् ॥ ३३ ॥ जटी बल्की क्वापि क्वचिदपि सुभू-
षांवरभृती क्वचिद्भूत्यालिप्तः क्वचिदपि सुगंधांकिततनुः ।
क्वचिद्योगी भोगी क्वचिदपि विरागी विहरसे बहुज्ञानी
ज्ञातुं तव गतिमशक्ताश्च मुनयः ॥ ३४ ॥ विशुद्धं चैतन्यं
क्वचनजडवत्क्वापि सकलागमज्ञोऽप्यज्ञः स्याद्विहरसि कदाचि-
द्बहुविधः ऋषिभ्यस्त्वं तत्त्वं परममुपदेष्टासि विततं चरित्रं ते
वेत्तुं चतुरधिकवक्ता न चतुराः ॥ ३५ ॥ मणिर्वा मन्त्रो वा
विविध विसलैश्वर्यमपि वा महायोगोष्ठांगाभ्यसनविहितो वा
त्रिभुवनम् । समर्थं चैकैकं प्रभवति वशीकर्तुमधिकं स्थितं त्वय्ये-
वेदं तव किमुत लोकैकवशता ॥ ३६ ॥ सरस्वत्याधारस्थित-
मरुदतिप्रेरितपरां नृपो धारां भित्त्वा रसकमलवासाधिपपुरी ।
परंतेजोरूपं सकलभुवनालोकनिरतो भवं ते संयोगात्परमसमवेतं
मुनिपतिः ॥ ३७ ॥ अपां तत्त्वं हंसं सकलभवदेवे जलरुहे
तडिद्भास्वद्दीप्तिप्रकटदलषट्के सुललिते । परं स्वाधिष्ठाने रुचि-
रतररूपं निरुपमं स्थितं ध्यायेत्त्वां यो मदनसमरूपो विजयते
॥ ३८ ॥ परीतं त्वां विष्णो हुतवहनमायाविलसिते सरोजे
नीलाभे मणिरचितपीठे मणिगृहे । महासिद्धैः कल्पद्रुमवरतले स्वर्णं
निचयात्प्रवर्षद्भिः सस्यात्परमतनुभूतिः स्मरति यः ॥ ३९ ॥
मरुत्ताराप्राभे कनकरुचिपद्मे श्रुतिमयं प्रभुं लोकातीतं निखिल-
निगमावेद्यचरितम् । भजन्ते ये त्वां ते सुदृढतरतादात्म्यकदृशा
चिदानन्दं मायागुणविरहितं यांति परमम् ॥ ४० ॥ सुधाशुद्धे
व्योम्नि द्रुहिणरमणीबीजलसिते विशुद्धांभोजांते सुरनरखगा-

द्यन्तरहितम् । भवन्तं भावोत्थः कुसुममुखपूजोपकरणैः समर्ह-
 लोकेनाद्वितयपरमं ब्रह्म भजते ॥ ४१ ॥ तडिल्लेखाशोर्चिद्विदल-
 कमले भाति परमो महामुक्तानंगोनलशशिशिदृशोक्षीणि भवते ।
 अशेषश्रोत्रेषु द्विरसजलवानंगकनक श्रुतिप्राणोऽष्टांगप्रगुणितक-
 लापीठनिलयः । ॥ ४२ ॥ क्वचिद्गुह्यं जिह्वा क्व च गुलक-
 मन्यत्र कविता क्वचिद्वागन्यत्र श्रुतिरपरतो लोचनयुगम् । समा-
 कर्षत्यात्मानमिव बहुभार्याः प्रलुभिताः ततो ध्यातुं स्थातुं
 कथमपि न सक्तास्तव पदम् ॥ ४३ ॥ अशक्तोऽहं स्नातुं क्षण-
 मपि जपं कर्तुमपि वादनाभावादेवातिथिजनसपर्या च न कृता ।
 कुतो ज्ञानं ध्यानं त्वकृतगुरुदेवस्य मम भो भवेदेवैकाशा वसति
 तव भक्तत्वजनिता ॥ ४४ ॥ अमन्दे मन्दार द्रुमचरसमीपे मणि-
 मये सुखासीनं पीठे सुरवरमुनीन्द्रादिविनुतम् । स्वहृत्पद्मे वापि
 स्थितमनुदिनं त्वां भजति यः स चेहामुष्मिन्वासकलजनपूज्यश्च
 भवति ॥ ४५ ॥ तृणं मेहं कुर्यात्सुरवरगिरिं वापि च तृणं
 भवत्सामर्थ्यं वाऽघटितघटना प्रौढमतनो । इदं जाने तस्मै
 पुनरपि न जानन्ति कवयोऽप्यहो युष्मन्माया सकलजन-
 मोहोन्मदकरी ॥ ४६ ॥ नटो भूयोवेषैर्बहुविध इवाभाति गुणिनो
 यथैकोवाकाशो घटमठगुहास्वन्तरगतः । यथैकं गांगेयं कटक-
 मुकुटाद्याकृतिवशात्तथा दत्तात्रेय त्वमपि बहुरूपस्त्रिभुवनम्
 ॥ ४७ ॥ सहस्राशुप्राब्जे सुरतरुसमाठचेधिकतरे विमाने हंसाख्ये
 स्थितममृतनीहारवपुरुषम् । परीतं त्वां ध्यायेद्यदरजसमारूढ-
 मनिलैरशेषैराज्ञायां भवति खचरो व्योमगमनैः ॥ ४८ ॥ स्थितं
 मूलाधारे कनकरुचि रागं हुतभुजः शिखाभिः प्रख्यामिवृत-
 मखिलतेजोरसघटम् । धरन्तं भ्रूमध्ये प्रसृतनयनः पश्यति च
 यः परं त्वां सत्यं स्यादखिलरसविद्यातिनिपुणः ॥ ४९ ॥ शिरः
 प्रांतभ्रांतायतकुटिलबालार्कमतुलं प्रदीप्तस्वर्णाढ्यारुणशतल-स
 त्कंडलधरम् । मरुत्पुत्रं लंकाधिपतनुजनाशोद्यतकरं स्मरेद्य-

स्त्वां यत्नात्सकलभयभूतापहरणे ॥ ५० ॥ गरुत्मंतं चंचच्चल-
 कनकपक्षद्वययुतं सुधाकुंभोद्भास्वत्करमखिललोकाभिगमनम् ।
 अर्चित्यं वेदैस्त्वां परममुनिनाथं स्मरति यः स दक्षोसौ वादी-
 कपटविषयजंतुप्रहरणे ॥ ५१ ॥ स्मृतिं नन्दन्तं यो मनुजमुपति-
 ष्ठत्यतिबलात्कृताशामिथ्याद्यात्प्रणतजनमन्दारभवता । अदत्ते दत्त
 त्वादमलतरचिद्गभ्यविभवात्सदा दत्तात्रेयो भजसि भजता-
 मिष्टफलदः ॥ ५२ ॥ विधिं विष्णुं मायांशृणिमदनयोर्निदिनकरं
 मिलित्वानंगेनानलथुवतियुक्तां जपति यः । ताराख्यामख्येयां
 निखिलनिगमाढ्यामखि लदां स संपद्भिर्देवाधिपविभवयुक्तो
 विहरति ॥ ५३ ॥ परामायावाणीमदनकमलाबीजसहितं मनुं
 प्रत्येकं ते जपति सततं निश्चलधिया । यतामेत्यैश्वर्याश्रुतिस-
 कलविद्यानिपुणतां वशित्वं ब्रह्मैक्यं स्वपिति यदि यायात्परमुनेः
 ॥ ५४ ॥ अविज्ञातं चित्तं तवजगतिनास्ति प्रभवितुस्तदाविज्ञा-
 तोहं यदपि सकलज्ञेन भवता । अदृष्टं मन्येहं प्रतिभटमविज्ञान-
 करणे मुने दत्तात्रेय प्रकुरु मयि कारुण्यमतुलम् ॥ ५५ ॥ भव-
 त्पादांभोजद्वयशुभ्ररसास्वादचतुरं भ्रमद्भृगीशंखायितहृदयवृत्ति
 कलय माम् । अनाधाराधाराश्रितसुरतरो तावकजने मुने कारु-
 ण्याब्धेप्रकुरु मयि संपत्प्रकटनम् ॥ ५६ ॥ वदंत्येके पार्थ तव
 गतिमनेकार्थहरिणीमजानन्तो ज्ञेयामनधिगततत्त्वार्थमतयः महा-
 योगिल्लोके जडमतिकृते त्वं धृतवपुस्तदा नो चेद्भुक्तस्वजनपर-
 रक्षा कथमहो ॥ ५७ ॥ स्मृतस्त्वच्छिष्यो वा जगति कृतवीर्यस्य
 तनयोऽर्जुनो राजा चोराद्भयमहिभयं वृश्चिकभयम् । हिनस्त्याजौ
 शत्रूदितमपि भयं चेति गदितं भवेयुस्त्वच्छिष्याः किमुत हत-
 चोराधिकभयाः ॥ ५८ ॥ पदानां सेव्यो वा न भवसि सदा
 किंचन नृणां प्रियः साधूनां त्वं तव च सुहृदस्तेपि सुजनाः ।
 मयि त्वार्थे दीने जननमरणाद्यैः कुरु दयां दयावान्को वा मे
 भ्रमनिगडनिर्मोचनविधौ ॥ ५९ ॥ यथा माता पुत्रं सकल-

गुणहीनं च कुटिलं प्रपुष्णात्यन्नाद्यैरनुदिनमतीवादर्हिता । तथा
 त्वं लोकानां मम च पितरावित्यभिमतं ततस्त्रातुं दातुं फलमभि-
 मतं चार्हसि विभो ॥ ६० ॥ जडं वाचाधीशं सुधियमपि मूकं च
 कुरुषे रवेः स्वाशां यांतां यदि च पुरुषे दृष्टिवसतेः । अकर्तुं
 कर्तुं वान्यदपि परिकर्तुं च मनुजस्तदा सर्वं कुर्याः क्वचन किम-
 साध्यं त्रिभुवने ॥ ६१ ॥ पुमान्यो वै युष्मच्चरण परिचर्याकृति-
 परो महालापास्थानाशनशयनपानानि कुरुते । स वै धन्यो लोके
 सकलजगदाराध्यजनिमा अहो भाग्यं तस्यागणितयशसः कोपि
 न भजेत् ॥ ६२ ॥ प्रसादात्ते यस्मिन्प्रबलतटदारि श्यविभवः स
 यायादिन्द्रत्वं सकल सुरनारीपरिवृतः । तवोपेक्षा यस्मिन्भवति
 ससुराणामधिपतिः परत्र ह्यत्यंतं प्रविहतमहैश्वर्यविभवः ॥
 ॥ ६३ ॥ सदा मन्त्रैर्जाप्यः पुनरपि मनूनेव जपति स्वयं तन्त्र-
 ध्येयो यदपि कुरुते तन्त्रनिचयम् । सदाब्रह्मानंदासृतजलधिके-
 लीकलितधीः स भूतेर्भूयस्या भवतु भगवन्नः कुरु दयाम् ॥ ६४ ॥
 तुरीयाग्निश्चेतद्युतिदिनकृदकैर्मुनिपतेर्महाविद्याखण्डः परियुत म-
 हानुष्टुभमनोः । चतुर्भिश्चक्राब्जांकुशगुणधरं सान्निद्युर्वति नृसिंहं
 त्वद्रूपं भजति स पुमर्थेकनिलयः ॥ ६५ ॥ मुने ते माणिक्य-
 प्रवरखचिते हैममुकुटे पुरा कल्पध्वंसे परिकलितसूर्यापररुचः ।
 वसंत्यस्मिन्नूनं न हि यदि तदाभूतमुनयो न विद्यन्ते लोकाः
 प्रखरतिमिरान्तैकचतुराः ॥ ६६ ॥ अहो योगिन्नानामणिखचित-
 भावाक्तमुकुटाशिखाग्रालंबिन्यात्रिकतलमसौरत्नशिखरात् । महा
 मेरोर्लीलांकलयति सदा यामकलितां शरत्सौदामिन्याः कटकव-
 रतेजोमयतनो ॥ ६७ ॥ सुविज्ञातं लोकैरनवधिसदादेशनपरैः
 सुधाखण्डं लब्ध्वा तव निबिडभावांकभरणम् । द्वितीयं सोमेन्दु-
 स्फुटमुकुटतः कान्तमनघं महामूर्तिज्योत्स्ना हरति नतदारिद्र्यति-
 मिरम् ॥ ६८ ॥ धृतं पुण्ड्रं मात्रा त्रितयरुचिरं साक्षरमिदं
 सहस्रारे हंसैः स्थितपरमहंसाजिगमिभषोः । वहन्ती पादाब्जद्व-

यसरललाक्षारसपदं पराशक्तेश्चंद्रोपलरचि तसोपानपदवी ॥
 ॥ ६९ ॥ श्रयेते हैमे ते तरुविमलपत्रे मधुकरौ शुभं मर्माभोजे
 स्थितमिति सुचित्रं शमनिधे कठोरेन्दुप्रांशुप्रवरनिकरीभूततिमिरं
 तिमिरं सुधांशुर्भावाक्तो मुकुलयति विद्युच्च वलयम् ॥ ७० ॥
 तमोभिर्भूकालीगृहमिदमनुज्जृभितमिति त्वदीये नेत्राब्जे कमल-
 सदनान्जुभितवति । सदा मुज्ञानेनाविशति सदयाक्षि प्रसरति
 प्रभो यस्मिन्स्यात्त ध्रुवमतिधनोयं मुनिपते ॥ ७१ ॥ यदा योगि-
 नोषष्ठलिरतिलसत्कारकदृशोरुपांते नीलाली उदरयुगली कंज-
 दलयोः । वरं कारायते कनकमकरीकुण्डलयुगेकटाक्षौचापेयस्त-
 वकविचरंताविव वरौ ॥ ७२ ॥ त्रयीविद्यारूपस्त्रितनुरहिमांशुः
 प्रतिदिनं श्रुतौ भावात्केचिद्विविधमकरीकुण्डलयुगः । मिलित्वा-
 त्मायं ते घनतरमुपाधिद्वयमपि व्यनक्ति श्रीकारे निखिलजगदु-
 द्वीपकमुने ॥ ७३ ॥ कपोलौ योष्माकौ स्फुटमुकुरिविवप्रतिभटौ
 भृशं संघर्षित्वात्प्रति दिनसमारोपितरुचौ । निजा कांतिर्नित्याक-
 नकनिकषोत्पंतमहिमा त्वदीयो नीचैव प्रचुरतरकांतिस्तव मुने
 ॥ ७४ ॥ सुखेन्दुं दृष्ट्वा ते यदि विशति राहुप्रतिभयात्
 शशी वक्रं प्राप्य द्विगुणितकलानां निधिरभूत् । द्विजानां राजत्वं
 प्रकटितमते दत्तशरणीबलेनाहो स्वामिन् कथमपि च लभ्यो
 हि महिमा ॥ ७५ ॥ तवायं विबोष्ठश्चिबुकसहितो विद्रुमलता-
 समाक्षिप्ता तिर्यग्यदि बहुपदं स्यात्फलयुगम् । व्रजे तत्साम्यं
 तन्निहितमुत वा पल्लवदलं यदि स्यात्ते नारस्तुलयितुमहो
 संयमिपते ॥ ७६ ॥ भयद्वानीश्रेणीं श्रवणपुटसौख्यप्रकरणीं विजे-
 तुं वाक् श्रुत्वा स्वयमुत विदित्वाहमिति भाक् । अशक्तां तेत्यंतं
 फणिललितजिह्वाग्रमिषतः प्रविष्टा वक्रांतं सितमणिलसद्विद्रुम-
 गृहम् ॥ ७७ ॥ तवावृत्ता रेखात्रयविलसिताकंबरभवच्छरा-
 णामाधारः कथमभवदेतन्न यदि चेत् । अथेमामूदेहात्त्वह कवि-

हराद्याकृतिधरां तदा नो चेद्वेदत्रितयकलितां वापि गणये ॥ ७८ ॥
 महान्तश्चासीद्विषधरवरो वासुकिरसौ निबर्हंतौ मर्त्याधिक-भव
 करत्वं गणयतान् । भुजाकारौ स्वीयौ तव तु भुजसत्त्वं विदधतां
 मुने गंगाल्लोतोमरवरगिरिप्रास्थफलके प्रसादे स्वर्णाढ्ये प्रभवभ
 वदुद्गागलुलितम् । त्रिसूत्रं सुस्निग्धं धवलमुपवीतं कलयते
 महायोगिन्मूर्तित्रयमपि विलीनं तदथवा ॥ ८० ॥ प्रसिद्धः स्वर्णा-
 द्रिदिवि विबुधवाचोवितरणात्प्रशस्तौ तौ शस्तावखिलपुरुषार्थ-
 प्रकरणात् । जनानां पादाब्जद्वितयमधिकं प्रेम भजतां मुनींद्रं
 त्रैलोक्याद्भुतगणमणिक्षीरजलधे ॥ ८१ ॥ इयं रोम्णां राजि-
 विलसति महानाभिसरसः प्रवृत्ताकुल्येव प्रतिपतितभङ्ग्यस्त्रिव-
 लयः । नवालेखालोकत्रयविभजनार्थं विरचिता मुने दत्तात्रेय
 त्वदुदरविलग्ना विलसिताः ॥ ८२ ॥ ध्रुवं शं मा मौंजी त्रितय-
 वलिरेखावरतनो रुरुक्षोः प्रासादं स्वशयहृदयाख्यं तव हरे ।
 महालक्ष्म्याश्चंचत्कनकमयसोपानपदवी न चेन्नाभीकुण्डे पुरिचि-
 दुपलब्धापरिदया ॥ ८३ ॥ प्रवृत्तावूरु ते त लसदुदरलोकव्रज-
 धृतिधृता सा कुर्वीद्रस्फुटपटुकरौ संप्रकटितौ । कटौविस्तारौ
 यत्कटकफलकौ ताविव मुने महायोगिन्विश्वंभर इति च नूनं
 त्वमधिसूः ॥ ८४ ॥ कृपालो विश्वेश त्रिभुवनतले ते प्रमितितो
 दिवारात्रौ स्थानं मिलति वपुषो जानुयुगलम् । अभक्तानित्येत-
 त्कथितमभियुक्तैः समतनोः प्रदुष्यंते संप्रत्यपि तदिदमर्थं हि
 सुदृढम् ॥ ८५ ॥ जगन्मूलं सृष्ट्वा सकलजगतां सर्वकुशलो
 भवेज्जघेलक्ष्मीकृदसमसरस्यः प्रकुरुते । प्रकृष्टौ तौ वीरौ भ्रम-
 यितविलक्ष्योल्पगुणवान्मुने ते नानङ्गस्तव तु विमुखो लक्षणवतः
 ॥ ८६ ॥ नराणां नानार्थप्रदरसगुटित्वं च दधतो मुने गुल्फौ
 गूढौ तव चरणपुष्टौ प्रकटितौ । घटावृत्तिर्नार्यैरिव सकलकौ
 वृत्तजचिरौ विराजेते तेजोनिकरकवितायां सुवपुषा ॥ ८७ ॥
 सदाधारं युष्मत्प्रपदमतिपूज्यं सुरचिरं ध्रुवात्मानं मत्वा जित-

जितमिति सदा कच्छपपतिः । विवेशादौ भूमेर्यदि तदिद-
 मेकं स्मयकरं त्विदानीं तज्जातिमुकुलितशिराश्चाभवदहो ॥
 ॥ ८८ ॥ मया दत्तं किञ्चिन्न यदि कलितं वासवमहं तदा रोचि-
 र्जानं जननमपि पंकप्रकटितम् । प्रविश्येत्यायोज्यं नचलति ह
 यत्तत्त्वदभियापदं ते तु श्रीदं सकलसमये श्रीनिलयनम् ॥ ८९ ॥
 मुने ते पादाब्जं नवममृतपादोद्भवमहो श्रितःसौन्दर्यं तत्पशुप-
 त्तिशिरोब्जं हिमकरः । निवृत्तं स्वस्याङ्कं भजति भवदेकात्मपुरुषाः
 कथं ब्रह्मागारे परमपुरुषा नाङ्घ्रिभजनाः ॥ ९० ॥ न चित्रं ते
 पादौ वितरत इति प्रार्थितफलंविधिं श्रीशं रक्षाकलुषविशदं
 दृश्यमतुलम् । स्मरांत श्रीगङ्गाधरचरणशंखांबुजसुरद्रुमाश्चंच-
 द्भावानतजन पदानंदकलनात् ॥ ९१ ॥ त्रिखण्डैः श्रीविद्याम-
 नुवरभवैर्भावकरिपो विवृद्धस्ते मंत्रो विषवदतियोज्योतिरमलम् ।
 षड्गणचिन्द्रार्कप्रकररुचि तन्मे प्रभवतां सदा ज्ञानानन्दं युवति
 नृमयं लोचनपदम् ॥ ९२ ॥ समुन्मीलद्भानुप्रकररुचिवाग्बीजम-
 मलंमरुत्वत्वद्गोपाभां मदनलिपिमाधारकमले । हृदब्जेशक्त्या
 ख्यं सितकरकराभं शिरसिजे सरोजे त्वां ध्यायेत्सकलपुरुषार्थान्
 स लभते ॥ ९३ ॥ चिदंशत्वादूर्पंकिमपि सवितुर्मंडलगतं वरेण्यं
 भर्गो वै त्रिविधतनुदेवस्य वपुषि मुने धीमह्यासद्वरिरपि धिपो
 योनइतरत्प्रचोदायास्तत्त्वं स्थितिलयसूजस्त्वं मुनिपते ॥ ९४ ॥
 हरिस्तंतुः प्रोतः सदसि शिखरे शुभ्रकपटोजगन्मूलस्थाणुस्त्व-
 मिति सुभवस्पन्दमुनिभिः । ज्वरीभिः स्वर्णाढ्यः पवनहततद्-
 बिंदुनिकरैर्जरासक्ताब्जाहीरुचिरमभिषिक्तः स्थित इव ॥ ९५ ॥
 दुराचारो जारश्वपलमतिराजः परवशः परद्रव्याकांक्षी बहुजन-
 विरोधी च सततम् । तदा चाहं पूतस्तव पदयुते स्पर्शवशतो
 ह्ययःखण्डः स्वर्णं भवति हि यदा सिद्धसुरतिः ॥ ९६ ॥ परि-
 क्रांता देशा बहुतरधनस्यार्जनधिया कुलाचारं हित्वा कुमति-
 नृपसेवापि च कृता । विधायासौ श्रांतः किमपि न च लब्धं तु

वपुषाश्रितं त्वत्पादाब्जं श्रितमनुजमन्दारमधुना ॥ ९७ ॥ त्वदीयो मे देहस्त्वमपि पितरौ भ्रातृसुहृदस्त्वमेव ब्रह्मन्मे सुतहितगृहक्षत्रनिवहाः । त्वमेव प्राणो मे धनमपि ममत्वास्तव पदं न जाने मय्येव स्थिततरमुहुर्मोयमधुना ॥ ९८ ॥ नमस्ते तारायामृतजलधिधाम्नेऽधिमहसे नमस्ते ब्रह्माद्यैर्मुनिसुरवरैः क्लृप्तमनसे नमस्ते यन्नारायणमुनिविलासाय भवते मनूनां कोटीनामचलगणितानां च पतये ॥ ९९ ॥ नमस्ते देवैरप्यतविदितमहिम्ने त्रियशसे नमस्ते दिक्पालप्रकटमुकुटालंकृतपदे । नमस्ते तेजस्विन्नतमनुज-मन्दारवपुषे नमो दत्तात्रेयाकृतिहरिहराजाय महते ॥ १०० ॥ नमस्ते पापौघाचलविततिसंहारपतये नमस्ते दारिद्र्यव्यथितजनदैवांतनिलये । नमस्ते रोगातनितमनुजदिव्यौषधिदृशे नमस्ते देवं मे नहि नहि जगत्यां तव पदम् ॥ १ ॥ असौ दत्तात्रेयस्तुतियुतकृतिर्ज्ञानलहरी सुधाधारापूराखिलनिगमसारानुपठताम् । श्रुतश्रीविद्यायुर्विभवधनधान्यामृतचयं ददात्येवात्यंतं जयति सकला घादजनिका ॥ १०२ ॥

इति श्रीदत्तात्रेयज्ञानलहरी दलादनमुनिविरचिता

श्रीदत्तपदप्राप्तिका संपूर्णा

२. दत्तात्रेयस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ जटाधरं पांडुरंगं शूलहस्तं कृपा निधिम् । सर्वरोगहरं देवं दत्तात्रेयमहं भजे ॥ १ ॥ अस्य श्रीदत्तात्रेयस्तोत्रमन्त्रस्य भगवान्नामरद ऋषिः अनुष्टुप् छन्दः । श्रीदत्तः परमात्मा देवता । श्रीदत्तप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः । जगदुत्पत्तिकर्त्रे च स्थितिसंहारहेतवे । भवपाशविमुक्ताय दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ १ ॥ जराजन्मविनाशाय देहशुद्धिकराय च । दिगंबरदयामूर्ते दत्तात्रेय ० ॥ २ ॥ कर्पूरकांतिदेहाय ब्रह्ममूर्तिधराय च । वेदशास्त्रपरिज्ञाय दत्तात्रेय ० ॥ ३ ॥ ह्रस्वदीर्घकृशस्थूलनामगोत्रविर्वाजित । पञ्चसूतकदीप्ताय दत्तात्रेय ० ॥ ४ ॥ यज्ञभोक्त्रे

च यज्ञाय यज्ञरूप धराय च । यज्ञप्रियाय सिद्धाय दत्तात्रेय नमो-
 ऽस्तु ते ॥ ५ ॥ आदौ ब्रह्मा मध्ये विष्णुंरंतदेवः सदाशिवः ।
 मूर्तित्रयस्वरूपाय दत्तात्रेय० ॥ ६ ॥ भोगालयाय भोगाय योग्य-
 योग्याय धारिणे । जितेन्द्रिय जितज्ञाय दत्तात्रेय० ॥ ७ ॥ दिगं-
 बराय दिव्याय दिव्यरूपधराय च । सदोदितपरब्रह्म दत्तात्रेय०
 ॥ ८ ॥ जंबूद्वीपे महाक्षेत्रे मातापुरनिवासिने । जयमानसतां
 देव दत्तात्रेय० ॥ ९ ॥ भिक्षाटनं गृहे ग्रामे पात्रं हेममयं करे ।
 नानास्वादमयी भिक्षा दत्तात्रेय० ॥ १० ॥ ब्रह्म ज्ञानमयी मुद्रा
 वस्त्रे चाकाशभूतले । प्रज्ञानघनबोधाय दत्तात्रेय० ॥ ११ ॥ अव-
 धूत सदानंद परब्रह्मस्वरूपिणे । विदेहदेहरूपाय दत्तात्रेय० ॥
 ॥ १२ ॥ सत्यरूप सदाचार सत्यधर्मपरायण । सत्याश्रय परा-
 क्षाय दत्तात्रेय० ॥ १३ ॥ शूलहस्त गदापाणे वनमालासुकंधर
 यज्ञसूत्रधर ब्रह्मन् दत्तात्रे० ॥ १४ ॥ क्षराक्षरस्वरूपाय परा-
 त्परतराय च । दत्तमुक्तिपरस्तोत्र दत्तात्रेय ॥ १५ ॥ दत्तविद्याय
 लक्ष्मीश दत्तस्वात्मस्वरूपिणे । गुणनिर्गुणरूपाय दत्तात्रेय० ॥
 ॥ १६ ॥ शत्रुनाशकरं स्तोत्रं ज्ञानविज्ञानदायकम् । सर्वपापं
 शमंयाति त दत्तात्रेय० ॥ १७ ॥ इदं स्तोत्रं महद्दिव्यं दत्तप्रत्य-
 क्षकारकम् । दत्तात्रेयप्रसादाच्च नारदेन प्रकीर्तितम् ॥ १८ ॥

इति श्रीनारदपुराणे नारदविरचितं दत्तात्रेयस्तोत्रं सगुणम्

१. शंकराचार्यकृतगुर्वष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ शरीरं सुरूपं तथा वा कलत्रं यशश्चारु
 चित्रं धनं मेरुतुल्यम् । मनश्चेन्न लग्नं हरेरंघ्रिपद्मे ततः किं
 ततः किं ततः किं ततः किम् ॥ १ ॥ कलत्रं धनं पुत्रपौत्रादि
 सर्वं गृहं ब्रांधवाः सर्वमेतद्धि जातम् । गुरोरंघ्रिपद्मे मनश्चेन्न
 लग्नं ततः किं ॥ २ ॥ षडंगादिदेवो मुखे शास्त्र विद्या कवि-
 त्वादि गद्यं सुपद्यं करोति । गुरोरंघ्रिपद्मे ॥ ३ ॥ विदेशेषु
 मान्यः स्वदेशेषु धन्यः सदाचारवृत्तेषु मत्तो न चान्यः । गुरोर

ध्रिपद्मे० ॥ ४ ॥ क्षमामंडले भूपभूपालवृन्दैः सदा सेवितं यस्य
पादारविंदम् । गुरोरंध्रिपद्मे० ॥ ५ ॥ यशो मे गतं दिक्षु
दानप्रतापाज्जगद्वस्तु सर्वं करे यत्प्रसादात् । गुरोरंध्रिपद्मे०
॥ ६ ॥ न भोगे न योगे न वा वाजिराजौ न कांतामुखे नैव
वित्तेषु चित्तम् । गुरोरंध्रिपद्मे० ॥ ७ ॥ अरण्ये न वा स्वस्य
गेहे न कार्ये न देहे मनो वर्तते मे त्वनर्घ्ये । गुरोरंध्रिपद्मे०
॥ ८ ॥ अनर्घ्याणि रत्नानि मुक्तानि सम्यक्समालिंगिता का-
मिनी यामिनीषु । गुरोरंध्रिपद्मे० ॥ ९ ॥ गुरोरष्टकं यः पठेत्पु-
ण्यदेही यतिभूपतिर्ब्रह्मचारी च गेही । लभेद्वाञ्छितार्थं पदं ब्रह्म-
संज्ञं गुरोरुक्तवाक्ये मनो यस्य लग्नम् ॥ १० ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं

गुरोरष्टकं समाप्तम्

२. गुरुवरप्रार्थनापञ्चरत्नस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ यं यं विज्ञातुं भृगुःस्वं पितरमुपगतः
पञ्चवारं यथावज्ज्ञानादेवामृताप्तेः सततमनुपमं चिद्विवेकादि
लब्ध्वा । तस्मै तुभ्यं नमः श्रीहरिहरगुरुवे सच्चिदानन्दमुक्तानंता-
द्वैतप्रतीते न कुरु कितवतां पाहि मां दीन बंधो ॥ १ ॥ यस्मा-
न्नश्यस्य जन्मस्थिति विलयामिमे तैत्तिरीयाः पठन्ति स्वाविद्या-
मात्रयोगात्मुखशयनतलेः मुख्यतः स्वप्नवच्च । तस्मै० ॥ २ ॥
नो वेदांतैकलभ्यः श्रुतिषु नियमितस्तैत्तिरीयैश्च काण्वैरन्यैर-
प्यानिषेकादुदयपरिमितं चारुसंस्कारभाजाम् । तस्मै० ॥ ३ ॥
यस्मिन्नेवावसन्नाः सकलनिगमवाङ्मौलयः सुप्तपुंसि प्रोक्तं तन्नाम
तद्वनिजमहिमगतध्वांततत्कार्यरूपे । तस्मै० ॥ ४ ॥ चित्त्वात्सं-
कल्पपूर्वं सृजति जगदिदं योगिवन्मायया नः स्वात्मन्येवाद्वि-
तीये परमसुखदृशि स्वप्नवद्भूमि नित्ये । तस्मै० ॥ ५ ॥

इत्यच्युतविरचितं गुरुवरप्रार्थना-

पञ्चरत्नस्तोत्रं सम्पूर्णम्

३. दक्षिणामूर्तिस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ विश्वंदर्पणदृश्यमाननगरीतुल्यं निजांत-
 रंतं पश्यन्नात्मनि मायया बहिरिवोद्भूतं यथा निद्रया । यः
 साक्षीकुरुते प्रबोधसमये स्वात्मानमेवाद्वयं तस्मै श्रीगुरुमूर्तये
 नमइदं श्रीदक्षिणामूर्तये ॥ १ ॥ बीजस्यांतरिवांकुरो जगदिदं
 प्राडः निर्विकल्पं पुनर्मायाकल्पितदेशकालकलनावैचित्र्यचित्री कृत-
 म् । मायावीव विजृम्भयत्यापि महायोगीव यः स्वेच्छया तस्मै
 श्रीगुरु० ॥ २ ॥ यस्यैव स्फुरणं सदात्मकमसत्कल्पार्थकं भासते
 साक्षात्तत्त्वमसीति वेदवचसा यो बोधयत्याश्रितान् । यत्साक्षा-
 त्करणाद्भवेन्नपुनरावृत्तिर्भवांभोनिधौ तस्मै श्रीगुरुमूर्तये० ॥ ३ ॥
 नानाछिद्रघटोदरस्थितमहादीपप्रभाभास्वरं ज्ञानं यस्य तु
 चक्षुरादिकरणद्वारा बहिः स्पंदते । जानामीतितमेव भांतमनु-
 भात्येतत्समस्तं जगत्तस्मै श्रीगुरु० ॥ ४ ॥ देहप्राणमर्पोद्रिया-
 ण्यपि चलां बुद्धिं च शून्यं विदुः स्त्रीबालांधजडोपमास्त्वहमिति
 भ्रान्ताभृशं वादिनः । मायाशक्तिविलासकल्पितमहाव्यामोहसं-
 हारिणे तस्मै श्रीगुरु० ॥ ५ ॥ राहुग्रस्तदिवाकरेन्दुसदृशी माया-
 समाच्छादनात्सन्मात्रः करणोपसंहरणतो योऽभूत्सुषुप्तः पुमान् ।
 प्रागस्वाप्समिति प्रबोधसमये यः प्रत्यभिज्ञायते तस्मै श्रीगुरु०
 ॥ ६ ॥ बाल्यादिष्वपि जाग्रदादिषु तथा सर्वास्ववस्थास्वपि
 व्यावृत्तास्वनुवर्तमानमहमित्यंतः स्फुरंतं सदा । स्वात्मानं प्रकटी-
 करोति भजतां यो मुद्रया भद्रया तस्मै श्रीगुरु० ॥ ७ ॥ विश्वं
 पश्यति कार्यकारणतया स्वस्वामिसंबंधतः शिष्याचार्यतया तथैव
 पितृपुत्राद्यात्मनां भेदतः । स्वप्ने जाग्रति वा य एष पुरुषो माया
 परिभ्रामितस्तस्मै श्रीगुरु० ॥ ८ ॥ भूरम्भां स्यनलोऽनिलोम्बर-
 महर्नाथो हिमांशुः पुमानित्याभाति चराचरात्मकमिदं यस्यैव
 मूर्त्यष्टकम् । नान्यात्किंचन विद्यते विमृशतां यस्मात्परस्माद्वि-
 भोस्तस्मै श्रीगुरु० ॥ ९ ॥ सर्वात्मत्वमिति स्फुटीकृतमिदं यस्मा-

दमुष्मिन्स्तवे तेनास्य श्रवणात्तथार्थमननाद्ध्यानाच्च संकीर्तनात् ।
 सर्वात्मत्वमहाविभूतिसहितं स्यादीश्वरत्वं स्वतः सिद्धयेतत्पुरन-
 ष्टधा परिणतं चैश्वर्यमव्याहतम् ॥ १० ॥ वटविटपिसमीपे
 भूमिभागे निषण्णं सकलमुनिजनानां ज्ञानदातारमारात् । त्रिभु-
 वनगुरुमीशं दक्षिणामूर्तिदेवं जनमरणदुःखच्छेददक्षं नमामि ॥
 ॥ ११ ॥ चित्रं वटतरोर्मूले वृद्धाः शिष्या गुरुर्युवा । गुरोस्तु
 मौनं व्याख्यानं शिष्यातु च्छिन्नसंशयाः ॥ १२ ॥ ॐ नमः प्रण-
 वार्थाय शुद्धज्ञानैकमूर्तये । निर्मलाय प्रशान्ताय दक्षिणामूर्तये
 नमः ॥ १३ ॥ निधये सर्वं विद्यानां भिषजे भवरोगिणाम् ।
 गुरवे सर्वलोकानां दक्षिणामूर्तये नमः ॥ १४ ॥ मौनव्याख्या-
 प्रकटितपरब्रह्मतत्त्वं युवानं वर्षिष्ठांतेवसदृषिगणरावृतं ब्रह्मनिष्ठः
 आचार्येन्द्रं करकलितचिन्मुद्रमानंदरूपं स्वात्मारामं सुदितवदनं
 दक्षिणामूर्तिमीडे ॥ १५ ॥

इति श्रीमत्परमहंस० शंकराचार्यविरचितं

दक्षिणामूर्तिस्तोत्रं संपूर्णम्

१. दशावतारस्तोत्रम्

चलल्लोलकल्लोलिनीशस्फुरन्नक्रचक्रातिवक्रांबुलिनः । हतो
 येन मीनावतारेण शङ्खः स पायादपायाज्जगद्वासुदेवः ॥ १ ॥
 धरानिर्जरारातिभारादपारादकूपारनीरातुराधः पतन्ती । धृता
 कूर्मरूपेण पृष्ठोपरिष्ठे सदेवो मुदे वोस्तु शेषाङ्गशायी ॥ २ ॥
 उदग्रे रदाग्रे सगोत्रापि गोत्रा स्थिता तस्थुषः केतकाग्रे षडंग्रे ।
 तनोति श्रियं सश्रियं नस्तनोतु प्रभुः श्रीवराहावतारो मुरारिः
 ॥ ३ ॥ उरोदार आरंभसंरंभिणोसौ रमासंभ्रमाभंगुराग्रैर्नखाग्रैः ।
 स्वभक्तातिभक्त्याभिव्यक्तेन दारुण्यघौघं सदा वः स हिंस्यान्वृ-
 सिंहः ॥ ४ ॥ छलादाकलय्य त्रिलोकीं बलीयान् बलिं सम्बन्ध
 त्रिलोकीबलीयः । तनुत्वं दधानां तनुं संदधानो विमोहं मनो
 वामनो वः स कुर्यात् ॥ ५ ॥ हतक्षत्रियासूक्प्रपानप्रनृत्तममृत्य

त्पिशाचप्रगीतप्रतापः । धराकारि येनाग्रजन्माग्रहारं विहारं क्रि-
यान्मानसे वः स रामः ॥ ६ ॥ तनग्रीवसुग्रीव-साम्राज्यहेतुर्दश-
ग्रीव-सन्तान-संहारकेतुः । धनुर्येन भग्नं महत्कामहंतुः स मे
जानकीजानिरेनांसि हन्तु ॥ ७ ॥ घनाद्गोधनं येन गोवर्धनेन
व्यरक्षि प्रतापेन गोवर्धनेन । हतारातिचक्री रणध्वस्तचक्री पद-
ध्वस्तचक्री स नः पातु चक्री ॥ ८ ॥ धराबद्धपद्मासनस्थांघ्रिय-
ष्टिर्नियम्यानिलं न्यस्तनासाग्रदृष्टिः । य आस्ते कलौ योगिनां
चक्रवर्ती स बुद्धः प्रबुद्धोऽस्तु निश्चितवर्ती ॥ ९ ॥ दुरापार-
संसारसंहारकारी भवत्यश्ववारः कृपाणप्रहारी मुरारिर्दशकार
धारीह कल्की करोतु द्विषां ध्वंसनं वः स कल्की ॥ १० ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं

दशावतार स्तोत्रं सम्पूर्णम्

१. आर्तत्राणनारायणाष्टादशकम्

प्रह्लाद प्रभुरस्ति चेत्तव हरिः सर्वत्र मे दर्शय स्तंभे चैना-
मिति ब्रुवंतमसुरं तत्राविरासीद्धरिः । वक्षस्तस्यविदारयन्निजन-
खैर्वात्सल्यमावेदयन्नार्तत्राणपरायणः स भगवान्नारायणो मे गतिः
॥ १ ॥ श्रीरामाव विभीषणोयमधुना त्वार्तो भयादागतः सुग्री-
वानय पालयेहमधुना पौलास्त्ययेवागतम् । एवं योऽभयमस्य
सर्वं विदितलंकाधिपत्यंददावार्तत्राणपरायणः ॥ २ ॥ नक्र-ग्रस्त
पदं समुद्यतकरं ब्रह्मेश देवेश मां पाहीति प्रचुरार्तरावकरिणं
देवेश शक्तीश च । मा शोचेति ररक्ष नक्रवदनाच्चक्रश्रिया
तत्क्षणादार्तत्रा० ॥ ३ ॥ हा कृष्णाच्युत हा कृपाजलनिधे हा
पांडवानां सखे क्वासि क्वासि सुयोधनादवगतां हा रक्ष मां
द्रौपदीम् । इत्युक्तोऽक्षयमस्त्ररक्षिततनुं योऽरक्षदापद्गणादाधर्त०
॥ ४ ॥ यत्पादाब्जनखोदकं त्रिजगतां पापौघविध्वंसनं यन्नामा-
मृतपूरणं च पिबतां संतापसंहारकम् । पाषाणश्च यदंघ्रितो
निजवधूरूपं मुनेराप्तवानार्तत्रा० ॥ ५ ॥ यन्नाम श्रुतिमात्रतो

उपरिमितं संसारवारांनिधिं त्यक्त्वा गच्छति दुर्जनोपि परमं
विष्णोः पदं शाश्वतम् । तत्रैवाद्भुतकारणं त्रिजगतांनाथस्य
दासोऽस्म्यहमार्त० ॥ ६ ॥ पित्रा भ्रातरमुत्तमाङ्गमितं भक्तोत्तमं
यो ध्रुवं दृष्ट्वा तत्सममारुरुक्षुमुदितं मात्राऽवमानं गतम् ।
योदात्तं शरणागतं तु तपसा हेमाद्रिसिंहासनं ह्यार्त० ॥ ७ ॥
नाथेति श्रुतयो न तत्त्वमतयो घोषस्थिता गोपिका जारिण्यः
कुल जातिधर्मविमुखा अध्यात्मभावं ययुः । भक्तिर्यस्य ददाति
मुक्तिमतुलां जारस्य यः सद्गतिर्ह्यार्त० ॥ ८ ॥ क्षुत्तृष्णार्तसह-
स्रशिष्यसहितं दुर्वाससं क्षोभितं द्रौपद्याभय भक्तियुक्तमनसा
शाकं स्वहस्तार्पितम् । भुक्त्वाऽतर्पयदात्मवृत्तिमखिलाभावेदयन्
यः पुमानार्त० ॥ ९ ॥ येनारक्षि रघूत्तमेन जलधेस्तीरे दशा-
स्यानुजस्त्वायातं शरणं रघूत्तम विभो रक्षानुर मामिति ।
पौलस्त्येन निराकृतोऽथ सदसि भ्रात्रा च लंकापुरे ह्यार्त०
॥ १० ॥ येनावहि महाहवे वसुमती संवर्तकाले महालीला-
क्रोडवपुर्धरेण हरिणा नारायणेन स्वयम् ॥ यः पापिद्रुमसंप्रव-
र्तमचिराद्धत्वा च योगात् प्रियामार्त० ॥ ११ ॥ योद्धासौ
भुवनत्रये मधुपतिर्भर्ता नराणां बले राधाया अकरोद्व्रते रतिमनः
पूर्तिः सुरेन्द्रानुजः । यो वा रक्षति दीनपाण्डुतनयान्नाथेति भीतिं
गतानार्तः० ॥ १२ ॥ यः सांदीपनिदेशतश्च तनयं लोकान्तरा-
त्सन्नतं चानीय प्रतिपाद्य पुत्रमरणादुज्जृम्भमाणार्तये । संतोषं
जनयन्नमेयमहिमा पुत्रार्थसंपादनादार्तत्राणपरायणः ॥ १३ ॥
यन्नामस्मरणादघौघसहितो विप्रः पुराऽजामिलः प्राणान्मुक्ति-
मशेषितामनु च यः पापौघदावातियुक् । सद्यो भागवतोत्तमा-
त्मनिर्मिति प्रापांबरीषाभिधश्चार्तत्रा० ॥ १४ ॥ योरक्षद्वसना-
दिनित्यरहितं विप्रं कुचैलाभिधं दीनादीनचकोरपालनपरः श्री-
शंखचक्रोज्ज्वलः । तज्जीर्णांबरमुष्टिपात्रपृथुकानादाय भुक्त्वा क्ष-
णार्त० ॥ १५ ॥ यत्कल्याणगुणाभिरामममलं मन्त्राणि संशि-

क्षते यत्संशेतिपतिप्रतिष्ठितमिदं विश्वं वदत्यागमः । यो योगीन्द्र-
मनःसरोरुहतमःप्रध्वंसविद्भानुमानार्त० ॥ १६ ॥ कार्लिदीहृद-
याभिरामपुलिने पुण्ये जगन्मंगले चंद्रांभोजवटे पुटे परिसरे
धात्रा समाराधिते । श्रीरङ्गे भुजगेन्द्रभोगशयने शेते सदा यः
पुमानार्तत्राणपरा यणःस भगवान्नारायणो मे गतिः ॥ १७ ॥
वात्सल्यादभयप्रदानसमयादार्तिनिर्वापणादौदार्यदिघशोषणादग-
णितश्रेयः पदप्रापणात् सेव्यः श्रीपतिरेव सर्वजगतामेते हित-
त्साक्षिण प्रह्लादश्च विभीणश्च करिराट् पांचाल्यहल्या
ध्रुवः ॥ १८ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं मार्तत्राणपरायण-

नारायणाष्टादशकं संपूर्णम्

१. अथ पञ्चमहायुधस्तोत्रम्

विष्णोर्मुखोत्थानिलपूरितस्य यस्य ध्वनिर्दानवदर्पहंत । तं
पांचजन्यं शशिकोटिशुभ्रं शंखं सदाऽहं शरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥
स्फुरत्सहस्रारशिखातितीव्रं सुदर्शनं भास्करकोटितुल्यम् । सुर-
द्विषां प्राणविनाशदक्षं चक्रं सदाऽहं शरणं प्रपद्ये ॥ २ ॥ हिरण्यम-
यीं मेरुसमानसारां कौमोदकीं दैत्यकुलस्य हंत्रीम् । वैकुण्ठवामा-
ग्रकराभिमृष्टां गदां सदाऽहं शरणं प्रपद्ये ॥ ३ ॥ रक्षोऽसुराणां-
कठिनोग्रकंठछेदोच्छलच्छोणितदिग्धधारम् । तं नंदकं नाम हरेः
प्रदीप्तं खड्गं सदाऽहं शरणं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ यस्यातिनादश्रवणा-
त्सुराणां चेतांसि निर्मुक्तभयानि सद्यः । भवंति दैत्याशनिबाण-
वर्षं शाङ्गं सदाऽहं शरणं प्रपद्ये ॥ ५ ॥ प्रातर्हरेः पञ्चमहायु-
धानां स्वयंपठेद्यः कृतसर्वरक्षः । जीवेच्छतं सर्वजनैः स पूज्यो निर्वा-
णकाले विशतीह विष्णुम् ॥ ६ ॥

इति श्रीमच्छंकरा० पञ्चमहायुधस्तोत्रम्

१. श्रीबलरामस्तोत्रम्

श्रीः जय राम सदाराम सच्चिदानन्दविग्रह । अविद्यापङ्क-

(१८४)

बृहत्स्तोत्ररत्नाकरे

गलितनिर्मलाकार ते नमः ॥ १ ॥ जयाखिलजगद्धारधारण
 श्रमवर्जित । तापत्रयविकर्षाय हलं कलयते सदा ॥ २ ॥ प्रपन्न-
 दीनत्राणाय बलरामाय ते नमः । त्वमेवेश पराशेषकलुषक्षालन-
 प्रभुः ॥ ३ ॥ प्रपन्नकरुणासिन्धो भक्तप्रिय नमोऽस्तुने । चराचरा
 फणाग्रेण धृता येन वसुन्धरा ॥ ४ ॥ मामुद्धरास्मदृष्यपाराद्भु-
 वाम्भोधेरपारतः परापराणां परमपरमेश नमोऽस्तु ते ॥ ५ ॥
 इमं स्तवं यः पठति बलरामाधिदैवतम् । बलिष्ठः सर्वकार्येषु
 गरिष्ठः सोऽभिजायते ॥ ६ ॥

इति श्रीबलरामस्तोत्रम्

अथ अवतारस्तोत्राणि

१. मत्स्यस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नूनं त्वं भगवान्साक्षाद्भिरनारायणोऽव्ययः
अनुग्रहाय भूतानां धत्से रूपं जलौकसाम् ॥ १ ॥ नमस्ते पुरुष-
श्रेष्ठ स्थित्युत्पत्त्यप्ययेश्वर । भक्तानां नः प्रपन्नानां मुख्योद्गा-
त्मगतिर्विभो ॥ २ ॥ सर्वे लीलावतारास्ते भूतानां भूतिहेतवः ।
ज्ञातुमिच्छाम्यदो रूपं यदर्थं भवता धृतम् ॥ ३ ॥ न तेऽरविन्दाक्ष
पदोपसर्पणं मृषा भवेत्सर्वमुहृत्प्रियात्मनः । यथेतरेषां पृथगा-
त्मनां सतामदीदृशो यद्वपुरद्भुतं हि नः ॥ ४ ॥

इति श्रीमद्भागवतांतर्गतं मत्स्यस्तोत्रं संपूर्णम्

२. कूर्मस्तोत्रम् ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवा ऊचुः ॥ नमाम ते देव पदारविंदं विंदं
प्रपन्नतापोपशमातपत्रम् ॥ यन्मूलकेता यतयोऽञ्जसोरु संसारदुःखं
बहिरुत्क्षिपन्ति ॥ १ ॥ धातर्यदस्मिन्भवईश जीवास्तापत्रयेणोपहृता
न शर्म । आत्मलभन्ते भगवंस्तवाङ्घ्रिच्छायां सविद्यामत आश्र-
येम ॥ २ ॥ मार्गति यत्ते मुखपद्मनीडैश्छंदः सुपर्णैर्ऋषयो विविक्ते
यस्याघमर्षोदसरिद्वारायाः पदं पदं तीर्थपदः प्रपन्नाः ॥ ३ ॥ यच्छ्रु-
द्ध्या श्रुतवत्या च भक्त्या संमृज्यमाने हृदयेऽवधार्य । ज्ञानेन
वैराग्यबलेन धीरा व्रजेम तत्तेऽग्निसरोजपीठम् ॥ ४ ॥ विश्वस्य
जन्मस्थितिसंयमार्थं कृतावतारस्य पदांबुजं ते । व्रजेम सर्वे शरणं
यदीश स्मृतं प्रयच्छत्यभयं स्वपुंसाम् ॥ ५ ॥ यत्सानुबंधेऽसति
देहगेहेममाहमित्यूढदुराग्रहाणाम् । पुंसां सुदूरं वसतोऽपि पुण्या
भजेम तत्ते भगवत्पदाब्जम् ॥ ६ ॥ तान्वा असद्वृत्तिभिरक्षि-
भिर्ये पराहृतांतर्मनसः परेश । यथो न पश्यंत्युरुगाय नूनं ये ते
पदन्यासविलासलक्ष्म्याः ॥ ७ ॥ पानेन ते देव कथामुधायाः
प्रवृद्धभक्त्या विशदाशया ये । वैराग्यसारं प्रतिलभ्य बोधं यथा-
जसान्वीयुरकुण्ठधिष्ण्यम् ॥ ८ ॥ तथापरे चात्मसमाधियोगव

लेन जित्वा प्रकृतिं बलिष्ठाम् । त्वामेव धीराः पुरुषं विशन्ति
तेषां श्रमः स्यान्न तु सेवया ते ॥९॥ तत्ते वयं लोकसिसृक्षयाद्य
त्वयानुसृष्टास्त्रिभिरात्मभिः स्म । सर्वे वियुक्ता स्वविहारतन्त्रं न
शक्नुमस्तत्प्रतिहर्तवे ते ॥ १० ॥ यावद्बालं तेऽज हराम काले
यथा वयं चान्नमदाम यत्र । यथोभयेषां त इमे हि लोका बलि
हरन्तोऽन्नमदन्त्यनहाः ॥ ११ ॥ त्वं नः सुराणामसि सान्वयानां
कूटस्य आद्यः पुरुषः पुराणः । त्वं देवशक्त्यां गुणकर्मयोनी
रेतस्त्वजायां कविमादधेऽजः ॥ १२ ॥ ततो वयं सत्प्रमुखा यदर्थं
बभूविमात्मन् करवाम किं ते त्वं नः स्वचक्षुः परिदेहि शक्त्या
देवक्रियार्थं यदनुग्रहाणाम् ॥ १३ ॥

इति श्रीमद्भागवतांतर्गतं कूर्मस्तोत्रं समाप्तम्

३. वराहस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ऋषय ऊचुः ॥ जितं जितं तेऽजित
यज्ञभावनं त्रयीं तनुं त्वां परिधुन्वते नमः । यद्रोमगर्तेषु निलित्यु-
रध्वरास्तस्मै नमः कारणसूकरायते ॥ १ ॥ रूपं तवैतन्ननु दुष्कृ-
तात्मनां दुर्दर्शनं देव यदध्वरात्मकम् । छन्दांसि यस्य त्वचि
बहिरोमस्वाज्यं दृशि त्वङ्गघ्निषु चातुर्होत्रम् ॥ २ ॥ सुक् तुण्ड
आसीत्सुव ईश नासयोरिडोदरे चमसाः कर्णरंध्रे । प्राशित्र-
मास्ये ग्रसने ग्रहास्तु ते यच्चर्वणं ते भगवन्नग्निहोत्रम् ॥ ३ ॥
दीक्षानुजन्मोपसदः शिरोधरं त्वं प्रायणीयोदयनीयदष्टः ॥ जिह्वा
प्रवर्ग्यस्तव शीर्षकं क्रतोः सभ्यावसथ्य चित्तयोसवो हि ते ॥ ४ ॥
सोमस्तु रेतः सवनान्यवस्थितिः संस्थाविभेदास्तव देव धावतः ।
सत्राणि सर्वाणि शरीर संधिस्त्वं सर्वयज्ञक्रतुरिष्टिबन्धनः ॥ ५ ॥
नमो नमस्तेऽखिलयन्त्रदेवताद्रव्याय सर्वं क्रतवे क्रियात्मने ।
वैराग्यभक्त्यात्मजयानुभावितज्ञानाय विद्यागुरवे नमो नमः ॥
॥ ६ ॥ दंष्ट्राग्रकोट्या भगवंस्त्वया धृता विराजते भूधर
भूःसभूधरा । यथा वनान्निःसरतो दत्ता धृता मतंगजेन्द्रस्य

सपत्रपद्मिनी ॥ ७ ॥ त्रयीमयं रूपमिदं च सौकरं भूमंडलेनाथ
दत्ता धृतेन ते । चकास्ति शृङ्गोदघनेन भूयसा कुलाचलेन्द्रस्य
यथैव विभ्रमः ॥ ८ ॥ संस्थापयैनां जगतां सतस्थुषां लोकाय
पत्नीमसि मातरं पिता । विधेम चास्यै नमसा सह त्वया यस्यां
स्वतेजोग्निमिवारणावधाः ॥ ९ ॥ कः श्रद्धधीतान्यतमस्तव प्रभो
रसां गताया भुवउद्विबर्हणम् । न विस्मयोऽसौ त्वयि विश्ववि-
स्मये यो साययेदं ससृजेऽतिविस्मयम् ॥ १० ॥ विधुन्वता वेदमयं
निजं वपुर्जनस्तपः सत्यनिवासिनोवयम् । सटाशिखोद्भूतशिवां
बुबिंदुभिर्विमृज्यमाना भृशमीश पाविताः ॥ ११ ॥ स वै
जत श्रष्टमतिस्तवैष ते यः कर्मणां पारमपारकर्मणः ।
यद्योगमायायागुणयोगमोहितं विश्वं समस्तं भगवन्विधेहि
शम् ॥ १२ ॥

इति श्रीमद्भागवतांतर्गतं वराहस्तोत्रम्

४. नृसिंहस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ नतोऽस्म्यनंताय दुरन्त-
शक्तये विचित्रवीर्ययि पवित्रकर्मणे । विश्वस्य सर्गस्थितिसंयमा-
न्गुणैःस्वलीलया संदधतेऽव्ययात्मने ॥ १ ॥ श्रीरुद्र उवाच ॥
कोपकालो युगांतस्ते हतोऽयमसुरोल्पकः । तत्सुतं पाद्भ्युपसृतं
भक्तं ते भक्तवत्सल ॥ २ ॥ इन्द्र उवाच ॥ प्रत्यानीताः परम
भवता त्रायता नः स्वभागा दैत्याक्रान्तं हृदयकमलंत्वद्गृहंप्रत्य-
बोधि । कालग्रस्तं कियदिदमहो नाथ शुश्रूषतां ते मुक्तिस्तेषां
नहि बहुमता नरसिंहापरैः किम् ॥ ३ ॥ ऋषय ऊचुः । त्वं
नस्तपःपरममात्थ यदात्मतेजो येनेदमादिपुरुषात्मगतं ससर्ज ।
तद्विप्रलुप्तमनुनाद्य शरण्यपाल रक्षागृहीतवपुषा पुनरन्व-
मंस्थाः ॥ ४ ॥ पितर ऊचुः ॥ श्राद्धानि नोऽधिबुभुजे प्रसभं
तनूजैर्दत्तानि तीर्थसमयेऽप्यपिबत्तिलाम्बु । तस्योदरान्नखविदीर्ण-

वपाद्य आच्छेत्तस्मै नमो नृहरयेऽखिलधर्मगोप्त्रे ॥ ५ ॥ सिद्धा
 ऊचुः ॥ यो नो गतिं योगसिद्धामसाधुरहारषीद्योगतपोबलेन ।
 नानादर्पं तं नखैर्निर्ददारतस्मै तुभ्यं प्रणताः स्मो नृसिंह ॥ ६ ॥
 विद्याधरा ऊचुः ॥ विद्यां पृथग्धारणयाऽनुबुद्धां न्यषेधदज्ञो बल
 वीर्यदृप्तः । स येन संख्ये पशुबद्धतस्तं मायानृसिंहं प्रणताः स्म-
 नित्यम् ॥ ७ ॥ नागा ऊचुः ॥ येन पापेन रत्नानि स्त्रीरत्नानि
 हृतानि नः । तद्वक्षःपाटनेनासां दत्तानन्द नमोस्तु ते ॥ ८ ॥
 मनव ऊचुः ॥ मनवो वयं तव निदेशकारिणो दितिजेन देव
 परिभूतसेतवः । भवता खलःस उपसंहृतः प्रभो कारवाम ते
 किमनुशाधि किंकरान् ॥ प्रजापतय ऊचुः ॥ प्रजेशा वयं ते
 परेशाभिसृष्टा न येन प्रजा वै सृजामोनिषिद्धाः । स एष त्वया
 भिन्नवक्षानुशेते जगन्मंगलं सत्त्वमूर्तेऽवतारः ॥ १० ॥ गन्धर्वा
 ऊचुः ॥ वयं विभो ते नटनाट्यगायका येनात्मसाद्वीर्यबलौजसा
 कृताः । स एष नीतो भवता दशामिमां किमुत्पथस्थः कुशलाय
 कल्पते ॥ ११ ॥ चारणा ऊचुः ॥ हरे तवाङ्घ्रिपङ्कजं भवा-
 पवर्गमाश्रिताः । यदेष साधुहृच्छयस्त्वयाऽसुरः समापितः ॥ १२ ॥
 यक्षा ऊचुः ॥ वयमनुचरमुख्याः कर्मभिस्ते मनोज्ञैस्त इह दिति-
 सुतेन प्रापिता वाहकत्वम् । स तु जनपरितापं तत्कृतं जानता
 ते नरहर उपनीतः पंचतां पंचविंशः ॥ १३ ॥ किंपुरुषा ऊचुः ॥
 वयं किंपुरुषास्त्वं तु महापुरुष ईश्वरः । अयं कुपुरुषो नष्टो
 धिक्कृतः साधुभिर्यदा ॥ १४ ॥ वैतालिका ऊचुः ॥ सभासु
 सत्रेषु तवामलं यशो गीत्वा सपर्या महतीं लभामहे । यस्तां व्यनै-
 षीद्भृशमेष दुर्जनो दिष्ट्या हतस्ते भगवन्त्यथामयः ॥ १५ ॥
 किन्नरा ऊचुः ॥ वयमीश किन्नरगणास्तवानुगा दितिजेन विष्टि-
 ममुनाऽनुकारिताः । भवता हरे सबृजिनोऽवसादितो नरसिंह
 नाथ विभवाय नो भव ॥ १६ ॥ विष्णुपार्षदा ऊचुः ॥ अद्वैत-
 द्वरिनररूपद्भुतं ते दृष्टं नः शरणद सर्वलोकशर्म । सोऽयं ते
 विधिकर ईश विप्रशप्तस्तस्येदं निधनमनुग्रहाय विद्मः ॥ १७ ॥

इति श्रीमद्भागवतांतर्गतं नृसिंहस्तोत्रं संपूर्णम्

५. लक्ष्मीनृसिंहस्तोत्रम्

श्रीगणेशायनमः । श्रीमत्पयोनिधिकेतन चक्रपाणे भोगीन्द्र-
भोगमणिरंजितपुण्यमूर्ते । योगीश शाश्वत शरण्यभवाब्धिपोत
लक्ष्मीनृसिंह मम देहि करावलंबम् ? ब्रह्मेन्द्ररुद्रमरुदर्ककिरीट-
कोटिसंधट्टितांघ्रिकमलामकलकांतिकांत । लक्ष्मीलसत्कुचसरो-
रुहराजहंस लक्ष्मीनृसिंह मम देहि करावलंबम् २ संसारघोर-
गहने चरतो मुरारे मारोग्रभीकरमृगप्रवरार्दितस्य । आर्तस्य
मत्सरनिदाघनिपीडितस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ३ ॥ संसारकूपमति-
घोरमगाधमूलं संप्राप्य दुःखशतसर्पसमाकुलस्य । दीनस्य देव
कृपणापदमागतस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ४ ॥ संसारसागरविशाल-
करालकालनक्रग्रसननिग्रहविग्रहस्य । व्यग्रस्य रागरसनोर्मिनि-
पीडितस्य लक्ष्मीनृसिंह ॥ ५ ॥ संसारवृक्षमघबीजमनंतकर्मशा
खाशतं करणपत्रमनंगपुष्पम् ॥ आरुह्य दुःखफलितं पततो दयालो
लक्ष्मीनृसिंह० ॥ ६ ॥ संसारसर्पघनवक्रभयोग्रतीव्रदंष्ट्राकराल
विषदग्धविनष्टमूर्तेः । नागारिवाहन सुधाब्धिनिवास शौरे लक्ष्मी-
नृसिंह० ॥ ७ ॥ संसारदावदहनातुरभीकरोरुज्वालावलीभिरति-
दग्धतनूरुहस्य । त्वत्पादपद्मसरसीशणागतस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥
॥ ८ ॥ संसारजालपतितस्य जगन्निवास सर्वेन्द्रियार्थबडिशार्थ-
झषोपमस्य । प्रोत्खंडितप्रचुरतालुकमस्तकस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥
॥ ९ ॥ संसारभीकरकरींद्रकलाभिघातनिष्पिष्टमर्मवपुषः सक-
लार्तिनाश । प्राणप्रयाणभवभीतिसमाकुलस्य लक्ष्मीनृसिंह० ॥
॥ १० ॥ अंधस्य मे हृतविवेकमहाधनस्य चौरैः प्रभो बलिभि-
रिन्द्रियनामधेयैः । मोहांधकूपहरे विनिपातितस्य लक्ष्मी नृसिंह०
॥ ११ ॥ लक्ष्मीपते कमलनाभ सुरेश विष्णो वैकुण्ठ कृष्ण
मधुसूदन पुष्कराक्ष । ब्रह्मण्य केशव जनार्दन वासुदेव देवेश
देहि कृपणस्य करा० ॥ १२ ॥ यन्माययोजितवपुःप्रचुरप्रवाहम-

ग्नार्थमत्र निवहोरुकरावलंबम् । लक्ष्मीनृसिंहचरणाब्जमधुव्रतेन
स्तोत्रं कृतं सुखकरं भुवि शंकरेण ॥ १३ ॥

इति श्रीमत्परमहंसश्रीमच्छं-
कराचार्यविरचितं लक्ष्मीनृसिंहस्तोत्रम्

६. वामनस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अदितिरुवाच ॥ यज्ञेशयज्ञपुरुषाच्युत-
तीर्थपादतीर्थश्रवःश्रवणमंगलनामधेय । आपन्नलोकवृजिनोपश
मोदयाऽऽद्य शं नः कृधीश भगवन्नसि दीननाथः ॥ १ ॥ विश्वाय
विश्वभवनस्थितिसंयमाय स्वैरं गृहीतपुरुशक्तिगुणाय भूम्ने ।
स्वस्थाय शश्वदुपबृहितपूर्णबोधव्यापादितात्मतमसे हरये नमस्ते
॥ २ ॥ आयुः परं वपुरभीष्टमतुल्यलक्ष्मीर्द्धाभूरसाः सकलयोग-
गुणास्त्रिवर्गः । ज्ञानं च केवलमनंतं भवंति तुष्टात्त्वतो नृणां
किमु सपत्नजयादिराशीः ॥ ३ ॥

इति श्रीमद्भागवतांतर्गतं वामनस्तोत्रं सम्पूर्णम्

७. वामनस्तोत्रम्

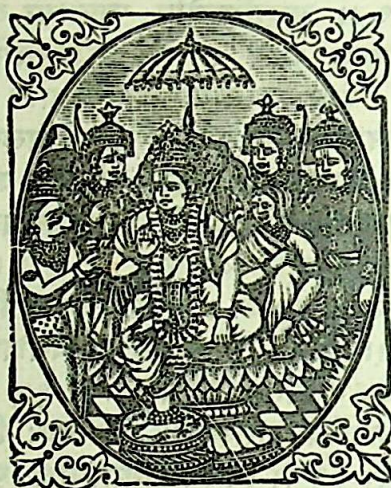
श्रीगणेशाय नमः ॥ अदितिरुवाच ॥ नमस्ते देवदेवेश सर्व-
व्यापिन् जनार्दन । सत्त्वादिगुणभेदनलोकव्यापारकारण ॥ १ ॥
नमस्ते बहुरूपाय अरूपाय नमोनमः । सर्वैकाद्भुतरूपाय निर्गुणाय
गुणात्मने ॥ २ ॥ नमस्ते लोकनाथाय परमाज्ञानरूपिणे । सद्भु-
क्तजनवात्सल्यशीलिने मंगलात्मने ॥ ३ ॥ यस्यावताररूपाणि
ह्यर्चयन्ति मुनीश्वराः । तमादिपुरुषं देवं नमामीष्टार्थसिद्धये
॥ ४ ॥ यं न जानन्ति श्रुतयो यं न जानन्ति सूरयः । तं नमामि
जगद्धेतुं मायिनं तममायिनम् ॥ ५ ॥ यस्यावलोकनं चित्रं मायो-
पद्रववारणम् । जगद्रूपं जगत्पालं तं वंदे पद्मजाधवम् ॥ ६ ॥
यो देवस्त्यक्तसंगानां शांतानां करुणार्णवः । करोति ह्यात्मना
सङ्गं तं वंदे संगवर्जितम् ॥ ७ ॥ यत्पादाब्जजलविलम्बसेवारंजित-

मस्तकाः । अवापुः परमां सिद्धिं तं वंदे सर्ववन्दितम् ॥ ८ ॥
यज्ञेश्वरं यज्ञभुजं यज्ञकर्मसु निष्ठितम् । नमामि यज्ञफलदं यज्ञ-
कर्मप्रबोधकम् ॥ ९ ॥ अजामिलोपि पापात्मा यन्नामोच्चारणा-
दनु । प्राप्तवान्परमं धाम तं वंदे लोकसाक्षिणम् ॥ १० ॥
ब्रह्माद्या अपि ये देवा यन्मायापाशयंत्रिताः । न जानन्ति परं
भावं तं वंदे सर्वनायकम् ॥ ११ ॥ हृत्पद्मनिलयोऽज्ञानां दूरस्थ
इव भाति यः । प्रमाणातीतसद्भावं तं वंदे ज्ञानसाक्षिणम् ॥
॥ १२ ॥ यन्मुखाद्ब्राह्मणो जातो बाहुभ्यःक्षत्रियोऽजनि । तथैव
उत्ततो वैश्यः पद्भ्यां शूद्रो अजायत ॥ १३ ॥ मनसश्चंद्रमा
जातो जातः सूर्यश्च चक्षुषः । मुखार्द्रिस्तथाग्निश्च प्राणाद्वा-
युरजायत ॥ १४ ॥ त्वमिन्द्रः पवनः सोमस्त्वमीशानस्त्वमन्तकः ।
त्वमग्निर्निर्ऋतिश्चैव वरुणस्त्वं दिवाकरः ॥ १५ ॥ देवाश्च स्था-
वराश्चैव पिशाचाश्चैव रासक्षसाः । गिरयः सिद्धगंधर्वा नद्यो
भूमिश्च सागराः ॥ १६ ॥ त्वमेव जगतामीश पुत्रामास्ति परा-
त्परः । त्वद्रूपमखिलं तस्मात्पुत्रान्मे पाहि श्रीहरे ॥ १७ ॥ इति
स्तुत्वा देवधात्रीदेवं मत्वा पुनः पुनः । उवाच प्राञ्जलिर्भूत्वा
हर्षाश्रुक्षालितस्तनी ॥ १८ ॥ अनुग्राह्यास्मि देवेश हरे सर्वादि-
कारण । अकंटकश्रियं देहि मत्सुतानां दिवौकसाम् ॥ १९ ॥
अन्तर्यामिन् जगद्रूप सर्वभूत परेश्वर । तवाज्ञातं किमस्तीह किं
मां मोहयसि प्रभो ॥ २० ॥ तथापि तव वक्ष्यामि यन्मे मनसि
वर्तते । वृथापुत्रास्मि देवेश रक्षोभिः परिपोडिता ॥ २१ ॥
एतान्न हंतुमिच्छामि मत्सुता दितिजातयः । तानहत्वाश्रियं
देहि मत्सुतानामुवाच सा ॥ २२ ॥ इत्युक्तो देवदेवस्तु पुनः
प्रीतिमुपागतः । उवाच हर्षयन्साध्वीं कृपयाभिपरिप्लुतः ॥ २३ ॥
श्रीभगवानुवाच ॥ प्रीतोऽस्मि देवि भद्रं ते भविष्यामि सुतस्तव ।
यतः सपत्नीतनयेष्वपि वात्सल्यशालिनी ॥ २४ ॥ त्वया च मे
कृतं स्तोत्रं पठन्ति भुवि मानवाः । तेषां पुत्रा धनं सम्पन्न
हीयन्ते कदाचन ॥ २५ ॥ अन्ते मत्पदमाप्नोति यद्विष्णोः
परमं शुभम् ॥ २६ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे वामनस्तोत्रं स०

इति अवतारस्तोत्राणि ॥७॥

अथ रामस्तोत्राणि

कल्याणानां निधानं कलिमलमथनं पावनं पावनानां
पाथेयं यन्मुमुक्षोः सपदि परमपदप्राप्तये प्रस्थितस्य ।
विश्रामस्थानमेकं कविवरवचसां जीवनं सज्जनानां
बीजं धर्मद्रुमस्य प्रभवतु भवतां भूतये रामनाम ॥

१. रामहृदयम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ ततो रामः स्वयं
प्राह हनूमंतमुपस्थितम् । शृणुतत्वं प्रवक्ष्यामि ह्यात्मानात्म-
परात्मनाम् १ आकाशस्य यथा भेदस्त्रिविधो दृश्यते महान् ।
जलाशये महाकाशस्तदवच्छिन्न एव हि ॥ २ ॥ प्रति बिंबाख्या-
मपरं दृश्यते त्रिविधं नभः । बुद्ध्यवच्छिन्नचैतन्यमेकं पूर्णमथा-
परम् ॥ ३ ॥ आभासस्त्वपरं बिंबभूतमेवं त्रिधा चितिः । साभा-
सबुद्धेः कतृत्वमविच्छिन्नेऽविकारिणि ॥ ४ ॥ साक्षिण्यारोप्यते भ्रां-
त्या जीवत्वं च तथाऽबुधैः । आभासस्तु मृषाबुद्धिरविद्याकार्य-
अमुच्यते ॥ ५ ॥ अविच्छिन्नं तु तद्ब्रह्म त्रिच्छेदस्तु विकल्पितः
विच्छिन्नस्य पूर्णेन एकत्वं प्रतिपाद्यते ॥ ६ ॥ तत्त्वमस्यादि-१-

वाक्यैश्च साभासस्याहमस्तथा । ऐक्यज्ञानं यदोत्पन्नं महावाक्येन
चात्मनोः ॥ ७ ॥ तदाविद्या स्वकार्यैश्च नश्यत्येव न संशयः
एतद्विज्ञाय मद्भक्तो मद्भावायोपपद्यते ॥ ८ ॥ मद्भक्तिविमु-
खानां हि शास्त्रगतेषु मुह्यताम् । न ज्ञानं न च मोक्षः स्यात्तेषां
जन्मशतैरपि ॥ ९ ॥ इदं रहस्यं हृदयं ममात्मनो मयैव साक्षा-
त्कथितं तवानघ । मद्भक्तिहीनाय शठाय न त्वया दातव्यमै-
न्द्रादपि राज्यतोऽधिकम् ॥ १० ॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायण—बालकांडोक्तं

श्रीरामहृदयं सम्पूर्णम्

२. रामस्तवराजः

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीरामचंद्रस्तवराजस्तोत्रमंत्रस्य
सनत्कुमार ऋषिः । श्रीरामो देवता । अनुष्टुप्छंदः । सीता
बीजम् । हनुमान् शक्तिः । श्रीरामप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ।
सूत उवाच । सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञं व्यासं सत्यवती सुतम् । धर्म-
पुत्रः प्रहृष्टात्मा प्रत्युवाच मुनीश्वरम् ॥ १ ॥ युधिष्ठिर उवाच ।
भगवन्योगिनां श्रेष्ठ सर्वशास्त्रविशारद । किं तत्त्वं किं परं जाप्यं
किं ध्यानं मुक्तिसाधनम् ॥ २ ॥ श्रोतुमिच्छामि तत्सर्वं ब्रूहि मे
मुनिसत्तम । वेदव्यास उवाच ॥ धर्मराज महाभाग शृणु वक्ष्यामि
तत्त्वतः ॥ ३ ॥ यत्परं यद्गुणातीतं यज्योतिरमलंशिवम् ।
तदेव परमं तत्त्वं कैवल्यपदकारणम् ॥ ४ ॥ श्रीरामेति परं
जाप्यं तारकं ब्रह्मसंज्ञकम् । ब्रह्महत्यादिपापघ्नमिति वेदविदो
विदुः ॥ ५ ॥ श्रीराम रामेति जप्ता ये जपन्ति सर्वदा । तेषां
भुक्तिश्च मुक्तिश्च भविष्यति न संशयः ॥ ६ ॥ स्तवराजं पुरा
प्रोक्तं नारदेन च धीमता । तत्सर्वं संप्रवक्ष्यामि हरिध्यानपुरः-
सरम् ॥ ७ ॥ तापत्रयाग्निशमनं सर्वाघौघनिकृंतनम् । दारिद्र्य-
दुःखशमनं सर्वसंपत्करं शिवम् ॥ ८ ॥ विज्ञानफलदं दिव्यं मोक्षै-

कफलसाधनम् । नमस्कृत्य प्रवक्ष्यामि रामं कृष्णं जगन्मयम्
॥ ९ ॥ अयोध्यानगरे रम्ये रत्नमंडपमध्यगे । स्मरेत्कल्पतरोर्मूले
रत्नसिंहासनं शुभम् ॥ १० ॥ तन्मध्येऽष्टदलं पद्मं नानारत्नैश्च
वेष्टितम् । स्मरेन्मध्ये दाशरथिं सहस्रादित्यतेजसम् ॥ ११ ॥
पितुरंकगतं राममिन्द्रनीलमणिप्रभम् । कोमलांगं विशालाक्षं विद्यु-
द्वर्णाबरावृतम् ॥ १२ ॥ भानुकोटिप्रतीकाशं किरीटेन विरा-
जितम् । रत्नप्रैवेयकेयूररत्नकुण्डलमंडितम् ॥ १३ ॥ रत्नकंक-
णमंजीरकटिसूत्रैरलंकृतम् । श्रीवत्सकौस्तुभोरस्कं मुक्ताहारो-
पशोभितम् ॥ १४ ॥ दिव्यरत्नसमायुक्तमुद्रिकाभिरलंकृतम् ।
राघवं द्विभुजं बालं राममीषत्स्मिताननम् ॥ १५ ॥ तुलसीकुंद-
मंदारपुष्पमाल्यैरलंकृतम् । कर्पूरागुरुकस्तूरीदिव्यगंधानुलेपनम् ॥
॥ १६ ॥ योगशास्त्रेष्वभिरतं योगेशं योगदायकम् । सदा
भरतसौमित्रिशत्रुघ्नैरुपशोभितम् ॥ १७ ॥ विद्याधरसुराधीश-
सिद्धगंधर्वकिन्नरैः । योगीन्द्रैर्निर्दाद्यैश्च स्तूयमानमर्हनिशम् ॥
॥ १८ ॥ विश्वामित्रवसिष्ठादिमुनिभिः परिसेवितम् । सनका-
दिमुनिश्रेष्ठैर्योगिवृन्दैश्च सेवितम् ॥ १९ ॥ रामं रघुवरं वीरं
धनुर्वेदविशारदम् । मंगलायतनं देवं रामं राजीवलोचनम् ॥
॥ २० ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञमानन्दकरसुन्दरम् । कौसल्यानंदनं
राम धनुर्बाणधरं हरिम् ॥ २१ ॥ एवं संचितयन् विष्णुं यज्ज्यो-
तिरमलं विभुम् । प्रहृष्टमानसो भूत्वा मुनिवर्यः स नारदः
॥ २२ ॥ सर्वलोकहितार्थाय तुष्टाव रघुनंदनम् । कृताञ्जलि-
पुटो भूत्वा चितयन्नद्धुतं हरिम् ॥ २३ ॥ यदेकं यत्परं नित्यं
यदनन्तं चिदात्मकम् । यदेकं व्यापकं लोके तद्रूपं चितयाम्यहम्
॥ २४ ॥ विज्ञानहेतुं विमलायताक्षं प्रज्ञानरूपं स्वमुखैकहेतुम् ।
श्रीरामचन्द्रं हरिमादिदेवंपरात्परं राममहं भजामि ॥ २५ ॥
कविं पुराणं पुरुषं पुरस्तात्सनातनं योगिनमीशितारम् । अणोर-
णीयांसमनंतवीर्यं प्राणेश्वरं राममसौ ददर्श ॥ २६ ॥ नारद
उवाच ॥ नारायणं जगन्नाथमभिरामं जगत्पतिम् । कविं पुराणं

वागीशं रामं दशरथात्मजम् ॥ २७ ॥ राजराजं रघुवरं कौस-
 ल्यानन्दवर्धनम् । भर्गं वरेण्यं विश्वेशं रघुनाथं जगद्गुरुम् ॥
 ॥ २८ ॥ सत्यं सत्यप्रियं श्रेष्ठं जानकी वल्लभं विभुम् । सौमि-
 त्रिपूर्वजं शान्तं कामदं कमलक्षणम् ॥ २९ ॥ आदित्य रविमी-
 शानं घृणिं सूर्यमनामयम् । आनन्दरूपिणं सौम्यं राघवं करुणा-
 मयम् ॥ ३० ॥ जामदग्नि तपोमूर्ति रामं परशुधारिणम् । वा-
 क्पातिं वरदं वाच्यं श्रीपातिं पक्षिवाहनम् ॥ ३१ ॥ श्रीशार्ङ्ग-
 धारिणं रामं चिन्मयानन्दविग्रहम् । हलधृग्विष्णुमीशानं बलराम-
 कृपानिधिम् ॥ ३२ ॥ श्रीवल्लभं कृपानाथं जगन्मोहनमच्युतम् ।
 मत्स्यकूर्मवराहादिरूपधारिणमव्ययम् ॥ ३३ ॥ वासुदेवं जगद्यो-
 निमनादिनिधनं हरिम् । गोविंदं गोपातिं विष्णुं गोपीजनमनोह-
 रम् ॥ ३४ ॥ गोगोपालधरीवारं गोपकन्यासमावृतम् । विद्युत्पु-
 ञ्जप्रतीकाशं रामं कृष्णं जगन्मयम् ॥ ३५ ॥ गोगोपिकासमा-
 कीर्णं वेणुवादनतपरम् । कामरूपं कलावंतं कामिनीकामदं विभुम्
 ॥ ३६ ॥ मन्मथं मथुरानाथं माधवं मकरध्वजम् । श्रीधरं
 श्रीकरं श्रीशं श्रीनिवासं परात्परम् ॥ ३७ ॥ भूतेशं भूपतिं
 भद्रं विभूतिं भूमिभूषणम् । सर्वदुःखहरं वीरं दुष्टदानववैरिणम्
 ॥ ३८ ॥ श्रीनृसिंहं महाबाहुं महांतं दीप्ततेजसम् । चिदानन्दमयं
 नित्यं प्रणवं ज्योतिरूपिणम् ॥ ३९ ॥ आदित्यमंडलगतं निदिच-
 तार्थस्वरूपिणम् । भक्तिप्रियं पद्मनेत्रं भक्तानामीप्सितप्रदम् ॥
 ॥ ४० ॥ कौसल्येयं कलामूर्तिं काकुत्स्थं कमलाप्रियम् । सिंहा-
 सने समासीनं नित्यव्रतमकल्मषम् ॥ ४१ ॥ विश्वामित्रप्रियं
 दान्तं स्वदारनियतव्रतम् । यज्ञेशं यज्ञपुरुषं यज्ञपालनतत्परम्
 ॥ ४२ ॥ सत्यसंधं जितक्रोधं शरणागतवत्सलम् । सर्वक्लेशा-
 पहरणं विभीषणवरप्रदम् ॥ ४३ ॥ दशग्रीवहरं रौद्रं केशवं
 केशिमर्दनम् । वालिप्रमथनं वीरं सुग्रीवैप्सितराज्यदम् ॥ ४४ ॥
 नरवानरदेवैश्च सेवितं हनुमत्प्रियम् । शुद्धं सूक्ष्मं परं शान्तं

तारकब्रह्मरूपिणम् ॥ ४५ ॥ सर्वभूतात्मभूतस्थं सर्वाधारं सना-
 तनम् । सर्वकारणकर्तारं निदानं प्रकृतेः परम् ॥ ४६ ॥ निरामयं-
 निराभासं निरावद्यं निरञ्जनम् । नित्यानन्दं निराकारमद्वैतं
 तमसः परम् ॥ ४७ ॥ परात्परतरं तत्त्वं सत्यानन्दचिदात्मकम् ।
 मनसा शिरसा नित्यं प्रणमामि रघूत्तमम् ॥ ४८ ॥ सूर्यमंडल-
 मध्यस्थं रामं सीतासन्वितम् । नमामि पुण्डरीकाक्षममेयं गुरुत-
 त्परम् ॥ ४९ ॥ नमोस्तु वासुदेवाय ज्योतिषां पतये नमः ।
 नमोस्तु रामदेवाय जगदानंदरूपिणे ॥ ५० ॥ नमो वेदांतनि-
 ष्ठाय योगिने ब्रह्मवादिने । मायामयनिरासाय प्रसन्नजनसेविने
 ॥ ५१ ॥ वंदामहे महेशानचण्डकोदंडखंडनम् । जानकीहृदया-
 नंदवर्धनं रघुनंदनम् ॥ ५२ ॥ उत्फुल्लामलकोमलोत्पलदलश्या-
 माय रामाय ते कामाय प्रमदामनोहरगुणग्रामाय रासात्मने ।
 योगारूढमुनींद्रमानससरोहंसाय संसारविध्वंसाय स्फुरदोजसे रघु-
 कुलोत्तं साय पुंसे नमः ॥ ५३ ॥ भवाद्भवं वेदविदां वरिष्ठमादित्य-
 चंद्रानलसुप्रभावस् । सर्वात्मकं सर्वं गतस्वरूपं नमामि रामं
 तमसः परस्तात् ॥ ५४ ॥ निरंजनं निष्प्रतिमं निरीहं निराश्रियं
 निष्कलमप्रपंचम् । नित्यं ध्रुवं निर्विषयस्वरूपं निरंतरं राममहं
 भजामि ॥ ५५ ॥ भवाब्धिपोतं भरताग्रजं तं भक्तिप्रियं भानु-
 कुलप्रदीपम् । भूतत्रिनाथं भवनाधिपं तं भजामि रामं भवरोग-
 वैद्यम् ॥ ५६ ॥ सर्वाधिपत्यं समरांगधीरं सत्यं चिदानंदमय-
 स्वरूपम् । सत्यं शिवं शांतिमयं शरण्यं सनातनं राममहं भजामि
 ॥ ५७ ॥ कार्यक्रियाकारणमप्रमेयं कवि पुराणं कमलायताक्षम् ।
 कुमारवेद्यं करुणामयं तं कल्पद्रुमं राममहं भजामि ॥ ५८ ॥
 त्रैलोक्यनाथं सरसीरुहाक्षं दयानिधिं द्वंद्वविनाशहेतुम् । महाबलं
 वेदनिधिं सुरेशं सनातनं राममहं भजामि ॥ ५९ ॥ वेदान्तवेद्यं
 कविमीशितारमनाधिमध्यां तर्माचित्यमाद्यम् । अगोचरं निर्मल-
 मेकरूपं नमामि रामं तमसः परस्तात् ॥ ६० ॥ अशेषवेदात्म-

कमादिसंज्ञमजं हरिं विष्णुमनंतमाद्यम् । अपारसंवित्मुखमे-
 करूपं परात्परं राममहं भजामि ॥ ६१ ॥ तत्त्वस्वरूपं पुरुषं
 पुराणं स्वतेजसा पूरितविश्वमेकम् । राजाधिराजं रविमंडलस्थं
 विश्वेश्वरं राममहं भजामि ॥ ६२ ॥ लोकाभिरामं रघुवंशनाथं
 हरिं चिदानन्दमयं मुकुन्दम् । अशेषविद्याधिपतिं कवीन्द्रं नमामि
 रामं तमसः परस्तात् ॥ ६३ ॥ योगीन्द्रसंघैश्च सुसेव्यमानं नारा-
 यणं निर्मलमादिदेवम् । नतोऽस्मि नित्यं जगदेकनाथमादित्यवर्णं
 तमसः परस्तात् ॥ ६४ ॥ विभूतिदं विश्वसृजं विरामं राजेन्द्र-
 मीशं रघुवंशनाथम् । अर्चित्यमव्यक्तमनंतमूर्तिं ज्योतिर्मयं राम-
 महं भजामि ॥ ६५ ॥ अशेषसंसारविहारहीनमादित्यगं पूर्णसुखा-
 भिरामम् । समस्तसार्क्षि तमसः परस्तान्नारायणं विष्णुमहं भजा-
 मि ॥ ६६ ॥ मुनीन्द्रगुह्यं परिपूर्णकामं कलानिधिं कल्मषना-
 शहेतुम् । परात्परं यत्परमं पवित्रं नमामि राक्षं महतो महांतम्
 ॥ ६७ ॥ ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च देवेन्द्रो देवतास्तथा । आदित्या-
 दिग्रहाश्चैव त्वमेव रघुनन्दन ॥ ६८ ॥ तापसा ऋषयः सिद्धाः
 साध्याश्च भरुतस्तथा । विप्रावेदास्तथा यज्ञाः पुराणं धर्मसं-
 हिताः ॥ ६९ ॥ वर्णाश्रमास्तथा धर्मा वर्णधर्मास्तथैव च ।
 यक्षराक्षसगंधर्वादिकपाला दिग्गजादयः ॥ ७० ॥ सनकादिमुनि-
 श्रेष्ठास्त्वमेव रघुपुंगव । वसवोऽष्टौ त्रयः काला रुद्रा एकादश-
 स्मृताः ॥ ७१ ॥ तारका दश दिक् चैव त्वमेव रघुनन्दन ।
 सप्त द्वीपाः समुद्राश्च नगा नद्यस्तथा द्रुमाः ॥ ७२ ॥ स्थावरा
 जंगमाश्चैव त्वमेव रघुनायक । देवतिर्यङ्मनुष्याणां दानवानां
 तथैव च ॥ ७३ ॥ माता पिता तथा भ्राता त्वमेव रघुवल्लभ ।
 सर्वेषां त्वं परं ब्रह्म त्वन्मयं सर्वमेव हि ॥ ७४ ॥ त्वमक्षरं
 परं ज्योतिस्त्वमेव पुरुषोत्तम । त्वमेव तारकं ब्रह्म त्वत्तोऽन्यन्नैव
 किञ्चन ॥ ७५ ॥ शांतं सर्वगतं सूक्ष्मं परं ब्रह्म सनातनम् ।
 राजीवलोचनं रामं प्रणमामि जगत्पतिम् ॥ ७६ ॥ व्यास

उवाच ॥ ततः प्रसन्न श्रीरामः प्रोवाच मुनिपुंगवम् । तुष्टोऽस्मि
मुनिशार्दूल वृणीष्व वरमुत्तमम् ॥ ७७ ॥ नारद उवाच ॥ यदि
तुष्टोऽसि सर्वज्ञ श्रीराम करुणानिधे । त्वन्मूर्तिदर्शनेनैव कृतार्थो-
ऽहं च सर्वदा ॥ ७८ ॥ धन्योऽहं कृतकृत्योऽहं पुण्योऽहं पुरुषोत्तम ।
अद्य मे सफलं जन्म जीवितं सफलं च मे ॥ ७९ ॥ अद्य मे
सफलं ज्ञानमद्य मे सफलं तपः । अद्य मे सफलं कर्म त्वत्पादांभो-
जदर्शनात् । अद्य मे सफलं सर्वं त्वन्नामस्मरणं तथा ॥ ८० ॥
त्वत्पादांभोरुहद्वंद्वसद्भक्तिं देहि राघव । ततः परमसंप्रीतः स
रामः प्राह नारदम् ॥ ८१ ॥ श्रीराम उवाच ॥ मुनिवर्य महा-
भाग मुने त्विष्टं ददामि ते । यत्त्वया चेप्सितं सर्वं मनसा तद्भवि-
ष्यति ॥ ८२ ॥ नारद उवाच ॥ परं न याचे रघुनाथ युष्मत्पा-
दाब्जभक्तिः सततं ममास्तु । इदं प्रियं नाथ वरं प्रयाचे पुनः
पुनस्त्वामिदमेव याचे ॥ ८३ ॥ व्यास उवाच ॥ इत्येवमीडितो
रामः प्रादात्तस्मै वरान्तरम् । वीरो रामो महातेजाः सच्चिदान-
न्दविग्रहः ॥ ८४ ॥ अद्वैतममलं ज्ञानं स्वन्नामस्मरणं तथा ।
अन्तर्दधौ जगन्नाथः पुरतस्तस्य राघवः ॥ ८५ ॥ इति श्रीरघु-
नाथस्य स्तवराजमनुत्तमम् । सर्वसौभाग्यसंपत्तिदायकं मुक्तिदंतं
शुभम् ॥ ८६ ॥ कथितं ब्रह्मपुत्रेण वेदानां सारमुत्तमम् । गुह्या-
द्गुह्यतमं दिव्यं तव स्नेहात्प्रकीर्तितम् ॥ ८७ ॥ यः पठेच्छृणु-
याद्वापि त्रिसन्ध्यं श्रद्धयान्वितः । ब्रह्महत्यादिपापानि तत्समानि
बहूनि च ॥ ८८ ॥ स्वर्णस्तेयं सुरापानं गुरुतल्पगतिस्तथा ।
गोवधाद्युप पापानि अनृतात्संभवानि च ॥ ८९ ॥ सर्वैः प्रमुच्यते
पापैः कल्पायुतशतोद्भवैः । मानसं वाचिकं पापं कर्मणा समुपा-
पार्जितम् ॥ ९० ॥ श्रीरामस्मरणेनैव तत्क्षणात्प्रश्रयति ध्रुवम्
इदं सत्यमिदं सत्यं सत्यमेतदिहोच्यते ॥ ९१ ॥ रामं सत्यं परं
ब्रह्म रामात्किञ्चिन्न विद्यते । तस्माद्ब्रह्मस्वरूपं हि सत्यं सत्यमिदं
जगत् ॥ ९२ ॥ श्रीरामचन्द्र रघुपुंगव राजवर्य राजेन्द्र राम-

रघुनायक राघवेश । राजाधिराज रघुनन्दन रामचन्द्र दासो
 ऽहमद्य भवतः शरणागतोऽस्मि ॥ ९३ ॥ वैदेहीसहितं सुरद्रु-
 मतले हैमे महामंडपे मध्येपुष्पकमासने मणिमये वीरासने सुस्थि-
 तम् । अग्रे वाचयति प्रभजंनसुते तत्त्वं मुनिभ्यः परं व्याख्यातं
 भरतादिभिः परिवृतं रामं भजे श्यामलम् ॥ ९४ ॥ रामरत्न
 किरीटकुण्डलयुतं केयूरहारान्वितं सीतालंकृतवामभागममलं सि-
 हासनस्थं विभुम् । सुग्रीवादिहरीश्वरैः सुरगणैः संसेव्यमानं
 सदा विश्वामित्रपराशरादिमुनिभिः संस्तूयमानं प्रभुम् ॥ ९५ ॥
 सकलगुणनिधानं योगिभिः स्तूयमानं भुजविजितसमानं राक्षसै-
 द्रादिमानम् । सहितनृपभयानं सीतया शोभमानं स्मर हृदय
 विमानं ब्रह्म रामाभिधानम् ॥ ९६ ॥ रघुवर तव मूर्तिर्मामके
 मानसाब्जे नरकगतिहरं ते नामधेयं मुखे मे । अनिशमतुल
 भक्त्या मस्तकं त्वत्पदाब्जे भवजलनिधिमग्नं रक्ष मामार्तबंधो
 ॥ ९७ ॥ रामरत्नमहं वंदे चित्रकूटपतिं हरिम् । कौसल्याभ-
 क्तिसंभूतं जानकीकंठभूषणम् ॥ ९८ ॥

इति श्रीसनत्कुमारसंहितायां नारदोक्तं श्री-

रामचंद्रस्तवराजस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

३. रामगीता

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ ततो जगन्मंगल-
 मङ्गलात्मना विधाय रामायणकीर्तिमुत्तमाम् । चचार पूर्वाचरितं
 रघूत्तमो राजर्षिवर्यैरभिसेवितं यथा ॥ १ ॥ सौमित्रिणापृष्ट
 उदारबुद्धिना रामः कथाः प्राह पुरातनीः शुभाः । राज्ञः
 प्रमत्तस्य नृपस्य शापतो द्विजस्य तिर्यक्त्वमथाह राघवः ॥ २ ॥
 कदाचिदेकांत उपस्थितं प्रभुं रामं रमालालितपादपंजकम् । सौमि-
 त्रिरासादितशुद्धभावनः प्रणम्य भक्त्या विनयान्वितोऽब्रवीत्
 ॥ ३ ॥ सौमित्रिस्त्वाच ॥ त्वं शुद्धबोधोऽसि हि सर्वं देहिना-

मात्मास्यधीशोऽसि निराकृतिः स्वयम् । प्रतीयसे ज्ञानदृशां महा-
मते पादाब्जभृंगाहितसंगसंगिनाम् ॥ ४ ॥ अहं प्रपन्नोऽस्मि
पदांबुजंप्रभो भवापवर्गं तव योगिभावितम् । यथाञ्जसाज्ञानमपा-
रवारिधिं सुखं तरिष्यामि तथानुशाधिमाम् ॥ ५ ॥ श्रुत्वाथ सौमि-
त्रिवचोऽखिलं तदा प्राह प्रपन्नार्तिहरः प्रसन्नधीः । विज्ञानमज्ञान-
तमः प्रशांतये श्रुतिप्रपन्नक्षितिपालभूषणः ॥ ६ ॥ श्रीराम उवाच ॥
आदौ स्ववर्णाश्रमवर्णिताः क्रियाः कृत्वा समासादितशुद्धमानसः ।
समाप्य तत्पूर्वमुपात्तसाधनः समाश्रयेत्सद्गुरुमात्मलब्धये ॥ ७ ॥
क्रिया शरीरोद्भवहेतुरादृता प्रियाप्रियौ तौ भवतः सुराणिनः ।
धर्मेतरौ तत्र पुनः शरीरकं पुनः क्रियाचक्रवदीर्यते भवः ॥ ८ ॥
अज्ञानमेवास्य हि मूलकारणं तद्वानमेवात्रविधौ विधीयते । विद्यैव
तन्नाशविधौ पटीयसी न कर्म तज्जं सविरोधमीरितम् ॥ ९ ॥
नाज्ञानहानिर्न च रागसंक्षयो भवेत्ततः कर्म सद्दोषमुद्भवेत् ।
ततः पुनः संसृतिरप्यवारिता तस्माद् बुधो ज्ञान विचारवान्भवेत्
॥ १० ॥ ननु क्रिया वेदमुखेन चोदिता यथैव विद्या पुरुषार्थ-
साधनम् । कर्तव्यता प्राणभृतः प्रचोदिता विद्यासहायत्वमुपैति
सा पुनः ॥ ११ ॥ कर्माकृतौ दोषमपि श्रुतिर्जगौ तस्मात्सदा
कार्यमिदं मुमुक्षुणा । ननु स्वतंत्रा ध्रुवकार्यकारिणी विद्या न
किञ्चिन्मनसाप्यपेक्षते ॥ १२ ॥ न सत्यकार्योऽपि हि यद्वदध्वरः
प्रकांक्षतेऽन्यानपि कारकादिकान् । तथैव विद्या विधितः
प्रकाशितैर्विशिष्यते कर्मभिरेव मुक्तये ॥ १३ ॥ केचिद्वदंतीति
वितर्कवादिनस्तदप्यसददृष्टविरोधकारणात् । देहाभिमानादभि-
वर्धते क्रिया विद्यागताहङ्कृतितः प्रसिध्यति ॥ १४ ॥ विशुद्ध-
विज्ञानविरोचनाञ्चितता विद्यात्मवृत्तिश्चरमेति भण्यते । उदेति
कर्माखिलकारकादिभिर्निहंति विद्याऽखिलकारकादिकम् ॥ १५ ॥
तस्मात्त्यजेत्कार्यमशेषतः सुधीर्विद्या विरोधाज्ञसमुच्चयो भवेत् ।
आत्मानुसंधानपरायणः सदा निवृत्तसर्वेन्द्रियवृत्तिगोचरः

॥ १६ ॥ यावच्छरीरादिषु माययात्मधीस्तावद्विधेयो विधिवादक-
र्मणाम् ॥ नेतीति वाक्यैरखिलं निषिध्य तज्ज्ञात्वा परात्मानमथ
त्यजेत्क्रियाः ॥ १७ ॥ यदा परात्मात्मविभेदभेदकं विज्ञानमा-
त्मन्यवभाति भास्वरम् । तदैव माया प्रविलीयतेऽञ्जसा सरकार-
का कारणमात्मसंसृतेः ॥ १८ ॥ श्रुतिप्रमाणाभिविनाशिता च
सा कथं भविष्यत्यपि कार्यकारिणी । विज्ञानमात्रादमलाद्विती-
यतस्तस्मादविद्या न पुनर्भविष्यति ॥ १९ ॥ यदि स्म नष्टा न
पुनः प्रसूयते कर्ताहमस्येति मतिः कथं भवेत् । तस्मात्स्वतंत्रा न
किमप्यपेक्षते विद्या विमोक्षाय विभाति केवला ॥ २० ॥ सा
तैत्तिरीयश्रुतिराह सादरं न्यासं प्रशस्ताखिलकर्मणां स्फुटम् ।
एतावदित्याह च वाजिनां श्रुतिर्ज्ञानं विमोक्षाय न कर्म साधनम्
॥ २१ ॥ विद्यासमत्वेन तु दर्शितस्त्वया क्रतुर्न दृष्टान्त उदाहृतः
समः । फलैः पृथक्त्वाद्वकारकैः क्रतु संसाध्यते ज्ञानमतो विपर्य-
यम् ॥ २२ ॥ सप्रत्यवायो ह्यहमित्यनात्मधीरज्ञप्रसिद्धा न तु
तत्त्वदर्शिनः । तस्माद्बुधैस्त्याज्यमपि क्रियात्मभिर्विधानतः कर्म
विधिप्रकाशितम् ॥ २३ ॥ श्रद्धान्वितस्तत्त्वमसीति वाक्यतो
गुरोः प्रसादादपि शुद्धमानसः । विज्ञाय चैकात्म्यमथात्मजीवयोः
सुखी भवेन्मेहरिवाप्रकंपनः ॥ २४ ॥ आदौपदार्थावगतिर्हि कारणं
वाक्यार्थविज्ञानविधौ विधानतः । तत्त्वंपदार्थो परमात्मजीव-
कावसीति चैकात्म्यमथानयोर्भवेत् ॥ २५ ॥ प्रत्यक्परोक्षादि-
विरोधमात्मनोर्विहाय संगृह्य तयोश्चिदात्मताम् । संशोधितां लक्ष-
णया च लक्षितां ज्ञाता स्वमात्मानमथाद्वयो भवेत् ॥ २६ ॥
एकात्मकत्वाज्जहती न संभवेत्तथाजहल्लक्षणता विरोधतः । सोऽ-
यंपदार्थाविव भागलक्षणा युज्येत तत्त्वंपदयोरदोषतः ॥ २७ ॥
रसादिपंचीकृतभूतसंभवं भोगालयं दुःखसुखादिकर्मणाम् । शरीर-
माद्यंतवाददिकर्मजं मायामयं स्थूलमुपाधिमात्मनः ॥ २८ ॥
सूक्ष्मं मनोबुद्धिदशेन्द्रियैर्युतं प्राणैरपंचीकृत भूतसंभवम् । भोक्तुः

सुखादेरनुसाधनं भवेच्छरीरमन्यद्विदुरात्मनोबुधः ॥ २९ ॥ अनाद्यनिर्वाच्यमपीह कारणं मायाप्रधानं तु परं शरीरकम् । उपाधिभेदात्तु यतः पृथक्स्थितं स्वात्मानमात्मन्यवधारयेत्क्रमात् ॥ ३० ॥ कोशेषु पञ्चस्वपि तत्तदाकृतिर्विभाति संगतस्फटिकोपलो यथा । असंगरूपोऽयमजो यतोऽद्वयो विज्ञायतेऽस्मिन्परिते विचारिते ॥ ३१ ॥ बुद्धेस्त्रिधा वृत्तिरपीह दृश्यते स्वप्नादिभेदेन गुणत्रयात्मनः । अन्योन्यतोऽस्मिन्व्यभिचारतोमृषानित्ये परे ब्रह्मणि केवले शिवे ॥ ३२ ॥ देहेन्द्रियप्राणमनश्चिदात्मनां संघादजलं परिवर्तते धियः । वृत्तिस्तमोमूलतयाऽजलक्षणा यावद्भवेत्तावदसौ भवोद्भवा ॥ ३३ ॥ नेति प्रमाणेन निराकृताऽखिलो हृदा समास्वादितचिद्विनामृतः । त्यजेदशेषं जगदात्तसद्रसं पीत्वा यथाऽम्भः प्रजहति तत्फलम् ॥ ३४ ॥ कदाचिदात्मा न मृतो न जायते न क्षीयते नापि विवर्धते नवः । निरस्तसर्वातिशयः सुखात्मकः स्वयंप्रभः सर्वगतोऽयमद्वयः ॥ ३५ ॥ एवंविधे ज्ञानमये सुखात्मके कथं भवो दुःखमयः प्रतीयते । अज्ञानतोऽध्यासवशात्प्रकाशते ज्ञाने विलीयेत विरोधतः क्षणात् ॥ ३६ ॥ यदन्यदन्यत्र विभाव्यते भ्रमादध्यासमित्याहुरमुं विपश्चितः । असर्पभूतेऽहिविभावनं यथा रज्ज्वादिके तद्वदपीश्वरे जगत् ॥ ३७ ॥ विकल्पमायारहिते चिदात्मकेऽहङ्कार एष प्रथमः प्रकल्पितः । अध्यास एवात्मनि सर्वकारणे निरामये ब्रह्मणि केवले परे ॥ ३८ ॥ इच्छादिरागादिसुखादिधार्मिकाः सदा धियः संसृतिहेतवः परे । यस्मात्प्रसुप्तौ तदभावतः परः सुखस्वरूपेण विभाव्यते हि नः ॥ ३९ ॥ अनाद्यविद्योद्भवबुद्धिर्विबितो जीवः प्रकाशोऽयमितीर्यते चितः । आत्मा धियः साक्षितया पृथक् स्थितो बुद्ध्या परिच्छिन्नपरः स एव हि ॥ ४० ॥ चिद्विबसाक्षात्मधियां प्रसंगतस्त्वेकत्र वातादनलाक्तलोहवत् । अन्योन्यमध्यासवशात्प्रतीयते जडाजडत्वं च चिदात्मचेतसोः ॥ ४१ ॥ गुरोः सकाशादपि वेदवाक्यतः सञ्जातविद्यानुभवो निरीक्ष्य तम् । स्वात्मानमात्यस्थ-

मुपाधिर्वजितं त्यजेदशेषं जडमात्मगोचरम् ॥ ४२ ॥ प्रकाशरूपो-
 ऽहमजोऽहमद्वयो सकृद्विभातोऽहमतीव निर्मलः । विशुद्धविज्ञान-
 घनो निरामयः संपूर्ण आनन्दमयोऽहमक्रियः ॥ ४३ ॥ सदैव
 मुक्तोऽहमर्चित्यशक्तिमानतीन्द्रियज्ञानमविक्रियात्मकः । अनंत -
 पारोऽहमहर्निशं बुधैर्विभावितोऽहं हृदि वेदवादिभिः ॥ ४४ ॥ एवं
 सदात्मानमखंडितात्मना विचार्यमाणस्य विशुद्धभावना । हन्याद-
 विद्यामचिरेण कारके रसायनं यद्वदुपासितं रुजः ॥ ४५ ॥ विविक्त
 आसीन उपारतेन्द्रियो विनिर्जितात्मा विमलान्तराशयः । विभाव-
 येदेकमन्यसाधनो विज्ञानदृक्केवल आत्मसंस्थितः ॥ ४६ ॥ विश्वं
 यदेतपरमात्मदर्शनं विलापयेदात्मनि सर्व कारणे । पूर्णश्चिदानन्द-
 मयोऽवतिष्ठते न वेद बाह्यं न च किञ्चिदान्तरम् ॥ ४७ ॥ पूर्वं
 समाधेरखिलं विंचितयेदोकारमात्रं सचराचरं जगत् । तदेव वाच्यं
 प्रणवो हिवाचको विभाव्यते ज्ञानवशान्न बोधतः ॥ ४८ ॥ अकार-
 संज्ञः पुरुषो हि विश्वको ह्यकारकस्तैजस ईर्यते क्रमात् । प्राज्ञो
 मकारः परिपठ्यतेऽखिलैः समाधिपूर्वं न तु तत्त्वतो भवेत् ॥ ४९ ॥
 विश्वं त्वकारं पुरुषं विलापयेदुकारमध्ये बहुधा व्यवस्थितः । ततो
 मकारे प्रविलाप्य तैजसं द्वितीयवर्णे प्रणवस्य चांतिमम् ॥ ५० ॥
 मकारमप्यात्मनि चिद्धने परे विलापयेत्प्राज्ञमपीह कारणम् ।
 सोऽहं परं ब्रह्म सदा विमुक्तिमद्विज्ञानदृङ्मुक्त उपाधितोऽमलः
 ॥ ५१ ॥ एवं सदा जातपरात्मभावनः स्वानन्दतुष्टः परिविस्मृता-
 खिलः । आस्ते स नित्यात्म सुखप्रकाशकः साक्षाद्विमुक्तोऽचलवा-
 रिसिंधुवत् ॥ ५२ ॥ एवं सदाऽभ्यस्तसमाधियोगिनो निवृत्तसर्व-
 द्रियगोचरस्य हि । विनिर्जिताशेषरिपोरहं सदा दृश्यो भवेयं जित-
 षड्गुणात्मनः ॥ ५३ ॥ ध्यात्वैवमात्मानमहर्निशं मुनिस्तिष्ठेत्स-
 दाभुक्तसमस्तबंधनः । प्रारब्धमशनन्नभिमानवर्जितो मय्येव साक्षा-
 त्प्रविलीयते ततः ॥ ५४ ॥ आदौ च मध्ये च तथैव चान्ततो भवं
 विदित्वा भयशोककारणम् । हित्वासमस्तं विधिवादचोदितं भजे

त्स्वमात्मानमथाखिलात्मनाम् ॥ ५५ ॥ आत्मन्यभेदेन विभाव-
यन्निदं भवत्यभेदेन मयात्मना तदा । यथा जलं वारिनिधौ यथा
पयः क्षीरे वियन्ध्योऽन्यनिले यथानिलः ॥ ५६ ॥ इत्थं यदीक्षेत
हि लोकसंस्थितो जगन्मृषैवेति विभावयन्मुनिः । निराकृतत्वाच्छ्रु-
तियुक्तिमानतो यथेन्दुभेदो दिशिदिग्भ्रमादयः ॥ ५७ ॥ यावन्न
पश्येदखिलं मदात्मकं तावन्मदाराधनतत्परो भवेत् । श्रद्धालुरत्यू-
जितभक्तिलक्षणो यस्तस्यदृश्योऽहमर्हनिशं हृदि ॥ ५८ ॥ रहस्य-
मेतच्छ्रुतिसारसंग्रह मया विनिश्चित्य तवोदितं प्रिये । यस्त्वेतदा-
लोचयतीह बुद्धिमान्स मुच्यते पातकराशिभिः क्षणात् ॥ ५९ ॥
भ्रातर्यदीदं परिदृश्यते जगन्मयैव सर्वं परिहृत्य चेतसा । मद्भाव-
नाभावितशुद्धमानसः सुखी भवानन्दमयो निरामयः ॥ ६० ॥
यः सेवते मामगुणं गुणात्परं हृदा कदा वा यदिवा गुणात्मकम् ।
सोऽहं स्वपादांचितरेणुभिः स्पृशन् पुनाति लोकत्रितयं यथा रविः
॥ ६१ ॥ विज्ञानमेतदखिलं श्रुतिसारमेकं वेदांत वेद्यचरणेन
मयैव गीतम् । यः श्रद्धया परिपठेद्गुरुभक्तियुतो मद्रूपमेति यदि
मद्वचनेषु भक्तिः ॥ ६२ ॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसं-

वादे उत्तरकांडे रामगीता समाप्ता ।

४. रामरक्षास्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीरामरक्षास्तोत्रमंत्रस्य बुधकौशिक
ऋषिः । श्रीसीतारामचन्द्रो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः सीता शक्तिः ।
श्रीमद्वनुमान् कीलकम् । श्रीरामचंद्रं प्रीत्यर्थे रामरक्षास्तोत्रजपे
विनियोगः ॥ अथ ध्यानम् ॥ ध्यायेदाजानुबाहुं धृतशरधनुषं
बद्धपद्मासनस्थं पीतं वासो वसानं नवकमलदलस्पर्धिनेत्रं प्रसन्नम्
वामाङ्कारुढसीतामुखकमलमिलल्लोचनं नीरदाभं नानाऽलंकार-
दीप्तं दधतमुरुजटामण्डलं रामचन्द्रम् ॥ १ ॥ इति ध्यानम् ॥

चरितं रघुनाथस्य शतकोटिप्रविस्तरम् एकैकमक्षरं पुंसां महा-
 पातकनाशनम् ॥ १ ॥ ध्वात्वा नीलोत्पलश्यामं रामं राजीव-
 लोचनम् । जानकीलक्ष्मणोपेतं जटामुकुटमंडितम् ॥ २ ॥ सासि-
 तूणधनुर्बाणपाणिं नक्तञ्चरांतकम् । स्वलीलया जगन्नातुमावि-
 भूतमजं विभुम् ॥ ३ ॥ रामरक्षां पठेत्प्राज्ञः पापघ्नीं सर्वकाम
 दाम् । शिरो मे राघवः पातु भालं दशरथात्मजः ॥ ४ ॥ कौस-
 ल्येयो दृशौ पातु विश्वामित्रप्रियः श्रुती । घ्राणं पातु मखत्राता मुखं
 सौमित्रिवत्सलः ॥ ५ ॥ जिह्वां विद्यानिधिः पातु कण्ठं भरत-
 वंदितः । स्कंधौ दिव्यायुधः पातु भुजौ भग्नेशकामुकः ॥ ६ ॥
 करौ सीतापतिः पातु हृदयं जामदग्न्यजित् । मध्यं पातु खरध्वंसी
 नाभिं जांबवदाश्रयः ॥ ७ ॥ सुग्रीवेशः कटी पातु साक्थिनी हनु-
 मत्प्रभुः । ऊरू रघूत्तमः पातु रक्षः कुलविनाशकृत् ॥ ८ ॥ जानुनी
 सेतुकृत्पातु जंघे दशमुखान्तकः । पादौ विभीषणश्रीदः पातु रामोऽ-
 खिलं वपुः ॥ ९ ॥ एतां रामबलोपेतां रक्षां यः सुकृती पठेत् ।
 स चिरायुः सुखी पुत्री विजयी विनयी भवेत् ॥ १० ॥
 पातालभूतलव्योमचारिणश्छद्मचारिणः । न द्रष्टुमपि शक्तास्ते
 रक्षितं रामनामभिः ॥ ११ ॥ रामेति रामभद्रेति रामचंद्रेति
 वा स्मरन् । नरो न लिप्यते पापैर्भुक्तिं मुक्तिं च विदति ॥ १२ ॥
 जगज्जैत्रैकमंत्रेण रामनाम्नाभिरक्षितम् । यः कंठे धारयेत्तस्य
 करस्थाः सर्वसिद्धयः ॥ १३ ॥ वज्रपंजरनामेदं यो रामकवचं
 स्मरेत् ॥ अव्याहताज्ञः सर्वत्र लभते जयमङ्गलम् ॥ १४ ॥ आदि-
 ष्टवान्यथा स्वप्ने रामरक्षामिमां हरः । तथा लिखितवान् प्रातः
 प्रबुद्धो बुधकौशिकः ॥ १५ ॥ आरामः कल्पवृक्षाणांविरामः
 सकलापदाम् । अभिरामस्त्रिलोकानां रामः श्रीमान् स नः प्रभुः
 ॥ १६ ॥ तरुणौ रूपसंपन्नौ सुकुमारौ महाबलौ । पुंडरीकविशा-
 लाक्षौ चीरकृष्णाजिनांबरौ ॥ १७ ॥ फलमूलाशिनौ दान्तौ ताप-
 सौ ब्रह्मचारिणौ । पुत्रौ दशरथस्यैतौ भ्रातरौ रामलक्ष्मणौ ॥ १८ ॥

शरण्यौ सर्वसत्त्वानां श्रेष्ठौ सर्वधनुष्मताम् । रक्षःकुलनिहंतारौ
 त्रायेतां नो रघूत्तमौ ॥ १९ ॥ आत्तसज्जधनुषाविषुस्पृशावक्षया-
 शुगनिषंगसंगिनौ । रक्षणाय मम रामलक्ष्मणावग्रतः पथि सदैव
 गच्छताम् ॥ २० ॥ सन्नद्धः कवची खड्गी चापबाणधरो युवा ।
 गच्छन्मनोरथोऽस्माकं रामः पातु सलक्ष्मणः ॥ २१ ॥ रामो
 दाशरथिः शूरो लक्ष्मणानुचरो बली । काकुत्स्थः पुरुषः पूर्णः
 कौसल्येयो रघूत्तमः ॥ २२ ॥ वेदांतवेद्यो यज्ञेशः पुराणपुरुषो-
 त्तमः । जानकीवल्लभः श्रीमानप्रमेयपराक्रमः ॥ २३ ॥ इत्ये
 तानि जपन्नित्यं मद्भक्तः श्रद्धयाऽन्वितः । अश्वमेधादिकं पुण्यं
 संप्राप्नोति न संशयः ॥ २४ ॥ रामं दूर्वादलश्यामं पद्माक्षं
 पीतवाससम् । स्तुवंति नामभिर्दिव्यैर्न ते संसारिणो नरः ॥ २५ ॥
 रामं लक्ष्मणपूर्वजं रघुवरं सीतार्पति सुन्दरं काकुत्स्थं करुणार्णवं
 गुणनिधिं विप्रप्रियं धार्मिकम् । राजेन्द्रं सत्यसंधं दशरथतनयं
 श्यामलं शान्त मूर्ति वंदे लोकाभिरामं रघुकुलतिलकं राघवं
 रावणारिम् ॥ २६ ॥ रामाय रामभद्राय रामचंद्राय वेधसे ।
 रघुनाथाय नाथाय सीतायाः पतये नमः ॥ २७ ॥ श्रीराम राम
 रघुनन्दन राम राम श्रीराम राम भरताग्रज रामराम । श्रीराम
 राम रणकर्कश रामराम श्रीराम राम शरणं भव राम राम
 ॥ २८ ॥ श्रीरामचंद्रचरणौ मनसा स्मरामि श्रीरामचन्द्रचरणौ
 वचसा गृणामि । श्रीरामचन्द्रचरणौ शिरसा नमामि श्रीरामचंद्र-
 चरणौ शरणं प्रपद्ये ॥ २९ ॥ माता रामो मत्पिता रामचन्द्रः-
 स्वामी रामो मत्सखा रामचन्द्रः । सर्वस्वं मे रामचन्द्रो दयालुर्नयं
 जाने नैव जाने न जाने ॥ ३० ॥ दक्षिणे लक्ष्मणो यस्य वामे तु
 जनकात्मजा । पुरतो मारुतिर्यस्य तं वंदे रघुनंदनम् ॥ ३१ ॥
 लोकाभिरामं रणरंगधीरं राजीवनेत्रं रघुवंशनाथम् । कारुण्यरूपं
 करुणाकरं तं श्रीरामचन्द्रं शरणं प्रपद्ये ॥ ३२ ॥ मनोजवं मारुततु-
 ल्यवेगं जितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम् । वातात्मजं वानरयूथमुख्यं

श्रीरामदूतं शरण प्रपद्ये ॥ ३३ ॥ कूजन्तं रामरामेति मधुरं
मधुराक्षरम् । आरुह्य कविताशाखां वन्दे वाल्मीकिकोकिलम् ॥
॥ ३४ ॥ आपदामपहर्तारं दातारं सर्वसम्पदाम् । लोकाभिरामं
श्रीरामं भूयो भूयो नमाम्यहम् ॥ ३५ ॥ भर्जनं भवबीजानामर्जनं
सुखसम्पदाम् । तर्जनं यमदूतानां रामरामेति गर्जनम् ॥ ३६ ॥
रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं भजे रामेणाभिहता
निशाचरचमूरामाय तस्मै नमः । रामान्नास्ति परायणं परतरं
रामस्य दासोऽस्म्यहं रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम
सामुद्धर ॥ ३७ ॥ राम रामेति रामेति रमे रामे मनोरमे ।
सहस्रनाम तत्तुल्यं रामनाम वरानने ॥ ३८ ॥

इति श्रीबुधकौशिकविरचितं श्रीराम.

रक्षास्तोत्रं सम्पूर्णम्

५. ब्रह्मादेवकृतरामस्तुतिः

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ वन्दे देवं विष्णुमशेष-
स्थितिहेतुं त्वामध्यात्मज्ञानिभिरन्तर्हृदि भाव्यम् । हेयाहेयद्वन्द्ववि-
हीनं परमेकं सत्तामात्रं सर्वहृदिस्थन्दृशिरूपम् ॥ १ ॥ प्राणापानौ
निश्चयबुद्ध्या हृदि रुद्ध्वा छित्त्वा सर्वं संशयबंधं विषयौघान् ।
पर्यन्तीशं यं गतमोहा यतयस्तं वन्दे रामं रत्नकिरीटं रविभासम्
॥ २ ॥ मायातीतं माधवमाद्यं जगदादि मायातीतं मोहविनाशं
मुनिवन्द्यम् । योगिध्येयं योगविधानं परिपूर्णं वन्दे रामं रज्जितलोकं
रमणीयम् ॥ ३ ॥ भावाऽभावप्रत्ययहीनं भवमुख्यैर्भोगासक्तैर-
जितपदांबुजयुग्मम् । नित्यं शुद्धं बुद्धमनंतं प्रणवा ख्यं वन्दे रामं
वीरमशेषासुरदावम् ॥ ४ ॥ त्वं मे नाथो नाथितकार्याखिलकारी
मानातीतो माधवरूपोऽखिलोधारी । भक्त्या गम्यो भाविरूपो
भवहारी योगाभ्यासैर्भावित चेतःसहचारी ॥ ५ ॥ त्वामाद्यंतं
लोकततीनां परमीशं लोकत्तनां नो लौकिकमानैरधिगम्यम् । भक्ति-

श्रद्धाभावसमेतैर्भजनीयं वंदे रामं सुन्दरमिन्दीवरनीलम् ॥ ६ ॥
 को वा ज्ञातुं त्वामतिमानं गतमानं मानासक्तो माधव शक्तो मुनि
 मान्यम् । वृन्दारण्ये वंदितवृन्दाकरवृन्दं वंदे रामं भवमुखवन्द्यं
 सुखकन्दम् ॥ ७ ॥ नानाशास्त्रैर्वेदकदंबैः प्रतिपाद्यं नित्यानन्दं
 निर्विषयज्ञानमनादिम् । मत्सेवार्थं मानुषभावं प्रतिपद्यं वंदे रामं
 मरकतवर्णं मथुरेशम् ॥ ८ ॥ श्रद्धायुक्तो यः पठतीमं स्तवभाद्यं
 ब्राह्मं ब्रह्मज्ञानविधानं भुवि मर्त्यः । रामं श्यामं कामितकाम-
 प्रदमीशं ध्यात्वा ध्याता पातकजालैर्विगतः स्यात् ॥ ९ ॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे युद्धकाण्डे ब्रह्मदेवकृतं
 रामस्तोत्रं सम्पूर्णम्

६. जटायुकृतरामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ जटायुरुवाच ॥ अगणितगुणसप्रमेयमाद्यं
 सकलजगत्स्थितिसंयमादिहेतुम् । उपरमपरमं परात्मभूतं सतत-
 महं प्रणतोऽस्मि रामचन्द्रम् ॥ १ ॥ निरवधिसुखमिन्दिराकटाक्षं
 क्षपितसुरेन्द्रचतुर्मुखादिदुःखम् । नरवरमनिशं नतोऽस्मि रामं वरद-
 महं वरचापबाणहस्तम् ॥ २ ॥ त्रिभुवनकमनीयरूपसीडचं रवि-
 शतभासुरमीहितप्रदानम् । शरणदमनिशं सुरागमूले कृतनिलयं
 रघुनन्दनं प्रपद्ये ॥ ३ ॥ भवविपिनदवाग्निनामधेयं भवमुख-
 दैवतदैवतं दयालुम् । दनुजपतिसहस्रकोटिनाशं रवितनयासदृशं
 हरिं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ अविरतभवभावनातिदूरं भवविमुखैर्मुनिभिः
 सदैव दृश्यम् । भवजलधिसुतारणांघ्रिपोतं शरणमहं रघुनन्दनं
 प्रपद्ये ॥ ५ ॥ गिरिशगिरिसुतामनोनिवासं गिरिवरधारिणमीहि-
 ताभिरामम् । सुरवरदनुजेन्द्रसेवितांघ्रि सुरवरदं रघुनायकं प्रपद्ये
 ॥ ६ ॥ परधनपरदारवर्जितानां परगुणभूतिषु तुष्टमानसानाम् ।
 परहितनिरतामत्नां सुसेव्यं रघुवरसंबुजलोचनं प्रपद्ये ॥ ७ ॥
 स्मितरुचिरविकासितानाब्जमतिमुलभं सुरराजनीलनीलम् ।
 सितजलरुहचारुनेत्रशोभं रघुपतिमीशगुरोर्गुरं प्रपद्ये ॥ ८ ॥ हरि-

कमलजशंभुरूपभेदात्त्वमिह विभासि गुणत्रयानुवृत्तः । रविरिव
जलपूरितोदपात्रेष्वमरपतिस्तुतिपात्रमीशमीडे ॥ ९ ॥ रति पति-
शतकोटिसुन्दराङ्गं शतपथगोचरभावना विदूरम् । यतिपतिहृदये
सदा विभातं रघुपतिमार्तिहरं प्रभुं प्रपद्ये ॥ १० ॥ इत्येवं स्तुव-
तस्तस्य प्रसन्नोऽभूद्रघूत्तमः । उवाच गच्छ भद्रं ते मम विष्णोः परं
पदम् ॥ ११ ॥ शृणोति य इदं स्तोत्रं लिखेद्वा नियतः पठेत् ।
स याति मम सारूप्यं मरणे मत्स्मृतिं लभेत् ॥ १२ ॥ इति
राघवभाषितं तदा श्रुतवान् हर्षसमाकुलो द्विजः । रघुनन्दन-
साम्यमास्थितः प्रययौ ब्रह्मसु पूजितं पदम् ॥ १३ ॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे आरण्यकांडे

जटायुकुतरामस्तोत्रं सम्पूर्णम्

७. रामाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ भजे विशेषसुन्दरं समस्तपापखण्डनम् ।
स्वभक्तिचित्तरञ्जनं सदैव राममद्वयम् ॥ १ ॥ जटाकलापशो-
भितं समस्तपापनाशकम् । स्वभक्तभीतिभंजनं भजे ह राममद्वयम् ।
निजस्वरूपबोधकं कृपाकरं भवापहम् । समं शिवं निरंजनं भजे ह
राममद्वयम् ॥ ३ ॥ सदाप्रपञ्चकल्पितं ह्यनामरूपवास्तवम् । नि-
राकृतिं निरामयं भजे ह राममद्वयम् ॥ ४ ॥ निष्प्रपञ्चनिर्वि-
कल्पनिर्मलं निरामयम् । चिदेकरूपसंततं भजे ह राममद्वयम्
॥ ५ ॥ भवाब्धिपोतरूपकं ह्यशेषदेहकल्पितम् । गुणाकरं कृपा-
करं भजे ह राममद्वयम् ॥ ६ ॥ महावाक्यबोधकैर्विराजमान-
वाक्पदैः । परब्रह्म व्यापकं भजे ह राममद्वयम् ॥ ७ ॥ शिवप्रदं
सुखप्रदं भवच्छिदं भ्रमापहम् । विराजमानदैशिकं भजे ह राम-
मद्वयम् ॥ ८ ॥ रामाष्टकं पठति यः सुकरं सुपुण्यं व्यायासेन
भाषितमिदं शृणुते मनुष्यः । विद्यां श्रियं विपुलसौख्यमनन्तकीर्तिं
सम्प्राप्य देहविलये लभते च मोक्षम् ॥ ९ ॥

इति श्रीव्यासविरचितं रामाष्टकं सम्पूर्णम् ।

८. श्रीरामाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कृतार्तदेववन्दनं दिनेशवंशनन्दनम् । सुशो-
 भिभालनन्दनं नमामि राममीश्वरम् ॥ १ ॥ मुनीन्द्रयज्ञकारकं
 शिलाविपत्तिहारकम् । महाधनुर्विदारकं नमामि राममीश्वरम्
 ॥ २ ॥ स्वतातवाक्यकारिणं तपोवने विहारिणम् । करेषुच्चाप-
 धारिणं नमामि राममीश्वरम् ॥ ३ ॥ कुरङ्गमुक्तसायकं जटा-
 युमोक्षदायकम् । प्रविद्धकीशनायकं नमामि राममीश्वरम् ॥ ४ ॥
 प्लवंगसंघसंमतिं निबद्धनिम्नगापतिम् । दशास्यवंशसंक्षतिं नमामि
 राममीश्वरम् ॥ ५ ॥ विदीनदेवहर्षणं कपीप्सितार्थवर्षणम् ।
 स्तब्धशोककर्षणं नमामि राममीश्वरम् ॥ ६ ॥ गतिरिराज्य-
 रक्षणं प्रजाजनानातिभक्षणम् । कृतास्तमोहलक्षणं नमामि राम-
 मीश्वरम् ॥ ७ ॥ हृताखिलाचलाभरं स्वधामनीतनागरम् । जग-
 त्तमोदिवाकरं । नमामि राममीश्वरम् ॥ ८ ॥ इदं समाहितात्मना
 नरोरघूतमाष्टकम् । पठन्निरन्तरं भयभवोद्भवं न विदते ॥ ९ ॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं

श्रीरामाष्टकं संपूर्णम्

९. श्रीमहादेवकृतरामस्तुतिः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ नमोऽस्तु रामाय
 सशक्तिकाय नीलोत्पलश्यामलकोमलाय । किरीटहाराङ्गदभूष-
 णाय सिंहासनस्थाय महाप्रभाय ॥ १ ॥ त्वमादिमध्यान्तविहीन
 एकः सृजस्यवस्यत्सि च लोकजातम् । स्वमायया तेन न लिप्यसे
 त्वं यत्स्वे सुखेज्जलरतोऽनवद्यः ॥ २ ॥ लीलां विधत्से गुणसंवृ-
 तस्त्वं प्रसन्नभक्तानुविधानहेतोः । नानाऽवतारैः सुरमानुषाद्यैः
 प्रतीयसे ज्ञानिभिरेव नित्यम् ॥ ३ ॥ स्वांशेन लोकं सकलं विधाय
 तं विर्भाषि च त्वं तदधः फणीश्वरः । उपर्यधो भान्वनिलोडुपौषधी-
 प्रकर्षरूपोऽवसि नैकधा जगत् ॥ ४ ॥ त्वमिह देहभृतां शिखिरूपः
 पचसि भक्तमशेषमजलम् । पवनपंचकरूपसहायो जगद खंडमनेन

विर्भाषि ॥ ५ ॥ चंद्रसूर्यशिखिमध्यगतं यत्तज ईश चिदशेषतनू-
नाम् । प्राभवत्तनुभृतामिह धैर्यं शौर्यमायुरखिलं तव सत्त्वम् ॥ ६ ॥
त्वं विरिञ्चिशिव त्रिणुविभेदात्कालकर्मशशिसूर्यविभागात् ।
वादिनां पृथग्वेश विभासि ब्रह्म निश्चितमनन्यदिहैकम् ॥ ७ ॥
मत्स्यादिरूपेण यथा त्वमेकः श्रुतौ पुराणेषु च लोकसिद्धः । तथैव
सर्वं सदसद्विभागस्त्वमेव नान्यद्भूवतो विभाति ॥ ८ ॥ मद्यत्स-
त्पन्नमनन्तसृष्टावुत्पत्यते यच्च भवच्च यच्च । न दृश्यते स्थावर-
जंगमादौ त्वया विनाऽतः परतः परस्त्वम् ॥ ९ ॥ तत्त्वं न जानन्ति
परामत्तस्ते जनाः समस्तास्तव माययातः । त्वद्भूक्तसेवामल-
मानसानां विभाति तत्त्वं परमेकमेशम् ॥ १० ॥ ब्रह्मादयस्ते न
विदुःस्वरूपं चिदात्मतत्त्वं बहिरर्थभावाः । ततो बुधस्त्वामिदमेव
रूपं भक्त्या भजन्मुक्तिमुपैत्यदुःखः ॥ ११ ॥ अहं भवन्नामगुणैः
कृतार्थो वसामि काश्यामनिशं भवान्या । मुमूर्षमाणस्य विमुक्तये-
ऽहं दिशामि मंत्रं तव राम नाम ॥ १२ ॥ इमं स्वतं नित्यमनन्य-
भक्त्या शृण्वन्ति गायन्ति लिखन्ति ये वै । ते सर्वं सौख्यं परमं च
लब्ध्वा भवत्पदं यान्तु भवत्प्रसादात् ॥ १३ ॥

इति श्रीमहादेवकृतरामस्तोत्रं संपूर्णम्

१०. अहल्याकृतरामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अहल्योवाच ॥ अहो कृतार्थाऽस्मि जगन्नि-
न्निवास ते पादाब्जसंलग्नरजःकणादहम् । स्पृश्यामि यत्पद्मज-
शंकरादिभिर्विमृग्यते रंधितमानसैः सदा ॥ १ ॥ अहो विचित्रं
तव राम चेष्टितं मनुष्यभावेन विमोहितं जगत् । चलस्यजलं
चरणादिर्वर्जितः संपूर्ण आनन्दमयोऽतिमायिकः ॥ २ ॥ यत्पाद-
पङ्कजपरागपवित्रगात्रा भागीरथी भवर्विरचिमुखान्पुनाति ।
साक्षात्स एव मम दृग्विषयो यदास्ते किं वर्ण्यते मम पुराकृतभाग-
धेयम् ॥ ३ ॥ मर्त्यावतारे मनुजाकृतिं हरिं रामाभिधेयं रमणीय-
देहिनम् । धनुर्धरं पद्मविशाललोचनं भजामि नित्यं न परान्भजि-

ष्ये ॥ ४ ॥ यत्पादपंकजरजः श्रुतिभिर्विमृग्यं यन्नाभिपंकजभवः
 कमलासनश्च । यन्नामसाररसिको भगवान्पुरारिस्तं रामचन्द्र-
 मनिशं हृदि भावयामि ॥ ५ ॥ यस्यावतारचरितानि विरंचि-
 लोके गायन्ति नारदमुखा भवपद्मजाद्याः । आनंदजाश्रुपरिषिक्त-
 कुचाग्रसीमा वागीश्वरी च तमहं शरणं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ सोऽयं
 परात्मापुरुषः पुराण एष स्वयं ज्योतिरनंत आद्यः । मायातनुं
 लोकविमोहनीयां धत्ते परानुग्रह एष रामः ॥ ७ ॥ अयं हि
 विश्वोद्भवसंयमानामेकः स्वमायागुणबिंबितो यः । विरंचिविष्ण्वी-
 श्वरनामभेदान् धत्ते स्वतंत्रः परिपूर्ण आत्मा ॥ ८ ॥ नमोऽस्तु
 ते राम तवांघ्रिपंकजं श्रिया धृतं वक्षसि लालितं प्रियात् । आक्रान्त-
 मेकेन जगत्रयं पुरा ध्येयं मुनीन्द्रैरभिमानवर्जितैः ॥ ९ ॥ जगता-
 मादिभूतस्त्वं जगदाश्रयः । सर्वभूतेष्वसंबद्ध एको भाति भवान्परः
 ॥ १० ॥ ओंकारवाच्यस्त्वं राम वाचमविषयः पुमान् । वाच्य-
 वाचकभेदेन भवानेव जगन्मयः ॥ ११ ॥ कार्यकारणकर्तृत्व-
 फलसाधनभेदतः । एको विभासि रामस्त्वं मायया बहुरूपया
 ॥ १२ ॥ त्वन्मायामोहितधियस्त्वां न जानन्ति तत्त्वतः । मानुषं
 त्वाभिमन्यन्ते मायिनं परमेश्वरम् ॥ १३ ॥ आकाशवत्त्वं सर्वत्र
 बहिरंतर्गतोऽमलः । असङ्गो ह्यचलो नित्यः शुद्धो बुद्धः सदव्ययः
 ॥ १४ ॥ योषिन्मूढाहमज्ञा ते तत्त्वं जाने कथं विभो । तस्मात्ते
 शतशो राम नमस्कुर्यामिनन्यधीः ॥ १५ ॥ देव मे यत्र कुत्रापि
 स्थिताया अपि सर्वदा । त्वपादकमले सक्ता भक्तिरेव सदाऽस्तु
 मे ॥ १६ ॥ नमस्ते पुरुषाध्यक्ष नमस्ते भक्तवत्सल । नमस्ते-
 ऽस्तुहृषीकेश नारायण नमोऽस्तुते ॥ १७ ॥ भवभयहरमेकं भानु-
 कोटिप्रकाशं करधृतशरचापं कालमेघावभासम् । कनकरुचिरवस्त्रं
 रत्नवत्कुण्डलाढ्यं कमलविशदनेत्रं सानुजं राममीडे ॥ १८ ॥
 स्तुत्वैवं पुरुषं साक्षाद्राघवं पुरतः स्थितम् । परिक्रम्य प्रणम्याशु
 सानुज्ञाता ययौ पतिम् ॥ १९ ॥ अहल्यया कृतं स्तोत्रं यः पठेद्भू-

क्तिसंयुतः । स मुच्यतेऽखिलैः पापैः परं ब्रह्माधिगच्छति ॥ २० ॥
 पुत्राद्यर्थे पठेद्भक्त्या रामं हृदि निधाय च । सवत्सरेण लभते
 बंध्या अपि सुपुत्रकम् ॥ २१ ॥ सर्वान्कामानवाप्नोति रामचन्द्र-
 प्रसादतः ॥ २२ ॥ ब्रह्मघ्नो गुस्तल्पगोऽपि पुरुषः स्तेयी सुरापो-
 ऽपि वा मातृभ्रातृविहंसकोऽपि सततं भोगैकबद्धातुरः । नित्यं
 स्तोत्रमिदं जपन् रघुपतिं भक्त्या हृदिस्थं स्मरन् ध्यायन्भुक्तिमु-
 पैति किं पुनरसौ स्वाचारयुक्तो नरः ॥ २३ ॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायण उमामहेश्वरसंवादे

बालकाण्डांतर्गतमहल्याविरचितं

रामचंद्रस्तोत्रं सम्पूर्णम्

११. इन्द्र कृतरामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ इन्द्र उवाच ॥ भजेऽहं सदा राममिदी-
 वराभं भवारण्यदावानलाभाभिधानम् । भवानीहृदा भावितानन्द-
 रूपं भवाभावहेतुं भवादिप्रपन्नम् ॥ १ ॥ सुरानीकदुःखौघना-
 शकहेतुं नराकारदेहं निराकारमीड्यम् । परेशं परानंदरूपं वरेण्यं
 हरिराममीशं भजे भारनाशम् ॥ २ ॥ प्रपन्नाखिलानंददोहं
 प्रपन्नं प्रपन्नार्तिनिःशेषनाशाभिधानम् । तपोयोगयोगीशभावाभि-
 भाव्यं कपीशादिमित्रं भजे राममित्रम् ॥ ३ ॥ सदा भोगभाजां
 सुदूरे विभातं सदा योगभाजामदूरे विभातम् । चिदानन्दकंदं
 सदा राघवेशं विदेहात्मजानंदरूपं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ महायोगमाया-
 विशेषानुयुक्तो विभासीश लीलानराकारवृत्तिः । त्वदानंदलीला-
 कथापूर्णकर्णाः सदानंदरूपा भवन्तीह लोके ॥ ५ ॥ अहं मान-
 पानाभिमत्तप्रमत्तो न वेदाखिलेशाभिमानाभिमानः । इदानीं भव-
 त्पादपद्मप्रसादात्रिलोकाधिपत्याभिमानो विनष्टः ॥ ६ ॥ स्फुर-
 द्रतनकेयूरहाराभिरामं धराभारभूतासुरानीकदावम् । शरच्चंद्र-वक्रं
 लसत्पद्मनेत्रं दुरावारपारं भजे राघवेशम् ॥ ७ ॥ सुराधीशनीला-
 भनीलांगकांति विराधादिरक्षोवधालोकशांतिम् । किरीटादि-

(३१४) बृहत्स्तोत्ररत्नाकरे
शोभं पुरारातिलाभं भजे रामचन्द्रं रघूणामधीशम् ॥ ८ ॥ लस-
च्चन्द्रकोटिप्रकाशादिपीठे समासीनमंके समाधायसीताम् । स्फुरद्वे-
मवणौ तडित्पुंजभासां भजे रामचन्द्रं निवृत्तार्त्तितन्द्रम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे युद्धकाण्डे इन्द्र
कृत रामस्तोत्रं सम्पूर्णम्

१२. रामचंद्राष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ चिदाकारो धाता परमसुखदः पावनत-
नुर्मुनीन्द्रैर्योगीन्द्रैर्यतिपतिसुरेन्द्रेर्हनुमता । सदा सेव्यः पूर्णो जनक-
तनयांगः सुरगुरु रमानाथो रामो रमतु मम चित्ते तु सततम् ॥ १ ॥
मुकुन्दो गोविन्दो जनकतनयालालितपदः पदं प्राप्ता यस्या
धमकुलभवा चापि शबरी । गिरातीतोऽगम्यो विमलधिष-
णैर्वेदवचसा रमानाथो रामो रमतु मम चित्ते तु सततम् ॥ २ ॥
धराधीशोऽधीशः सुरनरवराणां रघुपतिः किरीटी केयूरी कनक-
कपिशः शोभितवपुः । समासीनः पीठे रविशतनिभः शांतमनसो
रमानाथो रामो रमतु मम चित्ते तु सततम् ॥ ३ ॥ वरेण्यः
शारण्यः कपिपतिसखा चांतविधुरो ललाटे काश्मीरो रुचिरगतिभंगः
शशिमुखः । नराकारो रामो शयतिपतिनुतः संसृतिहरो रमानाथो
रामो रमतु मम चित्ते तु सततम् ॥ ४ ॥ विरूपाक्षः काश्यामुपदि-
शति यन्नाम शिवदं सहस्रं यन्नाम्नां पठति गिरिजा प्रत्युषसि वै ।
कलौ के गायंतीश्वरविधिमुखा यस्य चरितं रमानाथो रामो रमतु
मम चित्ते तु सततम् ॥ ५ ॥ परो धीरोऽधीरोऽसुरकुलभवश्चा-
सुरहरः परात्मा कृसर्वज्ञो नरसुरगणैर्गीतसुयशाः । अहल्याशा-
पघ्नः शरकर अजः कौशिकसखा रमानाथो रामो रमतु मम चित्ते
तु सततम् ॥ ६ ॥ हृषीकेशः शौरिर्धरणिधरशायी मधुरिपुरुषेन्द्रो
वैकुण्ठो गजरिपुहरस्तुष्टमनसः । बलिध्वंसो वीरो दशरथसुतो
नीतिनिपुणो रमानाथो रामो रमतु मम चित्ते तु सततम् ॥ ७ ॥
कविः सौमित्रीड्यः कपटमृगघाती वनचरो रणश्लाघी दांतो

धरणिभरहर्ता सुरनुतः । अमानी मानज्ञो निखिलजनपूज्यो हृदि-
शयो रमानाथो रामो रमतु मम चित्ते तु सततम् ॥ ८ ॥ इदं
रामस्तोत्रं वरममरदासेन रचितमुषःकाले भक्त्या यदि पठति
यो भावसहितम् । मनुष्यः स क्षिप्रं जनिमृतिभयं तापजनकं परि-
त्यज्य श्रेष्ठं रघुपतिपदं याति शिवतम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमद्रामदासपूज्यशिष्यश्रीमद्वंसदासशिष्येणामरदासा
ख्यकविना विरचितं श्रीमद्रामचंद्राष्टकं संपूर्णं

१३. श्रीसीतारामाष्टकम्

श्रीः ॥ ब्रह्ममहेन्द्रसुरेन्द्रमरुद्गणरुद्रमुनीन्द्रगणैरतिरस्यं क्षीर-
सरित्पतितीरमुपेत्य नुतं हि सतामवितारनुदा रम् । भूमिभरप्रश-
मार्थमथ प्रथितप्रकटीकृतचिद्धनमूर्ति त्वां भजतो रघुनन्दन देहि
दयाधन मे स्वपदांबुजदास्यम् ॥ १ ॥ पद्मदलायतलोचन हे रघुवंश
विभूषण देव दयालो निर्मलनीरदनीलतनोऽखिललोकहृदंबुज -
भासकभानो । कोमलगात्रपवित्र-पदाब्जरजःकणः पावितगौतम-
कान्तं त्वां भजतो ॥ २ ॥ पूर्णपरात्परपालयमामतिदीनमना-
थमनन्त सुखाब्धे प्रावृडदभ्रतडितमुमनोहरपीतवरांबर राम नमस्ते ।
कामविभंजन कांततरानन काञ्चनभूषण रत्नकिरीटं त्वां भजतो ॥
३ ॥ दिव्यशरच्छशिकांतिहरोज्ज्वलमौक्तिकमालविशाल सु-
मौले कोटिरविप्रभचारुचरित्र पवित्रविचित्रधनुःशरपाणे । चण्ड-
महाभुजदण्डविखण्डितराक्षसराजमहागजदण्ड त्वां भजतो ॥
४ ॥ दोषविह्वल भुजंगसहस्रसुरोषमहानलकीलकलापेजन्मज-
रामरणोर्मिमनोमदमन्मथनक्रविचक्रभवाब्धौ । दुःखनिधौ च
चिरं पतितं कृपयाऽद्य समुद्धर राम ततो मां त्वां भजतो ॥ ५ ॥
संसृतिघोरमदोत्कटकुंजरतृक्षुदनीरदार्पिडिततुण्डं दण्डकरोन्मथि -
तं च रजस्तम उन्मदमोहपदोज्झितमार्तम् । दीनमनन्यर्गति कृपणं
शरणागतमाशुविमोचय मूढं त्वां भजतो ॥ ६ ॥ जन्मशता-
जितपापसमन्वितहृत्कमले पतिते पशुकल्पे हे रघुवीर महारणधीर

(२१६)

बृहत्स्तोत्ररत्नाकरे

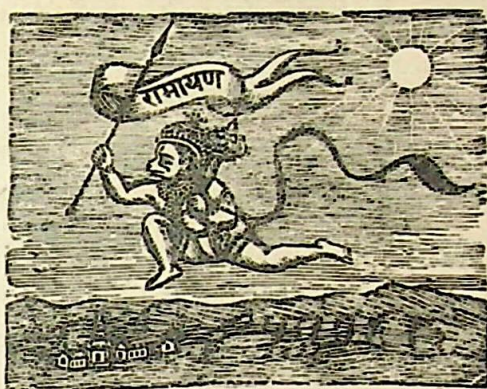
दयां कुरु मय्यतिमंदमनीषे । त्वं जननी भगिनी च पिता मम ताव-
 दसि त्वविताऽपिकृपालो त्वां भजतो० ॥ ७ ॥ त्वां तु दयालुम-
 किंचनवत्सलमुत्पलहारमपारमुदारं राम विहाय कमन्यमनाम-
 यमीश जनं शरणं ननु यायाम् । त्वत्पदपद्ममतः श्रितमेव मुदा
 खलु देव सदाऽव ससीतं त्वां भजतो० ॥ ८ ॥ यः करुणामूर्तसिधु-
 रनाथजनोत्तमबंधुरजोत्तमकारी भक्तभयोर्मिभवाब्धितरी सरयूत-
 टिनीतट चारुविहारी । तस्य रघुप्रवरस्य निरन्तरमष्टकमेतद-
 निष्टहरं वै यस्तु पठेदमरः स नरो लभतेऽच्युतराम-
 पदांबुजदास्यम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमन्मधुसूदनाश्रमशिष्याच्युतयति-

विरचितं श्रीमत्सीतारामाष्टकं संपूर्णम्

रामस्तोत्राणि ॥१३॥

अथ मारुतिस्तोत्राणि

मनोजवं मारुततुल्यवेगंजितेन्द्रियं बुद्धिमतां वरिष्ठम् ।

वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरामदूतं शरणं प्रपद्ये ॥

१. मारुतिस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमो भगवते विचित्रे वीर हनुमते
 प्रलयकालानलप्रज्वलनाय प्रतापवज्रदेहाय अञ्जनीगर्भसंभूताय
 कटविक्रमवीरदैत्यदानवयक्षरक्षोगणग्रहबन्धनाय भूतग्रहबन्ध-
 भूतग्रहबन्धनाय प्रेतग्रहबन्धनाय पिशाचग्रहबन्धनाय शाकिनी-
 डाकिनीग्रहबन्धनाय काकिनी कामिनीग्रहबन्धनाय ब्रह्मग्रहबन्ध-
 नाय ब्रह्मराक्षसग्रहबन्धनाय चोरग्रहबन्धनाय मारीग्रहबन्धनाय एहि
 एहि आगच्छ आगच्छ आवेशय आवेशय मम हृदये प्रवेशय
 स्फुर स्फुर प्रस्फुर प्रस्फुर सत्यं कथय व्याघ्रमुखबन्धन सर्पमुखबन्धन
 राजमु० नारीमु० सभामु० शत्रुमु० सर्वमु० लंकाप्रसादभञ्जन
 अमुकं मे वशमानय क्लीं क्लीं क्लीं ह्रीं श्रीं श्रीं राजानं वशमानय
 श्रीं ह्रीं क्लीं स्त्रीणां आकर्षय आकर्षय शत्रून्मर्दय मर्दय मारय
 मारय चूर्णय चूर्णय खे खे श्रीरामचंद्राज्यासम कार्यसिद्धि कुरु कुरु
 ॐ ह्रां ह्रीं हूं ह्रूं हौं हः फट् स्वाहा । विचित्रवीर हनुमन् मम

सर्वं शत्रून् भस्म कुरु कुरु हन हन हुं फट् स्वाहा ॥ एकादशशतवारं
जपित्वा सर्वशत्रून् वशमानयतिनान्यथा इति ॥

इति मारुतिस्तोत्रं समाप्तम्

२. हनुमत्स्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ अस्य श्रीहनुमद्वडवानलस्तोत्र संत्रस्य ।
श्रीरामचन्द्रऋषिः । श्रीवडवानलहनुमान् देवता । मम समस्तारोग-
प्रशमनार्थं आयुरारोग्यश्वर्याभिवृद्धार्थं समस्तपापक्षयार्थं सीता
राम चंद्रप्रीत्यर्थं हनुमद्वडवानलस्तोत्रजपमहं करिष्ये । ॐ ह्रां ह्रीं
ॐ नमो भगवते श्रीमहाहनुमते प्रकटपराक्रम सकलदिङ्मंडलय-
शोवितानधवलीकृतजगत्रितय वज्रदेह रुद्रावतार लंकापुरीदहन
उमाअमलमंत्र उदधिबंधन दशशिरः कृतान्तकसीताश्वासनवायु-
पुत्र अंजनीगर्भसंभूतश्रीरामलक्ष्मणानन्दकर कपिसैन्यप्राकार सुग्री-
वसाह्य रणपर्वतोत्पाटन कुमारब्रह्मचारिन् गंभीरनाद सर्वपाप-
ग्रहवारण सर्वज्वरोच्चाटन डाकिनीविध्वंसन ॐ ह्रां ह्रीं ॐ
नमो भगवते महावीरवीराय सर्वदुःखनिवारणाय ग्रहमंडलसर्व-
भूतमंडलसर्वपिशाचमंडलोच्चाटन भूतज्वरैकाहिकज्वरद्व्या-
हिकज्वरत्र्याहिकज्वर चातुर्थिकज्वर संतापज्वरविषम ज्वरताप-
ज्वरमाहेश्वरवैष्णवज्वरान् छिंधि छिंधि यक्षब्रह्मराक्षसभूतप्रेत-
पिशाचान् उच्चाटय उच्चाटय ॐ ह्रां श्रीं ॐ नमो भगवते
श्रीमहाहनुमते ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः आं हां हां हां हां औं सौं
एहि एहि एहि ॐ हं ॐ हं ॐ हं ॐ हं ॐ नमो भगवते श्रीमहाहनुमते
श्रवणचक्षुर्भूतानां शाकिनीडाकिनीन् विषमदुष्टानां सर्वं विषं
हरहर आकाशभुवने भेदय भेदय छेदय छेदय मारय मारय शोषय
शोषय मोहय मोहय ज्वालय ज्वालय प्रहारय प्रहारय सकलमायां
भेदय ॐ ह्रां ह्रीं ॐ नमो भगवते महाहनुमते सर्वग्रहोच्चाटनपर-
बलं क्षोभय क्षोभय सकलबंधनमोक्षणंकुस्फुरशिरःशूलगुल्मशूल-
सर्वशूला. निर्मूलय निर्मूलय नागपाशानंतवासुकितक्षक-

कौटककालियान् यक्षकुलजलगतबिलगतरात्रिचरदिवाचरस वी-
त्रिविषं कुरु कुरु स्वाहा । राजभयचोरभयपरमंत्रपरयन्त्रपरतंत्र-
परविद्याश्छेदय छेदय स्वमंत्रस्वयंत्रस्वविद्याः प्रगटय प्रकटय सर्वा-
रिष्टान्नाशय नाशय सर्वशत्रून्नाशय नाशय असाध्यं साध्य साध्य
हुंफट् स्वाहा ॥

इति विभीषणकृतं हनुमद्वद्वानलस्तोत्रं संपूर्णम्

३. श्रीहनुमत्ताण्डवस्तोत्रम्

वन्दे सिन्दूरवर्णाभिं लोहिताम्बरभूषितम् ।

रक्ताङ्गरागशोभाढ्यं शोणपुच्छं कपीश्वरम् ॥

भजे समीरनन्दनं, सुभक्तचित्तरञ्जनं, दिनेशरूपभक्षकं, सम-
स्तभक्तरक्षकम् । सुकण्ठकार्यसाधकं, विपक्षपक्षबाधकं, समुद्र-
पारगामिनं, नमामि सिद्धकामिनम् ॥ १ ॥ सुशंकितं सुकण्ठ-
भुक्तवान् हि यो हितं वचस्त्वमाशु धैर्यमाश्रयात्र वो भयं कदापि
न । इति प्लवंगनाथभाषितं निशम्य वानराऽधिनाथ आप शं तदा,
स रामदूत आश्रयः ॥ २ ॥ सुदीर्घबाहुलोचनेन, पुच्छगुच्छशो-
भिना, भुजद्वयेन सोदरीं निजांसयुग्ममास्थितौ । कृतौ हि कोसला-
धिपौ, कपीशराजसन्निधौ; विदेहजेशलक्ष्मणौ, स मे शिवं करो-
त्वरम् ॥ ३ ॥ सुशब्दशास्त्रपारंगं, विलोक्य रामचन्द्रमाः, कपीश
नाथसेवकं, समस्तनीतिमार्गगम् । प्रशस्य लक्ष्मणं प्रति, प्रलम्ब-
बाहुभूषितः कपीन्द्रसख्यमाकरोत्, स्वकार्यसाधकः प्रभुः ॥ ४ ॥
प्रचण्डवेगधारिणं, नगेन्द्रगर्वहारिणं, फणीशमातृगर्वहृद्दशस्यवा-
सनाशकृत् । विभीषणेन सख्यकृद्विदेह जातितापहृत्, सुकण्ठकार्य-
साधकं, नमामि यातुघातकम् ॥ ५ ॥ नमामि पुष्पमौलिनं-
सुवर्णवर्णधारिणं गदायुधेन भूषितं, किरीटकुण्डलान्वितम् । सुपु,
च्छगुच्छतुच्छलंकदाहकं सुनायकं विपक्षपक्षराक्षसेन्द्र-सर्ववंशना-
शकम् ॥ ६ ॥ रघूत्तमस्य सेवकं नमामि लक्ष्मणप्रियं दिनेशवंश-
भूषणस्य मुद्रिकाप्रदर्शकम् । विदेहजातिशोकतापहारिणम् प्रहा-

रिणम् सुसूक्ष्मरूपधारिणं नमामि दीर्घरूपिणम् ॥ ७ ॥ नभस्व-
दात्मजेन भास्वता त्वया कृता महासहा यता यया द्वयोर्हितं
ह्यभूत्स्वकृत्यतः । सुकण्ठ आप तारकां रघूत्तमो विदेहेजां निपात्य
वालिनं प्रभुस्ततो दशाननं खलम् ॥ ८ ॥ इमं स्वतं कुजेऽह्नि यः
पठेत्सुचेतसा नरः कपीशनाथसेवको भुनक्ति सर्वसम्पदः । प्लवङ्ग-
राजसत्कृपाकटाक्षभाजनस्सदा न शत्रुतो भयं भवेत्कदापि तस्य
नुस्ति ह ॥ ९ ॥ नेत्राङ्ग नन्दधरणीवत्सरेऽनङ्गवासरे । लोके-
वराख्यभट्टेन हनुमत्ताण्डवं कृतम् ॥ १० ॥

इति हनुमत्ताण्डवस्तोत्रम्

४. पञ्चमुखहनुमत्कवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ श्रीपञ्चवदनायाञ्जनेयाय नमः ॥
ॐ अस्य श्रीपञ्चमुखहनुमत्कवचमंत्रस्य ब्रह्मा ऋषिः, गायत्री-
छन्दः, पञ्चमुखविराट्हनुमान् देवता, ह्रीं बीजं, श्रीं शक्तिः,
क्रौं कीलकं, क्रूं कवचं, क्रैं अस्त्राय फट् इति दिग्बन्धः ॥ श्रीगरुड
उवाच । अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि शृणु सर्वाङ्गसुन्दरि ॥ यत्कृतं
देवदेवेन ध्यानं हनुमतः प्रियम् ॥ १ ॥ पञ्चवक्त्रं महाभीमं
त्रिपञ्चनयनैर्युतम् ॥ बाहुभिर्दशभिर्युक्तं सर्वकामार्थसिद्धिदम् ॥
॥ २ ॥ पूर्वं तु वानरं वक्त्रं कोटिसूर्यसमप्रभम् ॥ दंष्ट्राकरालवदनं
भृकुटीकुटिलेक्षणम् ॥ ३ ॥ अस्यैव दक्षिणं वक्त्रं नारासिंहं महाद्भु-
तम् ॥ अत्युग्रतेजोवपुषं भीषणं भयनाशनम् ॥ ४ ॥ पश्चिमं
गारुडं वक्त्रं वक्रतुण्डं महाबलम् ॥ सर्वनागप्रशमनं विषभूतादिकृ-
न्तनम् ॥ ५ ॥ उत्तरं सौकरं वक्त्रं कृष्णं दीप्तं नभोपमम् ॥
पातालसिंहवेतालज्वररोगादिकृन्तनम् ॥ ६ ॥ ऊर्ध्वं हयाननं घोरं
दानवान्तकरं परम् ॥ येन वक्त्रेण विप्रेन्द्र तारकाख्यं महासुरम् ॥
॥ ७ ॥ जघान शरणं तत्स्यात्सर्वशत्रुहरं परम् ॥ ध्यात्वा पञ्च-
मुखं रुद्रं हनुमन्तं दयानिधिम् ॥ ८ ॥ खड्गं त्रिशूलं खट्वाङ्गं
पाशमंकुशपर्वतम् ॥ मुष्टिं कौमुदकीं वृक्षं धारयन्तं कमण्डलुम्

॥ ९ ॥ भिन्दिपालं ज्ञानमुद्रां दशभिर्मुनिपुंगवम् ॥ एतान्यायुध-
जालानि धारयन्तं भजाम्यहम् ॥ १० ॥ प्रेतासनोपविष्टं तं
सर्वाभरणभूषितम् ॥ दिव्यमाल्याम्बरधरं दिव्यगन्धानुलेपनम्
॥ ११ ॥ सर्वाश्चर्यमयं देवं हनुमद्विश्वतोमुखम् ॥ पञ्चास्यम-
च्युतमनेकविचित्रवर्णं वक्रं शशाङ्कशिखरं कपिराजवर्यम् ॥ पीता-
म्बरादिमुकुटैरुपशोभिताङ्गं पिङ्गाक्षमाद्यमनिशं मनसास्मरामि
॥ १२ ॥ मर्कटेशं महोत्साहं सर्वशत्रुहरं परम् ॥ शत्रुं संहरमां
रक्ष श्रीमन्नापदमुद्धर ॥ १४ ॥ ॐ हरिमर्कट मर्कटमंत्रमिदं परि-
लिख्यति लिख्यति वामतले ॥ यदि नश्यति नश्यति शत्रुकुलं यदि
मुञ्चति वामलता ॥ १४ ॥ ॐ हरिमर्कटाय स्वाहा । ॐ नमो
भगवते पञ्चवदनाय पूर्वकपिमुखाय सकलशत्रुसंहारणाय स्वाहा ।
ॐ नमो भगवते पञ्चवदनाय दक्षिणमुखाय करालवदनाय तरसि-
हाय सकलभूतप्रमथनाय स्वाहा । ॐ नमो भगवते पञ्चवदनाय
पश्चिममुखाय गरुडाननया सकलविषहराय स्वाहा । ॐ नमो
भगवते पञ्चवदनायोत्तरमुखायादिवराहाय सकलसम्पत्कराय
स्वाहा । ॐ नमो भगवते पञ्चवदनायोर्ध्वमुखाय हयग्रीवाय
सकलजनवशंकराय स्वाहा । ॐ अस्य श्रीपञ्चमुखहनुमन्मन्त्रस्य
श्रीरामचन्द्र ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः पञ्चमुखवीरहनुमान् देवता,
हनुमानिति बीजम्, वायुपुत्र इति शक्तिः, अञ्जनीसुत इति कील-
कम्, श्रीरामदूतहनुमत्प्रसादसिद्धयर्थे जपे विनियोगः ॥ इति
ऋष्यादिकं विन्यस्य ॐ अञ्जनीसुताय अंगुष्ठाभ्यां नमः । ॐ
रुद्रमूर्तये तर्जनीभ्यां नमः । ॐ वायुपुत्राय मध्यामाभ्यां नमः ।
ॐ अग्निगर्भाय अनामिकाभ्यां नमः । ॐ रामदूताय कनिष्ठी-
काभ्यां नमः । ॐ पञ्चमुखहनुमते करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ।
इति करन्यासः ॥ ॐ अञ्जनीसुताय हृदयाय नमः । ॐ रुद्रमूर्तये
शिरसे स्वाहा । ॐ वायुपुत्राय शिखायै वषट् । ॐ अग्निगर्भाय
कवचाय हुं ॥ ॐ रामदूताय नेत्रत्रयाय वौषट् । ॐ पञ्चमुख-

हनुमते अस्त्राय फट् ॥ पञ्चमुखहनुमते स्वाहा ॥ इति दिग्बन्धः ॥
 ॥ ॥ अथ ध्यानम् । वन्दे वानरनारसिंहखगराट्कोडाश्ववक्त्रा-
 न्वितं दिव्यालङ्करणं त्रिपञ्चनयनं देदीप्यमानं रुचा ॥ हस्ता-
 ब्जैरसिखेटपुस्तकसुधाकुम्भांकुशार्द्रि हलं खट्वाङ्गं फणिभूरुहं दश-
 भुजं सर्वारिवीरापहम् ॥ १ ॥ इति ॥ अथ मन्त्रः ॥ ॐ श्रीराम-
 दूतायाञ्जनेयाय वायुपुत्राय महाबलपराक्रमाय सीतादुःखनिवा-
 रणाय लङ्कादहनकारणाय महाबलप्रचण्डाय फाल्गुनसखाय को-
 लाहलसकलब्रह्माण्डविश्वरूपाय सप्तसमुद्रनिर्लङ्घनाय पिङ्गल-
 नयनायमितविक्रमाय सूर्यबिम्बफलसेवनाय दुष्टनिवारणाय दृष्टि-
 निरालङ्कृताय सञ्जीविनी सञ्जीविताङ्गद लक्ष्मणमहाकपि सैन्य-
 प्राणदाय दशकण्डविध्वंसनाय रामेष्टाय महाफाल्गुनसखाय सीता-
 सहितरामवरप्रदाय षट्प्रयोगागमपञ्चमुखवीरहनुमन्मन्त्रजपे वि-
 नियोगः ॥ ॐ हरिमर्कटमर्कटाय बंबंबंबंबं वौषट् स्वाहा । ॐ
 हरिमर्कटमर्कटाय फंफंफंफं फट् स्वाहा । ॐ हरिमर्कटमर्कटाय
 खेंखेंखेंखें मारणाय स्वाहा ॥ ॐ हरिमर्कटमर्कटाय लुंलुंलुंलुं
 आर्काषित सकलसम्पत्कराय स्वाहा ॐ हरिमर्कटमर्कटाय
 धंधंधंधंधं शत्रुस्तम्भनाय स्वाहा ॥ ॐ टंटंटंटंटं कूर्ममूर्तये पञ्चमु-
 खवीरहनुमते परयंत्रपरतंत्रोच्चाटनाय स्वाहा ॥ ॐ कंखंगंधं
 चंछंजंजंजं टंठंडंठं तंथंधंधं पंफंबंभं यंरंलं शंषंसंहं ठंक्षं
 स्वाहा ॥ इति दिग्बन्धः ॐ पूर्वकपिमुखाय पञ्चमुखहनु ते टंटंटंटंटं
 सकलशत्रुसंहरणाय स्वाहा ॥ ॐ दक्षिणमुखाय पञ्चमुखहनुमते
 करालवदनाय नरसिहाय ॐ ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रौं ह्रः सकलभूतप्रेत
 दमनाय स्वाहा ॥ ॐ पश्चिममुखाय गरुडाननाय पञ्चमुखह-
 नुमते मंसंमंसंमंसं सकलविषराय स्वाहा ॥ ॐ उत्तरमुखायादिव-
 राहाय लंलंलंलंलं नृसिहाय नीलकण्ठमूर्तये पञ्चमुखहनुमते स्वाहा ।
 ॐ ऊर्ध्वमुखाय हयग्रीवाय रंरंरंरं रुद्रमूर्तये सकलप्रयोजननिर्वाह-
 काय स्वाहा ॥ ॐ अञ्जनीसुताय वायुपुत्राय महाबलाय सीता-
 शोकनिवारणाय श्रीरामचंद्रकृपापादुकाय महावीर्यप्रथनाय ब्रह्मा-

ण्डनाथाय कामदाय पञ्चमुखवीरहनुमते स्वाहा । भूतप्रेतपिशाच
ब्रह्मराक्षसशाकिनीडाकिन्यन्तरिक्षग्रहपरयंत्रपरतंत्रोच्चाटनायस्वा
हा ॥ सकलप्रयोजननिर्वाहकाय पञ्चमुखवीरहनुमते श्रीराम-
चन्द्रवरप्रसादाय जंजंजंजं स्वाहा ॥ इदं कवचं पठित्वा तु
महाकवचं पठेन्नरः ॥ एकवारं जपेत्स्तोत्रं सर्वशत्रुनिवारणम्
॥ १५ ॥ द्विवारं तु पठेन्नित्यं पुत्र पौत्रप्रवर्धनम् ॥ त्रिवारं च
पठेन्नित्यं सर्वसम्पत्करं शुभम् ॥ १६ ॥ चतुर्वारं पठेन्नित्यं सर्व-
रोगनिवारणम् ॥ पञ्चवारं पठेन्नित्यं सर्वलोकवशङ्क करम् ॥ १७ ॥
षड्वारं च पठेन्नित्यं सर्वदेववशङ्क करम् ॥ सप्तवारं पठेन्नित्यं
सर्वसौभाग्यदायकम् ॥ १८ ॥ अष्टवारं पठेन्नित्यमिष्टकामार्थ-
सिद्धिदम् ॥ नववारं पठेन्नित्यं राजभोगमवाप्नुयात् ॥ १९ ॥
दशवारं पठेन्नित्यं त्रैलोक्यज्ञानदर्शनम् ॥ रुद्रावृत्तिं पठेन्नित्यं सर्व-
सिद्धिर्भवेद्भुवम् ॥ २० ॥ कवचस्मरणेनैव महाबलमवाप्नु-
यात् ॥ २१ ॥

इति सुदर्शनसंहितायां श्रीरामचन्द्रसीताप्रोक्तं श्रीपञ्चमुख-
हनुमत्कवचं सम्पूर्णम्

५. एकादशमुखहनुमत्कवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ लोपामुद्रोवाच ॥ कुंभोद्भूत दया-
सिन्धो श्रुतं हनुमतः परम् ॥ यंत्रमंत्रादिकं सर्वं त्वन्मुखोदीरितं
मया ॥ १ ॥ दया कुरु मयि प्राणनाथ वेदितुमुत्सहे ॥ कवचं
वायुपुत्रस्य एकादशमुखात्मनः ॥ २ ॥ इत्येवं वचनं श्रुत्वा प्रिया-
याः प्रश्रयान्वितम् ॥ वक्तुं प्रचक्रमे तत्र लोपामुद्रां प्रति प्रभुः
॥ ३ ॥ अगस्त्य उवाच ॥ नमस्कृत्वा रामदूतं हनुमन्तं महामतिम् ॥
ब्रह्मप्रोक्तं तु कवचं शृणु सुन्दरि सादरम् ॥ ४ ॥ सनन्दनाय सुमह-
च्चतुराननभाषितम् ॥ कवचं कामदं दिव्यं सर्वरक्षोनिबर्हणम्
॥ ५ ॥ सर्वसंपत्प्रदं पुण्यं मर्त्यानां मधुरस्वरे ॥ ॐ अस्य श्रीकव-
चस्यैकादशवक्त्रस्य धीमतः ॥ ६ ॥ हनुमत्कवच मंत्रस्य सनन्दन-
ऋषिः स्मृतः ॥ प्रसन्नात्मा हनूमांश्च देवताऽत्र प्रकीर्तिता ॥ ७ ॥
छन्दोऽनुष्टुप् समाख्यातं बीजं वायुसुतस्तथा ॥ मुख्यः प्राणः
शक्तिरिति विनियोगः प्रकीर्तिताः ॥ ८ ॥ सर्वकामार्थसिद्धयर्थे

जप एवमुदीरयेत् ॥ ॐ स्फ्रं बीजं शक्तिधृक् पातु शिरो मे पवना-
 त्मजः ॥ ९ ॥ क्रौं बीजात्मा नयनयोः पातु मां वानरेश्वरः ॥ क्षं-
 बीजरूपी कर्णो मे सीताशोकविनाशनः ॥ १० ॥ ग्लौं-बीजवाच्यो
 नासां मे लक्ष्मणप्राणदायकः ॥ वं बीजार्थश्च कण्ठं मे पातु चाक्षय-
 कारकः ॥ ११ ॥ ऐं-बीजवाच्यो हृदयं पातु मे कपिनायकः ॥
 वं-बीजकीर्तितः पातु बाहू मे चाञ्जनीसुतः ॥ १२ ॥ ह्रां-बीजं
 राक्षसेन्द्रस्य दर्पहा पातु चोदरम् ॥ ह्रसौं बीजमयो मध्यं मे पातु
 लङ्काविदाहकः ॥ १३ ॥ ह्रीं-बीजधरः पातु गुह्यं देवेन्द्रवन्दितः ॥
 रं-बीजात्मा सदा पातु चोर्ल वारिधिलंघनः ॥ १४ ॥ सुग्रीव-
 सचिवः पातु जानुनी मे मनोजवः ॥ पादौ पादतले पातु द्रोणाचल-
 धरो हरिः ॥ १५ ॥ आपादमस्तकं पातु रामदूतो महाबलः ॥
 पूर्वं वानरवक्त्रो मामाग्नेयां क्षत्रियान्तकृत् ॥ १६ ॥ दक्षिणे नार-
 सिहस्तु नैर्ऋत्यां गणनायकः ॥ वारुण्यां दिशि मामव्यात्खगवक्त्रो
 हरीश्वरः ॥ १७ ॥ वायव्यां भैरवमुखः कौबेर्यां पातु मां सदा ॥
 क्रोडास्यः पातु मां नित्यमीशान्यां रुद्ररूपधृक् ॥ १८ ॥ ऊर्ध्वं
 हयाननः पातु त्वधः शेषमुखस्तथा ॥ रामास्यः पातु सर्वत्र
 सौम्यरूपी महाभुजः ॥ १९ ॥ इत्येवं रामदूतस्य कवचं पठे-
 त्सदा ॥ एकादशमुखस्यैतद्गोप्यं वै कीर्तितं मया ॥ २० ॥ रक्षो-
 घ्नं कामदं सौम्यं सर्वसम्पद्विधायकम् ॥ पुत्रदं धनदं चोग्रशत्रुसं-
 घविमर्दनम् ॥ २१ ॥ स्वर्गापवर्गदं दिव्यं चिन्तितार्थप्रदं शुभम् ॥
 एतत्कवचमज्ञात्वा मंत्रसिद्धिर्न जायते ॥ २२ ॥ चत्वारिंशत्स-
 हस्राणि पठेच्छुद्धात्मना नरः ॥ एकवारं पठेन्नित्यं कवचं सिद्धिदं
 पुमान् ॥ २३ ॥ द्विवारं वा त्रिवारं वा पठन्नायुष्यमाप्नुयात् ।-
 क्रमादेकादशादेवमावर्तनजपात्सुधीः ॥ २४ ॥ वर्षते दर्शनं साक्षा-
 ल्लभते नात्र संशयः ॥ यं यं चिन्तयते चार्थं तं तं प्राप्नोति पूरुषः
 ॥ २५ ॥ ब्रह्मोदीरितमेतद्धि तवाग्रे कथितं महत् ॥ २६ ॥ इत्ये-
 वमुक्त्वा वचनं महर्षिस्तूष्णीं बभूवेन्दुमुखीं निरीक्ष्य ॥ संहृष्टचेता-
 ऽपि तदा तदीय-पादौ न नामातिमुदा स्वभर्तुः ॥ २७ ॥

इत्यगस्त्यसंहितायामेकादशमुखहनुमत्कवचं संपूर्णम्
 इति मारुतिस्तोत्राणि ॥५॥

अथ कृष्णस्तोत्राणि

कुञ्चिताधरपुटेन पूरयन् वंशिका प्रचलदंगुलीततिः ।
मोहयन्सुरभिवामलोचनाः पातु कोपि नवनीरदच्छविः ॥

त्रैलोक्यमंगलकवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच भगवन्सर्वधर्मज्ञ कवचं
यत्प्रकाशितम् ॥ त्रैलोक्यमंगलं नाम कृपया कथय प्रभो ॥ १ ॥
सनत्कुमार उवाच ॥ शृणु वक्ष्यामि विप्रेन्द्र कवचं परमाद्भुतम् ।
नारायणेन कथितं कृपया ब्रह्मणे पुरा ॥ २ ॥ ब्रह्मणा कथितं
मह्यं परं स्नेहाद्वदामि वै । अतिगुह्यतरं तत्त्वं ब्रह्ममंत्रौघविग्रहम्
॥ ३ ॥ यद्धृत्वा पठनाद्ब्रह्मा सृष्टिं वितनुते ध्रुवम् । यद्धृत्वा पठ-
नात्पाति महालक्ष्मीर्जगन्नयम् ॥ ४ ॥ पठानाद्वारणाच्छंभुः संहर्ता
सर्वमंत्रवित् । त्रैलोक्यजननी दुर्गा महिषादिमहासुरान् ॥ ५ ॥
वरदृप्तान् जघानैव पठनाद्वारणाद्यतः । एवमिन्द्रादयः सर्वे सर्वे-
श्वर्यमवाप्नुयुः ॥ ६ ॥ इदं कवचमत्यंतगुप्तं कुत्रापि नो वदेत् ।
शिष्याय भक्तियुक्ताय साधकाय प्रकाशयेत् ॥ ७ ॥ शठाय पर
शिष्याय दत्त्वा मृत्युमवाप्नुयात् । त्रैलोक्यमंगलस्थास्य कवचस्य
प्रजापतिः ॥ ८ ॥ ऋषिश्छंदश्च गायत्री देवो नारायणः स्वयम् ।
धर्मार्थकाममोक्षेषु विनियोगः प्रकीर्तितः ॥ ९ ॥ प्रणवो मे शिरः
पातुः नमो नारायणाय च । भालं मे नेत्रयुगलमष्टाङ्गो भुक्ति-
मुक्तिदः ॥ १० ॥ क्लीं पायाच्छ्रोत्रयुग्मं चैकाक्षरः सर्वमोहनः ।

क्लीं कृष्णाय सदा घ्राणं गोविदायेति जिह्विकाम् ॥ ११ ॥
 गोपीजनपदवल्लभाय स्वाहाननं मम ॥ अष्टादशाक्षरो मंत्रः कण्ठं
 पातु दशाक्षरः ॥ १२ ॥ गोपीजनपदवल्लभाय स्वाहा भुजद्वयम् ।
 क्लीं क्लीं क्लीं श्यामलाङ्गाय नमः स्कंधौ दशाक्षरः ॥ १३ ॥ क्लीं
 कृष्णः क्लीं करौ पायात् क्लीं कृष्णो मां गतोऽवतु । हृदयं भुवने-
 शानः क्लीं कृष्णः क्लीं स्तनौ मम ॥ १४ ॥ गोपालायाग्निजा-
 यान्तं कुक्षियुग्मं सदाऽवतु । क्लीं कृष्णाय सदा पातु पार्श्वयुत्तम-
 नुत्तमः ॥ १५ ॥ कृष्णगोविदकौ पातां स्मराद्यौ ड्येयुतौ मनुः ।
 अष्टाक्षरः पातु नाभिं कृष्णेति द्वचक्षरोऽवतु ॥ १६ ॥ पृष्ठं
 क्लीं कृष्णकं गलं क्लीं कृष्णाय द्विठान्तकः । सक्थिनी सततं
 पातु श्रीं ह्रीं क्लीं कृष्णठद्वयम् ॥ १७ ॥ ऊरू सप्ताक्षरः पायात्र-
 योशाक्षरोऽवतु । श्रीं ह्रीं क्लीं पदगो गोपीजनवल्लभपदं ततः
 ॥ १८ ॥ भाय स्वाहेति पायुं वैक्लीं ह्रीं श्रीं स दशार्णकः । जानुनी
 च सदा पातु ह्रीं श्रीं क्लीं च दशाक्षरः ॥ १९ ॥ त्रयोदशाक्षरः
 पातु जंघे चक्राद्युदायुधः । अष्टादशाक्षरो ह्रीं श्रीं पूर्वको विशद-
 र्णकः ॥ २० ॥ सर्वांगं मे सदा पातु द्वारकानायको बली । नमो
 भगवते पश्चाद्वासुदेवाय तत्परम् ॥ २१ ॥ ताराद्यो द्वादशार्णोऽयं
 प्राच्यां मां सर्वदाऽवतु । श्रीं ह्रीं क्लीं च दशार्णस्तु ह्रीं क्लीं श्रीं
 षोडशार्णकः ॥ २२ ॥ गदाद्युदायुधौ विष्णुर्मासर्गोर्दिशि रक्षतु ।
 ह्रीं श्रीं दशाक्षरो मंत्रो दक्षिणे मां सदाऽवतु ॥ २३ ॥ तारो नमो
 भगवते रुक्मिणीवल्लभाय च ॥ स्वाहेति षोडशार्णोऽयं नैर्ऋत्यां
 दिशि रक्षतु ॥ २४ ॥ क्लीं हृषीकेशाय पदं नमो मां वारुणोऽवतु ।
 अष्टादशार्णः कामान्तो वायव्ये मां सदाऽवतु ॥ २५ ॥ श्रीं माया-
 कामकृष्णाय गोविदाय द्विठो मनुः ॥ द्वादशार्णात्मको विष्णोरुत्तरे
 मां सदाऽवतु ॥ २६ ॥ वाग्भयं कामकृष्णाय ह्रीं गोविदाय
 तत्परम् । श्रीं गोपिजनवल्लभान्ताय स्वाहा हस्तौ ततः ॥ २७ ॥
 द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रो मामैशान्ये सदाऽवतु । कालियस्य फणामध्ये

दिव्यं नृत्यं करोति तम् ॥ २८ ॥ नमामि देवकीपुत्रं नृत्यराजान-
मच्युतम् । द्वात्रिंशदक्षरो मंत्रोऽप्यधो मां सर्वदाऽवतु ॥ २९ ॥
कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि ॥ तन्नोऽनङ्गः प्रचोदया-
देष्टा मां पातु चोर्ध्वतः ॥ ३० ॥ इति ते कथित विप्र ब्रह्म मंत्रौ-
घविग्रहम् । त्रैलोक्यमंगलं नाम कवचं ब्रह्मरूपकम् ॥ ३१ ॥
ब्रह्मणा कथितं पूर्वं नारायणमुखाच्छ्रुतम् । तव स्नेहान्मयाख्यातं
प्रवक्तव्यं न कस्यचित् ॥ ३२ ॥ गुरुं प्रणम्य विधिवत्कवचं
प्रपठेत्ततः । सकृद्द्विस्त्रिर्यथा ज्ञानं स हि सर्वतपोमयः ॥ ३३ ॥
मंत्रेषु सकलेष्वेव देशिको नात्र संशयः । शतमष्टोत्तर चास्य
पुरश्चर्याविधिः स्मृतः ॥ ३४ ॥ हवनादीन्दशांशेन कृत्वा तत्सा-
धयेद्भुवम् । यदि स्यात्सिद्धकवचो विष्णुरेव भवेत्स्वयम् ॥ ३५ ॥
मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य पुरश्चर्याविधानतः । स्पर्धामुद्धूय सततं लक्ष्मी-
र्वाणी वसेत्ततः ॥ ३६ ॥ पुष्पांजल्यष्टकं दत्त्वा मूलेनैव पठेत्स-
कृत् । दशवर्षसहस्राणि पूजायाः फलमाप्नुयात् ॥ ३७ ॥ भूर्जे
विलिख्यांगुलिकां स्वर्णस्थां धारयेद्यदि । कंठे वा दक्षिणे
बाहौ सोऽपि विष्णुर्न संशयः ॥ ३८ ॥ अश्वमेधसहस्राणि वाज-
पेयशतानि च । महादानानि यान्येव प्रादक्षिण्यं भुवस्तथा ॥ ३९ ॥
कलां नार्हति तान्येव सकृदुच्चारणात्ततः । कवचस्य प्रसादेन
जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ॥ ४० ॥ त्रैलोक्यं क्षोभयत्येव त्रैलोक्य-
विजयी भवेत् । इदं कवचमज्ञात्वा यजेद्यः पुरुषोत्तमम् ॥ शतलक्षं
प्रजप्तोऽपि न मंत्रस्तस्य सिध्यति ॥ ४१ ॥

इति श्रीनारदपंचरात्रे जानामृतसारे त्रैलो-

क्यमंगलकवचं संपूर्णम्

२. श्रीबालरक्षा

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ अव्यादजोऽङ्घ्रिर्मणि-
मांस्तव जान्वथोरु यज्ञोऽच्युतः कटितटं जठरं हयास्यः । हृत्केश-
वस्त्वदुर ईश इनस्तु कंठविष्णुर्भुजं मुखमुरुक्रमईश्वरः कम् ॥ १ ॥

चक्रग्रतः सहगदो हरिरस्तु पश्चात्त्वत्पाश्वर्यौर्धनुरसी
मधुहाजनश्च । कोणेषु शंख उरुगाय उपर्युपेन्द्रस्तार्क्ष्यः
क्षितौ हलधरः पुरुषः समंतात् ॥ २ ॥ इन्द्रियाणि
हृषीकेशः प्राणान्नारायणोऽवतु । श्वेतद्वीपपतिश्चित्तं मनो योगे-
श्वरोऽवतु ॥ ३ ॥ पृथिवीगर्भश्च ते बुद्धिमात्मानं भगवान्परः ।
क्रीडन्तं पातुर्गोविन्दः शयानं पातु माधवः ॥ ४ ॥ व्रजन्तमव्याद्वै-
कुण्ठ आसीनं त्वां श्रियः पतिः ॥ भुञ्जानं यज्ञभुक्पातु सर्वग्रह-
भयंकरः ॥ ५ ॥ डाकिन्यो यातुधान्यश्च कूष्माण्डायेऽर्भकग्रहाः ।
भूतप्रेतपिशाचाश्च यक्षरक्षोविनायकाः ॥ ६ ॥ कोटरारेवती-
ज्येष्ठापूतनामातृकादयः । उन्मादा ये ह्यपस्मारा देहप्राणेन्द्रिय-
द्रुहः ॥ ७ ॥ स्वप्नदृष्टा महोत्पाता वृद्धबालग्रहाश्च ये ॥ सर्वे
नश्यन्तु ते विष्णुनामग्रहणभीरवः ॥ ८ ॥

इति श्रीमद्भागवते दशमस्कन्धे गोपीकृत-

बालरक्षा समाप्ता ॥

३. श्रीकृष्णस्तवराजः

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ शृणु देवि प्रवक्ष्यामि
स्तोत्रं परमदुर्लभम् । यज्ज्ञात्वा न पुनर्गच्छेन्नरो निरययातनाम्
॥ १ ॥ नारदाय च यत्प्रोक्तं ब्रह्मपुत्रेण धीमता ॥ सनत्कुमारेण
पुरा योगीन्द्रगुरुवर्त्मना ॥ २ ॥ श्रीनारद उवाच ॥ प्रसीद भगव-
न्मह्यमज्ञानात्कुण्ठितात्मने । तवाधिपंकजरजोरागिणीभक्ति मु-
त्तमाम् ॥ ३ ॥ अज प्रसीद भगवन्नमितद्युतिपंजर । अप्रमेय प्रसी-
दास्मद्दुःखहन् पुरुषोत्तम ॥ ४ ॥ स्वसंवेद्यप्रसीदास्मदानन्दात्मन्न-
नामय । अचिन्त्यसारविघ्नात्मन्प्रसीदपरमेश्वर ॥ ५ ॥ प्रसीद
तुंगतुंगानां प्रसीदे शिव शोभन । प्रसीदे गुणगंभीर गंभीराणां
महाद्युते ॥ ६ ॥ प्रसीद व्यक्त विस्तीर्ण विस्तीर्णानामगोचर ।
प्रसीदाद्र्द्रि जातीनां प्रसीदांतांतदायिनाम् ॥ ७ ॥ गुरोर्गरीयः
सर्वेश प्रसीदानन्तदेहिनाम् । जय माधव मायात्मन् जय शाश्वत

शंखभृत् ॥ ८ ॥ जय शंखधरः श्रीमान् जय नंदकनंदन । जय
चक्रगदापाणे जय देव जनार्दन ॥ ९ ॥ जय रत्नवराबद्धकिरीटा-
क्रांतमस्तक । जय पक्षिपतिच्छायानिरुद्धार्ककरारुण ॥ १० ॥
नमस्ते नरकाराते नमस्ते मधुसूदन । नमस्ते ललितापाङ्ग नमस्ते
नरकान्तक ॥ ११ ॥ नमः पापहरेशान नमः सर्वभयापह । नमः
संभूतसर्वात्मन्नमः संभूतकौस्तुभ ॥ १२ ॥ नमस्ते भयहारक ।
नमो विभिन्नवेषाय नमः श्रुतिपथातिग ॥ १३ ॥ नमस्त्रिमूर्ति-
भेदेन सर्गस्थित्यंतहेतवे । विष्णवे त्रिदशारातिजिष्णवे परमात्मने
॥ १४ ॥ चक्रभिन्नारिचक्राय चक्रिणे चक्रवल्लभ । विश्वाय
विश्ववन्द्याय विश्वभूतानुवर्तिने ॥ १५ ॥ नमोऽस्तुयोगिध्येया-
त्मन्नमोऽस्त्वध्यात्मरूपिणे । भक्तिप्रदाय भक्तानां नमस्ते भक्ति-
दायिने ॥ १६ ॥ पूजनं हवनं चेज्या ध्यानं पञ्चात्मस्क्रिया ।
देवेश कर्म सर्वं मे भवेदाराधनं तव ॥ १७ ॥ इति हवनजपार्चा-
भेदतो विष्णुपूजानियतहृदयकर्मा यस्तु मंत्री चिराय । स खलु
सकलकामान् प्राप्य कृष्णान्तरात्मा जननमृतिविमुक्तोऽत्युत्तमां
भक्तिमेति ॥ १८ ॥ गोगोपगोपिकावीत गोपालं गोषु गोप्रदम् ।
गोपै रीडय गोसहस्रैर्नौमि गोकुलनायकम् ॥ १९ ॥ प्रीणयेदनया
स्तुत्या जगन्नाथ जगन्मयम् । धर्मार्थकाममोक्षाणामाप्तये पुरुषो-
त्तमम् ॥ २० ॥

इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे

श्रीकृष्णस्तवराज संपूर्णम्

४. भगवन्मानसपूजा

श्रीगणेशाय नमः । हृदंभोजे कृष्णः सजलजलदश्यामलतनुः
सरोजाक्षः स्रग्वी मुकुटकटकाद्याभरणवान् । शरद्राकानाथ-
नाथप्रतिवदनः श्रीमुरलिकां वहन्ध्येयो गोपीगणपरिवृतः कुङ्कु-
मचितः ॥ १ ॥ पयोम्भोधेर्द्वीपान्मम हृदयमायाहि भगवमणि-
वातभ्राजत्कनकवरपीठं भज हरे । सुचिह्नौ ते पादौ यदुकुलजने-

नेज्जि सुजलैगृहाणेदं दूर्वाफलजलवदध्यं मुररिपो ॥ २ ॥ त्वमा-
 चामोपेन्द्र त्रिदशसरिदंभोऽतिशिशिरं भजस्वेमं पञ्चासूतरचित-
 माप्लावमघहन् । द्युनद्याः कालिद्या अपि कनककुम्भस्थितमिदं
 जलं तेन स्नानं कुरु कुरु कुरुष्वचमनकम् ॥ ३ ॥ तडिद्वर्णे वस्त्रे भज
 विजयकांताधिहरण प्रलंबारिभ्रातमृदुलमुपवीतं कुरु गले । ललाटे
 पाटीरं मृगमदयुतं धारय हरे गृहाणेदं भाल्यं शतदलतुलस्यादिर-
 चितम् ॥ ४ ॥ दशाङ्गं धूपं सद्वरदचरणग्रेऽर्पितमये मुखं दीपेने-
 न्द्रुप्रभवरजसा देव कलये । इमौ पाणी वाणीपतिनुत सुकर्पूररज-
 साविशोध्याग्रेदत्तं सलिलमिदमाचाम नृहरे ॥ ५ ॥ सदा तृप्तान्नं
 षड्रसवदखिलव्यं जनयुतं सुवर्णमित्रे गोघृतचषकयुक्तेस्थितमिदम्
 यशोदासूनो तत्परमदययाऽशान सखिभिः प्रसादं वाञ्छद्भिः सह
 तदनुनीरं पिब विभो ॥ ६ ॥ सचन्द्रं तांबूलं मुखरुचिकरं भक्षय
 हरे फलं स्वादु प्रीत्या परिमलवदास्वादय चिरम् । सपर्या पर्याप्त्यै
 कनकमणिजातं स्थितमिदं प्रदीपैरारार्ति जलधितनयाऽलिष्ट
 रचये ॥ ७ ॥ विजातीयैः पुष्पैरभिसुरभिभिर्बिल्वतुलसीयुतैश्चेमं
 पुष्पांजलिमजित ते मूर्ध्नि निदधे । तव प्रदक्षिण्यक्रमणमघवि-
 ध्वंसिरचितं चतुर्वारं विष्णो जनिपथगतिश्रान्तविदुषा ॥ ८ ॥
 नमस्कारोऽष्टाङ्गः सकलदुरितध्वंसनपटुः कृतं नृत्यं गीतं स्तुति-
 रपि रमाकांत त इमम् । तव प्रीत्यै भूयादहमपि च दासस्तव
 विभो कृतं छिद्रं पूर्णं कुरुकुरु नमस्तेऽस्तु भगवान् ॥ ९ ॥
 सदा सेव्यः कृष्णः सजलघननीलः करतले दधानो दध्यन्न तदनु
 नवनीतं मुरलिकाम् । कदाचित्कान्तानां रुचकलशपत्रालिरचनास-
 मासक्तं स्निग्धैः सह शिशुविहारं विरचयन् ॥ १० ॥ मणिक-
 र्णीच्छया चातमिदं मानसपूजनम् । यः कुर्वीतोषसिप्राज्ञस्तस्य
 कृष्ण प्रसीदति ॥ ११ ॥

इति श्रीशंकराचार्यविरचितं भग-

वन्मानसपूजनम् ।

५. देवकृतगर्भस्तुतिः

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवा ऊचुः ॥ जगद्योनिरयोनिस्त्वमनं-
 न्तोऽव्यय एव च । ज्योतिःस्वरूपो ह्यवशः सगुणो निर्गुणो महान्
 ॥ १ ॥ भक्तानुरोधात्साकारो निराकारो निरंकुशः । निर्व्यूहो
 निखिलाधारो निःशङ्को निरुपद्रवः ॥ २ ॥ निरुपाधिश्च निर्लिप्तो
 निरीहो निधनान्तकः । स्वात्मारामः पूर्णकामो निमिषो नित्य एव
 च ॥ ३ ॥ स्वेच्छामयः सर्वहेतुः सर्वः सर्वगुणाश्रयः । सर्वदो दुःखदो
 दुर्गो दुर्जनांतक एव च ॥ ४ ॥ सुभगो दुर्भगो वाग्मी दुराराध्यो
 दुरत्ययः । वेदहेतुश्च वेदाश्च वेदाङ्गो वेदविद्विभुः ॥ ५ ॥ इत्ये-
 वमुक्त्वा देवाश्च प्रणमुश्च मुहुर्मुहुः । हर्षाश्रुलोचनाः सर्वे ववृषुः
 कुसुमानि च ॥ ६ ॥ द्विचत्वारिंशन्नामानि प्रातस्तथाय यः
 पठेत् । दृढां भक्तिं हरेर्दास्यं लभते वाञ्छितं फलम् ॥ ७ ॥
 इत्येवं स्तवनं कृत्वा देवास्ते स्वालयं ययुः । बभूव जलवृष्टिश्च
 निश्चेष्टा मथुरा पुरी ॥ ८ ॥

इति देवकृतगर्भस्तुतिः सम्पूर्णा

६. वसुदेवकृतश्रीकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ वसुदेव उवाच ॥ त्वामतीन्द्रियमव्यक्त-
 सक्षरं निर्गुणं विभुम् । ध्यानासाध्यं च सर्वेषां परमात्मानमी-
 श्वरम् ॥ १ ॥ स्वेच्छामयं सर्वरूपं स्वेच्छारूपधरं परम् । निर्लिप्तं
 परमं ब्रह्म बीजरूपं सनातनम् ॥ २ ॥ स्थूलात्स्थूलतरं प्राप्त-
 मतिसूक्ष्मदर्शनम् । स्थितं सर्वशरीरेषु साक्षिरूपमदृश्यकम् ॥
 ३ ॥ शरीरवन्तं सगुणमशीरं गुणोत्करम् । प्रकृतिं प्रकृतीशं
 च प्राकृतं प्रकृतेः परम् ॥ ४ ॥ सर्वेशं सर्वरूपं च सर्वातकरम-
 व्ययम् । सर्वाधारं निराधारं निर्व्यूहं स्तौमि किं विभुम् ॥ ५ ॥
 अनन्तः स्तवनेऽशक्तोऽशक्ता देवी सरस्वती । यो वा स्तोतुम-
 शक्तश्च पञ्चवक्त्रः षडाननः ॥ ६ ॥ चतुर्मुखो वेदकर्ता यं
 स्तोतुमक्षमः सदा । गणेशो न समर्थश्च योगीन्द्राणां गुरोर्गुरुः

॥ ७ ॥ ऋषयो देवताश्चैव मुनीन्द्रमनुमानवाः । स्वप्ने तेषाम-
दृश्यं च त्वमेवं किं स्तुवंति ते ॥ ८ ॥ श्रुतयः स्तवनेऽशक्ताः
स्तुवंति विपश्चितः । विहायैवं शरीरं च बालो भवितुमर्हसि
॥ ९ ॥ वसुदेवकृतं स्तोत्रं त्रिसंध्यं यः पठेन्नरः । भक्तिं दास्यमवा-
प्नोति श्रीकृष्णचरणांबुजे ॥ १० ॥ पुत्रं विशिष्टं लभते हरिदासं
गुणान्वितम् । संकटं निस्तरेत्तूर्णं शत्रुभीतेः प्रमुच्यते ॥ ११ ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे वसुदेव-

कृतं कृष्णस्तोत्रं

७. श्रीवेङ्कटेश्वरमंगलस्तोत्रम्

श्रीवेङ्कटेश्वराय नमः । । श्रियः कांताय देवाय कल्याण-
निधयेऽर्थिनाम् । श्रीवेङ्कटनिवासाय श्रीनिवासाय मंगलम्
॥ १ ॥ लक्ष्मीसविभ्रमालोकसद्मविभ्रमचक्षुषे । चक्षुषे सर्व-
लोकानां वैकुण्ठेशाय मंगलम् ॥ २ ॥ श्रीवेङ्कटाद्रिशृङ्गाय मंगला-
भरणांघ्रये । मंगलानां निवासाय श्रीनिवासाय मंगलम् ॥ ३ ॥
सर्वावयवसौंदर्यसम्पदा सर्वचेतसाम् । सदा संमोहनायास्तु वैकुण्ठे-
शाय मंगलम् ॥ ४ ॥ नित्याय निरवद्याय सत्यानंतचिदात्मने ।
सर्वांतरात्मने श्रीमद्वैकुण्ठेशाय मंगलम् ॥ ५ ॥ स्वतः सर्वविदे
सर्वशक्तये सर्वशेषिणे । सुलभाय सुशीलाय वेङ्कटेशाय मंगलम्
॥ ६ ॥ परस्मै ब्रह्मणे पूर्णकामाय परमात्मने । प्रपन्नपरतत्त्वाय
वैकुण्ठेशाय मंगलम् ॥ ७ ॥ अकालतत्त्वविश्रांतावात्मानमनु-पश्य-
ताम् । अतृप्तामृतरूपाय वैकुण्ठेशाय मंगलम् ॥ ८ ॥ प्रायः स्वच-
रणौ पुंसां शरणत्वेन पाणिनी । कृपया दृश्यते श्रीमद्वैकुण्ठेशाय
मंगलम् ॥ ९ ॥ दयामृततरंगिण्यास्तरंगैरपि शीतलैः । अपाङ्गैः
सिंचते विश्वं वैकुण्ठेशाय मंगलम् ॥ १० ॥ स्रग्भूषांबरहेतीनां
सुषमावहमूर्तये । सर्वातिशमनायास्तु वैकुण्ठेशाय मंगलम् ॥ ११ ॥
श्रीवैकुण्ठविरक्ताय स्वामिपुष्करिणीतटे । रमया रममाणाय वैकु-
ण्ठेशाय मंगलम् ॥ १२ ॥ श्रीमत्सुन्दर जामातृमुनिमानसवासिने ।

सर्वलोकनिवासाय श्रीनिवासाय मंगलम् ॥ १३ ॥ नमः श्रीवैक-
टेशाय शुद्धज्ञानस्वरूपिणे । वासुदेवाय शांताय श्रीनिवासाय मंग-
लम् ॥ १४ ॥ मंगलाशासनपरैर्मदाचार्यपुरोगमैः । सर्वैश्च पूर्व
राचार्यैः सत्कृतायास्तु मंगलम् ॥ १५ ॥

इति श्रीवैकटेशमंगलस्तोत्रं संपूर्णम्

८. बालकृतकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ बाला ऊचुः । यथा संरक्षितं ब्रह्मन्सर्वा-
पत्स्वेव नः कुलम् । तथा रक्षां कुरु पुनर्दावाग्नेर्मधुसूदन ॥ १ ॥
त्वमिष्टदेवताऽस्माकं त्वमेव कुलदेवता । स्रष्टा पाता च संहर्ता
जगतां च जगत्पते ॥ २ ॥ वह्निर्वा वरुणो वापि चंद्रो वा सूर्य
एव च । यमः कुबेरः पवन ईशानाद्याश्च देवताः ॥ ३ ॥ ब्रह्मेश-
शेषधर्मेन्द्रा मुनीन्द्रा मनवः स्मृताः । मानवाश्च तथा दैत्या यक्षरा-
क्षसकिन्नराः ॥ ४ ॥ ये ये चराचराश्चैव सर्वे तव विभूतयः ।
आविर्भावस्तिरोभावः सर्वेषां च तवेच्छया ॥ ५ ॥ अभयं देहि
गोविन्द वह्निसंहरणं कुरु । वयं त्वां शरणं यामो रक्ष नः शरणा-
गताम् ॥ ६ ॥ इत्येव मुक्त्वा ते सर्वे तस्थुर्ध्यात्वा पदांबुजम् ।
दरीभूतस्तु दावाग्निः श्रीकृष्णामृतदृष्टितः ॥ ७ ॥ दरीभूते च
दावाग्नौ ननृतुस्ते मुदान्विताः । सर्वापदः प्रणश्यन्ति हरिस्मरण-
मात्रतः ॥ ८ ॥ इदं स्तोत्रं महापुण्यं प्रातरुत्थाय यः पठेत् ।
वह्नितो न भवेत्तस्य भयं जन्मनि जन्मनि ॥ ९ ॥ शत्रुग्रस्ते च
दावाग्नौ विपत्तौ प्राणसंकटे । स्तोत्रमेतत्पठित्वा तु मुच्यते नात्र
संशयः ॥ १० ॥ शत्रुसैन्यं क्षयं याति सर्वत्र विजयी भवेत् । इह
लोकज्ञ हरेर्भक्तिमते दास्यं लभेद्ध्रुवम् ॥ ११ ॥

इति बालकृतं श्रीकृष्णस्तोत्रं समाप्तम्

९. गोपालस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः । श्रीनारद उवाच ॥ नवीननीरदश्यामं
नीलेन्दीवरलोचनम् । बल्लवीनंदनं वंदे कृष्णं गोपालरूपिणम् ॥

॥ १ ॥ स्फुरद्बर्हदलोद्बद्धदनीलकुंचितमूर्धजम् ॥ कदंबकुसुमोद्बद्ध
 वनमालाविभूषितम् ॥ २ ॥ गंधमंडलसंसर्गिचलत्कुंचितकुंत-
 लम् । स्थूलमुक्ताफलोदारहारद्योतितवक्षसम् ॥ ३ ॥ हेमांगद-
 तुलाकोटिरीटोज्ज्वलविग्रहम् । मन्दमारुतसंक्षोभचलितांबरसंच-
 यम् ॥ ४ ॥ रुचिरौष्ठपुटन्यस्तवंशीमधुरनिःस्वनैः । लसद्गोपा-
 लिकाचेतो मोहयंतं पुनः पुनः ॥ ५ ॥ बल्लवीवदतांभोजमधुपान-
 मधुव्रतम् । क्षोभयंतं मनस्तासां सस्मेरापांगवीक्षणैः ॥ ६ ॥ यौव-
 नोद्भिन्नदेहाभिः संसक्ताभिः परस्परम् । विचित्रांबरभूषाभिर्गो-
 पनारीभिरावृतम् ॥ ७ ॥ प्रभिन्नांजनकालिंदीजलकैलिकलोत्सु-
 कम् । योधयंतं क्वचिद्गोपान् व्याहरंतं गवां गणम् ॥ ८ ॥
 कालिंदीजलसंसर्गिशीतलानिलसेविते । कदंबपादपच्छाये स्थितं
 वृन्दावने क्वचित् ॥ ९ ॥ रत्नभूधरसल्लग्नरत्नासनपरिग्रहम् ।
 कल्पपादपमध्यस्थहेममंडपिकागतम् ॥ १० ॥ वसंतकुसुमा मोद-
 सुरभीकृतदिङ्मुखे । गोवर्धनगिरौ रम्ये स्थितं रासरसोत्सुखम्
 ॥ ११ ॥ सव्यहस्ततल न्यस्तगिरिवर्यातपत्रकम् । खंडिताखंड-
 लोन्मुक्तमुक्तासारधनाघनम् ॥ १२ ॥ वेणुवाद्यमहोल्लासकृत-
 हुंकारनिःस्वनैः । सरसैरुन्मुखैः शशवद्गोकुलैरभिवीक्षितम् ॥ १३ ॥
 कृष्णमेवानुगायद्भिस्तच्चेष्टावशवर्तिभिः ॥ दंडपाशोद्यतकरैर्गोपालै-
 रुपशोभितम् ॥ १४ ॥ नारदाद्यैर्मुनिश्रेष्ठैर्वेदवेदांगपारगैः । प्रीति-
 सुस्निग्धया वाचा स्तूयमानं परात्परम् ॥ १५ ॥ य एनं चित्तयेदेवं
 भक्त्या संस्तौति मानवः । त्रिसंध्यं तस्य तुष्टोऽसौ ददाति वरमी-
 प्सितम् ॥ १६ ॥ राजवल्लभतामेति भवेत्सर्वजनप्रियः । अचलां
 श्रियमाप्नोति स वाग्मी जायते ध्रुवम् ॥ १७ ॥

इति श्रीनारदपञ्चरात्रे ज्ञानामृतसारे

गोपालस्तोत्रं समाप्तम्

१०. कृष्णाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रियादिलष्टो विष्णुः स्थिरचरगुरुर्वेद-

विषयो धियां साक्षी शुद्धो हरिरसुरहंताब्जनयनः । गदी शंखी
चक्री विमलवनमाली स्थिररुचिः शरण्यो लोकेशो मम भवतु
कृष्णाऽक्षिविषयः ॥ १ ॥ यतः सर्वं जातं वियदनिलमुख्यं जगदिदं
स्थितौ निःशेषं योजवति निजसुखांशेन मधुहा । लये सर्वं स्वस्मिन्
हरति कलया यस्तु स विभुः शरण्यो लोकेशो मम भवतु कृष्णोऽ-
क्षिविषयः ॥ २ ॥ असूनायम्यादौ यमनियममुख्यैः सुकरणैर्निरु-
ध्येदं चित्तं हृदि विलयमानीय सकलम् । यमीड्यं पश्यति प्रवर-
मतयो मायिनमसौ शरण्यो लोकेशो मम० ॥ ३ ॥ पृथिव्यां
तिष्ठन् यो यमयति सहीं वेद न धरा यमित्यादौ वेदो वदति
जगतामीशममलम् । नियन्तारं ध्येयं मुनिसुरनृणां मोक्षदमसौ
शरण्यो लोकेशो मम० ॥ ४ ॥ महेन्द्रादिदेवोजयति दितिजान्यस्य
बलतो न कस्य स्वातंत्र्यं क्वचिदपि कृतौ यत्कृतिमृते । कवित्वादे-
र्गर्वं परिहरति योऽसौ विजयिनः शरण्यो लोकेशो मम० ॥ ५ ॥
विना यस्य ध्यानं व्रजति पशुतां सूकरमुखां विना यस्य ज्ञानं जनि-
मृतिभयं याति जनता । विना यस्य स्मृत्या कृमिशतर्जनिं याति
स विभुः शरण्यो लोकेशो मम० ॥ ६ ॥ नरातंकोत्तंकः शरण-
शरणो भ्रांतिहरणो घनश्यामो वामो व्रजशिशुवयस्योऽर्जुनसखः ।
स्वयंभूर्भूतानां जनक उचिताचारसुखदः शरण्यो लोकेशो ममः
॥ ७ ॥ यदा धर्मग्लानिर्भवति जगतां शोभकरणी तदा लोकस्वामी
प्रकटितवपुः सेतुधृगजः । सतां धाता स्वच्छो निगमगुणगीतो
व्रजपतिः शरण्यो लोकेशो ममः ० ॥ ८ ॥ इति हरिरखिलात्मा-
राधितः शंकरेण श्रुतिविशद गुणोऽसौ मातृमोक्षार्थमाद्यः । यति-
वरनिकटे श्रीयुक्त आविर्भव स्वगुणवृत उदारः शंखचक्राब्ज-
हस्तः ॥ ९ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं कृष्णाष्टकं संपूर्णम्

११. जगन्नाथाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कदाचित्कालिंदीतटविपिनसङ्गीतकरवो

मुदाभीरीनारीवदनकमलास्वादमधुपः । रमाशंभु ब्रह्मामरपति-
गणेशाचितपदो जगन्नाथः स्वामी नयनपथगामी भवतु मे ॥
॥ ११ ॥ भुजे सव्ये वेणुं शिरसि शिखिपिच्छंकटितटेदुकूलंनेत्रांते
सहचरकटाक्षं विदधते । सदा श्रीमद्वृन्दावनवसतिलीलापरि-
चयो जगन्नाथः स्वामी० ॥ २ ॥ महान्भोधेस्तीरे कनकरुचिरे
नीलशिखरे वसन्प्रासादांतः सहजबलभद्रेण बलिना । सुभद्राम-
ध्यस्थः सकलसुरसेवावरदो जगन्नाथः स्वामी० ॥ ३ ॥ कथापा-
रावारः सजलजलदश्रेणिरुचिरो रमावाणीरामस्फुरमदलपद्मेक्षण
मुखैः । सुरेन्द्रैराराध्यः श्रुतिगणशिखागीतचरितो जगन्नाथः
स्वामी० ॥ ४ ॥ रथारूढो गच्छन्पथि मिलितभूदेवपटलैः स्तुति
प्रादुर्भावं प्रतिपदमुपाकर्ण्य सद्यः । दयांसिधुर्बधुः सकलजगतां-
सिधुसुतया जगन्नाथः स्वामी० ॥ ५ ॥ परब्रह्मापीडः कुवल-
यदलोत्फुल्लनयनो निवासी नीलाद्रौ निहितचरणोऽनन्तशिरसि ।
रसानंदो राधासरसवपुरालिङ्गसुखो जगन्नाथः न याचेऽहं रम्यां
स्वामी० ॥ ६ ॥ न वै प्रार्थ्यं राज्यं न च कनकतां भोगविभवं
निखिलजनकाभ्यां वरवधूम् । सदा काले काले प्रमथयतिना
गीतचरितो जगन्नाथः स्वामी० ॥ ७ ॥ हर त्वं संसारं द्रुततर-
मसारं सुरपते हर त्वं पापानां विततिमपरां यादवपते । अहो
दीनानाथं निहितमचलं निश्चितपद जगन्नाथः स्वामीनयनपथ-
गामी भवतु मे ॥ ८ ॥

इति श्रीजगन्नाथाष्टकं संपूर्णम्

१२. मोहिनीकृतश्रीकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मोहिन्युवाच ॥ सर्वेन्द्रियाणां प्रवरं विष्णो-
रंशं च मानसम् । तदेव कर्मणां बीजं तदुद्भव नमोऽस्तुते ॥ १ ॥
स्वयमात्माहिभगवान् ज्ञानरूपो महेश्वरः । नमो ब्रह्मन् जगत्त्र-
ष्टस्तदुद्भव नमोऽस्तुते ॥ २ ॥ सर्वाजित जगज्जेतर्जीवजीवम-
नोहर । रतिबीज रति स्वामिन् रतिप्रिय नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥

शश्वद्योषिदधिष्ठान योषित्प्राणाधिकप्रिय योषिद्वाहन योषास्त्र
 योषिद्वन्धो नमोऽस्तुते ॥ ४ ॥ पतिसाध्यकरा शेषरूपाधार गुणा-
 श्रय । सुगन्धिवातसचिव मधुमित्र नमोऽस्तु ते ॥ ५ ॥ शश्वद्योनि-
 कृताधार स्त्रीसंदर्शनवधन विदग्धानां विरहिणां प्राणांतक नमो-
 ऽस्तु ते ॥ ६ ॥ अकृपा येषु तेऽनर्थं तेषां ज्ञानं विनाशनम् । अनू-
 हरूप भक्तेषु कृपासिन्धो नमोऽस्तु ते ॥ ७ ॥ तपस्विनां च तपसां
 विघ्नबीजाय लीलया । नमःसकामं मुक्तानां कर्तुं शक्त नमोऽस्तु
 ते ॥ ८ ॥ तपःसाध्यस्तथाराध्यः सदैवं पाञ्चभौतिकः ।
 पञ्चेन्द्रियकृताधार पञ्चबाण नमोऽस्तु ते ॥ ९ ॥ मोहिनी-
 त्येवमुक्त्वा तु मनसा सा विधेः पुरः । विरराम नम्रवक्त्रा बभूव
 ध्यानतत्परा ॥ १० ॥ उक्तं मध्यंदिने कान्ते स्तोत्रमेत-
 न्मनोहरम् । पुरा दुर्वाससा दत्त मोहिन्यै गंधमादने ॥ ११ ॥
 स्तोत्रमेतन्महापुण्यं कासी भक्त्या यदा पठेत् । अभीष्टं लभते
 नूनं निष्कलंको भवेद्ध्रुवम् ॥ १२ ॥ चेष्टां न कुरुते कामः
 कदाचिदपि तं प्रियम् । भवेदरोगी श्रीयुक्तः कामदेवसमप्रभूः ।
 वनितां लभते साध्वीं पत्नीं त्रैलोक्यमोहिनीम् ॥ १३ ॥

इति श्रीमोहिनीकृतकृष्णस्तोत्रं संपूर्णम्

१३. ब्रह्मदेवकृतकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ रक्ष रक्ष हरे मां च निमग्नं
 कामसागरे । दुष्कीर्तिजलपूर्णं च दुष्पारेबहुसंकटे ॥ १ ॥ भक्ति-
 विस्मृतिबीजे च विपत्सोपानदुस्तरे । अतीव निर्मलज्ञानचक्षुः
 प्रच्छन्नकारणे ॥ २ ॥ जन्मोर्मिसंगसहिते योषिन्नक्रौघसंकुले । रति-
 स्त्रोतः समा युक्ते गंभीरे घोर एव च ॥ ३ ॥ प्रथमामृतरूपे
 च परिणामविषालये । यमालयप्रवेशाय मुक्तिद्वारातिविस्मृतौ
 ॥ ४ ॥ बुद्ध्या तरण्या विज्ञानैद्वारास्मानतः स्वयम् । स्वयं च
 त्वं कर्णधारः प्रसीद मधुसूदन ॥ ५ ॥ मद्विधाः कतिचिन्नाथ
 नियोज्या भवकर्मणि । सति विश्वेश विधयो हे विश्वेश्वर माधव

॥ ६ ॥ न कर्मक्षेत्रमेवेदं ब्रह्मलोकोऽयमीप्सितः । तथापि न
स्पृहा कामे त्वद्भक्तिव्यवधायके ॥ ७ ॥ हे नाथ करुणासिधो
दीनबंधो कृपां कुरु । त्वं महेश महाज्ञाता दुःस्वप्नं मां न
दर्शय ॥ ८ ॥ इत्युक्त्वा जगतां धाता विरराम सनातनः ।
ध्यायं ध्यायं मत्पदाब्जं शश्वत्सस्मार मामिति ॥ ९ ॥
ब्रह्मणा च कृतं स्तोत्रं भक्तियुक्तश्च यः पठेत् । स चैव-
ाकर्मविषये न निमग्नो भवेद् ध्रुवम् ॥ १० ॥ सप्त मायां
विनिर्जित्य स ज्ञानं लभते ध्रुवम् । इह स लोके भक्तियुक्तो
मद्भक्तप्रवरो भवेत् ॥ ११ ॥

इति श्रीब्रह्मदेवकृतं श्रीकृष्णस्तोत्रं संपूर्णम्

१४. श्रीकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ वंदे नवघनश्यामं पीतकौशेयवाससम् ।
सानन्दं सुन्दरं शुद्धं श्रीकृष्णं प्रकृतेः परम् ॥ १ ॥ राधेशं राधिका-
प्राणवल्लभं बल्लवीसुतम् । राधासेवितपादाब्जं राधावक्षःस्थल-
स्थितम् ॥ २ ॥ राधानुगं राधिकेष्टं राधापहृतमानसम् । राधा-
धारं भवाधारं सर्वाधारं नमामि तम् ॥ ३ ॥ राधाहृत्पद्ममध्ये च
वसंतं संततं शुभम् । राधासहचरं शश्वद्वाधाज्ञापरिपालकम् ॥ ४ ॥
ध्यायन्ते योगिनो योगान् सिद्धाः सिद्धेश्वराश्च यम् । तं ध्यायेत्स-
ततं शुद्धं भगवंतं सनातनम् ॥ ५ ॥ सेवन्ते सततं संतो ब्रह्मेशशेष-
संज्ञकाः । सेवन्ते निर्गुणं ब्रह्मभगवंतं सनातनम् ॥ ६ ॥ निर्लिप्तं
च निरीहं च परमात्मानमीश्वरम् । नित्यं सत्यं च परमं भगवंतं
सनातनम् ॥ ७ ॥ यं सृष्टेरादिभूतं च सर्वबीजं परात्परम् ।
योगिनस्तं प्रपद्यन्ते भगवंतं सनातनम् ॥ ८ ॥ बीजं नानाव-
ताराणां सर्वकारणकारणम् । वेदवेद्यं वेदबीजं वेदकारणकारणम्
॥ ९ ॥ योगिनस्तं प्रपद्यन्ते भगवंतं सनातनम् । इत्येवमुक्त्वा
गंधर्वः पपात धरणीतले ॥ १० ॥ ननाम दण्डवद्भूमौ देवदेवं

परात्परम् । इति तेन कृतं स्तोत्रं यः पठेत्प्रयतः शुचिः ॥ ११ ॥
 इहैव जीवन्मुक्तश्च परं याति परां गतिम् । हरिर्भक्तिं हरेर्दास्यं
 गोलोके च निरामयः । पार्षदप्रवरत्वं च लभत नात्र संशयः ॥ १२ ॥

इति श्रीनारदपञ्चरात्रे कृष्णस्तोत्रं सम्पूर्णम्

१५. श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रस्य
 श्रीशेष ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीकृष्णो देवता । श्रीकृष्णप्रीत्यर्थं
 श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामजपे विनियोगः ॥ शेष उवाच ॥ श्रीकृष्णः
 कमलानाथो वासुदेवः सनातनः । वासुदेवात्मजः पुण्यो लीला-
 मानुषविग्रहः ॥ १ ॥ श्रीवत्सकौस्तुभधरो यशोदावत्सलोहरिः ।
 चतुर्भुजात्तचक्रासि गदाशंखाद्युदायुधः ॥ २ ॥ देवकीनन्दनः श्रीशो
 नन्दगोपप्रियात्मजः । यमुनावेगसंहारी बलभद्रप्रियानुजः ॥ ३ ॥
 पूतनाजीवितहरः शकटासुरभंजनः । नन्दव्रजजनानंदी सच्चिदा-
 नन्दविग्रहः ॥ ४ ॥ नवनीतनवाहारी मुचुकुंदप्रसादकः । षोडश-
 स्त्रीसहस्रेशस्त्रिभंगी मधुराकृतिः ॥ ५ ॥ शुकवागमृताब्धिदु-
 र्गाविदो गर्गाविदां पतिः । वत्सपालनसंचारी धेनुकासुरभंजनः
 ॥ ६ ॥ तृणीकृततृणावर्तो यमलार्जुनभंजनः । उत्तालतालभेत्ता
 च तमालश्यामलाकृतिः ॥ ७ ॥ गोपगोपीश्वरो योगी सूर्यकोटि-
 समप्रभः । इलापतिः परं ज्योतिर्यादिवेद्रोयदूढहः ॥ ८ ॥ वन-
 माली पीतवासाः पारिजातापहारकः ॥ गोवर्धनाचलोद्धर्ता गो-
 पालः सर्वपालकः ॥ ९ ॥ अजो रंजनः कामजनकः कञ्जलो-
 चनः । मधुहामथुरानाथो द्वारकानायको बली ॥ १० ॥ वृन्दाव-
 नांतः संचारी तुलसीदामभूषणः । स्यमंतकमणेर्हर्ता नरनारा-
 यणात्मकः ॥ ११ ॥ कुब्जाकृष्णांबरधरो मायी परमपूरुषः ।
 मुष्टिकासुरचाणूरमल्लयुद्धविशारदाः ॥ १२ ॥ संसारवरी कंसा-
 रिर्भुरारिर्नरकांतकः । अनादिर्ब्रह्मचारी च कृष्णाव्यसनकर्षकः
 ॥ १३ ॥ शिशुपालशिरश्छेत्तादुर्योधनकुलांतकृत् । विदुराक्रूरव-

रदो विश्वरूपप्रदर्शकः ॥ १४ ॥ सत्यवाक् सत्यसंकल्पः सत्यभा-
मारतो जयी । सुभद्रापूर्वजो विष्णुर्भोष्ममृत्तिप्रदायकः ॥ १५ ॥
जगद्गुरुर्जगन्नाथो वेणुवाद्यविशारदः । वृषभासुरविध्वंसी बाणासुर-
बलाकृत् ॥ १६ ॥ युधिष्ठिरप्रतिष्ठाता बर्हिबर्हावतंसकः । पार्थ-
सारथिरव्यक्तो गीतामृतमहोदधिः ॥ १७ ॥ कालीयफणिमा-
णिक्यरंजित श्रीपदांबुजः । दामोदरो यज्ञभोक्ता दानवेन्द्रविना-
शनः ॥ १८ ॥ नारायणः परब्रह्म पन्नगाशयनवाहनः । जलक्रीडा-
समासक्तगोपीवस्त्रापहारकः ॥ १९ ॥ पुण्यलोकस्तीर्थकरो वेद-
वेद्यो दयानिधिः । सर्वतीर्थत्मकः सर्वग्रहरूपी परात्परः ॥ २० ॥
इत्येवं कृष्णदेवस्य गास्नामष्टोत्तरं शतम् । कृष्णेन कृष्णभक्तेन
श्रुत्वा गीतामृतं पुरा । २१ ॥ स्तोत्रं कृष्णप्रियकरं कृतं तस्मान्मया
पुरा । कृष्णनामाभृतं नाम परमानंददायकम् ॥ २२ ॥ अत्युपद्र-
वदुःखघ्नं परमायुष्यवर्धनम् । दानं श्रुतं तपस्तीर्थं यत्कृतं त्विह
जन्मनि ॥ २३ ॥ पठतां शृण्वतां चैव कोटिकोटिगुणं भवेत्
पुत्रप्रदमपुत्राणामगतीनां गतिप्रदम् ॥ २४ ॥ धनावहं दरिद्राणां
जयेच्छूनां जयावहम् । शिशूनां गोकुलाणां च पुष्टिदं पुष्टिवर्धनम्
॥ २५ ॥ वातग्रहज्वरादीनां शमनं शांतिमुक्तिदम् । समस्तकामदं
सद्यः कोटिजन्माघनाशनम् ॥ २६ ॥ अन्ते कृष्णस्मरणदं भवता-
पभयापहम् ॥ कृष्णाययादर्वेद्राय ज्ञानमुद्राय योगिने । नाथाय
रुक्मिणीशाय नमो वेदांतवेदिने ॥ २७ ॥ इमं मन्त्रं महादेव
जपन्नेव दिवानिशम् । सर्वग्रहानुग्रहभाक् सर्व प्रियतमो भवेत् ॥
॥ २८ ॥ पुत्रपौत्रैः परिवृतः सर्वसिद्धिः समृद्धिमान् । निर्विघ्न
भोगानंतेऽपि कृष्णसायुज्यमाप्नुयात् ॥ २९ ॥

इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे उमामहेश्वरसंवादान्तर्गतं

धरणीशेषसंवादे श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं संपूर्णम्

१६. इन्द्रकृतकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ इन्द्र उवाच ॥ अक्षरं परमं ब्रह्म ज्योती-

रूपं सनातनम् । गुणातीतं निराकारं स्वेच्छामयमनंतकम् ॥ १ ॥
भक्तध्यानाय सेवायै नानारूपधरं वरम् । शुक्लरक्तपीतश्यामं
युगानुक्रमणेन च ॥ २ ॥ शुक्लतेजः स्वरूपं च सत्ये सत्यस्वरू-
पिणम् । त्रेतायां कुंकुमाकारं ज्वलंतं ब्रह्मतेजसा ॥ ३ ॥ द्वापरे
पीतवर्णं च शोभितं पीतवाससा । कृष्णवर्णं कलौ कृष्ण परिपूर्णतमं
प्रभुम् ॥ ४ ॥ नवधाराधरोत्कृष्टश्यामसुंदरविग्रहम् । नंदैक-
नंदनं वंदे यशोदानंदनं प्रभुम् ॥ ५ ॥ गोपिकाचेतनहरं राधाप्रा-
णाधिकं परम् । विनोदमुरलीशब्दकुर्वतं कौतुकेन च ॥ ६ ॥
रूपेणाप्रतिमेनैव रत्नभूषणभूषितम् । कंदर्पकोटिसौन्दर्यं बिभ्रतं
शांतमीश्वरम् ॥ ७ ॥ क्रीडंतं राधया सार्धं वृन्दारण्ये च कुत्रचित् ।
कुत्रचिन्निर्जनेऽरण्ये राधावक्षःस्थलस्थितम् ॥ ८ ॥ जलक्रीडां
प्रकुर्वतं राधया सह कुत्रचित् । राधिकाकवरीभारं कुर्वतं कुत्र-
चिद्वने ॥ ९ ॥ कुत्रचिद्राधिका पादे दत्तवंतमलंकृतम् । राधा-
राधाचर्चिततांबूलं गृह्णन्तंकुत्रचिन्मुदा ॥ १० ॥ पश्यंतं कुत्र-
चिद्राधां पश्यन्तीं वक्रचक्षुषा । दत्तवंतं च राधायै कृत्वा
मालां च कुत्रचित् ॥ ११ ॥ कुत्रचिद्राधया सार्धं गच्छंतं
रासमंडलम् । राधादत्तां गले मालां धृतवंतं च कुत्रचित्
॥ १२ ॥ सार्धं गोपालिकाभिश्च विहरंतं च कुत्रचित् । राधां-
गृहीत्वा गच्छंतं तां विहाय च कुत्रचित् ॥ १३ ॥ विप्रपत्नीदत्त
मत्तं भुक्तवंतं च कुत्रचित् भुक्तवंतं तालफलं बालकैः सह कुत्रचित्
॥ १४ ॥ वस्त्रं गोपालिकानां च हरंतं कुत्रचिन्मुदा । गवां गणं
व्याहरंतं कुत्रचिद्बालकैः सह ॥ १५ ॥ कालीयमूर्ध्नि पादाब्जं
दत्तवंतं च कुत्रचित् । विनोदमुरलीशब्दं कुर्वतं कुत्रचिन्मुदा
॥ १६ ॥ गायंतं रम्यसंगीतं कुत्रचिद्बालकैः सह । स्तुत्वा शक्रः
स्तवद्वेण प्रणनाम ह्रीं भिया ॥ १७ ॥ पुरा दत्तेन गुरुणा रणे
वृत्रासुरेण च । कृष्णेन कृपया ब्रह्मणे च तपस्यते ॥ १८ ॥ एका-
दशाक्षरो मंत्रः कवचं सर्वलक्षणम् । दत्तमेतत्कुमाराय पुष्करे

ब्रह्मणा पुरा ॥ १९ ॥ तेन अंगिरसे दत्तं गुरवेऽङ्गिरसां मुने ।
इदमिन्द्रकृतं स्तोत्रं नित्यं भक्त्या च यः पठेत् ॥ २० ॥ इह प्राप्य
दृढां भक्तिमन्ते दास्यं लभे दध्रुवम् । जन्ममृत्युजराव्याधि-
शोकेभ्योमुच्यते नरः ॥ २१ ॥ न हि पश्यति स्वप्नेऽपि यमद्वतं
यमालयम् ॥ २२ ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे कृष्णजन्मखण्डे इन्द्रकृतं

कृष्णस्तोत्रं समाप्तम्

१७. विप्रपत्नीकृतकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ विप्रपत्न्य ऊचुः ॥ त्वं ब्रह्मं परमं
धाम निरीहो निरहंकृतिः । निर्गुणश्च निराकारः साकारः सगुणः
स्वयम् ॥ १ ॥ साक्षिरूपश्च निर्लिप्तः परमात्मा निराकृतिः ।
प्रकृतिः पुरुषत्वं च कारणं च तयोः परम् ॥ २ ॥ सृष्टिस्थित्यंतविषये
ये च देवास्त्रयः स्मृताः । त्वदंशाः सर्वबीजा ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः
॥ ३ ॥ यस्य लोम्नांच विवरे चाखिले विश्वमीश्वर । महाविरा-
राण्म हाविष्णुस्त्वं तस्य जनको विभो ॥ ४ ॥ तेजस्त्वं चापि
तेजस्वी ज्ञानं ज्ञानी च तत्परः । वेदेऽनिर्वचनीयस्त्वं कत्स्त्वां
स्तोतुमिहेश्वरः ॥ ५ ॥ महदादिसृष्टिसूत्रं पंचतन्मात्रमेव च । बीजं
त्वं सर्वशक्तीनां सर्वशक्तिस्वरूपकः ॥ ६ ॥ सर्वशक्तीश्वरः सर्वः
सर्वशक्त्याश्रयः सदा । त्वमनीहः स्वयंज्योतिः सर्वानंदः सनातनः
॥ ७ ॥ अहो आकारहीनस्त्वं सर्वविग्रहवानपि । सर्वेन्द्रियाणां
विषयं जानासि नेन्द्रियो भवान् ॥ ८ ॥ सरस्वती जडीभूता
यत्स्तोत्रे यन्निरूपणे । जडीभूतोमहेशश्च शेषो धर्मो विधिः स्वयम्
॥ ९ ॥ पार्वती कमला राधा सावित्री वेदसूरपि । वेदश्च जडतां
याति के वा शक्ता विपश्चितः ॥ १० ॥ वयं किं स्तवनं कुर्मः
स्त्रियः प्राणेश्वरेश्वर । प्रसन्नो भव नो देव दीनबंधो कृपां कुरु
॥ ११ ॥ इति पेतुश्च ता विप्रपत्न्यस्तच्चरणांबुजे । अभयं

प्रपदौ ताभ्यः प्रसन्नवदनेक्षणः ॥ १२ ॥ विप्रपत्नीकृतं स्तोत्रं
पूजाकाले च यः पठेत् । स गतिं विप्रपत्नीनां लभते नात्र संशयः ॥
॥ १३ ॥

इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे कृष्णजन्मखंडे विप्रपत्नी

कृष्णस्तोत्रं संपूर्णम्

१८. गोपालविंशतिस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमान् वैकटनाथायः कवि तार्किककेसरी ।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे संनिधत्तां सदा हृदि ॥ १ ॥ वंदे वृन्दावनचरं
बल्लवीजनवल्लभम् । जयंती-संभवं धाम वैजयंतीविभूषणम्
॥ २ ॥ वाचंनिजाङ्ककरसिकां प्रसमीक्षमाणो वक्रारविंदविनि-
वेशितपाञ्चजन्यः । वर्णत्रिकोणरुचिरे वरपुंडरीके बद्धासनो
जयति बल्लवः चक्रवर्ती ॥ ३ ॥ आम्नायगंधरुचिरस्फुरिता-
धरोष्ठमन्त्राविलेक्षणमनुक्षणमंदहासम् । गोपालिङ्गभवपुष्पं कुहना-
जनन्याः प्राणस्तनंधयमवैमि परं पुमांसम् ॥ ४ ॥ आविर्भवत्य-
निभृताभरणं पुरस्तादाकुंचितैकरचणं निहितान्यपादम् । राधा-
निबद्धमुकुरेण निबद्धतालं नाथस्य नन्दभवने नवनीतनाट्यम्
॥ ५ ॥ कुंदप्रसूनविशदैर्दशनैश्चतुर्भिः संदश्य मातुरनिशं कुचचू-
चुकाग्रम् । नन्दस्य वक्रमवलोकयतो मुरारेर्मदस्मितं मम मनीषित-
मातनोतु ॥ ६ ॥ हर्तुं कुम्भे विनिहितकरः स्वादु हैयङ्गवीनं दृष्ट्वा
दामग्रहणचटुलां मातरं जातरोषम् । पायादीष्वप्रचलितपदो नाप-
गच्छन्नतिष्ठन्मिथ्यागोपः सपदि नयने शीलयन् विश्वगोप्ता ॥ ७ ॥
व्रजयोषिदपांगवेदनीयं मथुराभाग्यमनन्यभोग्यमीडे । वसुदेववधू-
स्तनंधयं तत् किमपि ब्रह्म किशोरभावदृश्यम् ॥ ८ ॥ परिवर्तित-
कंधरं भयेन स्मितफुल्लाधरपल्लवं स्मरामि । विटपित्वनिरासकं
कयोश्चिद्विपुलोलूखलकर्षकं कुमारम् ॥ ९ ॥ निकटेषु निशाम-
यामि नित्यं निगमातैरधुनापि मृग्यमाणम् । यमलार्जुनदृष्टबाल-
कोलं यमुनासाक्षिकयौवतं युवानम् ॥ १० ॥ पदवीमदवीयसीं

विमुक्तेरटवीसंपदमंबुवाहयंतीम् । अरुणाधरसामिलाषवंशां करुणां
कारणमानुषं भजामि ॥ ११ ॥ अनिमेष.. निषेवणीयमक्षणोरज-
ह्यौवनमाविरस्तु चित्ते । कलहायितकुन्तलं कलापेः करुणोन्माद-
कविग्रहं मनो मे ॥ १२ ॥ अनुयायिमनोज्ञवंशनालैरवतु स्पर्शित-
बल्लवीविमोघैः । अनघस्मितशीतलैरसौ मामनुकंपासरिदंबुजैर-
पाङ्गैः ॥ १३ ॥ अधराहितचारुवंशनाला मुकुटालंबि मयूरपि-
च्छमालाः । हरिनीलशिलाविहंगलीलाः प्रतिभासंतुमभांतिमप्र-
याणे ॥ १४ ॥ अखिलानवलोकयामि कालान्महिलादीनभुजांत-
रस्य यूनः । अभिलाषपदं ब्रजांगनानामुभिलापक्रमदूरमाभिरू-
प्यम् ॥ १५ ॥ महसे महिताय मौलिना विनतेनांजलिमंजनन्तिवेषे
कलयामि विदग्धबल्लववीवलयाभाषितमंजुवेणवे ॥ १६ ॥ जयतु
ललितकृत्य शिक्षको बल्लवीनां शिथिलवलर्यसिंजाशीतलैर्हस्तपा-
लः । अखिलभुवनरक्षागोपवेषस्यविष्णोरधर मणिसुधाया वंशवा-
न्वंतालः ॥ १७ ॥ चित्राकल्यश्रवसि कलयैल्लंगलीकर्णपूरं वर्हो-
त्तंसस्फुरितचिकुरो बंधुजीवं दधानः । गुंजाबद्धामुरसि ललितां
धारयन् हारर्याष्टि गोपस्त्रीणां जयति कितवः कोपि कामारिहारी
॥ १८ ॥ लीलार्याष्टि करकिसलये दक्षिणे न्यस्यधन्यामंसेदव्याः
पुलकनिविडे सन्निविष्टान्यवाहुः । मेघश्यामोजयति ललितं मेखला
दत्तवेणुगुंजापीडस्फुरितचिकुरो गोपकन्या भुजङ्गः ॥ १९ ॥ प्र-
त्यालीढस्मृतिमधिगतां प्राप्तगाढांगपालीं पश्चादीषन्मिलितन-
तनयनां प्रेयसीं प्रेक्षमाणः । भास्त्रायंत्रप्रणिहितकरो भक्तजीवा-
तुख्याद्वारिक्रीडानिबिडवसनो बल्लवीवल्लभो नः ॥ २० ॥ वासो
हृत्वा दिनकरसुतासंनिधौ बल्लवीनां लीलास्मेरो जयति ललिता-
मास्थितः कुन्दशाखाम् । सत्रीडाभिस्तदनु वसनं ताभिरभ्यर्थ्य
मानः कामी कश्चित्करकमलयोरंजलिं याचमानः ॥ २१ ॥ इत्य-
नन्यमनसा विनिर्मितां वेङ्कटेशकविना स्तुतिं पठन् । दिव्यवेणु-
रसिकैः समीक्षते दैवतं किमपि यौवतप्रियम् ॥ २२ ॥

इति गोपालविंशतिः संपूर्णम्

१९. श्रीगोविंदाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः । सत्यं ज्ञानमनन्तं नित्यमनाकाशं परमाकाशं गोष्ठप्राङ्गणरिङ्गणलोलमनायासं परमायासम् । मायाकाशं गोष्ठप्राङ्गणरिङ्गणलोलमनायासं परमायासम् । मायाकल्पितनानाकारमनाकारं भुवनाकारं क्षमामानाथमनाथं प्रणमत गोविन्दं परमानन्दम् ॥ १ ॥ मृत्सा मृत्सीहेति यशोदाताडनशैशवसंत्रासं व्यादितवक्त्रालोकितलो कालोकचतुर्दशलोकालम् । लोकत्रयपुरमूलस्तम्भं लोकालोकमनालोकं लोकेशं परमेशं प्रणमत गोविन्दं परमानन्दम् ॥ २ ॥ त्रैविष्टपरिपुदीरघ्नं क्षितिभारघ्नं भवरोगघ्नं कैवल्यं नवनीताहारमनाहरं भुवनाहारम् । कैवल्यस्फुटचेतोवृत्तिविशेषाभासमनाभासं शैवं केवलशान्तं प्रणमत गोविन्दं परमानन्दम् ॥ ३ ॥ गोपालं भूलीला विग्रहगोपालं कुलगोपालं गोपीखेलनगोवर्धनधृतिलीलालालितगोपालम् । गोभिर्निगदितगोविन्दस्फुटनामानं बहुनामानं गोपिचरदूरं प्रणमत गोविन्दं परमानन्दम् ॥ ४ ॥ गोपीमण्डलगोष्ठीभेदं भेदावस्थमभेदाभं शश्वद्गोखुरनिर्धूतोत्कृतधूलीधूसरसौभाग्यम् । श्रद्धाभक्तिगृहीतानन्दचिन्त्यं चिन्तितसद्भावं चिन्तामणिमहिमानं प्रणमत गोविन्दं परमानन्दम् ॥ ५ ॥ स्नानव्याकुल योषिद्वस्त्रमुपादायागमुपारूढं व्यादित्सन्तीरथदिग्वस्त्राद्युपादातुमुपाकर्षन्तम् । निर्धूतद्वयशोकविमोहं बुद्धं बुद्धेरप्यन्तस्थं सत्तामात्राशरीरं प्रणमत गोविन्दं परमानन्दम् ॥ ६ ॥ कान्तं कारणकारणमादिमनादिं कालमाभासं कालिन्दीगतकालियशिरसि मुहूर्नृत्यन्तं सुनृत्यन्तम् । कालं कालकलातीतं कलिताशेषं कलिदोषघ्नं कालत्रयगतिहेतुं प्रणमत गोविन्दं परमानन्दम् ॥ ७ ॥ वृन्दावनभुवि वृन्दाकरगणवृन्दाराधितवन्देहं (?) कुन्दाभामलमन्दस्मरसुधानन्दं सुहृदानन्दम् । वन्द्याशेषमहामुनिमानसवन्द्यानन्दपदद्वन्द्वं वन्द्याशेषगुणाब्धिं प्रणमत गोविन्दं परमा-

१ मृत्सामत्सि किमीह इति पाठान्तरम् ।

२ निर्धूतोद्धुत इति पाठान्तरम् ।

३ कालिन्दीगतकालियशिरसि नृत्यन्तं मुहूर्नृत्यन्तम्, इ० पा० ।

नन्दम् ॥ ८ ॥ गोविंदाष्टकमेतदधीते गोविन्दार्पितचेता यो गोवि-
न्दाच्युत माधव विष्णो गोकुलनायक कृष्णेति । गोविन्दाङ्घ्रिसरोज-
ध्यानसुधाजल-धौतसमस्ताघो गोविन्दं परमानन्दामृतमंतस्थं सस-
मभ्येति ॥ ९ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छंकराचार्य

विरचितं गोविन्दाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम्

२०. श्रीगोपालाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ यस्माद्विश्वं जातमिदं चित्रमतक्य यस्मि-
न्नानंदात्मनि नित्यं रमते वै । यत्रांते संयाति लयं चैतदशेषं तं
गोपालं संततकालं प्रति वंदे ॥ १ ॥ यस्याज्ञानाज्जन्मजरारोग-
कदंबं ज्ञाते यस्मिन्नश्यति तत्सर्वमिहाशु । गत्वा यत्रायाति पुनर्नो
भवभूमिं तं गोपालं संततकालं प्रति वंदे ॥ २ ॥ तिष्ठन्नंतयो
यमयत्येतदजलं यं कश्चिन्नो वेदजनोप्यात्मनि संतम् । सर्वं यस्येदं
च वशे तिष्ठति विश्वं तं गोपालं संततकालं प्रति वंदे ॥ ३ ॥
धर्मोऽधर्मेणेह तिरस्कारमुपैति काले यस्मिन्मत्स्यमुखैश्चारुचरित्रैः
नारारूपैः पाति तदा योऽविर्निबिंबं तं गोपालं संततकालं प्रति
वंदे ॥ ४ ॥ प्राणायामैर्ध्वस्तसमस्तेन्द्रियदोषा रुद्ध्वाचित्तं यं हृदि
पश्यन्ति समाधौ । ज्योतीरूपं योगिजनामोदनमग्नास्तं गोपालं
संततकालं प्रतिवंदे ॥ ५ ॥ भानुश्चंद्रश्चोडुगणश्चैव हुताशो
यस्मिन्नैवाभडिच्चापि कदापि । यद्भासा चाभाति समस्तं
जगदेतत् तं गोपालं संततकालं प्रतिवंदे ॥ ६ ॥ सत्यज्ञानं मोदम-
वोर्चुनिगमा यं यो ब्रह्मेन्द्रादित्यगिरिशार्चितपादः । शेतेऽनंतोऽनंत-
तानावंबुनिधौ यस्तं गोपालं संततकालं प्रति वंदे ॥ ७ ॥ शैवाः
प्राहुर्यं शिवमन्ये गणनाथं शक्तिं चैकेऽर्कं च तथान्ये मतिभेदात् ।
नानाकारैर्भाति य एकोऽखिलशक्तिस्तं गोपालं संततकालं प्रति
वंदे ॥ ८ ॥ श्रीमद्गोपालाष्टकमेतत् समधीते भक्त्या नित्यं यो
मनुजो वै स्थिरचेताः । हित्वा तूर्णं पापकलापं स समेति पुण्यं
विष्णोर्धाम यतो नैव निपातः ॥ ९ ॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानंदविरचितं श्रीगोपालाष्टकं संपूर्णम्

२१. श्रीकृष्णाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ चतुर्मुखादिसंस्तुतं समस्तसात्त्वतानुतम् ।
 हलायुधादिसंयुतं नमामि राधिकाधिपम् ॥ १ ॥ ब्रकादिदैत्यका-
 लकं सगोपगोपिपालकम् । मनोहरासितालकं नमामि राधिका-
 धिपम् ॥ २ ॥ सुरेंद्रगर्वगंजनं विरिञ्चिमोहभंजनम् । ब्रजांगना-
 नुरंजनं गजेन्द्रदंतखंडनम् । नृशंसकंसदण्डनं नमामि राधिकाधिपम्
 ॥ ३ ॥ प्रदत्तविप्रदारकं सुदामधामकारकम् । सुरद्रुमापहारकं
 नमामि राधिकाधिपम् ॥ ४ ॥ धनंजयाजयावहं महाचमूक्षयाव-
 हम् । पितामहव्यथापहं नमामि राधिकाधिपम् ॥ ५ ॥ मुनीन्द्र-
 शापकारणं यदुप्रजापहारणम् । धराभरावतारणं नमामि राधि-
 काधिपम् ॥ ६ ॥ सुबृक्षमूलशायिनं मृगारिमोक्षदायिनम् । स्व-
 कीयधामसायिनं नमामि राधिकाधिपम् ॥ ७ ॥ इदं समाहितो हितं
 वराष्टकं सदा मुदा । जपञ्जनो जनुर्जरादितो द्रुतं प्रमुच्यते ॥ ८ ॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानंदविरचितं

श्रीकृष्णाष्टकं संपूर्णम्

२२. सत्यव्रतोक्तदामोदरस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ सिंधुदेशोद्भूतो विप्रो नाम्ना सत्यव्रतः
 सुधीः । विरक्त इन्द्रियार्थेभ्यस्त्यक्त्वा पुत्रगृहादिकम् ॥ १ ॥
 वृन्दावने स्थितः कृष्णमारराध दिवानिशम् । निःस्वः सत्यव्रतो
 विप्रो निर्जनेऽव्यग्रमानसः ॥ २ ॥ कार्तिके पूजयामास प्रीत्या
 दामोदरं नृप । तृतीयेऽह्नि सकृद्भूक्ते पत्रं मूलं फलं तथा ॥ ३ ॥
 पूजयित्वा हारिं स्तौतिप्रीत्या दामोदराभिधम् ॥ ४ ॥ सत्यव्रत
 उवाच । नमामीश्वरं सच्चिदानंदरूपं लसत्कुण्डलं गोकुले भ्राज-
 मानम् । यशोदाभियोलूखले धावमानं परामृष्टमत्यंततो दूतगोप्या
 ॥ ५ ॥ रुदंतं मुहूर्नेत्रयुग्मं मृजंतं करांभोजयुग्मेन सातंकनेत्रम् ।
 मुहूर्ःश्वासकं पत्रिरेखांककंठं स्थितं नौमि दामोदरं भक्तवन्द्यम्
 ॥ ६ ॥ वरं देव देहीश मोक्षार्वाधि वा न चान्यं वृणेऽह्वरे शादपीह ।

इदं ते वपुर्नाथ गोपालबालं सदा मे मनस्याविरास्तां किमन्यैः
॥ ७ ॥ इदं ते मुखाभोजमत्यन्तनीलवृन्तं कुन्तलैः स्निग्धवक्त्रश्च-
गोप्या । मुहुश्चुंबितं बिबरक्ताधरं मे मनस्याविरास्तामलं लक्ष-
लाभैः ॥ ८ ॥ नमो देव दामोदरानन्तविष्णोप्रसीद प्रभोदुःख-
जालाब्धिमग्नम् । कृपादृष्टिवृष्ट्याऽस्तिदीनं च रक्षगृहाणेश माम-
ज्ञमेवाक्षिदृश्यम् ॥ ९ ॥ कुबेरात्मजौ वृक्षमूर्ती च यद्वत्त्वा या
मोचितौ भक्तिभाजौ कृतौ च । तथा प्रेमभक्तिं स्वकां मे प्रयच्छ
न सोक्षे ग्रहो मेऽस्ति दामोदरेह ॥ १० ॥ नमस्ते सुदाम्ने स्फुर-
द्दीप्तधाम्ने तथोरःस्थविश्वस्य धाम्ने नमस्ते । नमोराधिकायै
त्वदीयप्रियायै नमोऽनंतलीलाय देवाय तुभ्यम् ॥ ११ ॥ नारद
उवाच ॥ सत्यव्रतद्विज स्तोत्रं श्रुत्वा दामोदरो हरिः विद्युल्लीला-
चमत्कारो हृदये शनकैरभूत् ॥ १२ ॥

इति श्रीसत्यव्रतकृतदामोदरस्तोत्रं संपूर्णम्

२३. ज्वरकृतकृष्णस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ विद्राविते भूतगणे ज्वरस्तु त्रिशिरास्त्रि-
पात् । अभ्यपद्यत दाशार्हं दहन्निव दिशो दश । अथ नारायणो
देवस्तं दृष्ट्वा व्यसृजज्ज्वरम् ॥ १ ॥ माहेश्वरो वैष्णवश्च युयु-
धाते ज्वराबुधौ । माहेश्वरः समाक्रन्दन्वैष्णवेन बलादितः ॥ २ ॥
अलब्ध्वाभयमन्यत्र भीतो माहेश्वरोज्वरः । शरणार्थी हृषीकेशं
तुष्टाव प्रयतांजलिः ॥ ३ ॥ ज्वर उवाच ॥ नमामि त्वाऽनंत-
शक्तिं परेशं सर्वात्मानं केवलं ज्ञप्तिमात्रम् । विश्वोत्पत्तिस्थान-
संरोधहतु यत्तद्ब्रह्म ब्रह्मालिंगं प्रशांतम् ॥ ४ ॥ कालो दैवं कर्म
जीवःस्वभावो द्रव्यं क्षेत्रं प्राण आत्मा विकारः तत्संघातो बीज-
रोहप्रवाहस्त्वन्मायैषा तन्निषेधं प्रपद्ये ॥ ५ ॥ नानाभावैर्लीलयैवो-
पपन्नैर्देवात्साधूंल्लोकसेतून् बिभर्षि । हंस्युन्मार्गान्हिसया वर्तमा-
नान् जन्मैतत्ते भारहाराय भूमेः ॥ ६ ॥ तप्तोऽहं ते तेजसा
दुःसहेन शीतोऽग्रेणात्युल्बणेन ज्वरेण तावत्तापो देहिनां तेऽङ्ग-

ध्रूमूलं नो सुवेरन्यावदाशानुवद्धाः ॥ ७ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥
 त्रिशिरस्ते प्रसन्नोऽस्मि व्येतु ते मज्ज्वराद्भयम् । यो नौ स्मरति
 संवादं तस्य त्वन्न भवेद्भयम् ॥ ८ ॥ इत्युक्तोऽच्युतमानस्य गतो
 माहेश्वरो ज्वरः ॥ बाणास्तु रथमारूढः प्रागाद्योत्स्यन् जनार्दनम्
 ॥ ९ ॥

इति श्रीज्वरकृतकृष्णस्तोत्रं संपूर्णम्
 कृष्णस्तोत्राणि ॥ २३ ॥

अथ पांडुरङ्गस्तोत्रम्

समचरणसरोजं सांद्रनीलांबुदाभं
जवननिहितपाणिमण्डनं मण्डनानाम् ।
तरुणतुलसिमालाकंधरं कंजनेत्रं
सदयधवलहास विट्ठलं चितयामि ॥

१. पांडुरंगाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ महायोगपीठे तटे भीमरथ्या वरं पुंडरी-
काय दातुं मनीन्द्रैः । समागत्य तिष्ठंतमानंदकंदं परब्रह्मलिङ्गं
भजे पांडुरंगम् ॥ १ ॥ तडिद्वासतं नीलमेघावभास रमामंदिरं
सुन्दरं चित्प्रकाशम् । वरं त्विष्टकायां समन्यस्तपादं परब्रह्मलिङ्गं
भजे पांडुरंगम् ॥ २ ॥ प्रमाणं भवाब्धेरिदं मामकानां नितंबः
कराभ्यां धृतो येन तस्मात् । विधातुर्वसत्यै धृतो नाभिकोशः
परब्रह्मलिङ्गं भजे पांडुरंगम् ॥ ३ ॥ स्फुरत्कौस्तुभालंकृतं कंठदेशे
श्रिया जुष्टकेयुरकं श्रीनिवासम् । शिवं शांतमीड्यं वरं लोकपालं
परब्रह्मरूपं भजे पांडुरंगम् ॥ ४ ॥ शरश्चंद्रविबाननं चारुहासं
लसत्कुंडलाक्रांतगंडस्थलाङ्गम् । जपारागविबा धरं कंजनेत्रं पर-
ब्रह्मलिङ्गं भजे पांडुरंगम् ॥ ५ ॥ किरीटोज्ज्वलत्सर्वदिकूपांतभागं
सुरैरर्चितं दिव्यरत्नैरनर्घ्यैः । त्रिभंगाकृतिं बर्हमाल्यावतंसं परब्र-
ह्मलिङ्गं भजे पांडुरंगम् ॥ ६ ॥ विभुं वेणुनादं चरंतं दुरंतं स्वयं

लीलया गोपवेषं दधानम् । गवां वृन्दकानन्दं चारुहासं परब्रह्मालिंगं
 भजे पांडुरंगम् ॥ ७ ॥ अजं रुक्मिणीप्राणसंजीवनं तं परंधाम
 कैवल्यमेकं तुरीयम् । प्रसन्नं प्रपन्नार्तिहं देवदेवं परब्रह्मालिंगं भजे
 पांडुरंगम् ॥ ८ ॥ स्तवं पांडुरंगस्य वै पुण्यदं ये पठंत्येकचित्तेन
 भक्त्या च नित्यम् । भवां भोर्निधि तेऽपि तीर्त्वाऽन्तकाले हरेरा-
 लयं शाश्वतं प्राप्नुवन्ति ॥ ९ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं श्रीपांडुरंगाष्टकं संपूर्णम्

अथ कल्किस्तोत्राणि

दुरापारसंसारसंहारकारी
भवत्यश्वचारः कृपाणप्रहारी ।
मुरारिदशाकारधारीह कल्की
करोतु द्विषां ध्वंसनं वः स कल्की ॥

१. कल्किस्तवः

श्रीगणेशाय नमः ॥ राजान ऊचुः ॥ गद्यानि ॥ जयजय
निजमायया कल्पिताशेषविशेषकल्पनापरिणामजलाप्लुतलोक
त्रयोपकारणमाकलय्यमनुमनिशम्य पूरितमविजनाविजनाविभूत-
महामीनशरीर त्वं निजकृतधर्मसेतुसंरक्षणकृतावतारः ॥ १ ॥
पुनरिह जलधिमथनादृतदेवदानवगणानां मंदराचलानयनव्याकु-
लितानां साहाय्येनादृतचित्तः ॥ पर्वतोद्धरणामृतप्राशनरचनाव-
तारः कूर्माकारः प्रसीद परेश त्वं दीननृपाणाम् ॥ २ ॥ पुनरिह
दितिजबलपरिलंघितवासवसूदनादृत जितभुवनपराक्रमहिरण्या-
क्षनिधन-पृथिव्युद्धरणसंकल्पाभिनिवेशेनधृतकोलावतार पाहि नः
॥ ३ ॥ पुनरिह त्रिभुवनजयिनो महाबलपराक्रमस्य हिरण्यक-
शिपोरदितानां देववराणां भयभीतानां कल्याणाय दितिमुतवध-
प्रेप्सुर्ब्रह्मणो वरदानादवध्यस्य न शस्त्रास्त्ररात्रिदिवास्वर्गमर्त्य-

पातालतले देवगंधर्वकिन्नरनरनागैरिति विचिंत्य नरहरिरूपेण
 नखाग्रभिन्नोरुःदण्टदंतच्छदं त्यक्तासुं कृतवानसि ॥ ४ ॥ पुनरिह
 त्रिजगज्जयिनो बलेः सत्रे शक्रानुजो बटुवामनो दैत्यसंमोहनाय-
 त्रिपद भूमियाञ्चाच्छलेन विश्वकायस्तदुत्सृष्टजलसंस्पर्शविवृद्ध-
 मनोऽभिलाषस्त्वं भूतले बलेदौवारिकत्वमङ्गीकृतमुचितं दानफल-
 म् ॥ ५ ॥ पुनरिह हैहयादिनृपाणाममितबलपराक्रमाणां ननाना
 मदोलंघितमर्यादावर्त्मनां निधनाय भृगुवंशजो जामदग्न्यः पितृ-
 होमधेनुहरणप्रवृद्धमन्युवशात् त्रिःसप्तकृत्वो निःक्षत्रियां पृथिवीं
 कृतवानसि परशुरामावतारः ॥ ६ ॥ पुनरिह पुलस्त्यवंशावतंसस्य
 विश्रवसः पुत्रस्य निशाचरस्य रावणस्य लोकत्रयतापनस्य निधन-
 मुररीकृत्य रविकुलजातदशरथात्मजो विश्वामित्रादस्त्राण्युपलभ्य
 वने सीताहरणवशात्प्रवृद्धमन्युनाऽम्बुधिवानरैर्निबध्य सगणं दश-
 कन्धरंहतवानसिरामावतारः ॥ ७ ॥ पुनरिह यदुकुलजलधिक-
 कलानिधिः सकलसुरगणसेवितपादारविदद्वंद्वो विविधदानवदैत्य-
 दलनलोकत्रयदुरिततापनो वासुदेवात्मजो रामावतारो बलभद्र-
 स्त्वमसि ॥ ८ ॥ पुनरिह विधिकृतवेदधर्मानुष्ठानविहितनानाद-
 र्शनसंघृणः संसारकर्मत्यागविधिना ब्रह्माभासविलासचातुरीं प्रकृ-
 तिविमाननामसंज्ञादयन् बुद्धावतारस्त्वमसि ॥ ९ ॥ अधुना कलि-
 कुलनाशावतारो बौद्धपाषंडम्लेच्छादीनां च वेदधर्मसेतुपरिपाल-
 नाय कृतावतारः कल्किरूपेणास्मान् स्त्रीत्वनिरयादुद्धृतवानसि
 तवानुकंपां किमिह कथयामः ॥ १० ॥ क्व ते ब्रह्मादीनामविजि-
 तविलासावतरणं क्व नः कामवामाकलितमृगतृष्णार्तमनसाम् सुदु-
 ष्प्राप्यं युष्मच्चरणजलजालोक्तमिदं कृपापारावारः प्रमुदितदृशा-
 श्वासय निजान् ॥ ११ ॥

इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये । द्वितीयांशेनृपकृत

कल्किस्तवः संपूर्णम्

२. कल्किस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ सुशांतोवाच ॥ जय हरेऽमराधीशसेवितं
तव पदाब्जं भूरिभूषणम् । कुरु ममाग्रतः साधुसत्कृतं त्यज महामते
मोहमात्मनः ॥ १ ॥ तव वपुर्जगद्रूपसंपदा विरचितं सतां मानसे
स्थितम् । रतिपतेर्मनो मोहदायकं कुरु विचेष्टितं कामलंपटम्
॥ २ ॥ तव यशोजगच्छोकनाशकं मृदुकथामृतं प्रीतिदायकम् ।
स्मितामुधाक्षितं चंद्रवन्मुखं तव करोत्यलं लोकमंगलम् ॥ ३ ॥
मम पतिस्त्वयं सर्वदुर्जयो यदि तवाप्रियं कर्मणाऽऽचरेत् । जहि
तदात्मनः । शत्रुमुद्यतं कुरु कृपां न चेदीदृगीश्वरः ॥ ४ ॥ महद-
हंयुतं पञ्चमात्रया प्रकृतिजायया निर्मितं वपुः । तव निरीक्षणा-
ल्लीलया जगत्स्थितिलयोदयं ब्रह्माकल्पितम् ॥ ५ ॥ भूवियन्म-
रुद्वारितेजसां राशिभिः शरीरेन्द्रियाश्रितैः । त्रिगुणया स्वया भयया
विभो कुरु कृपां भवत्सेवनार्थिनाम् ॥ ६ ॥ तव गुणालयं नाम
पावनं कलिमलापहं कीर्तयन्ति ये । भवभयक्षयं तापतापिता मुहुरहो
जनाः संसरहति नो ॥ ७ ॥ तव जनुः सतां मानवर्धनं जिनकुलक्षयं
देवपालकम् । कृतयुगार्पकं धर्मपूरकं कलिकुलान्तकं शं तनोतु मे
॥ ८ ॥ मम गृहं पतिपुत्रनप्तृकं गजरथैर्ध्वजैश्चामरैर्धनैः । मणि-
वरासनं सत्कृतिं विना तव पदाब्जयोः शोभयन्ति किम् ॥ ९ ॥
तव जगद्वपुः सुंदरस्मितं मुखमनिदितं सुंदरारवम् । यदि न मे प्रियं
वल्लुचेष्टितं परिकरोत्यहो मृत्युरस्त्वह ॥ १० ॥ हयवर भयहर-
करहरशरणखरतरवरशर दशबलदमन । जय हतरपभववरेनाश-
नशशधरशतसमरसभरमदन ॥ ११ ॥

इति श्रीकल्किपुराणे सुशांताकृतं कल्किस्तोत्रं संपूर्णम्

कल्किस्तोत्राणि ॥ २ ॥

अथ गङ्गादिनदीस्तोत्राणि

शैलेन्द्रादवतारिणी निजजले मज्जज्जनोत्तारिणी
पारावारविहारिणी भवभयश्रेणीसमुत्सारिणी ।
शेषाहेरनुकारिणी हरशिरोवल्लीदलकारिणी
काशीप्रांतविहारिणी विजयते गंगा मनोहारिणी ॥

१. गंगास्तुतिः

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ नमः शिवायै गंगायै शिवदायै
नमो नमः । नमस्ते रुद्ररूपिण्यै शांकर्यै ते नमो नमः ॥ १ ॥ नमस्ते
विश्वरूपिण्यै ब्रह्ममूर्त्यै नमो नमः । सर्वदेवस्वरूपिण्यै नमो भेषज-
मूर्त्यै ॥ २ ॥ सर्वस्य सर्वव्याधीनां भिषक्श्रेष्ठायै नमोऽस्तु ते ।
स्थाणुजंगमसंभूतविषहन्त्र्यै नमो नमः ॥ ३ ॥ भोगोपभोगदायिन्यै
भोगवत्यै नमो नमः । मन्दाकिन्यै नमस्तेऽस्तु स्वर्गदायै नमो नमः
॥ ४ ॥ नमस्त्रैलोक्यभूषाय जगद्धात्र्यै नमो नमः । नमस्त्रि-
शुक्लसंस्थायै तेजोवत्यै नमो नमः ॥ नंदायै लिंगधारिण्यै नारा-
यण्यै नमो नमः । नमस्ते विश्वमित्रायै रेवत्यै ते नमो नमः ॥ ६ ॥
बृहत्यै ते नमस्तेऽस्तु लोकधात्र्यै नमो नमः । नमस्ते विश्ववित्रायै
नन्दिन्यै नमो नमः ॥ ७ ॥ पृथ्व्यै शिवामृतायै च सुवृषायै नमो नमः ।

शांतायै च वरिष्ठायै वरदायै नमो नमः ॥ ८ ॥ उल्लायै सुखदो-
 ग्धायै च संजीविन्यै नमो नमः । ब्रह्मिष्ठायै ब्रह्मदायै दुरितघ्न्यै
 नमो नमः ॥ ९ ॥ प्रणतार्तिप्रभञ्जिन्यै जगन्मात्रे नमोऽस्तु ते ।
 सर्वापत्प्रतिपक्षायै मंगलायै नमो नमः ॥ १० ॥ शरणागतदीना-
 र्त्तपरित्राणपरायणे । सर्वस्यार्तिहरे देवि नारायणि नमोऽस्तु ते
 ते ॥ ११ ॥ निर्लेपायै दुर्गहन्त्र्यै दक्षायै ते नमो नमः । परात्परतरे
 तुभ्यं नमस्ते मोक्षदे सदा ॥ १२ ॥ गंगे ममाग्रतो भूता गंगे मे
 देवि पृष्ठतः । गंगे मे पार्श्वयोरेहि त्वयि गंगेऽस्तु मे स्थितिः
 ॥ १३ ॥ आदौ त्वमन्ते मध्ये च सर्वं त्वं गां गते शिवे । त्वमेव
 मूलप्रकृतिस्त्वं हि नारायणः परः ॥ १४ ॥ गंगे त्वं परमात्मा
 च शिवस्तुभ्यं नमः शिवे । य इदं पठति स्तोत्रं भक्त्या नित्यं नरो-
 ऽपि यः ॥ १५ ॥ शृणुयात् श्रद्धया युक्तः कायवाक्चित्तसंभवैः ।
 दशधा संस्थितैर्दोषैः सर्वैरेव प्रमुच्यते ॥ १६ ॥ सर्वान्कामानवा-
 प्नोतिप्रेत्य ब्रह्मणि लीयते । ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे दशमी हस्त-
 संयुता ॥ १७ ॥ तस्यां दशम्यामेतच्च स्तोत्रं गंगाजले स्थितः ।
 यः पठेद्दशकृत्वस्तु दरिद्रो वापि चाक्षमः ॥ १८ ॥ सोऽपितत्फल-
 माप्नोति गंगां संपूज्य यत्नतः । अदात्तानामुपादानं हिंसा
 चैवाविधानतः ॥ १९ ॥ परदारोपसेवा च कायिकं त्रिविधं स्मृतम् ।
 पारुष्यमनृतं चैव पैशून्यं चापि सर्वशः ॥ २० ॥ असंबद्धप्रलापश्च
 वाङ्मयं स्याच्चतुर्विधम् । परद्रव्येष्वभिध्यानं मनसानिष्टचित्तनम्
 ॥ २१ ॥ वितथाभिनिवेशश्च मानसं त्रिविधं स्मृतम् । एतानि
 दश पापानि हर त्वं मम जाह्नवि ॥ २२ ॥ दशपापहरा यस्मा-
 त्त्तस्माद्दशहरा स्मृता । त्रयस्त्रिंशच्छत पूर्वान् पितृनथ पितामहान्
 ॥ २३ ॥ उद्धरत्येव संसारान्मंत्रेणानेन पूजिता ॥ २४ ॥ नमो
 भगवत्यै दशपापहरायै गंगायै नारायण्यै रेवत्यै शिवायै दक्षायै
 अमृतायै विश्वरूपिण्यै नदिन्यै ते नमो नमः ॥ २५ ॥ सितमकर-
 निषण्णां शुभ्रवर्णां त्रिनेत्रां करधृतकलशोद्यत्सोत्पलामत्यभीष्टाम् ।

विधिरिहररूपां सेन्दुकोटीरजुष्टां कलितसितदुकूलां जाल्मवीं तां
नमामि ॥ २६ ॥ आदावादिपितामहस्य नियमव्यापारपात्रे जलं
पश्चात्पन्नगशायिनो भगवतः पादोदकं पावनम् । भूयः शंभुजटा-
विभूषणमणिर्जल्लोर्महर्षेरियं देवी कल्मषनाशिनी भगवती भागी-
रथी दृश्यते ॥ २७ ॥ गंगा गंगेति यो ब्रूयाद्योजनानां शतैरपि ।
मुच्यते सर्व पापेभ्यो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ २८ ॥

इति धर्माविवस्था गंगास्तुति सम्पूर्णा

२. श्रीशंकराचार्यकृतगंगाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ भगवतिभवलीलामौलिमाले तवाम्भः
कणमणुपरिमाणं प्राणिनो ये स्पृशन्ति । अमरनगरनारीचामर-
ाहिणीनां विगतकलिकलंकातंकमंके लुठन्ति ॥ १ ॥ ब्रह्माण्डं ख-
ण्डयन्ती हरशिरसि जटावल्लिमुल्लासयन्ती स्वर्लोकादापतन्ती कन-
कगिरिगुहागंडशैलात्स्खलन्ती । क्षोणीपृष्ठे लुठन्ती दुरितचयचमू-
र्निर्भरं भर्त्सयन्ती पाथोधिं पूरयन्ती सुरनगरसरित्पावनी नः पुनातु
॥ २ ॥ मज्जन्मातंगकुम्भच्युत-मदमदिरामोदमत्तालि-जालं स्ना-
नैः सिद्धाङ्गनानां कुचयुगविगलत्कुंकुमासंगपिंगम् । सायंप्रात-
र्मुनीनां कुशकुसुमचयैश्छन्नतीरस्थनीरं पायान्नो गांगमंभः करि-
कलभकराकांतं रंहस्तरंगम् ॥ ३ ॥ आदावादिपितामहस्य निय-
मव्यापारपात्रे जलं पश्चात्पन्नगशायिनो भगवतः पादोदकं पाव-
नम् । भूयः शंभुजटाविभूषणमणिर्जल्लोर्महर्षेरियं कन्या कल्म-
षनाशिनी । भगवती भागीरथी भूतले ॥ ४ ॥ शैलेंद्रा-दव-
तारणी निजजलेमज्जज्जनोत्तारिणी पारावारविहारिणी भवभय-
श्रेणीसमुत्सारिणी । शेषाहेरनुकारिणी हरशिवल्लीदलाका-
रिणी काशीप्रांतविहारिणी विजयते गंगा मनोहारिणी ॥ ५ ॥
कुतो वीचिर्वीचिस्तव यदि गता लोचनपथं त्वमापीता पीतांबर-
पुरनिवासं वितरसि । त्वदुत्संगे गंगे पतति यदि कायस्तनुभृतां
तदा मातः शातक्रतवपदलाभोऽप्यति लघुः ॥ ६ ॥ भगवति तव

तीरे नीरमात्राशनोऽहंविगतविषय-तृष्णः कृष्णमाराधयामि । सक-
लकलुषभंगे स्वर्गसोपानसंगे तरलतरतरंगे देवि गंगे प्रसीद ॥ ७ ॥
मातः शांभवि शंभुसंगमिलिते सौलौ निधायांजलिं त्वत्तीरे वपुशो-
ऽवसानसमये नारायणांघ्रिद्वयम् । सानन्दं स्मरतो भविष्यति तम
प्राणप्रयाणोत्सवे भूयाद्भक्तिरविच्युता हरिहराद्वैदात्मिका शाश्व
ती ॥ ८ ॥ गंगाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेत्प्रयतो नरः । सर्वपापविनि-
र्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ ९ ॥

इति श्रीमत्परमहंस परिव्राजकाचार्य श्रीमच्छंकराचार्य
विरचितं गंगाष्टक स्तोत्रं सम्पूर्णम्

३. वाल्मीकिकृतगंगाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मातः शैलमुतासपत्तिं वसुधाशृंगारहा-
रावलि स्वर्गारोहणवैजयंति भवतीं भागीरथीं प्रार्थये । त्वत्तीरे
वसतस्त्वदंबु पिवतस्त्वद्वीत्तिषु प्रेङ्गरतस्त्वन्नामस्मरतस्त्वदर्पित-
दृशः स्यान्मे शरीरव्ययः ॥ १ ॥ त्वत्तीरे तरुकोटरांतरगतो गंगे
विहंगो वरं त्वन्नीरं नरकांतकारिणि वरं मत्स्योऽथवा कच्छपः ।
नैवान्यत्र पदार्धासिंधुरघटासंघट्टघंटारणत्कारत्रस्त सक्षस्तवैरिव-
नितालब्धस्तुतिर्भूपतिः ॥ २ ॥ उक्षापक्षी तुरग उरगः कोऽपि वा
वारणो वा वाराणस्यांजननमरणक्लेशदुःखासहिष्णुः । न त्वन्यत्र
प्रविरलरणत्कंकणक्वाणमिश्रं वारस्त्रीभिश्चमरमरुता वीजितो भू-
मिपालः ॥ ३ ॥ काकैर्निष्कुषितं श्वभिकवलितं गोमायुभिलुठितं
स्रोतोभिश्चलिततटांबुशुलितं वीचीभिरांदोलितम् । दिव्यस्त्रीक-
रचारुचामरमरुत्संवीज्यमानं कदा-द्रक्ष्येऽहं परमेश्वरि त्रिपथगे
भागीरथि स्वं वपुः ॥ ४ ॥ अभिनवबिसवल्ली पादपद्मस्य विष्णो-
र्मदनमथनमौलेर्मालतीपुष्पमाला । जयति जयपताका काप्यसौ
मोक्षलक्ष्म्याः क्षपितकलिकलंका जाह्नवी नः पुनातु ॥ ५ ॥
एतत्तालतमालसलसरवलवल्लीलताच्छन्नसूर्य करप्रतापरहितं खेन्दु
कुन्दाज्ज्वलम् । गंधर्वामरसिद्धकिन्नरबधूतुंग स्तनास्फालितं

स्नानाय प्रतिवासरं भवतु मे गांगं जलं निर्मलम्
 ॥ ६ ॥ गांगं वारिमनोहारि मुरारिचरणच्युतम् । त्रिपुरारिशि
 रश्चारि पापहारि पुनातु माम् ॥ ७ ॥ पापापहारि दुरितारि तरं-
 गधारि शैलप्रचारि गिरिराजगुहाविदारि । झंकारकारि हरिपाद-
 रजोपहारि गाङ्गं पुनातु सततं शुभकारि वारि ॥ ८ ॥ गंगा-
 ष्टकं पठति यः प्रयतः प्रभाते वाल्मीकिनाविरचितं शुभदं मनुष्यः ।
 प्रक्षाल्य गात्रकलिकल्मषपंकमाशु मोक्षं लभेत्पतति नैव नरो
 भवाब्धौ ॥ ९ ॥

इति श्रीवाल्मीकिविरचितं गंगाष्टकं संपूर्णम्

४. कालिदासकृतं गंगाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कत्यक्षीणि करोटयः कतिकतिद्ग्रीपि-
 द्विपानां त्वचः काकोलाः कतिपन्नगाः कति सुधाधास्नश्च खंडाः-
 कति । किं च त्वं च कति त्रिलोकजननि त्वद्वारिपूरोदरे मज्जज्जं-
 तुकदंबकं समुदयत्येकैकमादाय यत् ॥ १ ॥ देवि त्वत्पुलिनांगणे
 स्थितिजुषां निर्मानिनां ज्ञानिनां स्वल्पाहार निबद्धशुद्धवपुषां
 तार्णं गृहं श्रेयसे । नान्यत्र क्षितिमंडलेश्वरशतैः संरक्षितो भूपतेः
 प्रासादो ललनागणैरधिगतो भोगीन्द्रभोगोन्नतः ॥ २ ॥ तत्तत्तीर्थ-
 गतैः कदर्थनशतैः किं तैरनर्थाश्रितैर्ज्योतिष्टोममुखैः किमीशविमु-
 खैर्यज्ञैरवज्ञादृतैः । सूते केशववासवादिविपुधागाराभिरामां श्रियं
 गंगे देवि भवत्तटे यहि कुटीवासः प्रयासं विना ॥ ३ ॥ गंगातीर-
 मुपेत्य शीतलशिलामालंब्य हेमाचलीयैराकर्णं कुतह्लाकुलतया
 कल्कोलकोलाहलः । ते शृण्वन्ति सुपर्वपर्वतशिलासिंहासनाध्या-
 सनाः संगीतागम शुद्धसिद्धरम्णीमंजोरधीरध्वनिम् ॥ ४ ॥ दूरं-
 गच्छ सकच्छगंच भवतो नालोकयामो मुखं रे पाराक वराक
 साकमितरैर्नकिप्रदैर्गम्यताम् । सद्यः प्रोद्यतमंदमारुतरजः प्राप्ता
 कपोलस्थले गंगांभःकणिका विमुक्तिगणिकासङ्गाय संभाव्यते
 ॥ ५ ॥ विष्णोः संगतिकारिणी हरजटाजूटाटवीचारिणी प्राय-

श्चित्तनिवारिणी जलकणैः पुण्यौघविस्तारिणी । भूभृत्कंदरदारिणी
 निजजले मज्जज्जनोत्तारिणी श्रेयः स्वर्गविहारिणी विजयते गंगा
 मनोहारिणी ॥ ६ ॥ वाचालं विकलं खलं श्रितमलंकामाकुलं
 व्याकुलं चांडालं तरलं निपीतगरलं दोषाविलं चाखिलम् । कुंभी-
 पाकगतं तप्तककरादाकृष्य कस्तारथेन्मातर्जह्नुनरेन्द्रनंदिनि तव
 स्वल्पोदबिन्दुं विना ॥ ७ ॥ श्लेष्मश्लेषणयानलेऽमृतबिले शाका-
 कुले व्याकुले कंठे घघरघोषनादमिलिने काये च संमीलति । यां
 ध्यायन्नपि भारभंगुरतरां प्राप्नोति मुक्तिं नरः स्नातुश्चेतसि
 जाह्नवी निवसतां संसारसंतापहृत् ॥ ८ ॥

इति श्रीमत्कालिदासविरचितं गंगाष्टक-

स्तोत्रं सम्पूर्णम्

५. गंगाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नमस्ते ऽस्तु गंगे त्वदंगप्रसंगाद्भुजंगास्तु-
 रंगाः कुरंगाः पलवंगाः । अनंगारिरंगाः ससंगाः शिवांगा भुजंगा-
 धिपांगीकृतांगा भवन्ति ॥ १ ॥ नमो जह्नुकन्ये न मन्ये त्वदन्यैनि
 सर्गेन्दुचिह्नादिभिर्लोकभर्तुः । अतोऽहं नतोऽहंसतो गौरतोये वसि-
 ष्ठादिभिर्गीयमानाभिधेये ॥ २ ॥ त्वदामज्जगत्सज्जनो दुर्जनो
 वा विमानैः समानः समानैर्हि मानैः । समायाति तस्मिन्पुराराति-
 लोके परद्वारसंरुद्धदिक्पाललोके ॥ ३ ॥ स्वरावासदंभोलिदंभो-
 ऽपि रंभापरिरंभसंभावनाधीरचेताः । समा कांक्षते त्वत्तटे वृक्षवा-
 टीकुटीरे वसन्नेतुमायुर्दिनानि ॥ ४ ॥ त्रिलोकस्य भर्तुर्जटाजूटबंधा-
 त्स्वसीमान्तभागे मनाक्प्रस्खलंतः । भवान्या रुषा प्रौढसापत्न-
 भावात्करेणाहतास्त्वत्तरंगा जयन्ति ॥ ५ ॥ जलोन्मज्जदैरावतो-
 तोद्धानकुंभस्फुरत्प्रस्खलत्सांद्रसिद्धररागे । क्वचित्पद्मिनीरेणुभंगे
 प्रसंगे मनः खेलतां जह्नुकन्यातरंगे ॥ ६ ॥ भवत्तीरवानीरवातो-
 त्थधूर्लीलवस्पर्शतस्तत्क्षणक्षीणपापः । जनोऽयं जगत्पावने त्वत्प्र-
 सादात्पदे पौरुहूतेपि धत्तेऽवहेलाम् ॥ ७ ॥ त्रिसंध्यानमल्लेखकोर-

नानाविधानेकरत्नांशुबिबप्रभाभिः । स्फुरत्पादपीठे हठेनाष्टमूर्तेर्जटाजूटवासे नताः स्मः पदं ते ॥८॥ इदं यः पठेदष्टकं जहन्नुपुत्र्यास्त्रिकालं कृतं कालिदासेन रम्यम् । समायास्यतीन्द्रादिभिर्गीयमानं पदं कैशवं शैशवं नो लभेत्सः ॥ ९ ॥

इति श्रीकालिदासकृतं गंगाष्टकस्तोत्रं सम्पूर्णम्

६. गंगास्तवः

श्रीगणेशाय नमः ॥ सूत उवाच ॥ शृणुध्वं मुनयः सर्वे गङ्गास्तवमनुत्तमम् । शोकमोहहरं पुंसांमृषिभिः परिकीर्तितम् ॥ १ ॥ ऋषय उचुः ॥ इयं सुरतरंगिणी भवनवारिधेस्तारिणी स्तुताहरिपदांबुजादुपगता जगत्संसदः । सुमेरुशिखरामरप्रियजलामलक्षालिनी प्रसन्नवदना शुभा भव भयस्य विद्राविणी ॥ २ ॥ भगीरथरथानुगा सुरकरीन्द्रदर्पापहा महेशमुकुटप्रभा गिरिशिरःपताकासिता । सुरासुरनरोगैरजभवाच्युतैः संस्तुता विमुक्तिफलशालिनी कलुषनाशिनी राजते ॥ ३ ॥ पितामहकमंडलुप्रभवमुक्तिबीजालता श्रुतिस्मृतिगणस्तु तद्विजकुलालवालवृता । सुमेरुशिखराभिदानिपतिता त्रिलोकावृता सुधर्मफलशालिनी सुखपलाशिनी राजते ॥ ४ ॥ चरद्विहगमालिनी सगरवंशमुक्तिप्रदामुनींद्रवरनंदिनी दिवि मता च मंदाकिनी । सदा दुरितनाशिनीविमल वारिसंदर्शनप्रणामगुणकीर्तनादिषु जगत्सु संराजते ॥ ५ ॥ महाभिषमुतांगना हिमगिरीशकूटस्तना सफेनजलहासिनी सितमरालसच्चारिणी । चलल्लहरिसत्करा वरसरोजमालाधरारसोल्लसितगामिनी जलधिकामिनी राजते ॥ ६ ॥ क्वचिन्मुनिगणैः स्तुता क्वचिदनंतसंपूजिताक्वचित्कलकलस्वनाक्वचिदधीरयादोगणा । क्वचिद्रविकारोज्ज्वला क्वचिदुदग्रपातकुलाक्वचिज्जनविगाहिता जयति भीष्ममाता सती ॥ ७ ॥ स एव कुशली जनः प्रणमतीह भागीरथी स एव तपसानिधिर्जयति जाह्नवीमादरात् । स एव पुरुषोत्तमः स्मरति साधु मंदाकिनी स

एव विजयी प्रभुः सुरतरंगिणीं सेवते ॥ ८ ॥ तवामलजलाक्षितं
खगसृगालमीनक्षतं चलल्लहरिलोलितं रुचिरतीरजंबालितम् । कदा
निजवपुर्मुदा सुरनरोरगैः संस्तुतोऽप्यहं पथगाभिनि प्रियसतीव
पश्याम्यहो ॥ ९ ॥ त्वत्तीरे वसतिं तवामलजलस्नानं तव प्रेक्षणं
त्वन्नामस्मरणं तवोदयकथासंलापनं पावनम् । गङ्गे मे तवसेवनै-
कनिपुणोप्यानंदितश्चादृतः स्तुत्वा तूदतपातको भुवि कदा शांत-
श्चरिष्याम्यहम् ॥ १० ॥ इत्येतदृषिभिः प्रोक्तं गंगास्तवनमुत्त-
मम् । स्वर्गं यशस्यमायुष्यं पठनाच्छ्रवणादपि ॥ ११ ॥ सर्वं
पापहरं पुंसां बलमार्युविवर्धनम् । प्रातर्मध्याह्नासायाह्ने गंगासा
न्निधयता भवेत् ॥ १२ ॥ इत्येतद्भार्गवाख्यानं शुक्रदेवान्मया श्रुतम्
पठितं श्रावितं चात्र पुण्यं धन्यं यशस्करम् ॥ १३ ॥ अवतारं महा-
विष्णोः कल्केः परमद्भुतम् । पठतां शृण्वतां भक्त्या सर्वाशुभवि-
नाशनम् ॥ १४ ॥

इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये तृतीयांशे

ऋषिकृतो गंगास्तवः संपूर्णः

७. सत्यज्ञानानंदतीर्थकृतगंगाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ यदवधि तव नीरं पातकी नैति गङ्गे
तदवधिमलजालैर्नैव मुक्ताः कलौ स्यात् । तव जलकणिकाऽलं
पापिनां पापशुद्धये पतितपरमदानांस्त्वं हि पासि प्रपन्नान् ॥ १ ॥
तव शिवजललेशं वायुनीतं समेत्य सपदि निरयजालं शून्यतामेति
गङ्गे । शमलगिरिसमूहाः प्रस्फुटन्ति प्रचण्डास्त्वयि सखि विशतां नः
पापशङ्का कुतः स्यात् ॥ २ ॥ तव शिवजलजालं निःसृतं यर्हि
गङ्गे सकलभुवनजालं पूतपूतं तदाऽभूत् । यमभटकलिवार्ता देवि
लुप्ता यमोऽपि व्यधिकृतवरदेहाः पूर्णकामाः सकामाः ॥ ३ ॥
मधुमधुवनपूगै रत्नपूतगैर्मधुमधुवनपूगैर्देवपूगैः सपूगैः । पुरहरपर-
मांगे भासि मायेव गङ्गे शमयसि विषतापं देवदेवस्यवन्द्यम् ॥ ४ ॥
चलितशशिकुलाभैरुत्तरंगैस्तरङ्गैरमितनदनदीनामंगसंगैरसंगैः ।

विहरसिजगदं डेखं डयंती गिरान्द्रान् रमयसि निजकांतं सागरं
 कांतकांत ॥ ५ ॥ तव परमहिमानं चितवाचाममानं हरिहर-
 विधिशक्रानापि गंगे विदंति । श्रुतिकुलमभिधत्ते शंकितं तं गुणांतं
 गुणगणसुविलापैनेति नेतीति सत्यम् ॥ ६ ॥ तव नुतिनतिनामा-
 न्यप्यघं पावयंति ददति परमशान्तिं दिव्यभोगान् जनानाम् । इति
 पतितशरण्ये त्वां प्रपन्नोऽस्मि मातर्ललिततरतरंगे चाङ्गं गंगे प्रसीद
 ॥ ७ ॥ शुभतरकृतयोगाद्विश्वनाथप्रसादाद्ब्रुवहरवर-विद्यां प्राप्य
 काश्यां हि गंगे । भगवति तव तीरे नीरसारं निपीय मुदितहृदय-
 कंजेनंदसूनुं भजेऽहम् ॥ ८ ॥ गङ्गाष्टकमिदं कृत्वा भुक्तिमुक्ति-
 प्रदं नृणाम् । सत्यज्ञानानंदतीर्थयतिना स्वर्पितं शिवे ॥ ९ ॥
 तेन प्रीणातु भगवान् शिवो गंगाधरो विभुः । करोतु शंकरः
 काश्यां जनानां सततं शिवम् ॥ १० ॥

इति सत्यज्ञानानंदतीर्थयतिना विरचितं

गंगाष्टकं संपूर्णम्

८. प्रयागाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मुनय ऊचुः ॥ सुरमुनिदितिजेंद्रैः सेव्यते
 योऽस्ततंद्रैर्गुरुतरदुरितानां का कथा मानवानाम् । स भुवि सुकृत-
 कर्तुर्बोद्धितावाप्तिहेतुर्जयति विजितयागस्तीर्थराजः प्रयागः ॥ १ ॥
 श्रुतिः प्रमाणं स्मृतयः प्रमाणं पुराणमप्यत्र परं प्रमाणम् । यत्रास्ति
 गंगा यमुना प्रमाणं स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ २ ॥ न यत्र
 योगाचरणप्रतीक्षा न यत्र यज्ञेष्टविशिष्टदीक्षा । न तारकाज्ञान-
 गुरोरपेक्षा स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ ३ ॥ चिरं निवासं न
 समीक्षते यो हृदयचित्तः प्रददाति च क्रमात् । यः कल्पितार्थाश्च
 ददाति पुंसः स तीर्थराजः ॥ ४ ॥ यत्राप्लुतानां न यमो नियन्ता
 यत्रास्थितानां सुगतिप्रदाता । यत्राश्रितानाम् मृतप्रदाता स तीर्थ-
 राजो ॥ ५ ॥ पुर्यः सप्त प्रसिद्धाः प्रतिवचनकरी स्तीर्थराजस्य
 नार्यो नैकठ्यान्मुक्तिदाने भवति सुगुणा काश्यते ब्रह्मा यस्याम् ।
 सेयं राज्ञी प्रधाना प्रिय वचनकरी मुक्तिदानेन युक्ता येन ब्रह्मांड-

मध्ये स जयति सुतरां तीर्थराजः प्रयागः ॥ ६ ॥ तीर्थावली यस्य
तु कंठभागे दानावली वल्गति पादमूले । व्रतावली दक्षिण पादमूले
स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ ७ ॥ आज्ञापि यज्ञाः प्रभवोऽपि
यज्ञाः सप्तर्षिसिद्धाः सुकृतानभिज्ञाः । विज्ञापयंतः सततं हि काले
स तीर्थः ॥ ८ ॥ सितासिते यत्र तरंगचामरे नद्यौ विभाते मुनि-
भानुकन्यके । लीलातपत्रं वट एव साक्षात्स तीर्थराजो ज० ॥ ९ ॥
तीर्थराजप्रयागस्य माहात्म्यं कथयिष्यतः । शृण्वतः सततं भक्त्या
वाञ्छितं फलमाप्नुयात् ॥ १० ॥

इति श्रीमत्स्यपुराणे प्रयागराजमहा-

त्म्याष्टकं समाप्तम्

९. काशीपञ्चकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोनिवृत्तिः परमोपशान्तिः सा तीर्थवर्षा
मणिकर्णिका च । ज्ञानप्रवाहा विमलादिगंगा सा काशिकाहं
निजबोधरूपा ॥ १ ॥ यस्यामिदं कल्पितमिन्द्रजालं चराचरं भाति
मनोविलासम् । सच्चित्सुखैका परमात्मरूपा सा का० ॥ २ ॥
कोशेषु पञ्चस्वधिराजमाना बुद्धिर्भवानी प्रतिदेहगेहम् । साक्षी
शिवः सर्वगणोऽन्तरात्मा सा का० ॥ ३ ॥ काश्यां हि काश्यते काशी
काशी सर्वप्रकाशिका । सा काशी विदिता येन तेन प्राप्ता हि
काशिका ॥ ४ ॥ काशीक्षेत्रं शरीरं त्रिभुवनजननी व्यापिनी
ज्ञानगंगा भक्तिः श्रद्धा गयेयं निजगुरुचरणध्यानयोगः प्रयागः ।
विश्वेशोऽयं तुरीयः सकलजनमनःसाक्षिभूतोऽन्तरात्मा देहसर्वं मदी
ये यदि वसति पुनस्तीर्थमन्यत्किमस्ति ॥ ५ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं काशीपञ्चकं सम्पूर्णम्

१०. यमुनाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मुरारिकायकालिभाललामवारिधारिणी
तृणोद्धतत्रिविष्टपा त्रिलोकशोकहारिणी । मनोऽनुकूलकूलकुञ्जपुं-
जधूतदुर्मदा धुनोतु मे मनोमलंकालिदनंदिनीसदा ॥ १ ॥ माला-

पहारि वारि पूरि भूरि मण्डितामृता भृशं प्रपातकप्रपञ्चनाति
 पण्डिता निशा। सुनन्दनदनांगसंगरागरञ्जिता हिता धुनो० ॥ २ ॥
 लसत्तरंगसंगधूतभूतजातपातका नवीनमाधुरीधुरीणभक्तिजात चा
 तका । तटांतवासदासहंससंसृताह्लिकामदा धुनोतु० ॥ ३ ॥ विहार-
 रासखेदभेदधीरतीरमारुता गता गिरामगोचरे यदीयनीरचारुता ।
 प्रवाहसाहचर्यपूतमेदिनी नदीनदा धुनोतु० ॥ ४ ॥ तरंगसंगसैक-
 तांतरांतितं सदासिता शरन्निशाकरांशुमंजुमंजरीसभाजिता । भ-
 वार्चनाप्रचारुणांबुनाधुनानिशारदा धुनोतु० ॥ ५ ॥ जलांतकेलि-
 कारिचारुराधिकांगरागिणी स्वभर्तुरन्यदुर्लभांगतांगतांशभागिनी ।
 स्वदत्तसुप्तसप्तसिंधुभेदिनांतिकोविदा धुनो० ॥ ६ ॥ जलच्युता-
 च्युतांगरागलंपटालिशालिनी विलोलराधिकाकचांतचंपकालिमा-
 लिनी । सदावगाहनावतीर्ण भृतृभृत्यनारदा धुनोतु० ॥ ७ ॥ सदै-
 वनन्दनंदकेलिशालिकुंजमंजुला तटोत्थफुल्लमल्लिकाकदंबरेणु सू-
 ज्ज्वला । जलावगाहिनां नृणां भवाब्धिसिंधुपारदा धुनोतु मे
 मनोमलं कलिदन्दिनी सदा ॥ ८ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं यमुनाष्टकं संपूर्णम्

११. यमुनाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कृपापारावारां तपनतनयां तापशमनीं
 मुरारिप्रेयस्यां भवभयदवां भक्तिवरदाम् । वियज्जालान्मुक्तां
 श्रियमपि सुखाप्तेः परिदिनं सदा धीरो नूनं भजति यमुनां नित्य-
 फलदाम् ॥ १ ॥ मधुवनचारिणि भास्करवाहिनी जाह्नविसंगिनि
 सिंधुसुते मधुरिपुष्पिणि माधवतोषिणि गोकुलभीतिविनाशकृते ।
 जगद्धमोचनि मानसदायिनि केशवकलिनिदानगते जय यमुने
 जय भीतिनिवारिणि संकटनाशिनि पावय माम् ॥ २ ॥ अयि
 मधुरे मधुमोदविलासिनि शैलविदारिणि देगभरे परिजनपालिनि
 दुष्टनिषूदिनि वाञ्छितकामविलासधरे । व्रजपुरवासिजनार्जितपा-
 तकहारिणि विश्वजनोद्धरिके जय यमुने जय भीति० ॥ ३ ॥

अतिविपदांबुधिमग्नजनं भवतापशताकुलमानसकं गतिमतिहीन-
 मेषभयाकुलमागतपादसरोजयुगम् । ऋणभयभीतिमनिष्कृतिपात-
 ककोशतायुतपुंजतरंजयमुने० ॥ ४ ॥ नवजलदद्युतिकोटिलसत्त-
 नुहेममयाभररंजिकेत तडिदवहेलिपदांचलचञ्चलशोभितपीत-
 सुचैलधरे । मणिमनभूषणचित्रपटासनरंजितगंजितभानुकरे जय
 यमुने० ॥ ५ ॥ शुभपुलिने मधुमत्तयद्भुवरासमहोत्सवकेलिभरे
 उच्चकुलाचलराजितमौक्तिकहारमयाभररोदसिके । नवमणि-
 कोटिकभांस्करकंचुकिशोभिततारकाहरयुते जय यमुने० ॥ ६ ॥
 करिवरमौक्तिकनासिकभूषणवातचमत्कृतचञ्चलके मुखकमला-
 मलसौरभचञ्चलमत्तमधुवतलोचनिकेमणिगणकुण्डललोलपरिस्फु-
 रदाकुलगण्डयुगामलके जय यमुने० ॥ ७ ॥ कलरवनूपुरहेम-
 मयाचितपादसरोरुहसारुणिके धिमिधिमिधिमिधिमिताल विनो-
 दितमानमंजुलपादगते । तव पदपंकजमाश्रितमानवचित्सदाखि-
 लतापहरे जय यमुने० ॥ ८ ॥ भवोत्तापांभोधौ निपतितजनो
 दुर्गतियुतो यदि स्तौति प्रातः प्रतिदिनमनन्याश्रयतया । ह्याह्लेषैः
 कामं करकुसु मपुञ्जैरविरतं सदा भोक्ता भोगान्मरणसमये याति
 हरिताम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छं-

कराचार्यविरचितं यमुनाष्टकं संपूर्णम्

१२. नर्मदाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः । सविंदुसिंधुसुखलत्तरंगभंगरञ्जितं द्विषत्सु
 पापजातकारि वारिसंयुतम् । कृतांतदूतकालभूतभीतिहारिवर्मदे
 त्वदीयपादपंकजं नमामि देवि नर्मदे ॥ १ ॥ त्वदंबुलीनदीनमीन-
 दिव्यसंप्रदायकं कलौमलौघभारहारि सर्वतीर्थनायकम् । सुमत्स्य-
 कच्छनक्रचक्रचक्रवाकशर्मदे त्वदीयपादपंकजं नमामि नर्मदे ॥ २ ॥
 महागभीरनीरपूर-पापधूतभूतलं ध्वनत्समस्त पातकारिदार्तिता-
 दपाचलम् । जगल्लये महाभये मृकण्डुसुनुहर्म्यदे त्वदीयपादपं०

॥ ३ ॥ गतं तदैव मे भयं त्वदंबु वीक्षितं यदामृकण्डुसूनुशौनकासु-
 रासिसेवि सर्वदा । पुनर्भवाब्धिजन्मजं भवाब्धिदुःखवर्मदे त्वदी-
 यपादपं० ॥ ४ ॥ अलक्षलक्षकिन्नरामरासुरादिपूजितं सुलक्षनी-
 रतीरधीरपक्षिलक्ष कूजितम् । वसिष्ठशिष्टपिप्पलादिकर्दमादि-
 शर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ५ ॥ सनत्कुमारनाचिकेतकश्यपात्रिषट्-
 पदैधृतं स्वकीयमानसेषु नारदादिषट्पदैः । रवींदुरन्तिदेवराजक-
 र्मशर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ६ ॥ अलक्षलक्षलक्षपापलक्षसारसायुधं
 ततस्तु जीवजंतुतंतुभुक्ति मुक्तिदायकम् । विरिचविष्णुशंकर-
 स्वकीयधामवर्मदे त्वदीय पादः ॥ ७ ॥ अहो मृतं स्वनं श्रुतं महेश-
 केशजातटे किरातसूतवाडवेषु पंडिते शठे नटे । दुरन्तपापताप-
 हारिसर्वजन्तुशर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ८ ॥ इदं तु नर्मदाष्टकं त्रिका-
 लभेव ये सदा पठन्ति ते निरन्तरं न यांति दुर्गतिं कदा सुलभ्यदेह-
 दुर्लभं महेशधामगौरवं पुनर्भवा नरा न वै विलोकयन्ति
 रौरवम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं नर्मदाष्टक-

स्तोत्रं सम्पूर्णम्

१३. पुष्कराष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रियायुतं त्रिदेहतापपापराशिनाशकं
 मुनींद्रसिद्धसाध्यदेवदानवैरभिष्टुतम् । तटेऽस्ति यज्ञपर्वतस्य मुक्ति-
 दं सुखाकरं नमामि ब्रह्मपुष्करं सवैष्णवं सशंकरम् ॥ १ ॥ सदा-
 र्यभासशुष्कपञ्चवासरे वरागतं तदन्यथांतरिक्षगं सुतंत्रभावना-
 नुगम् । तदंबुपानमज्जनं दृशां सदामृताकरं नमामि० ॥ २ ॥
 त्रिपुष्कर त्रिपुष्कर त्रिपुष्करेति संस्मरेत्स दूरदेशगोऽपि यस्तदंग-
 पापनाशनम् । प्रसन्नदुःखभंजनं सुरंजनं सुधाकरं नमामि० ॥ ३ ॥
 मृकंडुमंकणौ पुलस्त्यकण्वपर्वतासिता अगस्त्य भार्गवौ दधीचि-
 नारदौ शुकादयः । सपद्मतीर्थपावनैकदृष्टयो दयाकरं नमामि०
 ॥ ४ ॥ सदा पितामहैक्षितं वराहविष्णुनैक्षितं तथाऽमरेश्वरैक्षितं

सुरासुरैः समीक्षितम् । इहैव भुक्तिमुक्तिदं प्रजाकरं धनाकरं
नमामि० ॥ ५ ॥ त्रिदंडिदंडिब्रह्मचारितापसैः सुसेवितं पुरार्ध-
चन्द्रप्राप्तदेवनंदिकेश्वराभिधैः । सवैद्यनाथनीलकण्ठसेवितं सुधा-
करं नमामि० ॥ ६ ॥ सुपञ्चधा सरस्वती विराजते यदंतरे तथै-
कयोजनायतं विभाति तीर्थनायकम् । अनेकदैवपैत्रतीर्थसागरं रसा-
करं नमामिः० ॥ ७ ॥ यमादिसंयुतो नरस्त्रिपुष्करं निमज्जति
पितामहश्च माधवोऽप्युमाधवः प्रसन्नताम् । प्रयाति तत्पदं ददा-
त्ययत्नतो गुणाकरं नमामि० ॥ ८ ॥ इदं हि पुष्कराष्टकं सुनी-
तिनोरजाश्रितं मदीयमानसे कदापिमाऽपगच्छतु । त्रिसंध्यभापठंति
ये त्रिपुष्कराष्टकं नराः प्रदीप्तदेहभूषणा भवंत्युमेशकिंकराः ॥ ९ ॥

इति श्रीपुष्कराष्टकं समाप्तम्

१४. श्रीमणिकर्णिकाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः । त्वत्तीरे मणिकर्णिके हरिहरौ सायुज्यमु-
क्तिप्रदौ वादं तौ कुरुतः परस्परमुभौजंतोः प्रयाणोत्सवे । मद्रूपो
मनुजोऽयमस्तु हरिणा प्रोक्तः शिवस्तलक्षणात्तन्मध्याद्भृगुला-
ञ्छनो गरुडगः पीतांबरो निर्गतः ॥ १ ॥ इंद्राद्यास्त्रिदशाः पतंति
नियतं भोगक्षये ते पुनर्जायंते मनुजास्ततोऽपि पशवः कीटाः पतंगा-
दयः ये मातर्मणिकर्णिके तव जले मज्जंति निष्कलमषाः सायुज्ये
ऽपि किरीटकौस्तुभधरा नारायणाः स्युर्नराः ॥ २ ॥ काशी धन्य
तमा विमुक्तिनगरी सालंकृता गंगया तत्रेयं मणिकर्णिका सुखकरी
मुक्तिर्हि तत्किंकरी । स्वर्लोकस्तुलितः सहैव विबुधैः काश्या समं
ब्रह्मणा काशी क्षोणितले स्थिता गुरुतरा स्वर्गो लघु खे गतः ॥ ३ ॥
गंगातीरमनुत्तमं हि सकलं तत्रापि काश्युत्तमा तस्यां सा मणिकर्णि-
कोत्तमतमा यत्रेश्वरो मुक्तिदः । देवानामपि दुर्लभं स्थलमिदं
पापौघनाशक्षमं पूर्वोपार्जितपुण्यपुंजगमकं पुण्यैर्जनैः प्राप्यते ॥ ४ ॥
दुःखांभोनिधिमग्नजंतुनिवहास्तेषां कथं निष्कृतिर्ज्ञात्वैतद्धि विर-
चिता वाराणसी शर्मदा । लोकाः स्वर्गमुखास्ततोऽपि लघवो

भोगांतपातप्रदाः काशी मुक्तिपुरी सदा शिवकरी धर्मार्थकामोत्तरा
 ॥ ५ ॥ एको वेणुधरो धराधरधरः श्रीवत्सभूषाधरो योऽप्येकः
 किल शंकरो विषधरो गङ्गाधरोभाधरः । मातर्मणिकर्णिके तव
 जले मज्जन्ति ते मानवा रुद्रा वा हरयो भवन्ति बहवस्तेषां बहुत्वं
 कथम् ॥ ६ ॥ त्वत्तीरे मरणं तु मंगलकरं देवैरपि श्लाघ्यते शक्रस्तं
 मनुजं सहस्रं नयनैर्द्रष्टुंसदा तत्परः । आयांतः सविता सहस्रकिरणैः
 प्रत्युद्गतोऽभूत्सदा पुण्योऽसौ वृषगोऽथवा गरुडगः किं मंदिरं यास्य-
 ति ॥ ७ ॥ मध्याह्ने मणिकर्णिकास्तपनजं पुण्यं न वक्तुं क्षमः
 स्वीयैरब्दशतैश्चतुर्मुखसुरो वेदार्थदीक्षागुरुः । योगाभ्यासबलेन चन्द्र
 शिखरस्तपुण्यपारं गतस्त्वत्तीरे प्रकरोति सुप्तपुरुषं नारायणं
 वा शिवम् ॥ ८ ॥ कृच्छ्रैः कोटिशतैः स्वपापनिधनं यच्चाश्वमेधैः
 फलं तत्सर्वं मणिकर्णिकास्तपनजे पुण्ये प्रविष्टं भवेत् । स्नात्वा
 स्तोत्रमिदं नरः पठति चेतसंसारपाथोर्निधिं तीर्त्वा पल्लववत्प्रयाति
 सदनं तेजोमयं ब्रह्मणः ॥ ९ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं मणिक-

र्णिकाष्टकस्तोत्रं सम्पूर्णम्

१५. सरस्वत्यष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ शतानीक उवाच ॥ महामते महाप्राज्ञ
 सर्वशास्त्रविशारद । अक्षीणकर्मबंधस्तु पुरुषो द्विजसत्तम ॥ १ ॥
 मरणे यज्जपेज्जाप्यं यं च भावमनुस्मरन् । परं पदमवाप्नोति
 तन्मे ब्रूहि महामुने ॥ २ ॥ शौनक उवाच ॥ इदमेव महाराज
 पृष्ठवांस्ते पितामहः ॥ भीष्मं धर्मविदां पृष्ठेदं धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः
 ॥ ३ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ पितामह महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रवि-
 शारद । बृहस्पतिस्तुता देवी वागीशाय महात्मने । आत्मानं दर्श-
 यामास सूर्य कोटिसमप्रभम् ॥ ४ ॥ सरस्वत्युवाच ॥ वरं वृणीष्व
 भद्रं ते यत्ते मनिस वर्तते । बृहस्पतिरुवाच ॥ यदि मे वरदा देवि
 दिव्यज्ञानं प्रयच्छ मे ॥ ५ ॥ देव्युवाच ॥ हंत ते निर्मलं

ज्ञानं कुमतिध्वंसकारकम् । स्तोत्रेणानेन ये भक्त्या मां स्तुवंति
मनीषिणः ॥ ६ ॥ बृहस्पतिरुवाच ॥ लभते परमं ज्ञानं
यत्सुरैरपि दुर्लभम् । प्राप्नोति पुरुषो नित्यं महाभायाप्रसादतः ।
॥ ७ ॥ सरस्वत्युवाच ॥ त्रिसंध्यं प्रयतो नित्यं पठेद्वृत्तमुत्तमम् ।
तस्य कंठे सदा वासं करिष्यामि न संशयः ॥ ८ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे दिव्यज्ञानप्रदायकं सरस्वत्य-

ष्टकस्तोत्रं सम्पूर्णम्

गंगादिनदीस्तोत्राणि ॥ १५ ॥

अथ वेदान्तस्तोत्रम्

१. आत्मपञ्चकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नाहं देहो नेन्द्रियाण्यंतरङ्गं नाहंकारः
प्राणवर्गो न बुद्धिः । दारापत्यक्षेत्रवित्तादिदूरः साक्षी नित्यः
प्रत्यगात्मा शिवोऽहम् ॥ १ ॥ रज्ज्वज्ञानाद्भाति रज्जुर्यथाहिः
स्वात्माज्ञानादात्मनो जीवभावः । आप्तोक्त्या हि भ्रांतिनाशे स
रज्जुर्जीवो नाहं देशिकोक्त्या शिवोऽहम् ॥ २ ॥ आभातोदं विश्व-
मत्मन्यसत्यं सत्यज्ञानानन्दरूपे विमोहात् । निद्रामोहात्स्वप्नवत्तन्न
सत्यं शुद्धः पूर्णो नित्य एकः शिवोऽहम् ॥ ३ ॥ मत्तो नान्यार्त्तिकचिद-
त्रास्ति विश्वं सत्यं बाह्यं वस्तुमायोपक्लृप्तम् । आदर्शातर्भासमान-
स्य तुल्यं मय्यद्वैते भाति तस्माच्छिवोऽहम् ॥ ४ ॥ नाहं जातो न
प्रवृद्धो न नष्टो देहस्योक्ताः प्राकृताः सर्वधर्माः । कर्तृत्वादिविच-
न्मयस्यास्ति नाहंकारस्यैव ह्यात्मनो मे शिवोऽहम् ॥ ५ ॥ नाहं
जातो जन्ममृत्यू कुतो मे नाहं प्राणः क्षुत्पिपासे कुतो मे । नाहं
चित्तं शोकमोहौ कुतो मे नाहं कर्ता बन्धमोक्षौ कुतो मे ॥ ६ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचित मात्मपञ्चकं स्तोत्रं सम्पूर्णम्

२. वैराग्यपञ्चकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ शिलं किमनलं भवेदनलमौदरं बाधितुं पयः
प्रसृतिपूरकं किमु न धारकं सारसम् । अयत्नमलमल्लकं पथि पट-
च्चरं कच्चरं भजन्ति विबुधा मुधा अहह कुक्षितः कुक्षितः ॥ १ ॥
दुरीश्वरद्वारबहिर्वितिदिकादुरासिकायै रचितोऽयमंजलिः । यदंज-
नामं निरपायमस्ति नो धनंजयस्यंदनभूषणं धनम् ॥ २ ॥
काचाय नीचं कमनीयवाचा मोचाफलस्वादमुचा न याचे । दया-
कुचेले धनदत्कुचेले स्थितेऽकुचेले श्रितमा कुचेले ॥ ३ ॥ क्षोणी
कोणशतांशपालनखलद्दुर्वारगर्वानिलक्षुभ्यत्क्षुद्रनरेन्द्रचाटुरचनां
धन्यां न मन्यामहे । देवं सेवेवतुमेवि निश्चिनुमहे योऽसौ दयालुः
पुरा धानामुष्टिमुचे कुचेलमुनये दत्ते स्मवित्तेशताम् ॥ ४ ॥

शरीरपतनावधि प्रभुनिषेवणापादादनादाबिधनधनंजयप्रशममदं धनं
दन्धनम् । धनंजयविवर्धनं धनमुद्बुद्धगोवर्धनं सुसाधनमबाधनं सुम-
नसां समाराधनम् ॥ ५ ॥

इति श्रीसर्वतंत्रस्वतंत्रवेदांताचार्यकृतं

वैराग्यपंचकं सम्पूर्णम्

३. धन्याष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ तज्ज्ञानं प्रशमकरं यदिद्विद्याणां तज्ज्ञेयं
यदुपनिषत्सु निश्चितार्थम् । ते धन्या भुवि परमार्थनिश्चितेहाः
शेषास्तु भ्रमनिलये परिभ्रमन्ति ॥ १ ॥ आदौ विजित्य विषयान्
मद-मोह-राग-द्वेषादि-शत्रुगणमाहृतयोगराज्याः । ज्ञात्वाऽऽमृतं स म-
नुभूय परात्मविद्याकांता सुखा बत गृहे विचरन्ति धन्याः ॥ २ ॥
त्यक्त्वा गृहे रतिमतो गतिहेतुभूतामात्मेच्छयोपनिषदर्थरसं पिबन्तः ।
वीतस्पृहा विषयभोगपदे विरक्ता धन्याश्चरन्ति विजनेषु विरक्त-
संगाः ॥ ३ ॥ त्यक्त्वा ममाहमतिबंधकरे पदे द्वे मानावमान-
सदृशाः समदर्शिनश्च । कर्तारमन्यमवगम्य तु दर्शितानि कुर्वन्ति
कर्मपरिपाकफलानि धन्याः ॥ ४ ॥ त्यक्त्वेषणात्रयमवेक्षितमोक्ष-
मार्गा भैक्ष्यामृतेन परिकल्पिततदेयात्राः । ज्योतिःपरात्परतरं पर-
मात्मसंज्ञं धन्या द्विजा रहसि हृद्यवलोकयन्ति ॥ ५ ॥ नासन्न
सन्न सदसन्न महन्न चाणु न स्त्री पुमान्नच्च नपुंसकमेकबीजम् ।
यैर्बह्व्य तत्समनुपासितमेकचित्ता धन्या विरेजुरितरे भवपाशबद्धाः
॥ ६ ॥ अज्ञानपंकपरिमग्नमपेतसारं दुःखालयं मरणजन्मजराव-
सक्तम् । संसारबंधनमनित्यमवेक्ष्य धन्या ज्ञानासिनातदवशीर्य
विनिश्चयन्ति ॥ ७ ॥ शांतैरनन्यमतिभिर्मधुरस्वभावैरेकत्वनि-
श्चितमनोभिरपेतमोहैः ॥ साकं वनेषु विजितात्मपदस्वरूपं शास्त्रे-
षु सम्यगनिशं विमृशन्ति धन्याः ॥ ८ ॥ अहिमिव जनयोगं सर्वदा
वर्जयेद्यः कुणपमिव सुनारीं त्यक्तुकामो विरागी । विषमिव
विषयान्यो मन्यमानो दुरंतान् जयति परमहंसो मुक्तिभावं समेति

॥ ९ ॥ संपूर्णं जगदेव नंदनवनं सर्वेऽपि कल्पद्रुमा गाङ्गां वारि
समस्तवारिनिवहः पुण्याः समस्ताः क्रिया । वाचःप्राकृतसंस्कृताः
श्रुति वाराणसी मेदिनी सर्वाविस्थितिरस्य वस्तुविषया दृष्टे
परब्रह्मणि ॥ १० ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छं-

कराचार्यविरचितं धन्याष्टक-

स्तोत्रं सम्पूर्णम्

४. विज्ञाननौका

श्रीगणेशाय नमः । तपोयज्ञदानादिभिः शुद्धबुद्धिर्विरक्तो नृपा-
दौ पदे तुच्छबुद्ध्या । परित्यज्य सर्वं यदाप्नोति तत्त्वं परं ब्रह्मं
नित्यं तदेवाहमस्मि ॥ १ ॥ दयालुं गुरुं ब्रह्मनिष्ठं प्रशान्तं समा-
राध्य मत्या विचार्य स्वरूपम् । यदाप्नोति तत्त्वं निदिध्यास्य
विद्वान्परं ब्रह्म ॥ २ ॥ यदानन्दरूपं प्रकाशस्वरूपं निरस्तप्रपञ्चं
परिच्छेदशून्यम् । अहंब्रह्ममृत्यैकगम्यं तुरीय परं ब्रह्म ॥ ३ ॥
यदज्ञानतो भाति विश्वं समस्तं विनष्टं च सद्यो यदात्मप्रबोधे
मनोवागतीतं विशुद्धं विमुक्तं परं ब्रह्म ॥ ४ ॥ निषेध कृते
नेति नेतीति वाक्यैः समाधिस्थितानां यदाभाति पूर्णम् । अवस्था-
त्रयातीतमेकं तुरीयं परं ब्रह्म ॥ ५ ॥ यदानन्दलेशैः समानंदि
विश्वं यदा भाति सत्त्वेतदाभाति सर्वम् । यदालोचने रूपमन्य-
त्समस्तं परं ब्रह्म ॥ ६ ॥ अनन्तं विभुं सर्वयोनिं निरीहं शिवं
संगहीनं यदोङ्कारगम्यम् । निराकारमत्युज्ज्वलं मृत्युहीनं परं
ब्रह्म ॥ ७ ॥ यदानंदसिंधौ निमग्नः पुमान् स्यादविद्याविलासः
समस्तप्रपञ्चः । यदा न स्फुरत्यद्भुतं यन्निमित्तं परं ब्रह्म ॥
८ ॥ स्वरूपानुसंधानरूपां स्तुतिं यः पठेदादराद्भक्ति भावो
मनुष्यः । शृणोतीह वा नित्यमुद्युक्तचित्तो भवेद्विष्णुचैव वेदप्रमा-
णात् ॥ ९ ॥ विज्ञाननावं परिगृह्य कश्चित्तरेद्यदज्ञानमयं भवा-
ब्धिम् । ज्ञानासिना यो हि विच्छिद्य तृष्णां विष्णोः पदं याति स
एव धन्यः ॥ १० ॥

इति श्रीशंकराचार्यविरचिता विज्ञाननौका संपूर्णा

५. द्वादशपञ्जरिकास्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मूढ जहीहि धनागमतृष्णां कुरु सद्बुद्धिं
मनसि वितृष्णाम् । यल्लभसे निजकर्मोपात्तं नित्यं तेन विनोदय
चित्तम् ॥ १ ॥ अर्थमनर्थं भावय नित्यं नास्ति ततः सुखलेशः
सत्यम् । पुत्रादपि धनभाजां भीतिः सर्वत्रैषा विहिता नीतिः
॥ २ ॥ का ते कांता कस्ते पुत्रः संसारोऽयमतीव विचित्रः । कस्य
त्वं कः कुत आयातस्तत्त्वं चित्तय यदिदं भ्रातः ॥ ३ ॥ मा कुरु
जनधनयौवनगर्वं हरति निमेषात्कालः सर्वम् । मायामयमिदम-
खिलं हित्वा ब्रह्मपदं त्वं प्रविश विदित्वा ॥ ४ ॥ कामं क्रोधं मोहं
लोभं त्यक्त्वात्मानं भावय कोऽहम् । आत्मज्ञानविहीना मूढास्ते
पच्यन्ते नरकनिगूढाः ॥ ५ ॥ सुरमंदिरतरुमूलनिवासः शय्या भूत-
लमजिनं वासः सर्वपरिग्रहभोगत्यागः कस्य सुखं न करोति
विरागः ॥ ६ ॥ शत्रो मित्रे पुत्रे बंधौ मा कुरु यत्नं विग्रहसंधौ
भव समचित्तः सर्वत्र त्वं वाञ्छस्यचिराद्यदिविष्णुस्त्वम् ॥ ७ ॥
त्वयि मयि चान्यत्रैको विष्णुव्यर्थं कुप्यसि मय्यसहिष्णुः
सर्वस्मिन्नपि पश्यात्मानं सर्वत्रोत्सृज भेदज्ञानम् ॥ ८ ॥ प्राणायामं
प्रत्याहारं नित्यानित्यविवेकविचारम् । जाप्यसमेतमाधिविधानं
कुर्वधानं सहदवधानम् ॥ ९ ॥ नलिनीदलगतसलिलं तरलं तद्व-
ज्जीवितमतिशयचपलम् । विद्धि व्याध्यभिमानग्रस्तं लोकं शोक-
हतं च समस्तम् ॥ १० ॥ कातेऽष्टादशदेशे चिंता वातुल तव किं
नास्ति नियन्ता यस्त्वां हस्ते सुदृढनिबद्धं बोधयति प्रभवादिविरुद्धम्
॥ ११ ॥ गुरुचरणांबुजनिर्भरभक्तः सहंसारादचिराद्भवमुक्तः ।
सेन्द्रियमानसनियमादेवं द्रक्ष्यसि निजहृदयस्थं देवम् ॥ १३ ॥
द्वादशपञ्जरिकामय एष शिष्याणां कथितो ह्युपदेशः । येषां
चित्ते नैव विवेकस्ते पच्यन्ते नरकमनेकम् ॥ १३ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं द्वादश-

पञ्जरिकास्तोत्रं सम्पूर्णम्

६. चर्पटपञ्जरिकास्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः । दिनमपि रजनी सायं प्रातः शिशि-
 रवसंतौ पुनरायातः । कालः क्रीडति गच्छत्यायुस्तदपि न मुञ्च-
 त्याशावायुः ॥ १ ॥ भज गोविंदं भजगोविंदं गोविंदं भजमूढमते ।
 संप्राप्तेसन्निहिते मरणे नहि नहि रक्षतिडुकृञ् करणे (ध्रुवपदम्)
 अग्रे वह्निः पृष्ठे भानू रात्रौ चिबुकसर्पितजानुः । करतलभिक्षः
 तरुतलवासस्तदपि न मुञ्चत्याशापाशः । भज गो० ॥ २ ॥ याव-
 द्वित्तोपार्जनसक्तस्तावान्नजपरिवारो रक्तः । पश्चाद्वावति जर्जर-
 देहे वार्ता पृच्छति कोऽपि न गेहे । भज गोविंद गज० ॥ ३ ॥
 जटिलो मुंडी लुञ्चितकेशः काषायांबरबहुतकृतवेषः । पश्यन्नपि
 च न पश्यति मूढ उदरनिमित्तं बहुकृतवेषः । भज गोविंद० ॥ ४ ॥
 भगवद्गीता किञ्चिदधीता गङ्गाजललवकणिका पीता । सकृदपि
 यस्य मुरारिसमर्चा तस्य यमः किं कुरुते चर्चाम् । भज गोविंदं भज०
 ॥ ५ ॥ अङ्गं गलितं पलितं मुंडं दशनविहिनं जातं तुण्डम् । वृद्धो
 याति गृहीत्वा दंडं तदपि न मुञ्चत्याशापिडम् । भज गोविंदं भ०
 ॥ ६ ॥ बालस्तावत्क्रीडासक्तस्तरुणस्तावत्तरुणोरक्तः । वृद्धस्ता-
 वर्च्चितामग्नः तस्मिन् ब्रह्मार्जिं कोऽपि न लग्नः । भज गोविंदं भज०
 ॥ ७ ॥ पुनरपि जननं पुनरपि मरणं पुनरपि जननीजठरे शयनम् ।
 इह संसारे बहुदुस्तारे कृपयाऽपारे पाहि मुरारे ॥ भज गोविंदं
 भजः ॥ ८ ॥ पुनरपि रजनी पुनरपि दिवसः पुनरपि पक्षः पुनर-
 पि मासः । पुनरप्ययनं पुनरपि वर्षं तदपि न मुञ्चत्याशामर्षम् ।
 भज गोविंदं भज० ॥ ९ ॥ वयसि गते कः कामविकारः शुष्के
 नीरे कः कासारः । नष्टे द्रव्ये कः परिवारो ज्ञाते तत्त्वे कः संसारः
 भज गोविंदं भज० ॥ १० ॥ नारीस्तनभरनाभिनिवेशं मिथ्यामा-
 यामोहावेशम् । एतन्मां सवसादिविकारं मनसि विचारय वारं-
 वारम् । भज गोविंदं भज गो० ॥ ११ ॥ कस्त्वं कोऽहं कुत
 आयातः का मे जननी को मे तातः । इति परिभावय सर्वमसार

विश्वं त्यक्त्वा स्वप्नविचारम् । भज गोविंदं भज० ॥ १२ ॥ गेयं
गीतानामसहस्रं ध्येयं श्रीमतिरूपमजस्रम् । नेयं सज्जनसंगे चित्तं
देयं दीनजनाय च वित्तम् । भज गोविंद० ॥ १३ ॥ यावज्जीवो
निवसति देहे कुशलं तावत्पृच्छति गेहे । गतवति दायौ देहापाये
भार्या बिभ्यति तस्मिन्काये । भज० ॥ १४ ॥ सुखतः क्रियते
रामाभोगः पश्चाद्धंत शरीरे रोगः । यद्यपि लोके भरणं शरणं
पदपि न मुंचति पापाचरणम् । भज गोविंदं भज० ॥ १५ ॥
रथ्याचर्पटविरचितपथः पुण्यापुण्यविर्वर्जितपथः । नाहं न त्वं
नायं लोकस्तदपि किमर्थं क्रियते शोकः । भज गोविंदं भजः०
॥ १६ ॥ कुरुते गंगासागरगमनं व्रतपरिपालनमथवा दानम् । ज्ञान-
विहीने सर्वमनेन मुक्तिर्भवति न जन्मशेतन । भज गोविंदं भज०
॥ १७ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितचर्पटपंजरिकास्तोत्रं सम्पूर्णम्

७. हस्तामलकस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कस्त्वं शिशो कस्य कुतोऽसि गता किं
नाम ते त्वं कुत आगतोऽसि । एतन्मयोक्तं वद चार्भक त्वं मत्प्री-
तये प्रीतिविवर्धनोऽसि ॥ १ ॥ हस्तामलक उवाच ॥ नाहं मनुष्यो
न च देवयक्षौ न ब्राह्मण क्षत्रिय वैश्यशूद्राः । न ब्रह्मचारी न गृही
वनस्थो भिक्षुर्न चाहं निजबोधरूपः ॥ २ ॥ निमित्तं मनश्चक्षुरा-
दिप्रवृत्तौ निरस्ताखिलोपाधिराकाशकल्पः । रविलोकचष्टोनि-
मित्तं यथा यः स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽहमात्मा ॥ ३ ॥ यमग्न्यु-
ष्णवन्नित्यबोधस्वरूपं मनश्चक्षुरादीन्यबोधात्मकानि । प्रवर्तत आ-
श्रित्य निष्कंपमेकं स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽह० ॥ ४ ॥ मुखाभा-
सको दर्पणे दृश्यमानो मुखत्वात्पृथक्त्वेन नैवास्ति वस्तु । चिदा-
भासको धीषु जीवोऽपि तद्वत्स नित्योपलब्धिहस्वरूपोऽहः० ॥ ५ ॥
यथा दर्पणाभावआभासहानौ मुखं विद्यते कल्पनाहीनमेकम् ।
तथा धीवियोगे निराभासको यः स नित्योप० ॥ ६ ॥ मनश्चक्षु-

रादेर्वियुक्तः स्वयं यो मनश्चक्षुरादेर्मनश्चक्षुरादिः । मनश्चक्षुरा-
देरगम्यस्वरूपः स नित्योपल० ॥ ७ ॥ य एको विभाति स्वतः
शुद्धचेताः प्रकाशस्वरूपोऽपि नानेव धीषु । शरावोदकस्थो यथा
भानुरेकः स नित्योपल० ॥ ८ ॥ यथाऽनेकचक्षुःप्रकाशो रविर्न
क्रमेण प्रकाशीकरोति प्रकाश्यम् । अनेका धियो यस्तथैकः प्रबोधः
स नित्योपल० ॥ ९ ॥ विवस्वत्प्रभातं यथारूपमक्षं प्रगृह्णाति
नाभातमेवं विवस्वान् । यदाभात आभासयत्यक्षमेकः स नित्यो-
पल० ॥ १० ॥ यथा सूर्य एकोऽप्स्वनेकश्चलासु स्थिरास्वप्य-
नन्यद्विभाव्यस्वरूपः । चलासु प्रभिन्नाः सुधीष्वेक एव स नित्यो-
पल० ॥ ११ ॥ घनच्छन्नदृष्टिर्घनच्छन्नमर्कं यथा निष्प्रभं मन्यते
चातिमूढः । तथा बद्धवद्भावो यो मूढदृष्टेः स नित्योपल० ॥ १२ ॥
समस्तेषु वस्तुष्वनुस्यूतमेकं समस्तानि वस्तूनि यन्न स्पृशन्ति । विय-
द्वत्सदा शुद्धमच्छस्वरूपं स नित्योपल० ॥ १३ ॥ उपाधौ यथा
भेदतो सन्मणीनां तथा भेदता बुद्धिभेदेषु तेऽपि । यथा चन्द्रिकाणां
जले चञ्चलत्वं तथा चञ्चलत्वं तवापीह विष्णो ॥ १४ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यकृतहस्तामलक-

संवादस्तोत्रं संपूर्णम् ॥

८. आत्मबोधः

श्रीगणेशाय नमः ॥ तपोभिः क्षीणपापानां शांतानां वीतरा-
गिणाम् । मुमुक्षूणामपेक्ष्योऽयमात्मबोधो विधीयते ॥ १ ॥ बोधो-
ऽन्यसाधनेभ्यो हि साक्षान्मोक्षसाधनम् । पाकस्य वह्निवज्ज्ञानं
विना मोक्षो न सिद्धयति ॥ २ ॥ अविरोधितयाकर्मा ना विद्यां
विनिवर्धयेत् । विद्याऽविद्यां निहंत्येव तेजस्तिमिरसंघवत् ॥ ३ ॥
परिच्छिन्नमिवाज्ञानात्तन्नाशे सति केवलः । स्वयं प्रकाशते ह्यात्मा
मेघापायेंशुमानिव ॥ ४ ॥ अज्ञानकलुषं जीवं ज्ञानाभ्यासाद्वि-
निर्मलम् । कृत्वा ज्ञानं स्वयं नश्येज्जलं कतकरेणुवत् ॥ ५ ॥
संसारः स्वप्नतुल्यो हि रागद्वेषादिसंकुलः । स्वकाले सत्यवद्भाति

प्रबोधे सत्यवद्भवेत् ॥ ६ ॥ तावत्सत्यं जगद्भूति शुक्तिका रजतं
 यथा । यावन्न ज्ञायते ब्रह्म सर्वाधिष्ठानमद्वयम् ॥ ७ ॥ सच्चिदात्म-
 नुस्यूते नित्ये विष्णौ प्रकल्पिताः । व्यक्तयो विविधाः सर्वा हाटक-
 कटकादिवत् ॥ ८ ॥ यथाकाशो हृषीकेशो नानोपाधिगतो विभुः ।
 तद्भेदाद्भिन्नवद्भूति तन्नाशे सति केवलः ॥ ९ ॥ नानोपाधिव-
 शादेव जाति वर्णाश्रमादयः । आत्मन्यारोपितास्तोये रसवर्णा-
 दिभेदेवत् ॥ १० ॥ पञ्चीकृतमहाभूतसंभवं कर्मसंचितम् ।
 शरीरं सुखदुःखानां भोगायतनमुच्यते ॥ ११ ॥ पञ्चप्राण-
 मनोबुद्धिदशेन्द्रियसमन्वितम् । अपञ्चीकृतभूतोऽयं सूक्ष्माङ्गं भोग-
 साधनम् ॥ १२ ॥ अनाद्यविद्याऽनिर्वाच्या कारणोपाधिरुच्यते ।
 उपाधित्रितयादन्यमात्मानमवधारयेत् ॥ १३ ॥ पञ्चकोशादि-
 योगेन तत्तन्मय इव स्थितः । शुद्धात्मा नीलवस्त्रादियोगेन स्फटिको
 यथा ॥ १४ ॥ वपुस्तुषादिभिः कोशयुक्तं युक्त्यावधाततः । आत्म-
 नमंतरं शुद्धं विविच्यात्तण्डुलं यथा ॥ १५ ॥ सदा सर्वगतोऽप्या-
 त्मा न सर्वत्रावभासते । बुद्धावेवाव भासेत स्वच्छेषु प्रतिबिम्ब-
 वत् ॥ १६ ॥ देहेन्द्रियमनोबुद्धिप्रकृतिभ्यो विलक्षणम् । तद्वृत्ति-
 साक्षिणं विद्यादात्मानं राजवत्सदा ॥ १७ ॥ व्यापृतेष्विन्द्रिये-
 ष्वात्मा व्यापारीवाविवेकिनाम् । दृश्यतेऽश्रेषुधावत्सु धावन्निव
 यथा शशी ॥ १८ ॥ आत्मचैतन्यमाश्रित्य देहेन्द्रियमनोधिः ।
 स्वकीयार्थेषु वर्तते सूर्यालोकं यथा जनाः ॥ १९ ॥ देहेन्द्रियगुणान्
 कर्माण्यमले सच्चिदात्मनि । अध्यस्यंत्य विवेकेन गगनेनीलता-
 दिवत् ॥ २० ॥ अज्ञानान्मनसोपाधेः कर्तृत्वादीनि चात्मनि ।
 कल्प्यन्ते ऽम्बुगते चन्द्रे चलनादि यथाभसः ॥ २१ ॥ रागेच्छासुख-
 दुःखादि बुद्धो सत्यां प्रवर्तते । सुषुप्तौ नास्ति तन्नाशे तस्मा-
 द्बुद्धेस्तु नात्मनः ॥ २२ ॥ प्रकाशोऽर्कस्य तोयस्य शैत्यमग्नये-
 थोष्णता । स्वभावः सच्चिदानन्दनित्यनिर्मलतात्मनः ॥ २३ ॥
 आत्मनः सच्चिदंशश्च बुद्धेर्वृत्तिरिति द्वयम् । संयोज्य चाविवेकेन

जानामीति प्रवर्तते ॥ २४ ॥ आत्मनो विक्रिया नास्ति बुद्धे-
 र्बोधो न जान्त्विति । जीवः सर्वमलं ज्ञात्वा कर्ता द्रष्टेति मुह्यति
 ॥ २५ ॥ रज्जुसर्पवदात्मानं जीवं ज्ञात्वा भयं वहेत् । नाहं जीवः
 परात्मेति ज्ञातं चेन्निर्भयो भवेत् ॥ २६ ॥ आत्मावभासयत्येको
 बुद्ध्यादीनीन्द्रियाणि हि । दीपो घटादिवत्स्वात्मा जडैस्तैर्नावभा-
 स्यते ॥ २७ ॥ स्वबोधे नान्यबोधेच्छा बोधरूपतयात्मनः । न
 दीपस्थान्यदीपेच्छा तथा स्वात्मा प्रकाशते ॥ २८ ॥ निषिध्य
 निखिलोपाधीज्ञेति नेतीति वाक्यतः । विद्यादक्यं महावाक्यजो-
 वात्मप्ररमात्मनोः ॥ २९ ॥ आविद्यकं शरीरादि दृश्यं बुद्बुदव-
 वत्क्षरम् । एतद्विलक्षणं विद्यादहं ब्रह्मेति निर्मलम् ॥ ३० ॥ देहा-
 न्यत्वान्न मे जन्म जराकार्श्यलयादयः । शब्दादिविषयः सङ्गो-
 निरिन्द्रियतया न च ॥ ३१ ॥ अमनस्त्वान्न मे दुःखरागद्वेषभया
 दयः । अप्राणो ह्यमनाः शुभ्र इत्यादिश्रुतिशासनात् ॥ ३२ ॥
 निर्गुणो निष्क्रियो नित्यो निर्विकल्पो निरंजनः । निर्विकारो
 निराकारो नित्यमुक्तोऽस्मि निर्मलः ॥ ३३ ॥ अहमाकाशवत्सर्वं
 बहिरंतगतोऽच्युतः । सदा सर्वसमः शुद्धो निःसंगो निर्मलोऽचलः
 ॥ ३४ ॥ नित्यशुद्धविमुक्तैकमखंडानंदमद्वयम् । सत्यं ज्ञानमनंतं
 यत्परं ब्रह्माहमेव तत् ॥ ३५ ॥ एवं निरंतराभ्यस्ता ब्रह्मवास्मीति
 वासना । हृत्यविद्याविक्षेपान् रोगानिव रसायनम् ॥ ३६ ॥ वि-
 विक्तदेश आसीनो विरागो विजितेंद्रियः । भावयेदेकमात्मानं तम-
 नंतमनन्यधीः ॥ ३७ ॥ आत्मन्येवाखिलं दृश्यं प्रविलाप्य धिया
 सुधीः । भावयेदेकमात्मानं निर्मलाकाशवत्सदा ॥ ३८ ॥ रूपव-
 र्णादिकं सर्वविहाय परमार्थवित् । परिपूर्णाचिदानंदस्वरूपेणाव-
 तिष्ठते ॥ ३९ ॥ ज्ञातृज्ञानज्ञेयभेदः परात्म नि न विद्यते । चिदानं-
 दकरूपत्वाद्दीप्यते स्वयमेव हि ॥ ४० ॥ एवमात्मारणौ ध्यान-
 मंथने सततं कृते । उदितावगतिर्ज्वालासर्वाज्ञानेधनं दहेत् ॥ ४१ ॥
 अरुणेनेव बोधेन पूर्वसंतमसे हृते । तत आविर्भवेदात्मा स्वयमेवां-

शुमानिव ॥ ४२ ॥ आत्मा तु सततं प्राप्तोऽप्यप्राप्तवदविद्यया ।
 तन्नाशे प्राप्तवद्भाति स्वकंठाभरणं यथा ॥ ४३ ॥ स्थाणौ पुरुषव-
 द्भ्रांत्या कृता ब्रह्मणिजीवता । जीवस्य तात्त्विके रूपे तस्मिन्
 दृष्टे निवर्तते ॥ ४४ ॥ तत्त्वस्वरूपानुभवादुत्पन्नं ज्ञानमञ्जसा ।
 अहं ममेति चाज्ञानं बाधते दिग्भ्रमादिवत् ॥ ४५ ॥ सम्यग्वि-
 ज्ञानवान्योगीस्वात्मन्येवाखिलं स्थितम् । एवं च सर्वमात्मानमीक्षते
 ज्ञानचक्षुषा ॥ ४६ ॥ आत्मैवेदं जगत्सर्वमात्मनोन्यन्न विद्यते ।
 मृदो यद्दधटादीनि स्वात्मानं सर्वमीक्षते ॥ ४७ ॥ जीवन्मुक्त-
 स्तु तद्विद्वान्पूर्वोपाधिगुणांस्त्यजेत् । सच्चिदानन्दरूपत्वाद्भुवेष्टम-
 रकीटवत् ॥ ४८ ॥ तीर्त्वा मोहार्णवं हत्वा रागद्वेषादिराक्षसान् ।
 योगी शान्तिसमायुक्तो ह्यात्मारामो विराजते ॥ ४९ ॥ उपाधि-
 स्थोऽपि तद्धर्मेन लिप्तो व्योमवन्मुनिः । सर्वविन्मूढवत्तिष्ठेदसक्तो
 वायुवच्चरेत् ॥ ५० ॥ बाह्यां नित्यसुखार्थां हि त्वाऽऽत्मसुख-
 निर्वृतः । घटस्थदीपवत् स्वच्छः स्वांतररेव प्रकाशते ॥ ५१ ॥
 उपाधिविलयाद्विष्णौ निर्विशेषं विशेन्मुनिः । जले जलं वियद्वचोऽग्नि
 तेजस्तेजसि वा यथा ॥ ५२ ॥ यत्लाभान्नापरो लाभो यत्सुखान्नापरं
 सुखम् । यज्ज्ञानान्नापरं ज्ञानं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ५३ ॥ यद्दृष्ट्वा
 न परं ज्ञेयं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ५४ ॥ तिर्यगूर्ध्वमधः पूर्णं सच्चि-
 दानन्दमव्ययम् । अनन्तं नित्यमेकं यत्तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ५५ ॥
 अतद्व्यावृत्तिरूपेण वेदांतैर्लक्ष्यतेऽव्ययम् । अखण्डानन्दमेकं यत्त-
 द्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ५६ ॥ अखण्डानंदरूपस्य तस्यानंदलवा-
 श्रिताः । ब्रह्माद्यास्तारतम्येन भवंत्यानंदिनोऽखिलाः ॥ ५७ ॥
 तद्युक्तमखिलं वस्तु व्यवहारस्तदन्वितः । तस्मात् सर्वगतं ब्रह्म
 क्षीरे सर्पिरिवाखिले ॥ ५८ ॥ अनण्वथूलम् स्वमदीर्घमजमव्य-
 यम् । अरूपगुणवर्णाख्यं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥ ५९ ॥ यद्भासा
 भासतेऽर्कादि भास्यैर्यत्तु च भास्यते । येन सर्वमिदं भाति तद्ब्रह्मे-

त्यवधारयेत् ॥ ६० ॥ स्वयमंतर्बहिर्व्याप्य भासयन्नखिलं जगत् ।
 ब्रह्म प्रकाशते बल्लिप्रतप्तायसपिण्डवत् ॥ ६१ ॥ जगद्विलक्षणं ब्रह्म
 ब्रह्मणोऽन्यन्न किञ्चन । ब्रह्मान्यद्भाति चेन्मिथ्या यथा मरुमरीचिका
 ॥ ६२ ॥ दृश्यते श्रूयते यद्यद्ब्रह्मणोऽन्यन्न तद्भवेत् । तत्त्वज्ञानाच्च
 तद्ब्रह्म सच्चिदानन्दमद्वयम् ॥ ६३ ॥ सर्वगं सच्चिदात्मानं ज्ञान-
 चक्षुर्निरीक्षते । अज्ञानचक्षुर्नेक्षेत भास्वन्तं भानुमन्धवत् ॥ ६४ ॥
 श्रवणादिभिरुद्गीप्तो ज्ञानाग्निपरितापितः । जीवः सर्वमलान्मुक्ताः
 स्वर्णवद् द्योतते स्वयम् ॥ ६५ ॥ हृदाकाशोदितो ह्यात्मा बोधभानु-
 स्तमोऽपहृत् । सर्वव्यापी सर्वधारी भाति सर्वं प्रकाशते ॥ ६६ ॥
 दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगं शीतादिहृन्नित्यमुखं निरञ्जनम् ।
 यः स्वात्मतीर्थं भजते विनिष्क्रियः स सर्ववित् सर्वगतोऽमृतो
 भवेत् ॥ ६७ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकरा

चार्यकृत आत्मबोधः समाप्त

९ साधनपञ्चकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ वेदो नित्यधीयतां तदुदितं कर्म स्वनु-
 ष्ठीयतां तेनेशस्य विधीयतामपचितिः काम्ये मतिस्त्यज्यताम् ।
 पापौघः परिधूयतां भवमुखे दोषोऽनुसंधीयतामात्मेच्छा व्यवसीयतां
 निजगृहात्तूणविनिर्गम्यताम् ॥ १ ॥ संगःसत्सुविधीयतां भगवतो
 भक्तिर्दृढाधीयतां शांत्यादिः परिचीयतां दृढतरं कर्माशु संत्यज्य-
 ताम् । सद्विद्वानुपसर्प्यतां प्रतिदिनं तत्पादुके सेव्यतां ब्रह्मैकाक्ष-
 रमर्थ्यतां श्रुतिशिरोवाक्यं समाकर्ण्यताम् ॥ २ ॥ वाक्यार्थश्च
 विचार्यतां श्रुतिशिरः पक्षः समाश्रीयतां दुस्तर्कात्सुविरम्यतां श्रुति-
 मतस्तर्कोऽनुसंधीयताम् । ब्रह्मैवास्मि विभाव्यतामहरहर्गर्वः परि-
 त्यज्यतां देहेऽहंमतिरुज्ज्यतां बुधजनैर्वादः परित्यज्यताम् ॥ ३ ॥
 क्षुब्धाधिश्च चिकित्स्यतां प्रतिदिनं भिक्षौषधं भुज्यतां स्वाद्वृत्तं न
 तु याच्यतां विधिवशात्प्राप्तेन संतुष्यताम् । शीतोष्णादि विषह्यतां

न वृथा वाक्यं समुच्चार्यतामौदासीन्यमभीप्स्यतां जनकृपानैष्ठुर्य-
मुत्सृज्यताम् ॥ ४ ॥ एकान्ते सुखमास्यतां परतरे चेतः समाधी-
वतां पूर्णत्मा सुखमीक्ष्यतां जगदिदं तद्वाधितं दृश्यताम् । प्राक्कर्म
प्रविलाप्यतां चित्तिबलान्नाप्युत्तरैः श्लिष्यतां प्रारब्धं त्विह भुज्य-
तामथ परब्रह्मात्मना स्थीयताम् ॥ ५ ॥ यः श्लोकपञ्चकमिदं
पठते मनुष्यः संचिन्तयत्यनुदिनं स्थिरतामुपेत्य । तस्याशु संसृति-
दवानलतीव्रघोरतापः प्रशान्तिमुपयाति चित्तिप्रसादात् ॥ ६ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं साधनपञ्चकं सम्पूर्णम्

१० मनीषापञ्चकम्

श्रीगणेशायः नमः ॥ सत्याचार्यस्य गमने कदाचिन्मुक्ति-
दायकम् । काशीक्षेत्रं प्रति सह गौर्या मार्गे तु शङ्करम् ॥ १ ॥
अन्त्यवेषधरं दृष्ट्वा गच्छ गच्छेति चाब्रवीत् । शंकरः
सोऽपि चांडालस्तं पुनः प्राह शंकरम् ॥ २ ॥ अन्नमयादन्नमयम-
थवा चैतन्यमेव चैतन्यात् । द्विजवर दूरीकर्तुं वाञ्छसि किं ब्रूहि गच्छ
गच्छेति ॥ ३ ॥ किं गंगांबुनि बिबितेऽम्बरमणौ चण्डालवाटीपयः-
पूरे चांतरमस्ति काञ्चनधटीमृत्कुंभयोर्बावरे । प्रत्यग्वस्तुनि नि-
स्तरंगसहजानंदावबोधाम्बुधौ विप्रोऽयं श्वपचोयमित्यपि महान्
कोऽयं विभेदभ्रमः ॥ ४ ॥ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु स्फुटतरा या
संविदुज्जृभते या ब्रह्मादिपिपीलिकान्ततनुषु प्रोता जगत्साक्षिणी
सैवाहं न च दृश्यवस्त्विति दृढप्रज्ञापि यस्यापि चेच्चांडालोऽस्तु स
तु द्विजोऽस्तु गुरुरित्येषा मनीषा मम ॥ ५ ॥ ब्रह्मैवाहमिदं जगच्च
सकलं चिन्मात्रविस्तारितं सर्वं चैतदविद्यया त्रिगुणया शेषं मया
कल्पितम् । इत्थं यस्य दृढा मतिः सुखतरे नित्ये परे निर्मले चाण्डा-
लोऽस्तु स तु ० ॥ ६ ॥ शश्वन्नश्वरमेव विश्वमखिलं निश्चित्य
वाचा गुरोर्नित्यं ब्रह्म निरंतरं विमृशता निर्व्याजिशांतात्मना ।
भूतं भावि च दुष्कृतं प्रदहता संविन्मये पावके प्रारब्धाय समर्पितं
स्ववपुरित्येषा मनीषा मम ॥ ७ ॥ या तिर्यङ्नरदेवताभिरहमि-

त्यंतःस्फुटा गृह्यते यद्भासा हृदयाक्षदेहविषया भांति स्वतोऽचेतनाः
तां भास्यैः पिहितार्कमंडलनिभां स्फूर्ति सदा भावयन्योगी निवृत-
मानसो हिगुरुरित्येषा मनीषा मम ॥ ८ ॥ यत्सौख्यांबुधिलेशले-
शत इमे शक्रादयो निवृता यश्चित्ते नितरां प्रशांतकलने लब्ध्वा
मुनिर्निवृतः । यस्मिन्नित्यसुखांबुधौ गलितधीर्ब्रह्मैव न ब्रह्मविद्यः
कश्चित्स सुरेन्द्रवंदितपदो नूनं मनीषा मम ॥ ९ ॥

इति मनीषापंचकं सम्पूर्णम्

११ वाक्यवृत्तिः

श्रीगणेशाय नमः ॥ सर्गस्थितिप्रलयहेतुमचिन्त्यशक्ति विश्वे-
श्वरं विदितविश्वमनन्तमूर्तिम् । निर्मुक्तबंधनमपारसुखांबुरांशि
श्रीवल्लभं विमलबोधधनं नमामि ॥ १ ॥ यस्य प्रसादादहमेव
विष्णुर्मण्येव सर्वं परिकल्पितं च । इत्थं विजानामि सदात्मरूपस्त-
स्याधिपद्मं प्रणतोऽस्मिनित्यम् ॥ २ ॥ तापत्रयार्कसंतप्तः कश्चि-
दुद्विग्नमानसः । शमादिसाधनैर्युक्तः सद्गुरुं परिपृच्छति ॥ ३ ॥
अनायासेन येनास्मान्मुच्येयं भवबंधनात् । तन्मे संक्षिप्य भगवन्कैव-
ल्यं कृपया वद ॥ ४ ॥ साध्वी ते वचनव्यक्तिः प्रतिभाति वदामि
ते । इदं तदिति विस्पष्टं सावधानमनाः शृणु ॥ ५ ॥ तत्त्वमस्या-
दिवाक्योत्थं यज्जीवरपरमात्मनोः । तादात्म्यविषयं ज्ञानं तदिदं
मुक्तिसाधनम् ॥ ६ ॥ को जीवः कः परश्चात्मातादात्म्यं वा कथं
वा कथं तयोः । तत्त्वमस्यादि वाक्यं वा कथं तत्प्रतिपादयेत्
॥ ७ ॥ अत्र ब्रूमः समाधानं कोऽन्यो जीवस्त्वमेव हि । यस्त्वं
पृच्छसि मां कोऽहं ब्रह्मैवासि न संशयः ॥ ८ ॥ पदार्थमेव जानामि
नाद्यापि भगवत् स्फुटम् । अहं ब्रह्मेति वाक्यार्थं प्रतिपद्ये कथं वद ॥
॥ ९ ॥ सत्य माह भवानत्र विज्ञानं नैव विद्यते । हेतुः पदार्थबोधो
हि वाक्यार्थाविगतेरिह ॥ १० ॥ अंतःकरणतद्वृत्तिसाक्षी चैतन्य-
विग्रहः । आनंदरूपः सत्यः सन् किं नात्मानं प्रपद्यसे ॥ ११ ॥
सत्यानंदस्वरूपं धीसाक्षिणं बोधविग्रहम् ॥ चिंतयात्मतया नित्यं

त्यक्त्वादेहादिगां धियम् ॥ १२ ॥ रूपादिमान् यतः पिण्डस्ततो
 नात्मा घटादिवत् । वियदादिमहाभूतविकारत्वाच्च कुंभवत् ॥
 ॥ १३ ॥ अनात्मा यदि पिण्डोयमुक्तहेतुबलान्मतः । करामलक-
 वत् साक्षादात्मानं प्रतिपादय ॥ १४ ॥ घटद्रष्टा बाटाद्भिन्नः
 सर्वथा न घटो यथा । देहद्रष्टा तथा देहो नाहमित्यवधारय ॥ १५ ॥
 एवमिन्द्रियदृङ्नाहमिन्द्रियाणीति निश्चिनु । मनो बुद्धिस्तथा प्राणो
 नाहमित्यवधारय ॥ १६ ॥ संघातो हि तथा नाहमिति दृश्यविल-
 क्षणम् । द्रष्टारमनुमानेन निपुणं संप्रधारय ॥ १७ ॥ देहेन्द्रियादयो
 भावा हानादिव्यापृतिक्षमः । यस्य सन्निधिमात्रेण सोऽहमित्य-
 वधारय ॥ १८ ॥ अन्नापन्नविकारः सन्नयस्कांतवदेव यः । वृद्ध्या-
 दीश्चालयेत्प्रत्यक् सोऽहमित्यवधारय ॥ १९ ॥ अजडात्मवदा-
 भाति यत्सान्निध्याज्जडा अपि । देहेन्द्रियमनःप्राणाः सोऽहमित्यव-
 धारय ॥ २० ॥ अगमन्मे मनोऽन्यत्र सांप्रतं च स्थिरीकृतम् ।
 एवं यो वेत्ति धीवृत्तिं सोऽहमित्यवधारय ॥ २१ ॥ स्वप्नजागरिते
 सुप्ति भावाभाव धियां तथा । यो वेत्त्य विक्रियः साक्षात्सोऽहमि-
 त्यवधारय ॥ २२ ॥ घटावभासको दीपो घटादन्योयथेष्यते ।
 देहावभासको देही तथाहं बोध विग्रहः ॥ २३ ॥ पुत्रवित्तादयो
 भावा यस्य शेषतया प्रियाः । द्रष्टा सर्वप्रियतमः सोऽहमित्यव-
 धारय ॥ २४ ॥ परप्रेमास्पदतया मानभूवमहं सदा । भूयासमिति
 यो द्रष्टा सोऽहमित्यवधारय ॥ २५ ॥ यः साक्षिलक्षणो बोधस्त्वं-
 पदार्थः स उच्यते । साक्षित्वमपि बोधधृत्वमविकारितयाऽऽत्मनः
 ॥ २६ ॥ देहेन्द्रियमनः प्राणहंकृतिभ्यो विलक्षणः । प्रोज्झिता-
 शेषषड्भावविकारस्त्वंपदाभिधः ॥ २७ ॥ त्वमर्थमेवं निश्चित्य
 तदर्थं चिंतयेत्पुनः । अतद्व्यावृत्तिरूपेण साक्षाद्विधिमुखेन च ॥ २८ ॥
 निररताशेषसंसारदोषोऽस्थूलादिलक्षणः । अदृश्यत्वादिगुणकः परा
 कृततमोमलः ॥ २९ ॥ निरस्तातिशयानंदः सत्यप्रज्ञानविग्रहः ।
 सत्तास्वलक्षणः पूर्णः परमात्मेति गीयते ॥ ३० ॥ सर्वज्ञत्वं परेशत्वं

तथा संपूर्णशक्तिता । वेदैः समर्थ्यते यस्य तद्ब्रह्मेत्यवधारय
 ॥ ३१ ॥ यज्ज्ञानात्सर्वविज्ञानं श्रुतिषु प्रतिपादितम् । मृदाद्यनेक-
 दृष्टान्तैस्तद्ब्रह्मेत्यवधारय । ३२ ॥ पदानन्त्यं प्रतिज्ञाय श्रुतिस्त-
 त्सिद्धये जगौ । तत्कार्यत्वं प्रपञ्चस्य तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३३ ॥
 विजिज्ञास्यतया यच्च वेदान्तेषु मुमुक्षुः । समर्थ्यतेऽतियत्नेन तद्ब्र-
 ह्मेत्यवधारय ॥ ३४ ॥ जीवात्मना प्रवेशश्च नियंतृत्वं च तान्
 प्रति । श्रूयते यस्य वेदेषु तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३५ ॥ कर्मणः
 फलदातृत्वं यस्यैव श्रूयते श्रुतौ । जीवानां हेतुकर्मत्वं तद्ब्रह्मेत्यव-
 धारय ॥ ३६ ॥ तत्त्वंपदार्था निर्णीतौ वाक्यार्थश्चित्त्यतेऽधुना ।
 • तादात्म्यमत्र वाक्यार्थस्तयोरेव पदार्थयोः ॥ ३७ ॥ संसर्गो वा
 विशिष्टो वा वाक्यार्थो नात्र संमतः । अंखडैकरसत्वेन वाक्यार्थो
 विदुषां मतः ॥ ३८ ॥ प्रत्यग्बोधो य आभाति सोऽद्वयानंदलक्षणः ।
 अद्वयानंदरूपश्च प्रत्यग्बोधैकलक्षणः ॥ ३९ ॥ इत्थमन्योन्याता-
 दात्म्यप्रतिपत्तिर्यदा भवेत् । अब्रह्मत्वं त्वमर्थस्य व्यावर्तते तदैव
 हि ॥ ४० ॥ तदर्थस्य च पारोक्ष्यं यद्येवं किं ततः शृणु । पूर्णानंदैक-
 रूपेण प्रत्यग्बोधोऽवतिष्ठते ॥ ४१ ॥ तत्त्वमस्यादिवाक्यं च तादा-
 त्म्यप्रतिपादने । लक्ष्यौ तत्त्वंपदार्था द्वावुपादाय प्रवर्तते ॥ ४२ ॥
 हित्वा द्वौ शबलौ वाच्यौ वाक्यं वाक्यार्थबोधने । तथा प्रवर्ततेऽस्मा-
 भिस्तथा व्याख्यातमादरात् ॥ ४३ ॥ आलंबनतया भाति योऽ-
 स्मत्प्रत्ययशब्दयोः । अंतःकरणसंभिन्नबोधः स त्वंपदाभिधः ॥
 ॥ ४४ ॥ मायोपाधिर्जगद्योनिः सर्वज्ञत्वादिलक्षणः । पारोक्ष्य-
 शबलः सत्याद्यात्मकस्तत्पदाभिधः ॥ ४५ ॥ प्रत्यक्परोक्षतैकस्य
 सद्वितीयत्वपूर्णताः विरुध्यते यतस्तस्माल्लक्षणा संप्रवर्तते ॥
 ॥ ४६ ॥ मानान्तरविरोधे तु मुख्यार्थस्य परिग्रहे । मुख्यार्थेनावि-
 नीभूते प्रतीतिर्लक्षणोच्यते ॥ ४७ ॥ तत्त्वमस्यादिवाक्येषु लक्षणा
 भागलक्षणा । सोऽहमित्यादिवाक्यस्थपदयोरिव नापरा ॥ ४८ ॥
 अहं ब्रह्मेति वाक्यर्थबोधो यावद्दृढीभवेत् । शमादिसहितस्ता-

वदभ्यसेच्छ्रवणादिकम् ॥ ४९ ॥ श्रुत्याचार्यप्रसादेन दृढो बोधो
यदा भवेत् । निरस्ताशेषसंसारनिदानः पुरुषस्तदा ॥ ५० ॥
विशीर्णकार्यकरणो भूतसूक्ष्मैरनावृतः । विमुक्तकर्मनिगडः सद्य
एव विमुच्यते ॥ ५१ ॥ प्रारब्धकर्म वेगेन जीवन्मुक्तो यदा भवेत् ।
किञ्चित्कालमनारब्धकर्मबंधस्य संक्षये ॥ ५२ ॥ निरस्तातिश या-
नन्दं वैष्णवं परमं पदम् । पुनरावृत्तिरहितं कैवल्यं प्रतिपद्यते ॥ ५३ ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छं-

कराचार्यविरचिता वाक्यवृत्तिः समाप्ता

१२. परा पूजा

श्रीगणेशाय नमः ॥ पूर्णस्यावाहनं कुत्र सर्वाधारस्य चासनम् ।
स्वच्छस्य पाद्यमर्घ्यं च शुद्धस्याचमनं कुतः ॥ ११ ॥ निर्मलस्य
कुतः स्नानं वस्त्रं विश्वोदरस्य च । निरालंबस्योपवीतं पुष्पं निर्वा-
सनस्य च ॥ १२ ॥ निर्लेपस्य कुतो गंधो रम्यस्याभरणं कुतः । नित्य-
तृप्तस्य नैवेद्यस्तांबूलं च कुतो विभोः ॥ १३ ॥ प्रदक्षिणा ह्यनंत-
स्य ह्यद्वयस्य कुतो नतिः । वेदवाक्यैरवेद्यस्य कुतः स्तोत्रं विधीयते
॥ १४ ॥ स्वयं प्रकाशमानस्य कुतो नीराजनं विभोः । अंतर्बहिश्च
पूर्णस्य कथमुद्रासनं भवेत् ॥ १५ ॥ एकमेव परा सर्वाविस्थासु सर्वदा ।
एकबुद्ध्या तु देवेशे विधेया ब्रह्मवित्तमैः ॥ १६ ॥

इति परा पूजा समाप्ता

१३. संक्षिप्तमूलरामायणम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ तपःस्वाध्यायनिरतं तस्पवी वाग्विदां
वरम् । नारदं परिप्रच्छ वाल्मीकिर्मुनिपुंगवम् ॥ १ ॥ कोन्व-
स्मिन्सांप्रतं लोके गुणवान्कश्च वीर्यवान् । धर्मज्ञश्च कृतज्ञश्च
सत्यवाक्यो दृढव्रतः ॥ २ ॥ चारित्र्येण च को युक्तः सर्वभुतेषु
को हितः विद्वान् कः कः समर्थश्च कश्चैकः प्रियदर्शनः ॥ ३ ॥
आत्मवान्को जितक्रोधो द्युति मान्कोऽनसूयकः । कस्यविभ्यति
देवाश्च जातरोषस्य संयुगे ॥ ४ ॥ एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं परं

कोतूहलं हि मे । महर्षे त्वं समर्थोऽसि ज्ञानुमेवंविधं नरम् ॥ ५ ॥
 श्रुत्वा चैतत्रिलोकज्ञो वाल्मीकेनारदो वचः । श्रूयतामिति चामंत्र्य
 प्रहृष्टो वाक्यमब्रवीत् ॥ ६ ॥ बहवो दुर्लभाश्चैव ये त्वया कीर्तिता
 गुणाः सुने वक्ष्यामहं बुद्ध्वा तैर्युक्तः-श्रूयतां नरः ॥ ७ ॥ इक्ष्वाकुवं-
 शप्रभवो रामो नाम जनैः श्रुतः नियतात्मा महावीर्यो द्युतिमान्धृति-
 मान्वशी ॥ ८ ॥ बुद्धिमान्नीतिमान् वाग्मी श्रीमाञ्छुत्रुनिबर्हणः
 विपुलांसो महाबाहुः कंबुग्रीवो महाहनुः ॥ ९ ॥ महोरस्को महे-
 ष्वासो गूढजत्रुररिदमः । आजानुबाहुः सुशिराः सुललाटः सुवि-
 क्रमः ॥ १० ॥ समः समविभक्ताङ्गः स्निग्धवर्णः प्रतापवान् ।
 पीनवक्षा विशालाक्षो लक्ष्मीवाञ्छुभलक्षणः ॥ ११ ॥ धर्मज्ञः
 सत्यसंधश्च प्रजानां च हिते रतः । यशस्वी ज्ञानसंपन्नः शुचिर्वश्यः
 समाधिमान् ॥ १२ ॥ प्रजापतिसमः श्रीमान् धाता रिपुनिषूदनः ।
 रक्षिता जीवलोकस्य धर्मस्य परिरक्षिता ॥ १३ ॥ रक्षिता स्वस्य
 धर्मस्य स्वजनस्य च रक्षिता । वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञो धनुर्वेदे च
 च निष्ठितः ॥ १४ ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञः स्मृतिमान्प्रति भान-
 वान् । सर्वलोकप्रियः साधुरदीनात्मा विचक्षणः ॥ १५ ॥ सर्व-
 दाऽभिगतः सद्भिः समुद्र इव सिंधुभिः । आर्यः सर्वसमश्चैव सदैव
 प्रियदर्शनः ॥ १६ ॥ स च सर्वगुणोपेतः कौसल्यानंदवर्धनः
 समुद्र इव गांभीर्ये धैर्येण हिमवानिव ॥ १७ ॥ विष्णुना सदृशो
 वीर्ये सोमवत्प्रियदर्शनः । कालाग्निसदृशः क्रोधे क्षमया पृथिवीसमः
 ॥ १८ ॥ धनदेन समस्त्यागे सत्ये धर्म इवापरः । तमेवंगुणसंपन्नं
 रामं सत्यपराक्रमम् ॥ १९ ॥ ज्येष्ठं श्रेष्ठगुणैर्युक्तं प्रियं दशरथः पु-
 सुतम् । प्रकृतीनां हितैर्युक्तं प्रकृतिप्रियकाम्यया ॥ २० ॥ यौवरा-
 ज्येन संयोक्तुमैच्छत्प्रीत्या महीपतिः । तस्याभिषेकसंभारान् दृष्ट्वा
 भार्याऽथ कैकयी ॥ २१ ॥ पूर्वं दत्तवरा देवी वरमेनमयाचत ।
 विवासनं च रामस्य भरतस्याभिषेचनम् ॥ २२ ॥ स सत्यवचना-
 दाजा धर्मपाशेन संयतः । विवासयामाससुतं रामं दशरथः प्रियम्

॥ २३ ॥ स जगाम वनं वीरः प्रतिज्ञामनुपालयन् । पितुर्वचननिर्देशात्कैकेयाः प्रियकारणात् ॥ २४ ॥ तं व्रजत प्रियो भ्राता लक्ष्मणोऽनुजगाम ह । स्नेहाद्विनयसंपन्नः सुमित्रानंदवर्धनः ॥ २५ ॥ भ्रातरं दयितो भ्रातुः सौभ्रात्रमनुदर्शयन् । रामस्य दयिता भार्या नित्यं प्राणसमाहिता ॥ २६ ॥ जनकस्य कुले जाता देवमायेव निर्मिता । सर्वलक्षणसंपन्ना नारीणामुत्तमा वधूः ॥ २७ ॥ सीताप्यनुगता राम शशिन रोहिणी यथा । पोरैरनुगतो दूरं पित्रा दशरथेन च ॥ २८ ॥ शृंगवेरपुरे सूतं गंगाकूले व्यसर्जयेत् । गुह्यमासाद्य धर्मात्मा निषादाधिपतिं प्रियम् ॥ २९ ॥ गुहेन सहितो रामो लक्ष्मणेन च सीतया । ते वनेन वनं गत्वा नदीस्तीर्त्वा बहूदकाः ॥ ३० ॥ चित्रकूटमनुप्राप्य भरद्वाजस्य शासनात् । रम्यभावसथं कृत्वा रममाणा वने त्रयः ॥ ३१ ॥ देवगंधर्वसंकाशास्तत्र ते न्यवसन् सुखम् । चित्रकूटं गते रामे पुत्रशोकातुरस्तदा ॥ ३२ ॥ राजा दशरथः स्वर्गं जगाय विलपन् सुतम् । मृतेतु तस्मिन् भरतो वसिष्ठप्रमुखैर्द्विजैः ॥ ३३ ॥ नियुज्यमानो राज्याय नैच्छद्राज्यं महाबलः । स जगाम वनं वीरो रामपादप्रसादकः ॥ ३४ ॥ गत्वा तु सुमहात्मानं रामं सत्यपराक्रमम् । अयाचद्भ्रातरं राम मार्यभावपुरस्कृतः ॥ ३५ ॥ त्वमेव राजा धर्मज्ञ इति रामं वचोऽब्रवीत् । रामोऽपि परमोदारः सुमुखः सुमहायशः ॥ ३६ ॥ न चैच्छत्पितुरादेशाद्राज्यं रामो महाबलः ॥ पादुके चास्य राज्याय न्यासं दत्त्वा पुनः पुनः ॥ ३७ ॥ निवर्तयामास ततो भरतं भरताग्रजः । स काममनवाप्यैव रामपादावुपस्पृशन् ॥ ३८ ॥ नंदिग्रामेऽकरोद्राज्यं रामागमनकांक्षया । गते तु भरते श्रीमान्सत्यसंधो जितेन्द्रियः ॥ ३९ ॥ रामस्तु पुनरालक्ष्य नागरस्य जनस्य च । तत्रागमनमेकाग्रो दंडकान् प्रिविवेश ह ॥ ४० ॥ प्रविश्य तु महारण्यं रामो राजीवलोचनः । विराधं राक्षसं हत्वा शरभङ्गं ददर्श ह ॥ ४१ ॥ सुतीक्ष्णं चाप्यगस्त्यं च अगस्त्यभ्रातरं तथा ।

अगस्त्यवचनाच्चैव जग्राहैन्द्रंशराहनम् ॥ ४२ ॥ खड्गं च परम-
प्रीतस्तूणी चाक्षय-सायकौ । वसतस्तस्य रामस्य वने वनचरैः सह
॥ ४३ ॥ ऋषयोऽभ्यागमन्सर्वे वधायासुररक्षसाम् । स तेषां
प्रतिशुश्राव राक्षसानां तदा वने ॥ ४४ ॥ प्रतिज्ञातश्च रामेण
वधः संयति रक्षसाम् । ऋषीणामग्निकल्पानां दंडकारण्यवासि-
नाम् ॥ ४५ ॥ तेन तत्रैव वसता जनस्थाननिवासिनी । विरूपिता
शूर्पणखा राक्षसी कामरूपिणी ॥ ४६ ॥ ततः शूर्पणखावाक्या
दुद्युक्तान्सर्वराक्षसान् । खरं त्रिशिरसं चैव दूषणं चैव राक्षसम्
॥ ४७ ॥ निजघान रणे रामस्तेषां चैव पदानुगान् । वने तस्मि-
न्निवसता जनस्थाननिवासिनाम् । ४८ ॥ रक्षसां निहतान्यास-
न्सहस्राणि चतुर्दश । ततो ज्ञातिवधं श्रुत्वा रावणः क्रोधमूर्छितः
॥ ४९ ॥ सहायं वरयामास मारीचं नाम राक्षसम् । वार्यमाणः
सुबहुशो मारीचेन स रावणः ॥ ५० ॥ न विरोधो बलवता क्षमो
रावण तेन ते । अनादृत्य तु तद्वाक्यं रावणः कालचोदितः ॥ ५१ ॥
जगाम सहमारीचस्तस्याश्रमपदं तदा । तेन मायाविना दूरमप-
वाह्य नृपात्मजौ ॥ ५२ ॥ जहार भार्या रामस्य गृध्रं हत्वा जटा-
युषम् । गृध्रं च निहतं दृष्ट्वा हृतां श्रुत्वा च मैथिलीम् ॥ ५३ ॥
राघवः शोकसंतप्तो विलापाकुलेन्द्रियः । ततस्तेनैव शोकेन गृध्रं
दग्ध्वा जटायुषम् ॥ ५४ ॥ मार्गमाणो वने सीतां राक्षसं संददर्श
ह । कबंधं नाम रूपेण विकृतं घोरदर्शनम् ॥ ५५ ॥ तंनिहत्य
महाबाहुर्ददाह स्वगतश्च सः । स चास्य कथयामास शबरीं
धर्मचारिणीम् ॥ ५६ ॥ श्रमणां धर्मनिपुणाभिगच्छेति राघवः ।
सोऽभ्यगच्छन्महातेजाः शबरीं शत्रुसूदनः ॥ ५७ ॥ शबर्या पूजितः
सम्यग्रामो दशरथात्मजः । पंपातीरे हनुमता संगतो वानरेण
ह ॥ ५८ ॥ हनुमद्वचनाच्चैव सुग्रीवेण समागतः । सुग्रीवाय च
तत्सर्वं शंसद्रामो महाबलः ॥ ५९ ॥ आदितस्तद्यथावृत्तं सीता-
याश्च विशेषतः । सुग्रीवश्चापि तत्सर्वं श्रुत्वा रामस्य वानरः

॥ ६० ॥ चकार सख्यं रामेण प्रीतश्चैवाग्निसाक्षिकम् । ततो
वानरराजेन वैरानुकथनं प्रति ॥ ६१ ॥ रामायावेदितं सर्वं प्रणया-
दुःखितेन च । प्रतिज्ञातं च रामेण तदा वालिवधं प्रति ॥ ६२ ॥
वालिनश्च बलं तत्र कथयामास वानरः । सुग्रीवः शंकितश्चासी-
न्नित्यं वीर्येण राघवे ॥ ६३ ॥ राघवप्रत्ययार्थं तु दुन्दुभेः कायमु-
त्तमम् । दर्शयामास सुग्रीवो महापर्वतसन्निभम् ॥ ६४ ॥ उत्सम-
यित्वा महाबाहुः प्रेक्ष्य चास्थि महाबलः । पादांगुष्ठेन चिक्षेप
संपूर्णं दशयोजनम् ॥ ६५ ॥ बिभेद च पुनस्तालान् सप्तैकेन
महेषुणा । गिरिं रसातलं चैव जनयन्प्रत्ययं तदा ॥ ६६ ॥ ततः
प्रीतमनास्तेन विश्वस्तः स महाकपिः । किष्किधां रामसहितो
जगाम च गुहां तदा ॥ ६७ ॥ ततोऽगर्जद्धरिवरः सुग्रीवो हेम-
पिङ्गलः । तेन नादेन महता निर्जगाम हरीश्वरः ॥ ६८ ॥ अनु-
मान्य तदा तारां सुग्रीवेण समागतः । निजघान च तत्रैव शरेणैकेन
राघवः ॥ ६९ ॥ ततः सुग्रीववचनाद्धत्वा वालिनमाहवे । सुग्रीव-
मेव तद्राज्ये राघवः प्रत्यपादयत् ॥ ७० ॥ स च सर्वान् समानीय
वानरान् वानरर्षभः । दिशः प्रस्थापयामास दिदृक्षुर्जनकात्मजाम्
॥ ७१ ॥ ततो गृध्रस्य वचनात्संपातेर्हनुमान्वली । शतयोजन-
विस्तीर्णं पुप्लुवे लवणार्णवम् ॥ ७२ ॥ तत्र लङ्कां समासाद्य
पुरीं रावणपालिताम् । ददर्श सीतां ध्यायंतीमशोकवनिकाग-
ताम् ॥ ७३ ॥ निवेदयित्वाऽभिज्ञानं प्रवृत्तिं विनिवेद्य च । समा-
श्वास्य च वैदेहीं मर्दयामास तोरणम् ॥ ७४ ॥ पञ्च सेनाग्रगान्
हत्वा सप्त मंत्रिसुतानपि । शूरमक्षं च निष्पिष्य ग्रहण समुपागमत्
॥ ७५ ॥ अस्त्रेणोन्मुक्तमात्मानं ज्ञात्वा पैतामहाद्वरात् । मर्षय-
न्क्षसान्वीरो मंत्रिणस्तान्यदृच्छया ॥ ७६ ॥ ततो दग्ध्वा पुरीं
लंकामृते सीतां च मैथिलीम् । रामाय प्रियमाख्यातुं पुनरायान्म-
हाकपिः ॥ ७७ ॥ सोऽभिगम्य महात्मानं कृत्वा रामं प्रदक्षिणम् ।
न्यवेदयदमेयात्मा दृष्ट्वा सीतेति तत्त्वतः ॥ ७८ ॥ ततः सुग्रीव-

सहितो गत्वा तीरं महोदधे । समुद्रं क्षोभयामास शरैरादित्यसन्निभै
 ॥ ७९ ॥ दर्शयामास चात्मानं समुद्रः सरितां पतिः । समुद्रवच-
 नाच्चैव नलः सेतुमकारयत् ॥ ८० ॥ तेन गत्वा पुरीं लङ्कां
 हत्वा रावणमाहवे । रामः सीतामनुप्राप्य परां ब्रीडामुपागमत्
 ॥ ८१ ॥ तामुवाच ततो रामः पुरुषं जनसंसदि । अमृष्यमाणा
 सा सीता विशेषं ज्वलनं सती ॥ ८२ ॥ ततोऽग्निवचनात्सीतां
 ज्ञात्वा विगतकल्मषाम् । कर्मणा तेन भहता त्रैलोक्यं सचराचराम्
 ॥ ८३ ॥ सदेवर्षिगणं तुष्टं राघवस्य महात्मनः । बभौ रामः
 संप्रहृष्टः पूजितः सर्वदैवतैः ॥ ८४ ॥ अभिविच्य च लंकायां
 राक्षसेन्द्रं विभीषणम् । कृतकृत्यस्तदा रामो विज्वरः प्रमुमोद ह
 ॥ ८५ ॥ देवताभ्योवरं प्राप्यं समुत्थाप्य च वानरान् । अयोध्यां
 प्रस्थितो रामः पुष्पकेण सुहृद्वृतः ॥ ८६ ॥ भरद्वाजाश्रमं गत्वा
 रामः सत्यपराक्रमः । भरतस्यर्तितके रामो हनुमन्तं व्यसर्जयत्
 ॥ ८७ ॥ पुनराख्यायिकां जल्पन् सुग्रीवसहितस्तदा । पुष्पकं
 तत्सभारुह्य नंदिग्रामं ययौ तदा ॥ ८८ ॥ नंदिग्रामे जटां हित्वा
 भ्रातृभिः सहितोऽनघः । रामः सीतामनुप्राप्य राज्यं पुनरवाप्त-
 वान् ॥ ८९ ॥ प्रदृष्टो मुदितो लोकस्तुष्टः पुष्टः सुधार्मिकः ।
 निरामयो ह्यरोगश्च दुर्भिक्षभयवर्जितः ॥ ९० ॥ न पुत्रमरणं
 केचिद्द्रक्ष्यन्ति पुरुषाः क्वचित् । नार्यश्चाविधवा नित्यं भविष्यन्ति
 पतिव्रताः ॥ ९१ ॥ न चाग्निजं वयं किञ्चिन्नाप्सु मज्जन्ति जंतवः ।
 न वातजं भयं किञ्चिन्नापि ज्वरकृतं तथा ॥ ९२ ॥ न चापि
 क्षुद्भयं तत्र न तस्करभयं तथा । नगराणि च राष्ट्राणि धनधान्ययु-
 तानि च ॥ ९३ ॥ नित्यं प्रमुदिताः सर्वे यथा कृतयुगे तथा ।
 अश्वमेधशतैरिष्ट्वा बहुवस्त्रसुवर्णकैः ॥ ९४ ॥ गवां कोट्ययुतं
 दत्त्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति । असंख्येयं धनं दत्त्वा ब्राह्मणेभ्यो
 महायशाः ॥ ९५ ॥ राजवंशाञ्छतगुणान्स्थापयिष्यति राघवः ।
 चातुर्वर्ण्यं च लोकेऽस्मिन् स्वेस्वे धर्मे नियोक्ष्यति ॥ ९६ ॥ दशवर्ष-

सहस्राणि दशवर्षशतानि च । रामो राज्यमुपासित्वा ब्रह्मलोकं
गमिष्यति ॥ ९७ ॥ इदं पवित्रं पापघ्नं पुण्यं वैदैश्च संमितम् ।
यः पठेद्रामचरित्रं सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ९८ ॥ एतदाख्यानमायुष्यं
पठन्नामायणं नरः । सपुत्रपौत्रः सगणः प्रेत्य स्वर्गं महीयते ॥ ९९ ॥
पठन्विजो वागृषभत्वमीयात्स्यात् क्षत्रियो भूमिपतित्वमीयात् । वणि-
ग्नः पण्यफलत्वमीयाज्जनश्च शूद्रोऽपि महत्त्वमीयात् ॥ १०० ॥

इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये नारदवाक्ये .

संक्षिप्तरामायणं नाम प्रथमः सर्गः ।

१४. प्रश्नोत्तररत्नमालिकाप्रारंभः

श्रीगणेशाय नमः ॥ कः खलु नालंक्रियते दृष्टादृष्टार्थसाधन-
पटीयान् । अनया कंठस्थितया प्रश्नोत्तररत्नमालिकया ॥ १ ॥
भगवन्किमुपादेयं गुरुवचनं हेयमपि च किमकार्यम् । को गुरुरधि-
गततत्त्वः शिष्यहितायोद्यतः सततम् ॥ २ ॥ त्वरितं किं कर्तव्यं
सुधियासंसारसंततिच्छेदः । किं मोक्षतरोर्बीजं सम्यग्ज्ञानं क्रिया-
सहितम् ॥ ३ ॥ कः पथ्यतरो धर्मः कः शुचिरिह यस्य मानसं
शुद्धम् । कः पंडितो विवेकी किं विषमवधीरणा गुरुषु ॥ ४ ॥
किं संसारे सारं बहुशो विचिंत्यमानमिदमेव । मनुजेषु दृष्टतत्त्वं
स्वपरहितायोद्यतं जन्म ॥ ५ ॥ मदिरैव मोहजनकः कः स्नेहः
के च दस्यवो विषयाः । का भववल्ली तृष्णा को वैरी यस्त्वनुद्योगः
॥ ६ ॥ कस्माद्भूयमिह मरणादंधादपि को विशिष्यते रोगी ।
कः शूरो यो ललनालोचनबाणैर्न च व्यथितः ॥ ७ ॥ पातुं कर्णज-
लिभिः किममृतमिव युज्यते स दुपदेशः । किं गुरुताया मूल्यदेत-
दप्रार्थनं नाम ॥ ८ ॥ किं गहनंस्त्रीचरितं कश्चतुरो यो न खण्डित-
स्तेन किं दारिद्र्यमतोषं किं लाघवमन्यधनपरा याचजा ॥ ९ ॥
किं जीवितमनवद्यं किं जाड्यं पाटवेऽप्यनभ्यासः । को जागर्ति
विवेकी का निद्रा मूढता जन्तोः ॥ १० ॥ नलिनीदलगतजवत्तरलं
किं यौवनं धनं चायुः । के शशधरकरनिकरानुकारिणः सज्जना
एव ॥ ११ ॥ को नरकः परवशता किं सौख्यं सर्वसङ्गविरतिर्या ।
किं साध्यं भूतहितं किमु प्रियं प्राणिनामसवः ॥ १२ ॥ किं

दानमनाकांक्षं किं मित्रं यन्निवर्तयति पापात् ॥ १३ ॥ कोऽल-
ङ्कारः शीलं किं वाचां मंडनं सत्यम् । किमनर्थफलं मानः सुसं-
गतिः का सुखावहा मैत्री ॥ १४ ॥ सर्वव्यसनविनाशे को दक्षः
सर्वथा परित्यागी । कोऽन्धो योऽयोऽकार्यरतः को बधिरो यः
शृणोति न हितानि ॥ १५ ॥ को मूको यः काले प्रियाप्रियं वक्तुं
न जानाति । किं मरणं मूर्खत्वं किमनर्घ्या दत्तमवसरे यच्च
॥ १६ ॥ आमरणार्त्तिकं शल्यं प्रच्छन्नं यत्कृतं पापम् । कुत्र विधेयो
यत्नो विद्याभ्यासे सदौषधे दाने ॥ १७ ॥ अवधीरणा क्व कार्या
खलपरयोषित्परधनेषु । काऽर्हनिशमनुचित्या संसारासारता न
तु प्रमदा ॥ १८ ॥ का प्रेयसी विधेषु करुणा दीनेषु सज्जने
मैत्री । कंठगतैरप्यसुभिः कस्यात्मा न वशमुपयाति ॥ १९ ॥
मूर्खस्य विषादवतो गर्ववतोऽपि च कृतघ्नस्य । कः पूज्यः सद्बृत्तः
कमधममाचक्षते चलितवृत्तम् ॥ २० ॥ केन जितं जगदेतत्सत्य-
तितिक्षावतां पुंसा । कुत्र विधेयो वासः सज्जननिकटेऽथवा
काश्याम् ॥ २१ ॥ कस्मै नमः स्क्रिया स्याद्देवानामपि दयाप्रधा-
नस्य । कस्मादुद्वेजितव्यं संसारारण्यतः सुधिया ॥ २२ ॥ कस्य
वशे प्राणिगणः सत्यप्रियभाषिणो विनीतस्य । क्व स्थातव्यं न्याय्ये
पथि दृष्टार्थलाभाय ॥ २३ ॥ विद्युद्विलसितचपलं किं दुर्जनसंगति-
र्युवतयश्च । कुलशीलनिष्प्रकंपाः के कलिकालेऽपि सत्पुरुषाः ॥
२४ ॥ किं शोच्यं कार्पण्यं सति विभवे किं प्रशस्यमौदार्यम् ।
तनुतरं विभवस्य प्रभविष्णोर्वा किं यत्सहिष्णुत्वम् ॥ २५ ॥
चिंतामणिरिव दुर्लभमिह किं कथयामि चतुर्भद्रम् । किं तद्वदेति
भूयो विधूततमसो विशेषण ॥ २६ ॥ दानं प्रियवाक्सहितं ज्ञानम-
गर्वक्षमान्वितं शौर्यम् । वित्तं त्यागसमेतं दुर्लभमेतच्चतुर्भद्रम्
॥ २७ ॥ इति कंठगता विमलप्रश्नोत्तररत्नमालिका येषाम् ।
तेऽमुक्ताभरणा अपि विभांति विद्वत्समाजेषु ॥ २८ ॥

इति श्रीमत्परमहंस० श्रीमच्छङ्कराचार्यकृता

प्रश्नोत्तररत्नमालिका समाप्ता ॥

इति वेदान्तस्तोत्राणि ॥ १४ ॥

अथ नवग्रहस्तोत्राणि

१. आदित्यस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ नवग्रहाणां सर्वेषां सूर्यादीनां पृथक्
 पृथक् ॥ पीडा च दुःसहा राजञ्जायते सतततं नृणाम् ॥ १ ॥
 पीडानाशाय राजेन्द्र नामानि शृणु भास्वतः ॥ सूर्यादीनां च
 सर्वेषां पीडा नश्यति शृण्वतः ॥ २ ॥ आदित्यः सविता सूर्यः
 पूषार्कः शीघ्रगो रविः । भगस्त्वष्टाऽर्यमा हंसो हेलिस्तेजो निधि-
 हरिः ॥ ३ ॥ दिननाथो दिनकरः सप्तसप्तिः प्रभाकरः । विभाव-
 सुर्वेदकर्ता वेदाङ्गो वेदवाहनः ॥ ४ ॥ हरिदश्वः कालवक्रः
 कर्मसाक्षी जगत्पतिः । पद्मिनीबोधको भानुर्भास्करः करुणाकरः
 ॥ ५ ॥ द्वादशात्मा विश्वकर्मा लोहिताङ्गस्तमोनुदः ॥ जगन्ना-
 थोऽरविन्दाक्षः कालात्मा कश्यपात्मजः ॥ ६ ॥ भूताश्रयो ग्रह-
 पतिः सर्वलोकनमस्कृतः । संकाशो भास्वानदितिनन्दनः ॥ ७ ॥ ध्वा-
 न्तेर्भसिंहः सर्वात्मा लोकनेत्रो विकर्तनः । मार्तण्डो मिहिरः सूर-
 स्तपनो लोकतापनः ॥ ८ ॥ जगत्कर्ता जगत्साक्षी शनैश्चरपिता
 जयः । सहस्ररश्मिस्तरणिर्भगवान्भक्तवत्सलः ॥ ९ ॥ विवस्वा-
 नादिदेवश्च देवदेवो दिवाकरः । धन्वन्तरि व्यधिहर्ता दद्रुकुष्ठ
 विनाशनः ॥ १० ॥ चराचरात्मा मैत्रेयोऽमितो विष्णुविकर्तनः
 ॥ कोकशोकापहर्ता च कमलाकर आत्मभूः ॥ ११ ॥ नारायणो
 महादेवो रुद्रः पुरुष ईश्वरः । जीवात्मा परमात्मा च सूक्ष्मात्मा
 सर्वतोमुखः ॥ १२ ॥ इन्द्रोऽनलो यमश्चैव नैर्ऋतो वरुणोऽनिलः ॥
 श्रीदर्शान इन्दुश्च भौमः सौम्यो गुरुः कविः ॥ १३ ॥ शौरि-
 विधुन्तुदः केतुः कालः कालात्मको विभुः । सर्वदेवमयो देवः
 कृष्णः कायप्रदायकः ॥ १४ ॥ य एतैर्नाभिर्मर्त्यो भक्त्या स्तौति
 दिवाकरम् । सर्वपापविनिर्मुक्तः सर्वरोगविर्वाजितः ॥ १५ ॥
 पुत्रवान् धनवान् श्रीमाञ्जायते स न संशयः । रविवारे पठेद्यस्तु
 नामान्येतानि भास्वतः ॥ १६ ॥ पीडाशान्तिर्भवेत्तस्य ग्रहाणां च
 विशेषतः । सद्यः सुखमवाप्नोति चायुर्दीर्घं च नीरुजम् ॥ १७ ॥
 इति श्रीभविष्यपुराणे आदित्यस्तोत्रं संपूर्णम् ।

२. चंद्राष्टाविंशतिनामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ चंद्रस्य शृणु नामानि शुभदानि महीपते ।
यानि श्रुत्वा नरो दुःखान्मुच्यते नात्र संशयः ॥ १ ॥ सुधाकरश्च
सोमश्च ग्लौरब्जः कुमुदप्रियः । लोकप्रियः शुभभानुश्चंद्रमा
रोहिणीपतिः ॥ २ ॥ शशी हिमकरो राजा द्विजराजो निशाकरः ।
आत्रेय इन्दुः शीतांशुरोष धीशः कलानिधिः ॥ ३ ॥ जैवातृको
रमाभ्राता क्षीरोदार्णवसंभवः । नक्षत्रनायकः शंभु शिरश्चूडामणि-
विभुः ॥ ४ ॥ तापहर्ता नभोदीपो नामान्येतानि यः पठेत् । प्रत्यहं
भक्तिसंयुक्तस्तस्य पीडा विनश्यति ॥ ५ ॥ ग्रहादीनां च सर्वेषां
भवेच्चन्द्रबलं सदा ॥ ६ ॥

इति श्रीचन्द्राष्टाविंशतिनामस्तोत्रं संपूर्णम् ।

३. अङ्गारकस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अङ्गारकः शक्तिधरो लोहिताङ्गो धरा-
सुतः । कुमारो मङ्गलो भौमो महाकायो धनप्रदः ॥ १ ॥ ऋण-
हर्ता दृष्टिकर्ता रोगकृद्रोगनाशनः । विद्युत्प्रभो व्रणकरः कामदो
धनहृत्कुजः ॥ २ ॥ सामगानप्रियो रक्तवस्त्रो रक्तायतेक्षणः ।
लोहितो रक्तवर्णश्च सर्वकर्मविबोधकः ॥ ३ ॥ रक्तमाल्यधरो
हेमकुण्डली ग्रहनायकः ॥ नामान्येतानि भौमस्य यः पठेत्सततं
नरः ॥ ४ ॥ ऋणं तस्य च दौर्भाग्यं दारिद्र्यं च विनश्यति ।
धनं प्राप्नोति विपुलं स्त्रियं चैव मनोरमाम् ॥ ५ ॥ वंशोद्योतकरं
पुत्रं लभते नात्र संशयः । योऽर्चयेदह्नि भौमस्य मङ्गलं बहुपुष्पकैः
॥ ६ ॥ सर्वा नश्यन्ति पीडा च तस्य गृहकृता ध्रुवम् ॥ ७ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे अङ्गारकस्तोत्रं संपूर्णम् ।

४. ऋणमोचकमङ्गलस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ मङ्गलो भूमिपुत्रश्च ऋणहर्ता धन-
प्रदः । स्थिरासनो महाकायः सर्वकर्मविरोधकः ॥ १ ॥ लोहितो
लोहिताक्षश्च सामगानां कृपाकरं ॥ धरात्मजः कुजो भौमो

भूतिदो भूमिनन्दनः ॥ २ ॥ अङ्गारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः
 वृष्टेः कर्ताऽपहर्ता च सर्वकामफलप्रदः ॥ ३ ॥ एतानि कुजनामा-
 नि नित्यं यः श्रद्धया पठेत् । ऋणं न जायते तस्य धनं शीघ्र-
 मवाप्नुयात् ॥ ४ ॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कान्तिसमप्रभम् । कु-
 मारं शक्तिहस्तं च मङ्गलं प्रणमाम्यहम् ॥ ५ ॥ स्तोत्रमङ्गारक-
 स्यैतत्पठनीयं सदा नृभिः ॥ न तेषां भौमजा पीडा स्वल्पाऽपि
 भवति क्वचित् ॥ ६ ॥ अङ्गारक महाभाग भगवन्भक्तवत्सल ।
 त्वां नमामि मामशेषमृणमाशु विनाशय ॥ ७ ॥ ऋणरोगादिदा-
 रिद्रव्यं ये चान्ये ह्यपमृत्यवः । भयक्लेशमनस्तापा नश्यन्तु मम
 सर्वदा ॥ ८ ॥ अतिवक्र दुराराध्य भोगमुक्तजितात्मनः ॥ तुष्टो
 ददासि साम्राज्यं रुष्टो हरसि तत्क्षणात् ॥ ९ ॥ विरिञ्चिश-
 काविष्णूनां मनुष्याणां तु का कथा । तेन त्वं सर्वसत्त्वेन ग्रहराजो
 महाबलः ॥ १० ॥ पुत्रान्देहि धनं देहि त्वामास्मि शरणं गतः ।
 ऋणदारिद्र्यदुःखेन शत्रूणां च भयात्ततः ॥ ११ ॥ एभिर्द्वादशभिः
 श्लोकैर्यः स्तौति च धरासुतम् । महतीं श्रियमाप्नोति ह्यपरो
 धनदो युवा ॥ १२ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे भार्गवप्रोक्तं ऋणमोचकमङ्गलस्तोत्रम् ।

५. बुधपञ्चविंशतिनामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ बुधो बुद्धिमतां श्रेष्ठो बुद्धिदाता धनप्रदः ।
 प्रियंगुगुलिकाश्यामः कञ्जनेत्रो मनोहरः ॥ १ ॥ ग्रहोपमो रौहि-
 णेयो नक्षत्रेशो दयाकरः । विरुद्धकार्यहन्ता च सौम्यो बुद्धिविब-
 र्धनः ॥ २ ॥ चन्द्रात्मजो विष्णुरूपी ज्ञानी ज्ञो ज्ञानिनायकः ॥
 ग्रहपीडाहरो दारपुत्रधान्यपशुप्रदः ॥ ३ ॥ लोकप्रियः सौम्यमूर्ति-
 गुणदो गुणिवत्सलः ॥ पञ्चविंशति नामानि बुधस्यैतानि यः पठेत्
 ॥ ४ ॥ स्मृत्वाबुधं सदा तस्य पीडा सर्वा विनश्यति ॥ तद्दिने वा
 पठेद्यस्तु लभते स मनोगतम् ॥ ५ ॥

इति श्रीपद्मपुराणे बुधपञ्चविंशतिनामस्तोत्रं समाप्तम् ।

६. बृहस्पतिस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ गुरुबृहस्पतिर्जीवः सुराचार्यो विदांवरः ।
 वागीशो धिषणो दीर्घश्मश्रुः पीताम्बरो युवा ॥ १ ॥ सुधादृष्टि-
 ग्रहाधीशो ग्रहपीडापहारकः । दयाकरः साम्यमूर्तिः सुरार्च्यः
 कुंकुमद्युतिः ॥ २ ॥ लोकपूज्योलोक गुरुर्नीतिज्ञो नीतिकारकः ।
 तारापतिश्चांगिरसो वेदवैद्यपितामहः ॥ ३ ॥ भक्त्या बृस्पतिं
 स्मृत्वा नामान्येतानि यः पठेत् । आरोगी बलवान् श्रीमान्पुत्रवान्स
 भवेन्नरः ॥ ४ ॥ जीवेद्वर्षशतं मर्त्यो पापं नश्यति नश्यति । यः
 पूजयेद्गुरुदिनं पीतगन्धाक्षताम्बरः ॥ ५ ॥ पुष्पदीपापहारश्च
 पूजयित्वा बृहस्पतिम् । ब्राह्मणान्भोजयित्वा च पीडाशान्ति-
 र्भवेद्गुरोः ॥ ६ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे बृहस्पतिस्तोत्रं संपूर्णम् ।

७. शुक्रस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ शुक्रः काव्यः शुकरेता शुक्लाम्बरधरः
 सुधीः । हिमाभः कुन्तधवलः शुभ्रांशुः शुक्लभूषणः ॥ १ ॥ नीति-
 ज्ञो नीतिकृत्रीतिमार्गगामी ग्रहाधिपः । उशना वेदवेदाङ्गपारगः
 कविरात्मवित् ॥ २ ॥ भार्गवः करुणाः सिन्धुज्ञानिगम्यः सुतप्रदः ।
 शुक्रस्यैतानि नामानि शुक्रं स्मृत्वा तु यः पठेत् ॥ ३ ॥ आयुर्धनं
 सुखं पुत्रं लक्ष्मीं वसतिमुत्तमाम् ॥ विद्यां चैव स्वयं तस्मै शक्रस्तुष्टो
 ददाति च ॥ ४ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे शुक्रस्तोत्रं संपूर्णम् ।

८. शनैश्चरस्तवराजः

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच । ध्वात्वा गणपतिं राजा
 धर्मराजा युधिष्ठिरः ॥ धीरः शनैश्चरस्येमं चकार स्तवमुत्तमम्
 ॥ १ ॥ शिरो मे भास्करिः पातु भालं छायासुतोऽवतु ॥ कोटराक्षो
 दृशौ पातु शिखिकण्ठनिभः श्रुती ॥ २ ॥ घ्राणं मे भीषणः पातु
 मुखं वलिमुखोऽवतु । स्कन्धौ संवर्तकः पातु भुजौ मे भयदोऽवतु

॥ ३ ॥ सौरिर्म हृदयं पातु नाभिं शनैश्चरोऽवतु । ग्रहराजः कटि
पातु सर्वतो रविनन्दनः ॥ ४ ॥ पादौ मन्दगतिः पातु कृष्णः
पात्वखिलं वपुः । रक्षामेतां पठेन्नित्यं सौरेर्नामबलैर्युताम् ॥ ५ ॥
सुखी पुत्री चिरायुश्च स भवेन्नात्र संशयः । ॐ शौरिः शनैश्चरः
कृष्णो नीलोत्पलनिभः शनिः ॥ ६ ॥ शुष्कोदरो विशालाक्षो
दुर्निरीक्ष्यो विभीषणः । शितिकण्ठनिभो नीलश्छायाहृदयनन्दनः
॥ ७ ॥ कालदृष्टिः कोटराक्षः स्थूलरोमा बलीमुखः । दीर्घो
निर्मासगात्रस्तु शुष्को घोरो भयानकः ॥ ८ ॥ नीलांशुः क्रोधनो
रौद्रो दीर्घश्मश्रुर्जटाधरः । मन्दो मन्दगतिः खञ्जो तृप्तः संवर्तक्रो
यमः ॥ ९ ॥ ग्रहराजः कराली च सूर्यपुत्रो रविः शशी । कुजो
बुधो गुरुः काव्यो भानुजः सिंहिकासुतः ॥ १० ॥ केतुर्देवपति
र्बाहुः कृतान्तो नैर्ऋतस्तथा । कुशी मरुत्कुबेरश्च ईशानः सुर आत्म-
भूः ॥ ११ ॥ विष्णुर्हरो गणपतिः कुमारः काम ईश्वरः ॥ कर्ता
हर्ता पालयिता राज्यसे (?) राज्यदायकः ॥ १२ ॥ छायासुतः
श्यामलाङ्गो धनहर्ता धनप्रदः । क्रूरकर्म विधाता च सर्वकर्मविरोधकः
॥ १३ ॥ तुष्टो रुष्टः कामरूपः कामदो रविनन्दनः । ग्रहपीडा-
हरः शान्तो नक्षत्रेशो ग्रहेश्वरः ॥ १४ ॥ स्थिरासनः स्थिरगति-
र्महाकायो महाबलः । महाप्रभो महाकालः कालात्मा कालकालकः
॥ १५ ॥ आदित्यभयदाता च मृत्युरादित्यनन्दनः । शतभिरु-
क्षदयिता (?) त्रयोदशीतिथिप्रियः ॥ १६ ॥ (?) तिथ्यात्मा
तिथिगणनो नक्षत्रगणनायकः ॥ योगराशिमुहूर्तात्मा कर्ता दिन-
पतिः प्रभुः ॥ १७ ॥ शमीपुष्पप्रियः श्यामस्त्रैलोक्यभावदायकः ।
नीलवासाः क्रियासिन्धुर्नीलाञ्जनचयच्छविः ॥ १८ ॥ सर्वरोगहरो
देवः सिद्धो देवगणस्तुतः । अष्टोत्तरशतं नाम्नां सौरेश्छायासुतस्य
यः ॥ १९ ॥ पठेन्नित्यं तस्य पीडा समस्ता नश्यति ध्रुवम् ।
कृत्वा पूजां पठेन्मर्त्यो भक्तिमान्यः स्तवं सदा ॥ २० ॥ विशेषतः
शनिदिने पीडा तस्य विनश्यति । जन्मलग्ने स्थितिर्वापि गोचरे

क्रूरराशिगे ॥ २१ ॥ दशासु च गते सौरेतदा स्तवमिमं पठेत्
 पूजयेद्यः शनिं भक्त्या शमीपुष्पाक्षताम्बरैः ॥ २२ ॥ विधाय
 लोहप्रतिमां नरो दुःखाद्विमुच्यते बाधा धान्यग्रहाणां च यः
 पठेत्तस्य नश्यति ॥ २३ ॥ भीतो भयाद्विमुच्येत बद्धो मुच्येत
 बन्धनात् । रोगी रोगाद्विमुच्येत नरः स्तवमिमं पठेत् ॥ २४ ॥
 पुत्रवान्धनवान् श्रीमान्जायतेनात्रसंशयः ॥ २५ ॥ नारद
 उवाच । स्तवं निशम्य पार्थस्य प्रत्यक्षोऽभूच्छनैश्चरः । दत्त्वा राज्ञे
 वरः कामं शनिश्चान्ततर्दधे तदा ॥ २६ ॥

इति श्रीभविष्यपुराणे शनैश्चरस्तवराजः समाप्तः

९. शनैश्चरस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अस्य श्रीशनैश्चरस्तोत्रस्य दशरथ
 ऋषिः । श्रीशनैश्चरो देवता । त्रिंष्टुप् छन्दः । शनैश्चर प्रीत्यर्थे
 जपे विनियोगः ॥ दशरथ उवाच । कोणोऽन्तको रौद्रयमोऽथ
 बभ्रुः कृष्णः शनिः पिंगलमन्दसौरिः । नित्यं स्मृतो यो हरते च
 पीडां तस्मै नमः श्रीरविनन्दनाय ॥ १ ॥ सुरासुराः किं पुरुषो-
 रगेन्द्रा गन्धर्वविद्याधरपन्नगाश्च । पीडयन्ति सर्वे विषमस्थितेन
 तस्मै ० ॥ २ ॥ नरा नरेन्द्राः पशवो मृगेन्द्रा वन्याश्च ये कीटपत-
 न्गभृङ्गाः । पीडयन्ति सर्वे विषमस्थितेन तस्मैः ॥ ३ ॥ देशाश्च
 दुर्गाणि वनानि यत्र सेनानिवेशाः पुरपत्तनानि । पीडयन्ति
 सर्वे विषमस्थितेन तस्मै ० ॥ ४ ॥ तिलैर्यवैर्मर्षिगुडान्नदानैर्लोहेन
 नीलाम्बरदानतो वा । प्रीणाति मन्त्रैर्निजवासरे च तस्मै ० ॥ ५ ॥
 प्रयागकूले यमुनातटे च सरस्वतीपुण्यजले गुहायाम् । यो योगिनां
 ध्यानगतोऽपि सूक्ष्मस्तस्मै ० ॥ ६ ॥ अन्यप्रदेशात्स्वगृहं प्रविष्टस्त-
 दीयवारे स नरः सुखी स्यात् । गृहाद्गतो यो न पुनः प्रयाति
 तस्मैः ० ॥ ७ ॥ लुष्टा स्वयंभूर्भुवनत्रयस्य त्राता हरीशो हरते
 पिनाकी । एकस्त्रिधा ऽ ऋग्यजुःसाममूर्तिस्तस्मै ० ॥ ८ ॥ शन्यष्टकं
 यः प्रयतः प्रभाते नित्यं सुपुत्रैः पशुबान्धवैश्च । पठेत्तु सौख्यं

भुवि भोगयुक्तः प्राप्नोति निर्वाणपदं तदन्ते ॥ ९ ॥ कोणस्थः
पिंगलो बभ्रुः कृष्णो रौद्रोऽन्तको यमः । सौरिः शनैश्चरो मन्दः
पिप्पलादेन संस्तुतः ॥ १० ॥ एतानि दश नामानि प्रातरुत्थाय
यः पठेत् । शनैश्चरकृता पीडा न कदाचिद्भविष्यति ॥ ११ ॥

इति श्रीशनैश्चरस्तोत्रं संपूर्णम्

१०. शनिस्तोत्रम्

ॐ शनैश्चरः स्वधाकारी छायाभूः सूर्यनन्दनः । मार्तण्डजो
यमः सौरिः पंगुश्च ग्रहनायकः ॥ १ ॥ ब्रह्मण्योऽक्रूरधर्मज्ञो नील-
वर्णोऽञ्जनद्युतिः । द्वादशैतानि नामानि त्रिसंध्यं यः पठेन्नर
॥ २ ॥ तस्य पीडां नचैवाहं करिष्यामि न संशयः ॥ गोचरे
जन्मलग्ने वापस्वतर्दशासु च ॥ ३ ॥

इति शनैश्चरस्तोत्रम्

११. राहुस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ राहुर्दानवमन्त्री च सिंहिकाचित्त
नन्दनः । अर्धकायः सदा क्रोधी चन्द्रादित्यविमर्दनः ॥ १ ॥ रौद्रो
रुद्रप्रियो दैत्यः स्वर्भानुर्भानुभीतिदः । ग्रहराजः सुधापायी राका-
तिथ्यभिलाषकः । ॥ २ ॥ कालदृष्टिः कालरूपः श्रीकण्ठहृदया-
श्रयः । विधुंतुदः संहिकेयो घोररूपो महाबलः ॥ ३ ॥ ग्रहपीडा-
करो दंष्ट्री रक्तनेत्रो महोदरः । पञ्चविंशति नामानि स्मृत्वा
राहुं सदा नरः ॥ ४ ॥ यः पठेन्महती पीडा तस्य नश्यति केवलम् ।
आरोग्यं पुत्रमतुलां श्रियं धान्यं पशूंस्तथा ॥ ५ ॥ ददाति राहुस्त-
स्मै यः पठते स्तोत्रमुत्तमम् । सततं पठते यस्तु जीवेद्वर्षशतं नरः
॥ ६ ॥

इति श्रीस्कन्दपुराणे राहुस्तोत्रं संपूर्णम्

१२. केतुपञ्चविंशतिनामस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ केतुः कालः कलयिता धूम्रकेतुर्विवर्णकः ।
लोककेतुर्महाकेतुः सर्वकेतुर्भयप्रदः ॥ १ ॥ रौद्रो रुद्रप्रियो रुद्रः

क्रूरकर्मा सुगन्धधृक् । पलालधूमसंकाशश्चित्रयज्ञोपवीतधृक् ॥
 ॥ २ ॥ तारागणविमर्दी च जैमिनेयो ग्रहाधिपः । पञ्चविंशति
 नामानि केतोर्यः सततं पठेत् ॥ ३ ॥ तस्य नश्यति बाधा च सर्वा
 केतुप्रसादतः । धनधान्यपशूनां च भवेद्वृद्धिर्न संशयः ॥ ४ ॥

इति श्रीस्कंदपुराणे केतोः पञ्चविंशतिनामस्तोत्रं संपूर्णम्

१३. नवग्रहपीडाहरस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ ग्रहाणामादिरादित्यो लोकरक्षणकारकः ॥
 विषमस्थानसंभूतां पीडां हरतु मे रविः ॥ १ ॥ रोहिणीशः
 सुधामूर्तिः सुधागात्रः सुधाशनः । विषमस्थानसंभूतां पीडां हरतु
 मे विधुः ॥ २ ॥ भूमिपुत्रो महातेजा जगतां भयकृत्सदा । वृष्टि-
 कृद्वृष्टिहर्ता च पीडां हरतु मे कुजः ॥ ३ ॥ उत्पातरूपो जगतां
 चन्द्रपुत्रो महाद्युतिः । सूर्यप्रियकरो विद्वान्पीडां हरतु मे बुधः
 ॥ ४ ॥ देवमन्त्री विशालाक्षः सदा लोकहिते रतः । अनेकशिष्य-
 संपूर्णः पीडा हरतु मे गुरुः ॥ ५ ॥ दैत्यमन्त्री गुरुस्तेषां प्राणदश्च
 महामतिः । प्रभुस्ताराग्रहाणां च पीडां हरतु मे भृगुः ॥ ६ ॥
 सूर्य पुत्रो दीर्घदेहो विशालाक्षः शिवप्रियः । दीर्घचारः प्रसन्नात्मा
 पीडां हरतु मे शनिः ॥ ७ ॥ महाशिरा महावक्रो दीर्घदंष्ट्रो
 महाबलः । अतनुश्चोर्ध्वकेशश्च पीडां हरतु मे शिखी ॥ ८ ॥
 अनेकरूपवर्णश्च शतशोऽथ सहस्रशः । उत्पातरूपो जगतां पीडां
 हरतु मे तमः ॥ ९ ॥

इति नवग्रहपीडाहरस्तोत्रम्

१४. नवग्रहस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ जपाकुसुमसंकाशं काश्यपेयं महाद्युतिम् ।
 तमोर्नि सर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवाकरम् ॥ १ ॥ दधिशङ्ख-
 षाराभं क्षीरोदारणवसंभवम् । नमामि शशिनं सोमं शंभोर्मुकुट-
 भूषणम् ॥ २ ॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कान्ति समप्रभम् । कुमारं

शक्तिहस्तं तं मङ्गलं प्रणमाम्यहम् ॥३॥ प्रियङ्गुकलिकाश्यामं
 रूपेणाप्रतिमं बुधम् । सौम्यं सौम्यगुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम्
 ॥४॥ देवानां च ऋषीणां च गुरुं काञ्चनसन्निभम् । बुद्धिभूतं
 त्रिलोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् ॥ ५ ॥ हिमकुन्दमृणालाभं दे-
 त्यानां परमं गुरुम् । सर्वशास्त्रप्रवक्तारं भार्गवं प्रणमाम्यहम्
 ॥ ६ ॥ नीलाञ्जनसमाभासं रविपुत्रं यमाग्रजम् । छायामार्तण्ड-
 संभूतं तं नमामि शनैश्चरम् ॥ ७ ॥ अर्धकायं महावीर्यं चन्द्रा-
 दित्यविमर्दनम् सिंहिकागर्भसंभूतं तं राहुं प्रणमाम्यहम् ॥ ८ ॥
 पलाशपुष्पसंकाशं तारकाग्रहमस्तकम् । रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं
 केतुं प्रणमाम्यहम् ॥ ९ ॥ इति व्यासमुखोद्गीतं यः पठेत्सुस-
 माहितः । दिवा वा यदि वा रात्रौ विघ्नशान्तिर्भविष्यति ॥ १० ॥
 नरनारीनृपाणां च भवेद्दुःस्वप्ननाशनम् । ऐश्वर्यमतुलं तेषामा-
 रोग्यं पुष्टिवर्धनम् ॥ ११ ॥ ग्रहनक्षत्रजाः पीडास्तस्कराग्निसमु-
 द्भवाः । ताः सर्वाः प्रशमं यान्ति व्यासो ब्रूते न संशयः ॥ १२ ॥

इति श्रीव्यासविरचितं नवग्रहस्तोत्रं संपूर्णम्

इति नवग्रहस्तोत्राणि १४

अथ संकीर्णस्तोत्राणि

१. शिवरामाष्टकप्रारंभः

श्रीगणेशाय नमः ॥ शिव हरे शिवरामसखे प्रभो त्रिविधता-
पनिवारण हे प्रभो । अज जनेश्वर यादव पाहि मां शिव हरे
विजयं कुरु मे वरम् ॥ १ ॥ कमललोचन राम दयानिधे हर
गुरो गजरक्षक गोपते । शिवतनो भव शंकर पाहि मां शिवहरे
वि० ॥ २ ॥ स्वजनरञ्जनमङ्गलमन्दिरं भजति ते पुरुषाः परमं
पदम् । भवति तस्य सुखं परमाद्भुतं शिव हरे वि० ॥ ३ ॥ जय
युधिष्ठिरवल्लभ भूपते जय जयार्जित पुण्यपयोनिधे । जय कृपामय
कृष्ण नमोऽस्तु ते शिव हरे विज० ॥ ४ ॥ भवविमोचन माधव
मापते सुकविमानसहंस शिवारते । जनकजारत राघव रक्ष मां
शिव हरे वि० ॥ ५ ॥ अवनिमण्डलमंगल मापते जलदमुन्दर राम
रमापते । निगमकीर्तिगुणार्णव गोपते शिव हरे वि० ॥ ६ ॥ पति-
तपावन नाममयी लता तव यशो विमलं परिगीयते । तदपि माधव
मां किमुपेक्षसे शिव हरे वि० ॥ ७ ॥ अमरतापरदेव रमापते
विजयस्तव नामघनोपमे । मयि कथं करुणार्णव जायते शिव हरे०
॥ ८ ॥ हनुमतः प्रियतोषकर प्रभो सुरसरिद्धृतशेखर हे गुरो ।
मम विभो किमु विस्मरणं कृतं शिवहरे ० ॥ ९ ॥ नरहरेरति-
रंजनमुन्दरं पठति यः शिवरामकृतस्तवम् । विशति रामरमाचरणां
बुजे शिव हरे० ॥ १० ॥ प्रातरुत्थाय यो भक्त्या पठेद्भाग्यमानसः
विजयो जायते तस्य विष्णुमाराध्यमाप्नुयात् ॥ ११ ॥

इति श्रीरामानन्दविरचितं शिवरामस्तोत्रम्

२. भगवत्प्रातःस्मरणम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रातः स्मरामि फणिराजतनौ शयानं
नागामरासुरनरादिजगन्निदानम् । वेदैः सहागमगणैरुपगीयमानं
कांतारकेतनवतां परमं निधानम् ॥ १ ॥ प्रातर्भजामि भवसागर-
वारिपारं देवर्षिसिद्धनिवहैर्विहितोपहारम् । संदृप्तदानवकदंब-

दापहारं सौन्दर्यराशिजलराशिसुताविहारम् ॥ २ ॥ प्रातर्नमामि
शरदंबरकांति कांतं पादारविंदमकरंदजुषां भवान्तम् । नानाव-
तारहतभूमिभरं कृतान्तं पाथोजकंबुरथपादकरं प्रशांतम् ॥ ३ ॥
श्लोकत्रयमिदं पुण्यं ब्रह्मानंदेन कीर्तितम् । यः पठेत्प्रातरुत्थाय
सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ ४ ॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानंदविरचितं श्रीभगवत्प्रातः-

स्मरणं सम्पूर्णम्

३. प्रातःस्मरणस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रातः स्मरामि हृदि संस्फुर दात्मतत्त्वं
सच्चित्सुखं परमहंसगतिं तुरीयम् । यत्स्वप्नजागरसुषुप्तमवैति
नित्यं तद्ब्रह्म निष्कलमहं न च भूतसंघः ॥ १ ॥ प्रातर्भजामि
मनसो वचसामगम्यं वाचो विभाति निखिला यदनुग्रहेण । यन्नेति
नेति वचनैर्निगमावोचुस्तं देवदेवमजमच्युतमाहुरग्रयम् ॥ २ ॥
प्रातर्नमामि तमसः परमर्कवर्णं पूर्णं सनातनपदं पुरुषोत्तमाख्यम्
यस्मिन्निदं जगदशेषमशेषमूर्तौ रज्ज्वाभुजंगम इव प्रतिभासितं
वै ॥ ३ ॥ श्लोकत्रयमिदं पुण्यं लोकत्रय विभूषणम् । प्रातःकाले
पठेद्यस्तु स गच्छेत्परमं पदम् ॥ ४ ॥

इति श्रीभगवत्पादाचार्यविरचितं प्रातःस्मरण-

स्तोत्रं सम्पूर्णम्

४. अश्वत्थस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीनारद उवाच ॥ अनायासेन लोकोऽयं
सर्वान् कामानवाप्नुयात् । सर्वदेवात्मकं चैकं तन्मे ब्रूहि पितामह
॥ १ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ शृणु देवमुनेऽश्वत्थं शुद्धं सर्वात्मकं तरुम् ।
यत्प्रदक्षिणतो लोकः सर्वान् कामान्समश्नुते ॥ २ ॥ अश्वत्थाद्द-
क्षिणे रुद्रः पश्चिमे विष्णुरास्थितः । ब्रह्मा चोत्तरदेशस्थः सर्वे
त्विन्द्रादिदेवताः ॥ ३ ॥ स्कंधोपस्कंधपत्रेषु गोविप्रमुनयस्तथा ।
मूलं वेदाः पयो यज्ञाः संस्थिता मुनिपुंगव ॥ ४ ॥ पूर्वादिदिक्षु

संयाता नदीनदसरोऽब्धयः । तस्मात्सर्वप्रयत्नेन ह्यश्वत्थं संश्रये-
 द्बुधः ॥ ५ ॥ त्वं क्षीर्यफलकश्चैव शीतलश्च वनस्पते । त्वामा-
 राध्य नरो विद्यादैहिकामुष्मिकं फलम् ॥ ६ ॥ चलद्दलाय
 वृक्षाय सर्वदाश्रितविष्णवे । बोधितत्त्वाय देवाय ह्यश्वत्थाय नमो
 नमः ॥ ७ ॥ अश्वत्थ यस्मात्त्वयि वृक्षराज नारायणस्तिष्ठति
 सर्वकाले । अतः श्रुतस्त्वं सततं तरूणां धन्योऽसि चारिष्टविनाश-
 कोऽसि ॥ ८ ॥ क्षीरदस्त्वं च ये ने ह येन श्रीस्त्वां निषेवते । सत्येन
 तेन वृक्षेन्द्र मामपि श्रीनिषेवताम् ॥ ९ ॥ एकादशात्मरुद्रोऽसि
 वसुनाथशिरोमणिः । नारायणोऽसि देवानां वृक्षराजोऽसि पिप्पल
 ॥ १० ॥ अग्निगर्भः शमीगर्भो देवगर्भः प्रजापतिः । हिरण्यगर्भो
 भूगर्भो यज्ञगर्भो नमोऽस्तु ते ॥ ११ ॥ आयुर्बलं यशो वर्चः प्रजाः
 पशुवसूनि च । ब्रह्म प्रज्ञां च मेधां च त्वं नो देहि वनस्पते ॥ १२ ॥
 सततं वरुणो रक्षेत्त्वामाराद्वृष्टिराश्रयेत् । पतितस्त्वां निषेवंतां
 तृणानि सुखमस्तु ते ॥ १३ ॥ अक्षिस्पदं भुजस्पदं दुःस्वप्नं
 दुर्विचिंतनम् । शत्रूणां च समुत्थानं ह्यश्वत्थ शमय प्रभो ॥ १४ ॥
 अश्वत्थाय वरेण्याय सर्वैश्वर्यप्रदायिने । नमो दुःस्वप्ननाशायसुस्व-
 प्न फलदायिने ॥ १५ ॥ मूलतो ब्रह्मरूपाय मध्यतो विष्णुरूपिणे ।
 अन्ततः शिवरूपाय वृक्षराजाय ते नमः ॥ १६ ॥ यं दृष्ट्वा
 मुच्यते रोगः स्पृष्ट्वा पापैः प्रमुच्यते । यदाश्रयाच्चिरंजीवी तम-
 श्वत्थं नमाम्यहम् ॥ १७ ॥ अश्वत्थ सुमहाभाग सुभग प्रियदर्शन ।
 इष्टकामांश्च मे देहि शत्रुभ्यस्तु पराभवम् ॥ १८ ॥ आयुः प्रजां
 धनं धान्यं सौभाग्यं सर्वसंपदम् । देहि देव महावृक्ष त्वामहं शरणं
 गतः ॥ १९ ॥ ऋग्यजुः साममंत्रात्मा सर्वरूपीपरात्परः । अश्व-
 त्थोवेदमूलोऽसावृषिभिः प्रोच्यते सदा ॥ २० ॥ ब्रह्महा गुरुहा
 चैव दरिद्रो व्याधिपीडितः । आवर्त्य लक्षसंख्यं तत्स्तोत्रमेतत्मुखी
 भवेत् ॥ २१ ॥ ब्रह्मचारी हविष्याशी त्वधःशायी जितेन्द्रियः ।
 पापोपहतचित्तोऽपि व्रतमेतत्समाचरेत् ॥ २२ ॥ एकहस्तं द्विह-

स्तंवा कुर्याद्गोमयलेपनम् । अर्चेत्पुरुषसूक्तेन प्रणवेन विशेषतः
॥ २३ ॥ मौनी प्रदक्षिणं कुर्यात्प्रागुक्तफलभागभवेत् । विष्णोर्नमि-
सहस्रेण ह्यच्युतस्यापि कीर्तनात् ॥ २४ ॥ पदे पदान्तरंगत्वा
करचेष्टाविर्वाजितः । वाचा स्तोत्रं मनो ध्याने चतुरङ्गं प्रदक्षिणम्
॥ २५ ॥ अश्वत्थः स्थापितो येन तत्कुलं स्थापितं ततः । धनायुषां
समृद्धिस्तु नरकात्तारयेत्पितृन् ॥ २६ ॥ अश्वत्थमूलमाश्रित्य
शाकान्नोदकदानतः । एकस्मिन् भोजिते विप्रे कोटिब्राह्मणभोज-
नम् ॥ २७ ॥ अवश्वत्थमूलमाश्रित्य जपहोमसुरार्चनात् । अक्षयं
फलमाप्नोतिब्रह्मणो वचनं यथा ॥ २८ ॥ एवमाश्वासितोश्वत्थः
सदाश्वासाय कल्पते । यज्ञार्थं छेदितेऽश्वत्थे ह्यक्षयं स्वर्गमाप्नुयात्
॥ २९ ॥ छिन्नोयेन वृथाश्वत्थश्छेदितः पितृदेवताः । अश्वत्थः
पूजितो यत्र पूजितः सर्वदेवताः ॥ ३० ॥

इति ब्रह्मनारदसंवादे अश्वत्थस्तोत्रं सम्पूर्णम्

५. नवनागस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अनंतं वासुकि शेषं पद्मनाभं च कंबलम् ।
शंखपालं धृतराष्ट्रं च तक्षकं कालियं तथा ॥ १ ॥ एतानि नव
नामानि नागानां च महात्मनाम् । सायंकाले पठेन्नित्यं प्रातःकाले
विशेषतः । विषाद् भयं तस्य नास्ति सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ २ ॥

इति नवनागस्तोत्रं सम्पूर्णम्

६. तुलसीकवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीतुलसीकवचस्तोत्रमंत्रस्य श्रीमहा-
देव ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । श्रीतुलसी देवता मनईप्सितकामना-
सिद्धचर्थजपे विनियोगः । तुलसी श्रीमहादेवि नमः पंकजधा-
रिणि । शिरो मे तुलसी पातु भालं पातु यशस्विनी ॥ १ ॥ दृशौ
मे पद्मनयना श्रीसखी श्रवणे मम । घ्राणं पातु सु गन्धा मे मुखं च
सुमुखी मम ॥ २ ॥ जिह्वा मे पातु शुभदा कण्ठं विद्यामयी मम ।
स्कन्धौ कल्लारिणी पातु हृदयं विष्णुवत्लभा ॥ ३ ॥ पुण्यदा

मे पातु मध्यं नाभिं सौभाग्यदायिनी । कटिं कुण्डलिनी पातु ऊरू
नारदवंदिता ॥ ४ ॥ जननी जानुनी पातु जंघे सकलवंदिता ।
नारायणप्रिया पादौ सर्वाङ्गं सर्वरक्षिणी ॥ ५ ॥ संकटे विषमे
दुर्गे भये वादे महाहवे । नित्यं हि संध्ययोः पातु तुलसी सर्वतः
सदा ॥ ६ ॥ इतीदं परमं गुह्यं तुलस्याः कवचामृतम् । मर्त्यानाम-
मृतार्थाय भीतानामभयाय च ॥ ७ ॥ मोक्षाय च मुमुक्षूणां
ध्यायिनां ध्यानयोगकृत् । वशाय वश्यकामानां विद्याये वेदवा-
दिनाम् ॥ ८ ॥ द्रविणाय दरिद्राणां पापिनां पापशान्तये ॥ ९ ॥
अन्नाय क्षुधितानां च स्वर्गाय स्वर्गमिच्छताम् । पशव्यं पशुकामानां
पुत्रदं पुत्रकांक्षिणाम् ॥ १० ॥ राज्याय भ्रष्टराज्यनामशान्तानां
च शान्तये । भक्त्यर्थं विष्णुभक्तानां विष्णौ सर्वान्तरात्मनि ॥
॥ ११ ॥ जाप्यं त्रिवर्गसिद्धयर्थं गृहस्थेन विशेषतः । उद्यन्तं
चण्डकिरणमुपस्थाय कृताञ्जलिः ॥ १२ ॥ तुलसीकानने तिष्ठ-
न्नासीनो वा जपेदिदम् । सर्वान् कामानवाप्नोति तथैव मम
सन्निधिम् ॥ १३ ॥ मम प्रियकरं नित्यं हरिभक्तिविवर्धनम् । या
स्यामृतप्रजा नारी तस्या अङ्गं प्रमार्जयेत् ॥ १४ ॥ सा पुत्रं
लभते दीर्घजीविनं चाप्यरोगिणम् । बंध्याया मार्जयेदङ्गं कुशैर्मन्त्रेण
साधकः ॥ १५ ॥ साऽपि संवत्सरादेव गर्भं धत्ते मनोहरम् ।
अश्वत्थे राजवश्यार्थं जपेदग्नेः सुरुपभाक् ॥ १६ ॥ पलाशमूले
विद्यार्थं तेजोर्थ्यभिमुखो रवेः । कन्यार्थं चंडिकागेहे शत्रुहत्यै गृहे
मम ॥ १७ ॥ श्रीकामो विष्णुगेहे च उद्याने स्त्री वशा भवेत्
किमत्र बहुनोक्तेन शृणु सैन्येश तत्त्वतः ॥ १८ ॥ यं यं कामम-
भिध्यायेत्तं तं प्राप्नोत्यसंशयम् । मम गेहगतस्त्वं तु तारकस्य
वधेच्छया ॥ १९ ॥ जपन् स्तोत्रं च कवचं तुलसीगतमानसः ।
मण्डलात्तारकं हन्ता भविष्यसि न संशयः ॥ २० ॥

इति श्रीब्रह्मांडपुराणे तुलसीमाहात्म्ये तुल-
सीकवचं नाम स्तोत्रं संपूर्णम्

७. तुलसीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ जगद्धात्रि नमस्तुभ्यं विष्णोश्च प्रियवल्लभे ।
यतो ब्रह्मादयो देवाः सृष्टिस्थित्यन्तकारिणः ॥ १ ॥ नमस्तुलसि
कल्याणि नमो विष्णुप्रिये शुभे । नमो मोक्षप्रदे देवि नमः संपत्प्र-
दायिके ॥ २ ॥ तुलसी पातु मां नित्यं सर्वापद्भ्योऽपि सर्वदा ।
कीर्तितापि स्मृता वापि पवित्रयति मानवम् ॥ ३ ॥ नमामि
शिरसा देवीं तुलसीं विलसत्तनुम् ॥ यां दृष्ट्वा पापिनो मर्त्या
मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषात् ॥ ४ ॥ तुलस्या रक्षितं सर्वं जगदेतच्च-
राचरम् । या विनिर्हन्ति पापानि दृष्टा वा पापिभिर्नरैः ॥ ५ ॥
नमस्तुलस्यतितरां यस्यै बद्ध्वा बलिं कलौ । कलयन्ति सुखं सर्वं
स्त्रियो वैश्यास्तथापरे ॥ ६ ॥ तुलस्या नापरं किञ्चिद्देवतं जगती-
तले । यया पवित्रितो लोको विष्णुसंगेन वैष्णवः ॥ ७ ॥ तुलस्या
पल्लवं विष्णोः शिरस्यारोपितं कलौ । आरोपयति सर्वाणि
श्रेयांसि वरमस्तके ॥ ८ ॥ तुलस्यां सकला देवा वसन्ति सततं
यतः । अतस्तामर्चयेल्लोके सर्वान् समर्चयन् ॥ ९ ॥ नमस्तुलसि
सर्वज्ञे पुरुषोत्तमवल्लभे । पाहि मां सर्वपापेभ्यः सर्वसंपत्प्रदायिके
॥ १० ॥ इति स्तोत्रं पुरा गीतं पुण्डरीकेण धीमता । विष्णुमर्चयता
नित्यं शोभनैस्तुलसीदलैः ॥ ११ ॥ तुलसी श्रीमहालक्ष्मीविद्या-
विद्यायशस्विनी । धर्म्या धर्मानना देवी देवदेवनमः प्रिया ॥ १२ ॥
लक्ष्मी प्रियसखी देवी द्यौर्भूमिरचला चला । षोडशैतानि नामानि
तुलस्याः कीर्तयन्नरः ॥ १३ ॥ लभते सुतरां भक्तिमन्ते विष्णुपदं
लभेत् ॥ तुलसी भूर्महालक्ष्मीः पद्मिनी श्रीर्हरिप्रिया ॥ १४ ॥
तुलसी श्रीसखि शुभे पापहारिणि पुण्यदे । नमस्ते नारदनुते
नारायणमनः प्रिये ॥ १५ ॥

इति श्रीपुण्डरीककृतं तुलसीस्तोत्रं सम्पूर्णम्

८. श्रीवेदव्यासाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कलिमलास्वविवेकदिवाकरं समबलोक्य
 तमोवलितं जनम् । करुणया भुवि दर्शितविग्रहं मुनिवरं तमहं
 सततं भजे ॥ १ ॥ भरतवंशसमुद्धरणेच्छया स्वजननीवत्प्रसा
 परिनोदितः । अजनयत्तनयत्रितयं प्रभुर्मुनिवरं तमहं सततं भजे
 ॥ २ ॥ सतिबलादि निरीक्ष्य कलौ नृणां लघुतरं कृपया निगमां-
 बुधेः । समकरोदिह भागमनेकधा मुनिवरं तमहं सततं भजे ॥ ३ ॥
 सकलधर्मनिरूपणसागरं विविधचित्रकथासमलंकृतम् । व्यरचय-
 च्च पुराणकदंबकं मुनिवरं तमहं सततं भजे ॥ ४ ॥ श्रुतिविरोध-
 समन्वयदर्पणं निखिलवादिमतांध्यविदारणम् । ग्रथितवानपि सूत्र-
 समूहकं मुनिवरं तमहं सततं भजे ॥ ५ ॥ यदनुभाववशेन दिवं
 गतः समधिगम्य महात्ससमुच्चयम् । कुरुचमूमजयद्विजयो द्रुतं
 मुनिवरं तमहं सततं भजे ॥ ६ ॥ समरवृत्तविबोधसमीहया कुरु-
 वरेण मुदा कृतयाचनः । सपदि सूतमदादमलेक्षणं मुनिवरं
 तमहं सततं भजे ॥ ७ ॥ वननिवासपरौ कुरुदंपती सुतशुचा
 तपसा च विकर्षितौ । मृततनूजगणं समदर्शयन्मुनिवरं तमहं सततं
 भजे ॥ ८ ॥ व्यासाष्टकमिदं पुण्यं ब्रह्मानन्देन कीर्तितम् । यः
 पठेन्मनुजो नित्यं स भवेच्छास्त्रपारगः ॥ ९ ॥

इति श्रीपरमहंसस्वामिब्रह्मानन्दविरचितं

श्रीवेदव्यासाष्टकं सम्पूर्णम्

९. अभिलाषाष्टकम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ कदा पक्षीन्द्रांसोपरि गतमजं कञ्जनयनं
 रमासंश्लिष्टांगं गगनरुचमापीतवसनम् । गदा शंखांभोजाखिर-
 करमालोक्य सुचिरं गमिष्यत्येतन्मे ननु सफलतां नेत्रयुगलम्
 ॥ १ ॥ कदा क्षीराब्ध्यंतः सुरतरुवनांतर्मणिमये समासीनं पीठे
 जलधितनयालिंगिततनुम् । स्तुत देवैर्नित्यं मुनिवरकदंबैरभिनुतं
 स्तवैः संस्तोष्यामि श्रुतिवचनगर्भैः सुरगुरुम् ॥ २ ॥ कदामामा-

भीतं भवजलधितस्तापसतनुं गता रागं गंगातटगिरिगुहावासस-
 दनम् । लपंतं हे विष्णो सुरवर रमेशेति सततं समभ्येत्योदारं
 कमलनयनो वक्ष्यति वचः ॥ ३ ॥ कदा मे हृत्पद्मे भ्रमर इव
 पद्मे प्रतिवसन् सदा ध्यानाभ्यासादनिशमुपहृतोविभुरसौ । स्फुर-
 ज्ज्योतीरूपोरविरिवरमासेव्यचरणो हरिष्यत्यज्ञानाज्जनितति-
 मिरं तूर्णमखिलम् ॥ ४ ॥ कदा मे भोगाशा निबिडभवपाशांडु-
 परतं तपः शुद्धं बुद्धं गुरुवचनतोदैरचपलम् । मनो मौनं कृत्वा
 हरिचरणयोश्चारु सुचिरं स्थितिं स्थाणुप्रायां भवभयहरां यास्यति
 पराम् ॥ ५ ॥ कदा मे संरुद्धाखिलकरण जालस्थ परितो जिता-
 शेषप्राणानिलपरिकरस्य प्रजपतः । सदोकारं चित्तं हरिपदसरोजे
 धृतवतः । समेष्यत्युल्लास मुहुरखिलरोमावलिरियम् ॥ ६ ॥ कदा
 प्रारब्धांते परिशिथिलतां गच्छति शनैः ॥ शरीरे चाक्षौघेऽप्युपरत-
 वति प्राणपवने । वदत्यूर्ध्वं शश्वन्मम वदनकंजे मुहुरहो करिष्यत्या-
 वाहं हरिरिति पदं पावनतमम् ॥ ७ ॥ कदा हित्वा जीर्णां त्वच-
 मिव भुजङ्गस्तनुमिमां चतुर्बाहुश्चक्रांबुजदरकरः पीतवसनः
 घनश्यामो दूतैर्गंगगतिनीतो नतिपरर्गमिष्यामीष्टस्यांति कमखि-
 लदुःखांतकमिति ॥ ८ ॥

इति श्रीमत्परमहंसस्वामिब्रह्मानंदविरचित-
 मभिलाषाष्टकं संपूर्णम्

१०. चतुःश्लोकी भागवतम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ ज्ञानं परम गुह्यम्
 मे यद्विज्ञानसमन्वितम् । सरहस्यं तदङ्गं च गूहाण गदितं मया
 ॥ १ ॥ यावानहं यथाभावो यद्रूपगुणकर्मकः । तथैव तत्त्वविज्ञान-
 मस्तु ते मदनुग्रहात् ॥ २ ॥ अहमेवासमेवाग्ने नान्यद्यत्सदसत्परम् ।
 पश्चादहं यदेतच्च योऽवशिष्येत सोऽस्म्यहम् ॥ ३ ॥ ऋतेऽर्थं
 यत्प्रतीयेत चात्मनि । तद्विद्यादात्मनो मायां यथाभासो यथा तमः
 ॥ ४ ॥ यथा महान्ति भूतानि भूतेषूच्चावचेष्वनु । प्रविष्टान्य-

प्रविष्टानि तथा तेषु न तेष्वहम् ॥ ५ ॥ एतावदेव जिज्ञास्यं तत्त्व-
जिज्ञा सुनाऽऽत्मनः । अन्वयव्यतिरेकाभ्यां यत्स्यात्सर्वत्र सर्वदा
॥ ६ ॥ एतन्मतं समातिष्ठ परमेण समाधिना । भवान् कल्पविक-
ल्पेषु न विमुह्यति कर्हिचित् ॥ ७ ॥

इति श्रीमद्भागवते महापुराणेऽष्टादशसाहस्रां
संहितायां वैयासिक्यां द्वितीयस्कन्धे भगवद्ब्रह्म-
संवादे चतुःश्लोकीभागवतं समाप्तम्

११. सप्तश्लोकी गीता

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओमित्यकाक्षरं ब्रह्म व्याहरन् मामनुस्मरन्
यः प्रयाति त्यजन्देहं स याति परमां गतिम् ॥ १ ॥ स्थाने हृषी-
केश तव प्रकीर्त्या जगत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च । रक्षांसि भीतानि
दिशो द्रवंति सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसंघाः ॥ २ ॥ सर्वतः
पाणिपादं तत्सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम् । सर्वतः श्रुतिमल्लोके
सर्वमावृत्यतिष्ठति ॥ कविं पुराणमनुशासितारमणोरणीयां सम-
नुस्मरेद्यः । सर्वस्य धातारमर्चित्यरूपमादित्यवर्णं तमसः
परस्तात् ॥ ४ ॥ ऊर्ध्वमूलमधःशाखमश्वत्थं प्राहुरव्ययम् ।
छन्दांसि यस्य पर्णानि यस्तं वेद स वेदवित् ॥ ५ ॥ सर्वस्य चाह
हृदि सन्निविष्टो मत्तः स्मृतिज्ञानमपोहनं च । वेदैश्च सर्वैरहमेव
वेद्यो वेदांतकृद्वेदविदेव चाहम् ॥ ६ ॥ मन्मना भव मद्भक्तो
मद्याजीमां नमस्कुरु । मामेवैष्यसि युक्तवैवमात्मानं मत्परायणः
॥ ७ ॥

इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां
योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे सप्तश्लोकी
गीता सम्पूर्णा

१२. हयग्रीवपटलम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ हयशिरः पदं डेतंहृदयं च समुद्धरेत् ।
स्वबीजादिमहामंत्रश्चतुर्वर्गफलप्रदः ॥ अस्य हयग्रीवाष्टाक्षरं

त्रस्य ब्रह्मा ऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीहयग्रीवरूपी विष्णुर्देवता ममा-
 भीष्टकामनासिद्धयर्थे जपे विनियोगः ॥ ब्रह्मणे ऋषये नमः
 शिरसि । अनुष्टुप्छन्दसेनमो मुखे । श्रीहयग्रीवरूपिण्यै विष्णुदेव-
 तायै नमो हृदि । अथवा कराङ्गन्यासौ । ह्रीं अंगुष्ठाभ्यां नमः ।
 ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः । ह्रूं मध्यमाभ्यां नमः । ह्रैं अनामिकाभ्यां
 नमः । ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः । ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ।
 एवं हृदयादि । ततो ध्यानम् । शरच्छशांकप्रभमश्ववक्रं मुक्ताम-
 यैराभरणैः प्रदीप्तम् । रथाङ्गशङ्खौ धृतवाहयुग्मं विद्याख्यमुद्रा-
 न्यकरं नमामि ॥ एवं ध्यात्वा मानसैः संपूज्य शङ्खस्थापनं कृत्वा
 पीठपूजां विधाय तद्यथा मूलाधारे ओं सं मण्डूकाय नमः स्वाधि-
 ष्ठाने ओं कालाग्निरुद्राय ० नाभौ ओं प्रकृत्यै ० हृदि ओं ह्रीं आधार-
 शक्त्यै ० कूर्मयै ० अनंताय ० वाराहाय ० पृथिव्यै ० सुधासिंधवे ०
 नवरत्नद्वीपाय ० जातवनाय तन्मध्ये मणिमण्डपाय तन्मध्ये कल्प-
 वृक्षाय ० तदधो रत्नवेदिकायै ० तदुपरि स्वसिंहासनाय ० तदुपरि-
 श्वेतातपत्राय ० सितचामराभ्यां तालवृन्ताभ्यां ० विमलादर्शाय ०
 ततो मुखपाश्वर्नाभिवामपाश्वर्येषु धर्मज्ञानवैराग्यैष्वर्यान् दक्षिणां-
 शतदूर्वामोरुतदंशेषु अधर्माज्ञानावैराग्यानैष्वर्यान् अनंताय ० सर्व-
 तत्त्वाय ० पद्माय ० आनन्दकन्दाय ० संविन्नालाय ० प्रकृतिमय-
 पत्रेभ्यो ० विकारमयकेसरेभ्यो ० पञ्चाशद्बर्णबीजादयर्काणिकायै
 अं अर्कमण्डलाय द्वादशकलात्मने ओं सोममण्डलाय षोडशकला-
 षोडशकलात्मने ० वं वह्निमण्डलाय मण्डलात्मने ० सं सत्त्वाय ० रं
 रजसे ० तं तमसे ० आं आत्मने अं अन्तरात्मने ० पं परमात्मने ०
 ह्रीं ० ज्ञानात्मने पीठशक्तिं न्यसेत् । केसरेषु मध्ये च पूर्वादिक्रमेण
 ओं विमलायै ० नमः । एवम् उत्कर्षिण्यै ० ज्ञानायै ० क्रियायै ०
 योगाय ० प्रभवै ० सत्यायै ० ईशानायै ० अनुग्रहायै ० तदुपरि ओं न-
 मो भगवते विष्णवे सर्वभूतात्मने वासुदेवाय सर्वात्मसंयोगयोगपी-
 ठात्मने नमः । इति पीठपूजां कृत्वा पुनर्ध्यात्वाऽऽवाहनादिपञ्च-

पुष्पाञ्जलिदानपर्यंतं पूजां विधायावरणपूजामारभेत् । तत्रांगैः
 प्रथमावरणम् ॥ प्रज्ञाहयः० मेधाहयः० स्मृतिहयः० विद्याहयः०
 लक्ष्मीहयः० वागीशहयः० विद्याविशालहयः० नादविमर्दहयग्रीवाय
 नमः इत्यष्टभिर्द्वितीयम् ॥ लक्ष्मीसरस्वतीरति-प्रीति-कीर्ति-कांति-
 तुष्टि पुष्टिभिस्तृतीयम् । कुमुदादिभिर्गजैश्चतुर्थम् । इन्द्रादिभिः
 पञ्चमम् ॥ ततो धूपादिविसर्जनांतं कर्म समापयेत् । अस्य पुरश्च-
 रणं चतुर्लक्षं जपः । तथाच-वेदलक्षं जपेन्मन्त्रं दशांशं जुहुयात्ततः ॥
 आज्येन तद्दशांशहोमः ॥

इति हयग्रीवपटलं समाप्तम्

१३. हयग्रीवकवचम्

श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमः ॥ पार्वत्युवाच । देवदेव महादेव
 करुणाकर शंकर । त्वया प्रसादशीलेन कथितानि रमापतेः ॥
 ॥ १ ॥ बहूनामवताराणां बहूनि कवचानि च ॥ इदानीं श्रोतु-
 मिच्छामि हयास्यकवचं प्रभो ॥ २ ॥ शंकर उवाच ॥ देवि
 प्रियंवदे तुभ्यं रहस्यमपि तत्प्रिये । कलशांबुधिपीयूष (?)
 हयास्यकवचं वदे ॥ ३ ॥ महाकल्पांतयामिन्याश्चरमप्रहरे स्वयम् ।
 लीलया हयवक्रोत्थं रूपमाधाय योऽरमत् ॥ ४ ॥ तेन यद्वयशीर्षे-
 णत्रयीरक्षणकांक्षया । वेदोपदेशः प्राक्काले उपदिष्टो विरंचये
 ॥ ५ ॥ पुत्रवान्स ततो मह्यं विरंचिरुपदिष्टवान् । कवचंहयशी-
 र्षस्य तत्तुभ्यं कथयाम्यहम् ॥ ६ ॥ हयास्यकवचस्यास्य ऋषि-
 ब्रह्मा प्रकीर्तितः । छदो ऽनुष्टुप् तथादेवो हयग्रीव उदाहृतः
 ॥ ७ ॥ ह्रीं तु बीजं समाख्यातं ह्रीं शक्तिः समुदाहृता ॐ कीलकं
 समाख्यातमुच्चरुत्कीलकं तथा ॥ ८ ॥ लक्ष्मीकरांभोरुहहेम- कुं-
 भपीयूषपूरैरभिषिक्तशीर्षम् । व्याख्यानमालांबुजपुस्तकानि हस्तै-
 र्वहन्तं हयतुंडमीडे ॥ ९ ॥ सुधासिक्तः शिरः पातुभालं पातु
 शशिप्रभः । दृशौ रक्षतु दैत्यारिर्नासां बोद्धृतवारिधिः ॥ १० ॥
 श्रोत्रं पातु स्थिरश्रोत्रः कपोलौ करुणानिधः । मुखं पातु गिरांस्वामी

जिह्वां पातुसुरारिहृत् ॥ ११ ॥ हनुं हनुमता सेव्यः कण्ठं वैकुण्ठ-
 नायकः । ग्रीवां पातु हयग्रीवो हृदयं कमलालयः ॥ १२ ॥ ऊर्ध्वं
 च विश्वभृत्पातु नाभिं पंकजलोचनः । मेढ्रं प्रजापतिः पातु
 ऊरू पातु गदाधरः ॥ १३ ॥ जानुनी विष्वहृत् पातु जंघे तु
 जगतां पतिः । गुल्फौ पातु हयध्वंसी पादौ विज्ञानवारिधिः ॥ १४ ॥
 प्राच्यां रक्षतु वागीशो दक्षिणायां वरायुधः । प्रतीच्यां विश्वभृत्
 पातु कौबेर्या शिववंदितः ॥ १५ ॥ ऊर्ध्वपातु हरिः साक्षादधः
 पातु गुणाकरः । अन्तरिक्षे हरिः पातुः विश्वतः पातु विष्वधृक्
 ॥ १६ ॥ पुराणः कवचं धीमान् संनहोन्नजिजविग्रहे । दुर्गातिवाक्-
 शरव्यूहैः स कदाच्चिन्न बाध्यते ॥ १७ ॥ जपेद्य एतत्कवचं
 त्रिसंध्यं भक्तिभावतः । मूढोऽपि गोष्पतिस्पृह्यं जायते नात्र संशयः
 ॥ १८ ॥

इति श्रीहयग्रीवसंहितायां हयग्रीवकवचम्

१४. हयग्रीवाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रम्

श्रीहयग्रीवाय नमः । हयग्रीवो महाविष्णुः केशवो मधुसूदनः ।
 गोविंदाः पुंडरीकाक्षो विष्णुर्विश्वंभरो हरिः ॥ १ ॥ आदीशः
 सर्ववागीशः सर्वाधारः सनातनः । निराधारो निराकारो निरीशो
 निरुपद्रवः ॥ २ ॥ निरंजनो निष्कलंको नित्यतृप्तो निरामयः ।
 चिदानन्दमयः साक्षी शरण्यः शुभदायकः ॥ ३ ॥ श्रीमान्
 लोकत्रयाधीशः शिवः सरस्वतीप्रदः । वेदोद्धर्तावेदनिधिवेदवेद्यः
 पुरातनः ॥ ४ ॥ पूर्णः पूरयिता पुण्यः पुण्यकीर्तिः परात्परः ।
 परमात्मा परंज्योति परेशः पारगः परः ॥ ५ ॥ सकलोपनिषद्-
 वेद्यो निष्कलः सर्वशास्त्रकृत् । अक्षमालाज्ञानमुद्रायुक्तहस्तो
 वरप्रदः ॥ ६ ॥ पुराणपुरुषः श्रेष्ठः शरण्यः परमेश्वरः । शांतो
 दांतो जितक्रोधो जितमित्रो जगन्मयः ॥ ७ ॥ जरामृत्युहरो जीवो
 जयदो गरुडासनः । जयश्रियोर्जितः स्तुल्यो जापकप्रियकृद्विभुः
 ॥ ८ ॥ विमलो विश्वरूपश्च विश्वगोप्ता विराट् स्वराट् । शुद्ध-

स्फटिकसंकाशो जटामंडलसंयुतः ॥ ९ ॥ आदिमध्यांतरहितः
 सर्ववागीश्वरेश्वरः । नाम्नामष्टोत्तरशतं ह्यग्रीवस्य यः पठेत्
 ॥ १० ॥ ससर्ववेदवेदांगशास्त्राणां पारगः कविः । इदमष्टोत्तर
 शतं नित्यं मूढोऽपि यः पठेत् ॥ ॥ ११ ॥ वाचस्पतिसमो बुद्ध्या
 सर्वविद्याविशारदः । महदैश्वर्यमासाद्य कलत्राणि च पुत्रकान्
 ॥ १२ ॥ अप्याय सकलान् भोगान् अन्ते हरिपुरं व्रजेत् ॥ १३ ॥
 इति श्रीब्रह्मांडपुराणे ह्यग्रीवाष्टोत्तरशतनामस्तोत्रं संपूर्णम्

१५. करुणस्तोत्रम्

क्षान्तानि तानि निखिलानि महान्ति नूनमागांसि मे प्रणत-
 पालनतत्परेण । यत्तेन नाथ भवतो विमुखत्वरूपमागोऽपि हन्त
 विकलस्य मम क्षमस्व ॥ १ ॥ यन्नाथ हन्त सततं विपदाकुलेन
 त्वत्पादयोः प्रणमनं न मया व्यधायि । विस्मृत्य सम्प्रति चिराय
 ममैतदागस्तां सन्निधेहि करुणां मयि दीनबन्धो ॥ २ ॥ निर्व्या
 जमार्त्तपरिपालनदीक्षितत्वं पाप्मान्तकृत्वमचिराच्च समनिका-
 मम् । कार्या तथाऽपि विनते नतिमात्रतः स्रक् सन्तुष्यता मयि
 दयैव विभो त्वयाऽद्य ॥ ३ ॥ सर्वेषु पातकपरेषु परं प्रसिद्धं मां
 त्रास्यसे यदि शरण्य तदैव नाथ । पापीयसामपि सकृच्छरणं गता-
 नामुद्धारदीक्षिततया प्रथितोऽसि भावी ॥ ४ ॥ के नाम पातक-
 कृतो भवताऽद्य यावन् नैवोद्धृता यदि गताः शरणं कदाचित् ।
 किंत्वेषु हन्त ॐ महितस्य दयानिधे मे सन्तारणावसर एष यशो-
 ऽभिलाषिन् ॥ ५ ॥ विश्वम्भरस्य करुणावरुणालयस्य सर्वेश्व-
 रस्य महितस्य यशस्विनां ते । आर्त्तेष्वनन्यशरणेषु न नाथ
 सम्प्रत्येवंविधत्वमुचितं बत मादृशेषु ॥ ६ ॥ त्वत्सम्मुखे विलप-
 तामपि मादृशानामार्त्ति निहत्य न यतः शिवमादधासि । हा दीन-
 बन्धुरपि सन् भगवन् विभो तदन्धोऽसि हन्त बधिरौऽसि जडोऽसि
 किंवा ॥ ७ ॥ हा नाथ दीनजनतैकशरण्य हन्त किं नाम मां
 म्वशरणं परिपासि नाद्य । को वाऽखिलेषुभुवनेषु मदन्य आर्त्तो यं

नन्दयन् वितरितासि निजाममिख्याम् ॥ ८ ॥ कर्मानुसारिफल-
दानविधौ समर्थैरन्यैर्दयालुभिरपि त्रिदशैर्हतानाम् । नाथ त्वमेव
शरणं तनु मादृशानां सर्वेश्वरश्च करुणश्च न यत् परोस्ति ॥ ९ ॥
किं नाम मां न परिपासि दयाविधान किं हन्त वा त्वमपि कर्ममुख-
प्रतीक्षः । चेदेवमेव बत ! तर्हि चिराय लोके निर्व्याजपालनपर-
त्वमपाकृतं स्यात् ॥ १० ॥ नानाविधानि वृजिनानि मया महान्ति
कामं कृतानि यदिपि त्रिदशाधिनाथ । श्रीमन्नथापि शरणागतव-
त्सलत्वसम्भावनाय परिपाहि समाश्रितस्माम् ॥ ११ ॥ सामन्त-
रेण भुवनेष्वखिलेषु कश्चिन् नैतस्य हन्त पतितस्य समाश्रयोऽन्यः ।
इत्येव नाथ परिपाहि दयानिधान कर्माणि विस्मर चिराय कृताग-
सोऽपि ॥ १२ ॥ आर्त्तो न कुत्रचन कश्चन ते मदन्यस्तादृजजनार्त्ति-
हरणे च परः परस्त्वत् । सम्प्रत्यथापि भगवन् किमु मां न पासि
किं वा न पश्यसि चिराय यशोमहत्त्वम् ॥ १३ ॥ त्वामाश्रितो-
ऽहमिति नाथ ! परं निशम्य पापीयसोऽपि बत ! नः परिपासि
सद्यः । तस्मात्त्वमेव भुवनेष्वखिलेषु विष्वङ् मुख्यो मतोऽसि
शरणागतवत्सलानाम् ॥ १४ ॥ त्वामाश्रितोऽस्मि परिपालय दीन
बन्धो इत्येव दुष्कृतवतामपि मादृशानाम् । आकर्ण्य जातु परदेवन-
मीश सद्यो रक्षस्त्वमेव सहितः करुणाकरेषु ॥ १५ ॥ अग्रे सरा
यदपि दारुणदुष्कृतानि सन्तन्वतां ध्रुवमयी तदपि प्रपन्नाः ।
इत्येव मादृशजनान् परिपासि यत्त्वं विष्वक् तदेव भगवन् प्रथितः
शरण्यः ॥ १६ ॥ त्राणोचितानि सुकृतानि किमस्य कामं दंडचानि
किन्तु दुरितान्यथवेति नाथ । चेच्चिन्तयेः पतितपावन मादृशाना-
मभ्यर्थना तव च वत्सलता मृषैव ॥ १७ ॥ यद्यप्यतीव पतितो-
ऽस्मि दयानिधान सम्प्रत्यथापि भवतः शरणै प्रपन्नः । तस्मा-
च्छरण्य भवता परिरक्षणीयो जानेऽन्यथा मम कदाऽपि न
रक्षणं स्यात् ॥ १८ ॥ कुत्रापि हन्त पतितो न मतो मदन्यः सत्यं
तथाऽपि भवतः शरणं प्रपन्नः । एवं स्थितो मम निराकरणं चिराय

संरक्षणं सपदि वा बत नाथ युक्तम् ॥ १९ ॥ भुक्तानि पातक-
फलानि चिराद् बहूनि नेतः परं किमपि भोक्तुमहं समर्थः । त्वं
दीनबन्धुरिति नाथ जगत्सु विष्वक् ख्यातोऽसि यत् पतितपावन
पाहि तस्मात् ॥ २० ॥ मृत्योः करालवदने पतितोऽहमद्य यावत्
प्रकाशमरेश विधेरधीनः । अप्येत्य हन्त ! भवतोऽभिमुखं कथ-
ञ्चिद् यद्यद्य शर्म न लभेय ततो यशः किम् ॥ २१ ॥ अन्याश्रितो
यदि विभो ! यदि वा निरागाः स्यान्निर्भयो जगति हन्त ! भवा-
दृशानाम् । किं तेन किञ्चिदुदितं करुणानिधित्वं किंवा महत्सु
महिमा महितोऽशतोऽपि ॥ २२ ॥ कुर्वन्ननाथपतितोद्धरणं सम-
न्ताल्लोके महत्त्वमुपयाति दयानिधीनाम् । मामुद्धरिष्यसि न
तद् यदि नाथ सद्यः किं हन्त ! तर्हि महिमा विमलस्त्वदीयः
॥ २३ ॥ यन्मादृशानपि सुदुष्कृतिनोतिदीनान् मत्वा समुद्धरसि
मङ्गक्षु समन्ततस्त्वम् । तद् दीन बन्धुरिति नाम तव त्रिलोक्यां
स्थाने शरण्य भगवन् नितरां प्रसिद्धम् ॥ २४ ॥ विश्वम्भरोऽसि
यदि मामपि तद्विर्भाषि साहाय्यमाचरसि मे यदि दीनबन्धुः । यत्
पावनस्तदिति नाथ पुनासि नेदं चित्रं स्वनाममहिमानमुशान्ति
सर्वे ॥ २५ ॥ यद्यागमिष्यमघहन् शरणं तवाहं त्वं नाथ येद्यदह-
हरिष्य इमं शरण्य ॥ उद्धृत्य सम्प्रति यशो लभसे स्म यादृक् किं
तादृशं कथय नाथ ततोऽन्यथाऽपि ॥ २६ ॥ सत्यं यदि त्वमसि
माधव दीनबन्धुं किम्मां कदर्थयसि हन्त ! पुनः पुनस्तत् । एवं
विलापिनि जने कृपणोऽपि सद्यः सम्पद्य साधु मृदुतां करुणां तनोति
॥ २७ ॥ यावत् समं करुणया पररक्षकत्वं साधारणोऽपि भजते
यदि कीर्तिलिप्सुः । विश्वम्भरत्वमहितः पुनरेतमेवं व्यापादयस्य-
हह तत्त्वमिव त्वमेव ॥ २८ ॥ सर्वेऽप्यमी तव वशे जगदीशि-
तारः पुंसां शुभाशुभविधौ प्रभवो भवन्ति । तस्मात्त्वमेव बत
तत्तदपाकृतस्य मादृगजनस्य शरणैषिण आश्रयोऽसि ॥ २९ ॥ पा-
या यदि त्वमपि नाथ न पीड्यमानं तैस्तैः परस्य चरितैकदृशां

प्रसिद्धैः । लोकः शरण्य शरणं बत कस्य यायात् को वा भवेत्
 पतितपावन दीनबन्धुः ॥ ३० ॥ व्याधादयोऽपि भगवन् विहिता-
 पराधाः संतारिताः सपदि हन्त यदा दयालो । एकाकिनं पुनरिमं
 परिपीडयंस्त्वं तत्तां निजां किमु निराकुरुषे चिरं न ॥ ३१ ॥
 दीनोऽस्मि दीनदयितोऽसि सुदुःखितोऽस्मि दुखान्तकस्त्वमसि नाथ
 सुदुःखितानाम् । पाप्मास्मि पावनकृतां प्रथमोऽसि नित्यं तन्मां
 प्रभो झटिति पालय पावयाद्य ॥ ३२ ॥ कर्म्मनुसारमशुभं च
 शुभं च भोग्यं सर्वस्य दैवनियतं जगतो न चित्रम् । भूयोऽपि भोः
 पतितपावन नाम यत्ते तन्मां पुनीहि च कृतार्थय तामभिव्याम्
 ॥ ३३ ॥ सर्वार्थपूर्त्तिकरणे बहवः प्रसिद्धाः कल्पद्रुमप्रभृतयः
 शरणागतानाम् । हे नाथ यद्यथ विभर्षि पराङ्मुखांस्त्वमेतादृशां-
 स्तदसि सत्यमनुग्रहीता ॥ ३४ ॥ नाथ त्वमेव यदि सर्वजगन्म-
 यस्तन्मां पीडयन् किमु न पीडयसि स्वमद्य । चेत्त्वं पुनर्बत जगद्गत
 एव कश्चित्किं तर्हि भोस्तदपि कर्मभुजः शुभेच्छा ॥ ३५ ॥ विश्वं
 समुद्धरसि सर्वमपि त्वमीश तन्मां समुद्धरसि किं न दयानिधान ।
 विश्वंभर त्वमपि कर्ममुखप्रतीक्षस्तत् किं प्रभुत्वमनुकं पविधौ
 त्वदीयम् ॥ ३६ ॥

इति श्रीशिवदत्तकविरत्नप्रणीतं करुणस्तोत्रम्

१६. महामारीस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ देव्युवाच । पुरा ब्रह्मा तु मां स्पृष्ट्वा
 समाहूयान्नवीद्वचः । शृणु मे वचनं पुत्रि कुरुष्वद्याथ सादरम्
 ॥ १ ॥ कलौ जना दुराचारा राजानश्च तथा विधाः । अतो
 गत्वा भुवं देवि मृत्युरूपा भवाशु च ॥ २ ॥ परद्रव्यापहर्तारः
 परस्त्रीनिरताः सदा । देवस्वहरणे सक्ता ब्रह्मस्वहरणे नृप ॥ ३ ॥
 तेषां दोषवशात्त्वं तु जनान् संहर नित्यशः ॥ ब्रह्मणैवं समादिष्टा
 इन्द्राद्यैः सुरसत्तमैः ॥ ४ ॥ भुवं समागता तत्र जनाञ्ज्ञात्वाऽथ
 पापिनः ॥ राज्ञो दोषोन्पुरस्कृत्य ग्रामे ग्रामे वसाम्यहम् ॥ तत्रापि

पापिनो हत्वा पुनर्ग्रामान्तरं भजे ॥ ५ ॥ एवं देशानटित्वाऽहं
 सर्वान्संहृत्य वे जनान् । पुनर्गच्छामि सदनं ब्रह्मणः परमेष्ठिनः
 ॥ ६ ॥ एवं मदागमं ज्ञात्वा बुद्धिमान्पुण्यकृत्तरः । विचार्य शा-
 स्त्रतो नित्यं जागरूको भवेदलम् ॥ ७ ॥ पतन्ति मूषिका यत्र
 नृत्यन्ति विरमन्ति च । तद्गृहं तत्क्षणं त्यक्त्वा सकुटुम्बो वने
 विशेत् ॥ ८ ॥ तत्र शान्तिं प्रकुर्वीत महादेव्याः समीरिताम् ।
 जपित्वा च महामन्त्रं पठित्वा स्तोत्रमुत्तमम् ॥ ९ ॥ ॐ नमो
 भगवति महामारिके मृत्युरूपिणि सकुटुम्बं मामव स्वाहा । वने
 जलाशयं गत्वा ऊर्ध्वबाहुरधोमुखः । वीरासने चोपविश्य जपे-
 न्मन्त्रं सहस्रशः ॥ १० ॥ संस्थाप्य प्रतिमां तत्र धूपदीपोप-
 हारकैः । संपूज्य विधिवत्पञ्चाज्जुहुयात्प्रत्यहं नरः ॥ ११ ॥
 हरिद्राचूर्णमिश्रेण चित्रान्नेनैव संयुतः । समिद्धिः खादिरैर्भक्त्या
 ब्राह्मणैश्च समन्वितः ॥ १२ ॥ पत्नीपुत्रात्मभृत्यैश्च जुहुयादन-
 वासरम् । होमान्ते च पठेन्नित्यं स्तोत्रमेतज्जितेन्द्रियः ॥ १३ ॥
 नमो देवि महादेवि सर्वशोकवशंकरी । सर्वदा सर्वतो मह्यं कृपां
 कुरु कृपा मयि ॥ १४ ॥ मेरौ कैलासशिखरे हेमाद्रौ गन्धमादने ।
 नित्यप्रियकृतावासे मद्यमांसबलिप्रिये ॥ १५ ॥ महासैन्यसमा-
 युक्ते सर्वप्राणिर्विहसके । सर्वाभिचारिके देवि सर्वं त्वं रक्ष सर्वदा
 ॥ १६ ॥ यत्र कुत्र स्थले वापि यस्मिन् कस्मिन् यदा तदा । रक्ष
 मां रक्ष मां देवि सपुत्रपशुभृत्यकम् ॥ १७ ॥ माङ्गल्यं मङ्गलं
 देहि महामङ्गलदायिनि । लोकानामभये सर्वमङ्गले मङ्गलप्रिये
 ॥ १८ ॥ इति स्तुत्वा महादेवीं भक्तिभावेन संयुतः ॥ भुञ्जीत
 स्वजनैर्युक्तो देवीं तां मनसा स्मरन् ॥ १९ ॥ यदा स्वगृहचैत्येषु
 ध्वांक्षरावो भविष्यति ॥ काकशान्तिं ततः कृत्वा गृहं गन्तुमुप-
 क्रमेत् ॥ २० ॥ सुमुहूर्ते सुनक्षत्रे स्वलंकृत्य ततो गृहम् । ब्राह्मणैर्व-
 न्धुभिः सार्धं संविशेद्गृहमात्मनः ॥ २१ ॥ स्वस्तिवाचनवि-
 प्रेभ्यः शान्तिसूक्तोक्तिपूर्वकम् । दक्षिणां च हिरण्यादिं दद्याच्छा-

ठचविर्वजितः ॥ २२ ॥ ब्राह्मणान्भोजयित्वा च देवीं तां प्रार्थयेद्
गृहे । गच्छ गच्छ महादेवि स्वस्थानं मङ्गलं कुरु ॥ २३ ॥ एवं
कृत्यविधानेन मारिकाशान्तिरुत्तमा । जायते नात्र संदेहः सत्यं
सत्यं समीरितम् ॥ २४ ॥ इत्येतत्कथितं देव्या देवेभ्यः स्वात्म-
संभवम् । माहात्म्यं पठितं येन सोऽपि माङ्गल्यमाप्नुयात् ॥ २५ ॥
लिखितं पुस्तकं यस्य गृहे तिष्ठति सर्वदा । तस्य मारीभयं नास्ति
सत्यं सत्यं मयोदितम् ॥ २६ ॥ पुस्तकं पूजयेद्यस्तु श्रद्धया परया
मुदा । सोऽपि माङ्गल्यमाप्नोति इहामुत्र परां गतिम् ॥ २७ ॥ सर्वं
त्यक्त्वा साधयेत देवीं यत्नैर्धनैरपि । स्तोष्यन्ति परया भक्त्या
सर्वकामार्थसिद्धये ॥ २८ ॥ बिडाला यत्र नश्यन्ति यत्र नश्यन्ति
मूषिकः । स्थानं तत्र परित्यज्य स्थानशून्यं च कारयेत् ॥ २९ ॥

इति श्रीदेवीपुराणे महामारिकास्तोत्रं संपूर्णम्

१७. मृतसंजीवनकवचम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ एवमाराध्य गौरीशं देवं मृत्युंजयेश्वरम् ।
मृतसंजीवनं नाम्ना कवचं प्रजपेत्सदा ॥ १ ॥ सारात्सारतरं पुण्यं
गुह्याद् गुह्यतरं शुभम् । महादेवस्य कवचं मृतसंजीवनामकम् ॥ २ ॥
समाहितमनो भूत्वा शृणुष्व कवचं शुभम् । श्रुत्वैतद्विद्व्यकवचं
रहस्यं कुरु सर्वदा ॥ ३ ॥ वराभयकरोयज्वा सर्वदेवनिषेवितः ।
मृत्युं जयो महादेवः प्राच्यां मां पातु सर्वदा ॥ ४ ॥ दधानः
शक्तिमभयां त्रिमुखः षड्भुजः प्रभुः । सदाशिवोऽग्निरूपी मामा-
ग्नेय्यां पातु सर्वदा ॥ ५ ॥ अष्टादशभुजोपेतो दण्डाभयकरो
विभुः । यमरूपी महादेव दक्षिणस्यां सदाऽवतु ॥ ६ ॥ खड्गाभ-
यकरो धीरो रक्षोगणनिषेवितः । रक्षोरूपी महेशो मां नैर्ऋत्यां
सर्वदाऽवतु ॥ ७ ॥ पाशाभयभुजः सर्वरत्नाकरनिषेवितः । वरु-
णात्मा महादेवः पश्चिमे मां सदाऽवतु ॥ ८ ॥ गदाभयकरः
प्राणनायकः सर्वदागतिः । वायव्यां मारुतात्मा मां शंकरः पातु

सर्वदा ॥ ९ ॥ शङ्खगभयकरस्थो मां नायकः परमेश्वरः । सर्वा-
 त्मान्तरदिग्भागे पातु मां शंकरः प्रभुः ॥ १० ॥ शूलाभयकरः
 सर्वविद्यानामधिनायकः । ईशानात्मा तथैशान्यां पातु मां परमे-
 श्वरः ॥ ११ ॥ ऊर्ध्वभागे ब्रह्मरूपी विश्वात्माऽधः सदाऽवतु ।
 शिरो मे शंकरः पातु ललाटं चन्द्रशेखरः ॥ १२ ॥ भ्रूमध्यं सर्व-
 लोकेशस्त्रिनेत्रो लोचनेऽवतु ॥ भ्रूयुग्मं गिरिशः पातु कर्णौ पातु
 महेश्वरः ॥ १३ ॥ नासिकां मे महादेव ओष्ठौ पातु वृषध्वजः ।
 जिह्वां मे दक्षिणामूर्तिर्दन्तान्मे गिरिशोऽवतु ॥ १४ ॥ मृत्युञ्जयो
 मुखं पातु कण्ठं मे नागभूषणः । पिनाकी मत्करौ पातु त्रिशूली
 हृदयं मम ॥ १५ ॥ पञ्चवक्त्रः स्तनौ पातु उदरं जगदीश्वरः ।
 नाभिं पातु विरूपाक्षः पार्श्वौ मे पार्वतीपतिः ॥ १६ ॥ कटिद्वयं
 गिरीशो मे पृष्ठं मे प्रमथाधिपः ॥ गुह्यं महेश्वरः पातु ममोरु
 पातु भैरवः ॥ १७ ॥ जानुनी मे जगद्धर्ता जंघे मे जगदम्बिका ।
 पादौ मे सततं पातु लोकबन्धः सदाशिवः ॥ १८ ॥ गिरीशः
 पातु मे भार्या भवः पातु सुतान्मम ॥ मृत्युञ्जयो ममायुष्यं चित्तं
 मे गणनायकः ॥ १९ ॥ सर्वाङ्गैः मे सदा पातु कालकालः सदा-
 शिवः । एतत्ते कवचं पुण्यं देवतानां च दुर्लभम् ॥ २० ॥ मृतसंजी-
 वनं नाम्ना महादेवेन कीर्तितम् । सहस्रावर्तनं चास्य पुरश्चरण-
 मीरितम् ॥ २१ ॥ यः पठेच्छृणुयान्नित्यं श्रावयेत्सुसमाहितः ।
 स कालमृत्युं निर्जित्य सदायुष्यं समश्नुते ॥ २२ ॥ हस्तेन वा यदा
 स्पृष्ट्वा मृतं संजीवयत्यसौ । आधयो व्याधयस्तस्य न भवन्ति
 कदाचन ॥ २३ ॥ कालमृत्युमपि प्राप्तमसौ जयति सर्वदा ।
 अणिमादिगुणैश्वर्यं लभते मानवोत्तमः ॥ २४ ॥ शुद्धारम्भे पठि-
 त्वेदमष्टाविंशतिवारकम् । युद्धमध्ये स्थितः शत्रुः सद्यः सर्वेन
 दृश्यते ॥ २५ ॥ न ब्रह्मादीनि चास्त्राणि क्षयं कुर्वन्ति तस्य वै ।
 विजयं लभते देवयुद्धमध्येऽपि सर्वदा ॥ २६ ॥ प्रातरुत्थाय सततं
 यः पठेत्कवचं शुभम् । अक्षय्यं लभते सौख्यमिह लोके परत्र च ॥

॥ २७ ॥ सर्वव्याधिविनिर्मुक्तः सर्वरोगविवर्जितः । अजरामरणो
भूत्वा सदा षोडशवार्षिकः ॥ २८ ॥ विचरत्यखिलाल्लोकान्प्राप्य
भोगाश्च दुर्लभान् । तस्मादिदं महागोप्यं कवचं समुदाहृतम्
॥ २९ ॥ मृतसंजीवनं नाम्ना देवतैरपि दुर्लभम् ॥ ३० ॥

इति श्रीवसिष्ठप्रणीतं मृतसंजीवनस्तोत्रं सम्पूर्णम्

१८. अश्विनीकुमारस्तोत्रम्

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रपूर्वगौ पूर्वजौ चित्रभानू गिरावां शं-
सामि तपसा ह्यनन्तौ । दिव्यौ सुपर्णौ विरजौ विमानावधिक्षिप-
न्तौ भुवनानि विश्वा ॥ १ ॥ हिरण्ययौ शकुनी सांपरायौ
नासत्यदस्रौ सुनसौ वैजयन्ती । शुक्लं वयन्तौ तरसा सुवेमावधि-
व्ययन्तावसितं विवस्वतः ॥ २ ॥ अस्तां सुपर्णस्य बलेन वर्तिकास-
मुञ्चतावश्विनौ सौभगाय । तावत्सुवृत्ता वनमन्तमाययावसत्तमा
गा अरुणा उदावहत् ॥ ३ ॥ षष्टिश्च गावस्त्रिशताश्च धेनव
एकं वत्सं सुवते तं दुहन्ति । नानागोष्ठा विहिता एकदोहनास्ताव-
श्विनो दुहतो धर्ममुक्थ्यम् ॥ ४ ॥ एकां नाभिं सप्तशता अराः
श्रिताः प्रधिष्वन्या विशतिरर्पिता अराः । अनेमिचक्रं परिवर्ततेऽ-
जरं मायाश्विनौ समनक्ति चर्षणी ॥ ५ ॥ एकं चक्रं वर्तते
द्वादशारं षण्णाभिमेकाक्षममृतस्य धारणम् । यस्मिन्देवा अधि-
विश्वे विषक्तास्तावश्विनौ मुञ्चतो मा विषीदमम् ॥ ६ ॥
अश्विनाविन्दुममृतं वृत्तभूयौ तिरोधत्तामश्विनौ दासपत्नी ।
हित्वा गिरिमश्विनौ गामुदाचरन्तौ तद्वृष्टिम ह्लात्प्रथितौ बलस्य
॥ ७ ॥ युवां दिशो जनयथो दशाग्रे समानं मूर्ध्नि रथयानं वियन्ति ।
तासां यातमृषयोऽनुप्रयान्ति देवा मनुष्याः क्षितिमाचरन्ति
॥ ८ ॥ युवां वर्णान्विकुरुथो विश्वरूपांस्तेऽधिक्षियन्ते भुवनानि
विश्वा । ते भानवोऽप्यनुसृताश्चरन्ति देवा मनुष्याः क्षितिमाच-
रन्ति ॥ ९ ॥ तौ नासत्यावश्विनौ वां महेऽहं लजं च यां बिभृथः
पुष्करस्य । तौ नासत्यावमृतावृतावृधावृते देवास्तत्प्रपदे न सूते ॥
॥ १० ॥ मुखेन गर्भं लभतां युवानौ गतासुरेतत्प्रपदेन सूते ।

सद्यो जातो मातरमस्ति गर्भस्तावद्विनौ मुञ्चथो जीवसे गाम्
॥ ११ ॥ स्तोतुं न शक्नोमि गुणैर्भवन्तौ चक्षुर्विहीनः पथि संप्र-
मोहः । दुर्गेऽहमस्मिन्पतितोऽस्मि कूपे युवां शरण्यौ शरणं प्रपद्ये
॥ १२ ॥

इति श्रीमन्महाभारत आदिपर्वण्यश्विनीकुमारस्तोत्रं संपूर्णम्

१९. पञ्चदेवतास्तोत्रम् -

श्रीगणेशाय नमः ॥ गणेशविष्णुसूर्येशदुर्गाख्यं देवपञ्चकम् ।
वन्दे विशुद्धमनसा जनसायुज्यदायकम् ॥ १ ॥ एकरूपान् भिन्न-
मूर्तीन् पञ्चदेवान्नमस्कृतान् । वन्दे विशुद्धभावेनेशम्बेनैकरदा-
च्युतान् ॥ २ ॥ कल्याणदायिनो देवाः नमस्कार्यान्महौजसः । वि-
ष्णुशंभुशिवासूर्यह्यणेशाख्यान्नमाम्यहम् ॥ ३ ॥ एकात्मनो भिन्न-
रूपान् लोकरक्षणतत्परान् । शिवविष्णुशिवासूर्यहेरम्बान् प्रणमा-
म्यहम् ॥ ४ ॥ दिव्यरूपानेकरूपान्नानारूपान्नमस्कृतान् । शिवा-
शंकरहेरम्बविष्णुसूर्यान्नमाम्यहम् ॥ ५ ॥ नित्यानानन्दसंदोह दा-
यिनो दीनपालकान् । शिवाच्युतगणेशेनदुर्गाख्यान् नौम्यहं सुरान् ॥
॥ ६ ॥ कमनीयतनूदेवान् वसेवावश्यान् कृपावतः । शंकरे-
नशिवाविष्णुगणेशाख्यान्नमाम्यहम् ॥ ७ ॥ सूर्यविष्णुशिवाशंभु-
विघ्नराजाभिधान्सुरान् । एकरूपान् सदा वन्दे सुखसंदोहसिद्धये
॥ ८ ॥ हरौ हरे तीक्ष्णकरे गणेशे शक्तौ न भेदो जगदादिहेतुषु ।
अधः पतन्त्येषु भिदा दधाना भाषान्त एवं यततोऽच्युताश्रमाः ॥
॥ ९ ॥

इति श्रीमदच्युताश्रमविरचितं पञ्चदेवतास्तोत्रम् ॥ १९ ॥

सर्वस्तोत्र संख्या २२४

पुस्तक मिलनेका ठिकाना—

खेमराज श्रीकृष्णदास,
“श्रीवेङ्कटेश्वर” स्टीम्-प्रेस,
खेतवाडी-बम्बई. नं. ४

गङ्गाविष्णु श्रीकृष्णदास,
“लक्ष्मीवेङ्कटेश्वर” स्टीम्-प्रेस,
कल्याण-बम्बई.

1000—12—65.